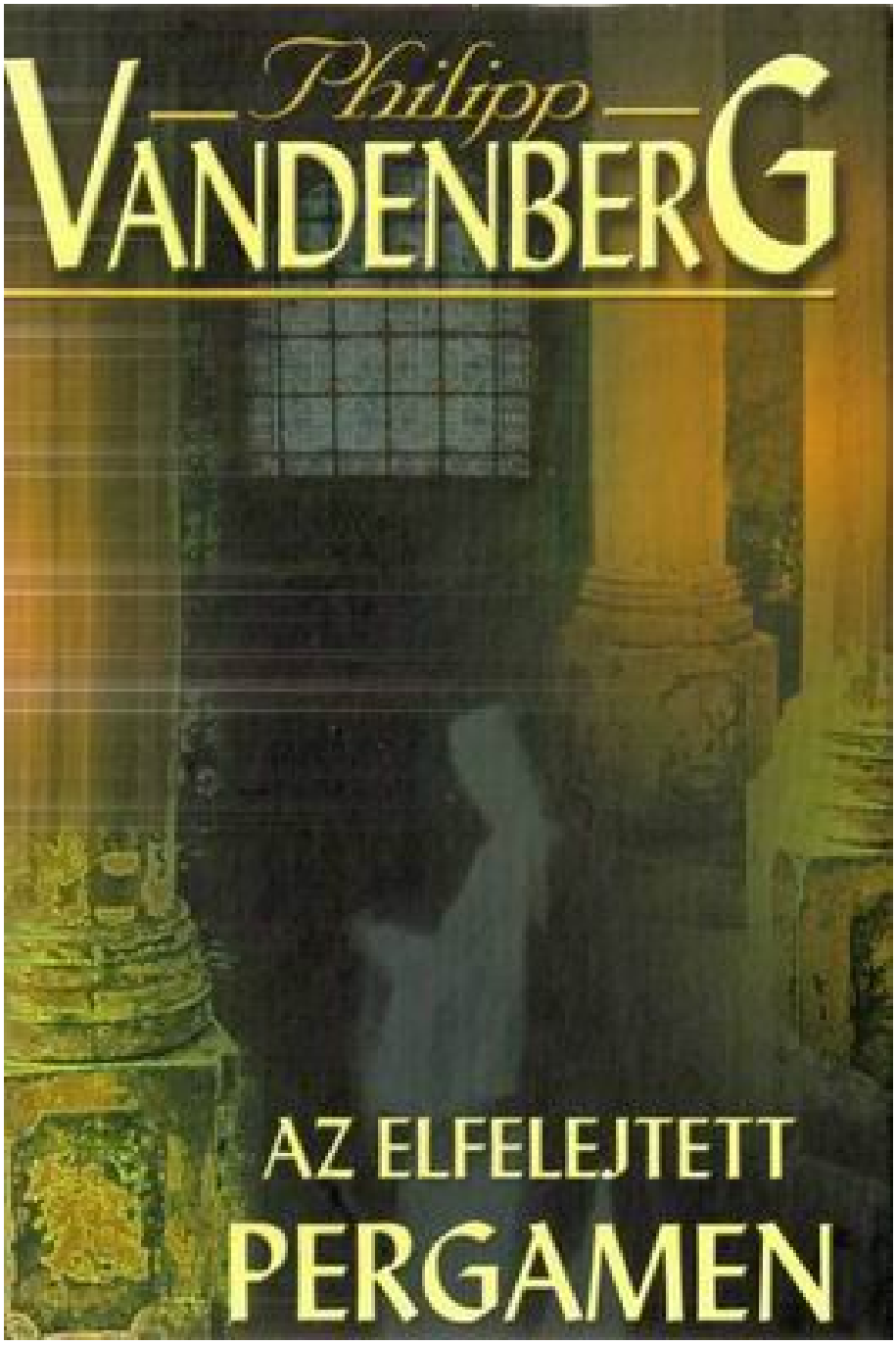

PHILIPP VANDENBERG

AZ ELFELEJTETT PERGAMEN

A mű eredeti címe:

Philipp Vandenberg
DAS VERGESSENE PERGAMENT

© 2006 by Verlagsgruppe
Lubbe GmbH & Co. KG, Bergisch Gladbach

Hungarian translation
© Boda András, 2006

Szerkesztő: Pordány Katalin

Borító © Gelányi Mariann
(Malum Stúdió)

Az egyedül jogosított magyar nyelvű kiadás. A kiadó minden jogot fenntart, részletek közlésének jogát is az írott és elektronikus sajtóban.

ISBN 963 7437 61 4

Tipográfia: Scriptor Kft.
Nyomta és kötötte: Kinizsi Nyomda, Debrecen
Felelős vezető: Bördős János igazgató

A kiadásért felel: a K.u.K. Kiadó ügyvezetője
K.u.K. Kiadó, 1138 Budapest, Népfürdő utca 15/E
T/F. 359-1634

Előszó
Ördögnyomok

Éjszaka, sűrű sötét éjszaka borult a strasbourgi székesegyházra. A torony nélküli épület, akár egy zátonyra futott hajó orra emelkedett az ég felé. A katedrális igazából egyetlen óriási építési terület volt. A szűk utcákból néha kutyaugatás hallatszott. Úgy tűnt, még a város bűze is - amely egész nap a tágas tér fölött lengett - alszik ilyenkor. A patkányok órája volt ez. Kövér, borzas állatok másztak elő éhesen búvóhelyeikről, és tovasurrantak a mindent beborító szeméttengeren át. Már réges-rég megtalálták a bejáratot a dóm belsejébe, egy kútaknán keresztül. Ám ott, ahol az emberek a lelki enyhülést keresték, ők nem lelhettek kedvükre való zsákmányra.

Úgy egy fél órával éjfél után őrlő zaj keltett nyugtalanságot a dóm patkányai között. Ahogy csak elhízott testük engedte, sebesen eltűntek a rejtekhelyeiken - már csak itt-ott látszott egy csupasz farok. A zaj egyre közelebbről hallatszott, erősödött. Olyan volt, mintha kő kövön dörzsölődne. Aztán újra kaparászás, kapirgálás, zörgés - mintha maga az ördög kapaszkodott volna föl éles karmaival a falon. Azután újra csönd. A homok szitálását is hallani lehetett.

Hirtelen mintha erős vihar támadt vagy kocsi vágtatott volna át a katedrális sötét kórustermén, aztán az elpattanó homokkő roppanását, hasadását lehetett hallani.

Mint földrengéskor, megremegtek a finoman metszett oszlopok. Óriási porfelhő gomolygott a legtávolabbi sarkokban is. Aztán újra csönd lett, és a patkányok rövidesen előmásztak a zugokból.

Talán egy óra telhetett el, amikor a kaparás és a zörgés újra elkezdődött, mintha egy láthatatlan kőfaragó kezdett volna a dóm építéséhez. Vagy talán Lucifer próbálta lerombolni az épületet valami gigászi vasdoronggal? Pontosan érezni lehetett, mint mozdulnak meg a falak. Így ment ez órák hosszat, míg csak keletről be nem köszöntött a pirkadat.

Még senki sem vette észre a strasbourgi polgárok közül - akiknek minden büszkesége a székesegyház volt -, mi is történt ezen az éjszakán.

A templomszolga kora reggel indult a székesegyházba. A főbejárat zárva volt, épp úgy, ahogy előző este hagyta. Aztán a székesegyház főhajójába lépett, és nem hitt a szemének. A fő- és keresztházó találkozásánál kőtörmelék borított mindent, egy összetört, faragott kő darabjai, amely a boltozatról válhatott le.

Közelebb lépve, balra egy oszlopot pillantott meg, félig a levegőben lógva, a talapzata ugyanis eltűnt. Mindenhol kőmaradványok, mint valami bűzlő ételmaradék egy zabáló szörny után. A sekrestyés értetlenül meredt a káoszra, moccanni sem bírt. Végül ordítva, mint akit fúriák kergetnek rohant ki a katedrálisból, ahogy csak öreg lábai bírták, rohant, rohant át a dómépítők kunyhójához, hogy hírül adja, amit látott.

A dóm építőmestere, aki művésze volt a szakmájának, és tehetségét, számításai pontosságát az országhatárokon túl is elismerték, meg sem tudott szólalni, amikor meglátta, mi történt az éjszaka. Természetétől fogva csak a tudomány megalapozott tényeiben, a matematikában és fizikában bízott - távol állt tőle bármifajta csodahit. Akkor reggel azonban komoly kételyei támadtak. Mert ahhoz csoda kellett, hogy a katedrális beomoljon. Aztán amikor figyelmesen megvizsgálta a boltozat zárókövei, megállapította, hogy a dolog tényleg csodával határos - pontosabban: az ördög mesterkedése.

Futótűzként terjedt el a hír - elébb a városban, nemsokára az egész országban -, hogy az ördög össze akarja dönteni a strasbourgi katedrálist, mert az, bár ember műve, közelebb jutott az éghez, mint az a pokolfajzatnak kedvére lenne. Nem sokkal ezután már jelentkeztek az első szemtanúk, akik a kérdéses éjszakán szemtől szemben találkoztak is az ördöggel. Köztük volt a földmérő, istenfélő ember, ha nem is jámbor hívő. Úton-útfélen mesélte, hogy éjszaka egy sántikáló alakot figyelt meg, aki patás lábaival öles szökellésekkel ugrálta volna körbe a székesegyházat.

Attól fogva a strasbourgi polgárok közül senki sem mert többé belépni a büszke katedrálisba, míg csak Wilhelm püspök meg nem jelent, és a legfinomabb mormotaszőrből készült szentelőjével szenteltvizet nem hintett a Mindenekfölött való nevében.

Még mielőtt a hír a Rajna mentén szétfutott volna, míg kőművesek, kőfaragók, kőmetszők kutatták lázasan, vajon a székesegyház beomlásának nem lehetett-e netán valamilyen természetes oka, másutt is megtörtént a felfoghatatlan. Kölnben, ahol Arnold mester akart - az amiens-i mintájára - dómot emelni, éjszaka megmozdultak a kőből faragott oszlopfigurák, Szűz Mária és Péter, az apostol szobra, akinek a félig kész dómot felajánlották. Nyögve, mintha saját terhük alatt szenvednének, leváltak a talapzatról, mintha csak táncot járnának, megfordultak tengelyük körül, aztán fejjel a mélybe zuhantak. Nem egyszerre, mintha földrengés okozta volna, hanem - mintha összebeszéltek volna - egyik a másik után, ugyanazon az éjszakán.

A kőfaragókat, akik a viharos éjszaka után léptek a székesegyházba, kísérteties kép fogadta. Karok, lábak és fejek hevertek a földön, a küzdelem fáradságát jelző torz mosollyal, ott feküdtek szétszórva, mint olcsó belsőségek a közeli piacról. A kemény férfiak sírva fakadtak tehetetlen dühükben. Mások félve néztek körül, vajon a sátán nem lép-e elő valamelyik oszlop mögül, nem kezd-e rémisztő kárálásba, azzal a gonosz vigyorral az arcán.

Amikor jobban körülnéztek, a törmelék között aranypénzeket fedeztek fel, egész kis vagyont, ami sokak számára azt bizonyította, hogy az ördög mindig készpénzzel fizet. Gyanakodva és undorral tekintettek a fénylő aranypénzekre, és csak kevesen merészkedtek közel az ördögpénzhez.

Végül megérkezett a helyszínre a püspök, rendezetlenül, gyűrötten, mintha csak az imént bontakozott volna ki egy örömlány karjaiból. Halk imát mormolva - vagy talán átkot mondott? - félretolta a bámészkodókat, és felmérte a károkat. Amikor észrevette az aranypénzeket, elkezdte őket felszedegetni. Egymás után tűntek el a pénzdarabok a reverenda zsebében. A kőfaragók bátortalanul dadogtak valamit az ördög pénzéről, de ő csak legyintett rájuk, annyit mondott rá: a pénz az pénz. Egyébként meg nem az ördög, hanem ő maga falaztatta évekkel ezelőtt az aranypénzeket Szent Péter szobrának talapzatába, az utókor okulására.

Természetesen senki sem hitt neki. Nem csoda: a püspök közismerten pénzéhes volt, azon se csodálkozott volna senki, ha magától az ördögtől húzza a fizetését.

Három nappal ezután kereskedők jöttek a Rajnán vissza, azzal a hírrel, hogy Regensburgba is - ahol a dóm építésével előbbre jártak, mint másutt - bevonult az ördög. A város fortyogott a friss hírektől. A polgárok állítólag védőgyűrűt vontak a Regensburg szívében lévő katedrális köré. Még fényes nappal is attól tartottak, hogy találkoznak a sátánnal. És voltak, akik lélegzetet se mertek venni, mert a pestises bűzt, amely már hetek óta fojtogatta a várost, az ördög leheletének tartották, ami - ha behatol az ember belsejébe - az emberi lelket elemészti, mint a mindent szétmaró aranycsináló lúg.

Ily módon veszítette életét vagy egy tucat regensburgi polgár, mind istenfélő, a szentségek teljes birtokában, köztük például a niedermünsteri kolostor hölgyalapítványának négy apácája, alig egy kődobásnyira a katedrálistól. Inkább megfulladtak, mintsem belélegezzék azt a levegőt, amely már átjárta Lucifer tüdejét.

A niedermünsteri alapítványban attól fogva a nővérek állandó virrasztást tartottak, szünet nélküli imádsággal, éjjel és nappal, abban a reményben, hogy ezzel a sátán leheletét kiűzhetik a városból. Tömjént is égettek egy kilyuggatott üstben, mely a templomuk mennyezetén függött, és hatalmas ívet bejárva állandóan lengett. A mázsás berendezés olyan erővel okádta a füstöt, hogy valósággal megvakította a jámbor nőket, akik így még az imádságoskönyveket sem tudták olvasni. Másoknak meg eszét vette az így megtisztított ördöglehelet: elvesztették tájékozódóképességüket, és céltalanul ődöngtek az utcákon. Ismét mások eszméletlenül rogytak össze a bizonyíték súlya alatt: az ördög Niedermünsterbe is bevonult.

A hisztériát - amely a józan polgárokat sem kímélte - a dómban különös események előzték meg - ezek igazságtartalma a krónikást némi kétellyel töltheti el, mert az igazság tudvalevőleg az idő múlásával kopik.

Egy kölni prémkereskedő például saját szemével látta, amint a regensburgi dóm déli tornya egyetlen éjszaka leforgása alatt egy emeletnyit süllyedt. Egy vándormutatványos tisztességben megőszült édesanyja életére esküdött, hogy a katedrális nyugati kapuzata úgy olvadt el, mintha

viaszból lenne. Tény, hogy egy reggel a portálnak egy lábazati köve hiányzott, és többé nem is került elő. És tény az is, hogy a főhajó boltozatából eltűnt a zárókő. A hiányzó kő miatt a dóm akár össze is dőlhetett volna. Csak a kor fejlett építőmesteri művészete és a gyors beavatkozás akadályozta meg ennek bekövetkeztét.

Még elképesztőbb pletykák születtek, amikor a mainzi és prágai katedrálisról, a danzigi Mária-templomról és a nürnbergi Miasszonyunk templomáról is hasonló hírek érkeztek. Még Reimsben és Chartres-ban is meginogtak a nagy dóm oszlopai és pillérei; oszlopfők és egész galériák hullottak a földre, mintha egy láthatatlan kéz lecsípte volna őket az épületről. Burgasból, Toledóból, Salisburyből és Canterburyből olyan híreket hoztak az utazók, hogy a katedrálisokban a lezúduló kőtömeg embereket temetett maga alá.

Fénykorukat élték a bűnbánatot hirdető prédikátorok, akik panaszosan jajongva járták az országot, és égre emelt kézzel bizonygatták a népnek: a földi siralom völgye, ím, előállott. Nem is lehetett kétséges, hogy az ördög piszkos mancsa van a dologban. Isten, az Úr pedig csak azért engedi ezt, hogy véget vessen az ember önhittségének. A titokzatos események legyenek bizonyságai az Úr rosszallásának a nagy katedrálisokban eluralkodott pompa és luxus miatt. Tévedett hát, aki úgy hitte, a nyugati katedrálisok az örökkévalóságnak épültek. Nem bizonyították talán az utóbbi idők eseményei az ellenkezőjét? Nem dőlhet össze minden nap, akár minden órában egy gigászi székesegyház, amire Lucifer rávizelt?!

A lángszavú prédikátorok nem kímélték sem a népet, sem a papságot, de még a püspökök sem úszták meg fricska nélkül. Gelasius, a bűnbánatot hirdető prédikátor a kölni dóm árnyékában ostorozta a felelőtlen, istentelen népet, mely csak a hatalomra és a gazdagságra tör. A polgárasszonyokat elátkozta, mert ruháikat olyan uszállyal hordják, mint egy páva legyezője. Ha az asszonyoknak szabad lenne ilyet viselni, vélte, Isten már régen növesztett volna nekik uszályt. Sőt, még a papság elitje sem mentes ezektől az őrültségektől, hiszen sárga, zöld és piros cipőt viselnek, a két lábukon más-más színűt akár.

Amikor szerzetesek és csuhások (a püspökökről már nem is beszélve) bűnös vágyaikat mindenféle csellengő asszonynépekkel csillapítják, s ezt még csak nem is titkolják, inkább állnak szövetségben az ördöggel, mint az egek urával. Mindenki tudja, hogy a püspök szívesebben áldaná meg cédájának mellét, mint a mi Urunk testét. És ha három pápa öli egymást a trónusért, hogy első lehessen a földön, és kiátkozással fenyegeti a többit, mintha eretnek volna, akkor nem lehet már messze az utolsó ítélet, és senkinek sem szabad csodálkoznia azon, hogy az ördög kerül birtokon belül - az Isten házában.

Nyüszítve, siránkozva vánszorogtak el az emberek. És mialatt egyesek aggódó pillantásokat vetettek a dóm homlokzatára, mások, akár az állatok négykézláb másztak és szepegtek, mint a gyerekek, akiket apjuk valami szörnyű büntetéssel riasztott meg. Előkelő férfiak letépték bársony fejfedőiket, és összetaposták a tolldíszeket. Az asszonyok még az utcán ledobták erkölcstelen, földig érő ujjú ruháikat, amelyekből teljes egészében kilátszott a csupasz mellük. A csőcselék és a koldusok, akiknek az egészhez semmi közük nem volt, merthogy a Biblia nekik így is, úgy is megígérte a mennyei birodalmat, nos, ezek a boldog tudatlanok jót veszekedtek a ruhákon, széttépték az értékes köntösöket, így aztán mindegyik magával vihetett egy darabkát.

A városban zendülés tört ki, a gazdag polgárok eltorlaszolták a bejáratokat és őrséget állítottak, mint pestis vagy kolera idején. Sőt, a zárt ajtók mögött is ügyeltek arra, hogy a köhögést, tüsszögést elnyomják, mivel azt az ördög jelzésének tartották. Éjszaka a városszolgák léptei hallatszottak, akik hosszú lándzsákkal felfegyverezve masíroztak az utcákon. S ami egyébként csak nagypénteken fordult elő, az Úr feltámadásának ünnepe előtt: a fürdőházak, amelyek a bűnös üzelmek színhelyei voltak, most üresen maradtak.

Másnap reggel keserű szájízzel ébredtek a kölni polgárok - ezt is az ördögnek tulajdonították. Később aztán, mint rendesen, a legtöbben elindultak otthonról. A dóm fölött nagy fekete madarak köröztek. Károgásuk ezen a reggelen egy kisgyerek segélykérő kiáltására emlékeztetett. A felkelő nap fénnyel árasztotta el a katedrális főbejáratát. Az épület oldalfalai árnyékban maradtak, sötétnek

és fenyegetőnek tűntek, egészen másmilyennek, mint máskor. A kőfaragók, akik már régen munkához láttak, most furcsamód dideregtek - pedig általában fittyet hánytak a szélre és a hidegre.

Egyiküknek feltűnt egy ember a dóm kapujának lépcsőin. Hátával a falhoz támaszkodott, és mereven bámult maga elé. Ez persze egyáltalán nem lett volna különös - idegenek és vándorútjukat járó kézművesek gyakorta töltötték az éjszakát a dóm lépcsőin -, de egy ilyen éjszaka után, mint az előző volt, a bizalmatlanság lett úrrá az embereken: minden idegen különös figyelmet keltett. Ennek hosszú öltözéke kopottas volt, és nagyon hasonlított a bűnkiáltók fekete kámzsájához, akik előző este a várost világvége-hangulatba hozták. S valóban, közelebb lépve a kőfaragó felismerte Gelasius testvért, aki előző nap a kölnieknek az ítélet napját hirdette. A prédikátor keze reszketett. Szemét mereven a földre szegezte.

A kőfaragó kérdésére, valóban ő lenne-e Gelasius, a prédikátor, némán bólintott, anélkül, hogy fölpillantott volna. A kőfaragó már tovább lépett volna, hogy visszatérjen a munkájához, amikor a prédikátor váratlanul kinyitotta a száját. De szavak helyett fekete vér tört elő, és elöntötte ócska ruháját.

A kőfaragó halálra rémülve ugrott hátra, nem tudta, mit kéne tennie, segítségkérőén pillantott körbe, de senki sem volt a közelben, aki segítségére siethetett volna. Gelasius mutatóujjával nyitott szájára mutatott, és gurgulázó, artikulálatlan hangokat hallatott, mint egy bolond az őrültekházában. A kőfaragó csak ekkor fogta fel, igen, most már világosan látta: valaki kivágta a prédikátor nyelvét.

Kérdőn meredt Gelasiusra: ki tette vele ezt a szörnyűséget? Gelasius begörbítette véres, reszkető mutatóujjait, és kétoldalt a homlokához illesztette. És mikor biztos volt benne, hogy a kőfaragó megértette a jeleket, jobb kezét a háta mögé tette és egy mozdulattal hosszú farkat formázott vele.

Azután pillantását még egyszer felemelte, és szemében a rettenet ült.

A kőfaragó keresztet vetett, és öntudatlan rémületében elrohant. Honnan is sejthette volna, hogy a szerencsétlenségnek, amely a városra tört, s az embereket páni félelemmel töltötte el, egészen egyszerű magyarázata van... Hogy mindennek az oka, mozgatórugója egy bezárt skatulyában rejlik, akár Pandora szelencéjében. Egy skatulyában, amit csak egyszer kellett kinyitni, s az egész országot káoszba taszította. Tartalma egy darabka papír, amelyért sokan készek voltak gyilkolni is. Az Úr nevében vagy anélkül.

Ha a kőfaragó tudta volna, mi is történt tizenkét évvel korábban, 1400-ban, mindent megértett volna. Így azonban nem értett semmit. Senki sem érthette meg ezeket a történéseket. És nemcsak a harag, a félelem is rossz tanácsadó...

Az úr 1400. évében - egy hideg nyár

Amikor eljött a szülés ideje, Afra, a rabensteini helytartó, Melchior szolgálólánya fogott egy kosarat, amelyben gombát szokott gyűjteni, és utolsó erejével kivonszolta magát a tanya mögötti erdőbe. Senki sem adta meg a hosszú copfos lánynak azt a segítséget, amelyre szülésnél szükség lehet, hiszen terhessége mindvégig észrevétlen maradt. Ügyesen módolta ki, hogy a testében fejlődő gyermeket lompos, durva öltözékével rejtse el.

A legutóbbi aratási ünnepen ejtette teherbe Melchior, a helytartó, a nagy csűr szénapadlásán. Ha csak rágondolt is, elfogta az undor; mintha poshadt vizet ivott vagy kukacos húst evett volna. Kiolthatatlanul megmaradt benne a kép, beleégve az emlékezetébe, amint a buja, sóvár tekintetű öregember - akinek a fogai feketék és csorbák voltak, mint a korhadt fa - rárontott. A bal lábcsonkja, melyhez fatoldást csatoltak, hogy mozogni tudjon vele, reszketett az izgalomtól, mint a kutya farka. Miután durván elintézte, a helytartó megfenyegette Afrát, hogy száműzi az udvarból, ha bárkinek egy árva szót is szólni mer a történtekről.

Szemérmességében, a szégyentől megbélyegezve, hallgatott is. Afra csak a csuhásnak gyónta meg az esetet, azt remélve, hogy bűne legalább feloldozást nyer. Némi megkönnyebbülést jelentett,

legalább egy időre, hogy három hónapon keresztül napi öt miatyánkot és sok Üdvözlégy Máriát morzsolt el vezeklésképpen. Ám amikor észrevette, hogy a helytartó gaztette nem következmény nélküli, tehetetlen düh fogta el, és csak sírt, éjszakákon át. Egy ilyen véget érni nem akaró éjszakán határozta el Afra, hogy a fattyútól az erdőben fog megszabadulni.

Most tehát - ösztönét követve - kinyújtott karral egy fába kapaszkodott, lábait széttárva, azt remélve, hogy a nem kívánt élet majd kipottyan belőle, mint kisborjú a tehénből. Olyat már látott. A fenyő nedves törzsén tenyésző sárga levélgomba átható szagát érezte. A heves fájdalomtól majd szétszakadt a teste, és Afra, hogy kiáltását elfojtsa, a felső karjába harapott. Reszkető tüdővel szívta magába az orrán át a gomba szagát. Egy pillanatra szinte elkábult tőle, s abban a pillanatban az az élő Valami a puha mohára esett belőle: egy kisfiú, sötét, bozontos hajjal, akár a helytartóé. A gyerek éles hangon felsírt, félő volt, hogy fölfedezhetik őket.

Afra didergett, reszketett a félelemtől, a kimerültségtől - csak az ösztönei vezették. Az a terve, hogy a csecsemőt rögtön a szülés után fejjel egy fához csapja, ahogy a kisnyulakat szokták, már elpárolgott. De akkor mi legyen? Mint aki eszét vesztette, levette az egyik szoknyáját - kettőt hordott egymáson -, darabokra szaggatta, és letörölgette a vért az újszülött kicsi testéről. Közben különös felfedezést tett, de először elhessegette magától, mert azt hitte, izgalmában talán rosszul számolt. Ám aztán újra számolt, és még egyszer újra: a gyerek bal kezén hat pici ujjacska volt. Afrát rémület fogta el: égi jel! De vajon mit jelenthet?

Szinte önkívületben csavarta be a gyereket a szoknya cafataiba, betette a kosárba, és hogy a vadállatok ne férhessenek hozzá, fölakasztotta a szülőszékéül szolgáló fenyőfa legalsó ágára.

A nap hátralévő részét Afra az istállóban töltötte, az állatok mellett, hogy elkerülje a cselédség fürkész pillantásait. Magára akart maradni a gondolataival és a szorongató kérdéssel: vajon mit jelent az égi jel: a hat ujj egy kézen? A gondolatot, hogy az újszülöttet megöli, már régen elfelejtette. Afra a Bibliából ismerte Mózes történetét, akit anyja magára hagyott, és egy fűzfakosárban úszott lefelé a Níluson, mígnem egy hercegnő kihúzta a vízből, és nagyúri nevelést adott neki. Alig kétórányira folyik innen a nagy folyó. De hogyan vihetné oda észrevétlenül a gyereket? És hiányzott az a biztonságos valami, ami a gyerek hajócskája lehetne.

Zavaros gondolatok kavarogtak a fejében, amikor szürkületkor a cselédek padlásszobájába ment. Hiába próbált elaludni - bár a szülés minden erejét felemésztette -, nem jött álom a szemére. Nem tudta kiverni a fejéből azt az ágra aggatott, tehetetlen kis testet. Bizonyára fázik és sír a kosárban, magához csalogat embert és állatot. Ha teheti, fölkel és elindul a sötétben az erdőbe, hogy véget vessen a dolognak; de ez túlságosan kockázatos lett volna.

Másnap reggel izgatottan várt a kedvező alkalomra, hogy észrevétlenül eltűnhessen a tanyáról. Csak dél felé sikerült ellopóznia, s mezítláb rohant az erdőbe, oda, ahol előző nap szült. Kifulladva állt meg, tekintetével az ágat kereste, amelyre a kosarat - és benne az újszülöttet - akasztotta. Először azt hitte, hogy izgalmában elvétette a helyet, mert a fűzfakosár eltűnt. Nagy üggyel-bajjal próbált tájékozódni. Már éppen a másik irányba akart indulni, amikor a fagomba átható szaga megcsapta az orrát, s ahogyan pillantása a földre esett, fölfedezte a mohán a sötét vérfoltot.

A következő napok mindegyikén kirohant az erdőbe, hogy a gyerek után kutasson. A szolgálónak azt mondta, gombát keres. Talált is minden alkalommal eleget, sárga őzlábgombát és kövér tinórut, barna kalapost, fénylő sisakkal, amennyit csak elbírt, de biztos nyomot, valami egyértelmű jelet, ami arra utalt volna, mi is történhetett az újszülöttel, nem talált. És a lelke békéje is eltűnt - mindörökre.

Telt-múlt az idő, ősz lett, az alacsonyan járó nap vörösre színezte a lombokat, barnára a tűleveleket. A moha szivacsként nyelte magába a hideg nedvességet, az erdőn átvezető ösvényen egyre nehezebb volt a járás... Afra végül letett róla, hogy bármilyen életjelet kaphat a gyermekéről.

Két hosszú év telt el, de - bár általában az idő minden sebet begyógyít - Afra nem tudta feledni a szörnyű eseményeket. Ahányszor csak Melchior helytartót meglátta, azonnal életre keltek benne az emlékek, s hanyatt-homlok menekült, ha falábának tompa kopogását hallotta. De Melchior is kerülni látszott a találkozást, legalábbis addig a szeptemberi napig, amikor a lány a csűr mögött

almát szedett a legnagyobb fáról, apró, zöld gyümölcsöket, melyeket a hideg, esős nyár nem érlelt be. Elmélyülve a fárasztó munkában, Afra nem vette észre, amint a helytartó odalopózott, és a létra mellé állva sóvárgó szemekkel a szoknyája alá kémlelt. A lány halálra rémült, amikor a férfi bűnös pillantását észrevette.

Melchior nem sokat teketóriázott, parancsa valósággal csattant:

- Lefelé onnan, kis kurva!

Afra rémülten tett eleget a követelésnek, de amikor a kéjsóvár vénember megpróbálta hevesen magához szorítani és megerőszakolni, már teljes erejéből védekezett, és öklével az arcába sújtott, de úgy, hogy a férfi orrából sugárban tört elő a vér, mint disznótorban az állat nyakából. A lány durva ruháját vörösre színezte a vér. Ám a nagytermészetű helytartót az ellenkezés - úgy tűnt - csak még inkább begerjesztette, mert nem vonult vissza, ellenkezőleg: mint akinek elment az esze, lerántotta a lányt a földre, a szoknyáját a fejére húzta, közben igyekezett kiszabadítani férfibüszkeségét.

- Csak rajta! - lihegte Afra. - Csináld csak meg a másodikat is!

Melchior egy pillanatra megmerevedett, mintha kijózanodott volna. Afra kihasználta a lehetőséget, és kitört.

- Az utolsó félrelépésed sem maradt következmény nélkül. Fiad van, épp olyan göndör a haja, mint a tiéd!

Melchior zavartan pislogott.

- Hazudsz, mindenki lotyója! - kiáltotta végül. Azzal elengedte. Persze nem azért, hogy a részletekről érdeklődjön, inkább hogy tovább becsmérelje.

- Azt hiszed, nem látok át rajtad, ringyó? Engem akarsz te megzsarolni?! Majd megtanulod, ki vagyok én, ki Melchior, a helytartó, te álnok boszorkány!

Afra összerezzent, ahogy mindenki az országban, ha csak meghallotta ezt a szót: boszorkány. Asszonyok és csuhások egyaránt keresztet vetettek. Elég volt a puszta gyanúperrel élni, hogy valaki boszorkány, bizonyíték sem kellett ahhoz, hogy elinduljon a kíméletlen eljárás.

- Boszorkány! - ismételte meg a helytartó és nagy ívben kiköpött. Aztán rendbe szedte a ruháját, és elsántikált onnan.

Afra nagy nehezen felállt. Sírt tehetetlen dühében. Kétségbeesetten szorította homlokát a létrához, és hangosan zokogott. Ha a helytartó boszorkánysággal vádolja meg, aligha kerülheti el végzetét.

Amikor könnyei elapadtak, végignézett magán. A pruszlikja szétszakadva, szoknya és blúz - minden csupa vér. Hogy a kérdések elől kitérjen, Afra felmászott egészen a fa tetejére. Ott várta meg, amíg besötétedett. A távolból foszladozó esti harangszót meghallva lemerészkedett búvóhelyéről, és visszaóvakodott az udvarba.

Éjszaka kínzó gondolatok és rémképek gyötörték. Hóhérlegények közeledtek izzó vassal és fából készült, rémes szerkezetekkel, kerekekkel és vasszögekkel arra vártak, hogy fiatal testét meggyötörjék. Azon az éjszakán Afra elhatározta, fordít a sorsán.

Senki sem figyelt fel rá, amikor - röviddel éjfél után - kilopózott a cselédek hálóterméből. Szerencsésen elkerülte a nyikorgó padlódeszkákat, és nesztelenül ért le a padlástérből cikcakkban lefutó lépcsőn. A lányok öltözőjében óvatosan magához vett egy ruhás batyut, fölkapott egy pár cipőt, amit a sötétben kitapogatott. A hátsó ajtón keresztül, mezítláb hagyta el a házat.

Az udvaron sűrű ködfüggöny fogadta. A nagy csűr felé vette az irányt. Bár a köd miatt nem látszott a hold és a csillagok, biztosan tudta, merre tartson. Jól ismerte a járást. Amikor a nagy kapu melletti kis kijárót elérte, félrehúzta a fareteszt és kinyitotta az ajtót. Még soha nem figyelt fel rá, milyen panaszosan nyekereg a kiskapu - akár egy vén macska, ha a farkára lépnek. Halálra rémítette a csikorgó ajtó, s amikor a helytartó hat kutyájából az egyik ugatni kezdett, minden tagját jeges rémület járta át. Szíve a torkában dobogott, moccanni sem mert. De csodák csodájára az a dög elhallgatott.

Afra megcélozta a csűr hátsó részét, amelynek padozatát - a nedvesség ellen - széles fapadló védte. Ott, az utolsó deszka alatt tartotta egyetlen értékes tulajdonát. Habár koromsötét volt a csűrben, a lány kitapogatta a rejtekhelyet, közben meztelen lábával rálépett egy egérre vagy patkányra, amely visítva elrohant. Felemelte a deszkát, és előhúzott egy lapos, zsákvászonnal borított dobozt, mindennél értékesebb kincsét. Óvatosan, nehogy újra zajt keltsen, kilopózott a helytartó udvarából, amely tizenkét éves korától otthona volt.

Tudta, hogy már kora reggel észreveszik az eltűnését, de biztos volt abban is, hogy senki sem fogja keresni. Egyszer, három évvel ezelőtt, amikor az öreg Gunhilda nem jött vissza a mezei munkáról, a kutya sem törődött vele, és az is csak véletlen volt, hogy az uraság vadásza meglátta a hulláját egy hársfán lógva. Fölakasztotta magát.

Úgy egy órányi gyaloglás után fölszállt a köd, és Afra, aki az erdő szélén nyugatnak indult, megpróbált tájékozódni. Tulajdonképpen maga sem tudta, hová is akar menni. Csak el, minél messzebb Melchiortól! Dideregve megállt, és hallgatózott az éjszakában.

Valahonnan különös zajt hallott, kisgyerekek duruzsolásához, csiviteléséhez hasonlót. Továbbmenve Afra egy patakra bukkant, mely az erdő szélén kanyargott. Jeges hideg szállt föl a vízből. A menekülő lány próbált mély lélegzetet venni, de csak kapkodta a levegőt. Ereje végén járt. Meztelen lába sajgott, mégsem merte a magával hozott drága cipőt felhúzni.

Egy göcsörtös fűzfa mellett, közvetlenül a zúgó víz partján, megpihent. Lábait maga alá húzta, és alsó karját ruhája ujjába dugta. Félálomban kétely gyötörte: vajon nem hamarkodta el kicsit ezt az egészet?

Kétségtelen tény, Melchior von Rabenstein undorító féreg volt, ki tudja, milyen sors várt volna rá ott: de vajon rosszabb lett volna, mint éhen halni vagy megfagyni valahol az erdő mélyén? Afránál egy falatnyi ennivaló sem volt, nem volt fedél a feje felett, azt sem tudta, hol van, és hová is megy egyáltalán. Aztán eszébe jutott a máglya - annál minden csak jobb lehet. Batyujából előhúzott egy vastag anyagból készült bő köpenyt. Betakarózott, és megpróbálta kipihenni magát.

Alvásra persze gondolni sem lehetett. Túl sok gondolat kavargott a fejében. Amikor a végtelen hosszú éjszaka után kinyitotta a szemét, lábainál ott csobogott a patak, immár a reggeli fényben. Tejszerű köd szállt föl a vízről. Hal- és iszapszag terjengett.

A lány még sose látott térképet, csak hallott róla, hogy létezik valami ilyesmi, egy pergamen a folyókról és völgyekről, városokról és hegyekről... Apró rajzok egy madár nézőpontjából - csoda lehet, vagy talán varázslat? Afra elbizonytalanodva meredt az előtte folyó víz tükrébe.

Azt gondolta magában: valahová csak el kell jutnia ennek a pataknak. Elhatározta, hogy a patak mentén fog haladni. Egyszer minden patak elér egy folyót és minden folyó mellett vannak városok. Kicsit megnyugodva vette újra magához a cókmókját, és követte a patak kanyargó folyását.

Az úttól balra, az erdő szélén piros áfonyák csillantak, Afra teliszedte vele az egyik kezét, a másikkal a szájába rakta a gyümölcsöt. Savanyú volt, de ez a savanyú íz fölébresztette benne az élni akarást. Megszaporázta lépteit, mintha csak időre ment volna valahová.

Dél körül járt, Afra már vagy huszonöt kilométert legyűrt, amikor hatalmas, kidőlt fatörzsre bukkant, hídként keresztbe fektetve a patak fölött. A túloldali parton kitaposott ösvény vezetett egy tisztáshoz.

Valami azt súgta Afrának, ne keljen át a patakon, s ő cél nélkül ment tovább a patak mentén, míg egyszer csak füstszagot érzett - ez pedig egyértelműen azt jelentette, emberek vannak ott.

Afra átgondolta, mit is válaszoljon a kérdésekre, amelyeket nyilván nekiszegeznek majd. Egy magányosan kóborló fiatal nő alaposan felkelti az emberek kíváncsiságát. Ahhoz nem volt igazán találékony, hogy hihető meséket fabrikáljon.

Egész addigi élete híján volt a meséknek. Elhatározta hát, történjen bármi, az igazat fogja mondani: a helytartó megerőszakolta, ő pedig menekül a férfi üldözése elől, és kész bármilyen munkát elvállalni, amely kenyeret és hajlékot biztosít számára.

Az erdőnek, amelyen át éjjel és egész nap bandukolt, hirtelen vége szakadt, és Afra egy széles rétre ért. A rét közepén malom állt: a malomkerék egyenletes csattogását már messziről hallani lehetett. Afra biztonságos távolból figyelte, ahogy egy ökrös szekér, színültig rakva tömött zsákokkal, dél felé távolodott. A kép oly békésnek tetszett, hogy felbátorodott, és elindult a malom felé.

- Hé, honnan jössz és mit keresel itt?

Az öreg favázas ház fölső szintjéről egy kalácsképű férfi bámult rá, ritkás haját fehér por tarkította - barátságosan vigyorgott.

- Szép a porta... Ugye maga a molnár? - kiáltott föl Afra, és anélkül, hogy a választ megvárta volna, hozzáfűzte: - Kérem, jöjjön le egy szóra!

A széles fej eltűnt az ablaknyílásban, Afra a bejárathoz ment. Az ajtóban testes, alacsony asszonyság jelent meg. Kihívóan összefonta vaskos karját a melle előtt. Egy szót sem szólt, de úgy vizsgálta Afrát, mint egy betolakodót. Közben a molnár is a bejárathoz ért, s amikor észrevette felesége elutasító tartását, a korábban barátságos arc egycsapásra mogorva lett.

- Ki ez az indiai cigánylány? - kérdezte megvető hangon. - Biztosan nem is érted, amit mondok, meg se vagy keresztelve, akár a zsidók. Úgysincs semmink, az ilyeneknek meg egyáltalán nem is adunk semmit!

A molnárok fösvénysége közismert volt - Isten tudja, miért lettek ilyenek -, de Afra nem hagyta magát elijeszteni. Sötét, dús haja, a szabadban végzett munkától lebarnult bőre valóban kelthetett olyan benyomást, hogy a vándorcigányok közül való, akik sáskahadként vonultak át a vidéken. Öntudatosan, már-már haragosan válaszolt:

- Épp oly jól ismerem a maguk nyelvét, mint kendtek, és éppúgy meg vagyok keresztelve, ha nem is olyan régen, mint maguk! No, meghallgatnak hát?

A molnárné arckifejezése azonnal megváltozott, és barátságosan fordult Afrához. - Ó, nehogy a szívedre vedd ám, derék, jámbor ember ez. De alig múlik el nap, hogy meg ne jelenne valami naplopó, hogy itt kéregessen. Ha mindnek adnánk valamit, rövidesen nekünk se lenne mit ennünk.

- Nem koldus vagyok - válaszolta Afra -, munkát keresek. - Tizenkét éves koromtól szolgálok, tudom, mi a munka.

- No persze, egy újabb jelentkező, aki itt tömné magát az én házamban - háborgott a molnár. - Van két jó segédem, és négy éhes szájat kell betömnöm, nem, menj csak tovább, ne lopd itt az időnket! Azzal egy kézmozdulatot tett abba az irányba, ahonnan a leány jött.

Afra belátta, hogy a molnárnál hiába próbálkozik, már meg akart fordulni, amikor a kövér asszonyság jól oldalba lökte és jobb belátásra intette a férjét:

- Nekem bizony nagyon is jól jönne egy kis szolgáló, aki a segítségemre lenne, és ha itt egy rendes lány, ugyan miért ne vennénk igénybe a szolgálatát? Nem úgy néz ki, mint aki leeszi a hajat a fejünkről.

- Csinálj csak, amit akarsz! - mondta sértődötten a molnár, és eltűnt a házban, hogy a munkája után nézzen.

A kövér molnárné bocsánatkérően húzta fel a vállát.

- Derék, jámbor ember - ismételte, és rá is bólintott. - És te? Egyáltalán hogy hívnak?

- Afra - válaszolt a lány.

- És hogy állsz a jámborsággal?

- A jámborsággal? - ismételte meg Afra zavartan.

Sokra nem ment vele, ezt el kellett ismernie. Hadakozott az Istennel, az Úrral, amióta olyan csúnyán elbánt vele. Nem követett el semmi rosszat, amióta csak él, megtartotta az egyház parancsait, s a legkisebb hibáját, bűnét is meggyónta. Miért hozott hát rá ennyi szerencsétlenséget az Úristen?

- Nem sokra megyünk a jámborsággal, igaz-e?! - mondta a kövér molnárné, mintha csak a gondolataiban olvasott volna.

- Mit nem mond?! - Afra felháborodott. - Minden szentséget felvettem, az Ave Mariát latinul is tudom, pedig azt nem mindenki érti ám... - És már bele is kezdett:

- Ave Maria, gratia plena, dominus tecum, benedicta tu in multicribus, et benedictus fructus ventris tui...

A molnárné elámult, és áhítatosan összekulcsolta a kezét terebélyes keblei fölött. Ahogy Afra befejezte, kicsit bizonytalanul szólalt meg:

- Esküdj az Istenre és minden szentekre, hogy semmit sem loptál, és hogy semmi bűnt nem követtél el. Esküdj meg!

- Szívesen megteszem - mondta Afra, és fölemelte a jobb kezét. - Amiért most az ajtajuk előtt állok, csak a helytartó istentelensége, aki kedvét töltötte rajtam és elvette az ártatlanságom.

A molnárné többször is keresztet vetett. Aztán azt mondta:

- Erős vagy, Afra. Biztosan szorgalmas leszel a munkában is.

Afra bólintott, és követte az asszonyt a házba, ahol négy kisgyerek - a legkisebb talán kétéves lehetett - rajcsúrozott. Mikor az idegent meglátták, a legidősebb, egy nyolcévesforma kislány felkiáltott:

- Cigánylány! Itt egy cigánylány! Takarodj innen!

- Ne haragudj rájuk - mondta a molnárné. - Én neveltem beléjük, hogy tartsanak az idegenektől. Ahogy mondtam, sok a csavargó ezen a vidéken. Lopnak, mint a szarkák, és még a gyerekeket sem kímélik, akár el is viszik őket.

- Tűnj már el, te boszorkány! - kiáltotta újra a legidősebb. - Félek tőled!

Afra barátságos szavakkal próbálta behízelegni magát a gyerekeknél. Amikor a legidősebb leánykát meg akarta simogatni, a gyerek megkarmolta az arcát és azt kiáltotta:

- Ne nyúlj hozzám, boszorkány!

Az anyjuk nagy nehezen megnyugtatta a gyerekeket, így Afra elhúzódhatott egy sarokba a tágas, sötét helyiségben, amely a malomépület egész felső részét elfoglalta. Afra végre lerakhatta a batyuját - a molnárné bizalmatlan pillantásokkal kísérte minden mozdulatát.

- Honnan tudja egy ilyen fiatal lány latinul az Ave Mariát? - kérdezte a kövér asszonyság, akit nem hagyott nyugodni Afra bemutatója. - Csak nem valami kolostorból szöktél meg? Ott tanulnak ilyeneket...

- Hová gondol kegyelmed, molnárné?! - nevetett fel Afra, és csak annyit mondott: - Úgy van minden, ahogy mondtam, nem másképp!

A házat betöltötte a malomkerék tompa dobogása, amit csak a habzó víz zaja tört meg, ahogyan a keréklapátokról a mélybe csobbant. Az első éjszakán Afra képtelen volt elaludni. Lassanként aztán megszokta az új hangokat, és a molnár gyerekei is megbékéltek vele. A szolgák is barátságosnak látszottak - úgy tűnt, minden jóra fordul.

Úgy Cecília és Philemon napja körül mégis rosszra fordultak a dolgok. Hasas, sötét felhőket kergetett föléjük a jeges szél. Előbb gyengén esett, majd egyre hevesebben, végül csak úgy ömlött az égi áldás, mint a hegyi vízesés. A malmot hajtó patak, amely nem volt szélesebb tíz rőfnél, most kilépett a medréből, és sebes, sodró folyóvá változott.

A molnár a nagy bajban megnyitotta a zsilipet, a legények pedig gyorsan árkot ástak, hogy a rájuk zúduló barnás víztömeget eltereljék. A molnár aggodalommal figyelte, mint forog egyre gyorsabban az óriási malomkerék.

Négy nap és négy éjszaka után megkegyelmeztek az égiek: alábbhagyott az eső; de a patak tovább áradt, és őrült sebességgel forgatta a malomkereket. A molnár éjjel is virrasztott, hogy időről időre marhafaggyúval kenje meg a fából készült tengelycsapágyakat. Már-már azt hitte, túl vannak a legrosszabbon, amikor a hatodik nap hajnalán megtörtént a katasztrófa.

Olyan volt, mint a földindulás. Hangos recsegéssel háromfelé szakadt a malomkerék. A víz akadálytalanul csapott át a rámpán, és elöntötte a malomépület földszintjét. Szerencsére mindannyian a felső szinten tartózkodtak. A gyerekek riadtan bújtak az anyjuk szoknyájához, ő

pedig imát mormolt - mindig ugyanazt, újra meg újra. Afra is félt: Lambertbe, az öregecske molnárlegénybe kapaszkodott.

- Gyerünk, ki innen! - ordította a molnár, amikor látta, mi a helyzet az elárasztott földszinten. - A víz az alapokat emészti. Csak idő kérdése, mikor omlik össze az épület.

A molnárné összekulcsolt kezeit az ég felé emelve jajveszékelni kezdett:

- Szent Anyánk, Mária! Segíts meg minket!

- Majd pont ő segít - mormogta bosszúsan a molnár, és ráparancsolt Afrára:

- Te figyelj a gyerekekre, nekem meg kell néznem, mi az, ami még menthető.

Afra ölbe vette a legkisebbet, a nagyobbikat kézen fogta. Óvatosan lépkedtek lefelé a meredek lépcsőn. A földszinten bugyborékoló örvény kavargott. Két sámli, facipő s vagy egy tucatnyi egér és patkány úszott a mocskos, barna áradatban. A bűzös lé épp térdig ért Afrának. Mialatt magához ölelte a kicsit, a legidősebb úgy szorította a kezét, hogy fájt. A kislány nem is sírt, csak halkan nyöszörgött.

- Ne féljetek, nemsokára minden rendben lesz! - próbálta Afra megnyugtatni a gyerekeket.

A malom mellett állt egy szekér, amit a környékbeli parasztok a gabonával teli zsákok szállítására használtak. Afra ráültette a gyerekeket, és rájuk parancsolt, ne mozduljanak onnan. Aztán visszaindult. Meg kellett néznie, mi van a másik két gyerekkel. Vizes szoknyája szinte lehúzta a földre, ahogy újra átgázolt az áradaton. Épp elérte a lépcsőt, amikor a molnárné a másik két gyerekkel szembejött vele.

- Mit akarsz még itt? - kiáltotta ingerülten.

Afra nem válaszolt, csak elment mellettük. Még egyszer felment az emeletre, ahol a molnár és a szolgák igyekeztek összekapkodni, ami épp a kezük ügyébe esett.

-Tűnj már innen! Mindjárt összedől a ház! - kiáltott a molnár Afrára. Most már ő is hallotta a favázas szerkezet recsegését. A falakból, a gerendák közül kődarabok hullottak a padlóra. A szolgák vakrémületben menekültek, és eltűntek a lépcsőn.

- Hol a ruhásbatyum? - kiáltotta Afra izgatottan.

A molnár bosszúsan csóválta a fejét, és a sarokba mutatott, ahová a lány pár nappal ezelőtt a motyóját tette. Mintha csak kincset ölelne, úgy szorította magához Afra a holmiját, s egy pillanatra megállt.

- Az Úr irgalmazzon neked! A molnár hangja - amely már lentről hallatszott - magához térítette Afrát. Hirtelen az az érzése támadt, mintha az egész malom imbolyogna, akár egy hajó a hullámok hátán. A csomagot szorítva sietve ment a lépcsőhöz, három-négy lépést tett lefelé, amikor összeomlott fölötte a tető. A tetőt tartó gerendák összeroppantak, s a hatalmas porfelhő alján úgy hevertek, mint összetört szalmaszálak.

Afra ütést érzett a fején, s egy pillanatig azt hitte, elveszíti az eszméletét, de akkor valaki erősen megragadta a karját, és magával húzta. Szinte öntudatlanul vánszorgott át az áradaton. Ahogy szárazra értek, a földre roskadt.

Azt hitte, csak álmodik, amikor látta, hogy a malom imbolyogni kezdett, majd a széthasadt malomkerék felé dőlve lassan összeroskadt, mint egy letaglózott bika. A szörnyű, remegő zaj, mint amikor a vihar tövestől csavarja ki a fákat, megbénította Afrát. Azután csend lett, félelmetes csend. Csak a víz bugyborékolása hallatszott.

A nap váratlanul előbukkant a felhők közül, és ez különösen borzongatóvá tette a táj képét. A malom maradványai szigetként meredeztek a vízben, amely körözve és bugyborékolva keresett utat magának. A molnár mereven, érzéketlenül bámult maga elé, mint aki fel sem fogta a történteket. A felesége kezét a szája elé szorítva zokogott. A gyerekek riadtan figyelték szüleiket. Az egyik szolga még mindig Afra karját szorongatta. A ház romjaiból állatok dohos párája tört fel. Visítozó patkányok próbáltak biztonságosabb helyre kerülni.

Az a nap és a következő éjszaka - melyet egy közeli kunyhóban töltöttek - is eltelt, mire a víz apadni kezdett. Addig egy szó sem hangzott, még a gyerekek is hallgattak.

Végül a molnár szólalt meg először:

- Hát így kellett lennie - kezdte egy suta mozdulattal, lesütött szemmel. - Nincs fedél a fejünk felett, nincs mit ennünk és nincs pénzünk. Mi lesz velünk?

A molnárné csak csüggedten ingatta a fejét. A molnár Afrához és a szolgákhoz fordulva halkan annyit mondott:

- Menjetek isten hírével, keressetek új helyet magatoknak, olyan munkát, amiből megélhettek. Látjátok, mindent elveszítettünk. Csak a gyerekeink maradtak nekünk, de azt sem tudom, mivel tömjük be a szájukat. Meg kell értenetek...

- Megértünk, molnár uram! - bólintott Lambert, a szolga. Vörösesszőke haja csimbókokban állt, olyan volt a feje, mint egy tüskés buzogány. Hogy hány éves volt, maga sem tudta, de a szeme körül a ráncok elárulták, hogy már jó pár krumplikapálást megért.

- Úgy van - csatlakozott hozzá a másik, bizonyos Gottfried, a sihederképű segéd, akit nem épp szónoki képességei miatt alkalmaztak a malomban. Jó fejjel magasabb volt Lambertnél, széles válla, bozontos szakálla és félhosszú, sima haja feltűnő megjelenést kölcsönöztek neki. Aki először látta, inkább nézte városinak, mint vidéki molnársegédnek.

Afra csak rábólintott. Fogalma sem volt, hogyan tovább, s bizony nehezére esett visszatartani a könnyeit. Hát tényleg csak pár napig tartott az álom: a normális élet, munka, evés, alvás? Ezek itt jók voltak hozzá. És most?

Másnap hajnalban Afra a molnársegédekkel együtt kelt. Gottfried ismert egy nagygazdát, a tanyája a völgyön túl, egy domboldalon állt. A gazda kapzsi és híresen fösvény ember hírében állott, ráadásul olyan rátarti volt, mint hímpáva a baromfiudvarban, de Gottfried emlékezett rá, hogy amikor egyszer búzát őröltetett vele, munkát és kenyeret ajánlott neki, ha netán egyszer beállna hozzá.

Az úton senkinek nem akaródzott igazán beszélgetni. Pár óra elteltével aztán Lambert előszedett pár történetet, ami megesett vele, meg jó néhány másikat, ami akár meg is eshetett volna, de sem Gottfried, sem Afra nem figyeltek igazán rá. Egy pillanat alatt úszott el minden, ami biztosnak látszott: ilyenkor nem sok kedve van az embernek anekdotákat hallgatni.

Aztán Lambert váratlanul megszakította a mesedélutánt, és a lányhoz fordult:

- Mesélj már te is valamit, Afra. Mondjuk arról, hogyan keveredtél egy szál magadban oda hozzánk. Ilyen fiatal lánykák nemigen kódorognak egyedül... Veszélyes lehet az ilyesmi...

- Nem volt az veszélyesebb, mint az addigi életem - válaszolta Afra hetykén.

Gottfried csodálkozva nézett rá.

- Miért, mi voltál te, talán kígyóbűvölő?

- És ha az, ugyan mi közöd hozzá? - replikázott Afra és rálegyintett.

Ez a nyers elutasítás láthatóan elgondolkodtatta Lambertet - legalábbis hosszú hallgatásba burkolózott. Jó mérföldet baktattak már némán, egymás mögött, amikor Gottfried, a felvezető hirtelen megállt és a völgybe meredt, ahol nagy csapatnyi ember vonult valamerre. Gottfried lehasalt, és jelt adott, hogy a másik kettő is úgy tegyen.

- Hová tartanak ezek? Kik lehetnek? - kérdezte Afra súgva, mintha meghallhatnák.

- Azt nem tudom - felelte Gottfried -, de beszélik, hogy vannak kolduscsürhék, fosztogatnak és rabolnak, amerre csak járnak. Ha ők azok, akkor Isten legyen hozzánk irgalmas.

Afra megrémült. Ezekről a falkákról tényleg szörnyű történetek keringtek. Száz, kétszáz férfi vonult át a vidéken; semmijük se volt. Nevükkel ellentétben nem épp koldulásból éltek, inkább elvették azt, amire kedvük szottyant. Ha valaki az útjukba került, meztelenre vetkőztették és elvették mindenét. Elragadták a pásztorok állatait, és egy falat kenyérért is gondolkodás nélkül agyonütöttek valakit, ha netán nem akarta nekik önszántából odaadni.

A lármás banda - vagy kétszáz, hosszú rudakkal és bunkókkal felfegyverkezett rongyos szerzet - egyre közeledett. A boly közepén egy társzekeret vonszoltak - rajta egy ketrec.

- Most szét kell válnunk! - mondta Gottfried izgatottan. - Legjobb lesz, ha mindegyikünk másfelé fut. Így talán elkerülhetjük őket.

De a koldusok már felfedezték őket, s vad ordítással rohanni kezdtek feléjük. Afra fölpattant, és batyuját magához szorítva teljes erejéből futni kezdett. Az erdő felé igyekezett, amely balra, egy dombon húzódott. Gottfried és Lambert az ellenkező irányba menekültek. Afra levegőért kapkodott, mert hegynek fölfelé egyre nehezebb volt a futás. A koldusok ocsmány kiáltozása mind közelebbről hallatszott. Afra nem mert hátranézni, tudta, el kell érnie az erdőt, különben elkapják. Hogy akkor mi vár rá, az nem volt kétséges; jókora fahasáb zúgott el közvetlenül a feje mellett, és a puha, füves talajba fúródott.

Szerencsére az üldözők zöme öreg és legyengült lehetett, nem tarthattak lépést a fürge lánnyal, így végül elérte az erdőt és megmenekült.

A vastag tölgyek és fenyők azonnal elbújtatták, Afra azonban tovább futott, míg a kolduscsapat ordítozása elhalkult, majd végül teljesen elenyészett. Ereje végére érve Afra lerogyott, egy fa tövének támasztotta a hátát. Feszültsége lassan enyhült, könnyek szöktek a szemébe. Fogalma sem volt, hogyan tovább. Támpont nélkül, egykedvűen eredt útnak a röpke pihenő után. Nem is tudta, nem is érdekelte, merre, csak úgy nekiindult. Az se nagyon izgatta, megtalálja-e a két molnárlegényt. Egyrészt túl veszélyes lett volna újra a koldushad karjaiba futni, meg aztán valahogy őket sem találta igazán megbízhatónak.

Az erdő végtelennek tűnt, de egy keserves fél nap után, amely ereje maradékát is felemésztette, a fák ritkábbak lettek, s hirtelen megpillantott egy széles völgyet, amelyen át széles folyó hömpölygött. Eddig csak a sziklás dombvidéket ismerte, a helytartó birtokával, s még sohasem látott ilyen tágas völgyet, ami - úgy tűnt - egyenesen a világ végéig vezet.

Szépen megművelt földek és rétek fonódtak egymásba, és odalent, a folyó egyik kanyarulatába szorítva egy halom épületet vett észre, amelyek mintha egymást védték volna, minden oldalról, akár egy vár bástyái.

Afra könnyű léptekkel szaladt a lankás réten lefelé, egyenest egy ökrös fogathoz, amely a rét szélén vesztegelt. Közelebb érve szürke szerzetesi ruhába öltözött nőket pillantott meg, akik a frissen felszántott parcellában tettek-vettek. Ahogy meglátták az idegent, abbahagyták a munkát, s ketten máris elindultak felé. Ahogy a közelébe értek, csak biccentettek, de egy szót sem szóltak.

Afra viszonozta az üdvözlést, azután így szólt a nővérekhez:

- Kérlek, mondjátok meg, hol vagyok? Egy koldusbanda elől menekültem.

- Nem bántottak? - kérdezte az egyik, egy idősebb, előkelő tartású, bánatos arcú nő, akiről aligha hitte volna bárki, hogy nehéz paraszti munkát végez.

- Fiatal vagyok, jó a lábam - Afra a szörnyű élmény ellenére igyekezett könnyed maradni. - Vagy kétszázan jöttek, csupa sötét szerzet.

Időközben a többi apáca is közelebb jött, s kíváncsian méregették a lányt.

- A kolostorunk neve Szent Cecília. Bizonyára hallottál már róla - mondta a mélabús.

Afra buzgón bólogatott, bár még soha nem hallotta a nevet. Félénken nézett körbe. Ruhája itt-ott elszakadt menekülés közben. Rongyok lógtak a ruhájából, karja, keze maszatos volt a vérétől.

Az apácák szánakozva néztek rá, s a legidősebb így szólt:

- A napnak úgyis nemsokára vége, induljunk hazafelé! Azzal Afrához fordult:

- Gyere, szállj fel a kocsira! Biztosan kifárasztott az a nagy futás. Honnan jössz?

- Melchior von Rabenstein helytartó volt a kenyéradó gazdám - válaszolta Afra, és a távolba meredt. Nem volt ugyan biztos benne, mondjon-e még valamit, mégis hozzáfűzte: - ...de aztán vétett ellenem...

- Szót se többet! - intette le az apáca. - A hallgatás begyógyítja a sebeket.

A nővérek kocsira szálltak, és a keresztbe tett deszkákra ültek. Az ökrös fogat elindult. Az utat különös csendben tették meg. Mintegy varázsütésre mindenki elnémult, és Afrának olyan érzése támadt, hogy talán jobban tette volna, ha befogja a száját.

A Szent Cecília-rendház kicsit kiesett a járásból, mint a kolostorok általában. Erődszerű építmény volt. A hatalmas, vastag falakkal körülvett, trapézforma épület a folyó kanyarulatába simult. A magas, karcsú, vaslemezekkel alaposan megerősített főkapu a folyóra nyílt, a magasban

csúcsívben végződött. A kapuhoz kis dombon át vezetett az út, s a bakon ülő apáca ostorral nógatta az állatokat, hogy lendületből jussanak fel az emelkedőn.

A kolostor belső udvarába érve a nővérek leszálltak a kocsiról, és szép sorban bementek a jobbra fekvő, hosszan elnyúló kétemeletes épületbe. Az idősebb apáca ott maradt Afrával, mialatt egy másik nővér odavezette az ökrös fogatot a nagy udvar homlokzati oldalán lévő kocsiszínhez. Itt istállók is voltak, állatokkal, takarmány és élelem, kocsik és szerszámok - látható volt, hogy az itt élők önellátásra rendezkedtek be.

A balra tornyosuló, felújítás alatt álló templom volt a legmagasabb épület, bár a tornya még nem is készült el. A falakat állványerdő borította, gerendák, pallók mindenhol. Mint valami óriás hal csontváza, úgy meredeztek a csupasz tetőgerendák az ég felé. Keskeny, frissen levágott ágakból ácsolt létrák vezettek egyik emeletről a másikra, egész a tetőoromzatig. Az omladozó régi templom, melyet még a régi stílusban emeltek, lassan megadta magát az új építménynek.

Most, hogy alkonyodott, már senki sem dolgozott az állványokon. Az építők visszahúzódtak a kunyhófaluba, melyet a kolostor nyugati falánál húztak fel, persze kívül: kolostorban férfinak nincs helye éjszaka.

Afra megrémült, amikor a nehéz vasajtó - mintha szellemkéz mozgatta volna - hangos dörrenéssel bevágódott.

- Bizonyosan fáradt vagy már - mondta az idős apáca, aki meg se rezzent a hatalmas csattanástól. - Előbb azonban be kell jelentkezned a főnökasszonynál, és bebocsátást kell kérned. Itt ez a szabály. Na, gyere utánam!

Afra engedelmesen követte az apácát a főépületbe. A bejáratnál letette a batyuját. Együtt lépdeltek fel egy szűk csigalépcsőn, végül eljutottak egy végtelennek látszó, keresztbordás mennyezetű folyosóra. Az aprócska, hajó formájú ablaknyílások nappal is kevés világosságot engedtek át, most, a szürkületben pedig már inkább csak tájékozódási pontként szolgáltak. A folyosó végén, a homályból fehér ruhában, fekete csuklyában egy apáca tűnt elő. Intett Afrának, hogy kövesse. A másik apáca szó nélkül elindult vissza, amerről jöttek.

Egy másik lépcsőn át - amely ugyanolyan volt, mint az előző - végre felértek egy hideg előtérbe, melynek összes bútorzata háromszor három székből állt - a terem falai mellé állították őket. A terem végében levő ajtó fölött freskó díszítette a falat. A kolostorban nincs magántulajdon vagy intimszféra: magától értetődő volt hát, hogy az apáca kopogtatás nélkül lépett be, elmorzsolva egy halk dicsértesséket. A sötét terem impozáns mérete s a polcokon felhalmozott rengeteg pergamen világossá tette, hogy ez a rendfőnöknő szobája. A főnökasszony fölemelkedett egy durván ácsolt íróasztal mellől, melyen fenyőág izzott, csípős illatot árasztva. Úgy tűnt, a főnöknő már tudott a lány érkezéséről, mert az apáca szó nélkül távozott. Afra zavartan állt szemben vele. Csupasznak és sebezhetőnek érezte magát rongyaiban, ám a rendfőnök megjelenése valahogy mégis tisztelettel töltötte el.

Az apáca arca szinte zöldesnek tűnt a homályban, aszketikusan sovány nő volt. Ahol a csuklya látni engedte aszott nyakát, minden ere és izma látszott, akár egy háló. A szárnyas főkötő alól kivillant hamuszürke haja. Ha nem parázslott volna valami baljós fény a mélyen ülő szemüregekből, akár valami visszajáró léleknek is gondolhatta volna bárki. Nem volt valami szívderítő látvány.

- Úgy hallottam, jól elbánt veled a sors - mondta a főnöknő, túlvilági külsejéhez képest meglepően kellemes hangon, azzal pár lépést tett felé.

Afra lehajtott fejjel bólintott, közben azon járt az esze, hogyan tudna kitérni a csontos, szinte áttetsző nő érintése elől. Szerencséjére az két lépéssel előtte megállt. Kiszáradt karjai törzse mellett lógtak, mint a kenderkötél.

- Készen állsz arra, hogy lemondj a hús, a test örömeiről egész életedben, ahogyan azt Szent Benedek törvényei előírják?

A kérdés persze teljesen jogos és logikus volt abban a teremben. A lány szívesen rávágta volna az igent, de - maga sem értette, miért - hirtelen mégse tudta, mit is válaszoljon. Ó igen, a „hús"

bizonyos örömeiből nagyon is elege volt, de arra azért nem igazán vágyott, hogy fátyolt öltsön és némasági fogadalmat tegyen.

- Kész vagy-e hát a hallgatásra, lemondasz-e a húsról és a borról, tűröd-e inkább a fájdalmat, mint a jótéteményt? - ismételte a főnöknő.

- Hajlékot kérnék éjszakára, meg talán valami kis útravalót - akarta mondani Afra. Húst - fűzte tovább magában - egyébként is nagyon ritkán láttam életemben... De a főnöknő megelőzte:

- Megértem a tétovázásod, leányom, nem kell rögtön felelned. Az idő majd rávezet a helyes válaszra. Tapsolt, mire két nővér jelent meg.

- Készítsetek fürdőt, gondoskodjatok a sebeiről, és adjatok neki tiszta ruhát - parancsolt rá az apácákra. A barátságos hangnak, melyen Afrához szólt, nyoma sem volt.

A keresztbe tett karral álló nővérek alázatosan bólintottak, s Afrát egy boltíves pincébe vezették, ahol egy fakádban meleg fürdőt készítettek számára. Hogy mikor fürdött Afra meleg vízben? Havonta egyszer néhány véka hideg vizet öntött a fejére, általában ez jelentette a tisztálkodást. A makacs piszok ellen valami szappanszerűséget használt, amit faggyúból, halzsírból és növényi olajból kotyvasztottak, s egy hordóban tartották. Hatásos anyagnak hitték: aligha volt élősködő, amely kibírta volna a bűzét...

Elpirult, és zavartan lesütötte a szemét, amikor az apácák kitörölték a kádat egy lenvászon kendővel, mielőtt a forró vizet a tűzhelyről levették és beleöntötték volna. Segítettek neki levetkőzni, s miután besegítették a kádba, egy rongylabdaccsal finoman kimosták a sebeit, melyeket menekülés közben szerzett. Végül hoztak neki egy szürke, durva darócruhát, amilyet a novíciák is hordtak, aztán felvezették a pincehelyiségből a hosszú épület felső emeletére. A fáradtság miatt Afra erre már alig emlékezett.

Hosszú, keskeny terembe léptek, ahol az apácák étkeztek. Ez volt a refektórium. A rusztikus, tufakőből készült oszlopokat csúcsos boltív zárta le, mint egy templomban. A falak tövében jobbra-balra keskeny asztalok sorakoztak, a terem végében egy keresztben álló asztal kötötte össze őket. Ez volt a főnöknő asztala: innen rálátás nyílt az egész teremre. Az apácák némán bámulták a falba vésett szentenciákat: *„Gondolataid célja a halál legyen." - „Jobb, ha nem gondolkodsz, inkább tanulj meg engedelmeskedni." - „Az ember nem azért születik, hogy boldog legyen a földön." - „Nem vagy más, csak por és hamu."*

Afrának az asztalsor leghátsó részén adtak helyet. Senki sem vett róla tudomást. Akár a többi apáca, ő is a falra meredt, az asztalon túlra, s mint azok, ő se mert rápillantani a többiekre. Hirtelen a szemébe ötlött egy felirat a falon: *„Ne bámészkodj és ne ítélj. Bízd sorsod egy feljebbvalódra!"*

Ez a mondás nem alázatot, sokkal inkább haragot ébresztett benne. Egy imádság után - Afra nem ismerte - az asztalra került egy szelet barna kenyér és egy darab sajt. Csodálkozva fordult hátra, honnan kapta az ételt. Az ennivalót két apáca osztotta egy nagy kosárból, két másik pedig agyagkorsóban vizet és serlegeket állított az asztalra.

Aztán valahonnan elölről felharsant a főnöknő hangja:

- Afra, rendünk szabályai rád is vonatkoznak. Süsd le hát a szemed, és fogadd hálával, amit kaptál.

Afra engedelmesen megtette, majd mohón kezdte nyelni a kenyeret és a sajtot. Éhes volt, sokkal éhesebb, semhogy a szelet kenyér csillapította volna az éhségét. Attól a pár falattól inkább csak éhesebb lett. Oldalra pillantott, anélkül, hogy a fejét elfordította volna, és észrevette, hogy a balra ülő apáca két harapás után félretolta a kenyerét. Izgatottan várta a kedvező alkalmat, s egy óvatlan pillanatban villámgyors mozdulattal magához ragadta a kenyérdarabot.

Az apáca keze megmozdult, mintha csak azt akarta volna mondani, az az enyém, de ki tudja, a heves kézmozdulatnak talán más jelentése is volt. Afra azonban nem gondolkodott: egy pillanat alatt lenyelte a kenyeret, és épp olyan gyorsan kiürítette a poharát.

A hálaima után az apácák felálltak. Ilyenkor pár percnyi halk beszélgetést engedélyeztek számukra. Az apáca, akitől Afra elvette a kenyerét, különös hanghordozással fordult a lányhoz. Úgy szólalt meg, mintha fojtogatták volna közben.

- Miért etted meg? - kérdezte szemrehányóan.

- Éhes voltam! Két napja semmit sem ettem! Az apáca az égre emelte a tekintetét. - Alkalomadtán visszaadom majd a kenyered - mondta Afra.

- Nem erről van szó! - válaszolt az apáca.

- Hát miről? - Afra kíváncsian pillantott rá.

- A kenyérbe egy békát sütöttek, egy valódi békát! Afra fulladozni kezdett, az volt az érzése, rögtön kifordul a gyomra. Igyekezett úgy elkerülni a bajt, hogy arra gondolt, ő, aki annyit nélkülözött és szenvedett Melchiornál, evett már rosszabbat is, mint egy nyamvadt sült béka. Nyelt két nagyot, aztán megkérdezte:

- És ki sütötte bele?

Az apáca csipetnyi kárörömmel válaszolt:

- Ki, na, ugyan ki - hát a mi kedves nővérünk, aki a kenyeret készíti nekünk!

- De miért?

- Miért, miért, miért... tudnod kell, hogy ebben a kolostorban mindenki mindenkinek ellensége. Mindenkinek, akivel csak találkozol, megvan a maga története, ami miatt idekerült. És itt, ebben a refektóriumban mindenki, kivétel nélkül szentül meg van győződve arról, hogy ő cipeli a legnehezebb terhet. Az állandó némaság, a befelé fordulás, a céltalan szemlélődés miatt, és hogy állandóan csak önmagunkat vizsgáljuk, egy idő után olyan dolgokat élünk át, amik meg sem történnek. Néhány hónap után bebeszéled magadnak, hogy valaki az életedre tör, és valóban... alig van év, hogy valaki el ne távozna közülünk odaátra - vagy más segíti oda, vagy a saját akaratából vet véget a szenvedéseinek. Az új templomnak nincs tornya, és láthatod, itt minden ablakon rács van. Sejted-e már, miért?

- De mit jelent egy béka a kenyérben?

Az apáca felvonta a szemöldökét, homlokán összeszaladtak a ráncok.

- A kígyó meg a béka is a sátán jelképe - csakúgy, mint a kagyló Szűz Máriáé, mivel Urunk édesanyja a legértékesebb gyöngyszemet rejtette a testében. A béka viszont a legördögibb minden állatok közt, mert a Gonosz tojását ezerszám terjeszti, és így a Gonosz újra meg újra Gonoszt szül.

- Ez lehetséges - helyeselt Afra -, de miért süti bele a békát a kenyérbe? Hiszen nem tudhatta, kié lesz ez a darab kenyér.

- Nem tudom. A gyűlölete és átkai mindnyájunk ellen irányulnak. Már mondtam neked, itt mindenki mindenki ellensége, még ha ez kívülről nem is látszik.

Hirtelen, varázsütésre elnémult a heves suttogás és pusmogás, s az apácák egymás mögé álltak, egy kígyózó sorba, amely csendesen megindult.

A főnöknő széles mozdulattal intett Afrának, álljon be a sorba. Habozás nélkül eleget tett a felszólításnak, ám egy aprócska, duci, levegőért kapkodó apácától jókora öklöst kapott az oldalába jobbal, ballal meg a jelzést, merre álljon.

Csak most tűnt fel Afrának, hogy az apácák viselete különböző színű. A duci a mélyfeketébe öltözöttekhez tartozott, akikből úgy kéttucatnyi volt, míg a többiek, akár ő maga is, egyszerűbb, szürke öltözéket hordtak. A fekete apácák valahogy sokkal gőgösebbnek tűntek, ügyet sem vetettek a szürkékre, akik alázatosnak és elkeseredettnek látszottak.

- Amúgy Luitgardnak hívnak - susogta még az asztalszomszédja, miközben maga elé húzta Afrát a sorba. - Már hallottam, hogy te meg Afra vagy, az új jövevény.

Afra némán bólintott. Ebben a pillanatban a refektórium csendjét megtörte az aszott főnöknő dühös hangja:

- Luitgard, megtörted a csendet! Gyülekező után két ostorcsapás!

Luitgard rezzenéstelen arccal vette tudomásul a büntetést, Afra pedig arra gondolt, vajon tényleg beváltja-e a főnöknő a fenyegetést, s hogy hogyan is zajlik az ilyesmi. Gondolataiba merülve botorkált a sorban Luitgard előtt.

A kőlépcsőkön haladtak lefelé, aztán a belső udvaron át a templomba. A kórus padját alig-alig világította meg a gyertyafény - oda a feketébe öltözött apácák ültek, a szürkék a durva padsorokat

foglalták el a templom belsejében, melyet nagyrészt építési állványzat, szerszámok és téglahalmok foglaltak el.

Afra áhítatosan figyelt az utolsó sorban. Még soha nem hallott ilyen földöntúli, felelgetős, egymásra épülő éneket. Úgy gondolta, ilyen gyönyörűen csak az angyalok énekelnek; de a következő pillanatban eszébe ötlött, mit mondott Luitgard, és ettől összezavarodott. Felkavarta a gondolat, hogy a kolostorban a krisztusi szeretet helyett a gyűlölet és rosszakarat az úr.

Aztán az életnagyságú triptichont bámulta, az oltár fölött, egy láthatóan még befejezetlen hármasoltár képeit. Az oldalszárnyakon egy-egy tekintélyes római hadvezért örökített meg a festő. A középső képen három férfi vett körbe egy negyediket, akinek még csak a körvonalai voltak megfestve. Szívesen megtudta volna, mi a helyzet ezzel a befejezetlen festménnyel, de érezte, hogy figyelik és inkább elfojtotta kíváncsiságát.

A gyülekező után a néma apácák újra sorba álltak, útjuk a belső udvaron át vezetett. Jeges szél fújt a tér fölött. Mint az előbb, Afra most is engedelmesen beállt a sorba. Fáradt volt, s azt remélte, végre megmutatják, hol pihenheti ki magát. De a hosszú épület legfelső emeletén lévő hálóterem helyett a menet útja a pincébe vezetett, ahol a büntetőtér volt.

Mint egy kivégzés nézői, az apácák szorosan a fal mellé álltak, mintha csak meg akarnák akadályozni a bűnös szökését. Egy vas gyertyatartó alatt, amely a terem közepén függött, göcsörtös farönk állt. Luitgard kilépett az apácák közül, lecsupaszította felsőtestét, és lógó vállakkal, meztelen melle előtt összefont karral a rönkre kucorodott.

Afra döbbenten nézte, amint a főnöknő és kínzósegéde, a kövér nővér ostorral a kezében előlépett. A főnöknő előhúzta a maga korbácsát, és rávágott Luitgard meztelen testére. A kövér apáca ugyanígy. A nézők nyögtek, mintha őket érték volna az ostorcsapások. Luitgard némán tűrte a büntetést.

A gyertyák lobogó fényében Afra tisztán látta a sötétvörös csíkokat, a korbács nyomait Luitgard mellén. Végképp összezavarodott. Egyszerűen nem volt képes felfogni, miért bánnak Luitgarddal ilyen embertelenül, amikor őt gyengéden megfürösztötték és kedvesek voltak hozzá.

A menet újra megindult. Most az épület legfelső emeletére, a hálóterembe mentek, útközben Afra magához vette batyuját, amit még a bejáratnál tett le. A hálóterem az ebédlő fölött húzódott, ugyanakkora helyiség lehetett, mint az, csak itt az asztalok helyett hosszúkás faládák álltak a falnál. A ládák keskenyebb oldalukkal érték a falat, közöttük pedig egy-egy szék állt a ruháknak. Bár a hosszú ládákat szalmával s valami filctakaróval kibélelték, Afra mégsem tudott szabadulni a gondolattól, hogy koporsókat lát.

Mialatt helyet keresett magának, az apácák levetkőztek, hosszú gyapjúalsót vettek föl, és nyugovóra tértek. Afra a terem végén, közvetlenül a boltíves ajtó mellett talált helyet magának. Batyuját a szék alá dugta, és vetkőzni kezdett. Hirtelen megérezte, hogy mindenki őt bámulja: hetven szempár figyelte furcsamód sóváran minden mozdulatát. Afra nem hordott alsóruhát: azt csak a gazdagok és az apácák viseltek. Egy pillanatig arra gondolt, talán ruhástól kéne lefeküdnie. Először érzett szégyent, amit korábban soha. A vidéki ember nem szemérmeskedik feleslegesen: a ruha véd és meleget ad, nem pedig arra szolgál, hogy az ember testét takargassa. Nyáridőben a földeken Afrának eszébe se jutott, hogy ne félmeztelenül dolgozzon, mégsem botránkozott meg senki, ha formás melleit közszemlére tette. Ugyan mi szégyellnivalója lenne hát itt, nők társaságában? Igyekezett tudomást sem venni a bámész tekintetekről, megoldotta a pántot a nyakánál, és leengedte a ruháját. Így feküdt le mezítelenül és fázva a fekvőhelyére, nyakig magára húzva a filctakarót.

Hamarabb elaludt, mint gondolta volna. A menekülés az utolsó erejét is kivette. Napok óta ez volt az első biztonságos szállása. Valamikor éjfél felé felriadt. Azt hitte, álmodik. Úgy tűnt neki, mintha az apácák körülállnák és bámészkodnának fedetlen, mezítelen teste fölött. Egyesek megérintették, és egy gyertya imbolygó fényében Afra vigyorgó arcokat látott. Hiába próbálta magára húzni a takarót - ahogy a reménytelen álmokban lenni szokott, minden igyekezet kárba veszett. Úgy tűnt, mintha a takarót jó erősen leszögezték volna. Zavarodottan egyenesedett fel, de

abban a pillanatban kialudt a gyertyafény. Sötétség volt körülötte. Rossz álom volt csak - gondolta magában, ezután azonban maró füstöt érzett, amilyet az eloltott gyertya izzó kanóca okoz, és ettől halálra rémült. Afra közvetlen közelről elfojtott vihogást hallott. Nyugtalanság uralkodott a hálóban. Nem, nem álmodott. Elhatározta, hogy másnap napkeltekor elhagyja az apátságot. Aggódva szorította magára a takarót mind a két kezével. Csak el innen! - gondolta. Aztán újra elaludt.

Éles harangozás, egy vasdarabbal ütött csengő nyers hangja ébresztette. Már pirkadt, és a harang az első imára szólított. Afra lesütött szemmel tette meg a templomig vezető utat. A reggeli alatt is maga elé meredt, gépiesen rágta a kemény kenyeret, anélkül, hogy rágondolt volna, mit is eszik.

Az első napsugarakkal felélénkült a belső udvar. A munkások megérkeztek a templomépítéshez, az apácák csoportokra oszlottak. Afra épp hozni akarta a cókmókját, hogy feltűnés nélkül eltűnhessen, amikor a főnöknő arra jött. Kezét az arca elé tartotta. Afra látta középső ujján a nagy, kékköves gyűrűt, de nem reagált.

- Meg kell csókolnod a gyűrűt! - mondta parancsolóan.

- Miért? - kérdezte Afra naivan, bár a szokást ő is ismerte.

- Így parancsolja a Szent Benedek-rend szabályzata.

Afra kénytelen-kelletlen teljesítette, s remélte, a főnöknő beéri ennyivel. Alig teljesítette azonban a rend parancsát, amaz újra kezdte:

- Fiatal vagy még, de bölcsebbnek látlak, mint ezeket az ostobákat itt. Gondolkoztam, és úgy határoztam, hogy a novíciaidődet a szkriptóriumban fogod eltölteni, odaát, abban az épületben, a templom mellett. Száraz jobbjával kimutatott az ablakon: - Ott megtanulhatsz olvasni és írni, ez olyan kiváltság, ami csak kevés nőnek jut osztályrészül.

Afra agyán száz gondolat cikázott át. El akarok innen menni - valami ilyesmit szeretett volna mondani, elpanaszolni, amit átélt, meg hogy nem bírja ő itt talán két napig sem... Aztán maga is megdöbbent, amikor meghallotta a saját hangját:

- Tudok én olvasni és írni, tiszteletreméltó anya, és olaszul, sőt, egy kicsit latinul is. És emlékezve rá, milyen nagy hatást tett a latin ima a molnár feleségére, belekezdett: „Ave Maria, gratia plena, dominus tecum, benedicat fructus ventris tui..."

A főnöknő arca megrándult, mintha csak ellenére lett volna az ilyen képzettség egy novíciától; ahelyett, hogy elcsodálkozott volna, dühösen annyit mondott:

- Ismerd el végre, hogy szökött apáca vagy. Mi a bűnöd? Az Úr meg fog büntetni!

Afra nem bírta tovább visszafojtani az indulatait, s kipirult arccal kezdett a válaszba:

- Az Úr megbüntet? Engem, szentanyám? Ugyan miért? Talán azért, mert gyerekkoromban elvette apámat, aztán nemsokára anyámat is, aki férje halála fölötti bánatába belehalt? Apám könyvtáros volt Eberhardt von Württemberg grófnál. Nemcsak olvasni és írni tudott, mint egy tudós, de számolt is, méghozzá olyan számokkal, amiket az emberek nem is ismernek. Vagy talán kegyelmetek hallottak már a millióról, amely megfelel ezerszer ezernek? Mi öten voltunk lányok, más apa talán kétségbeesett volna ettől, ám ő mindnyájunkat megtanított olvasni és írni, nekem, a legidősebbnek pedig idegen nyelvet is tanított. Amikor aztán egyszer Ulmba lovagolt, egy dobostól a lova megbokrosodott és ő nyakát szegte. Egy évvel később anyám öngyilkos lett. A folyóba ugrott, mert nem tudta, mi lesz az öt leányával. Ezután kerültünk mind az öten más-más helyre. Azt sem tudom, hol, merre élnek a húgaim. És akkor azt mondja nekem, az Úr mindezért még meg is fog büntetni?!

Úgy tűnt, a főnöknőt mindez nem különösebben hatotta meg. Legalábbis ugyanazzal a szenvtelen arccal mondta:

- Nos, jól van hát, akkor még jobban örülnek majd neked a szkriptóriumban. Mildred és Philippa már öregek. A szemük se jó már, a kezük meg reszket a sok írástól. Ha a kezedre nézek, látom, frissek, erősek, mintha csak Isten írásra teremtette volna őket. Csontos ujjaival megragadta

Afra jobb kezét, s vállmagasságba emelte, mint egy élettelen madarat. Aztán ráparancsolt: - No gyere, megmutatom a szkriptóriumot! Afra agyán átfutott, talán el kellene mondania a főnöknőnek, hogy elhatározta, egy nappal sem marad tovább a kolostorban. Aztán mégis úgy gondolta, talán jobb, ha látszólag engedelmeskedik, és kivárja a kedvező alkalmat a szökésre.

A kolostor belső udvara, amely előző este csendet és nyugalmat árasztott, így kora reggel olyan volt, akár egy nyüzsgő hangyaboly. Száz, vagy tán kétszáz munkás is cipelte a zsákokat, követ és habarcsot. Harminc erős férfi élő láncot alkotva a tetőcserepeket juttatta el az oromzatig - egyik a másiknak dobta a kiégetett cserepet, s minden dobás előtt egy erőteljes „hopp" figyelmeztette a soron következőt, megy a cserép... A munkások monoton kiáltása tompán, fakón visszhangzott az udvaron.

A főnöknő ügyet sem vetett a nyüzsgésre, s láthatólag az sem zökkentette ki egykedvűségéből, hogy amikor átmentek a belső udvaron, egy fura szerzet sietett oda Afrához. A férfi feltűnően csiricsáré ruhát viselt. Lábán harisnya feszült, a balon piros, a másikon zöld. Fekete mentéje alig ért a térdéig, ám derékban kötötte meg. A sárga gallér, ugyancsak sárga hajtókákkal már-már furcsamód előkelővé tette volna, de mindehhez széles, lebegő kalpagot tett, felcsapott karimával. Es ami Afrára a legmélyebb benyomást tette, a fekete, puha bőrből készült hegyes cipő, hosszan fölkunkorodó orral - megvolt tán egy rőf hosszú is. A lány el se tudta képzelni, egyáltalán hogy képes valaki ilyen cipőkben egy lépést is megtenni.

Meghökkent, amikor ez a paradicsommadár térdet hajtott előtte, egy mozdulattal lekapta kalapját, mely alól kibuggyantak dús, fehéresszőke fürtjei, s hátrahajlított karjait szélesre tárva felkiáltott:

- Cecília! Kegyed lesz hát az én Cecíliám, senki más!

Az előresiető főnöknő csak ekkor figyelt fel rá, mi történik, és Afrához fordulva így szólt:

- Nem kell tőle félni. Ő Alto von Brabant. Tulajdonképpen fonó, de istenáldotta tehetségű festő. Hetek óta halogatja, hogy Szent Cecília oltárképét befejezze, mert nincs megfelelő modellje.

Alto - úgy harmincéves lehetett - fölegyenesedett. Afra csak ekkor vette észre, hogy púpos.

- A festő csak azt örökítheti meg, amit a valóságban is megcsodált - szólt. - És engedelmükkel: Cecília, aki nemes és gyönyörű római nő volt, több mint ezer éve meghalt. Hogyan csodálhattam volna hát meg? A képzelet kevés a hiteles ábrázoláshoz. Az apácákról, akikről netán megmintázhattam volna, legfeljebb Szent Liberata jut az ember eszébe, akinek - már megbocsássanak - Isten szakállt és görbe lábakat adott, midőn saját apja bűnös szándékkal közeledett hozzá. Te, szép gyermekem, te vagy itt az első, aki Szent Cecíliáról alkotott elképzeléseimnek megfelelsz. Csodaszép vagy!

A főnöknő szája szólásra nyílt, mintha vissza akarta volna utasítani a művész illetlen szavait. Aztán mégis kérdőn nézett a lányra.

Afra elbizonytalanodott. Mit tudta ő, hogy néz ki, szép-e vagy csúnya. Erről még senki nem nyilatkozott, ő meg soha nem látta magát tükörben. A helytartó udvarában nem volt tükör. Egyetlenegyszer látta meg magát a kút vizében, de csak egy pillanatra, mert aztán kavics hullott a kútba, s a képe úgy oszlott el, mint zsírszemek a húslevesben. A teste fiatal, alakja tökéletes volt, még a szüléstől sem veszített feszességéből, de eddig ezzel nem törődött. Szépség - ez csak valami városi dámáknak, gazdagoknak való dolog volt. És akkor jön valaki, aki azt mondja, csodaszép. A festő szavai alaposan összezavarták.

- Te leszel Cecília modellje - ismételte a púpos festő.

Afra a főnöknőre nézett, aki összehúzott szemmel vizslatta az öntörvényű művészt. Láthatóan nem volt benne biztos, komolyan veheti-e a szavait. Végül így szólt:

- Afra még nem tartozik közénk. Még csak nem is novícia, bár a mi rendünk ruháját hordja. Ezért én nem rendelkezhetek felőle. Neki magának kell eldöntenie, akar-e téged és a művészetedet szolgálni.

- Meg kell tennie, ha másért nem, hát Szent Cecíliáért! - kiáltotta színpadias hévvel Alto. - Máskülönben soha nem készül el az az oltárkép! Eközben megragadta Afra jobb kezét, és hevesen

rázta. - Esedezve kérlek, ne utasíts vissza. Két guldent biztosan ígérhetek. Délben várlak a raktárban, a szkriptórium mögött. Isten áldja kegyelmeteket!

Akár egy előkelő nemes, jobb lábát a bal mögé téve, majd jobb kezét a szívére csapva meghajolt - ő legalábbis bizonyára meghajlásnak hitte a kissé komikusnak ható mozdulatot -, aztán ruganyos léptekkel a templom felé szökdécselt.

Afra és a főnökasszony némán baktatott a szkriptóriumhoz a meredek lépcsőn. Afra még soha életében nem kapott bókot.

Szíve szaporábban vert: róla mintáznák meg egy oltár egyik szentjét? Valami korábban ismeretlen hiúság szökött föl benne, büszkeség a külseje miatt, hogy ő szebb, mint mások.

A szkriptórium ajtaja előtt megállt a főnöknő, s mintha csak a gondolataiba látott volna, így szólt:

- Ugye tudod, lányom, hogy az önteltség bűn, és sehol nem lehet akkora gond belőle, mint épp egy kolostorban. Hiúság, cicoma, kevélység: itt, nálunk ezek ismeretlen fogalmak. A szépség a Teremtő minden művében megnyilvánul, s ez azt jelenti, hogy Istennek minden teremtménye egyformán szép, még azok is, melyeket mi netán csúnyának vélünk. Ha Alto von Brabant szebbnek tart, mint másokat, ez csak azért van, mert ő az égi erkölcsöket a világi szépség mögé helyezi. Nem is csoda, hiszen Antwerpenből jön, az istentelenek hazájából!

Afra bólintott, mintha egyetértene az elhangzottakkal, valójában viszont úgy érezte, csak az irigység és a rosszakarat szól a főnöknőből.

Mildred és Philippa, a két író-apáca épp csak felpillantott a munkából, amikor beléptek a szkriptóriumba. Az írópultoknál állva buzgón könyveket másoltak éppen. Mildred öreg és ráncos, Philippa tán fele olyan idős, tömzsi nő volt. A reggeli, őszi napfény ferde pászmákban tört a terembe, a fénykévékben porszemek rajzottak, mint apró bogárkák. Szúrós szag csapta meg az orrukat, korhadó fa, cserzett bőr, füst és szállongó por elegye. A szkriptórium mennyezete oly mélyre nyúlt, szinte félő volt, leszakad a fagerendák súlya alatt. A falak nem is látszottak a durván összeeszkábált polcok mögött, amelyeken könyvek és pergamenek sorakoztak.

Elképzelte, hogy az egész életét ebben a nyomasztó környezetben kell majd eltöltenie, s ez valóságos iszonyattal töltötte el. Csak valahonnan a távolból jutott el hozzá a két idős apáca mormolása, amint neki magyaráztak valamit. Kimérten és szokatlanul halkan beszéltek, mintha a könyvek és a pergamenek áhítatos viselkedést követelnének. Nem, gondolta magában Afra, el innen, mindenáron! Azután valahonnan imára szólított egy harang.

A dél Afrát már a raktárban találta, mely a kocsiszín fölött, a templom és a hosszú főépület között helyezkedett el, s a kolostor készleteinek - liszt, aszalt gyümölcs, só és egyéb fűszerek, lenvászon, agyagedények s ki tudja, mi minden még - tárolására szolgált. A festő itt dolgozott a hármasoltár középső részén. Egy faváyú állt a raktár közepén: Alto már szépen kigondolta, hogy ezen foglal majd helyet Szent Cecília földi mása. A vályún keresztben egy fakard feküdt. A festő kitárt karokkal fogadta Afrát. Lelkesülten kiáltotta: - Íme, itt van az én Cecíliám! Csak te lehetsz, senki más! Már attól féltem, a főnöknő rávesz, hogy nemet mondj.

- Úgy, szóval ettől félt - hangzott a háttérből egy éles hang, s a sötétből előlépett, akit emlegettek.

Afra éppúgy megijedt a nem várt jelenéstől, mint a festő.

- Abban reménykedett talán, hogy itt hagyom kettesben ezzel az ifjú lánykával? A főnöknő hangjában nem titkolt káröröm csengett.

- Bizony abban! - heveskedett Alto. - És ha most azonnal el nem tűnik innen, már kezdhet is keresni valakit, aki megfesti a képet!

- Istentelen brabanti piktora! - sziszegte a főnöknő, és dühösen kisietett. Közben morgott még valamit - érteni nem lehetett ugyan, de inkább káromkodásnak hangzott, mint imádságnak.

A festő becsukta utána az ajtót, és rátolta a reteszt. Afrának ez nem tetszett túlságosan. Alto is észrevette a lány aggodalmát, mert megkérdezte: - Hagyjuk inkább nyitva?

- Nem, dehogy! - füllentett Afra. A festő ajánlata azért némileg megnyugtatta.

Alto von Brabant a karját nyújtotta neki, s odavezette az életnagyságúnál is nagyobb oltárkép elé.

- Ismered-e Szent Cecília történetét? - kérdezte.

- Épp csak a nevét ismerem - mondta Afra -, többet nem tudok róla.

Alto az oltárkép közepén lévő nagy fehér foltra mutatott.

- Cecília csodaszép, fiatal római nő volt. Az apja - itt balra a képen - Valerianushoz - ő az, jobbra, itt az előtérben - akarta férjhez adni a lányát. Cecília akkor már a kereszténység mellett döntött, Valerianus viszont megmaradt a rómaiak többistenhiténél. Így a lány ódzkodott a házasságtól, amíg Valerianus meg nem keresztelkedik. Az a férfi, ott hátrébb Urban, a római püspök. Neki sikerült Valerianust az igaz hitre téríteni. Ez azonban nagyon felbőszítette Almachiust, a római prefektust. Az ő képét a bal oldali oltárszárnyon láthatod. Almachius lefejeztette Cecíliát. De még a hóhér - akit a jobb oldali oltárszárnyon láthatsz - sem volt képes azt a szép fejet egészen elválasztani a testtől. Csak három nap múlva halt meg. Cipruskoporsóba tették, arannyal szőtt köntösben, s egy katakomba lett a nyughelye. Amikor évszázadok múlva egy pápa kinyittatta a koporsót, ott találták Cecíliát, áttetsző köntösében, s éppen olyan szép volt, mint életében.

- Milyen megható történet! - mondta elgondolkozva Afra. - Kegyelmed el is hiszi?

- Persze, hogy nem! - felelte kaján vigyorral Alto. - Ám a művésznek olyan a hit, mint a szép szivárvány ég és föld között. De kezdjük végre: itt ez a ruha, vedd csak fel!

Afra szemei elkerekedtek. Alto habkönnyű, arannyal átszőtt ruhát tartott a karján. A lány még soha nem látott ilyen mesés ruhadarabot.

- No, ne kényeskedj már! - nógatta a festő. - Meglátod, olyan lesz, mintha csak rád öntötték volna.

Minél közelebbről vizsgálta az arannyal varrt ruhát, annál inkább ódzkodott attól, hogy felvegye. Nem mintha különösebb gátlásai lettek volna Alto von Brabant előtt. Afra kicsinek és jelentéktelennek érezte magát, egyszerűen méltatlannak tartotta magát, hogy egy ilyen értékes ruhát viseljen.

- Én - mondta aztán félénken - csak durva lenvászon ruhát szoktam viselni. Félek, hogy ez a finom szövet szétreped, ha fölveszem.

- Badarság - felelte Alto kissé bosszúsan. - Ha szégyellsz levetkőzni előttem, szólj, elfordulok vagy kimegyek.

- Nem, nem erről van szó, higgye el!

Izgatott volt, amikor szürke ruhájából kioldotta és a földre csúsztatta a zsinórt. Egy pillanatra védtelenül és meztelenül állt Alto von Brabant előtt. A festőre - legalábbis úgy tűnt - nem tett különösebb hatást. Átnyújtotta Afrának az értékes ruhát, és ő óvatosan magára húzta. Amint a finom anyag végigomlott a testén, simogató, kellemes érzés töltötte el.

Alto a kezét nyújtotta Afrának és fölsegítette az állványra. Azután kezébe adta a kardot, és felszólította, hogy a testsúlyát helyezze a jobb lábára, s tehermentesítse a másikat.

- Támaszkodj bátran rá! Így jó lesz. Emeld fel kicsit a fejedet, nézz az ég felé... átszellemülten. Nagyszerű! Tényleg te magad vagy Cecília! Ne mocorogj már!

Alto egy vörös krétával megkezdte a kép fölvázolását az oltárkép üres részére. Csak a kréta csikorgása hallatszott, ahogyan a művész szakavatott mozdulatokkal dolgozott a faalapra. Különben csend volt.

Afra arra gondolt, egészen jól mutathat szentként az áttetsző ruhában, aztán arra, vajon Alto tényleg őt magát festi-e le, vagy csak a képzeletében élő kép erősítéséhez van rá szükség. Az idő egyre lassabban telt. Fogalma sem volt, miért burkolózott teljes némaságba a mester. Ezért aztán - anélkül, hogy moccant volna - ő kezdte meg a beszélgetést:

- Alto mester, mire gondolt, amikor azt mondta, a hit szép szivárvány menny és föld között?

A festő egy pillanatra abbahagyta a munkát, és azt mondta:

- Hinni, szép Cecília, nem más, mint nem tudni, csak sejteni vagy álmodozni. Mióta ember él, képzelik vagy sejtik, hogy valaminek, valami földöntúlinak lennie kell ég és föld között. Bárhogy elnevezhetjük: Tökéletesnek, Megváltónak, Atyának vagy Istennek. Amióta ember él a földön, vannak, akik kötelességüknek, mi több, hivatásuknak érzik, hogy ezeket az álmodozásokat és feltevéseket életben tartsák. Igazából ők sem tudnak többet, mint mások, de úgy tesznek, mintha a bölcsességet és a tudást nagykanállal tömték volna magukba. Ezért nem kellene a csuhásokat, prelátusokat, apátokat és érsekeket, sőt még a pápát sem túl komolyan venni. Mondd meg például nekem, melyik pápának higgyünk? A rómainak, az avignoninak vagy a milánóinak? Három pápánk van, és mindegyik azt állítja magáról, hogy ő az igazi.

- Három pápa? - kérdezte Afra elcsodálkozva. - Hát erről még sose hallottam.

- Jobb is. De ha valaki annyit utazik, mint én, megtud olyan dolgokat, amelyek a nép előtt rejtve maradnak. Tartsd már mozdulatlanul a fejed. No mindenesetre nekem a hit nem több, mint egy kusza álom, az a bizonyos szép szivárvány ég és föld között.

Afra még soha senkit nem hallott így beszélni. Még az istentelen helytartó, Melchior von Rabenstein is igyekezett szép szavakat keresni, ha az anyaszentegyház és papjai kerültek szóba.

- Hm... szivárvány... Azt azért kegyelmed is elég szépen színezgeti, nem? Ha ennyire nem hisz, miért pont templomoknak fest, Alto mester?

- Megmondom én, szép gyermekem: akinek a gyomra korog, akár az ördög szolgálatába is beáll. Templomoknak festek, igen: nekem is meg kell élnem - máshoz meg nem értek, csak a művészethez. Hosszú, fürkésző pillantást vetett a műre; aztán félretette a piros krétát és azt mondta:

- Mára végeztünk, átöltözhetsz.

Afra megörült: kicsit már fázott a vékonyka ruhában. Lelépett az emelvényről. A képhez sietett - kíváncsi volt rá, mit lát majd. Maga sem tudta, mire számítson, mindenesetre csalódást érzett, amikor megpillantotta a festményt: csak csíkok és vonalak kavargását látta a világos alapon. Hosszabb szemlélődés után mégis kirajzolódott egy alak a káoszból, egy nő, akinek meztelen testét csak egy könnyű lepel takarta. Afra riadtan a szája elé kapta a kezét. Végül csak annyit kérdezett:

- Alto mester, ez én lennék?

- Nem - válaszolta a festő -, ez Cecília, helyesebben ez lesz majd ő.

Afra gyorsan magára kapta az apácaruhát, közben félénken megkérdezte:

- És így fogja megfesteni Cecíliát, ahogy felvázolta? Hogy mindenki látni fogja a mellét és az ölét a ruha alatt?

Alto fölényesen nevetett:

- Ugyan miért kellene lepleznem a szépségét, amit maga a szent legenda sem hallgat el?

- De hát a hatodik parancsolat a szemérmességre int!

- Ez bizonyos. Ám egy meztelen női test még nem szemérmetlenség. Csak a gondolat vagy a tett lehet szemérmetlen. A bambergi dómban áll egy szobor, a Synagoge. Egy nőt ábrázol, ugyanilyen áttetsző lepelben, mely a női test minden szépségét megmutatja. És Franciaország vagy Spanyolország nagy katedrálisaiban láthatók olyan alkotások is, amelyeken Szűz Máriát fedetlen mellel ábrázolják, de csak romlott embereknek támadnak az ilyesmitől parázna gondolataik. Mosolyogva kérdezte:

- Akkor holnap újra számíthatok rád?

Afra tulajdonképpen elhatározta, hogy a kolostort még aznap elhagyja, de az, hogy modellt kellett állnia, valami különös izgalmat keltett benne. Ráadásul még soha senki nem bánt vele olyan előzékenyen, mint Alto von Brabant, ezért igent mondott:

- Feltéve, hogy a főnöknőnek nem lesz kifogása ellene.

- Ó csak örül, hogy az oltárkép végre elkészül! - bizonygatta a festő. - Már akár ő maga is modellt állt volna nekem. Megrázkódott. - Még belegondolni is rettenetes!

Afra felnevetett, s egy pillantást vetett a lőrésszerű ablakon át a zsúfolt belső udvarra, ahol az apátnő összefont karral föl-alá járkált és gyakorta fölfelé kémlelt.

- Alto mester - kezdte Afra óvatosan -, meddig akar még itt maradni a kolostorban?

A festő arca megrándult:

- Akarni eddig se akartam. Tavasz óta lebzselek már itt, olyan nemesi származású, bánatos lányok közt, akiket a rútságuk miatt nem vett el senki, meg olyan örömlányok között, akik fölött eljárt az idő, és akikre sem az „öröm", sem a „lány" szó nem illik egy cseppet sem. Higgye el, vannak helyek a világon, amelyek egy művészt jobban inspirálnak, mint ez. De lehet, hogy csak ilyen helyek vannak a világon... Amint befejezem az oltárképet, és megkapom az érte járó összeg másik felét is, már itt sem vagyok. De miért kérded?

- Nos - válaszolta Afra, és felhúzta a vállát -, én csak azt érzem, hogy kegyelmed ebben a környezetben nem érzi jól magát, és ha nem árul el, szeretnék elmondani valamit. Én is ugyanígy vagyok. Csak a megfelelő alkalmat várom, hogy eltűnjek innen. Lehetne esetleg...?

- Csodálkoztam is, hogy egyáltalán mit keresel te itt - vágott a szavába Alto. - Inkább ne is folytasd, jobb, ha nem tudok az egészről. Semmi közöm hozzá.

- Nincs mit titkolnom, Alto mester. Egy kegyetlen helytartó elől kellett menekülnöm. Csak véletlenül kerültem ide; az apácaéletet nem nekem találták ki. Nem félek a munkától, és talán hasznosabb, ha az ember becsületesen dolgozik, mint ha naponta ötször ájtatosan imádkozik és szent énekeket fúj, miközben belül gonosz és romlott. Ne utasítsa vissza a kérésem, engedje, hogy kegyelmeddel menjek majd. Kegyelmed ismeri a világot és tapasztalt utazó. Én csak a helytartó birtokát ismertem, tapasztalatlan vagyok. Se a gonoszság, se az idegenek ármánykodása ellen nem vagyok felvértezve, mint kegyelmed.

Alto elgondolkozva nézett ki az ablakon, és Afra elutasításnak vélte a hosszú hallgatást.

- Nem leszek terhére - és... bármit megteszek, ha kívánja. Hiszen tetszett kegyelmednek a testem. Vagy mégsem?

Alig mondta ki, megrémült a saját szavaitól. A púpos sokáig, áthatóan nézett rá.

Végül azt kérdezte:

- Tulajdonképpen hány éves is vagy?

Afra lesütötte a szemét. Szégyellte magát.

-Tizenhét - mondta végül, és dacosan fűzte hozzá: - Ugyan mit számít az?

- Figyelj rám, kedves gyermekem - kezdte körülményesen a festő. - Szép lány vagy. Isten annyi bájjal, kellemmel, oly arányos formákkal áldott meg, ami százból egy lánynak ha adatik. Minden férfi boldog lenne, ha akár egy órát eltölthetne veled. De jegyezd meg jól: ha már szép vagy, légy büszke is. Soha ne ajánld fel magad egy férfinak. Ez még a szépségednek is árt. Még ha te akarnál is egy férfit, éreztetned kell vele, hogy küzdenie kell érted.

Afra még soha nem gondolkodott ilyesmiken. Mi szüksége is lett volna rá...

Nem kétséges, hogy Alto okos ember, és ha valaki, hát ő már csak a hivatása miatt is a szépség igazi tudósa. Afra nem értette a férfi tartózkodását. Talán nem veszi komolyan? Vagy mulat rajta, csak eddig nem vette észre? Legszívesebben a föld alá süllyedt volna. Mégis azt mondta dacosan: - Még nem válaszolt a kérdésemre, Alto mester! Alto szórakozottan bólintott:

- Térjünk vissza rá holnap. Itt találkozzunk, ugyanebben az időben.

A nap hátralévő részét Afra a szkriptóriumban töltötte, megszakítva a munkát az óránkénti imádságokkal. Feladata egy öröklési okirat másolása volt a kolostor részére, s bár hosszú évek óta nem írt, egyenletesen rótta a pergamenre a cirkalmas betűket. A két apáca csak néhány apróbb kivetnivalót talált a munkájában. Inkább arra ügyeltek, hogy bizonyos könyveket és írástekercseket távol tartsanak tőle. Afra megfigyelte, hogy a szalaggal átkötött, lepecsételt tekercseket PRÍMA OCCULTATIO felirattal látták el, néhányra pedig ez volt írva: SECRETUM, ami nyilvánvalóan valami titokra utalt.

Afra másnap újra modellt állt a festőnek. Előző napi bizonytalansága mintha elpárolgott volna: áttetsző ruhájában egyszerre tűnt kissé félénknek és kihívónak. Ösztönösen vetette be a nők ősi csáb-elegyét, ami felkelti a férfivágyat.

- Még ma válaszoljon, hogy teljesíti-e a kérésemet!

Alto mosolygott, miközben elkezdte felhordani a festéket. Már órák óta aprította, döngölte, kavarta, keverte, aztán enyvvel meg friss kacsatojás fehérjével hígította, míg végül az a hússzínű, rózsás árnyalat kialakult, amely a legtökéletesebben hasonlított Afra bőrszínére.

- Mit jelentsen a mosolya, Alto mester? - Afra mereven felszegte a fejét, a festőt figyelte.

- El kell döntened, hogy Istennek vagy az embereknek akarsz-e szolgálni - mondta jelentőségteljesen Alto.

Afra nem sokat habozott:

- Úgy hiszem, inkább az emberek szolgálatára születtem. Semmi esetre sem akarok itt maradni.

- És tényleg nem tettél még fogadalmat?

- Erről tudnom kellene, nem? Véletlenül kerültem ide, és szabadon elmehetek, amikor akarok.

- Nos, akkor - válaszolta a festő lassan, anélkül, hogy felpillantott volna - rajtam nem múlik. Azonban egypár napot még ki kell bírnod.

Afra legszívesebben a nyakába ugrott volna. Mivel azonban a pózon nem változtathatott, csak egy örömkiáltás szakadt ki belőle. Egy idő múlva megkérdezte:

- Tulajdonképpen hová szándékozik menni, Alto mester?

- A folyó mentén - válaszolta a festő -, először Ulmba. Ha ott nem kapok megbízást, továbbutazom Nürnbergbe. Nürnbergben mindig akad valami művésznek való munka.

- Ulmról és Nürnbergről is hallottam már - szőtte tovább fontoskodva a lány - nagyon szép városok ezek, pár ezer lélekkel.

- Pár ezer? - Alto felnevetett. - Ulm és Nürnberg Németország legnagyobb városai közé tartoznak, mindegyikben legalább húszezer ember lakik.

- Húszezer? El sem tudom képzelni... húszezer ember egy helyen?

- Majd meglátod! - nevetett a púpos, és félretette az ecsetet.

Afra leugrott a pódiumról, s egy pillantást vetett a képre.

-Úristen! - szaladt ki a száján, - Ez én lennék?

A festő bólintott: - Talán nem tetszik?

- De igen, nagyon is! - bizonygatta a lány. - Nagyon is tetszik, csak...

- Csak?

- Ez a Cecília túlságosan szép. Ez nem lehetek én. Afra tekintete ámulva simogatta végig Cecília rózsaszínű testét, melyet a fátyolszerű anyag alig fedett el. Látni lehetett telt kebleit, a köldökét, sőt, a finom anyagon még a szemérme is átsejlett.

- Nem tettem hozzá semmit, és el sem vettem belőle. Ez bizony te vagy, Afra, vagy Cecília - ahogy tetszik.

Mialatt Afra felöltözött, arra gondolt, milyen jó lenne, ha az oltár előtt térdelne, az apácák meg oldalról bámulnák. De aztán eszébe jutott, hogy úgyse bírná sokáig elviselni a pillantásukat.

- No, még egy menet - jegyezte meg Alto von Brabant. - Aztán felszabadítalak. Kihúzott a zsebéből egy erszényt, és két pénzdarabot adott Afrának: - Itt a pénz, két gulden, ahogy megegyeztünk.

Afra szégyellte elvenni a pénzt. Két gulden!

- Na, vedd csak el! A tiéd, megdolgoztál érte!

- Tudja, Alto mester - kezdte Afra bátortalanul -, még soha nem volt ilyen sok pénzem. A cseléd az ételéért dolgozik, meg azért, hogy tető van a feje fölött, ha nagyon jól megy, néha kap egy-egy jó szót. Az egész vagyonom egy batyu, amit a hálóban, az ágyam alatt őrzök. De az a batyu mindennél értékesebb a világon. Nyugodtan kinevethet, ez az igazság.

- Ugyan miért nevetnélek ki? - felelte a festő. - A pénz kellemes dolog, de nem több. Csak ritkán boldogít. Vedd hát el, ami jár. És holnap találkozunk.

Afra szépírása gyorsan javult, gyorsabban, mint remélte. Ez szemmel láthatóan bosszantotta a két apácát, akik - bár mindent elkövettek - egyre kevesebb hibát találtak a lány munkájában. Rosszindulatuk még inkább arra ösztönözte, hogy a terv szerint mihamarabb elhagyja a kolostort.

Afra másnap a főnöknőnek is elmondta, mire készül. A főapáca - meglepetésére - megértőnek mutatkozott. Ám amikor a lány azt is elárulta, hogy Alto von Brabanttal akar útra kelni, Isten tudja, miért, kidagadt a homlokán egy sötét ér, és tajtékozni kezdett:

- A művészek mind gazemberek, ó, istentelen söpredék! Megtiltom neked, hogy azzal a púpossal elmenj! A romlásba fog vinni.

- Nem rossz ember ő, még ha művész is - válaszolta Afra dacosan. - Kegyelmed is elismerte, hogy tehetséges művész, de ugyan ki adhatta volna neki a tehetséget, ha nem Isten?

Az apátnő tombolt dühében, hogy egy kis csitri vitába mer szállni vele. Anélkül, hogy egy pillantásra méltatta volna, barátságtalan kézmozdulattal, mintha egy undorító bogarat akarna elhessegetni, kiutasította Afrát a teremből.

Este, miután megvacsoráztak az ebédlőben - valami meghatározhatatlan kulimász volt káposztából, retekből és répából, hozzá lepénykenyér -, a szkriptórium két apácája közül a fiatalabb, Philippa odalépett hozzá, és megkérte, hozza el annak az öröklési okiratnak az eredetijét, amin épp dolgozott. A főnöknő át akarja nézni, neki meg túl nehéz lenne a sötétben a kőlépcsőkön felkapaszkodni. Átadta Afrának a szkriptórium kulcsát és egy lámpást.

Afra elég különösnek találta a megbízást, de nem utasíthatta vissza Philippa kérését, így azonnal elindult, kezében a lámpással. Átment a belső udvaron, mely a szokottnál is kihaltabbnak tűnt a sápadt holdfényben. A templom mögötti keskeny ajtó nyitva volt, s Afra felkászálódott a lépcsősoron a szkriptóriumhoz.

A nehezen járható lépcsősor még egy olyan fiatal lányt is megizzasztott, mint Afra: rendesen kapkodta a levegőt. A lépcső teteje felé közeledve egy mély szippantásnál mintha égő gyertya viaszát érezte volna - de nem tulajdonított neki jelentőséget. Amikor azonban a legfelső lépcsőfokra ért, maró füstöt érzett, amely fehéresszürke hullámokban tört elő a szkriptórium ajtaja alól. Egy pillanatig se habozott, bedugta a kulcsot a zárba és kinyitotta az ajtót.

Arra számított, hogy lobogó lángok csapnak majd felé, de csak térdig érő füstöt látott, mely a szkriptórium hátsó fertályából az ajtó felé gomolygott. A füsttől fuldokolni kezdett. Fuldokolva köhögött, s az utat kereste a legközelebbi ablakhoz, hogy levegőhöz jusson. Afra tudta, hogy csak a középső nyitható, a többi lőrésablakot befalazták.

Alighogy föltépte az ablakot, a szkriptórium hátsó részében valami lángra kapott - valóságos lángoszlopot látott, amikor rémülten odapillantott. Nagyon félt. Rövidesen - gondolta - az egész lángba borul. Kapkodva ragadott föl néhány könyvet és írástekercset, hogy mentse a tűzből.

Épp lefelé indult, amikor rémült kiáltásokat hallott a lépcsőházból. Apácák másztak föl a szűk lépcsőn, bőrvödrökkel a kezükben, s félrelökték. Afra zavarodottan futott ki a szabad levegőre, amikor hirtelen a főnöknő előtt találta magát. Kezében bűzlő szurokfáklya sistergett.

- Te, ördög rimája! - tajtékzott a főnöknő, amikor Afrát meglátta. - Te az ördöggel hálsz, nyomorult!

Afra megkövülten állt. Nem tudta, mi történt, s miért szidják ilyen mocskos szavakkal.

- Csak a pergament akartam kihozni, ahogy kérték, és akkor láttam meg a füstöt, ahogyan tódult kifelé! - kétségbeesett szavai üresen csengtek.

Az apácák láncba álltak a kolostorudvaron, egészen a kútig. Vizesvödrök jártak kézről kézre. A kolostorban még mindig visszhangzott a „Tűz van!" kiáltás.

- És ugyan miért vannak nálad a kolostor titkos feljegyzései? - a főnöknő fenyegetően közelebb lépett Afrához.

- Mert ezeket megmentettem a lángokból - kiáltotta a lány, aki már reszketett az izgatottságtól.

Az apátnő gúnyosan nevetett:

- Milyen érdekes: éppen a titkos pergameneket. Honnan tudtál egyáltalán ezek létezéséről? Ki más a megbízód, ha nem maga az ördög?

- Az ördög? Tiszteletreméltó Anya, ne beszéljen így... Láttam a feliratot: SECRETUM, és azt gondoltam, ezek biztos fontosabbak, mint a többi. Ezért próbáltam meg épp ezeket megmenteni.

E pillanatban Philippa sietett el mellettük; a főnöknő megragadta a karját és a kezébe nyomta a fáklyát.

- Philippa anya! - kiáltott izgatottan Afra. - Igaz, hogy kegyelmed küldött engem a szkriptóriumba?!

Az apáca a szkriptórium ablakaira meredt, aztán egy darabig kifejezéstelen arccal nézett Afrára. Végül így felelt:

- Minden szentekre, miért küldtelek volna a szkriptóriumba éjnek idején? Nem vagyok én Mildred anya. Még jól bírják a lábaim. Különben meg: hogy jutott hozzád a kulcs?

- Kegyelmed adta nekem, a saját kezével!

- Én? - a hangjában rosszindulat csengett.

- Hazudik! - kiáltotta dühösen Afra. - Apáca, és a szemembe hazudik!

A főnöknő ez idáig rezzenéstelenül követte a szóváltást, ám ekkor hirtelen kitépte az iratcsomót Afra kezéből.

- Philippa anya nem hazudik, ezt jól jegyezd meg! Egy életen át szolgálja az Urat, Szent Benedek szabályai szerint. Nem nehéz eldöntenem, kinek higgyek.

Afra tajtékzott a dühtől. Lassan rádöbbent, hogy Philippa csapdába csalta.

- Nem úgy volt inkább - kezdte fojtottan az apátnő -, hogy elloptad a kulcsokat, és éjszaka a szkriptóriumhoz mentél, hogy megszerezd ezeket az értékes iratokat? S hogy észre ne vegyük a pergamenek eltűnését, felgyújtottad.

- Így volt ez és nem másképp! - Philippa buzgón bólogatott.

- Nem, nem így volt! - Afra legszívesebben torkon ragadta volna a főnöknőt. A haragtól és a tehetetlenségtől könnyek gyűltek a szemébe. Philippához fordulva kétségbeesetten kiáltotta:

- Az ördög bújt magukba! Hát falja fel magukat, a többit meg vigye magával!

Mindketten keresztet vetettek, oly hevesen, hogy Afra attól tartott, kiszáradt, sovány karjaik elroppannak.

- Tömlöcbe ezzel a pokolfajzattal! - tajtékzott az apátnő. - Ő volt, aki felgyújtotta a szkriptóriumot, hogy megszerezze titkos irataink at. Bezárjuk, és átadjuk a bírónak. Tőle majd megkapja, ami jár.

Kinyújtott mutatóujjával odaintett két termetes apácát a láncból. Azok ütötték-vágták, úgy taszigálták le a pincelépcsőkön, a rácsos, bolthajtásos helyiségbe, ahol az engedetlen apácákat szokták megkorbácsolni. Középen egy tuskó, a sarokban egy köteg szalma, mellette egy kübli, a padozat döngölt föld. Mire azonban Afra a bűzös tömlöcben kivehette volna, mi hol van, már becsapódott az ajtó, s az apácák eltűntek. Teljes sötétség borult rá.

Négykézláb tapogatózott el a szalmacsomóig. Összekuporodva vacogott, s végre szabad folyást engedett könnyeinek. Tudta, mit jelent, ha a bíró ítélkezik fölötte. A gyújtogatás súlyos bűncselekménynek számított, éppoly súlyosnak, mint a gyilkosság. A távolból olykor hangos parancsszavakat hallott. Nem tudta, vajon lángba borult-e már az egész szkriptórium, vagy sikerült eloltani a tüzet. A vaksötétben elvesztette az időérzékét, a félelem miatt le sem tudta hunyni a szemét.

Valamikor, ebben a végtelennek tetsző félálomban egyszer csak teljes csönd lett. Régen nappal lehetett már, de semmi sem történt. Nem volt víz, nem volt ennivaló. Itt hagynak, hogy elpusztuljak a sötétben - gondolta Afra, és azon töprengett, hogyan vethetne véget az életének.

Nem tudta, mennyi idő telhetett el az önkívületi állapotban. Alig volt világos gondolata, a Teremtővel hadakozott, aki - bár ő vétlen volt - ezt a sorsot mérte rá. Soha nem hitte volna, hogy egy kolostor falai mögött ilyen erkölcsi fertő és rosszakarat uralkodhat. Annyi biztos, ha perbe fogják, a bíró az apácáknak fog hinni, nem pedig neki, a helytartó szökött szolgálójának.

Két vagy három nap után - Afra nem tudta volna megmondani, mennyi idő telt el - mintha lépteket hallott volna közeledni. Azt hitte, csak képzelődik, amikor meglátta egy fáklya lobogó fényét. Az ajtó rácsán túl ismerős arcot pillantott meg. Luitgard volt, az az apáca, akivel még első

itt töltött estéjén ismerkedett meg. Luitgard némán intett neki a rács mögül, ujját figyelmeztetőleg az ajka elé tette. Suttogott:

- Csak így beszélhetünk. A kolostorokban a falnak is füle van. Ez erre a helyre különösen igaz.

Luitgard egy kosárban pár falat kenyeret és egy kancsó vizet hozott. A kancsó éppen átfért a rácsok közt. Afra szomjasan tapadt a kancsóra, egy húzásra ki is itta. Soha nem tapasztalta még, hogy ilyen csodálatos ital a víz. Miután ivott, darabokra tépte a lepénykenyeret, és egyik darabot a másik után nyelte.

- Miért teszed ezt? - dadogta Afra halkan. - Ha észrevesznek, ugyanarra a sorsra jutsz, mint én.

Luitgard vállat vont.

- Rám ne legyen gondod. Húsz éve élek ebben a kolostorban. Én aztán igazán tudom, mi folyik itt. Azt is, hogy a legtöbb dolog nem épp Isten nagyobb dicsőségét szolgálja.

Afra két kezével a rácsba kapaszkodott, úgy válaszolta:

- Hinned kell nekem, ártatlanul zártak be! A főnökasszony azzal vádol, fölgyújtottam a szkriptóriumot, hogy így leplezzem azt, hogy elloptam valami titkos iratokat. Philippa pedig szemrebbenés nélkül hazudik. Letagadja, hogy ő küldött a szkriptóriumba. Csapda volt, hallod, csapdába csaltak!

Luitgard két kezét fölemelve figyelmeztette, hogy halkabban beszéljen. Azután azt suttogta:

- Tudom, hogy igazat mondasz, Afra. Nekem nem kell megmagyaráznod. De ha nem vagy csendben, nem csak nekem magyarázol...

Afra meghökkent:

- Hogyan? Mit jelentsen ez?

- Már mondtam, ebben a kolostorban a falnak is füle van. Ez nem csak afféle szólás...

Gyanakodva vizsgálta Afra sötét tömlöcének falait, aztán némán bólintott, és a mennyezetre mutatott. Afra csak most vette észre az arasznyi átmérőjű agyagcsöveket, melyek több helyen is kiálltak a mennyezetből.

- Az egész kolostort - suttogta Luitgard, miközben nyugtalanul pillantgatott a mennyezetre -, az egész apátságot behálózza egy csőrendszer, mely valami csodálatos módon a hangot egyik teremből a másikba, egyik emeletről a másikra vezeti, sőt, nem csak vezeti: közben a hangok az agyagcsöveken át még föl is erősödnek.

- Ez valami természeti csodán alapul?

- Fogalmam sincs. De nem különös, hogy egy ilyenfajta találmányt épp a néma apácák kolostorába építenek be, olyan helyre, amelynek a hallgatás és a csend az alapja, a lényege? A természet csodájával - ahogyan te nevezted - azért van egy kis bökkenő: a hangokat nemcsak egyik teremből a másikba, hanem visszafelé is szállítja. Minden cső a főnöknő szobájában végződik, így igaz, hogy ő mindenről tud, amit máshol beszélnek, egy kis ravaszsággal azonban csaknem az egész kolostorban az is hallható, amit ő mond a szobájában.

- Azt mondod, csak fel kell kapaszkodni a mennyezetre?

- Igen, az a lényeg, hogy a füled közel tedd valamelyik agyagcsőhöz. Az apácaélet persze nem igazán a kellemes időtöltésről és felhőtlen szórakozásról szól, így hát a főnöknő hallgatózása bizonyára bocsánatos bűn - ha egyáltalán bűn, tegyük hozzá. No mindegy: tanúja voltam a főnöknő és Philippa beszélgetésének. Philippa panaszkodott, hogy te, aki még novícia sem vagy, kimosdatva, jól táplálva, mint egy nemes hölgy modellt állsz a Szent Cecíliához, míg ő meg a többi apáca évek óta csak keményen dolgoznak és dolgoznak. A főnöknő először melletted állt, azt mondta, a krisztusi felebaráti szeretet előírja, hogy minden szükséget szenvedő embertársunkon kötelességünk segíteni. Philippa azonban nem tágított, csak a szemrehányásait hajtogatta, úgyhogy a főnökasszony végül azt mondta, ha volna valami ötlete, hogyan tudna tőled megszabadulni, megtenné, amit lehet.

- Akkor te lehetsz a tanúm! Tanúskodnod kell mellettem!

Luitgard visszakozott:

- Senki se hinné el nekem.

- De hát te magad hallottad!

- Ugyan már... Teljesen reménytelen, mindenki letagadna mindent, még a módszert se bizonyíthatnánk. Vagy úgy gondolod, a főnöknő elismerné, hogy titokban lehallgatja az apácák beszélgetéseit?

- Akkor is ez az egyetlen lehetőség az ártatlanságom bizonyítására!

- Fohászkodj Istenhez, tegyen csodát! Luitgard bátorítóan biccentett a lánynak, azzal elment.

Az újból rátörő sötétség mélységes kétségbeeséssel töltötte el. Megpróbált imádkozni, de sehogy sem sikerült az áhítatot magára erőltetnie. Csak saját kilátástalan sorsa körül keringtek a gondolatai. Aztán újra amolyan félálomba merült, álom és valóság határán járt, maga sem tudta, hol. Fogalma sem volt - tulajdonképp mindegy is volt -, odakint nappal vagy éjszaka van. A mennydörgésre sem figyelt, sőt, a villámcsapás dörrenésére sem riadt fel, amely pedig megrengette a falakat.

Még akkor is azt hitte, csak a képzelet játszik vele, amikor a nehéz vasrács előtt egy lámpás sápadt, pislákoló fényében Alto von Brabant arca tűnt fel. Csak akkor tért magához, amikor a férfi kulcsot dugott a zárba, és kinyitotta a nehéz ajtót.

Egy szót sem szólt, csak kérdőn nézett a festőre.

Kint szörnyű vihar dúlt. Alto odaadta a lánynak a batyuját, melyet a hálóban hagyott, és így szólt:

- Vedd le az apácaruhát, gyorsan!

Afra szinte önkívületben engedelmeskedett, felvette saját, durva szövésű ruháját. Közben megkérdezte:

- Hogyan szerezte meg a kulcsokat, Alto mester? Nappal van vagy éjszaka?

A púpos festő felkapta az apácaruhát, és a sarokba dobta, a szalmára. Mialatt kivezette a lányt a tömlöcből, és visszazárta az ajtót, annyit suttogott: Éjfél múlt, ami meg a kulcsot illeti, mindenki megvásárolható, még egy apáca is. Végül is minden csak ár kérdése. Mint jól tudod, a mi Urunkat, Jézust is elárulták harminc ezüstért. Ez itt - és fölemelte a kulcsot - sokkal olcsóbb volt. És most gyerünk!

Alto von Brabant magasra emelte a lámpást, és fölvezette Afrát a kőlépcsőn. Mielőtt a földszinti hosszú folyosóra értek volna, elfújta a lámpásban a gyertyát. A sötétségbe ekkor egy villám fénye hasított bele. A pillanat törtrészéig vakító fényben izzottak a keskeny, magas ablakok. A villámlást követő dörgés alatt megremegett alattuk a kőpadló. Afra riadtan kapaszkodott bele Alto karjába.

A folyosó végén a festő kinyitott egy keskeny ajtót, ami eddig elkerülte Afra figyelmét. Az ajtó olyan alacsony volt, hogy még egy alacsony embernek is be kellett húzni a fejét. Az ajtón túl jobbra tornác nyílt, mely egy tíz lépésre lévő fakapuhoz vezetett, fölötte egy gerenda, rajta emelőszerkezettel. Alto kinyitotta a kaput és megállt. Afrához fordult:

- Hallgass most rám. Ez a legbiztosabb útja a menekülésnek, hogy észrevétlenül kijuthass az apátságból. Ez egy régi emelőgerenda, amellyel valamikor a gabonás zsákokat és hordókat emelték át a falon. Kötök rád egy hurkot, és rákötlek a szerkezetre. Ne félj, a kötél emelőcsigán fut, mely megfelezi a súlyodat. Egy kézzel meg tudlak tartani. Egyébként sem leszel magasan a földtől. Lent vár majd egy hajós, Frowin a neve. Bízhatsz benne. Elvisz Ulmba a csónakján. Ott elmész a halásznegyedbe, és Bernward halászt keresed. Ő szállást ad majd neked, míg érted megyek.

A vihar közben elvonult. Időnként még halvány villanások futottak át az égbolton, és Afra aggódva pillantott a mélybe. Érezte minden szívdobbanását, de nem volt más választása. Alto átvette a kötelet a hóna alatt, s a melle fölött megcsomózta.

- Sok szerencsét! - mondta, és fölemelte Afrát a feljáróra. Aztán egy rántás, és a lány már himbálózott is, saját tengelye körül forogva, lefelé. Egy szakállas, idős férfi kapta el Afrát.

- Frowin vagyok - mormogta mély hangján -, a csónakom lent vár a folyón. Bőrt rakodtam, nehéz borjúbőrt és szarvasbőrt a városba, a gazdagoknak. Virradatkor indulunk.

Afra hálásan bólintott, és követte a hajóst egy keskeny csapáson a folyóparthoz. A csónak lapos folyami hajó volt, kis merülésű. Akár egy tengeri szörny nyaka, úgy meredt ki a hajóorr a vízből. Kötelekkel erősen megkötött ponyvák óvták az értékes rakományt a széltől és az időjárás viszontagságaitól. A harminc rőf hosszú hajó farában nyers deszkából ácsolt kunyhó állt. Egy asztal, egy fapad, egy láda, mely fekvőhelyül is szolgált - ezek alkották a berendezést. Itt talált Afra újabb menedéket.

A kajütben, az asztalon fából készített lámpás égett. Afra félt az idegen hajós arcába nézni. Szórakozottan bámult a gyertyafénybe. Frowin is - keresztbe font karral - némán bámult maga elé. A csendes eső becsöpögött a tető repedésein.

Hogy véget vessen a kínos hallgatásnak, Afra tétovázva kérdezte:

- Ugye kegyelmed barátja Alto mesternek, a brabanti festőnek?

A szakállas hajós hallgatott, mintha nem is hallotta volna a kérdést, aztán kiköpött, és lábával eldörzsölte.

- Mhm - morogta végül, aztán nem szólt többet.

Afra nem érezte valami jól magát a kalyibában. Kényszerítenie kellett magát, hogy oldalról rá merjen nézni a hajósra. Arcát mély árkok barázdálták, bőre az állandó szabadban való tartózkodástól sötétbarna lett, majdnem olyan sötét, mint egy afrikaié. Szakállának fekete felhője feltűnő ellentétben állt világos, pelyhes hajával, mely glóriaként koronázta fejét.

- Az túlzás, hogy barátok lennénk - kezdett bele váratlanul, mintha perceken át csak a válaszon gondolkodott volna. - Néhány éve találkoztunk először. Alto egy jó fuvart szerzett nekem Regensburgból Bécsbe. Az ilyesmit nem felejti el az ember ezekben a nehéz időkben. Úgy tűnik, Alto a szívén viseli a maga sorsát. Mindenesetre nyomatékosan megmondta, hogy vigyázzak magára. Kezet kellett adnom rá, hogy épségben elviszem Ulmba. Ne aggódjon hát, szép gyermekem!

Frowin szavai megnyugtatták Afrát.

- És mennyi ideig tart az út oda? - kérdezte izgatottan.

Az öreg hajós jobbra-balra ingatta a fejét.

- Magas a víz. Ez meggyorsítja az utat a folyón lefelé. De két napba akkor is biztosan beletelik. Sietős az útja?

- Nem, dehogy - válaszolta Afra. - Tudja, most először utazom ilyen messzire, ráadásul hajóval. Szép város az az Ulm?

- Inkább izgalmas, nagy és gazdag város. És - Frowin fölemelte göcsörtös mutatóujját, hogy szavainak fontosságát hangsúlyozza - Ulm hajóácsai építik a világ legjobb folyami hajóit, az „ulmi skatulyákat".

- Akkor ez a hajó is Ulmból való?

- Sajnos nem. Egy ilyen szegény ördög, mint én, akinek asszonyt és három gyereket kell eltartani, nem tud ilyen drága hajót megvenni. Ezt a ladikot harminc évvel ezelőtt magam építettem. Mi tagadás, nem olyan elegáns, mint az ulmi skatulyák, de a célnak megfelel. Egyébként se a hajó számít, sokkal inkább az, hogy ki áll a kormánynál. Passauig a folyó minden egyes örvényét ismerem, és azt is pontosan tudom, honnan kerüljem őket. Egyet se aggódjon!

Az órák teltek, és Afra bizalmatlansága a szófukar hajóssal szemben lassan oldódott. S amikor az egy idő után azt kérdezte:

- És mi az a dobozka, amit egész idő alatt szorongat, mint valami nagy kincset? - egy percig sem habozott, hogy válaszoljon a kérdésre.

- Ez a legnagyobb kincsem - mondta, majd a pruszlikjába rejtette a skatulyát. - Apám hagyta rám, s azt mondta a halála előtt, csak a legnagyobb szükségben nyissam ki, ha már erőm végén vagyok, és nem tudom, hogyan tovább. Máskülönben a tartalma szerencsétlenségbe sodor.

Frowin szeme felgyúlt a kíváncsiságtól. Izgatottan csavargatta a szakállát, és azt kérdezte:

- Titok, hogy mi van benne? Vagy még sohasem nyitotta ki a dobozt?

Afra sejtelmesen mosolygott, a hajós pedig felhagyott a kérdezősködéssel. - Ne is válaszoljon. Bocsánat a kíváncsiskodásért!

A lány végül így felelt:

- Nos jó. Annyit mondhatok, néhányszor már közel álltam hozzá, hogy kinyissam a dobozkát, aztán elgondolkoztam, vajon tényleg a végén járok-e, és végül minden alkalommal rájöttem, hogy az élet megy tovább.

- Úgy látom, bölcs ember lehetett az apja.

- Igen, valóban az volt - Afra lesütötte a szemét.

A kajüt nyílásán keresztültört az első reggeli fénysugár. A folyó fölött tejszerű köd ült. Jeges, hideg szél szállt föl a vízről. Az eső viszont elállt.

Frowin bő fekete köpenyt húzott, fejére tette széles karimájú kalapját, és megdörzsölte a kezét.

- Akkor Isten nevében! - mondta halkan. - Nekivágunk. Frowin a partra ugrott, és eloldotta a kötelet, amellyel a hajót egy fához kötötte. Egy hosszú rúddal eltaszította a hajót a parttól, s először ár ellen fordította a ladik orrát. Egy darabig a folyó közepe felé haladtak, majd a hajós folyásirányba fordította a dereglyét, és kezdetét vette az utazás. Csak a kormány - amivel Frowin az irányt tartotta - csikorgott, máskülönben hangtalanul siklott a hajó. Épp két mérföldet hagytak maguk mögött, amikor a köd egyre sűrűbb és sűrűbb lett. Afra alig tudta kivenni a partot. Hirtelen valami fehér hegy tornyosult előttük, félő volt, elnyeli őket. A ködfal olyan sűrű volt, hogy a kajütből már a hajó orráig se láttak.

- Ki kell kötnünk! - kiáltotta a kormánylapátnál álló hajós. - Kapaszkodjon!

Afra mindkét kezével belekapaszkodott a kajütben álló fapadba. Egy lökés megrázta a hajót, azután csönd lett - csönd, akár egy halottasházban.

A Szent Cecília-apátságban senki se vette észre Afra szökését - vagy legalábbis úgy tűnt. Minden a megszokott rendben folyt. A kolostorbéli templom tetőzete elkészült, s az apácák a szkriptóriumban keletkezett tűz nyomait igyekeztek eltüntetni. A tűz szerencsére csak a padló egy kis részét rongálta meg. Pár kevésbé értékes könyvön kívül az alsó rekeszekben a kéziratok és a pergamenek úgyszólván sérülés nélkül megúszták. A takarításkor mégis gyászos volt a hangulat. Az apácák olykor aggódó pillantásokat vetettek egymásra, mintha mind azt mondták volna: „nem akartam"; de a nővérek némák maradtak, némák, ahogyan ezt a rend szabálya előírta. Amikor az óránkénti imádságok megszakították a munkát, az ének még áhítatosabban szólt, mint máskor - majdnem könyörögve, mintha bocsánatért esedeznének.

Ki tudja, Isten ujja volt-e vagy a rossz lelkiismeret, ami Philippa anyát késő este a pincebörtönbe űzte, hogy megnézze, mi van Afrával. Amikor a lány ruháját megpillantotta a szalmán, felordított, és az ebédlőbe rohant, ahol az apácák gyülekeztek. Kinyitotta az ajtót, és azt kiáltotta:

- Isten, az Úr Afrát testestől-lelkestől felvitte a mennybe!

Egy pillanat alatt mintha elvágták volna a suttogást és mormogást a teremben, s a hirtelen beállt csöndbe belehasított a főnöknő hangja:

- Te félrebeszélsz, Philippa! Hallgass, és ne vétkezz a Teremtő ellen! Senki más nem ment fel oda testestől-lelkestől - mint az egyház is tanítja -, csak Mária anya!

- És mégis - bizonygatta az apáca a legnagyobb izgalomban -, Isten, az Úr Afrát ruhájának hátrahagyásával magához hívta, a tömlöc zárt rácsain keresztül. Gyertek és lássátok ti is!

Az apácák között, akik addig csendben követték a szóváltást, hirtelen pánik tört ki. Egyesek, mint akiket gonosz szellemek üldöznek, kirontottak a teremből, s hanyatt-homlok rohantak a kőlépcsőkön a pincebörtönhöz, hogy saját szemükkel láthassák a csodát. A többiek is követték őket, s nemsokára mind ott tolongtak a tömlöc rácsai előtt, hogy legalább egy pillantást vethessenek az otthagyott apácaruhára. Egyesek némák maradtak vagy csendes áhítatban szorították össze ajkukat, mások imát mormoltak. Voltak, akik önkívületben kiáltoztak, szemüket az égre vetve. Luitgard így kiáltott:

- Mivel vétkeztetek Afra ellen, hogy az Úr magához vette?!

A háttérből vékony hang csendült:

- Philippa a bűnös! Philippa okozta a tüzet a szkriptóriumban!

- Igen, Philippa volt az! - kiáltották egyre többen.

- Hallgassatok, Jézus Krisztus nevére, hallgassatok! - Philippa éles hangja kardcsapásként vágott keresztül a pincehelyiségen. Egy másik apáca vállára támaszkodva, törékeny vizes edényt szorított a nővér. - Testvéreim, hallgassatok meg - kiáltotta az izgatott nők feje fölött. - Ki mondja, hogy Isten volt, aki Afrát fölvitte a vasrácson át? Ez nem sokkal inkább az ördög műve, aki levetkőztette, lélegzetével átszívta a rácsokon és megszöktette? Tudjuk mindnyájan, csak az ördög lehet képes ilyen hókuszpókuszra, s csak neki jelent örömet egy ilyen cifra lány, mint Afra volt. Ne vétkezzetek hát gondolatban sem a mi Urunk ellen!

- Így van! - kiáltották egyesek.

- Ostobaság! - mondták mások.

És egy harmadik hang is megszólalt: - No és nem te okoztad a tüzet szkriptóriumban? Nem te akartál megszabadulni Afrától? Mondjuk mert ő túlságosan fiatal és nagyon szép volt?

Teljes csönd lett a tömlöc előterében. Minden tekintet Philippára szegeződött, akinek az ajkai hirtelen vékony vonallá keskenyedtek, s homlokán egy sötét, mély ránc támadt. A szája sarkából buggyantotta elő:

- Hogy merészelsz engem ilyen bűnnel vádolni?! Az Úr meg fog büntetni!

Még zavart csend uralkodott. Mindenki tudta, hogy a kolostorban a falnak is füle van. És mindenki tudta, hogy a kolostorban nem lehet titkuk. Ám mindeddig senki se merte akár egy szóval is említeni az agyagcső-rendszert. Ezért keltett zavart rémületet, amikor egy bekiabáló - bizonyos Euphemia, aki csak nemrég került ki a novíciák közül - odavetette az apácának:

- Ne csináljanak úgy, mintha ártatlanok lennének, tiszteletreméltó Philippa anya! Itt mindenki hallhatta, hogyan feketítette be Afrát a főnöknőnél, s hogyan engedte meg ő ezután, hogy azt a lányt aljas módon eltüntessék. Isten legyen magához irgalmas, tiszteletreméltó Anya! De Isten meglátta az igazságtalanságot, és Afrát, mint egy szentet, magához emelte!

- Igen, szent lett belőle! - kiáltott fel egy novícia.

- A Gonosz vette magához! - ellenkezett egy másik.

Luitgard mindenkit túlharsogott: - Afra tudta az Ave Mariát latinul!

- A Sátán is tud latinul! - vélte valaki a háttérben.

- Soha! A Sátán németül beszél!

- Németül?! Micsoda ostobaság! Akkor Franciaországban meg Spanyolországban szóhoz se tudna jutni az ördög!

Az ördög nyelvtudása fölötti vita egyre hevesebb lett. Euphemia fejéről letépték a főkötőt. Két apáca ököllel ment egymásnak, és pillanatok alatt kitört a verekedés. Mindenki karmolt, harapott és rúgott, tépték egymás haját, és persze mindenki sikított, ahogy csak a torkán kifért. Ilyesfajta hisztéria persze időről időre kitört - a hetekig tartó, kényszerű némaság és szótlan elmélkedés keltette feszültség így robbant ki az apácákból.

Hirtelen erős légáramlat húzott át az egy bolyban kavargó apácák fölött, s kioltotta a gyertyákat és fáklyákat, melyek halványan bevilágították az előteret. Csípős füstgomoly fojtogatta az apácákat.

- Isten köztünk van! - hallatszott a sötétségből. Aztán egy vékony hangocska, bátortalanul: - Itt az ördög!

A kőlépcsőn föltűnt egy aszott, testetlennek tűnő alak, lobogó fáklyával a kezében - a főnöknő.

- Mind megbolondultatok!? - mondta metsző hangon. Bal kezében a keresztet tartotta, melyet egy láncon a nyakában hordott, s a meglepett apácák elé emelte. - Mindnyájatokat megszállt az ördög?! - sziszegte.

Nagyon úgy tűnt. Mindenkin az apácaharc nyomai látszottak. Alig volt olyan a jámbor nők között, akinek a fején lett volna a főkötője. A legtöbb alaktalanra taposva hevert a földön.

Néhányan összekulcsolt kézzel térdeltek a falnál, véresen, tépett ruhában. Mások panaszosan nyögve kapaszkodtak társaikba. Mindent áthatott az égő szurok, izzadság és vizelet bűze.

A főnöknő közelebb lépett, s a fáklyával egyenként az arcukba világított, mintha külön-külön akarta volna őket jobb belátásra bírni. A szemekből gyűlölet, kétségbeesés sugárzott - és csak némelyikből alázat. Amikor Philippához közeledett, kicsit megállt. Philippa a hordónak támaszkodva, a földön ült, tekintete a semmibe révedt. Bal lába furcsán kifordult. Arra sem reagált, amikor a főnöknő fáklyával az arcába világított. A vállánál ragadta meg, de mielőtt szólhatott volna hozzá, Philippa, mint egy zsák, a földre zuhant.

A közel állók felkiáltottak. Az apácák keresztet vetettek, némelyek térdre vetették magukat, ismét teljes volt a káosz. Beletelt pár pillanatba, amíg a főnöknő visszanyerte az önuralmát.

- Isten megbüntette őt ördögi tette miatt. Az Úr kegyelmezzen bűnös lelkének!

A kolostor szokásainak megfelelően Philippa anyát másnap zsákvászonba csavarták, s egy falapra helyezték, melyre keresztet és a nevét vésték. Minden apácára várt egy ilyen vörösesbarna deszka a kolostorban. Ezeket a templom alagsori kriptájában egymás fölé helyezték. Az apátnő égi jelnek tekintette, hogy Philippa halotti deszkája épp felülre került.

A közeli város dómjának vikáriusa, aki az apácákat gyóntatta, és misézett is náluk, egy fennhéjázó, pohos, borissza alak, aki minden lelki szolgálatért elvárt valamit - azt is beszélték róla, hogy házasságkötéseknél szerencsét próbált a menyasszonyoknál -, nos, ez a derék lelkipásztor szentelte meg Philippa holttestét, mielőtt betették volna a falmélyedésbe, s örökre lezárták volna egy kőlappal. A fizetsége két kerek cipó és egy hordó sör volt, melyet elégedetten arra a kétkerekű ökrös szekérre pakolt fel, amellyel érkezett. Aztán rácsapott egyet az ostornyéllel az ökörre, és elkocsizott.

Alto von Brabant kissé nehéz helyzetben érezte magát, nem tudta, modell híján hogyan is fejezze be Szent Cecília oltárképét. Igaz, agyába valósággal beleégett Afra képe, bőrszínének árnyalata, s minden kis árnyék, melyet teste gömbölyded formái vetettek. Alto a látszat kedvéért gyakran érdeklődött, hová tűnt a modellje, de akárkit is kérdezett, csak vállvonogatás volt a válasz, miközben a megkérdezett szemeit az égre vetette.

Az oltárkép festésének kezdetén senki sem érdeklődött a munkája iránt, most viszont egyre nagyobb érdeklődés övezte a festmény befejezését. Az imádságok után kis csoportokban lopóztak be az apácák a raktárba, ahol a festő könnyű kézzel festette az utolsó vonásokat. Lenyűgözve a főalak sugárzó életszerűségétől, sokan térdre hulltak a kép előtt, vagy sírtak az elragadtatástól.

November közepén már beköszöntött a tél, éjjelenként már fagyott is, a templom újjáépítése befejezéséhez közeledett. Az új, meredeken az égnek törő templomtetőt befedték, a külső fal állványait lebontották. A szürke és rózsaszín belső terem az égbe nyúló keresztboltozattal sejtelmes fényben úszott, ha a nap olykor a színes, karcsú ablakokon át besütött.

Alto von Brabant azzal nyűgözte le leginkább közönségét, amikor a triptichonhoz hozzáillesztette Cecília képét. Ő egyébként - akárcsak az apácák - mindig Afrát látta Cecíliában. Igazából az apácák sem Szent Cecília képmását csodálták, sokkal inkább Afráét, aki egykoron közöttük volt, aztán köddé vált, vagy fölment a mennybe, mint Szűz Mária.

A templomszentelés napjára, november 22-ére az apácák alaposan kitakarították a kolostort. Minden ablakpárkányon piros kendők lobogtak. Frissen vágott fenyőágak szegélyezték az ajtókat. Tíz óra körül hatos fogat gördült be a kolostor belső udvarára, egy zárt kocsi, amit fehér-piros zászlós lovasok követtek, és hét egyszerűbb, lapos kocsi. Az apácák félkörben álltak, középen a főnöknő. Még mielőtt a vörös cirádás, címeres kocsi megállt volna, előkelő tartású lakáj pattant le a bakról, fölrántotta az ajtót, s egy lépcsőt csapott le. A kocsi ajtajában abban a pillanatban hajlott tartású, testes alak jelent meg, Anselm püspök Augsburgból.

Az apácák térdet hajtottak s keresztet vetettek, amikor a nagyúr - skarlátvörös utazóruhája fölött viselt, arannyal átszőtt köpenyében - kiszállt a kocsiból. A szokásnak megfelelően a főnöknő megcsókolta a püspök gyűrűjét, és üdvözölte a magas rangú vendéget. A kolostorélet néma mindennapjainak egyhangúságában egy ilyen esemény sokkal többet jelentett, mint örömteli

változatosságot. Egy teljes napra feloldották a némaságot. A szűkös étkezést - mert a legtöbb apáca a nélkülözéstől soványabb volt az igazi koldusoknál is - legalább egy napra elfelejthették

Óeminenciájának és kíséretének - a különleges alkalomnak és az évszaknak megfelelően - az apácák ünnepi ebédet készítettek elő: vadhúst a környék rétjeiről és erdőiből, a közeli folyóból halat és pisztrángot, zöldségeket és fűszereket a falon kívüli kertekből, s ízletes süteményeket, amelyek illata átjárta a kolostor udvarát. Sőt, még bort is szereztek a Boden-tó vidékéről, egy szép hordónyit. És akkor még egy szó sem esett a sörről!

Az apácakórus éteri halleluját énekelt, és a püspök kísérői - kanonokok, egyházjogászok, alapítványi méltóságok és prépostok - felöltötték díszruháikat, s kialakult a körmenet. Az apátság helyiségeiben érződött még a friss habarcs és a festék szaga, a viasz- és tömjénillat, amikor Anselm püspök belépett az új építménybe. Jó érzéssel pillantott körbe az új istenházában. Egy ponton azonban láthatóan megrökönyödött. Az egész templomi menet megállt. Anselm az oltárkép Szent Cecíliáját bámulta. Úgy tűnt, a püspök kísérőit is nyugtalanná tette a szent látványa.

Alto von Brabant egy oszlop mögül figyelte a jelenetet. Nem mondhatnánk, hogy megnyugtatta, amit látott. Pár pillanat múlva újra megindult a menet. Egy idősebb prépost úgy elmélyült a szent csodálatában, hogy az utána jövőnek finom lökéssel kellett figyelmeztetnie, lépjen tovább.

Alto a szertartás alatt csak a püspököt figyelte. Bár úgy tűnt, Anselmet már nem foglalkoztatja az oltárkép, a festő mégis aggódott, vajon csak álarc-e a szenvtelensége, vagy egyházi vihar fenyegeti. Ez utóbbi esetben akár évekre szabadságra mehetett volna - és ehhez semmi kedve nem volt.

A díszebédhez az asztalokat patkó alakban összetolták, s fehér lenvászon terítőkkel terítették le. Vándormuzsikusok egy csoportja dalokat és körtáncokat adott elő, két korabeli slágert. Két ifjú kürtön és harsonán játszotta a dallamot, egy lány hathúros gambán kísérte őket, míg egy másik tamburinnal a ritmust adta.

A hal és a vadhús között, melyet a kövér püspök az ujjaival boncolgatott, Anselm értékes ruhájának ujjába törölte a száját, és megkérdezte a balján ülő főnökasszonytól:

- Mondja csak, tiszteletreméltó Anya, ki festette a Szent Cecília-triptichont?

- Egy brabanti festő - válaszolta a főnöknő, majd, megelőzendő a ledorongolást, gyorsan hozzáfűzte: - Teljességgel ismeretlen még, és talán nem fest olyan ízlésesen, de hát nem is kér olyan sokat, mint a nagy mesterek Nürnbergben vagy Kölnben. Megértem, ha nem teljesen az Ön kifinomult ízlése szerint való az ábrázolás, eminenciás uram...

- Dehogy, épp ellenkezőleg áll a dolog - erősködött a püspök. - Sosem láttam még szentképet ennyi bájjal és tisztasággal megfesteni. Hogy hívják a művészt?

- Alto von Brabant. Még itt van nálunk. Ha beszélni óhajt vele... - a főnöknő Alto felé intett, aki a hosszú asztal végén foglalt helyet.

Mialatt Anselm püspök csámcsogva és elégedetten böfögve jelezte, hogy kedvére van az őzsült, Alto az asztal elé lépett, és alázatosan meghajolt. Behúzta vállát, így púpja még feltűnőbb lett.

-Te lennél tehát a festő, aki oly élethűen megfestetted Szent Cecíliát, hogy az ember azt hinné, minden pillanatban kiléphet a képből?

- Igenis, eminenciás uram!

- Az összes angyalra és szeráfra! - a püspök odakoccintotta boros serlegét az asztalhoz. - Igazi mesterművet alkottál! Maga Szent Lukács sem tudta volna jobban eltalálni. Hogy is hívnak?

- Alto von Brabant, eminenciás uram.

- És mi szél hozott délre?

- A művészet, nagyuram, a művészet! Ahol a pestis és éhezés az úr, ott nem igazán állnak sorban a megrendelők az ajtóm előtt.

- Nos hát, Alto mester, a szolgálatomba tudnál-e lépni, most azonnal?

- Hogyne, eminenciás uram, ha kegyelmednek az én szerény tehetségem megfelel. Holnap Ulmba akartam utazni, aztán tovább Nürnberg felé, hogy valami újabb munkát találhassak magamnak.

- Lárifári! Velem jössz. A palotámban a falak csupaszak, és van egy pompás ötletem is, amit már régtől dédelgetek magamban. Karjaira támaszkodva Anselm püspök áthajolt az asztalon. - Érdekel, mi az?

A festő közelebb lépett.

- Természetesen, eminenciás uram.

- Azt szeretném, ha megfestenéd a szentek társaságát - rajta lehetne Barbara, Katalin, Veronika, Mária-Magdaléna, Erzsébet, felőlem akár maga Szűz Mária is. Mind életnagyságban, és - közelebb intette Altot - mind úgy, ahogy az Isten megteremtette őket, pont úgy, ahogy Szent Cecíliát megfestetted. És arra gondoltam, mindehhez a legszebb polgárlányok állhatnának neked modellt - s közben kéjsóvár vigyor futott át az arcán.

Alto hallgatott. A püspök ötlete kétségkívül szokatlan volt, és jelentős kihívásnak tűnt. Mindenekelőtt azonban legalább egyévi munkát és biztos kenyeret jelentett volna számára. Egy pillanatra még eszébe jutott Afra, akinek tulajdonképpen hirtelen jött szerencséjét köszönhette. Hetek óta vár rá Ulmban. Elbizonytalanodott.

- Ó, hiszen megértelek én! - a püspök úgy érezte, tudja, miért habozik Alto. - Persze, nem is beszéltünk még a fizetségről. No hát természetesen nem egy miatyánkért fogsz dolgozni, Alto mester! Legyen hát száz gulden a béred, feltéve, hogy azonnal el tudod kezdeni a munkát.

- Száz gulden?

- Minden egyes festményért, természetesen. Egy tucat szent esetén ez ezerkétszáz guldent jelent. Nos, megegyeztünk?

Alto alázatosan bólintott. Még soha nem ajánlottak neki ilyen fejedelmi honoráriumot. Egy ilyen komoly összeg a függetlenséget hozhatta el, azt, hogy ezután nem kell minden ajánlatot elfogadnia. Hogy nem kell többé mennyezeti freskót festenie - merthogy az még egy ép ember számára is kimondhatatlanul nehéz, fájdalmas munka volt, nemhogy neki, a púpjával.

- Nos hát - mondta zavartan Alto -, ha kegyelmednek jó, eminenciás uram, két héten belül kezdhetnék is.

- Két hét? Festő, észnél vagy?! - kiabálta a püspök. - Fejedelmi megbízást ajánlok, te meg két héten belül méltóztatnál jönni?! Figyelj rám, nyomorult festéknyaló! Vagy most azonnal velünk jössz, vagy fuccs az ajánlatnak. Találok én mást is, aki megfesti a szentek társaságát. Holnap korán, a hét órai harangszókor indulunk. Az utolsó kocsiban lesz a helyed. Addig átgondolhatod.

De Alto von Brabantnak nem volt mit átgondolnia...

Föl a mennybe és még feljebb

„Halas Afra, itt jön a Halas Afra", „Afra, Afra, de csupasz az angolnád" - kiáltozták mögötte az utcagyerekek, amikor Afra mosolyogva, halaskosárral mindkét karján a közeli halpiacra igyekezett. Az ulmi utcagyerekek félelmetesen szabadszájúak voltak, bőségesen tudtak másféle mondókákat is.

Amióta Afra Melchior von Rabensteintől elmenekült, hat év telt el. Igyekezett feledni a szörnyűségeket, néha meg, ha a lelkiismerete gyötörte, megpróbálta bebeszélni magának, hogy az egészet csak álmodta: ahogyan a helytartó megerőszakolta, aztán ahogy világra hozta gyermekét és

kitette az erdőben, s ahogy átjutott azokon a hatalmas erdőségeken. Még röpke kolostori életére sem akart emlékezni, mert folyton csak a bigott, indulatos, szeretet nélküli apácák jutottak eszébe.

Bernward, a halász, kinek felesége Alto von Brabant egyik testvére volt, cselédlányt keresett, aki neki és feleségének segítségére lenne. S hogy Afra tudja, mi a munka, az alig néhány nap alatt kiderült. A lány eleinte még várta Altót, de amikor hat hét után még mindig nem jött, lassan megfeledkezett róla. Agnes, Bernward felesége, aki igazán ismerte púpos testvérét, úgy vélte, a megbízhatóság sohasem tartozott Alto erényei közé, végtére is művészféle...

Bernward és felesége egy karcsú, háromszintes favázas házban éltek a Dunába ömlő Blau torkolata mellett. A víz fölé három fából ácsolt erkély hajolt, a csúcsos tetejű ház raktárában szárított és füstölt halat tároltak. Aki itt lakott, bizony nem lehetett érzékeny a halszagra. A ház bejárata fölött, az utcafronton - ahol többnyire négyszög alakú halászhálók voltak kifeszítve, hogy kiszáradjanak - kék cégjelzés pompázott: két csuka egymáson, keresztben.

Ha valaki a halásznegyedben élt, mint Bernward is, akkor egész biztosan nem tartozott a város gazdag polgárai közé - Ulm krémjét az arany- és ezüstművesek, a takácsok és kereskedők alkották - , de azért azt sem mondhatnánk, hogy Bernward szegény lett volna. A magas, negyven körüli, félhosszú hajú és bozontos, sötét szemöldökű férfi ünnepnapokon finom anyagból készült ünneplőt viselt. Agnes, a felesége körülbelül olyan idős volt, mint a férje, s bár a sok munkás év miatt kicsit idősebbnek látszott, a jeles napokon éppúgy kicsinosította magát, mint bármelyik kereskedőözvegy - akikből különben nem kevés volt Ulmban.

Ez idő tájt egyébként általában is több volt a nő, mint a férfi, de talán sehol nem volt ez annyira feltűnő, mint Ulmban. A természet - amennyiben ide soroljuk a háborúkat, keresztes hadjáratokat és baleseteket - amúgy is tizedelte a férfiakat, a kereskedők és a kézművesek meg gyakran hónapokig, néha évekig is úton voltak, magukra hagyva az asszonyokat és gyermekeket.

Bernward viszont nem vándorolt, sokkal csendesebben élt. Munkája miatt általában alig több mint egy mérföldre távolodott el a házától, többnyire a folyón lefelé, ahol a cserzővargák a folyóba dobták a bőrdarabokat: a legnagyobb halakat ott lehetett fogni. A halásznak nem volt fia, de még lányt sem adott nekik a Teremtő, így aztán Afrát úgy kezelték, mintha a sajátjuk lett volna.

Igazán jól soha életükben nem éltek, bár kora reggeltől késő estig dolgoztak. Szélben-viharban, esőben és hidegben Afra már reggel hatkor ott állt a városháza előtt a piacon, és halat árult, az éjszakai fogást. A legrosszabb munka a halak sózása volt, hordószám. Jó alaposan be kellett dörzsölni a halakat durva sóval, rétegről rétegre haladva. A só felmarta a kezüket, mintha tűz égette volna. Ilyenkor Afra azt kívánta, bár valami aranyműveshez vagy kelmefestőhöz ment volna férjhez Alto nővére.

Itt emberemlékezet óta a fagyos hideg volt az úr. Észak felől szakadatlanul csípős szél fújt, a nap csak ritkán bújt elő. Heteken át alacsonyan járó, sötét felhők borították az eget, s a vándorprédikátorok fejhangon jövendölték - már nem először - a közeledő világvégét. A Rajna és a Majna mentén nem termett több szőlő, s a halak a vizek mélyére húzódtak vissza. Előfordult, hogy csak egy sovány csuka vagy két-három szálkás keszeg lapult a hálóban. Más után kellett nézni, különben felkopik az álluk.

Bernward egy napon a templom előtti téren ment át, ahol vagy harminc éve épült az új katedrális. A városi elöljáróság és a tehetős polgárok elhatározták, hogy Isten nagyobb dicsőségére - legfőképpen azonban saját gazdagságuk és hatalmuk megbámulható bizonyságául - dómot építenek, amely méreteiben felülmúlja majd a legnagyobb katedrálist is.

Az építkezés kezdetén csak csúfolták őket, mondván még püspökük sincs, minek nekik dóm, de az épület állandóan, napról napra növekedett. Olykor ezer munkás is szorgoskodott az építkezésen. Némelyek messziről, Franciaországból és Itáliából jöttek, ahol már jól ismerték a nagy katedrálisok építésének csínját-bínját.

Dél körül járt, a kőművesek és ácsok, kőfaragók és állványozók fázósan ácsorogtak a téren, faltak egy darab kenyeret, aztán vizet ittak rá egy nagy, csőrös kannából, amely szaporán járt szájról szájra. Kutyák és macskák sündörögtek körülöttük, valami maradékra vadászva. A nyomott

hangulat igazán nem illett ezekhez az emberekhez, akiknek a világ legszebb és legpompásabb dómját kellett felépíteniük.

Bernward a dóm építőmesteréhez, Ulrich von Ensingenhez fordult, és felajánlotta, hogy élelemmel látná el a munkásokat, tisztes áron. Az ajánlat tetszett Ulrich mesternek. Az volt az alapelve, hogy éhes kőműves csámpás falat épít, szomjas ács kezében meghajlik a gerenda. Így aztán Bernwardnak alig pár perc alatt sikerült megszereznie azt a megbízást, amely akár egy életre megélhetést és szép jövedelmet biztosíthatott számukra; mert egy katedrális azért nem egyik napról a másikra épül föl.

Az égre törő építmény északi oldalán az ácsok lécekből és deszkákból eszkábáltak egy konyhát, a kőművesek pedig főzőhelyeket építettek hat tűzhellyel, a berendezésről, egyszerű asztalokról és padokról az asztalosok céhe gondoskodott. Agnes, Bernward felesége lett a konyhafőnök. Többnyire jó sűrű, tartalmas leveseket főzött. A hallevesét nagyon szerették: sűrű halászlé volt ez, babbal és erősen fűszerezett zöldségekkel. Ha déli szél fújt, a hallé csalogató illata egészen a Büchsen utcáig terjengett.

Az építők konyhájának legnagyobb vonzerejét azonban mégis Afra jelentette, a csaposleány. Afra ebben a durva környezetben is jól boldogult, megtalálta a hangot a vendégekkel, és azt sem vette zokon, ha egy-egy ács - a legszilajabb céh volt a dómépítők között - féktelen jókedvében netán a fenekébe csípett. A jó hangulatban jól fogyott a híg, barna sör, melynek kimérését a polgárok tanácsa engedélyezte - természetesen Isten nagyobb dicsőségére.

Bernward persze tisztában volt a csaposlány vonzerejével. Nem teljesen önzetlenül vásárolta hát neki azokat a szép ruhákat, amelyeket itáliai kereskedők hoztak, és még fizetett is Afrának, amiből a lány még félre is rakhatott.

Bár az iparosok között élt, Afra mégis elég keveset tudott arról, mi is folyik körülötte. Olykor pedig különös dolgok estek meg, amikről valahogy senki sem beszélt szívesen. Úgy tűnt, mintha az egyes céhek a vendéglőn kívül halálos ellenségek lennének: a kőmetszők a kőművesek ellenségei, az ácsok a gerendarakóké. A kövekre és gerendákra titokzatos jelek kerültek, háromszögek, négyszögek, hurkok és spirálok, amelyek csak a beavatottak számára jelentettek valamit. A munkákhoz különös szerszámokat használtak: kampós szeget, körzőt és furcsa tárcsákat, 360 vonással s egy mutatóval, amely a középpont körül elfordult.

A legfeltűnőbbek az emelésekhez, beillesztésekhez használatos gépek voltak: fából készült, kerekes szörnyetegek, amelyek belsejében asszonyok és gyerekek lépkedtek, így mozgatva a monstrumokat és emelőkarjaikat. Egyik-másik oly magas volt, hogy a vége a földig ért, mázsás köveket emeltek a magasba, és nyögtek, csikorogtak a nehéz teher alatt. A templomhajónak, mely már rég a város épületei fölé emelkedett, még mindig hiányzott a boltozata, mert az építőmester, Ulrich von Ensingen, alighogy elérték a tervezett magasságot, a következő alkalommal már újabb parancsot adott a következő emelet ráépítésére. A templom belsejéből még látszott az égbolt, legtöbben azonban inkább a köteleket csodálták, amelyek óriás pókhálóként szőtték át a kórustermet - ezek segítségével mérték ki pontosan az egyeneseket és a szögleteket.

E rejtélyek mögött Ulrich mester rejtőzött, aki maga volt a megközelíthetetlenség. Úgy élt, mint egy remete, csak nagyon kevesen láthatták - alighanem ez is tette, hogy rendkívüli embernek tartották. Csak hajnalban és késő este suhant át az árnyéka a raktárak fölött, a magas állványokon, amelyeket lentről alig lehetett látni - csak a léptei hallatszottak. Csak az előmunkásokkal érintkezett - nekik adta ki utasításait. A mestereknek minden alkalommal fel kellett mászniuk a főkapu fölötti állványzat legtetejére, ahol Ulrich egy kalyibában többnyire tervek és rajzok fölött töprengett. Megszállottja lett a gondolatnak, hogy a legmagasabb katedrálist építse föl, amelyet emberkéz valaha is alkotott.

Ha ideje engedte, Afra áhítattal figyelte a dóm építését. Egyszerűen nem tudta elképzelni, hogyan képes emberi kéz ilyen óriási kőépületet emelni. Sehogy sem fért a fejébe, miképp lehetséges, hogy a falak és az oszlopok, amelyek látható támaszték nélkül magasodtak az ég felé, könnyűszerrel ellenállnak az őszi viharoknak, miközben ugyanezek a viharok tölgyfákat csavarnak

ki gyökerestől. Ulrich mester igazi boszorkánymester lehet! Afra még sohasem találkozott a dóm építőmesterével - igaz, ő még azt is kerülte, hogy együtt étkezzen a munkásokkal a konyhán.

Az ácsok között akadtak, akik tagadták az építőmester létezését, vagy kísértetnek tartották, mivel Ulrich mesterről csak hallottak, de sosem látták. Mi tagadás, az a sejtelmes fény sem bírta őket jobb belátásra, melyet hosszú estéken magasan a nyugati kapu fölött a kunyhójából láttak kiszűrődni.

Az egyik langyos nyári estén aztán Afra elszánta magát. Fogott egy palack barna sört, a kötényébe kötötte, és elindult a nyugati kapu felé. Gyakran megcsodálta a kőművesek és ácsok ügyességét, akik a létrákon szélsebesen kapaszkodtak emeletről emeletre, míg csak fel nem jutottak a legfelső szintre. Az ötödik szintnél Afra kicsit kifújta magát, majd lihegve tette meg a hátralévő három emeletet. Úgy érezte, szétreped a tüdeje.

Fönt, magasan a város fölött csodálatos módon világosabb volt. A házak és utcák mélyen alatta bársonyos sötétségbe merültek. Itt-ott megvillant egy lámpa vagy fáklya fénye az utcán. A folyó fölött, a városfal mögött a hold halvány visszfénye fehérlett. Ha balra pillantott, Afra előtt felsejlett a halásznegyed, és Bernward keskeny, magas házát is látni vélte.

A kalyibában fény parázslott. Így, fentről nem is látszott olyan kicsinek és huzatosnak, mint amilyen a valóságban volt. Afra lesimította a haját, amely mászás közben összekócolódott, azután kioldotta a kötényét és elővette a sört. A szíve nemcsak a megerőltetés miatt vert hevesebben; nem sejtette, milyen lesz a találkozás a titokzatos Ulrich von Ensingennel. Végül összeszedte minden bátorságát, és benyitott az ajtón.

A macskanyávogásszerű, nyikorgó hang láthatólag nem zavarta Ulrich mestert. Ott állt, egy rajz fölé hajolva, és vörös ceruzával, vonalzóval egyeneseket húzott. Mintha valami verset mondott volna, mormolta: „hatvan, százhúsz, száznyolcvan", Ulrich mester magas férfi volt, dús, sötét, a vállát verdeső hajjal. Bőrzekéjéhez széles övet viselt. Fel sem pillantott, amikor Afra az asztalra tette az üveget. S mert a lány nem merte munkája közben zavarni a mestert, percekig csak álltak egymással szemben - semmi sem történt.

- Hatvan, százhúsz, száznyolcvan - ismételte Ulrich von Ensingen, és ugyanazzal a lélegzetvétellel és hangsúllyal hozzáfűzte: - Mit akarsz te itt?

- Hoztam kegyelmednek egy kis innivalót: egy kis friss sört a konyháról. Afra vagyok, a csaposlány.

- Talán én rendeltem ezt? - Ulrich még mindig nem méltatta egy pillantásra sem.

- Nem - válaszolta a lány -, de gondoltam, egy korty sör jól fog esni munka közben.

Ismét végtelennek tűnő szünet következett, és Afra már bánta meggondolatlanságát. Kétségtelen, hogy Ulrich von Ensingen kivételesen tehetséges templomépítő volt, de semmiképp sem számított szellemes társalgónak. Ám ekkor felpillantott.

Afra megriadt attól a tekintettől. A férfi - úgy tűnt - átlát rajta, volt benne valami, ami megfogta az embert és nem eresztette. A szúrós tekintet nem enyhült, a mester kimért fejbólintással az ablakpárkány felé intett. Két nagy söröskorsó állt rajta, megvoltak vagy egy rőf magasak.

- Látom, nem szenved hiányt - jegyezte meg Afra bocsánatkérően, s miközben Ulrich újra a terveibe merült, Afra körülnézett a kunyhóban. A falakon mindenütt vázlatok a keresztbordákról, zárókövekről, oszlopfőkről, talpkövekről, azután ablakok és rozetták rajzai. Az ablakkal szemben álló szekrényből összehajtogatott tervrajzok álltak ki. Az ajtó melett balra egy másik szekrényen egy köntös lógott. Hát itt készülnek a gigantikus építmény tervei!

Afra csodálata nőttön nőtt. Kereste a mester pillantását, de Ulrich von Ensingen csak a terveivel volt elfoglalva. Ez bolond - gondolta Afra -, igaz, épeszű ember nem lenne képes ezt a hatalmas művet kézben tartani.

Afra zavartan simította le a kötényét.

- Meg kell hogy bocsásson a kíváncsiságomért, de muszáj volt látnom azt, aki mindezt kigondolta - mondta végül.

Ulrich elhúzta a száját. Nem csinált titkot belőle, hogy terhére van a társalgás.

- Nos, akkor megvolt, amit akartál.

-Igen - válaszolta Afra, aki úgy gondolta, kihasználja az alkalmat. - Hát azt tudja-e, hogy mindenfélét beszélnek kegyelmedről? Vannak iparosok, akik állítják, hogy kegyelmed igazából nem is létezik. El tudja ezt képzelni, Ulrich mester? Hiszik, hogy a terveket, amik itt mindenfelé láthatók, maga az ördög rajzolta.

Ulrich arcán mosoly futott át. A következő pillanatban azonban már újra erőt vett magán. Szigorúan fordult újra a lányhoz:

- Nem hagysz dolgozni, ráadásul ilyen sületlenségekkel traktálsz... Hogy is hívnak?

- Afra, Ulrich mester.

- Nos, jól van Afra - az építőmester felpillantott. - Most, hogy végre farkasszemet nézhettél az ördöggel, mehetsz is - azzal, mintha csak meg akarná fenyegetni a lányt, áthajolt az asztalon.

Afra némán bólintott, de igazából bántotta az udvariatlan kiutasítás. A leereszkedés a sápadt holdfényben sokkal fáradságosabbnak tűnt, mint a felfelé út. Megkönnyebbülten lélegzett fel, amikor ismét szilárd talajt érzett a lába alatt.

A találkozás Ulrich von Ensingennel mély nyomot hagyott Afrában. A férfi büszke megjelenésében és különös arckifejezésében volt valami fenséges, valami megmagyarázhatatlan, ami megigézte a lányt. Azon kapta magát, hogy napjában többször is a kunyhót bámulja, vagy hogy az állványok között fürkész tekintetével, de se másnap, sem a következő napokon nem látta az építőmestert.

Az építkezés - melyre eddig kevés figyelmet fordított - egyszeriben érdekelni kezdte. Legalább naponta egyszer körbejárta a félkész templomhajót, s minden apró változást megjegyzett az előző naphoz képest. Most először jutott eszébe, hogy vannak jelentősebb dolgok is az életben, mint amik eddig vezérelték.

Úgy két héttel e találkozás után Afra késő este hagyta el a konyhát. Amikor az utcán a templomtér felől a halásznegyedbe fordult, két sötét alak ment el mellette, szinte súrolták. Sötét alakok persze szép számban fordultak meg Ulmban, hiszen az ilyen nagyarányú építkezések mágnesként vonzották a csavargókat. Afrának valamiért mégis gyanúsnak tűnt a ruhájuk. Bár egyáltalán nem volt hideg, bő, fekete köpenyt viseltek, mélyen az arcukba húzott csuklyával. Az egyik ház kapualjába húzódva Afra megfigyelte, amint a két férfi az építkezés felé tartott. Semmi jót nem jósolt, hogy a két köpönyeges felmászott az állványzaton, és fölérve eltűntek Ulrich mester kunyhójában. Afra elgondolkodott, mit is jelenthet a késői látogatás, de nem talált értelmes magyarázatot.

Még mindig ezen töprengett a kapualj fedezékében, amikor a két férfi újra megjelent az állványokon. Úgy tűnt, nagyon sietnek. Inkább lecsúsztak, semmint másztak a létrán, átmentek a nagy téren, és idegesen ide-oda tekintgetve eltűntek a Hirsch utcában. Afrát mintha fejbe verték volna. Hiába leste, nem jön-e az éjjeliőr. Nem tudta, mitévő legyen.

Nem kell csodálkoznunk rajta, hogy azok után, amiken addig átment, lesújtó véleménye volt az emberekről. Persze ő is tudta, nem minden fekete kapucni alatt rejtőzik gazember. Másrészt viszont - gondolta - nincs értelmes magyarázat arra, hogy két sötét alak éjszaka fölmászik a dóm állványzatán, eltűnnek Ulrich mester kunyhójában, majd fejvesztve távoznak. Afrának eszébe jutott, amikor nemrégiben ő maga mászott fel - de még inkább, amikor leforrázva le - az állványokon. Ebben a bizonytalan helyzetben azonban gyorsan elhatározta, újra felkapaszkodik.

A kunyhóban még mindig világos volt. Éjfél múlt, a létrafokok nedvesek, csúszósak voltak a harmattól. Afra minden emeletnél megállt, és a szoknyájába törölte a kezét. Végre célhoz ért.

- Ulrich mester! - szólt halkan, mielőtt a kunyhó ajtaját kinyitotta volna. Azaz nyitnia sem kellett: az ajtó félig tárva állt. Amikor óvatosan meglökte, teljes káosz tárult a szeme elé. Rajzok, vázlatok és tervek hevertek mindenütt, szétszórva, összetépve a padlón. Az asztalon, ahol a tervek voltak, most gyertya lángja lobogott. Egy másik gyertya az asztal alatt égett - nem épp a megszokott helyen...

Amikor a gyertyát közelebbről szemügyre vette, különös dolgot látott: a gyertya köré viaszzsinórt tekertek, amely a padló fölött kétujjnyi magasságban az ajtó melletti ládához vezetett. Afra pillanatok alatt átlátta az összefüggést a ravasz elrendezésben. Fölrántotta a láda tetejét.

Az alján, összegörnyedve, Ulrich von Ensingen feküdt, kezei, lábai durva kötéllel össze voltak kötözve. Feje oldalra hanyatlott - mozdulatlan volt.

- Ulrich mester! - sikoltotta velőtrázóan Afra. Kétségbeesetten megragadta az építőmester lábait és megpróbálta kihúzni a ládából. Közben elcsúszott, és hanyatt esett a padlón. Abban a pillanatban a gyertya felborult az asztal alatt, a kanóc tüzet fogott, és a lángnyelv megindult a szekrény felé. Még mielőtt Afra elfojthatta volna a lángokat, a földön heverő tervrajzok tüzet fogtak. A lány nem tudta, a tüzet oltsa-e, vagy Ulrichot próbálja kivinni a szabad levegőre. Nem tudta, lesz-e elég ereje a nehéz férfitestet kiemelni a ládából. Inkább a lángokra vetette magát. Egy összehajtogatott pergament kapott fel, s minden erejével csapkodta a lángokat, míg csak fekete hamufoszlányok maradtak a tűzből. Az égett pergamen szörnyen bűzlött, sűrű füst gomolygott a nyomában.

A fojtogató levegőtől köhögve megpróbálta kiszabadítani Ulrich mestert. Érezte, hogy az erős test megmoccan. A feje oldalra billent. Afra csak ekkor vette észre, hogy a férfi száját egy rongy- vagy bőrcsomóval kipeckelték. Nem volt egyszerű kiszedni a szájából. Aztán a két kezébe fogta Ulrich fejét, és jobbra-balra mozgatta.

Ulrich von Ensingen végre kinyitotta a szemét. Mintha csak rosszat álmodott volna, oly hitetlenkedve nézte a káoszt maga körül. Látszott, hogy semmit nem ért az egészből. Leginkább mégis Afra zavarhatta meg. Összevonta a szemöldökét, és halkan rebegte:

- Te vagy...

- Afra, a csaposlány a konyháról, igen.

Az építőmester a fejét csóválta, mintha azt akarta volna mondani: ezt mindenki tudja. Ehelyett azt mondta, már-már szemrehányó hangsúllyal:

- Nem oldanád meg végre ezeket a köteleket? - és Afra elé tolta csuklóját.

Afrának foggal-körömmel valahogy sikerült Ulrichot megszabadítania a kötelékeitől. Míg a kezén és lábán lévő véraláfutásokat masszírozta, Afra megkérdezte:

- Tulajdonképpen mi történt, Ulrich mester? Kegyelmedet meg akarták ölni! Nézze csak ott, azt a kanócot! A gyertya gyújtotta volna meg, amikor leég. És akkor az egész kunyhó lángba borul. Kegyelmed nem járt messze a biztos haláltól.

- Úgy hát az életem mentetted meg, Afra leányasszony!

Afra vállat vont.

- A felebaráti szeretet már csak ilyen - mondta hamiskásan.

- A ruhád... teljesen tönkrement. Újat kapsz tőlem.

- Isten őrizz!

- De igen! A segítséged nélkül kínok közt pusztultam volna el, s a templom soha nem lett volna készen, legalábbis nem úgy, ahogy elképzeltem.

Afra az építőmester szemébe nézett, de átható pillantását egy másodpercig sem állta. Zavartan pillantott oldalra, és azt mondta:

- Érdekes ember maga, Ulrich mester! Épp hogy leugrott a halál lapátjáról, máris csak az az egy gondolat foglalkoztatja, hogyan folytassa ezt az istenverte építkezést. A legkevésbé sem érdekli, ki akarta ilyen aljas módon a halálba küldeni?! Akárki is rejtőzik e mögött, azok ketten jól előkészítették ezt az egészet.

- Ketten?! - Ulrich csodálkozva bámult rá. - Honnan tudod, hogy ketten voltak? Én csak egyet láttam. Az ütött le. Azután elvesztettem az eszméletemet.

- Láttam őket, két férfit, bő, fekete köpenyben, csuklyával. Hazafelé mentem, amikor találkoztam velük. Valamiért gyanúsnak találtam őket, ezért hát kilestem, hová igyekezhetnek. Amikor láttam, hogy az éjszaka közepén az állványokra másznak fel, megerősödött a gyanúm.

Ulrich von Ensingen elismerően bólintott. Végül fölszedelőzködött és ekkor olyasmi történt, amire Afra soha nem számított volna. Annyira elképzelhetetlen volt számára, mint Szűz Mária mennybemenetele. Ulrich egész közel lépett hozzá, és heves mozdulattal magához rántotta.

A vonzalomnak ez a hirtelen kitörése meglepte Afrát. Teljesen tehetetlenül állt ott, ernyedt karokkal, fejét elfordítva. Érezte a férfi erős testét, izmos karjait, melyek átfonták. És ha száz esküt tett is, hogy az életben többet férfival nem lesz dolga, nem tagadhatta, hogy élvezte az ölelést. Átadta hát magát a pillanatnak, és belesimult a jóleső örökkévalóságba, amelyben Ulrich von Ensingen magához szorította és fogva tartotta.

Később gyakran gondolt rá, meddig tarthatott ez a váratlan ölelés - mely egész életére döntő hatással volt -, de nem tudta volna megmondani, hogy másodpercek, percek vagy órák teltek-e el. Az idő nem létezett számukra. Ezen az éjszakán hazáig lebegett, olyan érzés árasztotta el, melyet korábban nem ismert. Teljesen elbizonytalanodott és zavart volt.

Futótűzként terjedt el másnap a dóm építőmestere elleni merénylet híre. Ulrich mester száz gulden vérdíjat tűzött ki a tettesre. Habár a poroszlók a város minden olyan zugát átkutatták, amelyek a gonosztevők menedékéül szolgálhattak, a keresés eredménytelen maradt. Feltűnést keltett az a tény is, hogy épp Afra, a konyha csaposa mentette meg a mester életét. Mit keresett vajon - kérdezték sokan - a leányzó éjnek idején a dóm állványzatán?

Voltak ulmi polgárok, akik az augsburgi Anselm püspököt sejtették a merénylet hátterében. Anselm püspök nem tudná elviselni, hogy az ulmi katedrális háttérbe szorítsa az övét. Mások állították, aznap két dominikánussal találkoztak, akik a krisztusi hit alázatosságáról prédikáltak, s akik a Rajna túlsó oldalán az égre törő katedrálist mint a nagyravágyás jelképét ostorozták. Állítólag titkos könyveket is vezettek azokról az építményekről, melyeket imáik erejével vagy valamilyen erő segítségével, de mindenáron le akartak rombolni.

A dóm építése egyébként is két pártra szakította az ulmi polgárokat. Az egyik azon a nézeten volt, hogy Ulrich mesternek olyan katedrálist kell építeni, amely párját ritkítja német földön. Mások úgy vélekedtek, hogy egy ilyen gigantikus templom inkább mutatja a polgárok hivalkodását és gőgösségét, semmint jámborságát. Abból a pénzből, amit a gazdag patríciusok az építkezésbe fektetnek, számtalan jótéttel bizonyíthatnák a keresztény felebaráti szeretetet. S amióta az a szóbeszéd járta, hogy Ulrich von Ensingen még egy szintet akar az épületre húzni, a polgárok bizalmatlanul sandítottak föl a templomhajó legfelső galériájára. Már így is háromszor lépte túl a templomhajó az eredetileg tervezett magasságot. Hát elhagyta volna ezt az Ulrich mestert Isten, a jó szellemek meg a józan ész?!

Minden este, az alkony beállta előtt összefutottak az emberek a katedrális előtti nagy téren, és félhangos szócsatákat vívtak. Lassan, de biztosan erősödött azoknak a hangja, akik azt követelték, hogy Ulrich von Ensingen ne feszítse tovább a húrt, és vitesse végre föl a tetőgerendákat a templomhajóra. A munkások körében nagy nyugtalanságot keltett a lázongás, miután közülük egyeseket leköpdöstek, másokat záptojással dobáltak meg.

Az egyik ilyen feszültséggel terhes estén, amikor az építés ellenzői és támogatói keményen egymásnak estek a székesegyház előtti téren, egy szavalókórus is összeállt. A felingerelt tömeg azt skandálta:

- Ulrich mester, gyere le! Ulrich mester, gyere le!

Voltaképp senki sem gondolt arra, hogy az emberkerülő építőmester eleget tesz a csőcselék követelésének. Ám egyszer egy testes asszonyság, aki különösen erős hangjával tűnt ki a tömegből, kinyújtott karjával felmutatott:

- Ott van! Nézzétek csak!

Minden szem az állványzat legfelső pontjára szegeződött. Az emberek elnémultak. Tátott szájjal követték a tekintélyes férfi minden mozdulatát, aki, akár a pók a hálójában, létráról létrára mászott lefelé. Egy öreg hirtelen felkiáltott:

- Ez ő! Felismerem! Ő az, bizony, Ulrich von Ensingen.

Amint leért, gyors léptekkel egy még faragatlan kőhasábhoz ment, mely a templom északi fala előtt állt. Egy ugrással fent termett a kövön, és magabiztosan pillantott körbe. Csak a magas állványok fölött keringő varjak károgását lehetett hallani - máskülönben csönd volt.

- Ulm polgárai, polgárai ennek a büszke városnak, hallgassatok meg! - Ulrich mester összefont karokkal állt, tartása a belőle amúgy is áradó megközelíthetetlenséget erősítette.

Oldalt, elég közel ahhoz, hogy jelenléte ne maradhasson titokban, Afra is a tömegben ácsorgott. Az arca lángolt, mintha a kemencéből lépett volna ki. Még nem látta Ulrichot a kunyhóbéli különös találkozás óta. Az ott történtek teljesen összezavarták, s még mindig szenvedett. Nem fájdalmat vagy megbántást érzett - épp ellenkezőleg. Legbelül valami bizonytalanság uralkodott el a lelkén.

Azt sem tudta, vajon a férfi észrevette-e, vagy csak egyszerűen átnéz rajta, ahogy beszélni kezdett.

- Amikor ti, Ulm polgárai, harminc évvel ezelőtt azt a döntést hoztátok, hogy itt, ezen a helyen katedrális épüljön, olyan, ami méltó a városhoz és a város polgáraihoz, akkor Parler mester megígérte nektek, hogy az építkezést egy emberöltő alatt befejezi. Nos, ha így van, jól van. Egy emberöltő az egyes embernek hosszú idő, de egy katedrálisnak - már az olyannak, amely ezt a nevet megérdemli - csak egy röpke pillanat. A régi rómaiaknak, akik bizonyos dolgokban máig példaképül állhatnak előttünk, volt egy közmondásuk: Tempora mutantur nos et mutator in illis. Vagyis: Változnak az idők, és velük változunk mi is. Tehát ti, én, és mindenki köztünk - az elmúlt időben mássá lettünk. Ami harminc évvel ezelőtt kedvünkre volt, ma inkább szánalmat ébreszt bennünk. Máskor pedig épp fordítva. Vajon nem úgy van-e, hogy ez a katedrális, amely itt, a szemetek előtt nő az ég felé, szebb, nagyszerűbb és csodálatraméltóbb annál, amit Parler mester harminc évvel ezelőtt elkezdett?

- Igaza van! - kiáltotta egy előkelően öltözött kereskedő.

Egy idős, fehér szakállú, dühös tekintetű ember mérgesen kiabált közbe:

- Sokkal szebb lenne, ha az a hatalmas költség, amit a katedrálisunk elnyelt, láthatatlan lenne. Mindenesetre kételkedem benne, hogy a dóm magassága Istenünk, Urunk nagyobb dicsőségére lenne.

Az öreggel sokan egyetértettek; sütkérezett is a röpke beszéd sikerének fényében, fejét hátravágta, úgy, hogy szakálla majdnem vízszintesen állt. Végül még valamit hozzáfűzött:

- Ulrich mester, az a véleményem, kegyelmednek tulajdonképpen nem is számít Isten dicsősége. Sokkal inkább a saját hírnevére gondol. Mi mással magyarázható különben, hogy a templomhajót kilenc emelet magasságra emelte a tervezett öt helyett?

Ulrich mester mutatóujjával az öregre mutatott, és így kiáltott:

- Mi a neved, nagypofájú? Mondd hangosan, hogy mindenki hallja!

Az öreg szemlátomást megrázkódott, és némileg megszeppenve válaszolt:

- Sebastian Gangolf vagyok, a kelmefestő, és nem engedem meg, hogy kelmed nagypofájúnak nevezzen!

A körülötte állók egyetértően bólogattak.

- Valóban? - válaszolta csípősen Ulrich. - Akkor kicsit visszafogottabban kellene viselkedned, s nem kéne olyasmiről szónokolnod, amihez nem értesz.

- Ugyan mit jelent az, hogy ért hozzá? - avatkozott közbe egy papagáj módjára öltözött ifjú. Guldermann-nak hívták, s feltűnő, egész a lábszáráig érő köpenybe öltözött, akár valami tanácsos. Mindenekelőtt azonban felfuvalkodott lényét fitogtatta. Nem kevés ilyen fiatalember volt Ulmban, akik apjuk üzletét örökölték, és más dolguk sem volt, mint eltékozolni az örökséget.

- Hogy te mit sem értesz az építőművészethez, azon egy cseppet sem csodálkozom - mondta indulatosan Ulrich mester -, gondolom az a fő elfoglaltságod, hogy kitaláld, melyik nap milyen maskarát ölts. Emellett aztán igazán nem juthat rá idődd, hogy elmélyedj az építőművészet titkaiban.

E szavakkal Ulrich mester a maga oldalára fordította a nevetőket. De az ifjú piperkőc nem adta fel.

- Titkok? Mondd már el nekünk azokat a titkokat: ugyan miért kell kilenc emelet a katedrálisra, nem pedig öt, ahogyan Parler mester tervezte. Ulrich von Ensingen egy pillanatig habozott, hogy beavassa-e az ulmi polgárokat a dómépítés titkaiba, de ebben látta az egyetlen lehetőséget, hogy az embereket megnyerje.

- Minden jelentős építményt a földkorongon - kezdte nagy nekibuzdulással - titkok vesznek körül. - Némelyeket ezek közül évszázadok múlva megfejtettek, a többin a mai napig törjük a fejünket. Gondoljatok csak a hatalmas egyiptomi piramisokra. Soha ember nem fogja megtudni, miért épültek, és azt sem, hogyan sikerült ember nagyságú köveket olyan pontossággal abban a magasságban egymásra rakni. Vagy gondoljatok Vitruviusra, a római építőmesterre, aki egy obeliszk segítségével a föld legnagyobb időmérőjét konstruálta, egy órát, melynek a mutatója olyan nagy volt, mint ez a tér, és mutatta az órákat, napokat és a hónapokat, sőt, az évszakokat is. Vagy gondoljatok csak az aacheni dómra! A közepén a nyolcszög - a beavatottak számára - nemcsak a szentírás szövegére való utalás, hanem a napsugarak segítségével, melyek meghatározott napokon az ablakokon bevetődnek, fontos asztronómiai adatokat közöl velünk. Vagy gondoljatok a bambergi dóm négy kővé vált lovasára. A világon senki nem ismeri a jelentésüket, senki nem tudja, kiket ábrázolnak. Egyszerűen csak ott voltak, mint a napok, amelyeket Isten ad nekünk. És ami a ti katedrálisotokat illeti, ulmi polgárok, ez több mint egy titkot fog rejteni. Ha azonban én ma felfedném őket, többé nem lennének titkok. Hadd törjék még ezer év múlva is az emberek a fejüket azon, mit is akart közölni velük Ulrich mester. Minden valódi mestermű rejt titkokat. Parler mester, aki ennek a katedrálisnak az első tervét készítette, más korban élt, és - engedelmet - nem volt éppen zseni. A számmisztika viszont valósággal mindent meghatározott a terveiben. Különös jelentőséget kap nála például az ötös szám: öt ablak van minden oldalon, a templomhajó öt emelet magas. Engem már-már megrémít, hogy az ötös szám nála oly nagy jelentőséggel bír; mert ennek a számnak bizony nincs valami fényes híre.

A hallgatóság nyugtalankodni kezdett. Afra az arcához emelte a kezét, és aggódó pillantást vetett az építési állványzat magasába.

- Nem hiszitek, ulmi polgárok? - folytatta rendületlenül Ulrich mester. - Vegyétek hát segítségül a kezeteket, és számoljatok velem: az egy a Teremtő szent száma. Amint a mag magában rejti a növény teljes későbbi megjelenését, éppúgy rejti a Teremtő magában az egész világot. A test és a lélek harmóniáját és kiegyensúlyozottságát szolgálja a kettő - e mondat közben az építőmester pillantása Afrát érintette. A három minden számok között a legszentebb, az isteni háromság és a megváltás szimbóluma. A legértékesebb számok egyike a négy; olyan szám, mely az emberi lét minden dimenzióját kifejezheti: hosszúság, szélesség, magasság és az idő, vagy a négy elem, a négy égtáj, ugyanúgy, mint a négy evangélista. A hat Isten minden művét jelenti, amit a teremtés napjaiban létrehozott, az elemek harmóniáját és ezzel az emberi lelket. Szent szám a hét. Emlékeztet a Lélek hét adományára és a hét égi rangra. És a nyolc? A nyolc a végtelenre, az örökkévalóságra vonatkozik. írjátok ezt a számot a levegőbe. Ezt vég és megszakítás nélkül tehetitek. A kilenc a számok között a legnagyobb, csak hárommal osztható, minden számok legszentebbje, tehát sebezhetetlen az isteni háromság akaratán kívül. A nagy katedrálisok minden építőmestere kísérletezett terveiben a kilenccel, mivel a legerősebb és legállhatatosabb minden számok között. Szorozd meg a kilencet akármelyik számmal, mindig olyan számot kapsz, amelynek összege újra kilenc.

- Mondj egy példát! - kiáltotta lelkesen egy fekete taláros csuhás.

- Nos, kilencet szorozd meg hattal.

A csuhás segítségül hívta az ujjait. - Ötvennégy! - kiáltotta.

- Most add össze a két számjegyet!

- Az kilenc.

- Jól van. Most szorozd meg a kilencet héttel.

- Hatvanhárom!

- Add össze a hatot és a hármat.

- Kilenc! Ulrich mester, kegyelmed varázsló! - kiáltotta a feketébe öltözött csuhás elragadtatva.

- Minden szentekre mondom, nem! Csak ismerem a számok jelentőségét, amelyekből egy katedrális - mint ez is - áll.

- És az ötös szám? Azt kihagyta, Ulrich mester! - ez ismét az öreg hangja volt, aki elsőként provokálta a mestert.

Ulrich von Ensingen hosszú szünetet tartott. Minden szem rászegeződött.

- Mindnyájan ismeritek a pentogramot, az ötágú csillagot, amit a megszállottak ajtófélfájára szoktak felerősíteni.

- Ez a sötétség fejedelmének és öt részből álló birodalmának jele - kiáltotta izgatottan a csuhás.

- Valóban az ördög jele, mint maga az ötös szám. E szám jegyében akart Parler mester katedrálist építeni, öt magas ablakkal minden oldalán, és öt emelettel. Kötve hiszem, hogy ez véletlen lenne.

A csuhás hangja megbicsaklott:

- Ulrich mester, úgy gondolja, anélkül, hogy bárki sejtette volna, az az építész a dómot az ördögnek akarta szentelni?

Ulrich von Ensingen széttárta a karját, mintha azt akarta volna mondani: Bizonyítani nem tudom, de több dolog is erre utal. De nem mondta ki.

Egy darabig csönd volt a nagy téren - félelmetes csönd, aztán tompa mormogás hallatszott, végül valóságos vihar kerekedett, dühkitörés, vad kiáltozás robbant ki. Ulm polgárai nem tudták, hányadán állnak.

- Építse csak meg a kilenc emeletet! - kiáltották egyesek, akik egy gazdag kereskedő körül csoportosultak. - Parler mester az ördöggel cimborált. Azért is vette őt magához.

Egy másik társaság, közepén a szakállas öreggel, ellenkezett:

- Ha az öt valóban olyan fenyegető jelentőségű, amint Ulrich mester mondja, ugyan miért nem elégedett meg hét vagy nyolc emelettel?! Én azt hiszem, Ulrich von Ensingen úgy figurázik a számokkal, ahogy neki éppen megfelel. Sok mindent be tud nekünk adni.

Így követte rövid időn belül egyik szó a másikat. Az egyik csapat pocskondiázta a másik tökfilkóit, akiktől az Úr a szellem morzsányi adományát is megtagadta. Amazok úgy vélekedtek, hogy a nagyokosok közelebb állnak az ördöghöz, mint az anyaszentegyházhoz. Végül persze nem volt elég a szitkozódás: ökölre mentek.

Afra megpróbált kikerülni a felzaklatott tömegből, s elbújt egy kőrakás mögé. Amikor végre előmerészkedett, és Ulrich von Ensingent kereste volna, az már eltűnt. Az este már jócskán a városra telepedett, amikor hazafelé indult. Fönn, Ulrich mester kunyhójában sötétség honolt. Szokásától eltérően Afra kerülőt tett a piactér felé. Maga sem tudta, miért. Azt remélte tán, hogy Ulrich von Ensingennel találkozik? Igen, azon kapta magát, hogy a szűk sikátorokban is őt keresi. Különben azt sem tudta, hol lakik a mester. S nemcsak ő, de senki sem tudta. Amilyen titokzatos volt a munkája, épp olyan titokzatos volt az otthona is.

Menet közben Afra elgondolkozott rajta, hogyan is magyarázta Ulrich a dóm előtti téren a számok jelentőségét. Ezekről sejtelme sem volt. De ha eszébe jutott, hogyan fúródott egymásba a pillantásuk, amikor Ulrich a kettes szám jelentőségét, test és lélek egységét magyarázta, hideg futott végig a hátán. Vajon mivel bűvölhette el annyira a férfi?

Talán a rejtélyessége, áradó nyugalma, vagy az a bölcsesség, mely minden szavából kiviláglott? Vagy mindez együtt jelentette volna a férfi vonzerejét? A szinte beteges vonzalom és csodálat egy hullámában Afra olyan erőt érzett, mely képes lenne egész megszokott életét fejtetőre állítani. Halkan beszélt magában, végül a halásznegyed felé indult.

Agnes, Bernward felesége izgatottan fogadta, és közölte vele, hogy Varro da Fontana várja, a szabó. Varro nem hétköznapi szabómester volt, aki egyszerű ruhákat fércelget. Nem, az Észak-Itáliából származó szabó csak a szépek és tehetősek számára varrt: hivatali egyenruhát a városi tanács tagjainak, ruhát a testes kereskedőözvegyeknek. Sőt, az augsburgi Anselm püspök is nála varratta a fehérneműjét.

- Ulrich von Ensingen mester küldött - magyarázta Varro, és illedelmesen meghajolt Afra előtt. - A kegyed óhajainak megfelelő ruhát kell készítenem, remélem, a munkám megfelel majd az igényeinek.

Bernward és Agnes, akik jelen voltak a beszélgetésnél, igazán elcsodálkoztak. Azután a halász megkérdezte:

- Afra, mit jelentsen ez? - A lány csak vállat vont, és előrebiggyesztette alsó ajkát.

- Ulrich mester - válaszolt helyette Varro - azt mondta, , hogy ez a leányzó megmentette az életét, s közben tönkrement a ruhája.

- De hát ez szóra sem érdemes - kotyogott közbe Afra. A hír azonban teljesen felvillanyozta. Ruha, Ulrichtól, neki, testre szabva!

Aggódó arcot vágott, mert tartott tőle, hogy a szabó netán szó szerint veszi, amit mond, s így folytatta:

- Kérem, menjen, és mondja meg Ulrich mesternek, nem illendő egy egyszerű házból való lánynak ruhát ajándékozni. Ráadásul olyan értékeset, amilyet kegyelmed készít.

Ekkor Varro da Fontana valóban dühös lett, és felbőszültén mondta:

- Afra leányasszony, csak nem akarja, hogy kenyér nélkül maradjak?! Nem olyan időket élünk, hogy egy ilyen megbízásról csak úgy lemondjak. És ha a kegyed ruhája Ulrich mester miatt ment tönkre, hát végképp semmi okát nem látom annak, hogy az ajánlatát visszautasítsa. Nézze csak ezeket a finom anyagokat, az én hazámból valók! Úgy fog simulni a testére, mint egy második bőr.

Varró rutinos mozdulatokkal kezdte kigöngyölni azt a néhány vég szövetet, amit mintaként magával hozott. Afra segítségkérően nézett Bernwardra, ő azonban elégedett volt a szabómester magyarázatával, s azt mondta, ilyen körülmények között nem ajándékról van szó, hanem csupán a kár megtérítéséről. S ez bizony kötelessége Ulrich mesternek.

A szabó egy keskeny szalaggal látott neki a méretvételnek. Afra elpirult. Még sosem érdeklődött szabómester - különösképpen egy ilyen finom úri szabó - a testméretei iránt. Arra a kérdésre, milyen is legyen az új ruha, s melyik anyagból szeretné, azt válaszolta:

- Ej, Varro mester, készítsen hát egy olyan ruhát, ami egy konyhai csaposhoz illik.

- Csapos? - Varro da Fontana az égre emelte tekintetét. - Afra leányasszony, ha szabad megjegyeznem, kegyedhez jobban illenék egy nemes kisasszony udvari ruhája...

- Ő azonban csaposlány! - szakította félbe Agnes Varro hízelkedését. - Hagyja abba, ne csavarja már el szegény lány fejét! A végén még beképzel magának valamit a külsejével kapcsolatban, és illegetni fogja magát a konyhán!

Amikor aztán a szabó elment, Agnes félrevonta Afrát, és azt mondta:

- Nem kell ám minden hízelgést komolyan venni, amit a férfiak mondanak. Annyit hazudnak, amennyit csak bírnak. Gondold csak el, még Péter, az első pápa is megtagadta a mi Urunkat.

Afra nevetett; hitte is meg nem is a halász feleségének szavait.

Amint szokott, másnap reggel még napkelte előtt elindult a nagy térre, hogy a konyha kályháját befűtse. Egy ekhós szekér zörgött át a Hirschgraben kövezetén. Az ajtók előtt disznók röfögtek, s a szemétben turkáltak. Cselédlányok ürítették az éjjeliedényeket az ablakokból az utcára, s Afrának ügyeskednie kellett, nehogy kapjon belőlük egy adaggal. Az ürülék szaga keveredett az iparosok - enyvfőzők, kelmefestők, kolbászsütők, kenyérsütők, kalapkészítők és serfőzők - kályháiból áradó maró füsttel. Átkelni a lustán ébredező városon nem volt épp a legnagyobb mulatság.

Amikor Afra befordult a székesegyház térre, első pillantása - mint minden reggel - az építőállványokon lévő építőkunyhóra esett. Halvány fény vetült az oszlopok, deszkák és létrák szövedékére. Ulrich nem volt látható. A leány a konyha felé fordult, s rémülten megtorpant. Egy ruhacsomó bukkant elő a sötétségből, amott egy cipő hevert, kicsit odébb a kövezeten.

Afra pár lépést tett még - aztán velőtrázó sikolya áttört a széles téren, kiáltását a környező házak visszhangozták. Egy férfi összetört teste feküdt előtte. A feje arccal lefelé, körülötte fekete

vértócsa. Keze-lába kicsavarodva, valami egészen bizarr módon. Afra térdre esett. Keservesen zokogott, az építőmester kunyhójára emelte tekintetét. Közben mindenfelől munkába igyekvő iparosok érkeztek.

- Hívjatok orvost! - hangzott innen is, onnan is a derengésben a téren. - A csuhás is jöjjön az utolsó kenettel! - kiáltott valaki.

Afra a kezét tördelte, könnyek peregtek az arcán.

- Ki tehette? - hebegte újra és újra maga elé. - Ki tette?

Egy durva bőrköténytyt viselő izmos kőfaragó megpróbálta Afrát fölemelni.

- Gyere - mondta halkan -, itt úgysincs már mit csinálni!

Afra félrelökte:

- Hagyjon!

Közben bámészkodók csapata tolongott már a halott körül. Bár majdnem minden héten leesett egy kőműves vagy ács az állványról, olykor a kőfaragókat csapta agyon a lehasított kődarab, de az emberhalál mindig érdeklődést ébresztett. Lehetett örülni, hogy nem ők estek áldozatul.

Egy jó húsban lévő matróna, miközben szaporán hányta magára a keresztet, undorodó arccal nézett az összetört testre, mintha rosszul lenne.

-Ki ez? - kérdezte. - Ismeri valaki?

Afra zokogva kapta arca elé a kezét. Hiába próbálta leküzdeni a testét rázó görcsös sírást. Már vagy három tucat bámészkodó tolongott körben, hogy egy pillantást vethessenek a halottra.

Hátulról erős férfi tört át a sorokon.

-Mi történt? - kiáltotta határozottan, és félretolta a bámészkodókat. - Engedjetek!

Afra meghallotta a hangot. Nagyon is jól ismerte, de nem mert hinni a fülének. Egyre azt a képet látta maga előtt, ahogy Ulrich karjában feküdt.

- Istenem - hallotta a lány az ismerős hangot.

Fölpillantott. Egy végtelennek tetsző pillanatra mintha megállt volna az idő, s ő maga is megbénult volna, a lélegzete elállt. Képtelen volt moccanni, nem akarta elhinni, amit lát és hall. Csak akkor tért magához, amikor a férfi kinyújtotta a karját és megérintette.

- Ulrich mester, kegyelmed az? - dadogta hitetlenkedve. Azután egy pillantást vetett az összetört testre.

Ulrich von Ensingen ekkor fogta fel, mi ment végbe a lányban.

- Azt gondoltad, én vagyok...

Afra némán bólintott, és sírva hanyatlott a férfi karjába. A bámészkodók kissé megütköztek. A kövér matróna a fejét csóválta és így sziszegett:

-Sssz! Nézzétek csak! Itt ölelkeznek, karnyújtásnyira a haláltól...

Időközben megérkezett a doktor, feketébe öltözve, ahogyan azt céhe előírta, a fején legalább fél méter magas kürtőkalap.

- Az állványzatról eshetett le - lépett eléje Ulrich mester. Ismerték egymást a doktorral, ha nagy barátságot nem is ápoltak.

Az orvos megnézte a halottat, azután összehúzott szemmel fölnézett, és azt kérdezte:

- Mit keresett ez az ember ott fenn? A ruhája alapján nem építőmunkás, inkább valami utazónak nézném. Ismeri valaki?

A tömegből csak mormogás hallatszott, többen a fejüket csóválták.

Az orvos lehajolt, és megfordította a halottat. Amikor a bámészkodók az összetört koponyát meglátták, visszafojtott kiáltás hullámzott végig a tömegen. Néhány asszony megfordult, és szó nélkül elsietett.

- A ruházata nyugatról jött idegenre vall. Ez azonban csak még titokzatosabbá teszi a halálát - jegyezte meg Ulrich von Ensingen.

Az orvos elegáns mozdulattal levette magas kalapját, és átnyújtotta egy fiatalembernek. Azután kigombolta a halott inggallérját, szikrányi életjel után kutatva hallgatózott a mellkason. Aztán egy főhajtással halkan mondta: - Isten irgalmazzon a lelkének!

Az idegen kiléte után kutatva, az orvos a zeke belső zsebében fölfedezett egy összehajtott levelet. A strasbourgi püspök pecsétjével volt lezárva, és cirkalmas szépírással írt címzése így szólt: „Ulrich von Ensingen mesternek, Ulmban".

- A levél kegyelmednek szól, Ulrich mester - mondta kissé meghökkenve az orvos.

Ulrich, ez az általában nagyon is magabiztos ember, akit semmi sem hozott ki a sodrából, most zavartnak tűnt:

- Nekem? Hadd lássam! - Az építőmester tétován nézett a bámészkodókra. De csak pár röpke pillanatig, aztán összeszedte magát, és rámordult a körülállókra: - Mit lebzseltek itt? Takarodjatok az ördögbe innen, és lássatok munkához! Látjátok, hogy meghalt. - Aztán Afrához fordult: - Ez rád is vonatkozik.

Morgolódva oszlott szét a nép. Afra is eleget tett Ulrich felszólításának. Közben felkelt a nap.

Amikor később Ulrich von Ensingen felmászott a kalyibába, olyan felfedezést tett, ami magyarázatot adhatott a strasbourgi követ lezuhanására: az utolsó létra legfölső három foka kitört. Amikor közelebbről megnézte, megállapította, hogy az összes fok mindkét oldalát gondosan befűrészelte valaki. Nem kellett sokat töprengenie, azonnal tudta, hogy a merénylet nem az idegen követ ellen, hanem ellene irányult. De vajon ki lehet az, aki ilyen aljas módon és kitartóan az életére tör?

Kétségtelen, volt ellensége bőven. Ezt be kellett látnia. Nem volt valami simulékony alkat, jó néhány kőműves kívánta már a halálát, amikor a munkájukat kifogásolta. De valakinek a halálát kívánni vagy az életére törni - az bizony nem ugyanaz. Ulrich azt is tudta, hogy a csőcselék gyűlöli, mert a gazdagok pénzét az építkezésbe ölte, ahelyett, hogy velük osztozott volna. Világosan tudta persze, hogy ez ostobaság. A kufárok közül senki nem adott volna a drága építkezésen kívül más célra egy petákot sem: ők - így hitték - a katedrálissal a saját emlékművüket építtették.

A merénylet mindenesetre a városi bíróra tartozó ügy volt. Ám mielőtt Ulrich útra kelt volna, hogy a bírónak elmondja felfedezését, felnyitotta a levelet. A levélben Strasbourg birodalmi város püspökének - a mainzi érsek megyéspüspöke - címere volt látható. A levél így szólt:

„Ulrich von Ensingen mesternek. Mi, Wilhelm von Diest, Isten kegyelméből Strasbourg püspöke és Alsó-Elzász tartomány grófja köszönti kegyelmedet és reméli, jó egészségben van Krisztusnak, a mi Urunknak hitében. Amint kegyed bizonyára tudja, hatalmas székesegyházunk több mint kétszáz éve épül, és nagyrészt már készen van, még mindig hiányzik azonban két tornya, melyek Erwin von Steinbach tervei szerint messze földön láthatóvá tennék katedrálisunk nagyságát, Krisztus, a mi Urunk dicsőségére. Nem kerülte el figyelmünket az sem, hogy Ulm polgárait az a gondolat lelkesíti, hogy a Duna mellett a világ legnagyobb katedrálisát építik föl, és kegyelmedet bízták meg ennek kivitelezésével, amint a hírekből hallható, Krisztus, a mi Urunk nevében. Nürnbergi és prágai utazók, akik rendszeresen keresztezik kegyelmetek útját, hozták nekünk ezeket a híreket, de tudjuk azt is, hogy jelentős csoportok vannak Ulm városában, amelyek a katedrális építését, elsősorban annak méretei miatt, meg akarják akadályozni. A hit Krisztusban, a mi Urunkban, aki a jókat megjutalmazza az utolsó ítélet napján, a gonoszokat pedig örök kárhozatra ítéli, e hit sugallatára fordulunk kegyelmedhez: hagyja ott az ulmi fanyalgókat, s jöjjön hozzánk fölépíteni katedrálisunk tornyait, melyek minden más fényét és méretét túlszárnyalják a Rajna mindkét partján. Biztos lehet benne, a fizetsége duplája lesz annak, amit Ulm módos polgárai fizetnek, bár nem ismerjük a pontos összeget. Teljes bizalommal lehet a levelünket átadó követ iránt. Megbíztuk, hogy várja meg kegyelmed válaszát. Német nyelven írom ezt a levelet, habár nekem a latin - Krisztus urunk nyelve - sokkal könnyebben megy, de így kegyelmed jobban megérti, és nem lesz szükséges fordítót igénybe vennie.

Strasbourg, mindenszentek napján, 1407 évvel Krisztus urunk megtestesülése után."

Ulrich von Ensingen mosolygott. Aztán összehajtogatta a levelet, és zekéje zsebébe süllyesztette.

Nem is a strasbourgi követ halála keltett igazán nyugtalanságot az ulmi polgárok körében, inkább az ahhoz vezető körülmények. A városbíró, akinek Ulrich jelentést tett az elfűrészelt létrafokokról, találékonyan az építőmestert gyanúsította a merénylet elkövetésével.

A bíró úr azért átgondolta, mi értelme lett volna épp a saját munkahelyéhez vezető feljárót preparálnia; s hozzá a tény, hogy alig néhány nappal korábban akarták felgyújtani, elegendő volt, hogy más irányban kezdjen nyomozni.

A következő napokat Ulrich von Ensingen magányosan töltötte a kunyhóban. Volt mivel foglalkoznia. Itt volt a strasbourgi püspök ajánlata, mindenekelőtt azonban a két merénylet, amelyek kétségkívül ellene irányultak.

Véletlen-e, hogy Afra, a csaposlány mindkét merényletnél jelen volt? A katedrális építése hirtelen háttérbe szorult, ha Ulrich a tervek fölé hajolva ezen gondolkozott el. Biztos, hogy Afra szép, túlságosan is szép ahhoz, hogy egy konyhán dolgozzon. Az asszonyok azonban olyanok, mint a katedrálisok: minél szebbek, annál több titkot rejtenek magukban.

Griseldis, a felesége volt erre a legjobb példa. Semmit sem veszített a szépségéből, mióta húsz évvel ezelőtt feleségül vette, és még ma is rejtély számára. Griseldis jó feleség volt és Matthäusnak, felnőtt fiuknak jó anyja. De a szenvedély, mely áthatja a nők legjobb éveit, nála nem a testiségre irányult, hanem az egyház tízparancsolatára, melyet buzgón követett. Szűz Mária nem lehetett volna nála ájtatosabb.

Látszólagos harmóniában, tiszta, pontosabban szólva steril házasságban éltek, mint négyszáz évvel ezelőtt a szászok császára, Henrik Kunigundával. Őket a pápa szentté nyilvánította, önmegtartóztatásuk miatt. Hogy Griseldis Kunigunda példáját követte, és boldoggá avatásra törekedett-e - ami megelőzi a szentté avatást -, ezt Ulrich von Ensingen nem tudta volna megmondani. Valahányszor ilyesmiről kérdezte a feleségét, az elvörösödött, kiütéses lett a nyaka, és kilenc napra egy kolostorba vonult lelkigyakorlatra, ahol meghatározott imádságokat mondtak a mennybemenetel és pünkösd között, az apostolok példáját követve.

Érzéki vágyait egy fürdőházban elégítette ki, ahol kéjsóvár asszonyok ajánlották szolgálataikat. Ez semmi különös kötelezettséggel nem járt, öt ulmi pfennig bírságpénz lerovásán kívül.

Ulrich jobb híján munkába temetkezett; becsvágya, tehetsége elismerést hozott a számára, hírét vitte még az országhatárokon túl is. Ez lehetett az oka különös viselkedésének, a maga választotta magányosságnak, s tartózkodó viselkedésének a nőkkel szemben. Ulrich von Ensingen különcnek számított. A katedrálisépítés sok pénzt hozott - meg természetesen irigyeket is szép számmal. A „dölyfös mester" - így nevezték. Tudott róla, és úgy is viselkedett.

Tulajdonképpen már kezdettől világos volt számára, hol kell keresni a merényletek elkövetőit. Ulrich mondott néhány nevet Benedikt városbírónak, ő pedig megbízta a poroszlóit bizonyos személyek megfigyelésével.

Inkább véletlenül futott bele a városbíró a kelmefestők utcájában az egyik felkapaszkodott alakba - ilyenekből nem kevés volt a városban. A kelmefestők utcája nem a legelőkelőbb részen húzódott - s a kelmefestők telepedtek itt meg. Egy pillantásból megállapíthatta bárki, melyik mester melyik oldalán dolgozik az utcának, a kezük színéről - a mindennapi munka valósággal a bőrükbe égette a jelet. A városból kifelé menet a kékfestők a bal oldalon, a vörösfestők pedig a jobbon dolgoztak.

Egy vörös kezű betért az Ökör vendéglőbe, amelybe szívesen jártak a kocsisok. Olcsó volt, hangos, és különösen alkalmas olyan megbeszélésekre, amelyekhez nem kellettek fültanúk. Erre gondolt a városbíró is, amikor észrevétlenül betért az „Ökör"-be. Az ösztöne nem csalt. Az ordítozó kocsisok, mozgóárusok között, könnyű nők és nincstelen napszámosok társaságában, akik az asztalon hagyott csontokról a húst rágták le, ott volt Gero Guldenmundt, ez a fiatal piperkőc és főállású örökös, akit egy csomó naplopó és semmirekellő rajzott körül. Kockavetéssel múlatták az időt. Mindenkinek volt egy dobása. A legmagasabb vagy legkisebb pontszámot - a pontos szabályt Benedikt nem tudta kifigyelni - egy cingár, elhanyagolt férfi dobta. Kárörvendő nevetés fogadta,

Gero biztatóan ütött a vállára, majd egy rongyokba burkolt tárgyat adott át neki. Elsőként Gero távozott. Hirtelen sietős lett a dolga. A többi naplopó is pillanatok alatt kámforrá vált. A városbíró öreg róka volt, senki nem tudta becsapni. Türelmesen kivárta, amíg az ember a batyuval a hóna alatt elhagyta a fogadót, és a nyomába eredt.

A fickó rövidesen megállt, körülkémlelt, nem követik-e, majd befordult a Dóm térre. A városbíró biztos távolból követte egy kőrakásig. A kövek mögé rejtőzve láthatta, amint a titokzatos ember felmászik az építési állványokra. Néha, bizonyára a korábbi kiadós sörözés miatt, különös óvatossággal kapaszkodott. Előbb gyors mozdulattal földobta a csomagot a következő szintre, aztán utánamászott a létrán. A legfölső palánknál, ahol az építőmester kunyhója állt, a batyu célt tévesztett. Átcsúszott a rámpán, és a mélybe zuhant, a csomagolásul szolgáló rongy dagadó vitorlaként lebegett, majd egy fémtárgy csörrenve esett a földre. A legfölső létrán kapaszkodva az ismeretlen cifrát káromkodott, s megkezdte az utat visszafelé.

Leérve - még mindig szapora szitkok kíséretében - föl akarta venni a megtalált tárgyat a földről, amikor valaki a csuklójára lépett. A részeg halálra rémült, azt hitte tán, az ördög jött el érte, s szabad karjával vadul csépelte a levegőt.

- Istenem, el ne hagyj! - kiáltotta hangosan, úgy, hogy visszhangzott bele a tér. - Az Atyának, a Fiúnak és a Szűz Máriának nevében!

- A Szentlelket kihagytad! - figyelmeztette a városbíró, aki a földre szorította lábával a fickó csuklóját. - Pedig a Szentlélek megvilágosítása nagy hasznodra lenne! Halkan csettintett, s a dómkapu sötét mélyéből két poroszló vált ki.

- Nézzétek csak - nevetett Benedikt -, ez ám a különös gazfickó! Egyenest a bíró lába elé dobja a bizonyítékot.

Mialatt Benedikt leszállt a nyüszítő ember csuklójáról, az egyik poroszló fölemelte a batyuból kiesett fűrészt.

- Kegyelmezzen, nagyuram! - könyörgött összetett kézzel az ember. - Meg kellett tennem, mert vesztettem a kockán, már korábban is.

- Aha - mondta Benedikt csípősen. - Akkor te fűrészelted át a létra fokait is, ami miatt a strasbourgi követ meghalt?!

Az ember hevesen bólintott, és térdre esett a városbíró előtt.

- Kegyelmezzen, nagyuram! Nem annak az idegen követnek kellett volna lezuhannia az állványzatról, hanem a dóm építőmesterének. Szerencsétlen véletlen volt, hogy más halt meg helyette.

- Így is lehet mondani! Hogy hívnak, honnan jössz? Biztosan nem vagy idevalósi.

- A nevem Leonhard Dümpel, engedelmével, és nincs otthonom. Városról városra járok, koldulok, vagy elvégzem a piszkos munkákat. Szökött jobbágy vagyok. Beismerem.

- És mi dolgod volt Gero Guldenmundttal, mondd csak?

- Szereti, ha egy csomó olyan csavargó lebzsel körülötte, mint én, velük szórakozik. Egy szelet kenyérért vagy egy nyelet sörért naponta többször lenyalatta velem a cipőjét. Ha madárcseresznyét eszik, a magokat messze köpködi, és kedvére van, ha mi összegyűjtjük. Lovak helyett pedig egy tucat csavargóval húzatja a kocsiját utcahosszat. Ezért meleg ebédet kaptunk jutalmul. A legnagyobb öröme azonban a kocka. Nem pénzben játszik, mint az ő rangjában lévők, hanem feladatokat talál ki, amiket a vesztesnek teljesítenie kell.

- Közismert hamisjátékos. És hogy nem szenvedheti az építőmestert, az sem titok - mondta a városbíró. - Az Ulrich mester elleni gyűlölete határtalan, különben nem próbált volna kétszer is az életére törni.

- Nem öltem meg a hírhozót, nagyuram! - jajveszékelt Leonhard Dümpel. - Ezt el kell hinniük!

- De hát mégiscsak te okoztad a halálát! - vágott nyersen a szavába Benedikt. - És pontosan tudod, mit jelent ez a magadfajtának! A városbíró olyan mozdulatot tett, mintha kötelet hurkolna a nyaka köré.

A csavargó ekkor felugrott, s mint az őrült csapkodni kezdett maga körül. Köpködött, karmolt, ordított az éjszakában, a poroszlóknak minden erejüket össze kellett szedni, hogy a tomboló delikvenst megkötözzék.

- Vessétek a tömlöcbe! - parancsolta a városbíró szenvtelen hangon. Karjával letörölte arcáról az izzadságot. - Holnap kora reggel elkapjuk Gerót. Ezt nem viszi el szárazon!

Hat poroszló - rövid kardokkal és lándzsákkal felfegyverkezve, vállukon láncokkal - rohamozta meg reggel a piactéren álló, előkelő Guldenmundt-házat, és Gerót kiráncigálták az ágyból. A váratlan támadás alaposan meglepte az ifjú gazfickót, így nem tanúsított ellenállást. Arra a kérdésére, mi lesz a sorsa, a poroszlók parancsnoka - egy fekete szakállú, sötét tekintetű, széles vállú óriás - azt válaszolta, hogy ezt majd megtudja, ha eljön az ideje. Azután megkötözték, majd - Gerót közrefogva - a közeli városházához masíroztak.

A nap első bágyadt sugarait szórta a házak lépcsős homlokzatára. A poroszlók felvonulása feltűnést keltett, egyszersmind szórakoztató napot ígért. A városháza előtt egy friss fából összetákolt emelvény állt, közepén egy szégyenfával. A piacra menő asszonyok kíváncsian nyújtogatták nyakukat. A gyerekek félbehagyták a karika- és körjátékot, és ugrándozva futottak oda. Pillanatok alatt embergyűrű húzódott a szégyenfa körül.

Amikor az ulmiak felismerték Gero Guldenmundtot, csodálkozó kiáltások, sok helyről kárörvendő nevetés hallatszott. Gero Guldenmundt nem tartozott épp a város legnépszerűbb polgárai közé. A bámészkodók moraja egyre hangosabb lett. Az emberek találgatták, vajon mibe ártotta magát a gazdag piperkőc.

Végül fellépett az emelvényre Benedikt, a városbíró, s felolvasta a vádiratot, amely szerint Gero von Guldenmundt felbérelt egy szökött jobbágyot, s felbujtotta, hogy fűrészelje el a dóm állványzatának létráját, s ezzel egy ártatlan ember halálát okozta - Isten legyen irgalmas szegény lelkének! Gero Guldenmundtot, Ulm város szabad polgárát ezért tizenkét órás pellengérrel büntetik.

Mialatt a városbíró az ítéletet a szégyenfára kitűzte, a poroszlók megragadták Gero Guldenmundtot, és az emelvényre vezették. A poroszlók parancsnoka kettényitotta a keresztgerendát, melybe három karvastagságú lyuk volt vágva, a delikvens nyakát és karjait belenyomta a nyílásokba, azzal összezárta a felső és alsó részt egy vasretesszel.

Görnyedt háttal állt ott, feje és karja kilógott a gerendából - Gero szánalmas látványt nyújtott. Rövid idő múlva kínos csönd ült a térre. Együttérzést jelentett vajon, vagy a félelmet mutatta a gazdag úrtól - ki tudja, mi némította el a népet?

Ekkor halk, vékony hangocska hallatszott. Egy alig tizenkét éves szőke kislány, hosszú, kék ruhában, bátran elkezdett énekelni egy gúnydalt:

„Anyám elfüstölt gyorsan, mert boszorkány volt,
Tolvaj apámat föllógatták negyvenévesen,
Engem, pedig csak »a hatos« bolondja vagyok,
Tán ezért nem szeret egy lélek sem."

Egyszerre csak kitört a féktelen nevetés, valahonnan rothadt almák repültek. Ezek még célt tévesztettek, ám egy pirosas közepű záptojás eltalálta Gero arcát. Penészes káposztatorzsák következtek, egy levél Guldenmundt homlokára ragadt.

A kofák vizet hoztak a közeli kútból, s a védtelen ember arcába loccsantották. Fékevesztetten táncoltak Gero körül, fölrántották a szoknyájukat, s a gazdag piperkőcöt egyértelmű mozdulatokkal gúnyolták. Sokaknak jelentett elégtételt, hogy épp Gero Guldenmundtnak kellett a pellengéren állnia.

A lárma odacsalogatta Afrát is. Sejtelme sem volt róla, ki áll a pellengéren, s a szégyenfánál álló ember arca alig volt felismerhető. A tömegből hallható dühös kiáltások sem vitték közelebb a megoldáshoz: „Kössétek föl a gazembert!" - kiáltották, aztán: „Ó, szegény, össze ne piszkolódjon a szép ruhája!" vagy: „Jól van, megérdemelte a hiú piperkőc!"

Csak miután az egyik piaci kofa, a nézők nagy gyönyörűségére, egy vödör piszkos vizet öntött az arcába, akkor lett Gero újra fölismerhető. Afra közelebb lépett a pellengérhez. Felkészülve a további kínzásokra, Gero résnyire húzta a szemét. A haja csuromvizesen lógott a homlokába. A szája jobb sarkába valamilyen odahajított növény darabja tapadt. A tojások és rothadt gyümölcsök a pellengér körül dögletes bűzt árasztottak.

Gero ekkor hirtelen kinyitotta a szemét. Kifejezéstelenül nézett el a tömeg fölött, végül megállapodott Afrán, s tekintete elsötétült. Gyűlölet és megvetés fénylett a szemében. Miután Afrát tetőtől talpig végigmérte, felfújta arcát és jó messzire kiköpött.

A poroszlóknak, akik ügyeltek rá, hogy lehetőleg senki ne vetemedjen tettlegességre, elég gondjukba került, hogy a népet kordában tartsák. Dühös férfiak és nők - és főleg a nők - dobáltak féktelenül mindent a szégyenpad felé, ami a kezük ügyébe került. Nem telt egy órába, s a kényes úrfit méternyi magas, bűzölgő szemétdomb vette körül.

Dél körül elterjedt a hír a pellengér előtt, hogy Gero cimboráját, egy szökött jobbágyot, aki a strasbourgi futár halálát okozta, másnap reggel akasztják. Egy hírmondó, aki az újdonságot skandálva utcáról utcára haladt, nagy felbolydulást keltett a műsorával. Az utolsó kivégzés hat hete történt; Ulm szenzációéhes népe számára ez maga volt az örökkévalóság. Persze az ulmiak sem voltak vérszomjasabbak másoknál, de azokban az időkben kellemes változatosságot jelentett egy ember életből halálba küldése, és élvezetes látnivalónak számított.

A kivégzés sohasem a városfalakon belül zajlott; ez olyasmi volt, amivel egy feddhetetlen polgár éppúgy nem akart közvetlenül találkozni, mint a hóhérral. Utóbbi is a városon kívül lakott, s a legkomolyabb feladatot lányai férjhez adása jelentette számára (már persze ha lányai voltak). Akár a hétköznapokban, a kivégzéseknél is volt rangkülönbség. A lefejezendőket tisztelték, viszont a máglyahalált, vagy különösen az akasztást minden nívó alatti halálnemnek tartották.

E szempontrendszer szerint a másnap reggeli esemény nem volt épp az úri társaság ízlése szerinti. Kurjongatva gyülekezett a csőcselék, ott táncoltak az elítélt mögött. Utolsó útját egy szamáron háttal ülve kellett megtennie, ami különösen szégyenletesnek és megvetendőnek számított. A nézőket mindenesetre láthatóan felvidította. Elöl lépkedett a csuhás, kereszttel a kezében, látszólag nagy buzgósággal imát mormolva, bár érdeklődését valójában sokkal inkább a csinos polgárlányok kötötték le, akik álomittasan lógtak ki az ablakokból.

A hóhér már a vesztőhelyen várta a menetet, nem messze a városkaputól. Zsákvászonból készült öltözetet viselt, tenyérnyi széles bőrszíjjal átkötve. A bőr fejfedő kopaszra nyírt fején nevetségesnek hatott, mert minden fejmozdulatára lágy bólintással reagált.

Az akasztófa két függőleges, földbe döngölt oszlopból s egy keresztgerendából állt, melyre a halálraítéltet fellógatták. Elrettentésül a hóhér a legutolsó akasztottat mindig otthagyta az akasztófán. Bűzlő teteme ott himbálózott, félig elrothadva, a reggeli szélben. Légyrajok röpködtek körülötte.

A poroszlók mandragórakivonatot adtak Leonhard Dümpel-nek, amitől az elítélt elbódult. Ahogy a vesztőhelyre értek, levették róla a béklyót. Bábuként engedelmeskedett a felszólításoknak, sőt, vidáman integetett a tömegnek, mintha az egész nem is vele történne. A bitófa egyik oszlopához támaszkodott, s a pap meggyóntatta. A halálraítélt bámulatra méltóan szenvtelennek látszott, egyre csak azt mormolta: - Jól van már ez így! Jól van már ez így!

- Csináld már! - kiáltotta egy türelmetlen öregember a hóhérnak. - Lógva akarjuk már látni ezt a szemetet!

- Kötélre vele! - skandálta kórusban a tömeg.

Végül a hóhér létrát támasztott az akasztófa keresztgerendájához, felmászott, s alig kartávolságnyira az oszladozó hullától, felerősítette a kötelet, végén a hurokkal. Odagörgetett egy hordót, fölállította, s jelt adott az elítéltnek, hogy másszon föl. Ő maga pedig követte, és felhelyezte a halálraítélt nyakára a hurkot.

Hirtelen csönd lett a tömegben. Tátott szájjal, csillogó szemmel követték a hóhér mozdulatait, ahogy leszállt a hordóról, s eltávolította a létrát. Semmi sem mozdult. Csak az a kötél adott nyikorgó hangot, amin a félig elrohadt hulla lógott. Dümpel már-már büszkén - milyen sok bámulója akadt - tekintett le a magasból.

- Halljuk hát azt a roppanást! - kiabálta az öreg, aki már az előbb is felhívta magára a figyelmet. A tömegben mindenki tudta, mire gondol: a roppanásra, amikor a halálraítélt feje a hurokba csúszik, s a nyakcsigolyája kettészakad.

- Halljuk a roppanást! - ordította magánkívül.

Alig hallgatott el, a hóhér hirtelen mozdulattal meglökte lábával a hordót. A halálraítélt kalimpált a lábával. A hordó felborult, és Dümpel az áhított roppanással zuhant a hurokba. Egy utolsó vonaglás, egy hiábavaló próbálkozás, hogy karjait széttárja, mintha repülni akarna, aztán az ítélet végrehajtatott.

A tömeg tapsolt. Az asszonyok köténnyel a hasukon, azonmód, ahogy a konyhát otthagyták, jajgattak, mint a siratóasszonyok szoktak. Néhány kamasz ugrált, széttárt karral - majmolták az akasztott ember utolsó mozdulatait.

Ugyanez időben azt, aki a gaztettre a megbízást adta, odaadó lányok fürösztötték, és illatos balzsamokkal kenegették.

A ruha, amit a szabó, Varro da Fontana két nappal később leszállított, Afrának lelkiismeret-furdalást okozott. Sohasem volt még ilyen mesés öltözéke: csillogó zöld anyagból, hosszú szoknyával készült, mely a mell alatt kezdődött, és egy ránc nélkül futott a földig. A bársonyszalagokkal körülfogott, szögletes dekoltázs olyan volt, mint egy száz ígérettel teli ablak, és széles, egészen a vállig érő gallér díszítette. Ilyen széles ujjú ruhát csak nemes asszonyok viseltek. Fontana a ruhát szó szerint Afra testére szabta.

Bernward halász házában nem akadt tükör, amelyben megnézhette volna az összhatást, de ha végignézett magán, a szíve hevesebben vert. Ugyan mi lehet az oka, hogy egy ilyen egyszerű csaposlány, mint ő, ilyen ruhát viselhet?

Ulrich von Ensingen viselkedése további fejtörésre adott okot. Afra nem tudta, hányadán áll a dóm építőmesterével. Egyrészt olyan elutasítóan viselkedett vele, hogy szégyellte újra felkeresni, másrészt csináltatott neki egy olyan drága ruhát, amiért minden polgárasszonyt a sárga irigység eheti. Néha az volt az érzése, hogy Ulrich mester csak játszik vele, és talán tréfának szánja, hogy olyan ruhát ajándékoz neki, ami egyáltalán nem is illik hozzá. Éjszaka, amikor nem tudott aludni, csak ez a gondolat foglalkoztatta. Miután felkelt, meggyújtott egy gyertyát, és hosszan nézte a zöld ruhát, amely oldalt, a ruhásszekrényén lógott.

Amikor álmodott, néha egy zöldruhás lányt látott maga előtt, akiről nem tudta, hogy ő maga-e vagy valaki más, mert az arcát nem látta. A lány a Dóm téren rohant, mögötte egy sereg kiabáló férfi, a csapat élén Ulrich von Ensingen.

Míg azonban a legtöbb álomban az ember nem képes mozdulni, mert a tagjai ólomnehezek, addig ez az Afra álmaiban élő lány röpködött, mint a tollpihe, s egy régi város háztetőin pihent meg, mint egy madár. Ezután rendszerint fölébredt, és mindhiába próbálta a különös történetet megfejteni.

És így ment volna ez talán az utolsó ítélet napjáig, ha nem történt volna valami teljesen váratlan dolog - valami, amiben Afra épp oly kevéssé hitt, mint a bűnök teljes bocsánatában.

Egy üres pergamen

Május jött, és beköszöntött a tavasz. Nem olyan meleg tavasz, mint az előző években, délről azonban enyhe szelek fújtak, amelyek feledtették az esőket és a hideget. A tavaszünnep a piactérre vonzott öreget és fiatalt egyaránt. Messziről is jöttek az emberek. Kereskedők, iparosok árulták

portékájukat. Voltak ott mindenféle hályogkovácsok és zenészek, vásári vándorló népség, akik a tisztes polgárokat szórakoztatták. A vendéglőkben, kocsmákban meg nem állt a tánc.

Bernward halász és felesége, Agnes asszony valamikor egy tavaszi napon, az első májusi vasárnapon ismerkedtek meg. Bár ennek már sok éve volt, olyan sok, hogy talán már ők maguk sem tudták pontosan mennyi, de azóta is minden évben egyszer visszatértek a találkozás helyére.

Megismerkedésük a májusi tánckor, a „Szarvas"-ban, a Szarvas utcában lévő jobb vendégfogadóban történt, ahol főleg iparos mesteremberek fordultak meg. Ezen a tavaszon is tartották magukat a szokáshoz.

Afra ezt a napot, amikor még a dóm építése is szünetelt, a vásárban töltötte. Kedvelte a színes forgatagot, az idegen embereket, és lenyűgözték a mutatványosok trükkjei. Ezenkívül nem sok változatosságban volt része. Egy kőfaragó legényt, aki meghívta a Szarvasba táncolni, Afra visszautasított. Nem, nem akart tudomást venni a férfiakról, pedig nem egyszer szenvedett emiatt.

Hiába követte Ulrich mester minden lépését is, az egyetlen férfiét, akihez vonzódott. Természetesen tudta, hogy jóval idősebb nála, azonfelül nős, így fogalma sem volt, mit vár tőle - mindez azonban nem fékezhette a gondolatait. Talán csak a férfi tartózkodása okozta, hogy olyan erősen vonzódott hozzá.

Még a sötétség beállta előtt Afra elégedetten tért haza. Bernward mester és a felesége még nem jöttek meg a táncból, s Afra elhatározta, hogy korán lefekszik. Épp levetette a ruháját, a haját még nem eresztette le, amikor valaki erőteljesen kopogott a ház ajtaján. Afra szobája a tető alatt volt, egyetlen ablaka a folyóra nézett, így nem láthatta, ki az, aki ilyen későn kér bebocsátást.

Először nem is reagált, ám amikor a kopogás egyre hevesebb lett, lement, és a bezárt ajtón át kérdezte:

- Ki az ilyen kései órán? Bernward halász és Agnes asszony nem jöttek még haza.

- De én nem is Bernward halászhoz és Agnes asszonyhoz jöttem!

Afra azonnal felismerte Ulrich von Ensingen hangját.

- Kegyelmed az, Ulrich mester? - kiáltott Afra csodálkozva.

- Nem akarsz beengedni?

Ebben a pillanatban eszébe jutott, hogy csak egy hosszú vászon alsóruha van rajta. Ösztönösen összébb húzta a nyakánál a vékony öltözéket. A helyzet eléggé szokatlan volt - hogy Ulrich mester ezen az esti órán felkereste, ettől hihetetlen zavarba jött, s egész testében reszketett. Végül kinyitotta az ajtót, és Ulrich besurrant a házba.

- Varro mester mondta, hogy rendkívül jól áll neked a ruha - mondta Ulrich, mintha éjjeli találkájuk a világ legtermészetesebb dolga lenne. Afra érezte, milyen vadul ver a szíve. Attól félt, valami ostobaságot válaszol. Tanácstalanságában kényszeredett mosollyal, némán bólintott. Aztán szinte megrémült, amikor meghallotta a saját válaszát:

- Bizonyára igaza van a szabónak, Ulrich mester, akarja látni?

- Ezért vagyok itt, Afra leányasszony - mondta magáttól értetődően Ulrich.

A hangja nyugalmat és higgadtságot arasztott, és Afra egyik pillanatról a másikra mindent elfelejtett.

- Jöjjön hát - mondta most éppoly természetesen, s egy tessékelő mozdulattal a lépcsőre mutatott. Mialatt fölmentek Afra kamrájához, a lány, megtörve a csendet, így szólt: - A halász és a felesége, akik mintha a szüleim lennének, ma a Szarvasban táncolnak. Miért nincs kegyelmed is a mulatságban?

- Éééén?! - nevette el magát Ulrich mester. - Igencsak rég volt az, amikor én utoljára roptam a táncot. De mi tart vissza téged, hogy táncolni menj? Úgy hallottam, igencsak népszerű vagy a kőfaragók és az ácsok körében...

- De ők nem azok nálam! - válaszolta hetykén Afra. - Ezek a fickók minden szoknya után kapva kapnának, hacsak nem öregebb a nő a saját öreganyjuknál. Nem, ebből nem kérek, inkább maradok magam.

- Ha így van, egy szép napon a kolostorban találod magad. Kár lenne egy ilyen szép lányért, mint te vagy!

Afrának nem volt ismeretlen a hízelgés, de általában nem sokra tartotta. Ezúttal azonban másképp volt. Élvezettel szívta magába Ulrich szavait, mint nyári napon a friss, reggeli levegőt. Elég sokat várt már egy bókra vagy egy kis ártatlan enyelgésre.

A szobácskába érve gyorsan összefogta levetett ruháját, ami a széken hevert; mert csak ez az egy ülőalkalmatossága volt. Aztán elővette a ruhásszekrényből a Varró által készített ruhát, és Ulrich elé tartotta.

- Szép, bizony nagyon szép! - jegyezte meg szórakozottan a férfi.

Afrának feltűnt, hogy Ulrich alig vetett egy röpke pillantást a szabó munkájára.

- Akarja... - kezdte a lány szégyenlősen.

- ...hogy fölvedd a ruhát. Hát persze. Egy ruha tartalom nélkül olyan unalmas, mint a szentek litániája. Nem gondolod?

- Ha így gondolja, Ulrich mester... - Bár rajta volt a hosszú alsóruha, Afra mégis mezítelennek érezte magát Ulrich előtt. Általában nem volt szégyenlős. Aki évekig vidéken élt, egyszerű, ártatlan emberek között, annak a szégyenlősség minden fajtája inkább beképzeltségnek tűnt. Ebben a váratlan helyzetben azonban szégyellt Ulrich előtt átöltözni.

Ulrich von Ensingen, aki tudott bánni az emberekkel, s látszólag minden helyzetben feltalálta magát, természetesen észrevette a lány zavarát, s hátat fordítva lovagló ülésbe ült az egyetlen széken: - No, rajta, nem nézek oda!

Afra elpirult. Másképpen, mint amikor Alto von Brabant, a festő előtt levetkőzött - most félelem bujkált benne. Hirtelen szörnyen megijedt, nem tudta, hogyan viselkedne, ha Ulrich von Ensingen netán közeledne hozzá. Tulajdonképpen ez volt a leghőbb kívánsága, de a férfiakkal való korábbi tapasztalatai minden illúziót kiöltek belőle. Magányos óráiban gyakran elgondolkozott, vajon átélheti-e valaha, hogy egy férfinak gondolkodás nélkül odaadja magát. Gyakran üresnek érezte magát, s képtelennek, hogy szenvedélyes érzelmeket élhessen át.

Miután ledobta az alsóruháját, egy pillanatig meztelenül állt Ulrich mögött. A férfi nem láthatta, s a lány szinte csalódást érzett, hogy nem fordult meg. Amióta Alto mester megfestette róla Szent Cecíliát, büszke volt szép testére. Ügyesen bebújt a zöld ruhába, mellein elrendezte a rátéteket, lesimította a széles gallért. És mialatt befont hajkoszorúját megigazította, pajkosan, mint a gyerekek a bújócskánál, elkiáltotta magát: - Ulrich mester, most már szabad!

Ulrich von Ensingen felállt, és megigézve nézett Afrára. Rég tudta, hogy szép, sokkal szebb, mint az ulmi polgárlányok, akik vasárnaponként a szüleikkel a templomba mennek, de Afra más volt, mint a többiek. Sötét haja selymesen fénylett. Az arcán halvány pír, ajka tökéletes, és szemébe, ezer ígéret sugárzott.

Alto mester megtanította Afrát arra a tartásra, mely testének minden előnyét kiemelte. Úgy támaszkodott jobb lábára a balt kissé hátratolva, karjait feje fölött tartva, mintha még mindig a hajával lenne elfoglalva. Ez a testtartás különösen kiemelte formás kebleit a dekoltázs alatt, úgyhogy beletelt egy időbe, mire Ulrich el tudott szakadni a látványtól, és tekintetével lassan végigsimította karcsú testét.

Zavarban volt. A lány arca emlékeztette a naumburgi dóm egyik szobráéra, mely a legszebb köbe vésett arc volt az Alpoktól északra. Afra teste semmivel sem maradt el az Okos Szüzek mögött, akik csaknem kétszáz éve a magdeburgi dóm Paradicsom kapuját díszítik.

Afra mosolyogva nézte a férfit. Csodálkozva vette tudomásul, hogy még ő, a híres, rendíthetetlen dómépítőmester is zavarba tud jönni. Ahogy nézte, világos jeleit látta bizonytalanságának. Nem állta a lány pillantását, s Afra először érezte életében, hogy hatalma van egy férfi fölött.

- No, hát meg se szólal? - próbált segíteni Ulrich mesternek. - Sejtem, miért hallgat. Kegyelmed nyilván úgy találja, hogy ilyen cifra ruha nem illik egy csaposlányhoz. Igazam van?

- Épp ellenkezőleg! - bizonygatta hevesen Ulrich. - Nehéz megszólalnom, ha rád nézek. Inkább azt mondanám, hogy egy ilyen szép lány, mint te, nem illik a söntésbe.

- Most csúfol engem, Ulrich mester.

- Ó, dehogy! - lépett közelebb. - Már amikor először megláttalak ott, a kunyhóban, megigéztél.

- Ezt ügyesen titkolta! - felelte Afra, akit Ulrich hízelgése egyre magabiztosabbá tett. - Olyasfajta különcnek gondoltam, akit csak az építőművészet igéz meg. Mindenesetre nem mutatkozott valami barátságosnak, habár én talán az életét mentettem meg.

-Tudom jól. És ami a különcségemet illeti, abban is igazad van. Minden valódi művész csak magát ismeri, és a saját művészetét. Nincs különbség költő, festő vagy építész között. De egyben mind közös: mindnyájan imádnak egy múzsát, egy földöntúlian szép nőt, akit műveikben magasztalnak. Emlékezz csak, kit énekel meg Walther von der Vogelweide a szerelmi dalokban. Vagy gondolj Hubert van Eyckre, korunk legjelentősebb festőjére. Az ő Madonnái nem szentek, hanem mindig imádatra méltó nők, fedetlen keblekkel és érzéki ajkakkal. És az alakok, amelyek terveim nyomán a nagy katedrálisok portáljaira kerülnek, állítólag Isten nagyobb dicsőségére, a valóságban a múzsáim földi másai, kővé meredt férfivágyak.

Ulrich még egy lépéssel közelebb lépett. Afra akaratlanul visszahőkölt. Most tehát eljött, amitől tartott, s amit úgy remélt. Mennyire vágyott a férfi közelségére, mennyire kívánta, hogy eljöjjön ez a nap, s most mégis elhúzódik. Hát tulajdonképpen mit is akar? Legszívesebben a föld alá süllyedt volna. Ulrich észrevette a tétovázását, s megállt:

- Nem kell félned tőlem - mondta halkan.

- Nem félek kegyelmedtől, Ulrich mester! - felelte Afra.

- Biztos nem háltál még soha férfival.

Afra érezte, ahogy a vér a fejébe tódul. Most mitévő legyen? Hazudjon, és mondja azt: - Nem, Ulrich mester, kegyelmed lesz az első!? Vagy elmondja, mi mindenen ment át ifjú éveiben?

Egy pillanatig habozott, aztán döntött, és elmondta, ha nem is a teljes, de a féligazságot:

- A hűbérúr, akitől tizenkét éves koromtól kenyeret és munkát kaptam, megerőszakolt, épp akkor, amikor a tizennegyedik évemet betöltöttem. Amikor két évvel később újra erőszakoskodni akart velem, elfutottam onnan. Most már ismeri a múltam.

Afra sírni kezdett. Ha Ulrich megkérdezte volna, miért sír nem tudott volna felelni. Üres volt a szíve, s egyetlen értelmes gondolata sem volt. Azt se vette észre, amikor Ulrich, résztvevően átkarolta, s gyöngéden simogatni kezdte a hátát.

- El fogod felejteni! - dörmögte megnyugtatóan.

Afra hirtelen úgy érezte, álomból ébred. Ez az álom azonban valóság volt. Amikor tudatosodott benne, hogy a férfi karjaiban tartja, jóleső érzés kerítette hatalmába. Késztetést érzett, hogy hozzábújjon, és hamarosan eleget is tett a késztetésnek. Az előbb még a könnyei patakzottak, most nevetni kezdett. Igen, kinevette a könnyeit, és a kezével törölgette szemét.

- Elnézést, egyszerűen muszáj volt kisírnom magam.

Napokkal később, amikor átgondolta az aznap este történteket - és ez nem egyszer fordult elő -, a fejét csóválta, hogyan történhetett meg, ami következett: mialatt Ulrich még mindig átölelte, Afra hátralépett és az ágyra hanyatlott. Védtelenül feküdt a férfi előtt. Egy pillanatra mindketten megdöbbentek. Akkor Afra összefogta a ruháját, fölhúzta, és fölajánlotta testét a férfinak.

- Akarlak - hallotta Ulrich von Ensingen rekedt suttogását.

- Én is akarlak - mondta a lány komolyan.

Ulrich ránehezedett s egy rövid, heves mozdulattal belehatolt. Afra kiáltani akart, de nem a fájdalomtól, hanem a gyönyörtől. Olyat érzett, amit még soha: lebegést, szédelgést - gondolatok nélkül. Mindent elfelejtett: az undort, iszonyt, amit azelőtt mindig érzett, ha csak rágondolt is, hogy egy férfi hozzáér. Ulrich olyan gyöngédséggel és odaadással szerette, hogy a lány azt kívánta, bár soha ne érne véget.

- Akarsz a múzsám lenni? - kérdezte majdnem gyerekes egyszerűséggel az építőmester.

- Igen, akarok - kiáltotta Afra izgatottan.

És mialatt Ulrich kezét a lány dereka alá csúsztatta és megemelte, a teste megfeszült, akár egy templomkapu feletti ív. A ritmikus mozgás a lány testében folytatódott, mint egy folyó gyengéd hullámzása... Aztán azt mondta a férfi:

- Akkor emléket állítok neked a katedrálisomban, hogy még ezer év múlva is emlékezzenek rád, én szép múzsám!

A mozdulatok egyre hevesebbek lettek. A férfi lihegése kéjes örömmel töltötte el. Fölemelkedett és átérezte az erőt, amit Ulrich férfiasságából kapott. Hirtelen tűzben égett az egész teste. Úgy tűnt, mintha körötte egy korál magas hangjai zengenének. Egyszer, kétszer, aztán csönd.

Lehunyta a szemét, és nem mert a férfira nézni. S bár a testén nyugvó súly miatt alig kapott levegőt, azt kívánta, bárcsak Ulrich mindig ott maradna, így vele.

- Remélem, nem tettem tönkre a szép ruhádat! - hallotta valahonnan a távolból Ulrich hangját.

Ez a megjegyzés nagyon nem illett a hangulathoz. Amit most átélt, azért szívesen adta volna oda a ruháját és mindenét. De valószínűleg - gondolta - ezek a pillanatok éppúgy magukkal ragadták Ulrich von Ensingent is, mint őt.

Eltelt egy kis idő, mire Afra ismét képes volt világosan gondolkodni. Az első gondolat, ami átfutott az agyán, a halász és a felesége volt. Rágondolni is rossz, mi lenne, ha Ulrich mestert itt találnák a szobájában.

- Ulrich - kezdte Afra óvatosan -, jobb lenne...

-Tudom - szakította félbe Ulrich, és elengedte a lányt. Megcsókolta, és az ágy szélére ült. - Habár - folytatta a gondolatot - nem vagy már gyerek. A halász nem tehet neked szemrehányást semmiért.

Afra fölkelt, és megigazította ruháját. Mialatt hajfonatát rendezgette, csak annyit mondott:

- Feleséged van, és tudod, hogy mit jelent az egy ilyen lánynak, mint én vagyok.

Ulrich fölemelte a hangját:

- Senki, érted, senki nem fog emiatt vádolni! Meg tudom akadályozni.

- Mit akarsz ezzel mondani? - nézett rá Afra kérdőn.

- Egyedül a városbíró emelhetne vádat bűnös szerelmi viszony miatt. Ehhez azonban kell egy tanú is. Amúgy meg óvakodni fog attól, hogy ezt megtegye. Akkor ugyanis saját magát és a szeretőjét is megvádolhatná. Nem titok, hogy a városbíró hetenként kétszer a városi írnok, Arnold feleségével hál. Körülbelül hét éve, hogy nem emeltek vádat házasságtörés miatt ebben a városban. - Megragadta Afra kezét: - Ne félj semmitől! Megvédtek!

Ulrich szavai megnyugtatták. Még soha senki nem beszélt vele így. De mialatt egymással szemben álltak, és a másik tekintetébe mélyedtek, Afra arra gondolt: jól tette-e, hogy érzéseit így feltárta Ulrich előtt?

Úgy tűnt, a férfi olvas a gondolataiban, mert azt kérdezte:

- Megbántad?

- Megbánni? - Afra megpróbálta leplezni bizonytalanságát. - Egy pillanatig sem szeretném ezt az órát felejteni. Hidd el. De most jobb, ha elmész, mielőtt Bernward és Agnes hazajön.

Ulrich bólintott. Homlokon csókolta Afrát és eltűnt.

A halásznegyed sötétségbe borult. Itt is, amott is fáklyás, mulatozó emberek jöttek hazafelé a táncból. Egy részeg nekitántorodott Ulrich mesternek, és dadogva bocsánatot kért. Alig pár lépésre Bernward házától egy ember ácsorgott, kezében lámpással. Amikor az építőmester közelebb ért, Gero Guldenmundtot vélte felismerni. Hirtelen azonban kihunyt a lámpás fénye, s az alak eltűnt egy sikátorban.

Ezen az éjszakán, s a következő nap is Afra a felhők fölött lebegett. Túllépett a múltján. Az élete, ami eddig a napi túlélésről szólt, egyszeriben más irányt vett. Élni akart, mégpedig boldogan! Veleszületett félénksége és tartózkodása illett egy konyhán dolgozó csaposlányhoz - ám mindez hirtelen magabiztossággá változott. Olykor még szinte gőgös pillanatai is voltak. Élvezte a vidám fecsegést a kőfaragókkal és ácsokkal, s bátran és szellemesen felelt meg a hízelgésekre, tréfákra és csipkelődésekre - úgy, hogy a faragatlan fickók elnémultak.

Természetesen a munkások figyelmét nem kerülte el, hogy Ulrich von Ensingen mester, aki korábban sohasem mutatkozott a konyhán, most itt ebédelt. És ha valaki netán figyelte, hogyan szolgálta fel neki Afra az ételt, láthatta, amint a kezük gyöngéden összeért. Ez persze szóbeszédre adott okot. Egyébként meg Ulrich és Afra nem csináltak titkot az érzéseikből, hiszen esténként, munka után találkoztak.

Ulrich felkeltette Afra érdeklődését az építészet iránt, elmagyarázta a különbséget a régi és az új stílusirányzatok, tetőgerinc és bolthajtás között, beszélt neki az aranymetszésről, ami megmagyarázhatatlan módon jólesik a szemnek, éppúgy, mint szerelmes dal az imádottnak. Bár az aranymetszés számításának mélységei (a nagyobbik rész úgy aránylik a kisebbhez, mint az egész a nagyobbhoz) egyelőre lényegében homályban maradtak Afra előtt, maga a törvényszerűség, ami a görög Eukleidészig vezethető vissza, s mellyel a nagy építőmesterek oly szívesen játszottak, Afrát szerfelett elbűvölte. Egyszeriben más szemmel kezdte nézni a dómot, s ha ideje engedte, gyakran egy egész órán át beleveszett az épület részleteibe.

Nem ritkán a magas, levegős kunyhóban szeretkeztek a tetőn, vagy szép napokon a folyóvölgyben. És amikor a lány értékes zöld ruhája e kalandok miatt tönkrement, Ulrich újabb megbízást adott Varro mesternek egy piros és egy sárga ruha elkészítésére.

Afrát már régen nem zavarta, hogy előkelően öltözik, akár egy gazdag polgárasszony, bár divatos ruhái miatt rosszindulatú megjegyzéseket szép számmal kapott. Nem is egyszer hallotta a konyhán: majd fogja még ezt Ulrich bánni!

Hogy épp a sárga ruha okozza majd élete vészterhes fordulatát, annak akkora esélye volt, mint mindenszentekkor a napsütésnek. Pedig így történt és nem másképp.

Varro da Fontana Itáliából hozta a drága anyagot a ruhához, ahol a világító sárga szín különösen előkelőnek számított. Sem a délről származott szabó, sem Afra nem gondoltak arra, hogy a sárga ruha az Alpoktól északra teljesen más jelentéssel bír. Hogy felhívják magukra a figyelmet, főleg a fürdőkben megkapható könnyűvérű nők és a közönséges szajhák hordtak sárga ruhát.

Először a piaci kofák tettek rá megjegyzéseket. Ha Afra a piacon ment át, ahol régebben halat árult, a kofák dühösen jegyezték meg: - Úgy látszik, jövedelmező üzlet, ha valaki szétrakja a lábát! Pfuj, ördög! Némelyek pedig kiköptek előtte, vagy hátat fordítottak, ha meglátták. Afra nem ismerte az ulmi emberek hangulatváltozásának okát, és továbbra is nyugodtan hordta a sárga ruhát.

Egy szombati napon, amikor - mint rendesen - a konyhán zajlott a féktelen eszem-iszom, megtörtént az elképzelhetetlen. Egy ács, akit termete miatt csak Óriásnak becéztek, Afra elé dobott öt ulmi pfenniget az asztalra, és a gyenge sörtől feltüzelve rákiáltott:

- Gyere csak, kis szajha egy menetre itt, az asztalon! - Az építőmunkások vad kiáltozása elnémult. Minden tekintet Afrára szegeződött, miközben az óriás már a nadrágját kezdte gombolgatni.

Afra megdermedt.

- Mit gondolsz te rólam, hogy én olyan vagyok, akit öt pfennigért megvehetsz?! - vágta oda az ácsnak, s megvető pillantást vetve a férfi időközben kiszabadult férfiasságára, hozzáfűzte: - Ilyen ronda gilisztát meg még sohasem láttam.

A körülállók tomboltak a gyönyörűségtől, és öklükkel az asztalt verték.

- Itt a pénz, na, ne kényeskedj! Dolgozz meg érte! - kiáltotta az óriás, és kinyújtott karral közeledett Afrához. Vaskézzel markolta meg, és az asztalhoz nyomta. A bámészkodó férfiak a nyakukat nyújtogatták.

Afra kétségbeesetten védekezett:

- Segítsetek már! - kiabálta. De a férfiak csak bámészkodtak. Lehetetlen volt az óriásnak ellenállni. Afra utolsó erejével a térdével az óriás lába közé rúgott, mire az hangos kiáltással összegörnyedt, elengedte Afrát, s a földre tántorodott.

Afra fölugrott és rögtön a kijárat felé futott, attól félve, hogy a többiek útját állják. De az ajtóban ott állt Ulrich von Ensingen. A munkások kurjongatása abbamaradt.

A dómépítőmester átkarolta Afrát. A lány zokogott. Ulrich gyöngéden simogatta a haját. Haragos tekintettel pásztázta a díszes társaságot.

- Minden rendben? - kérdezte halkan.

Afra bólintott. Aztán Ulrich elengedte a lányt, s odalépett az óriáshoz, aki még mindig a földön vonaglott fájdalmában.

- Állj fel, te disznó! - mondta alig hallhatóan, és belerúgott az ácsba. - Állj fel, hogy mindenki láthassa, milyen egy disznó!

Az óriás kinyögött valami bocsánatkérésfélét, és feltápászkodott. Épp fölegyenesedett, amikor Ulrich mester két kézzel fölkapott egy széket, megforgatta a feje felett és rávágott vele az ácsra. A szék eltört, és az óriás egy hang nélkül roskadt a földre.

- Dobjátok ki, mert bűzlik! - sziszegte a körülötte álló férfiakhoz fordulva. - És ha netán magához térne, mondjátok meg neki, soha többé nem akarom látni ezen az építkezésen. Megértettétek?!

Ilyen dühösnek még sohasem látták a mestert. A munkások félénken rendezgették az óriás ruháját. A feje vérzett, mint egy megszúrt disznónak, és ahogy kihúzták az utcára, sötét csíkot hagyott maga után.

E nap után az ulmi polgárok ujjal mutogattak Afrára. A konyha üresen kongott. Az utcán kitértek az útjából.

Egyik reggel - a szerencsétlen eset óta épp két hét telt el - egy levágott kakasláb feküdt Bernward halász ajtaja előtt. - Tudod, mit jelent ez? - kérdezte a halász izgatottan. Afra félve pillantott rá.

Bernward aggódó arccal mondta:

- Boszorkánysággal akarnak megvádolni.

Afra szúrást érzett a szíve körül.

- De hát miért? Hiszen semmit sem csináltam!

- Ulrich mester nős, van egy istenfélő felesége, s a sárga ruhád nem azt mutatta épp, hogy valami tiszteletreméltó hajadon vagy. Túlfeszítettétek a húrt, és most neked kell megfizetned érte.

- Mit kéne tennem hát?

Bernward vállat vont. Végül Agnes lépett oda, a felesége. Ő mindig is kedvelte Afrát, és jóindulatú volt vele szemben. Agnes megfogta a lány kezét, és azt mondta:

- Soha nem lehet tudni, hogyan végződik az ilyesmi. De ha tanácsot akarsz tőlem, akkor tűnj el! Megtanultál dolgozni, mindenütt találsz munkát. Az ulmi polgárokkal nem lehet tréfálni. Sokszor ők maguk a legnagyobb csirkefogók és gyilkosok, de a világ előtt szentnek mutatják magukat. Hallgass rám, ez lenne a legjobb!

A halász feleségének szavai könnyeket csaltak Afra szemébe. Ulmban otthonra talált. Először érezte jól magát a környezetében. Mindenekelőtt azonban itt volt Ulrich. Egyszerűen nem tudta elképzelni, hogy a rövid boldogság, amiben része volt, máris véget ért.

- Nem, nem, és nem! - kiáltotta végül dühösen. - Itt maradok, hiszen semmi bűnöm sincs. Csak vádoljanak be!

Ulrich von Ensingen körül is egyszeriben több lett az ellenség, mint a barát. A mesteremberek között csoportok alakultak, melyek célul tűzték maguk elé, hogy szabotálják a munkát. A kőfaragók nem a legjobb köveket válogatták, inkább a legtörékenyebbeket használták. A gerendákban, melyeket az ácsok előkészítettek, valahogy egyre több volt a görcs. Sőt, a dóm felvonulási épületének előmunkásai, akikkel a mester a legnagyobb egyetértésben dolgozott eddig, egyszerre csak kerülni kezdték, s az utasításokat inkább Ulrich fiától, Matthäustól vették át, aki időközben segédből maga is mesterré lett.

Ebben a nehéz helyzetben Afra és Ulrich még jobban egymásba kapaszkodtak. Most, amikor már úgyis mindenki tudott a viszonyukról, többé nem csináltak titkot a kapcsolatukból. Egymásba

karolva sétáltak át a piacon, s a folyóparton szorosan összesimulva néztek az „ulmi skatulyák" után, melyek hosszú útra indultak. Boldogságuk szerencsecsillaga azonban csak pislákolt.

Az óriás, akit Ulrich von Ensingen a konyhán jól helybenhagyott, befeketítette Afrát a városbírónál. Egy ügyvéd és törvénycsavaró - akit mellesleg Gero von Guldenmundt fizetett - vette rá, mert tudta, hogy az építőmesterrel egyébként aligha boldogulna. Boszorkánysággal vádolni Afrát - ehhez viszont csak két tanú kellett, akiknek a bevádolt személy fellépésében valami szokatlant kellett bizonyítani. És szokatlan lehetett az idő tájt valakinek a vörös haja vagy akár a bársonyruhája is.

Amikor Ulrich von Ensingen megneszelte a dolgot, fölkereste Afrát, aki alig mozdult ki a házból. Már késő este volt.

Bernward halász könyörgött Ulrich mesternek, kérve minden szentekre, nehogy most még őt és a feleségét is szerencsétlenségbe sodorja. Ha a látogatása kiderül, még az ő szemére vethetik, hogy támogatta a bűnös kapcsolatot. Ulrich azonban nem hagyta magát eltérítem szándékától.

Afra sejtette, hogy Ulrich éjszakai látogatása semmi jót nem jelent, és sírva borult a nyakába. A férfi komolyan nézett rá, és habozás nélkül belekezdett:

- Afra, kedvesem, amit most mondok, attól a szívem szakad meg; de hidd el, fontos, s az egyetlen lehetőségünk ebben a veszélyes helyzetben.

- Tudom, mit akarsz mondani! - kiáltott haragosan Afra, és hevesen rázta a fejét. - Azt akarod, hogy titokban tűnjek el a városból, mint egy gonosztevő, a poroszlóktól való félelmében. De mondd meg, mi az én bűnöm?! Talán az, hogy védekeztem, amikor az a gazember meg akart erőszakolni?! Vagy hogy téged szeretlek? Vagy talán az, hogy a külsőm netán mutatósabb, mint a polgárlányoké?! Mondd csak meg!

- Semmi bűnöd nincs - mondta Ulrich megnyugtatóan. - Semmi, ez bizonyos. De mindaz, amit említesz, együtt mégis ebbe a helyzetbe hoztak, és nem csak téged. Gondolni sem akarok arra, hogy elhagyjalak, s nem is válunk el végleg. De ha most nem menekülsz el a városból, ezek téged... - Ulrich nagyot nyelt. Nem volt képes befejezni a mondatot. - Jól tudod, mit tesznek az asszonyokkal, akiket boszorkánysággal vádoltak meg - mondta kitérőleg. - Biztosíthatlak, a feleségem lenne az első, aki szívesen tanúskodna ellened. Menekülj - a kedvemért! Veszélyben az életed!

Afra némán hallgatta, és újra meg újra a fejét rázta, miközben düh és félelem kavargott benne. Miféle világ ez?! Összeszorított öklét - mint az imádságnál - kebléhez nyomta, és maga elé meredt a földre. Hosszú ideig hallgatott, aztán Ulrichra nézett: - Csak akkor megyek el, ha te is velem jössz.

Ulrich bólintott, mintha azt mondta volna: erre a válaszra vártam. Végül így szólt: - Én is gondoltam már erre. Még azzal is meg tudnék békélni, hogy abbahagyjam a dóm építését, és Strasbourgban, Kölnben vagy máshol találjak munkát. Ne feledd el azonban: nekem feleségem van. Nem tudom csak úgy itt hagyni, még akkor sem, ha a házasságunk minden, csak nem szerelem. Ráadásul egy ideje betegeskedik is. A fő baja, hogy úgy érzi, szétrobban a feje. Nem segít rajta senki és semmi - talán az se, ha mellette maradok. Mégsem tudok veled menni. Ezt meg kell értened!

Afra felzokogott. Aztán szó nélkül vállat vont, és félrefordította a fejét. Hosszú percek teltek el némán, egymásra se mertek nézni, aztán Afra hirtelen elhatározástól vezetve a szekrényhez lépett, s a fehérneműi alól előhúzott egy kopott, durva vászonnal bevont bőrdobozt, s Ulrich elé tartotta.

- Mi ez? - kérdezte a férfi érdeklődve.

- Apám - kezdte Afra habozva - meghalt, alig tizenkét éves koromban. Nekem, öt lánya közül a legidősebbnek hagyta örökül ezt a dobozt egy levéllel. Sohasem értettem meg igazán, mit jelentenek a levélben írottak, még kevésbé azt, mi a doboz tartalma. Fiatal éveim zavaros történései során apám levele elveszett. Föl tudnám pofozni magam, ha erre gondolok. Ám a dobozt és tartalmát őrzöm, mint a szemem fényét.

- Most aztán igazán kíváncsivá tettél! - Ulrich nekikészült, hogy kinyissa a lapos dobozt, de Afra a férfi kezére tette kezét, és azt mondta:

- A levélben - emlékezetem szerint - azt írta apám, hogy a doboz tartalma vagyont ér, és csak akkor szabad igénybe vennem, ha már nincs más út előttem. Mivel nem zárható ki, hogy a doboz tartalma máskülönben szerencsétlenséget hozna az egész emberiségre.

- Elég titokzatosan hangzik. Belenéztél már valaha, hogy mi van benne?

Afra a fejét rázta.

- Nem. Valami mindig visszatartott. Ulrichra pillantott: - De azt hiszem, eljött az a pillanat, amikor mindkettőnknek segítségre van szüksége.

Afra óvatosan oldotta ki a bőrszíjakat, amelyekkel az ékszerdobozka össze volt kötve. Oldalra fordult.

- Mondd már, mi van benne - kérte Ulrich türelmetlenül.

- Egy pergamen - Afra hangja csalódott volt. - Sajnos, nem olvasható.

- Mutasd! - mondta Ulrich.

A pergamen világosszürke volt, kéttenyérnyire összehajtva. Sajátságos, ódon, de nem kellemetlen szag szállt föl belőle. Amikor Ulrich a pergament óvatosan széthajtogatta, s mindkét oldalán megnézte, meghökkenve fölnézett.

Afra bólintott. - Látod, semmi. Egy üres pergamen.

Ulrich odatartotta a lapot a lobogó fenyőfáklya elé:

- Valóban. Semmi! - csalódottan tette le a pergament.

- Talán - kezdte Afra megszeppenve - nagyon öreg a lap, s az írás, ha volt rajta, rég elhalványodott.

- Könnyen lehet, de akkor apád sem tudta volna elolvasni - Erre nem is gondoltam. Akkor valami más lehet?

Ulrich von Ensingen gondosan összehajtogatta a pergament, és visszaadta Afrának. - Azt beszélik - kezdte elgondolkozva -, az alkimisták használtak egy titkosírást, ami alighogy a papírra vetették, eltűnt, mint hó a tavaszi mezőről, de volt valami titokzatos keverék, amivel újra láthatóvá tudták tenni.

- Azt gondolod, hogy talán ilyen írást rejthet a papír?

- Ki tudja? Mindenesetre ez bizonyíték lenne a pergamen különleges tartalmára, amit nyilván nem kell mindenkinek megtudnia.

- Izgalmasan hangzik. De hol találunk alkimistát, aki segítségünkre lehetne?

Ulrich mester a szája szélét rágta, végül azt mondta: - Valamikor régen egy ember, akit Rubaldusnak hívnak, s azelőtt dominikánus volt, szerzetes, mint a legtöbb alkimista, fölajánlotta nekem a szolgálatait. Képekben és rébuszokban beszélt, a fémek és a bolygók rokonságáról, mindenekelőtt a Holdról, mely jelentős befolyással van egy katedrális építésére, így például a boltozat zárókövét, hogy az épület ezer évig tartson, csakis újholdkor szabad elhelyezni. Mindenesetre ő ezt állította.

-És te betartod a tanácsait?

- Természetesen nem. A zárókövet akkor helyezem el, amikor a munka úgy kívánja. Sohasem néztem az éjszakai égboltra, amikor befejeztem egy boltívet. Azt hiszem, Rubaldus rossznéven vette, amikor annak idején elküldtem. Azt remélte, a dóm építésénél majd jelentős jövedelemre tesz szert. Amint hallottam, most a folyó túlpartján él, és titokban az augsburgi püspök szolgálatában áll. E nélkül már valószínűleg éhen is halt volna. Az alkímia nem éppen jövedelmező tudomány.

- Meg nem is valami jámbor tudomány. Az egyház nem ítéli el az alkímiát?

- Hivatalosan igen. De titokban és biztonságos távolságban minden püspök tart egy alkimistát, abban a csodában reménykedve - még az is meglehet, hogy egyszer sikerül is -, hogy vasból aranyat csinálnak, vagy megtalálják az igazság-elixírt. Vannak püspökök, sőt, pápa is, akik több könyvet olvasnak az alkímiáról, mint a teológiáról.

- Fel kellene keresnünk ezt a Rubaldus mestert. Apám okos ember volt. S ha ő azt mondta, hogy a dobozt csak nagy bajban nyissam ki, akkor, amikor már nem tudom, hogyan tovább, bizonyosan gondolt is valamire. Talán mind a kettőnkön segíteni fog. Ne tagadd meg a kérésem!

Ulrich kétkedve nézett rá. Ugyan mit segíthet nekik egy üres pergamen? És nem különösképp veszélyes felkeresni egy alkimistát, ha valakit boszorkánysággal vádolnak? De belemerült Afra könyörgő szemeibe, és beleegyezett.

Kora hajnalban átkeltek a folyón egy dereglyével, nem messze attól a helytől, ahol a Blau a Dunába ömlik. A révész álmosan pislogott a felkelő napba, és egy szót sem szólt. Afra és Ulrich egyáltalán nem bánták, épp eléggé el voltak foglalva saját gondolataikkal.

Az alkimista háza kicsit távolabb, egy lankás dombon állt. Inkább magas, mintsem széles épület volt, mindkét emeletén csupán egy-egy ablakkal. Nem volt valami barátságos ház, viszont a benne lakó időben észlelhette, ha valaki közeledett, így hát nem jelentett meglepetést a látogatásuk.

Ulrich von Ensingen bekopogott az ajtón, és megnevezte magát. Sokáig vártak, míg ajtót nyitottak nekik. Az ajtón arasznyi csappantyú nyílt ki, s megjelent egy arc, fehér, mint a fal, tekintete üveges. Túlvilági hang szólt hozzájuk:

- Ó, Ulrich mester, a dómépítő! Megváltoztatta a véleményét, és mégis szüksége lenne a tanácsomra? Hát jól figyeljen, Ulrich mester: menjen a pokolba! Úgyis szövetségben áll az ördöggel. - Mekegő nevetés hallatszott, majd a hang tovább folytatta: - Ugyan mi mást akarna elmesélni, mint hogy az égre törő katedrálisa még nem omlott össze, pedig ugye kinevette a Hold befolyását a dóm építésére. Nem felejtettem el, mit mondott: Jó a hold, mert éjszaka világít a tivornyázóknak, de a dómépítésnél mindegy, hogy hízik-e vagy fogy, hogy világít-e vagy sem. Na, tűnjön el, a csinos kísérőjével együtt!

Még mielőtt a dühös Rubaldus az ajtó csappantyúját bezárhatta volna, Ulrich egy aranypénzt nyújtott felé, s az alkimista arca azonnal felderült. Elhúzta a reteszt, és ajtót nyitott.

- Tudtam én, hogy lehet kegyelmeddel okosan is beszélni, Rubaldus mester - mondta Ulrich szárazon, s az aranypénzt a mester kezébe nyomta.

Az egy fejmozdulattal Afra felé intett, és azt kérdezte: - Ő kicsoda?

- Afra, a szerelmem - válaszolta Ulrich kertelés nélkül. Jól tudta, hogyan kell megnyerni az alkimistát. - Róla van szó - tette hozzá.

Rubaldus érdeklődve nézett rájuk. Az alkimista fura szerzet volt. Afrának épp a válláig ért. Fekete zekéje alól - amit a nyakán megkötött, s csak a combjáig ért - két cingár, harisnyás lábszár kandikált elő. A fején hálósipkát viselt. Ez egész a nyakáig körbefogta az arcát, a gallérja a válláig ért.

- Megbabonázta kegyelmedet ez a lány, és most meg akar tőle szabadulni - mondta Rubaldus józanul, olyan hangon, ami egyáltalán nem illett a kicsi emberhez.

- Ostobaság. Nem hiszek én az ilyen hókuszpókuszban. - Ulrich komolyan nézett, az alkimista behúzta a fejét, mintha be akarna bújni a sapkája csigaházába.

- Azt mondják, az alkimisták ismernek egy olyan írást, ami eltűnik a papírról, s hogy létezik olyan eljárás, ami után újra olvasható lesz.

Rubaldus arcán hamiskás mosoly futott át. - Úgy, azt mondják? - Feje újra kibújt a gallérból, és nem titkolt büszkeséggel a hangjában jelentette ki: - Igen, igen, nagyon jól mondják, Ulrich mester. Már a bizánci Philon, aki háromszáz évvel a mi Urunk születése előtt élt, s kilenc könyvet írt korának tudományáról, ismerte a titkos tintát. Mindenesetre a könyv, amelyben leírta, hogyan kell a láthatatlan írást ismét láthatóvá tenni, elveszett.

- Azt akarja ezzel mondani, hogy a titkos tintát nem lehet többé láthatóvá tenni?

Afra várakozóan nézett az alkimistára.

- Mondhatni semmiképpen - válaszolta az alkimista, hosszú hatásszünetet tartva, amit istenigazában ki is élvezett. - Valójában nem sokan vannak, akik ismerik annak a keveréknek a receptjét, amivel az írás újra láthatóvá tehető.

- Értem - mondta Ulrich. - De ahogy én kegyelmedet ismerem, Rubaldus mester, bizonyára azok közé tartozik, akik ezt a receptet ismerik.

Az alkimista látható zavarban dörzsölgette a kezét. Közben idegesen vihorászott. - Természetesen nagyon sokba kerül az, hogy valaki megtudja a titkot. Nem kétséges, hogy egy fejfájás vagy székrekedés elleni szer sokkal olcsóbb.

Ulrich Afrára nézett, és bólintott. Azután Rubaldushoz fordult, és röviden azt kérdezte: - Mennyi?

- Egy gulden.

- Kegyelmed megháborodott! Egész hónapban nem keres annyit egy kőfaragó!

- Hja, egy kőfaragó nem is igen képes rá, hogy láthatatlan írást láthatóvá tegyen. Egyáltalán miről van szó?

Afra elővette a dobozból az összehajtott pergament, és átnyújtotta az alkimistának. Az óvatosan szemlélte a lapot, majd az ablak elé lépett, és a fény felé tartva minden oldalról megnézte.

- Semmi kétség - mondta végül -, a pergamen írást rejt, méghozzá nagyon régi írást.

Ulrich vizsla tekintettel nézett Rubaldusra.

- Jól van, mester, megkapod az egy guldent, ha sikerül az írást itt, a szemünk előtt láthatóvá tenni a pergamenlapon.

E mondatok közben megjelent a keskeny lépcsőn, jobb kezével a korlátba kapaszkodva egy magas asszony, hosszú, ruhában, legalább két fejjel magasabb az alkimistánál.

- Ő Klára - jegyezte meg Rubaldus, minden további magyarázat nélkül, azonkívül, hogy a szemét forgatta közben. Klára barátságosan biccentett, és némán eltűnt egy oldalajtóban.

- Kövessenek - intett Rubaldus a lépcső felé. A lépcső nehéz, nyers deszkákból állt, melyek minden lépésnél csikorgó-nyikorgó hangot adtak, mintha csak a fokok szenvednének az idegen látogatók súlya alatt.

Afra még sohasem látott alkimista laboratóriumot. A sötét helyiség fenyegetőnek tűnt. Száz és száz ismeretlen dolog, melyek célja és jelentősége ezer kérdést vetett fel - csak ámult és bámult. A falak mellett álló polcokon különös alakú, üvegből és agyagból készült edények álltak. A tálak, tele szárított gyógyfüvekkel, bogyókkal és gyökerekkel, fanyar illatot árasztottak. Elöl címke, kapkodva megírt feliratokkal: *nadragulya, beléndek, maszlag, bürök* vagy *kutyatej*. Az üvegedényekben sárga és zöld folyadékban élettelen állatok: skorpió, gyík, kígyó, bogarak és torzszülöttek, amilyeneket eddig sohasem látott.

Közelebb lépve, egy üvegben homunculust fedezett fel, emberforma lényt, amely egyarasznyi nagyságú volt, ormótlan, nagy fejjel s kicsi, jellegzetes végtagokkal. Afra visszahőkölt és halálra rémült, amikor hirtelen egy hüllő kitátott szájába nézett, amely hosszabb volt, mint egy felnőtt férfi kiterjesztett karja.

Rubaldus, aki észrevette a rémületét, magában halkan kuncogott: - Ne féljen, kedvesem, az az állat már egy emberöltő óta nem él, és ki is van tömve. Egyiptomból származik, és krokodilnak hívják. Az egyiptomiak szent állata.

A szenteket Afra valahogy másképp képzelte el, nemesnek, szépnek és imádatra méltónak: szenteknek. Az alkimista szavai megzavarták, és bizonytalanul kereste Ulrich kezét.

Csönd volt a teremben, melyet nehéz fagerendák íveltek át. Egy kerek üvegballon alatt lángok lobogtak. Egy görbe üvegcső, amely kinyúlt a ballonból, szabálytalan időközönként kotyogó hangot adott ki magából.

- Adja ide a pergament - mondta az alkimista Afrához fordulva.

- Biztos benne, hogy az írás nem megy tönkre örökre?

Rubaldus a fejét csóválta. - Az életben egyetlen biztos dolog van, és az a halál. De majd ügyelek rá, és óvatosan fogom kezelni. Adja csak bátran ide!

A terem közepén levő asztalra az alkimista filcszerű anyagot terített. Arra fektette a halványszürke pergament, és vékony tűkkel letűzte a sarkait. Azután egy polc elé lépett, melyen számtalan könyv, írástekercs és különálló lapok voltak fölhalmozva. Hogy a csudába tud valaki

ebben a káoszban eligazodni? - gondolta Afra. Némelyik könyv gerincére barna tintával fölírták a könyv tartalmát vagy a mű szerzőjét, nevét és címét - normális keresztény számára legfeljebb rejtvény lehetett volna, egyik-másik ráadásul olyan írással, mint egy kisgyermek első próbálkozásai. Olyan nevek tűntek fel latinul, mint Conrad von Vallombrosa, Nicolaus Eymericus, Alexander Neckham, Johannes von Rupescissa vagy Robert von Chester. Azután voltak titokzatosan hangzó címek latin nyelven, mint: *De lapidibus, De occultis operibus naturae, Tabula Salomonis vagy Thesaurus nigromantiae.* Egy cím németül így hangzott: *Természeti kísérletek, amelyeket Salamon király talált ki, amikor egyszer egy nemes királynő kegyeiért küzdött.*

-Miért van, hogy alig látok német könyvet, amely a kegyelmed tudományával foglalkozik? - érdeklődött Afra.

Rubaldus tekintete végigsiklott a polcokon, de úgy tűnt, nem állt meg egy kiválasztott könyvnél. Anélkül válaszolt, hogy feltekintett volna:

- A mi nyelvünk oly szegényes és gyatra, hogy gyakran nincs megfelelő szavunk bizonyos fogalmakra. Más szavaknál, mint a *lapidarium* (kőtár) vagy *nigromantia* (fekete mágia), sőt, az *alchimia* szónál is, hosszú, körülményes magyarázat szükséges, hogy tartalmát leírjuk.

Csodálatosan rövid idő alatt Rubaldus rátalált a keresett írásra. Köhögve, mintha füstöt nyelt volna, vékony füzetet húzott ki a halmazból. Hogy eközben más könyvek a földre estek, éppúgy nem zavarta, mint a porfelhő, amit e művelet okozott.

Rubaldus maga elé fektette az asztalon a vékony szálakkal összefűzött példányt, és olvasni kezdte. Ki tudja, miért, közben grimaszokat vágott, ajkai hangtalanul mozogtak, mint imádság közben egy jámbor hívőnek.

- Így van hát! - mondta végül, egy tálat vett elő, s a polcokról vagy fél tucat üveget és fiolát emelt le. Egy mérőüveggel, amit időről időre a fény felé tartott, folyadékokat mért, különböző mennyiségben. A kotyvalék ezenközben többször is változtatta a tálban színét, pirosra, barnára, végül megmagyarázhatatlanul átlátszóra.

Afra izgatott volt, és izgalmában - mikor van valakinek alkalma átpillantani egy alkimista válla fölött - keresztet vetett. Meg nem tudta volna mondani, mikor tett ilyet utoljára.

Rubaldus előtt nem maradhatott rejtve az áhítatnak vagy a jámborságnak ez a jele. Anélkül, hogy a munkáját félbeszakította volna, felvihogott:

- Nyugodtan vessen még egy tucat keresztet, ha úgy gondolja, hogy ez segít. Nekem semmi esetre sem segít. Ami itt történik, nem hit dolga, hanem a tudásé. És a tudás, mint ismeretes, ellensége a hitnek.

- Engedelmével - szólalt meg Ulrich von Ensingen -, egy kicsit több hókuszpókuszt vártam kegyelmedtől.

Az alkimista megállt, fejét oldalra fordította, hogy sapkája hosszú csücske majdnem a földet érte, s azt károgta:

- Egy nyamvadt guldenért még nem hagyom magam sértegetni, Ulrich mester! Ami itt történik, nem boszorkányság, hanem tudomány. Tűnjön az ördögbe a pergamenjével! Mi közöm hozzá?!

- Nem úgy gondolta - próbálta Afra engesztelni az alkimistát.

- Nem, tényleg nem - erősítette meg Ulrich mester is. - De olyan sok szóbeszéd járja az alkímiáról...

- Kegyelmedről, meg a dómépítő művészetről se kevesebb - vágott vissza Rubaldus. - Állítólag titkos helyekre pénzt és aranyat falazott be; némelyek még azt is állítják, hogy élő szüzeket.

- Micsoda ostobaság! - mondta Ulrich mester felháborodva.

Rubaldus a szavába vágott: - No látja, hát épp ugyanígy van az alkímiával. Az emberek hajmeresztő dolgokat mesélnek az olyan alkimistákról, mint én is vagyok, holott én is mezítelenül jöttem a világra, mint minden ember, és, ha csak nem sikerül megtalálnom az életelixírt, én is meghalok, mint mindenki más.

Afra nem igazán figyelt az alkimista szavaira. - Kérem, folytassa - unszolta mégis.

Végül úgy tűnt, Rubaldus elkészült a keverékkel.

- Most tegye elém az asztalra azt a guldent! - mondta Ulrich von Ensingenhez fordulva, és szavainak nyomatékot adva, hüvelykujjával az asztalra mutatott.

- Miért, talán úgy gondolja, becsapnánk? - kérdezte sértetten az építőmester.

Az alkimista felhúzta a vállát, úgy, hogy közben az orra hegyéig eltűnt a feje a galléros sapkában.

Ulrich mester végül előhúzott egy guldent a táskájából, s hüvelyk- és mutatóujjával körözve, megpengette, úgy tette le az asztalra.

Az alkimista elégedetten morgott valamit, és munkához látott. Egy gyapjúcsomóval, melyet a keverékbe mártott, óvatosan nyomkodni kezdte a pergament. Afra izgatottsága szeme csillogásán is látszott. Rubaldus mester jobb oldalán állt, Ulrich pedig szemben. Balról halvány reggeli fény esett a pergamenre. Az üvegedény kotyogása mellett mindhárman izgatottan figyelték a benedvesített pergament. Rövid idő múlva kicsit tán sötétebb színe lett, de írásnak semmi nyoma nem volt.

Afra aggódó pillantást vetett Ulrichra. Mit akarhatott az apja ezzel a bújócskával?

Percek teltek el, közben Rubaldus szüntelenül mosogatta a kifeszített pergament. Egy cseppet sem tűnt izgatottnak. Ugyan miért is lett volna? Számára csak egy nyamvadt guldenről volt szó, semmi többről. Az alkimista észrevette Afra nyugtalanságát. Vigasztalásként, vagy hogy megnyugtassa, azt mondta:

- Tudja, minél régebbi az eltűnt írás, annál hosszabb időbe telik, hogy előbukkanjon.

- Úgy gondolja?

- Egészen biztos. Kitartás: ez az alkimisták legfőbb parancsa. Az alkímia nem olyan tudomány, mely másodpercekben vagy percekben számol. Még a napok is rövid időnek számítanak a mi hivatásunkban. Általában években gondolkodunk, és néha bizony az örökkévalóságban.

- Hát addig sajnos biztosan nem tudunk várni - mondta türelmetlenül Ulrich von Ensingen. - Mindegy, legalább megpróbáltuk.

Már azon volt, hogy a pénzt visszategye a táskájába, amikor az alkimista az ujjára ütött, felháborodottan pillantott Ulrichra, és fejével a pergamen felé intett.

Most Afra is meglátta: mintha szellemkéz festette volna, különböző helyeken írásjelek tűntek fel, előbb gyöngén, fátyolosan, azután, mintegy varázserő segítségével, egyre tisztábbá váltak, mintha az ördög keze lenne a játékban.

Majdnem összeért a fejük, ahogy mindhárman a pergamen fölé hajolva bámulták az írás megjelenésének csodáját. Semmi kétség, ha nem is egyezett egyetlen betű sem azzal, amit az iskolában tanultak, mégis kézírás feküdt előttük.

- Fölismersz ebből valamit? - kérdezte Afra áhítatosan.

Ulrich, aki járatos volt a tervekben és a régi írásokban, elfintorította az arcát. Nem válaszolt, és fejét előbb a jobb, majd a bal vállára hajtotta.

Az alkimista mindentudóan vigyorgott, majd a tűket, amelyekkel a lapot a filcre rögzítette, kihúzta, és megfordította a pergament.

- A folyadék minden pergament áttetszővé tesz - jegyezte meg elégedetten -, így kicsit nehéz az írást hátulról olvasni.

Ulrich mester mérgelődött, hogy ő erre magától nem jött rá. Csak most vette észre Afra is. Szemei előtt szavak tűntek fel, egész mondatok, amelyeket értelmezni nem tudott ugyan, de legalább olvashatók voltak. Az írás maga művészi látványt nyújtott, nagy műgonddal festették a pergamenre.

- Istenem! - sóhajtotta Afra meghatottan.

Ulrich Rubaldushoz fordult:

- A kegyelmed latintudása biztosan jobb, mint az enyém. Olvassa el, mit mond nekünk a titokzatos írás.

Az alkimista, akire mély benyomást tett sikeres kísérlete, megköszörülte a torkát és mély, mormogó hangján olvasni kezdett:

- Nos, Johannes Andreas Xenophilos, minor scriba inter Benedictinos monasterii Cassinensi, scribamus hanc epistulam progpria manu, anno a natavitate Domini octogentesimo septuagestimo, Pontivicatus Sanctissimi in Christo Patris Hadriani Secundi, tertio ejus anno, magna in cura et paenitentia. Moleste ferro...

- Mit jelent ez? - szakította félbe Afra az alkimista szóáradatát. - Kegyelmed biztosan le tudja fordítani.

Rubaldus ujjaival végigfutott a még mindig nedves pergamenen. - Sietnünk kell - mondta, és most először látszott izgatottnak.

- Miért a sietség? - érdeklődött Ulrich von Ensingen.

Az alkimista ujjhegyeit vizsgálta, mintha azt figyelné, vajon a titkos keverék nem hagyott-e rajtuk valami nyomot. Azután így felelt: - A pergamen száradni kezd. Amikor megszárad, az írás újra eltűnik. Azt pedig nem tudom, hányszor lehet megismételni ezt az eljárást az írás károsodása nélkül.

- Fordítsa hát le végre, amit az imént olvasott! - kiáltott Afra izgatottan, mialatt egyik lábáról a másikra állt.

Rubaldus végre a pergamen fölé hajolt, s kinyújtott mutatóujját rátéve előbb akadozva, majd egyre folyékonyabban rákezdte, mialatt Ulrich az alkimista háta mögött fölkapott egy lúdtollat és apró betűkkel a tenyerére firkálta a lényeget:

- Én, Johannes Andreas - a legjelentéktelenebb írnok Monte Cassino kolostorának szerzetesei között - írom ezt a levelet saját kezemmel - a mi Urunk születése után 870 évvel - Szent Atyánk, II. Christo Hadrian pápaságának idején, uralkodásának harmadik évében - nagy gondban és bánatban - nehezen viselem a terhet, amelyet rám róttak - és egy életen keresztül ellenállt a tollam - leírni, mi úgy égeti a lelkem, mint a pokol tüze - most azonban, hogy a méreg naponként jobban megbénítja lélegzetem, mint hideg a legyet - pergamenre írom, ami sem nekem, sem a pápának nem válik dicsőségére - attól való félelmemben, hogy még holtom előtt felfedezhetnék az írásom, írom a Szentlélek vérével, amely láthatatlan marad a pillanat számára - Isten, az Úr döntse el, mikor és ki fog tudomást szerezni helytelen tettemről - tény, hogy én, Johannes Andreas Xenophilos, akinek Monte Cassino szkriptóriuma második otthona lett, - egy napon azt a megbízást kaptam, hogy másoljak le egy pergament, hevenyészett minta alapján - amely, durva vörössel lefirkálva, mindenkinek, aki látta, bántotta a szemét. - A tartalma olyan ember számára, mint én - ki államügyekben éppúgy járatlan, mint a római egyház törekvéseiben - titok - mindenesetre rejtély előttem, miért éppen én, ellentétben hasonló dokumentumok készítésével, amelyeket Konstantin császár aláírásával kellett ellátni - csak akkor teljesítettem a kívánságot, miután magasabb helyen tudakozódtam, és azt az utasítást kaptam, ne törődjek olyan dolgokkal, amelyek legkevésbé tartoznak az írnokra. - Biztos, hogy az én képességeim korlátozottak, nem vagyok képes többre, mint amit egy kolostor írnokától megkívánnak - ám ostobaságom azért nem terjed odáig, hogy ne tudnám, milyen alattomos megbízást teljesítettem. - Megmondom azért teljesen nyíltan: ÉN voltam, aki a CONSTITUTUM CONSTANTINI-t saját kezemmel leírtam a római egyház jogtalan hasznára - úgy, mintha az a nevezett kezétől származott volna, aki ebben az időben már 500 éve halott volt...

Az alkimista szünetet tartott, és maga elé meredt. Úgy tűnt, mintha villámként hasított volna bele egy gondolat.

- Mi történt? - kérdezte Afra. És Ulrich von Ensingen hozzáfűzte: - Még nem ért a végére, Rubaldus mester! Gyerünk, folytassa! Az írás már kezd halványodni.

Rubaldus szórakozottan bólintott, azután folytatta a fordítást: - Az apát úr, akinek a nevét óvakodom kimondani, azt hiszi, nem fogom észrevenni a mérget - amit hetek óta szegényes ételembe kevernek, hogy örökre elhallgattassanak - pedig keserű, mint egy fekete dió és...

Az alkimista megakadt; de Ulrich, aki persze szintén tudott latinul, Rubaldus mellé lépett és erős hangon folytatta: - ...és még a méz - amivel a reggeli tejet megédesítik - sem tudja elnyomni az ízét. - Isten legyen az én szegény lelkemmel! Ámen. - Post scriptum: Ezt az írást egy könyvbe

rejtem a szkriptórium legfelső polcára. Ezt a könyvet a kolostorban még soha senki nem olvasta. A címe: *Az emberi lélek rejtelmeiről.*

Ulrich von Ensingen felpillantott. Azután Afrához fordult. Afra megdermedve állt. Végül kérdő pillantást vetett Rubaldusra. Az zavartan dörzsölgette az orrát, mintha magyarázatot keresne. Végül megragadta a guldent és elsüllyesztette a zekéje alatt viselt erszénybe.

A szorongató csendet Afra törte meg: - Ha jól veszem ki, egy gyilkosságról szereztünk most tudomást.

- Ráadásul a világ.leghíresebb kolostorában, Monte Cassinó-ban - tette hozzá Ulrich.

Rubaldus közbeszólt: - Mindez persze ötszáz évvel ezelőtt történt. A világ romlott - egyszerűen romlott.

Ulrich mester nem tudta igazán, hová sorolja be az alkimistát. Néhány pillanattal korábban még döbbentnek látszott, sőt, megrendültnek is talán, most meg hirtelen mintha híján lenne minden komolyságnak. Azt lehetett volna gondolni, mulat a pergamen tartalmán.

- Érti kegyelmed, miről szól ez a dokumentum? - kérdezte az alkimistához fordulva az építőmester.

- Sejtelmem sincs - válaszolta szűkszavúan és gyorsan Rubaldus. - Talán a teológusokat kellene megkérdezni. Ulmban, a folyó túlsó partján elég sok futkos ebből a fajtából.

- Kegyelmednek nincs némi szerzetesi múltja, Rubaldus mester? - Ulrich tekintete komoly volt.

- Honnan tudja?

- Ulmban beszélik. A CONSTITUTUM CONSTANTINI jelentősége aligha idegen kegyednek.

- Sose hallottam felőle! - Rubaldus válasza hetykén hangzott, és mintha csak elzárkózna a további kérdésektől, az ablakhoz lépett, karjait összefonta a háta mögött, és unottan kémlelt kifelé. - Az egyetlen magyarázat, amit kegyelmeteknek adni tudok, a Szentlélek vérére vonatkozik. Így nevezik az alkimisták a titkos tintát, ami röviddel a betűk leírása után elhalványul, s csak bizonyos keverékkel lehet újra láthatóvá tenni. Ha kegyelmed engem kérdez, az a véleményem, hogy egy jelentéktelen bencés szerzetes fontoskodásáról van szó. A bencésekről mindenki tudja, hogy szószátyár népség. Azt hiszik magukról, okosabbak, mint más szerzetesek, és minden szellentésüket igyekeznek papírra vetni. Nem, higgyék el nekem, a pergamen tartalma nem értékesebb, mint a pergamen, amire írták. - Visszament az asztalhoz, amin a dokumentum hevert. - Meg kell semmisítenünk, mielőtt bajt hoz ránk!

Ám ekkor Afra odalépett hozzá, és azt kiáltotta:

- Eszébe ne jusson! Ez az enyém, és meg is tartom!

Mind a hárman a halványszürke pergament nézték. Az írás újra a semmibe tűnt. Afra magához vette a titokzatos dokumentumot, óvatosan összehajtotta, és visszatette a dobozába.

Az átkelés a túlsó partra épp oly néma csendben zajlott, mint az idejövet. A dereglyés egykedvűen bámult előre. Afra kétségbeesetten próbálta felidézni a körülményeket, ahogyan a pergamenhez jutott. Mielőtt az apjuk meghalt, mind az öt lányára hagyott valami apróságot. Nem volt épp jómódú, annak is örülhetett, hogy a családja nem éhezett ezekben a nehéz időkben. Afra a legidősebb jogán kapta a dobozt, mely feltehetően nagyobb felelősséget is ruházott rá. Mivel az apjuk hirtelen halt meg, már nem adhatott semmilyen felvilágosítást. Ha valamit mondott volna a pergamenről, azt egészen biztosan megjegyzi.

- Mire gondolsz? - kérdezte Ulrich, mialatt az orrhullámokat nézte, melyeket a lapos dereglye a vízen húzott.

Afra a fejét csóválta. - Nem tudom, mit gondoljak. Mit jelenthet ez az egész?

Hosszú hallgatás után, amikor már majdnem elérték a partot, Ulrich végül azt mondta: - Lehet, hogy tévedek, de olyan érzésem van, valami bűzlik itt. Amikor Rubaldus felolvasta a pergamen szövegét, hirtelen megakadt, mintha nem értené. Az volt az érzésem, a gondolatai valahol távol járnak. És láttam, hogy remegett a keze.

Afra Ulrichra nézett: - Azt nem vettem észre, csak azt találtam furcsának, hogy végül meg akarta semmisíteni a pergament. Hogy is mondta... nehogy valami bajt okozzon, vagy ehhez hasonlót. Tehát vagy különösebb jelentősége van, akkor vigyáznunk kell rá, mint a szemünk fényére, vagy valóban csak egy fontoskodó alak fecsegése, akkor meg semmi szükség rá, hogy megsemmisítsük. Mindenesetre ez az egész elég titokzatosnak tűnik nekem. - Afra felsóhajtott. - De hogy tartsuk fejben ezeket a rejtélyes szavakat? Én már a felét el is felejtettem. És te?

Ulrich von Ensingen hamiskásan mosolygott, amit Afra annyira szeretett. Azután a bal kezét Afra felé nyújtotta, s megmutatta a tenyerét. Afra csodálkozva meresztette a szemét, amikor a betűket látta. Ulrich vállat vont: - Szokás nálunk, építőmestereknél. Amit a tenyeredbe írsz, nem felejted el, nem veszíted el soha. És egy maroknyi nedves folyami homok mindent letisztít.

- Neked is alkimistának kellett volna állnod!

Ulrich bólintott. - Valószínűleg sok mérget megspóroltam volna magamnak. És ahogy láthattuk, nem is keres olyan rosszul egy alkimista. Egy aranygulden egypár csepp titokzatos vizecskéért!

- Itt is volnánk! - szakította félbe a dereglyés a beszélgetést, Afra és Ulrich pedig a partra ugrottak. A bozótosban Ulrich magához ölelte Afrát, és azt mondta: - A kedvemért még egyszer gondold át a dolgot!

Afra rögtön tudta, mire gondol. Olyan arcot vágott, mintha fájna valamije: - Veled maradok. Vagy elmegyünk innen mind a ketten, vagy...

- Tudod, hogy ez nem megy. Sem Griseldist, sem a munkámat nem hagyhatom cserben.

- Tudom - mondta lemondóan Afra, és elfordította a fejét. - Bár a kereszténység legmagasabb tornyát építem, ha boszorkánysággal vádolnak, nem tehetek érted semmit.

- Csak vádoljanak! - mondta haragosan Afra. - Ugyan miféle boszorkányságot foghatnak rám?

- Afra, tudod, hogy nem erről van szó! Két tanú elég, akik azt állítják, hogy láttak téged egy patás lábú emberrel, vagy amikor leköpted a templomban Szűz Mária képét - és már el is ítéltek mint boszorkányt. Nem kell mondanom, hogy ez mit jelent.

Afra kiszakította magát Ulrich karjaiból, és elrohant. Hazaérve sírva bezárkózott a kamrájába, a dobozt a pergamennel a sarokba dobta, és az ágyra vetette magát.

Amikor az írásra és rejtélyes tartalmára gondolt, felforrt a vére. Dühösen gondolt apja szavaira. Ez pont az a helyzet volt, amelyből - ahogy az apja mondta - nem látott kiutat. De hát mit segít egy használhatatlan pergamen?! Úgy érezte, cserbenhagyták.

Régen este lett már, és sírás közben az jutott eszébe, hogy újra felkeresi Rubaldust. Látta, hogy az alkimista pénzéhes - pénzért talán eladja a tudását. Márpedig hogy Rubaldus valamit tud a pergamen szövegéről, afelől kétsége sem volt.

Nem volt épp gazdag, de összerakosgatta a konyhai keresetét és a borravalót. Harminc guldent rejtegetett egy bőrtasakban, a ruhásszekrényében, ami egész kis vagyonnak számított. Ezt fogja fölajánlani az alkimistának, ha elárulja neki, mit is rejt a pergamen.

Afra ezen az éjszakán alig aludt valamit. Másnap kora reggel felkelt, fölvette a zöld ruháját, és elindult, hogy átkeljen a folyó túlsó partjára. A pénzes zacskót a keblébe rejtette.

Az alkimista házának kéményéből vékony füstcsík szállt a reggeli égbolt felé, és Afra meggyorsította lépteit. Fölérve hevesen kopogott az ajtón, amíg a csappantyút ki nem nyitották. Az alkimista helyett azonban Clara arcát látta a résben.

- Rubaldusszal kell beszélnem - mondta Afra kifulladva.

- Nincs itt - válaszolta az asszony, és be akarta csapni a kis ablakot. Afra azonban odatette a kezét. - Hallgasson ide. Rubaldus nem fogja megbánni. Mondja meg neki, tíz guldent ajánlok a segítségéért.

Clara erre elhúzta a reteszt, és kinyitotta az ajtót. - Mondtam már, a mester nincs itthon!

Afra nem hitt neki. - Talán nem értette jól, tíz guldent mondtam! - s a nyomaték kedvéért föltartotta tíz ujját.

- Ha százat ajánlana se tudnám idevarázsolni.

- Akkor várok - mondta dacosan Afra.

-Azt nem lehet.

- Miért nem?

- A mester még tegnap elment Augsburgba. Remélte, hogy talál egy hajót, amely egy-két nap alatt elviszi a folyón lefelé. Nagyon izgatott volt, és sürgősen el akart jutni a püspökhöz.

Afra majdnem elsírta magát.

Clara résztvevőén nézett rá. - Igazán sajnálom. Ha tudnék valamiben segíteni...

- Mondott még valamit Rubaldus mester kegyelmednek? - kérdezte Afra. - Kérem, gondolkodjék!

Clara megvonta a vállát. - Nos, igen... Valamilyen nagy jelentőségű írásra célozgatott. Ennél többet nem mondott. Tudnia kell, hogy Rubaldus a nőket általában butának tartja, mert Éva agya - ő legalábbis ezt állítja - egyharmaddal kisebb volt, mint Ádámé. És ez - mint mondja - a mai napig nem változott.

Afra valami gorombaságot akart mondani, de - mivel még szüksége volt az alkimista segítségére - lenyelte, ami a nyelvén volt. Inkább azt kérdezte:

- Kegyelmed Rubaldus mester felesége? Bocsássa meg a kíváncsiságom.

Durva anyagból készült ruha volt Clarán, amilyet a cselédek viselnek földmunkánál, nem mint előző nap, amikor finom, csaknem átlátszó ruhát viselt. Magas nő volt, szigorú, aránytalan vonásai ellenére nem csúnya. Hosszú, sötét haját hátul összefogva viselte.

- Meglepődne, ha igennel válaszolnék? - kérdezte Clara, és anélkül, hogy választ várt volna, folytatta: - Azért kérdezte, mert látszatra egyáltalán nem illünk egymáshoz?

- Ezt én nem mondtam.

- De mondhatná, és teljesen igaza lenne. Nem titok, hogy az alacsony férfiak vonzódnak a magas nőkhöz. De hogy ne maradjak adós a válasszal: nem, nem vagyok a felesége. Nevezzen nyugodtan az ágyasának, házvezetőnőjének, vagy aminek akar.

- Ó, előttem igazán ne mentegesse magát! Bocsássa meg az ostoba kérdésem. - Afra érezte, hogy Clarát érzékeny helyen találta el. Valóban sajnálta. Csak azért folytatta a beszélgetést, hogy az asszony ne utasítsa el. Valamiért még mindig reménykedett, hogy valamit megtud a pergamen tartalmáról.

- Tudja - kezdte újra, abban a reményben, hogy még többet tud meg a pergamenről -, nagyon kellemetlen helyzetben vagyok. Az élet csúnyán elbánt velem. Szüleimet már fiatalon elvesztettem. Egy helytartó fogadott szolgálatába, és amikor látható jelei mutatkoztak, hogy nő vagyok, rajtam élte ki bűnös vágyait. - Afra érezte, hogy könnyes lett a szeme. - Egy napon aztán megszöktem tőle, és csak amikor Ulrich mesterrel találkoztam, akkor ismertem meg - életemben először - a boldogságot. Csakhogy Ulrich mesternek már van felesége, és a boldogság irigységet szül. Most boszorkányság miatt akarnak vádat emelni ellenem.

Clara megdöbbenve pillantott a zöld ruhás fiatal nőre. - Nem tudtam - mondta halkan. - Azt hittem, kegyed gazdag családból való, egyike azoknak az elkényeztetett polgárlányoknak, akiket egyetlen dolog érdekel: gazdag férjet találni.

Afra keserűen nevetett.

- Nem mondhatnám, hogy a ruhája olyan, mint valami vidéki szolgálóé - jegyezte meg Clara, inkább csak hogy mondjon valamit.

- Amint látja - a látszat csal.

- Akkor nekem sem kell eltitkolni a múltamat. Mosónő voltam a fürdőházban, mielőtt Rubaldus kihozott onnan. - Clara kinyújtotta a kezét. Vörös volt, a csontok mellett durva, s szinte átlátszó. - Rubaldus azt mondja, ez valami bőrbetegség, készített egy keveréket is rá. De hát egy alkimista nem gyógyszerész, mindeddig semmi hatása nincs. De végül is mi köze annak a titokzatos pergamennek ahhoz, hogy boszorkánysággal vádolják? - kanyarodott vissza Clara ahhoz, ami igazán izgatta.

- Tulajdonképpen semmi - válaszolta Afra. - Apám mindig azt mondta, hogy a pergamen nagyon értékes, és egyszer még hasznomra lehet, ha valaha nehéz helyzetben lennék.

- És most abban vagy?

Afra bólintott. - Rubaldus mester volt az utolsó reménységem. Tegnap az volt az érzésem, mintha többet tudna a pergamenről, csak el akarja titkolni.

- Lehetséges - felelte Clara elgondolkozva. - Egy ilyen alkimistát, mint Rubaldus, nehéz kiismerni. Csak annyit mondott, hogy sürgős hírt kell közölnie az augsburgi püspökkel. Egy pillanat alatt elrohant. Lehet, hogy kisebb az agyam, mint Ádámnak volt, de majdnem biztos vagyok abban, hogy ez a hír összefüggésben van a pergamennel. Egy pillanat! - Clara megfordult, és eltűnt a fölvezető meredek lépcsőn. Pár pillanat múlva egy papírlappal tért vissza. - A laboratóriumban találtam, az asztalán. Talán van valami jelentősége számodra. Tudsz olvasni? De adj rá kezet, hogy nem árulsz el!

- Megígérem - mondta Afra izgatottan, s a papírra meredt. Az alkimista írása szalagokból, hurkokból és cikornyákból állt, a betűket inkább festette, mint írta, oly szépek voltak. Sajnos majdnem olvashatatlanok is. Jó ideig eltartott, míg a két soron kiigazodott.

Az első sor így hangzott: Monte Cassino - Johannes Andreas Xenophilos. A másodikban pedig ez állt: CONSTITUTUM CONSTANTINI - más nem.

Clara kérdőn nézett Afrára. - Segítettem valamit?

Afra csalódottan ingatta a fejét.

Amikor Afra visszaúton a halásznegyed felé tartott, szomorú gondolatok foglalkoztatták. Feladta a küzdelmet, kedvetlenül lépegetett előre. Amikor odaért, ahol egy míves korlátú keskeny fahíd ívelt át a Blaun, egy fiatalember toppant elé. Afra azonnal fölismerte, bár még sohasem találkoztak. Matthäus volt: Ulrich fia. Puffos sapkát viselt, pávatollal, s piperkőc módjára öltözött, mint általában a gazdag szülők gyerekei.

Sötét szemei haragosan villogtak, amikor a lány szemébe vágta a szavakat: - Végre elérted, amit akartál, piszkos ringyó, boszorkány!

Afra összerándult. Egy pillanattal később azonban már fegyelmezte magát és azt válaszolta: - Nem tudom, miről beszélsz. Most pedig tágulj!

- Előbb a szemedbe mondom: te voltál, aki apámat felbujtottad, hogy mérgezze meg anyámat. Anyám meghalt, érthető? Meghalt! - A hangja megbicsaklott, megragadta Afrát, úgy rángatta.

Afra megrémült. - Meghalt?! - ismételte ijedten. - Mi történt?

- Tegnap még - kezdte Matthäus - a legcsekélyebb jele sem látszott rajta betegségnek, ma reggel pedig holtan találtam az ágyában. Az ajka kék volt, körmei elsötétedtek. Az orvos, akit hozzá hívtam, hogy segítsen, csak azt mondta: „Isten legyen irgalmas szegény lelkének - megmérgezték."

- De nem apád tette!

- Hát akkor ki? Anyám napok óta nem hagyta el a házat. Nem, te megbűvölted apámat, ő pedig megmérgezte az anyám.

- De hát ez képtelenség. Ulrich ilyet soha nem tenne!

- Ne tagadj tovább! A dereglyés látott benneteket, apámat és téged, amikor felkerestétek az alkimistát, hogy mérget szerezzetek.

- Az igaz, hogy voltunk az alkimistánál, de nem méregért mentünk! Mindenre megesküszöm, ami szent!

Matthäus megvetően mérte végig:

- A magadfajta jobban teszi, ha nem esküdözik! Ha tanácsolhatom, hagyd el Ulm városát még ma, és fuss, amilyen messze a lábaid visznek, ha kedves az életed! Apámat nem látod többet, arra megesküszöm neked!

A lány elé köpött a földre, megfordult és elment a Dóm tér irányába.

Este Bernward halász kérdőre vonta Afrát:

- Igaz, amit az emberek beszélnek? Azt mondják, az építőmester megmérgezte a feleségét.

A kérdés mélyen érintette Afrát: a halászt és feleségét derék, jóravaló embereknek tartotta, akik mindig mellette álltak. - Mondja csak el nyugodtan, még mit beszélnek az emberek - biztatta Afra. - Mondja bátran, hogy én bűvöltem el Ulrich mestert, és hogy miattam ölte meg a feleségét. Ezt miért nem mondja el, Bernward mester?

- Igen - mondta az csüggedten, és a felesége, Agnes egyetértően bólintott: - Tényleg ezt beszélik az emberek, de ne hidd, Afra, hogy mi minden pletykát készpénznek veszünk. De érdekelt, mit mondasz te erről.

Afra idegesen felelt: - Istenem, én nem bűvöltem meg Ulrichot. Azt se tudom, hogyan kell. Abban pedig biztos vagyok, hogy Ulrich nem ölte meg a feleségét. Az asszony évek óta betegeskedett, ezt Ulrich mondta nekem.

- És a méreg az alkimistától?

- Nem méregért jártunk nála. Rubaldus mestert más ügyben kerestük fel. Sajnos, ő nem tudja ezt bizonyítani, mert éppen Augsburgba utazott.

- Hiszünk neked - mondta Agnes, és megpróbálta Afrát átölelni.

Afra azonban kitért az ölelés elől, és szobácskájába ment. Reménye sem volt, hogy a helyzet jobbra fordulhat. Először foglalkozott komolyan azzal a gondolattal, hogy elhagyja Ulmot. De előtte valamit még meg akart tenni.

Alkonyodott már, amikor Afra a sötétség leple alatt a Dóm térre lopózott. Az építkezés környékén épp elég sötét zug akadt, ahol el lehetett bújni. Úgy akarta kivárni, míg Ulrich lejön a kunyhójából.

Már három napja nem látták egymást. Afra nem tudta, hogyan dolgozta föl Ulrich a felesége hirtelen halálát. Szívesen átölelte volna, hogy megvigasztalja. De be kellett látnia, hogy ő maga is vigaszra szorul. Leginkább arról akart vele beszélni, hogy mindkettőjük számára jobb lenne, ha elhagynák a várost.

Elgondolkozva, köpenye csuklyáját mélyen arcába húzva egy falhoz húzódott. Eközben keresztezte egy kofa útját, aki egy kosár almával a hátán hazafelé igyekezett. A kofa megbotlott, a földre huppant, az érett gyümölcsök szétgurultak az utca kövén.

Afra valami bocsánatkérést rebegett, s el akart futni; a gyümölcsárus nő azonban hangosan kiáltozni kezdett, hogy visszhangzott a Dóm tér: - Nézzenek csak oda, a kis Afra, aki megbűvölte a mi építőmesterünket!

-... aki a mi építőmesterünket megbűvölte?

Mindenfelől kíváncsi emberek közeledtek.

- A dóméptőmester kurvája!

- Ó, az a szegény asszony! Még ki se hűlt, már itt van ez a jómadár!

- És emiatt ölte meg a feleségét?!

- Hogy mit eszik rajta?!

- Tulajdonképpen neki kellene ám börtönbe menni, és nem a mesternek!

- Ma elfogták a mestert. Magam láttam.

- És ez a boszorkány még szabadon van?!

Valahonnan egy alma repült, és homlokon találta. Fájt neki, de közel sem annyira, mint amit a hír hallatán érzett. Ulrichot letartóztatták? Afra a fülére szorította a kezét, hogy ne hallja az ordítozást, aztán újra eltalálta egy lövedék. Éles kő vágódott a kezéhez. Érezte, hogy vér folyik a karján. Futni kezdett. Miközben a Szarvas utca irányába rohant, kövek repültek utána. Szerencsére célt tévesztettek. Amikor már biztonságos távolban hitte magát, megállt és hallgatózott. A távolból még mindig hallotta a dühös tömeg kiáltásait: - Mindkettőt fel kell akasztani!

Az éjszaka végtelennek tűnt. Már feladta, s mindegy volt neki, hogy mi lesz vele, most, hogy Ulrich börtönben van. Azután ismét az apjára gondolt, és hirtelen gyűlöletet érzett iránta, hogy - rejtélyes szavaival - reményt ébresztett benne, végül mégis cserbenhagyta. Éjfél már jócskán elmúlt, amikor félénk kopogást hallott az ajtón, és halk neszezést. Megjöttek hát a poroszlók - gondolta félálmában. Most elvisznek.

Padlónyikorgás. Léptek. Hirtelen fölriadt. A halvány holdfényben, amely bevilágított a szoba ablakán, látta, amint nyílik az ajtó. Egy lámpás imbolygó fénye látszott.

- Afra, ébredj! - Ez a halászmester hangja volt, aki két jól megtermett fickóval a szobájába lépett.

- Tessék? - nyögte Afra kábultan, és felült. Nem félt. Akkor sem ijedt meg, amikor a két feketébe öltözött férfi közül az egyik hozzálépett. - Öltözz fel, leányasszony! - mondta fojtott hangon. - Gyorsan, aztán kösd össze minden holmidat egy batyuba! Ne felejtsd el a pergament!

Afra meghökkent. A férfi arcába nézett. Honnan az ördögből tud ez a pergamenről?! A fickót még sohasem látta. És a másikat sem. De túlságosan kábult volt ahhoz, hogy választ találjon a kérdésére. Az sem érdekelte, hogy a férfiak bámulták, amíg öltözködött, s amíg a ruháit, és mindent, amije volt, két batyuba kötötte.

- Gyere már végre! - mondta az egyik, amikor végre elkészült.

Afra még egyszer visszafordult, egy búcsúpillantást vetett a félhomályos kis szobára, amely három évig az otthona volt, azzal karjára vette a két batyut.

Bernward halász és a felesége hálóingben állt a ház ajtajában. Mindketten sírtak, amikor Afra halkan búcsút vett tőlük.

- Olyan volt, mintha a lányunk lettél volna - mondta Bernward, és Agnes szégyenlősen oldalra fordította a fejét.

Afra némán bólintott. Némán megszorította mindkettőjük kezét. Azután a férfiak kiléptek az ajtón és közrefogták.

Lesötétített lámpásokkal keltek át a Blau hídján, egy darabig a városfal mellett haladtak, mígnem elérték a kaput, ami a Dunához vezetett. Az őröket alighanem lefizették. Egy rövid füttyentésre már nyílt is a kapu.

Amikor Afra a két férfi kíséretében kilépett a városkapun, sötét, alacsonyan szálló fekete felhők takarták el a holdkorongot. Csak a körvonalait látta a parton egy „ulmi skatulyának". A férfiak megfogták a karját, el ne essen, s lekísérték a töltésen a várakozó hajóhoz.

Mit akarnak velem? - gondolta Afra, mialatt a férfiak elvették tőle a batyut, és átsegítették egy ingatag pallón, mely a partról az uszályra vezetett. A víz fölött jeges szél fújt, a város szennyvizének szagát hordta.

Mint valamennyi ulmi skatulyának, ennek a fedélzetén is volt egy faépítmény, mely a legénységet a széltől és az időjárás viszontagságaitól védte. Amikor Afra az uszályra lépett, a kalyiba ajtaja kinyílt.

- Ulrich! - sikoltotta Afra. Többre nem volt képes.

Az építőmester magához húzta Afrát. Egy pillanatra átölelve tartották egymást, aztán Ulrich azt mondta: - Gyere, nincs veszítenivaló időnk! - Gyöngéden betuszkolta a kabinba. Az ablakok mindkét oldalon le voltak függönyözve, az asztalon lámpa égett. Egy szeneskályha a sarokban kellemes meleget árasztott. A férfiak, akik idehozták, lerakták Afra batyuját.

- Semmit sem értek az egészből - mondta zavartan Afra. - A városban azt beszélik, letartóztattak.

- Ez így is volt - válaszolta Ulrich higgadtan, mintha az egész ügy nem is tartozna rá. Afra kezét a keze közé vette, és azt mondta: - Gonosz ez a világ, és csak gonoszsággal lehet legyőzni.

- Hogy érted ezt, Ulrich?

- Nos, úgy tűnik, minél magasabbak a katedrálisok, annál lejjebb csúszik az erkölcsi színvonal!

- Nem akarsz végre világosabban beszélni?

Ulrich a zsebébe nyúlt, azután kihúzta összeszorított öklét, és Afra elé tartotta. A lány csak akkor értette meg, mit akar mondani, amikor kinyitotta. Tenyerén három arany csillogott.

- Minden csak a megfelelő összeg kérdése! - mondta Ulrich kényszeredett vigyorral. - Egy koldus egy pfennig, egy börtönőr egy gulden. És egy városbíró?

- Egy arany? - kérdezte Afra.

Ulrich mester vállat vont: - Vagy kettő, vagy három... -Tenyerével a kajütajtó felé csapott, és kikiáltott: - Indulás, mire vártok még?!

- Rendben - hallatszott kintről egy hang. Azután a hajósok eloldották a hajókötelet, és hosszú rudakkal kilökdösték az uszályt a sodrásba.

Nem volt teljesen veszélytelen egy ilyen nagy hajót éjszaka átvezetni a folyón. A kormányos azonban tapasztalt hajós volt. Ulm és Passau között ismert minden kanyart, minden zátonyt és áramlatot. Gyapjút és lenvásznat rakodott volna be a Boden-tónál, de azért a pénzért, amit Ulrich mester ajánlott neki, kész volt bármikor útra kelni.

- Nem is akarod tudni, hová megyünk? - kérdezte Ulrich.

Afra elgondolkodva felelt: - Akárhová, nekem mindegy. Az a fontos, hogy együtt vagyunk. De biztos elmondod, hová megyünk.

- Strasbourgba.

Afra hitetlenkedve nézett rá.

- Nem maradhatok itt az után, ami történt. Ha kiderül is, hogy ártatlan vagyok Griseldis halálában, a csőcselék gyűlölete oly nagy, hogy nincs rá esély, hogy nyugodtan dolgozhassak tovább. Ami téged illet, kedvesem, valamilyen indokot bizonyára találnának, hogy téged is elítéljenek.

Afra kábultan dőlt hátra. Zúgott a feje mindattól, ami történt. Strasbourg! Hallott már a városról, amely Németország legnagyobb települései közé tartozott, s együtt emlegették Nürnberg, Hamburg és Breslau nevével. Azt mondták, a város lakói elképzelhetetlenül gazdagok és nagyon büszkék.

- Nálad van a pergamen? - Ulrich hangja visszarántotta Afrát a gondolataiból.

A lány bólintott, és kezével végigsimította köpenye zsebét.

- Már föladtam a reményt, hogy ez valaha is segíthetne rajtunk - mondta azután.

Ulrich von Ensingen komolyan bólintott.

Az ulmi skatulya gyorsan szelte a vizet. Néha átcsaptak a hullámok a palánkon, csak úgy döngették a testet, akár ha kalapáccsal verték volna. Máskülönben csönd volt a folyón. Amikor már szürkült, és a szél szétzavarta a mélyen járó, sötét felhőket, Ulrich elhúzta a függönyöket.

Afra kipillantott a rétekre, amelyek a hegyvidéket váltották. Egy idő múlva tétovázva azt mondta: - Meséltem már a kolostorról, ahol meghúztam magam egy időre. A könyvtárban egy térkép függött. A Rajna és a Duna is látszott rajta, éppen úgy, ahogy mi haladunk most, délről északnak, és nyugatról keletnek. Ezen a térképen a nagyvárosok is fel voltak tüntetve...

- Hová akarsz kilyukadni?

- Ha jól emlékszem a térképre, Strasbourg épp ellenkező irányban van, mint amerre mi tartunk.

Ulrich nevetett. - Nem lehet téged becsapni. De ne aggódj! Csak Gundsenburgig utazunk hajóval. Ez csak megtévesztő művelet, arra az esetre, ha elárulnák a menekülésünket. Gundsenburgban bőven van fuvaros, aki pénzért bárhová elvisz.

- Te még annál is sokkal okosabb vagy, mint amilyennek gondoltalak! - mondta Afra, és áhítattal nézett Ulrichra. Miközben egymásnak bókolgattak, egyikük sem figyelt fel a hallgatózó alakra az ablaknál, aki feszülten figyelte minden szavukat.

A Fekete-erdő

Hová? - kérdezte a kocsis, felhúzva szemöldökét. Elég előkelőnek tűnt, a ruházata egyértelműen különbözött a többi kocsisétól. Nem is egyedül utazott, hanem egy állig felfegyverzett zsoldossal.

- Mindegy, hová - válaszolta Ulrich von Ensingen. - A lényeg, hogy nyugatnak tartsunk.

- Akkor üzletet köthetünk - mondta az előkelő kocsis, és enyhe lenézéssel mustrálta őket. Azért úgy látta, pénzes emberek az utazók.

A folyóvidéken, ahol a Günz és a Nau egymástól nem messze a Dunába torkollik, több mint egy tucat jármű várakozott, kétkerekű kordé, rajta egy tehén; ökrösfogat, óriási társzekérrel; s csak egyetlen kocsi volt, egy ekhós szekér, a legújabb módi szerint építve, mely az utazót a széltől és az időjárás egyéb viszontagságaitól óvta - egyedül ez utóbbi elé voltak befogva lovak. A folyami táj Gundsenburg előtt, ahol Ulrich és Afra elhagyták a hajót, népszerű átrakodó helynek számított. Itt rakták át a hajókról a kocsikra (vagy épp fordítva) az árut, amit továbbszállítottak.

Csak a nemesemberek utaztak saját kocsijukkal. Így aztán az volt a szokás, hogy a fuvarosok, akik építőanyaggal, élő állatokkal, bőrrel, szövetekkel úton voltak, jól csengő ércpénzért magukkal vitték az utasokat is.

Az a fuvaros, akivel Ulrich von Ensingen szóba elegyedett, ón- és ezüstedényeket szállított Augsburgból, és hat pfenniget kért személyenként, naponta. Ez ugyan a szokásoshoz képest dupla tarifának számított, ám a lófogat - érvelt a kocsis Ulrich kérdésére - kétszer olyan gyors, mint a szokásos ökrösszekér, és még fedele is van.

- Mikor indulhatunk? - érdeklődött Ulrich.

- Ha akarják, akár azonnal. És mindenki előre kifizeti nekem a három napot. Egyébként a nevem Alpert, a zsoldos pedig Jörg.

Az építőmester kérdőn nézett Afrára, aki egyetértően bólintott, Ulrich pedig leszámolta a kocsis kezébe a kívánt összeget. - Feltéve, hogy nem Ulm felé mész.

- Nagy Isten! Ugyan mit keresnék én Ulmban, ahol kufárok és gyilkosok élnek?!

- Rossz tapasztalataid vannak?

- Beletrafált, uram! Az ulmiak az útvámot nem járművenként, hanem a rakomány értéke szerint számolják. Egy olyan jármű, ami követ visz a dómépítéshez, sokkal kevesebbet fizet, mint én az ezüstedényekkel. Közben meg a kőszállító kocsik sokkal mélyebb nyomot hagynak az útban, mint az én lovas kocsim a könnyű edényekkel. Istenverte gyilkosok azok! De hát tudják, a kutya is mindig a legnagyobb dombra szarik.

Miközben fölrakta az építőmester terjedelmes poggyászát és Afra batyuját a kocsira, elmondta az útirányt: - Két mérföldre innen átkelünk a folyón, azután továbbmegyünk a Duna erdején át nyugatnak, úgy, hogy Ulm városa délre lesz tőlünk. Az időjárás kedvező, hogy feljuthassunk a hágóra. Éjszaka fagyott, az út tehát kemény és így könnyen járható. No, induljunk!

Ulrich fölsegítette Afrát a kocsira, ahol egy kényelmes padon a kocsis és a zsoldos mögött foglaltak helyet. Alpert megsuhintotta az ostorát, a két bolyhos, barna sörényű, hidegvérű állat ügetésbe kezdett.

Afra még soha nem utazott ilyen sebesen, s főleg nem ilyen kényelmesen. A Duna erdejében, mely nyugat felé a folyó mindkét oldalát szegélyezte, úgy repültek el mellettük a fák, mint szalmaszál a szélben. Később, amikor Ulm városát már messze maguk mögött hagyták, Blausteinnél, az út a Blauhoz ért, amely minél inkább nyugatra mentek, annál féktelenebbül szelte át a vidéket, kanyarogva, mintha nem tudta volna, tulajdonképp melyik irányba is kell mennie.

A kocsis és a zsoldos szórakoztató társalgóknak bizonyultak, akik minden útról és minden helységről, amin áthaladtak, tudtak valami érdekeset.

Nyálkás köd ült el a vidékre. A rövid nappal során a nap csak bágyadtan sütött. Afra fázott a takaró alatt, amelyet Ulrich a vállára terített.

- Meddig akarnak ma eljutni? - kiáltott Afra a kocsisnak. - Hamar ránk esteledik. - Ulrich pedig hozzáfűzte: - Egyébként is meghalunk már éhen! Egész nap egy falatot sem ettünk.

A kocsis az ostor nyelével előremutatott: - Látják azt a tölgyet ott a dombon? Ott elágazik az út. Jobbra Wiesensteigbe, és tovább észak felé vezet. Balra csak két mérföld Heroldsbronnig. Ott vár ránk a szállás és pihenő a lovaknak. Meg lesznek elégedve.

Afra és Ulrich az úton keveset beszélgettek. Nem mintha valami gond lett volna köztük, egyszerűen csak nagyon fáradtak voltak. Ehhez jött még a lármás utazás a göröngyös úton. Álmosító volt, mint a mákfőzet. Így mindketten saját gondolataikba merültek. Afrának nem volt könnyű megbarátkoznia az új helyzettel. Múlt éjszaka még közelebb állt a halálhoz, mint az élethez, s most, egy naplementével később egy új élet felé vezető úton találja magát Ulrich von Ensingennel együtt. Vajon milyen lesz az élet Strasbourgban?

Ulrichot is az előző nap történései foglalkoztatták. Griseldis hirtelen halála a vártnál jobban lesújtotta. Leginkább azonban az viselte meg, hogy a hangulat oly gyorsan ellene fordult. Soha nem hitte volna, hogy ő valaha Ulmban, a városban, melyért oly sokat tett, börtönbe juthat. Bánat és harag kavargott benne. És minél jobban eltávolodtak Ulm városától, haragja annál nagyobb lett. Elhatározta magát, hogy Strasbourgban fogja megépíteni a kereszténység legmagasabb tornyát - az ulmi polgárok bosszantására.

- Heroldsbronn! - a kocsis többször pattintott az ostorával, kipréselve a lovak utolsó csepp erejét is.

A mezőváros szerényen simult a dombhoz, melynek csúcsát vörös sziklák övezték, mint egy kakastaréj. Városfal nem volt. A szorosan egymás mellé épített házak, melyek belülről, a piactér felől nyíltak, elég védelmet nyújtottak a betolakodók ellen. Olyan volt, mintha nem is épületek, hanem védekezésre kész polgárok állnának ott, összefont karral, az idegennel szemben.

A legkomolyabb akadályt egy árok jelentette, melyen fahíd vezetett át. Alpert ismerte az őröket, akik a kaputornyot őrizték. Leugrott a bakról, megfizette az útvámot, azután a kocsi végigzötyögött a szűk hídon át a piactérre.

A város előtt jóformán egy embert sem láttak, itt a téren azonban pezsgett az élet, ha nem is valami kulturáltan. Disznók, juhok és tyúkok osztoztak ökrös fogatokkal a szűk téren, amely tulajdonképp csak egy kiszélesedő utca volt - a kereskedők az árusítóhelyek lebontásával voltak elfoglalva. Az anyák összeszedték a gyerekeket, akik a standok között rohangáltak. A fecsegő cselédek csapatosan álldogáltak, s kicserélték a legfrissebb pletykákat. Közöttük kinyújtott kézzel mindenfelé koldusok őgyelegtek. A nap hordaléka hevert mindenütt a kövezeten, gazdagon körítve tehénlepénnyel, juh- és disznótrágyával. Afra befogta az orrát.

Kicsivel a tér vége előtt, melyet keskenyebbik oldalán egy ódon templom határolt, balra lépcsős oromzatú, keskeny ház állott. Egy fémből hajlított napkorong volt hivatott jelezni, hogy az utazó „A Naphoz" címzett fogadóhoz ért. A csúcsos bejárati kapu fölött - amelyen csak üggyel-bajjal juthatott át egy lovas kocsi - vaddisznófej volt kitűzve, melyet a fogadós maga ejtett el a környék erdeiben - ez egy olyan szokás, amivel errefelé gyakran találkozhatott az ember.

Alpert ügyesen behajtott a kocsival a belső udvarba. Elég későre járt. Az udvarban és a kocsiszínekben, a disznóólak és a tyúkólak között álltak már kocsik. Két szolga gondoskodott az állatokról, megetették őket.

Akár egy rossz színész, a fogadós összecsapta a kezét a feje fölött, amikor Alpert négy további vendéget jelentett be éjszakára. Bár ennivaló van bőven, a hálóhelyeket már elfoglalták. Esetleg ha megelégednének szalmazsákokkal a lépcsőházban...

Ulrich ekkor odalépett a gazdához, a kezébe csúsztatott egy pénzdarabot, és azt mondta: - Egészen biztos vagyok abban, hogy akad még egy kamrácska nekem és a feleségemnek.

A fogadós megnézte a pénzt, és mélyen meghajolt. - Ó, bizonyára, nagyuram, egészen biztosan!

Afra elégedetten nyugtázta, hogy Ulrich von Ensingen a feleségének nevezte. Nem hitte volna, hogy ez valaha megtörténhet. És Ulrich úgy mondta, mintha a világ legtermészetesebb dolga lenne: egy kamrácskát nekem és a feleségemnek! Afra szerette volna megölelni.

Mint várható volt, a fogadós egy hálókamrába vezette őket, ahol olyan magas ágy állt, hogy kisszékre kellett állni, hogy felmászhassanak rá. A fekvőhely fölött fából készült baldachin volt, nem is annyira a díszítés, mint inkább a hívatlan hálótársak miatt, amelyek éjszaka a mennyezetről lehulltak. Az ágyban a szalmazsák nem durva szalmával, hanem finom szénával volt megtömve.

- Nagyon meglepődnék - jegyezte meg mosolyogva Ulrich -, ha ez nem a fogadósék hálószobája lenne.

- Én is úgy gondolom - válaszolta Afra. - Mindenesetre még soha nem aludtam ilyen kényelmes helyen.

A földszinti vendéglőben alig lehetett szabad helyet találni. Egyetlen hosszú, keskeny asztal volt a teremben, egyik faltól a másikig ért. Amikor Afra és Ulrich beléptek a terembe, egyszerre csönd lett. Afra volt az egyetlen nő a vendéglőben. Szabályosan érezte a fürkésző tekinteteket. Szerencsére az ulmi konyhán már hozzászokott az ilyen helyzetekhez, különösebben nem hozta zavarba a bámészkodás.

- Üljenek ide! - kiáltott egy jámbor kinézetű kegyszerárus, s arrébb csúszott a fapadon. - A többiek mind csak kegyelmetekre akarnak majd sózni valamit!

Egy ördögűző - az asztal jobb oldali végén, egy dominikánus szerzetes, aki egy apácával utazott, akit az ördög szállt meg - sértődött arcot vágott. Egy Xantenből való vándororvos pedig az asztal másik végén, mérgesen, anélkül, hogy Afrára nézett volna, így fakadt ki: - Nem tudom, milyen üzletet köthetnék az asszonysággal!

- Való igaz - helyeselt egy pap, aki sem a származását, sem az úti célját nem akarta megmondani.

- Ó, ha netán csak egy Bibliát vagy valami nélkülözhetetlenül hasznos könyvet adhatnék kegyelmeteknek - igazolta a kegyszerárust egy bambergi könyvkereskedő -, nem lennék szomorú. Két nagy ládám van tele könyvekkel és pergamennel a kocsimon. Az üzlet haldoklik. A szerzetesek már minden könyvet megírnak maguk.

- Na, mit mondtam?! - harsogta felbőszülten a kegyszerárus. - Mind csak üzletet akar csinálni.

- Talán tilos? - egy ereklyekereskedő átellenben, az asztal keskeny oldalán a kölni Szent Ursula relikviáit magasztalta, aki a jó házasság védőszentjének számított, s közben bal szemével jelentőségteljesen Afrára kacsintott.

- Ez valódi ereklye? - Afra hitetlenkedve nézett rá.

- A szent bal füle, a kölni érsek hitelesítésével, ami a valódiságát igazolja.

Afra megijedt. De nem az ereklyeárus ajánlatától, hanem mert az asztalszomszédja, egy sovány arcú, ritkás hajú férfi, hirtelen falfehér szellemalakká változott, mély, sötét szemekkel és hosszú, lefelé hajló orral. Egy hosszú pillanatig tartott, mire Afra fölfogta, hogy a férfi álarcot tart az arca elé.

- Velencei álarckészítő vagyok - mondta a férfi, miután letette a maszkot. - A kegyed számára persze lenne egy bájos példányom, egy kokott-arc. Talán szabadna megmutatnom?...

Afra védekezően emelte föl a kezét.

- Na, ugye, hát nem megmondtam?! - szajkózta a kegyszerárus.

- Kegyed itáliai létére kitűnően beszél németül - jegyezte meg Afra elismerően, mialatt a vendéglős nagy söröskorsókban sört, égetett cserépedényben csontos húst, szétfőzött, gőzölgő káposztát, s egy kosárban kenyérszeleteket tálalt fel.

- Muszáj, ha el akarom adni a maszkokat. De én messze nem beszélek olyan jól, mint az ott. - Oldalra pillantott, és majdnem rosszallóan jegyezte meg: - Cremonai freskófestő. Munkát keres. Egy árva szó nélkül is boldogul.

A többiek nevettek, a freskófestő értetlenül pislogott.

- Maradjunk még annál a kettőnél ott fönt, az ördögűző mindkét oldalán - a kegytárgykereskedő rájuk mutatott. - Egyik se valami beszédes. Ez azonban érthető. Az egyik nyomorék, aki megbénult, miután lezuhant egy állványról. Most csak reménykedik a

gyógyulásában a Szent Apostol, a Santiago de Compostela-i Jakobus segítségével. Szegény ördög! Arról pedig, ott, semmit sem lehet tudni - hüvelykujját kifordította.

- Futár vagyok, titkos küldetésben - mondta a megszólított, közben felhúzta az orrát, mintha az egész procedúra a terhére volna. Fekete ruhája, és a ruha vállnál puffos ujja előkelő külsőt kölcsönzött neki.

- És kegyelmetek honnan jönnek? Hová mennek? - az ördögűző szerzetes hirtelen Afrához intézte a szót, mialatt csurgó nyállal rágta a húst egy csontról csorba fogaival.

- Ulm városából jövünk - válaszolt röviden Afra. Ulrich meglökte a lábát az asztal alatt, és átvette a szót:

- Tulajdonképpen Passauban lakunk. Ulmon át tartunk Trierbe.

- Nem igazán látszanak zarándokoknak!

- Nem is vagyunk azok! - válaszolta Afra.

- Egy kendőkereskedést szeretnénk nyitni - egészítette ki Ulrich nagy lélekjelenléttel. Afra rábólintott.

A szeme sarkából észrevette, hogy a kegytárgyárus mereven bámulja. Afra kezdte nem jól érezni magát a bőrében.

- Lehetséges - kezdte az árus tétovázva -, hogy valahol már találkoztunk?!

Afra megijedt.

-Valahogy olyan ismerősnek tűnik az arca.

- Igazán nem tudom, honnan lehetne az - Afra segélykérő pillantást vetett Ulrichra.

Az élénk asztali csevegés hirtelen megakadt. Nem annyira a kegytárgyárus esetlen kérdései miatt: az ereklyekereskedő keltette fel a társaság érdeklődését. Az asztal alól észrevétlenül előhúzta mintákkal tömött táskáját, és semmitől nem zavartatva magát, kezdte kipakolni a relikviákat. A szükséges magyarázatok persze nem maradhattak el: - Ez a kölni Ursula bal füle, ez Gaubald von Regensburg farcsontja, emitt egy darabka Sibylle von Gages halotti ingéből... Nézzék csak, Idesbald von Dünen bal hüvelykujja, és Paulina von Paulinzella lábkörme - mind tanúsítvánnyal!

Afra undorodva tolta félre a tányérját, s ugyanebben a pillanatban a füstös vendéglőbe belépett Alpert, a kocsis, és a zsoldos, Jörg.

- Nyomakodjatok be valahová! - mondta a vendéglős, és egyiket a másik után bepréselte az asztalhoz.

Alpert az ereklyeárus mellé ült le. Amikor tányérja előtt megpillantotta a szentséges maradványokat, eltorzult az arca: - Itt tényleg ilyen ócska a koszt?

A többiek nevettek, ordítoztak, és a térdüket csapkodták. Csak az ereklye-kereskedő maradt komoly, és dühösen pillantgatott körbe. A feje egész vörös lett, azt lehetett hinni, rögtön fölrobban, és fojtott hangon sziszegte: - Kimondottan csak a legjelentősebb szentekről van szó, ezen ereklyék valódiságát vezető püspökök és bíborosok bizonyítják.

- Mit kér Szent Ursula füléért? - érdeklődött a kegytárgyárus.

- Ötven gulden, szolgálatára.

A fogadós, aki az ereklyeárus válla fölött átnézett, elborzadva kiáltott fel:

- Ötven gulden egy aszalt fülért! Nálam egy felséges főtt sertésfül két pfennig, a kolbász-konyháról, teljesen friss, és megszentelt káposztával adom! Ha kell, még egy szakvéleményt is kaphatnak ráadásnak!

A hahotázó vendégek persze a vendéglős oldalára álltak, az ereklyekereskedő pedig elsüllyesztette gusztustalan kincseit a táskájába.

A velencei álarckészítő nagy titokban mesélni kezdett szomszédjának, a könyvkereskedőnek:

- Nálunk, Lombardiában egész családok élnek abból, hogy halott nagyszüleiket meszes földbe temetik, s egy év múlva kihantolják. Aztán a sütőben kiszárítják a csontokat, és eladják mint relikviákat. Pénzéhes püspök pedig mindig akad, aki a szent csontok valódiságát hitelesíti.

A könyvkereskedő fejét csóválta: - Mikor lesz már elég ebből az esztelenségből?

- Az utolsó ítélet előtt aligha - mondta Ulrich mester, a könyvkereskedőhöz fordulva. - Kegyed azt mondja, rossz idők járnak a könyvekre. Ezt nem akarom elhinni. Bár a pestis és a kolera erősen megtizedelte a kolostorokat, és sok könyvtár másoló nélkül maradt, de a kegyelmetek fő vásárlórétege, a nemesség, sokkal kevesebbet szenvedett az embereket ért csapásoktól.

- Való igaz - válaszolt a kereskedő. - A nemesség azonban még mindig nyögi a keresztes hadjáratok következményeit. Kevesebb mint felére csökkent a számuk, és a finom uraságok sem adják már ki olyan könnyedén a pénzt, mint azelőtt. A jövő nem a vidéki nemeseké, hanem a városi kereskedőké. Nürnbergben, Augsburgban, Frankfurtban, Mainzban és Ulmban találhat kereskedőket, akik olyan gazdagok, hogy a császárt is megvehetnék. Sajnos csak nagyon kevesen tudnak írni és olvasni. Fatális fejlődési irány ez egy olyan könyvkereskedő számára, mint én.

- És semmi remény, hogy ez a helyzet megváltozzon?

A kereskedő vállat vont. - Hozzá kell még tennem az igazság kedvéért, hogy a könyvek nagyon drágák. Egy Biblia ezer oldalát egy szorgalmas szerzetes három évig írja. Ha csak a napi élelmezését szeretné kifizetni, és minden évben vesz egy új csuhát, no meg a tinta és a pergamen ára - egy vagyon. Tehát egy Bibliát nem adhatok két guldenért. No de igazán nem szeretnék panaszkodni!

Ulrich von Ensingen elgondolkodva nézett rá. - Meg kellene tanulni a varázslást, hogy az egyszer már leírt könyv magától megsokszorozódna, tízszer, sőt, akár százszor is, anélkül, hogy emberi kéz egy tollat megérintene.

- Uram, kegyelmed álomvilágban él, és agyrémeket lát.

- Lehet, de álomképekből születik minden jelentős találmány. Hová utazik?

- A mainzi érsek a legjobb vevőim közé tartozik. Előtte azonban meg akarom még látogatni a württembergi grófot is. Messze földön híres könyvtára van, és a könyv iránti szenvedélye tart életben olyan embereket, mint én is.

- Eberhard úr, a württembergi gróf? - Afra döbbenten nézett a könyvkereskedőre.

- Kegyelmed ismeri talán?

- Igen, vagyis nem, ugyanis az úgy volt... - Afra teljesen összezavarodott. - Apám könyvtáros volt a württembergi grófnál.

- Ó! - csodálkozásban most a könyvkereskedőn volt a sor. - Diebold mester?

- Úgy hívták.

- Hogyhogy hívták?

- Ulm felé tartott, amikor leesett a lóról és nyakát szegte. Afra vagyok, a legidősebb lánya.

- Milyen kicsi a világ! Én évekkel ezelőtt Monte Cassino kolostorában találkoztam Diebolddal. Hatalmas egy építmény, magasan a völgy fölött, valóságos város háromszáz szerzetes, teológus, történész és tudós számára, és a kereszténység legnagyobb könyvtárával rendelkezik. Ahogy Diebold mester, úgy én is hallottam, hogy a könyveknek elég jelentős részét pénzzé akarják tenni, mindenekelőtt az antik szerzők műveit. Az apátság bencés szerzeteseinél ezek a szerzők istenteleneknek számítanak, mi azonban nagyra becsüljük őket.

- Attól tartok, kegyelmed apámmal együtt nagyon szerette volna megszerezni ezeket.

- Úgy volt, valóban. Eberhard von Württemberg gróf sok pénzt adott a kegyed édesapjának. Így vele nem tudtam versenyezni. Már két tucat régi írást kikerestem magamnak, jó üzletet láttam bennük. Akkor azonban jött Diebold mester, és egyben fölvásárolta az összes eladó könyvet. Egy olyan kis könyvkereskedőnek, mint én vagyok, le kellett mondania róluk.

- Igazán sajnálom. Ő már csak ilyen volt.

A könyvkereskedő elgondolkozott: - Később megpróbáltam néhány könyvet megvenni tőle - természetesen nyereséggel -, de megtagadta a kérésem. Több mint ötszáz könyvből egyetlenegyet sem tudtam kikönyörögni. Hogy miért ragaszkodott annyira az apátságból szerzett minden egyes könyvhöz - máig nem értem.

Afra lopva Ulrichra nézett. Ő is elgondolkozott. A könyvkereskedő elbeszélése igencsak rejtélyesnek tűnt.

- Mégis... mit gondol? - kérdezte Afra.

A könyvkereskedő hosszan hallgatott. Végül azt mondta: - A régi rómaiaknak volt egy közmondásuk: *Habent sua fata libelli.* Nagyjából azt jelenti: A könyveknek megvan a saját sorsuk, vagy másképpen: Minden könyvnek megvan a maga titka. Talán Diebold mester birtokában volt egy titoknak, amiről senki más nem tudott. Én sem. Ez arra ugyan nem egyértelmű magyarázat, miért nem akart a Monte Cassino-i könyvtárból származó könyvektől megválni, de talán mégis arra utal, hogy szűkmarkúságának komoly oka volt.

Ulrich von Ensingen Afra kezét kereste, anélkül, hogy tekintetét levette volna a könyvkereskedőről. Afra megértette a gyengéd érintés üzenetét: most nem szabad hibázni. Legjobb, ha hallgatsz.

- De hát ez már mind a múlté! - mondta a lány, mintegy mellékesen.

- Jó tizenöt éve lehetett - erősítette meg a könyvkereskedő, majd kis szünet után azt kérdezte: - Ugye azt mondta, Diebold mester leesett a lóról?

Afra némán bólintott.

- Biztos ebben?

- Nem értem, mire céloz.

- Nos hát: saját szemével látta, hogy az apja leesett a lóról?

- Természetesen nem. Én nem voltam ott. De hát kinek állt volna érdekében, hogy apám ellen elkövessen valamit?

Ulrich mestert feszélyezte, hogy Afra beszélgetése a könyvkereskedővel láthatóan mindenki érdeklődését felkeltette. Kedvetlenül mondta: - Mondja csak, ha tud valamit az esetről. Máskülönben jobb hallgatni!

Afra izgatott volt. Szívesen folytatta volna a beszélgetést. A könyvkereskedő azonban bocsánatkérőn felemelte a kezét, és Afrához fordulva annyit mondott: - Bocsásson meg, nem akartam feltépni a régi sebeket, csak összekapcsolódtak a gondolataim.

Később, amikor a hálókamra felé tartottak, a hátsó épületbe, Afra azt súgta Ulrichnak: - Gondolod, hogy apámat megölték a pergamen miatt?

Az építőmester megfordult, felemelte a lámpást, mely a meredek lépcsőn az utat mutatta nekik, és Afra arca elé tartotta. A falon alaktalan árny táncolt. - Ki tudhatja? - mondta halkan. - A legesztelenebb ok miatt is ölnek embert.

- Istenem! - hebegte Afra. - Erre soha senki nem gondolt. Amikor történt, még túl fiatal és tapasztalatlan voltam, hogy ilyesmire gondoljak.

- Láttad apád holttestét?

- Igen, persze. Nem látszott rajta semmi sérülés. Úgy nézett ki, mintha aludna. Eberhard gróf méltó temetést rendezett neki. Jól emlékszem rá. Három napig csak sírtam.

- És anyád?

- Ő is sokat sírt.

- Nem arra gondoltam. Azt mondtad, önszántából vetett véget az életének...

Afra a szája elé kapta a kezét. Hevesen lélegzett. Aztán azt mondta: - Arra gondolsz, talán nem saját akaratából kereste a halált?

Az építőmester hallgatott. Azután átkarolta a lányt, és azt mondta: - Na, menjünk!

Ezen az éjszakán volt először lehetőségük, hogy egy ágyban, együtt aludjanak. Megfelelő helyszín híján, a legelsőtől eltekintve, eddig csak a dómbéli kunyhó padlóján vagy a Duna partjának nedves füvén szeretkeztek. A félelem, hogy közben fölfedezhetik őket, mindig kellemetlen mellékízt adott ezeknek az alkalmaknak. Másrészt azonban a helyszín, s az a tudat, hogy valami tiltott dolgot cselekszenek, bizsergető izgalmat is jelentett számukra.

Afra elmerengve bújt ki a ruhájából, s bemászott a durva takaró alá. Fázott. Nem csak a fűtetlen hálókamrában uralkodó hideg miatt. A szívét is fagyosnak érezte.

A könyvkereskedő feltevései és célzásai elgondolkodóvá és hallgataggá tették. Kétségtelen, a könyvárus csak egy fecsegő alak, semmilyen komoly bizonyítéka nincs a feltételezéseire. És neki vajon milyen bizonyítéka van arra, hogy a szülei valóban úgy haltak meg, ahogy hiszi? Amikor Ulrich is lefeküdt, akaratlanul hátat fordított neki. Nem akarta elutasítani, gondolkodás és szándék nélkül tette.

Ulrich megérezte, mi zajlik a lány lelkében. Afra tartózkodása egyáltalán nem volt ellenére. Túl sok minden történt az ő életében is: nem lehetett csak úgy átsiklani fölöttük, mintha mi sem történt volna. Ulrich a lányhoz simult, bal karját a csípőjére tette. Gyöngéden megcsókolta a nyakát, és megpróbált egy szó nélkül elaludni. Afra egyenletesen lélegzett, Ulrich azt hitte, már rég elaludt, amikor egyszer csak - jó egy óra múlva - a hangját hallotta:

- Te sem tudsz elaludni, ugye?

Ulrich kábán suttogta a lány nyakába:

- Nem.

- Griseldisre gondolsz, eltaláltam?

- Igen. Neked pedig nem megy ki a fejedből, amit a könyvkereskedő mondott.

- Egyszerűen nem tudom, mit gondoljak. Szinte olyan, mintha átok lenne ezen a pergamenen, átok, amely minket sem kímél.

- Butaság - dörmögte Ulrich von Ensingen, és gyöngéden megsimogatta Afra hasát. - Eddig soha nem volt rá okom, hogy gonosz erők hatalmával gondoljak.

- Igen, eddig! De amióta találkoztunk...

-...e tekintetben semmi sem változott.

- És Griseldis halála?

Ulrich mély levegőt vett, aztán kifújta - Afra nyakát csiklandozta a levegő. A férfi hallgatott.

- Tudsz róla, hogy a fiad fölkeresett Griseldis halálának napján?

- Nem, de nem csodálkozom rajta. Az utóbbi időben nem volt a legjobb a viszonyunk. A szememre hányta, hogy én kergettem Griseldist a halálba.

- Engem pedig azzal vádolt, hogy megbűvöltelek. Megfenyegetett, és azt parancsolta, hagyjalak békén.

- Megbűvölni - nem is ez a helyes szó. Inkább elbűvöltél. Vagy még inkább: elvarázsoltál. Ulrich halkan nevetett. - Mindenesetre sikerült új értelmet adnod az életemnek.

- Hízelgő!

- Hát... ha annak veszed. Tudnod kell, nekem nem létezett más, csak a katedrálisom tervei. Néha azon kaptam magam, hogy az oszlopokra faragott szentekkel beszélgetek. Ez azért elmond valamit egy élete delelőjén járó férfi lelkiállapotáról.

- A házasságod nem volt valami boldog?

Ulrich hosszan hallgatott. Nem akarta Afrát ezzel terhelni. De a koromsötét és Afra közelsége megkönnyítette a gyónást.

- Griseldis egy prépost leánya volt - kezdte Ulrich tétován. - Apját-anyját nem ismerhette. Születése után rögtön kolostorba került, a bajorországi Wittelsbachba, ott lett novícia. Húszéves koráig a csuhásokon kívül nem látott férfit. Nemes metszésű arc, sötét szemek, keskeny orr. Egyszer összeveszett a főnöknővel, még a végleges fogadalomtétel előtt, és elhagyta a kolostort. Bár megtanult írni-olvasni, és tudta latinul az Újtestamentumot, de az emberekkel - főleg a férfiakkal - szemben gátlásosán viselkedett. Itt-ott kapott valami munkát, de igazi megoldást ez nem jelentett. A külseje és a visszafogottsága különös vonzerővel hatott rám. Fiatal voltam - ma azt mondanám: túl fiatal -, és a világtól való menekülését és félénkségét női rafináltságnak hittem. Amikor először megcsókoltam, azt kérdezte, lány lesz vagy fiú. Nem csekély meggyőző erő kellett hozzá, hogy megértessem vele, a világ nem olyan szörnyű, mint ő hiszi. Azt reméltem, megváltoztathatom, így hát belementünk a házasságba. Ám fiunk születése után minden testiséggel kapcsolatos dolgot undorítónak és utálatosnak talált. Alig tudtam megakadályozni, hogy egy éjszaka egy ágy alá rejtett késsel rám támadjon. Kiderült, hogy a férfiasságomat akarta levágni és -

ő maga mondta - a disznók elé vetni. Akkoriban azért még reménykedtem, hogy majd csak kigyógyul a szülési sokkból, és az életünk újra normális mederbe jut, de az ellenkezője történt. Griseldis az apácáknál töltötte minden idejét. Először azt gondoltam, imádkozni jár oda. Később viszont megtudtam, hogy a kolostor falai mögött a nők egymás közt bűnös örömöknek hódolnak.

Afra megfordult, és Ulrich felé fordította az arcát, anélkül, hogy ránézett volna. - Nagyon sokat kellett szenvedned - mondta a sötétben.

- A legrosszabb az volt, hogy kifelé meg kellett óvni a látszatot. Egy építőmesternek, akinek a felesége a kolostorban az apácákkal hetyeg, miközben megpróbálja a férje farkát levágni, nem sok esélye van, hogy tiszteletet keltsen és tekintélyt szerezzen. Lehet az a katedrális, amit épít, akármilyen magas és pompás.

- És Matthäus, a fiad? Ő tisztában volt mindezzel?

- Nem, úgy hiszem, nem. Különben nem engem hibáztatott volna a köztünk lévő rossz viszony miatt. Te vagy az első, akivel erről beszélek.

Afra tétován simogatta Ulrich arcát. Aztán mindkét kezével megfogta a fejét, és közelebb húzta magához. A sötétben a csók csak másodszorra sikerült.

A távolból az éjjeliőr kiáltása hangzott, aki az éjfélt hirdette. Monoton hangon figyelmeztetett: „Tűzre, vízre vigyázzatok, nehogy baj érje házatok!"

Nem volt igazán utazásra ingerlő a ködös reggel. A házak cserepeit és a fák száraz ágait belepte az első dér. Egy pillantás az ablakból elárulta, hogy már elég késő van. A kocsis már felszerszámozta a lovakat.

- Igyekezzenek! - kiáltotta, amikor Afrát megpillantotta az ablakban. - Hosszú út áll ma előttünk!

A vendégfogadóban Afra és Ulrich egy nagy korsó meleg tejet ittak, hozzá egy szelet kenyeret, kövér szalonnával.

- Hol a könyvkereskedő? - kérdezte Afra a vendéglőstől.

Az nevetett.

- Elsőként kelt föl. Korábban kellett volna felébredniük, fiatalasszony!

Afra csalódott volt. Annyi kérdés támadt benne éjszaka.

- Tudja netán, hová ment, honnan jött? Tudja a nevét? - kutakodott utána.

- Sejtelmem sincs, éppúgy nem tudom a nevét, mint a kegyelmetekét. Miért nem kérdezte őt magát?

Afra vállat vont.

- És kegyedék hová mennek?

- Nyugatnak, a Rajna mentén - válaszolt Ulrich Afra helyett.

- A Fekete-erdőn át?

- Igen, úgy hiszem.

- Ebben az évszakban nem lesz egyszerű menet. Az év vége felé járunk, s a tél, jéggel és hóval, akármikor beköszönthet.

- Nem lesz az olyan rossz - mondta nevetve Ulrich. Azután kifizette a gazdát, és a csomagok után nézett.

- Kedves város ez a Heroldsbronn - jegyezte meg Afra, amikor a kocsis a keskeny városkapun át kihajtott a kocsival. Az utcakölykök, akik a kocsi külső oldalán fürtökben lógtak és kéregettek, most leugrottak. Miután a kocsi átment a hídon is, a kocsis pattintott az ostorával, s a lovak ügetésbe fogtak.

Afra takarójába burkolózva a zsoldos háta mögött keresett menedéket a jeges szél ellen. Valóban nem a legkedvezőbb időt választották az utazásra. Ulrich megszorította Afra kezét.

- Meddig akarsz ma eljutni? - kiáltotta Ulrich a kocsisnak.

Az megfordult. - Csak a jóisten tudja. Ha majd a Jeges-pataki szakadékot elhagytuk, többet tudok mondani.

A köd egyszerre felszállt, és feltűntek előttük az első erdős részek; kicsi, tömött fenyőerdők, melyekből fél mérföld után egy szabad, füves rét nyílt. Egy domb tetején, ahonnan szabad kilátás nyílt nyugat felé, a kocsis az ostorral a látóhatárra mutatott:

- A Fekete-erdő! - kiáltotta a szél ellenében, úgy, hogy látni lehetett a leheletét.

Ameddig a szem ellátott, csak erdő borított mindent, végtelen, sötét erdőtenger a széles dombokon. Szinte elképzelhetetlennek tűnt, hogy ezen az akadályon egy lovas kocsi átjuthat. Ulrich megütögette a kocsis hátát:

- Remélem, jól ismered az utat az erdőn keresztül!

Az megfordult:

- Nem kell félni. Legalább fél tucatszor átmentem már rajta. Igaz, nem ebben az évszakban. Legyenek csak nyugodtak!

Jó ideje nem láttak már ember lakta települést, másik kocsival sem találkoztak. Amikor a földúton bejutottak a Fekete-erdőbe, rájöttek, miről kapta a nevét. Szorosan egymás mellett álltak a hórihorgas fenyőfák, alig szűrődött át ágaikon keresztül egy kevéske fény. A kocsis visszafogta a lovakat.

Az erdőben áhítatos csend uralkodott, akár egy katedrálisban. A kocsi zaját ebben az ünnepélyes csöndben alig lehetett hallani. Itt-ott néha fölrebbent egy madár. Afra és Ulrich alig mertek szólni. És az erdő csak nem akart véget érni.

Hogy a gyászos hangulatot oldja, a kocsis - épp húsz mérföldet hagytak már maguk mögött - elővett egy üveg pálinkát, és körbeadta. Afra nagyot húzott belőle. A szesz égette, mint a tűz, de legalább melegítette.

A kocsis hangos kiáltással megállította a lovakat. Előttük, keresztben az úton fenyőfa feküdt. Előbb úgy tűnt, a szél csavarta ki a fát, amikor azonban a kocsis szemügyre vette, nyugtalan lett.

- Itt valami nincs rendben! - kiáltotta fojtott hangon. - A fa csak nemrég dőlt ki - és összehúzott szemmel kémlelt a sűrűbe az út mindkét oldalán. Tátott szájjal hallgatózott gyanús zajok után; de a lovak horkantásán és a lószerszám zörgésén kívül mást nem lehetett hallani. Afra és Ulrich megkövülten ültek.

A zsoldos lassú mozdulatokkal húzta elő számszeríját az ülés alól. Óvatosan, kerülve minden zajt, lemászott a bakról.

- Mit jelentsen ez? - suttogta rémülten Afra.

- Úgy tűnik, mintha kelepcébe estünk volna - mormogta Ulrich, mialatt tekintete az erdőt fürkészte.

A kocsis heves kézmozdulattal magához intette Ulrich mestert. A férfi lelkére kötötte Afrának: - Itt ülsz, és nem mozdulsz el a helyedről! - majd ő is lemászott a kocsiról.

A három férfi suttogva tanácskozott, mit kéne tenni. Az erdei út keskeny volt, a bozót és a fák csak oly szűk átjárót engedélyeztek, hogy visszafordulásról szó sem lehetett. Cselekedniük kellett tehát, ha nem akartak kishitűen és gyáván beletörődni a sorsukba. A fa nem látszott olyan vastagnak, hogy három erős férfi ne tudta volna fölemelni és oldalra vonszolni.

Biztosak lehettek, hogy a sűrűből minden pillanatban útonállók bukkanhatnak elő. Sietniük kellett. Szorosan egymás mellett, karjukat a törzs alá nyomták, és vezényszóra, lépésről lépésre oldalra nyomták a fatörzset.

Épp végeztek, amikor az építőmester Afrára pillantott. Amit látott, attól megfagyott a vér az ereiben. A kocsin egy sötét alak hátulról befogta Afra száját, egy másik megpróbalta letépni a ruháját, míg egy harmadik a kocsi belsejében a rakománnyal volt elfoglalva. A zsoldos az íjához kapott, a kocsis megmarkolta az ostorát, Ulrich pedig egyetlen ugrással a bakon termett.

- Vissza, vissza! - ordította a zsoldos, rájuk tartva az íjat. Ulrich azonban ügyet sem vetett rá. Mindkét öklével csépelte a haramiát, mint aki eszét vesztette. Egy kemény ökölcsapás után a rabló hirtelen elengedte Afrát, és támadója felé fordult. Afra sikoltozott, mint akit nyúznak, a két férfi őrülten viaskodott. Ulrich soha nem hitte volna, hogy ilyen erők lapulnak benne. Ám amikor a második útonálló, aki előbb Afrával erőszakoskodott, megragadta Ulrich nyakát, míg a másik térdét

a hasába nyomta, Ulrich föladta. Érezte, amint lassan halványodik a tudata, aztán minden elsötétült a szeme előtt.

Már nem láthatta, hogy a zsoldos, aki a verekedést felemelt fegyverrel követte, kilőtte nyilát. Mint egy fellobbanó lángnyelv süvített a nyílvessző a levegőben, s hátulról belefúródott az egyik rablóba. A levegőbe rándult a karja, felágaskodott, mint egy megbokrosodott állat, és háttal lezuhant a kocsiról, majd mozdulatlanul elterült a kerekek között. Amikor cimborájukat veszni látták, a másik kettő futásnak eredt a sovány zsákmánnyal.

Afra aggódva hajolt Ulrich fölé, aki eszméletlenül feküdt a bakon. A lány ruhája a melle fölött szétszakadt, de komolyabb baja nem történt. - Térj magadhoz - könyörgött sírós hangon.

Ulrich végre fölnyitotta a szemét. Hevesen megrázta a fejét, mintha az imént átélteket akarná lerázni magáról.

- Hol van az a szemét? - sziszegte Ulrich fájdalomtól eltorzult arccal. - Megölöm!

- Ne törődj vele - mondta Afra. - A zsoldos már megelőzött.

- És a többiek?

Afra fölemelte a karját, és előre mutatott.

- Mire várunk?! Utánuk! - Ulrich összeszedte magát.

- Nyugalom, nyugalom! - csillapította a kocsis. - Mi legyen ezzel itt?

Ulrich csak most látta meg a bandität a kocsi alatt. - Meghalt? - kérdezte óvatosan.

A zsoldos odatartotta az íját az építőmester elé. - Egy jól irányzott lövés ebből a fegyverből egy bikát is leterít. Ez a csirkefogó pedig kétségkívül nem egy bika.

- Ahhoz elég ereje volt, hogy meg akarjon ölni! Azt hittem, megfojt. - Ulrich lemászott a kocsiról.

A rabló arccal lefelé feküdt a fagyos földön. Végtagjai bizarr módon kicsavarodtak. A testén nem látszott sérülés. Lövés sem - semmi.

- Tényleg meghalt? - kérdezte Ulrich, de nem várt választ. Undorodva fogta meg a halott hátracsavarodott bal karját és kihúzta a kocsi alól. - Nem hagyhatjuk csak így itt fekve - mondta bizonytalanul.

- Mit gondol, ők dísztemetést rendeztek volna, ha mi halunk meg? - a kocsis arcán láthatóan harag ült.

Amikor Ulrich a hátára fordította a halottat, megállt. Mint akit villámcsapás ért, Afrára nézett; majd a kocsisra vetett egy kérdő pillantást, aki mellette állt. - De hát ez... - dadogta halkan. Tovább nem jutott.

- ...a nyomorék a vendégfogadóból - fejezte be helyette a mondatot a kocsis. - Egyáltalán nem volt ez olyan béna és szánalomra méltó, mint amilyennek mutatta magát.

-Úgy látszik, csak azért lapult a szálláson, hogy kikémlelje, kitől lehet a legtöbbet szerezni.

- Úgy tűnik, valóban - jegyezte meg a kocsis, és így folytatta: - Megéltem már egyet-mást, de ilyen aljassággal még nem találkoztam. Játssza a szánalomra méltó nyomorékot, közben meg azt tervezgeti, hogyan rabolhat ki. Remélem, kegyelmeteknek nem veszett oda semmijük! A két cinkannát, amit tőlem elloptak, el tudom felejteni.

Ulrich von Ensingen kérdően pillantott Afrára. Afra két kézzel fogta össze a mellrésznél eltépett ruháját. -A pergamen! - susogta halkan.

- Elrabolták?

Afra bólintott.

Az építőmester elgondolkozva oldalra nézett.

- És a pénzük? - érdeklődött a kocsis, akit beavattak, hogy utasai nagyobb összegű pénzt visznek magukkal.

Ulrich a lovakhoz lépett, és kissé fölemelte a hámot. Az alatt rejtőzött a két „pénzmacska" - bőrzacskók, melyek nagyobb összegű pénz szállítására szolgáltak. Ulrich tenyerével meglapogatta a zacskókat, s hallotta a pénz csengését.

- Minden rendben - mondta elégedetten. - De azért valahogy csak tüntessük el ezt a gazembert. Mégiscsak ember volt, ha gonosz is.

Hármasban elhúzták a hullát az erdőbe, és két fa földön futó gyökerei közé fektették. Fenyőágakkal takarták be. Azután felszálltak a kocsira, és folytatták útjukat.

Közben dél lett. Legfőbb ideje volt, hogy végre átkeljenek a Jeges-pataki szakadékon. A kocsis előző útjai alapján tudta, hogy mindenre fel kell készülni: erős esők után földcsuszamlásra, kavicsgörgetegre a fagy vagy a szárazság miatt. Elég volt egy szembejövő kocsi a keskeny úton, ahol alig akadt kitérő, hogy nehéz helyzetet teremtsen.

Mindnyájukban ott bujkált még a vakmerő támadás emléke. Több mint egy óra telt el azóta, de egy szó sem hangzott el. Afra maga elé meredt. Nem tudta, sírjon vagy nevessen a pergamen elvesztése miatt.

Apjának különös hagyatéka most még kíváncsibbá tette - főképp, hogy a könyvkereskedő oly furcsa megjegyzéseket tett a szülei haláláról. Furcsamód mégis megkönnyebbültnek, szabadabbnak érezte magát. Mint egy kő, úgy nyomta az utóbbi napokban a pergamen, szinte kínozta. Ez is elmúlt. Strasbourgban maguk mögött hagyják a múltat, új életet kezdenek, nyugalmasat. A sors azonban másképp akarta.

Minden különösebb gond nélkül hagyták maguk mögött a Jeges-pataki szakadékot, amikor a kocsis egy tisztáson megállította a lovakat. Gyanakodva figyelte a környéket, azután leugrott a bakról, és pár lépést tett egy - a fagyos földön fekvő - világos színű tárgy felé.

Afra sokkal gyorsabban rájött, mi lehet az, mint a többiek. A gazfickók, akik a dobozt elrabolták, a számukra értéktelen pergament egyszerűen eldobták.

A kocsis a pergamen mindkét oldalát megvizsgálta, s már ott tartott, hogy újra eldobja, amikor Afra rákiáltott: - Ne dobja el kérem, az az enyém!

- A kegyedé? - a kocsis hitetlenkedve pislogott.

- Igen, nálam volt egy dobozkában, a nyakamban hordtam. Apámtól maradt emlékem.

Afra magyarázata nem oszlatta el az ember bizalmatlanságát: - Emlék? - kérdezte. - De hát a pergamen teljesen üres, egy betű sincs rajta!

- No, adja csak bátran ide! - sietett Afra segítségére az építőmester.

A kocsis kelletlenül tett eleget a felszólításnak. Valamit mormogott maga elé, átadta Afrának a pergament, felmászott a bakra, s a lovak közé csapott.

Amikor a kocsi megindult, hátrafordult, és így szólt a lányhoz: - Tudom ám, hogy csak viccel velem! Még hogy emlék az apjától! Egy üres lap?!

- Ki tudja - válaszolta Afra sokatmondóan és kényszeredett mosoly futott át arcán.

A dóm titkai

Csapatokban özönlöttek a strasbourgiak a zsindelyes hídhoz. A kőből épült híd átívelt az Illen, azon a lustán hömpölygő folyón, amely délen kettévált, hogy északon újra egyesüljön, mialatt két ága disznógyomor formát írt le. A híd, amely a katedrális közelében volt, minden hónapban egyszer démoni színjáték színhelyéül szolgált, amely odacsalogatott ifjakat és véneket.

Reggel összeült a bíróság: egy borhamisítót, egy hamis pénz-készítőt, egy tisztességtelen mészárost - aki macska- és nyúlhúst adott el - és egy polgárembert, aki ellenállás nélkül hagyta, hogy a felesége megverje, folyóba merítésre ítéltek. Az a hír is járta, hogy egy ringyót - akit gyóntatója az oltár mögött teherbe ejtett - még aznap vízbe fojtanak.

A nagy székesegyház felé menet a tömeg magával sodorta Afrát. Nem is tudta, mit vár, de a csődület felkeltette a kíváncsiságát. Egymás hegyén-hátán álltak a strasbourgiak a folyó mindkét

partján, nyakukat nyújtogatva. Gyönge napsugarak ontották az első tavaszi langymeleget. A lusta folyóból - melyről az ember sohase tudta pontosan, melyik irányba is folyik - szennyvíz dögletes bűze áradt. Aki közelebbről megnézte, elhullott állatokat - macskát, patkányt -, szemetet és állati ürüléket láthatott. De ezt most senki nem nézte meg közelebbről. Az emberek várakozásteljesen bámultak a hídra, melynek közepén hosszú, emelőgerendával ellátott faállványt állítottak fel, hasonlót a fából készült emelődarukhoz, melyeket a székesegyház építésénél is használtak. A gerenda rövidebb végére nagy kosarat erősítettek. Azokra a ketrecekre hasonlított, amikből a közeli piacon baromfit és más háziállatokat árultak.

Amikor a városbíró fekete talárban és - fejfedőként - egy puffos sapkában felmászott egy nagy hordóra, egyik pillanatról a másikra elnémult a szájtáti tömeg. A hat harcias, bőrruhába öltözött poroszló nem bánt kesztyűs kézzel azokkal a férfiakkal, akiket nem sokkal azelőtt ítéltek el a városháza előtti téren. A poroszlók taszigálták, lökdöstek maguk előtt szerencsétleneket, s egy sorban fölállították őket a bíró előtt. Akkor a bíró fölolvasta a delikvensek nevét és büntetésüket, amit tettükért érdemeltek. Az ítéleteket a tömeg kurjantásokkal és tetszéssel, máskor rosszkedvű morgással fogadta.

A borhamisító enyhe büntetéssel megúszta: egyszeri lemerítessél. Ó volt az első. Két poroszló elkapta, és bezárták a ketrecbe. A négy másik poroszló felmászott az emelőgerenda hosszabbik karjára, s a kosár a hamisítóval a levegőbe emelkedett. Ekkor elfordították, és a kalitkát a vízbe engedték.

A víz bugyborékolt, csobogott és bugyogott, akár a disznóvér a kolbászfőző üstben, s a borpancsoló kosarával együtt egy pillanat alatt eltűnt a gusztustalan szarlevesben. A városbíró tízig számolt magában, miközben egyik ujját a másik után feltartotta a levegőbe. Tíznél a borhamisítót kihúzták a bűzlő folyóból.

Az első sorokban rikácsoltak és fedőket vertek össze a némberek. Kórusban kiabálták: - Tovább, csak tovább! Merítsétek meg még egyszer!

Ez az eljárás ismétlődött a másik három bűnösnél. A csaló mészáros kapta a legsúlyosabb büntetést: egymás után négy merítést kellett túlélnie. Amikor a negyedik merítés után kihúzták a folyóból, szánalmasan festett. A mocsok annyira belepte, hogy alig tudta kinyitni a szemét. Térdelve kapaszkodott a ketrec rácsaiba, és levegő után kapkodott. Amikor a poroszlók kiszabadították a kalitkából, összeesett a hídon.

- Ez se fog nekünk többet döglött macskát meg nyulat eladni - kiabálta egy dühös asszonyság.

Egy megtermett férfi kivörösödve, ökölbe szorított kézzel ordította: - Túl enyhe ítélet! Föl kellene akasztani a gazembereket!

Kiáltása heves helyeslésre talált, és rögtön újabb kórus alakult: - Lógjanak, lógjanak!

Eltartott egy ideig, mire a dühös ordítás elcsitult. Azután hirtelen síri csönd lett, olyan csönd, hogy hallani lehetett egy szamáraskordé zörgését, mely a nagy tér felől jött, és fölkanyarodott a hídra. A bámészkodók némán nyitottak neki utat. A nézők egyike-másika keresztet vetett a kétkerekű kordé megpillantásakor.

A kordé alján bekötött zsák hevert. Nem volt nehéz felismerni, hogy valami élőt rejt. Halk nyöszörgés hallatszott. A zsákon pár tincs vörös haj, lófarokba kötve. Egy vörös ruhás szolga a híd közepére vezette a szamarat, mely az utolsó métereken csökönyösen megtagadta a további szolgálatot.

Ami ezután történt, döbbenetet és iszonyatot keltett Afrában. Alig állt meg a kordé, két poroszló lépett oda, levették a kapálózó csomagot, s a bekötött zsákot a hídról a folyóba dobták. Egy pillanatig sodródott a csomag a bűzlő vízen, aztán fölágaskodott, akár egy süllyedő hajó, s mielőtt az emberek észbe kaptak volna, már el is merült a folyóban. A csőcselék némán meredt a levágott pompás hajcsomóra, mely egy darabig még úszott a víz színén. Az utcagyerekek jó heccnek találták, hogy kövekkel dobálják, míg csak el nem süllyedt a szajha utolsó szál haja is.

Az utolsó ítélet-végrehajtás szinte észrevétlenül ment végbe. Unottan hadarta el a városbíró a tényállást és az ítéletet: egy csuhás a hívők alamizsnáit saját céljaira használta fel, s a püspöki

bíróság jobb kezének levágására ítélte. Egy poroszló szenvtelen arccal göngyölte be a levágott kezet egy rongyba, s nagy ívben a folyóba dobta.

Afra könnyezett: csak most, utólag fogta fel, hogy egy kivégzés tanúja volt. Dühösen verekedte át magát a tömegen a Székesegyház tér irányába. Miért kellett a lánynak meghalnia - gondolta -, ha a kéjsóvár gyóntatónak haja szála sem görbült?!

A katedrálishoz vezető úton egy olyan utcán ment át, ahol koromtól fekete romokat látott. Még mindig nem tüntették el a nagy tűz nyomait, amely négyszáz házat döntött romba.

Érezni lehetett a környéken az üszkös falak és elszenesedett gerendák szagát.

Tudta, hol kell keresnie Ulrichot: a székesegyház utcájában, mely egyenest a katedrális nyugati homlokzatához vezetett. Egy kövön ülve, csodálattal eltelve töltötte ott az egész napot, néha még az estét is, hogy megfigyelje, hogyan lesznek bíborszínűek a naplementében a vörös kövek, melyekből a dóm épült.

Három hónapja járt Ulrich von Ensingen majd' minden nap ugyanazon az úton Wilhelm von Diest püspök rezidenciájához. De minden alkalommal ugyanazt a választ kapta: Őeminenciája még nem tért vissza téli utazásából.

Nyílt titok volt, hogy a strasbourgi püspök iszákos szerencsejátékos, akit nem szenteltek pappá, s nem tudása, még kevésbé jámborsága, hanem csak nemesi származása és a római pápa protekciója révén kapott hivatalt és méltóságot. Úgyhogy nem is nagyon csodálkoztak azon, ha óeminenciája a telet - ágyasa társaságában - Itália melegebb vidékein töltötte. Nem csoda, hogy saját emberei is ellene voltak, elsősorban Hügelmann von Finstingen nevű dékánja, aki maga is a püspöki méltóságra áhítozott.

Hügelmann, aki kiváló műveltségű, jóvágású és kifogástalan modorú ember volt, így hát udvariasan utasította el Ulrichot, amikor az Wilhelm püspök ajánlólevelével a dóm építésére jelentkezett. A katedrális építésének ügye már több mint száz éve nincs a püspökök kezében, mondta - a városi tanács gondoskodik róla. Épp most bíztak meg egy építőmestert azzal a feladattal, hogy a dóm nyugati frontján építsen olyan tornyot, amely minden már állót beárnyékol.

A dóm homlokzatának vizsgálatában elmerülve - a hegyes oromzatú bejárat egy hajó törzséhez hasonlított, melynek fara a földbe mélyed, az orrával függőlegesen az égre mered, egyenest a napba - Ulrich von Ensingen nem vette észre Afra közeledését. Csak amikor kezét a férfi vállára tette, akkor nézett föl egy pillanatra, és azt mondta: - Ez az Erwin mester tényleg zseni volt! Sajnos, nem érte meg tervei megvalósulását.

- Te sem vagy kevesebb nála - válaszolta Afra. - Gondolj csak Ulmra. Az a te műved, s annak a katedrálisnak a nevét mindig a tiéddel együtt fogják emlegetni.

Ulrich megszorította Afra kezét és elmosolyodott, bár bujkált valami keserűség abban a mosolyban. Végül felpillantott és vágyakozva mondta: - Mit nem adnék azért, ha ennek a templomnak csak egy tornyát én építhetném! Legalább olyan zseniálisan, mint Erwin mester.

- Úgyis megkapod a megbízást - próbálta Afra vigasztalni szerelmét. - Se esélye, se tehetsége másnak, hogy megépítse.

A mester tiltakozott: - Nem kell, hogy vigasztalj, Afra. Nem sejtettem, mégis rossz lóra tettem.

Afrának fájt Ulrich levertsége. Nem szenvedtek szükséget semmiben. Az ulmi székesegyház építésénél Ulrich von Ensingen többet keresett, mint amennyit költött - amúgy is szerényen élt. A Bruderhof utcában béreltek egy tágas házat. Ám Ulrich nem az az ember volt, aki beéri azzal, amit elért. Sziporkázott az új ötletektől, s a tetőgerincig kész katedrális megpillantása is lázba hozta.

Másnap Afra összeszedte a bátorságát, s felkereste a legfelső tanácsnokot, aki négy tanácsosával együtt a gazdag várost irányította. A lány elegáns, világos lenvászon ruhát viselt. A tanácsnokra azonban, aki idős, csontos ember volt, a ruha és ő maga is csak mérsékelt hatást tett. Pedig az öreg sötét, dús hajával, mely a vállára omlott, inkább hasonlított holmi kalózra, mint hivatalnokra.

A tanácsos irodája a városháza első emeletén volt, egy drága bútorokkal berendezett óriási teremben. Csak az asztal, ami mögött látogatóit fogadta, olyan hosszú volt, mint egy társzekér. Az ember azt gondolhatta volna, szinte lehetetlen a tanácsnokot fölkeresni és zaklatni. Pedig ennek épp az ellenkezője volt igaz: Strasbourg város tanácsnoka naponta két-három tucat embert fogadott: kérelmezőket, panaszosokat vagy ajánlattevőket - a szobája előtt kígyózó sor olykor az előtérig ért.

Miután Afra előadta a kérését, a tanácsnok fölemelkedett magas támlájú székéről, és az ablakhoz lépett. Az óriási ablak mellett az alacsony ember még kisebbnek látszott. Hátul összefont kezekkel nézett ki a városháza előtti térre, s anélkül, hogy Afrára pillantott volna, így kezdte: - Micsoda időket élünk, ha már az asszonyok viszik a szót a férfiak helyett! Talán Ulrich mesternek elakadt a szava, hogy kegyelmedet küldte ide?!

Afra lehajtotta a fejét, úgy válaszolt: - Nagyuram! Ulrich von Ensingen nem néma, csak sokkal büszkébb annál, hogy kegyelmednek a szolgálatait kínálja, mint paraszt a zöldséget. Ő művész, a művészt pedig fel kell kérni. Egyébként sejtelme sincs arról, hogy én idejöttem.

- Művész! - mondta kissé feldúltan a tanácsnok; a hangja egy fokozattal erősebb, s egy terccel magasabb volt, mint az előbb. - Mit kell megtudnom! Erwin mester, aki a katedrálist a homokos földből elővarázsolta, egyetlenegyszer sem nevezte magát művésznek!

- Jó, hát akkor ő is csak egy mester, éppúgy, mint Erwin mester volt. De tény, hogy ő építette az ulmi székesegyházat, amely ugyanolyan csodálatnak örvend az emberek között, mint a strasbourgi katedrális.

- Ha jól tudom, az ulmi katedrális még nincs készen. Elárulná nekem, miért hagyta félbe Ulrich mester?

Afra valahogy egyszerűbbnek képzelte ezt a beszélgetést. Most vigyáznia kell, mit mond - gondolta -, mert könnyen vége lehet mindennek. Egyébként azt mindig lehetett mondani, hogy Wilhelm püspök Ulrich mestert Strasbourgba csalta.

- Úgy látom - mondta Afra, leplezetlen indulattal a hangjában -, itt nem vették még hírét, hogy Ulm polgárai bigott emberek. Legtöbbjük bűnös életet él. Amikor azonban Ulrich mester elhatározta, hogy a székesegyházhoz a kereszténység legmagasabb tornyát építi meg, istenkáromlással vádolták meg, mert azt hitték, a dóm tornyának hegye megkarcolja majd az eget. Így kapóra jött, hogy a kegyelmetek püspöke, Wilhelm von Diest levelet küldött a mesternek, jönne Strasbourgba, s építené fel itt a nyugati világ legmagasabb tornyát.

Wilhelm von Diest nevének puszta említésétől is harag gyúlt a tanácsnok arcán. Amikor megfordult és látogatójára nézett, elsötétült a tekintete.

- Az az istenverte kurafi! - morogta dühösen. Afra nem hitt a fülének. - A dómépítéshez - folytatta a tanácsnok - szerencsére semmi köze Őeminenciájának. Ennek a gyomorforgató Wilhelmnek még arra sincs engedélye, hogy misét olvasson fel. Mi köze lehetne a dómhoz?!

És ugyan mi köze kegyelmednek hozzá? - akarta kérdezni Afra, de nyelt egyet, és hallgatott.

- Miért nem jelentkezett Ulrich mester már korábban nálam? - kérdezte a tanácsnok békülékenyebb hangnemben. - Éppen most bíztuk meg Werinher Bottot mint dómépítőmestert. Sajnálom, de nincs szükségünk még egyre.

Afra belenyugvóan vállat vont: - Honnan tudhattuk volna, hogy a kegyelmetek püspökének nincs köze a székesegyház építéséhez? Az újév elején érkeztünk, azóta Ulrich mester úgyszólván naponta érdeklődött a püspök rezidenciáján, vajon Wilhelm von Diest visszaérkezett-e már... De köszönöm, hogy meghallgatott. És ha netán mégis szükség lenne Ulrich mester szolgálataira, megtalálnak minket a Bruderhof utcában.

Erről a találkozásról mélyen hallgatott Afra. Arra jutott, ha elmondaná, azzal Ulrichot csak még jobban elkeserítené. Mert az építőmesterben még mindig élt a remény, hogy egyszer minden jóra fordul. Mindenesetre továbbra is szorgalmasan készítette a vázlatokat és terveket, hogyan is nézne ki a székesegyház két toronnyal.

Szent József napján elterjedt a hír Strasbourgban, hogy Dugós Wilhelm - ez volt a püspök közkeletű beceneve - visszatért téli utazásáról. Őeminenciája párizsi ágyasát, akivel majd' egy évig asztalát és ágyát megosztotta, lecserélte egy ugyanolyan szicíliaira, egy sötét szemű, fekete hajú nőre, akinek a bőre sima és sötét volt, mint az olajbogyó.

Még egy teljes hétbe telt, mire a strasbourgiak először láthatták a püspököket, mert Wilhelm von Diest általában a városon kívül tartózkodott, kastélyai valamelyikében, Dachsteinben vagy Zabernben. Városi rezidenciáján, mely a székesegyházzal szemben volt, csak ritkán találkozhattak vele.

A polgárok és a püspök nem igazán kedvelték egymást Strasbourgban. A kölcsönös ellenszenv okai messzire, egy százötven évvel ezelőtti csatához vezettek, melyet az akkori püspök elveszített. Azóta a strasbourgi püspöknek - aki addig belátása szerint uralkodott a városon - hivatalosan semmi hatalma nem volt többé.

Voltak azonban szép számmal, akik kifelé mindenféle rosszat beszéltek a Dugós Wilhelmről, valójában azonban alig várták, hogy teljesíthessék a püspök kívánságait.

Ulrich mestert egy homályos teremben fogadta a püspök. A terem alig őrzött valamit a régi pompából. Wilhelm kétajtós szekrény méretű testén csak valami reggeli köntöst viselve lépett az építőmester elé, fején aranyszínű süveg mutatta méltóságát. Nagyúri mozdulattal nyújtotta jobb kezét csókra, s fellengzősen kiáltotta: - Ulrich von Ensingen mester, legyen üdvözölve Jézus Krisztus, a mi Urunk nevében! Amint hallottam, jó ideje vár rám. - Pusmogó beszédmodora félreismerhetetlenül emlékeztetett németalföldi származására.

A mester éppúgy egy közhellyel válaszolt köszöntésül, s kifejezte sajnálkozását a püspök küldöncének halála felett: - Amint már közöltem kegyelmeddel, tragikus szerencsétlenség volt, egy bérgyilkos tette, aki rég megkapta méltó büntetését. Leonhard Dümpelnek hívták. Isten legyen kegyelmes bűnös lelkéhez!

- Nos, jó. De mortuis nil nisi bene - vagy valami ilyesmi. Nem is tudtam, hogy meghalt. Igaz, rég nem láttam.

- De hát én küldtem meg kegyelmednek a hírét!

- Ó, valóban?

- Igen, megküldtem kegyelmednek a küldönc halálhírét, s részvétemet nyilvánítottam.

Erre felderült a püspök kétkedő arca, mintha a Szentlélek hét adományából legalább hatot megkapott volna, s mutatóujjával megkopogtatta süvegét: - Ó, most már emlékszem! Lemondó levelet kaptam kegyelmedtől, inprudentia causa, elutasította, hogy fölépítse Strasbourgban a kereszténység legmagasabb tornyát. Azt kívántam, bár megváltoztatná a véleményét.

Ulrich von Ensingen bólintott. - Olyan dolgok történtek, melyek lehetetlenné tették számomra a további munkát az ulmi székesegyháznál. A kegyelmed küldöncének halála is ezzel függ össze. De engedjen meg egy kérdést: igaz, amit az emberek beszélnek? Hogy a dómépítés ügye nem a kegyelmed hatásköre?

A püspök szemmel láthatólag zavart fejmozdulatot tett, mire az aranyszínű süveg a nyakába csúszott, s láthatóvá vált csupasz, rózsaszín fejbőre. Sietve igazította vissza a helyéről kibillent fejfedőt. Aztán sértődötten válaszolta: - Kinek hisz inkább, Ulrich mester? A csőcseléknek az utcán, vagy Wilhelm von Diestnek, Strasbourg püspökének?

- Bocsásson meg, eminenciás uram, nem akartam megsérteni. De a tanácsnok már megbízta Werinher Bott mestert a székesegyház tornyainak felépítésével.

- Tudom - felelte a püspök szenvtelenül -, azonban egyet jól jegyezzen meg: a pénz minden ajtón kopogtat. Egy bölcs hadvezér mondta egyszer: minden várat bevehettek volna, ha csak egy arannyal megrakott szamarat a kapuhoz visznek. Ne aggódjon hát! Higgyen nekem: Kegyelmed fogja a mi katedrálisunk tornyait felépíteni, olyan igaz, ahogy a nevem Wilhelm von Diest.

- Kegyelmed szava Isten szava. De árulja el nekem, kérem, miért épp engem tüntet ki a bizalmával.

A püspök alattomosan vigyorgott, és így válaszolt: - Majd ezt is megtudja időben, Ulrich mester.

A mester sehogysem igazodott el a püspök viselkedésén. Bizonytalanságát a püspök is láthatta, mert így szólt: - Bízzon bennem. Készítsen tervet, a saját elképzelései szerint, milyenek lennének a székesegyház tornyai. Készítse el a tervezetet a költségekről, az ember- és anyagszükségletről. Mikorra lesz készen?

- Egy hét, nem több - válaszolta az építőmester habozás nélkül. - Egy vallomással tartozom, eminenciás uram! Amíg távol volt, én már foglalkoztam a tervekkel.

- Látom, értjük egymást! - Wilhelm püspök csókra nyújtotta a kezét a mesternek. Ha kellemetlen volt is, Ulrich eleget tett a felszólításnak.

Ulrich von Ensingen nem volt biztos abban, hogy hihet-e a strasbourgi püspök ígéreteinek. De azért reménysugár volt, s hatásos szer búskomorság ellen, hogy reggeltől estig a dóm tornyainak tervezésén tépelődhetett. Világos volt, hogy a tornyokat a főhajótól eltérő stílusban kell megépítenie. Nem csak statikai szempontból: a látvány is megkövetelte a könnyedséget, légiességet, hogy a torony ne nehézkedjen rá a városra.

Három nap telt el a Wilhelm von Diest püspökkel való megbeszélés óta, amikor Strasbourg város tanácsnoka a Bruderhof utcában megjelent. Nem úgy, mint Afra látogatásakor a városházán: Michel Mansfeld most barátságos oldaláról mutatkozott meg.

- Még jó, hogy felhívta a figyelmemet Ulrich mesterre - kezdte -, ugyanis váratlan helyzet állt elő. Werinher Bott mester tegnap lezuhant az állványról. Sajnálatos baleset.

Ulrich úgy érezte, villám fut át a testén. Lelki szemei előtt megjelent a püspök sunyi vigyora. - Meghalt? - érdeklődött elakadó hangon.

- Nem sok híja - felelte a tanácsnok szárazon. - Mindenesetre nyaktól lefelé halott. Sem a karját, sem a lábát nem tudja mozgatni. Kegyelmednek veszélyes foglalkozása van, Ulrich mester!

- Tudom - hebegte Ulrich kábán, s kérdő pillantást vetett Afrára.

- Bizonyára sejti, Ulrich mester, miért kerestem fel.

A mester bizonytalanul megrázta a fejét. - Sejtelmem sincs, miről van szó. - Ulrich hazudott: a tanácsnok szándékát nem volt nehéz kitalálni.

- Nem akarom tovább húzni. Hallgasson ide: Egyetértésben a városi tanáccsal, szeretnénk kegyelmednek megbízást adni a katedrálisunk tornyainak felépítésére.

Nem sok hiányzott, hogy Ulrich von Ensingen hangos nevetésben törjön ki. Kétszer ugyanaz a megbízás ugyanarra a tervre. Megpróbált komoly maradni, nem tudta, hogyan viselkedjen.

Végül a tanácsnok húzta ki a slamasztikából. - Holnapig kap gondolkodási időt. Estig tudni akarom, hogyan döntött. Azután majd tárgyalunk minden egyébről. Isten óvja!

Hirtelen és váratlanul, ahogy jött, ismét eltűnt a tanácsnok.

- Azt hiszem, valamit el kell mondanom - kezdte zavartan Afra.

- Nekem is az az érzésem. Honnan ismered a tanácsnokot?

Afra nagyot nyelt. - Fölkerestem a városházán, és megkértem, téged bízzanak meg a dóm tornyainak felépítésével. Amire a püspök ajánlatot tett neked.

- Ezt is mondtad a tanácsnoknak?

- Igen.

- Attól tartok, nem volt valami jó ötlet. Tudod, hogy a tanácsnok és a püspök ki nem állhatják egymást.

Afra vállat vont. - Én csak jót akartam.

- Tudom. Még azt is el tudom képzelni, hogyan reagált a tanácsnok.

- Hát igen, nem nehéz kitalálni. Azt hittem, felrobban, amikor a püspök nevét említettem, és aztán el is utasított. Mindenesetre legalább sikerült felhívnom rád a figyelmét.

- Nem kérdezte, miért nem én magam mentem?

Afra meghökkent. - Honnan tudod? Valóban föltette ezt a kérdést.

- És mit válaszoltál?
- Azt mondtam, művész vagy, a művészek pedig büszkék és elvárják, hogy felkérjék őket.
- Ravasz kislány vagy!
- Ha muszáj...

Bár tulajdonképpen elégedett lehetett a dolgok ilyetén alakulásával, Ulrich hirtelen elkomolyodott. - Nem tudom, mit gondoljak. Három napja még teljesen kilátástalan volt minden, most meg beteljesült mindaz, amit az a fura püspök jövendölt.

- Gondolod, hogy nem baleset volt?

Ulrich von Ensingen furcsa arcot vágott, mintha szálkát nyelt volna. Aztán azt mondta: - Három lehetőség van, egyik se kevésbé valószínű, mint a másik: mondjuk, hogy Wilhelm von Diest született jós. Van ilyen.

- Vagy?
- Vagy ravasz gazfickó és gyilkos. Ezt is minden további nélkül elhinném róla.
- És a harmadik lehetőség?
- Talán túl sokat töröm a fejem, és az egész csak véletlen.
- Én azt mondom - felelte Afra -, emiatt ne emészd magad. Semmilyen bűn nem terhel a történtek miatt. Szerintem a harmadik lesz.

Ulrich még aznap megpróbált bejutni a püspökhöz. Ki kell derítenie, miféle játékot játszik Wilhelm von Diest, s azt is, ki a megbízója. Hogy szükség esetén bizonyíthassa, addig sem tétlenkedett, magával vitte a kész terveket.

Ahogy várható volt, a püspök már értesült Werinher mester balesetéről. És az se keltett általános feltűnést, hogy nem sok együttérzést mutatott a szerencsétlennel. Ellenkezőleg! Nem is volt róla valami nagy véleménnyel - jegyezte meg ridegen. Annál inkább érdekelték a püspököt a tervek, melyeket Ulrich magával hozott és kiteregetett előtte. Amikor a mester megemlítette, hogy mindig a püspök lesz az első, aki a terveket láthatja, Wilhelm von Diestet teljesen magával ragadta a gondolat, piros harisnyás lábait emelgetve táncra perdült, és magasztalta Istent, aki ilyen művészeket teremtett, sima sárból.

A táncoló püspök láttán Ulrich mester csak nehezen tudta megőrizni komolyságát. Végül megkérdezte a püspöktől azt, ami a legjobban foglalkoztatta: ki a tulajdonképpeni megbízó a toronyépítésre, a püspök vagy a tanácsnok?

Nem úgy, mint pár nappal korábban, a püspök most a tanácsnokra és a négy tanácsosra hárította a felelősséget. Végül is, vélte bizakodva, minden számlát ki fognak fizetni.

Ulrichnak sejtése sem volt, mivel vívta ki a püspök jóindulatát. Ahogy utánagondolt, valahogy titokzatosnak tűnt számára az egész. Egész addigi élete alapján jól tudta, hogy az ember soha semmit nem kap ajándékba. Valóban csak a toronyépítést tartja szem előtt Wilhelm von Diest?

Ugyanazokkal a tervekkel, melyeket Strasbourg püspökének bemutatott, másnap a városházára, a tanácsnokhoz ment Ulrich von Ensingen, és kijelentette, elfogadja a megbízatást.

Amikor Michel Mansfeld a nagy, üres íróasztal mellől felemelkedett, még alacsonyabbnak tűnt. - No, akkor mégis teljesült a felesége kívánsága - vigyorgott, miközben kezet fogott Ulrichhal.

Az kissé kínosan érezte ugyan magát, de rábólintott. Végül így szólt: - Elhoztam kegyelmednek az első terveket - ahogy ilyen rövid idő alatt el tudtam készíteni. Úgy tekintse őket, mint vázlatot, mint ideális képet, egyelőre különösebb tekintet nélkül a statikai helyzetre.

A tanácsnoknak szemmel láthatóan tetszettek a tervek, amelyeket Ulrich von Ensingen kiterített előtte az asztalon.

- Kegyelmed valódi varázsló! - jegyezte meg elragadtatva. - Hogyan tudta ilyen rövid idő alatt elkészíteni ezeket a vázlatokat? Szűz Máriám, csak nem áll szövetségben az ördöggel? - Mansfeldnél sohasem lehetett tudni, épp mire gondol, komolyan kell-e venni a szavait, vagy viccelődni próbál.

- Hogy őszinte legyek - válaszolta Ulrich -, már jó ideje foglalkozom a székesegyház tornyaival.

- Dacára, hogy Werinher mester volt megbízva a feladattal? De hiszen azzal kellett számolnia, hogy a tervei valószínűleg soha nem fognak megvalósulni!

- Ez is benne volt a kalapban...

- Ulrich mester, én nem tudok eligazodni kegyelmeden. De beszéljünk inkább a jövőről! Mit gondol, mennyi idő ezeknek a terveknek a megvalósítása?

- Ezt nehéz megmondani - Ulrich mester megdörzsölte az orrát, mint mindig, ha nem tudta a pontos választ. - Sok mindentől függ. Mindenekelőtt azoktól az eszközöktől, amelyeket rendelkezésünkre bocsátanak. Ezer munkás egy építkezésen gyorsabban halad, mint ötszáz. Még fontosabb az építőanyag. Ha messziről, hajóval kell szállítani, az időt és további költségeket igényel.

Ekkor a tanácsnok megragadta Ulrich karját, s az ablakhoz húzta. Alattuk a piactéren nyüzsögtek az emberek. Kereskedők kínálták portékájukat, nemes anyagokat Itáliából és Brabantból, bútorokat és berendezési tárgyakat, díszmű- és luxusárukat a világ minden tájáról.

Mansfeld felpillantott Ulrich von Ensingenre: - Nézze, figyelje csak meg ezeket a jól öltözött embereket, az árusokat erszénnyel a kezükben, a pénzváltókat, a kereskedőket. Ez a város itt egyike a világ leggazdagabb városainak. Jár neki a világ legpompásabb katedrálisa. Ha kegyelmed azt mondja, ezer ember kell a toronyépítéshez, annyi lesz. Pénzben semmi esetre sem lesz hiány. Addig biztosan nem, míg én vagyok itt a tanácsnok. Ami az építőanyagot illeti, Ulrich mester, a dóm építkezéséhez Erwin mester ideje óta saját kőbányáink vannak Wasselnheimben, Niederhasslachban és Grefiweilerben. A környék parasztjai közt dicsőségnek számít Szent Adolf napján Isten fizetségéért és egy kupa borért vállalni a szállítást. Tehát hány év építési idővel számol ilyen feltételek mellett?

Ulrich von Ensingen újra a terveihez fordult, egyiket a másikra rendezgette, és öklével zavartan simított végig a pergamenlapokon. - Harminc évet kérek - mondta végül. - Akkor a kegyelmetek katedrálisa a kereszténység legmagasabb tornyaival dicsekedhet, olyan magasak lesznek, hogy a tetejük eltűnik majd a felhők közt.

- Harminc év? - a tanácsnok hangja csalódott volt. - Már megbocsásson, Ulrich mester, a világot hét nap alatt teremtették. Nem vagyok benne biztos, hogy mi ketten megérjük a tornyok elkészültét.

- Igaza van: építőmester-sors, hogy ritkán érjük meg a terveink befejezését. Gondoljon csak Erwin mesterre! Bár soha nem készült még el olyan gyorsan egy katedrális főhajója, mégsem láthatta meg ezt a pompás építményt. Ami egy székesegyház tornyait illeti, tudnia kell, hogy minden lábnyi plusz magasság elképesztő költséget jelent. Gondoljon csak az egyszerű falazásra: Az első sorban gyorsan elhelyezik a köveket, a másodikban és a harmadikban hasonlóképpen, mihelyt azonban a fal a testmagasság fölé nő, lassabban és nehézkesebben halad az építés. Akkor már állvány és emelőszerkezet szükséges, hogy a köveket fel lehessen juttatni. És ehhez képest egész más dimenzió egy torony építése.

A tanácsnok egyetértően bólintott. Azután a mester szemébe nézett, és azt kérdezte: - És mennyit kér a munkájáért?

Ulrich von Ensingen természetesen felkészült erre a kérdésre. Öntudatosan válaszolta: - Adjanak nekem minden megépített láb magasság után tornyonként egy arany guldent. Tudom, hogy ez rengeteg pénz, ha mindkét torony ötszáz láb magas lesz. Kegyelmeteknek azonban ez a fajta díjazás semmilyen kockázatot nem jelent. Csak azért fizetnek, amit látnak is, nem pedig valami megfoghatatlanért, amit elképzeltem.

Michel von Mansfeld elgondolkodó képet vágott. Ilyen fizetési elképzeléssel még nem találkozott. Hogy időt nyerjen, hívatta a városi írnokot. Amikor a férfi félhosszú, fekete talárban belépett, a tanácsnok biztonságból még egyszer megkérdezte Ulrichtól: - Tehát komolyan gondolta, amit a dóm építőmesteri bérezéséről mondott?

- A legkomolyabban - erősítette meg Ulrich mester.

A tanácsnok kinyújtotta karját az írnok felé: - Akkor írjuk: Strasbourg szabad birodalmi város polgárai, illetve képviseletükben Michel Mansfeld, a város tanácsnoka a böjt utáni ötödik vasárnapon a következő szerződést kötjük Ulrich von Ensingen dómépítőmesterrel. Pont. A dómépítőmester, Ulrich, aki Ulmból költözött ide feleségével, Afrával, és jelenleg a Bruderhof utcában lakik, megbízást kap székesegyházunk tornyainak felépítésére, Isten nagyobb dicsőségére. A tornyok nem léphetik túl az ötszáz strasbourgi láb magasságot. A munkához ezer munkás áll rendelkezésére, díjazása egy arany gulden lábanként. Pont.

- ...egy arany gulden lábanként. Pont - ismételte a városi írnok.

- Írja le még egyszer - utasította Mansfeld -, hogy a mester is kaphasson egy példányt. A városírnok engedelmeskedett a parancsnak, azután beszórta mindkét pergament porzóval, majd lefújta a finom port úgy, hogy kis porfelhő szállt fel.

- Itt írja alá! A tanácsnok először az egyik, majd a másik pergament tolta Ulrich elé. Amikor az építőmester végzett, ő is aláírta a szerződést.

Most már minden jóra fordul - mondta Afra, amikor Ulrich megjött az örömhírrel. Már beleélte magát az építőmester-feleség szerepébe. És ha ez csak szerep volt is, amit történetesen ő játszott, Afrában mégis föléledt a remény, hogy az életébe valami rend költözik.

Ulrich a húsvét utáni napokat és néhány éjszakát is a dóm felvonulási épületében töltött, melyet a katedrális egyik kis kápolnájában alakítottak ki. Ott bukkant rá Erwin mester régi terveire. Ezek alaposan megsárgultak már, ám Ulrichnak mégis fontos bizonyítékul szolgáltak: A székesegyház részben egy régebbi építmény alapjaira épült, a másik fele kőrisfából készült vastag cölöpökön nyugodott, amelyeket kilenc méter mélyen a földbe vertek.

Szerencsétlen módon viszont Erwin mester a tervezéskor nem gondolt a tornyokra. Az is lehet, hogy annyira belebonyolódott a terveibe, hogy egyszerűen figyelmen kívül hagyta azt a kérdést, hová kell a tornyot vagy tornyokat építeni.

A következő napok egyikén Ulrich Afra kíséretében felmászott a mellvéd lépcsőin a nyugati kapuzat fölé. Falécet és függőónt vitt magával. Az ulmi székesegyházzal összehasonlítva, ahol ingatag létrák nehezítették a felmászást, itt a feljutás majdnem élvezetes volt. Fölérve pedig olyan kilátás nyílt, mint egy magas hegyről. De ez a hegy a város közepén magasodott. Mélyen alattuk az utcák, akár egy pókháló kifeszített szálai. A csúcsos háztetők - megannyi sátor. A legtöbb házat szalmával vagy fával fedték be, s ez állandó tűzveszélyt jelentett. Egyik-másik kéménybe föntről bele is láttak. Délről már visszatértek az első gólyák, s épp azzal foglalatoskodtak, hogy a legmagasabb oromzatokon fölépítsék fészkeiket. A katedrális főhajója fölött a tekintet a Rajna-rét nedves zöldjére siklott, ahol a nagy folyam a kora délutáni fényben sütkérezett.

Ulrich gyengéden meglapogatta Afra vállát. Mint egy horgászbotra, zsinórt erősített a falécre, a végére kötötte a függőónt. A legkülső, dél felé néző orrfülkétől a falécet a súllyal a mellvéd fölé tartotta. Aztán a zsinórt a függőónnal óvatosan az ujjai között csúsztatva leengedte, míg a súly majdnem érintette a földet.

- Így kell lennie! - mondta elégedetten, s a feléje néző végével odaerősítette a lécet a mellvédhez. Afrához fordult: -Ügyelj rá, nehogy a léc elmozduljon oldalra! Már egy ujjnyi távolság is meghamisít minden méretet. Azután lement a nagy bejárat előtti térre.

Pillanatok alatt kisebb tömeg gyűlt össze, s a nézelődők kíváncsian követték a különös eseményeket. Futótűzként terjedt el, hogy Werinher Bott helyett Ulrich von Ensingen mester fogja felépíteni a katedrális tornyait. Werinher Bott önteltsége miatt nem volt túl népszerű a strasbourgiak körében. Azonkívül iszákos is volt, és azt beszélték róla, hogy egy szoknya sincs tőle biztonságban - ez sem hozott neki új barátokat. Nagy rokonszenvvel fordultak hát az új építőmester felé - legalábbis a nép.

Mert ami a dómépítést illeti, Strasbourgban négy különböző párt volt, kutya-macska viszonyban, sőt, rosszabbul. A tanácsnok a népi pártot tudhatta maga mögött. A gazdag nagypolgárság állította a négy tanácsost, így mutatva be a gyakorlatban is: a pénz hatalom. A székeskáptalan testülete, három tucat előkelő úr, akik apai és anyai ágon legalább tizennégy őst - herceget vagy grófot - tudtak igazolni, egyébként azonban a vallási alapelvekhez vajmi kevés közük volt, viszont sok pénzzel és jelentős befolyással rendelkeztek. A nép főnemesi semmittevőknek nevezte őket. És ott volt még a püspök, akit általában nem kedveltek. Folyamatos pénzzavara dacára a pápa párthíve volt, és nem lett volna bölcs dolog lebecsülni a befolyását.

A nép és a püspök rokonszenvéből egyenesen következett, hogy a másik két érdekcsoport: a székeskáptalan és a nagypolgárság ellene fordult.

Egy keresztgerendával és rajta egy mérőléccel lépkedett át Ulrich mester a Dóm téren. Bizonyos távolságból, mely körülbelül a nyugati homlokzat fele magasságának felelt meg, vízszintesre állította a mérőlécet, hogy a mérőón zsinórjával egy vonalban legyen. Nem volt szívderítő, amit a mérőléc vízmértékén látott: a jobb oldalon minden vízszintes sík eltért az egyenestől. A mérőón lassú ingamozgásából Ulrich von Ensingen megállapította, hogy a homlokzat déli része jó hatvan centimétert előrehajlik.

- Mit jelent ez? - érdeklődött Afra, miután Ulrich visszamászott a lapos tetőre.

A férfi komolyan felelte: - Azt, hogy a cölöpalap megsüllyedt, így most a másik oldalon lévő régi kőalapok tartják a terhelést.

- De hát ez nem a te hibád, Ulrich!

- Természetesen nem. Legfeljebb Erwin mesternek lehetne szemrehányást tenni, hogy túlságosan naivan látott a munkához, és hitt benne, hogy a kőrisfa cölöpök ugyanolyan stabilak lesznek, mint a kőalap.

Az építőmester megfordult, s a távolba révedt. Afra sejtette, milyen következményei lehetnek Ulrich felfedezésének. - Azt jelenti ez - kezdte óvatosan -, hogy a katedrális alapjai nagyon gyengék a tornyokhoz? A dóm így ezen az oldalon tovább süllyed, és előbb-utóbb összeomlik?

Ulrich megfordult. - Pontosan ezt jelenti, kis mérnököm.

Afra gyöngéden Ulrich vállára tette a karját. A Rajna-síkság fölött, amely még éppen a nap fényében fürdött, köd kelt, s elfátyolozta a láthatárt. S mintha Ulrich tervei is elhomályosodtak volna.

Mialatt a férfi elment a függőónért, Afra a mellvédre könyökölt, s a mélybe nézett. Gondolkodott. Aztán hirtelen azt mondta: - Az ulmi székesegyháznak is csak egy tornya van. Miért nem elégszenek meg a strasbourgiak is eggyel?

Ulrich mester a fejét ingatta. - Az eredeti terveken két torony emelkedik a nyugati homlokzat fölé. így harmonikus, ettől szép. A strasbourgi székesegyház egy toronnyal olyan lenne, mint Polyphem, az egyszemű óriás. Csúnya lenne és megvetésre méltó.

- Ez azért túlzás, Ulrich!

- Egy cseppet sem. Néha úgy gondolom, Strasbourgon átok ül. De lehet, hogy csak rajtam - legalábbis amióta itt vagyok.

- Nem szabad így beszélned!

- Pedig ez az igazság.

Ulrich von Ensingen három teljes napon át őrizte titkát. Egy szót se szólt, alig evett valamit. Afra aggódott az állapotáért. Kora reggeltől késő estig törte a fejét a dóm felvonulási épületében valami megoldáson, amivel megmenthetné a katedrális külső képét.

Amikor még negyedik nap sem változott a viselkedése, s szó nélkül hagyta el a házat, Afra felkereste a dóm felvonulási épületében.

- Közölnöd kell a tanácsnokkal, hogy az eredeti formában nem lehet megcsinálni. Nem szégyen! Ha akarod, elkísérlek.

Ulrich felugrott, vörös krétáját a falhoz vágta, és dühösen ordította: - Egyszer már megszégyenítettél, amikor a hátam mögött felkerested a tanácsnokot. Azt képzeled, én nem tudom elintézni a dolgaimat a magas uraságnál?!

Afra megrémült. Még sohasem látta Ulrichot ilyennek. Biztos, hogy a helyzet nem volt egyszerű a férfi számára. De miért rajta tölti ki a mérgét? Átvészeltek ők már ennél rosszabbat is.

Ulrich egykedvűen összeszedte a tervrajzait, és magára hagyta Afrát. A nőnek könnyek szöktek a szemébe. Soha nem hitte volna, hogy Ulrich így megváltozhat. És hirtelen félelmet érzett - félt a jövőtől.

Táncoltak szeme előtt a keskeny, magas házak, amikor hazaindult. Afra futásnak eredt - senki se lássa a könnyeit. Teljesen összezavarodott, azt sem tudta, merre jár. A Prediger utcában, a dominikánus kolostor közelében lelassított, hogy tájékozódjon. Nem tudta, hol van. Egy félkarú koldus, aki arra járt, látta a tanácstalanságát, és megkérdezte: - Ugye eltévedt, szépasszony? Biztos, hogy kegyed nem idevalósi.

Afra letörölte arcáról a könnyeket. - Ismerős vagy erre? - kérdezte válasz helyett.

- Valamennyire - felelte a koldus -, egy kissé. Mondja meg, hová akar menni. Biztos nem a Juden vagy a Brand utcába.

Afra megértette, mire céloz a koldus. Ezek az utcák nem épp az előkelő negyedekhez tartoztak.

- A Bruderhof utcába - mondta gyorsan.

- No, az már illik magához.

- Mondd már végre, hogy jutok oda! - mondta Afra türelmetlenül. Közben figyelmesen mustrálta a félkarút.

Az ember nem volt annyira elhanyagolt, mint a legtöbb koldus, akik előszeretettel kéregettek a dóm előtti téren, a Szent Arbogast, a Szent Elisabeth-kolostorok, vagy a Szent Klára előtti lóvásártéren. A ruháján persze meglátszottak az utcán töltött évek: a kabátujja szakadt volt; de maga a kabát jó anyagból készült, és divatos szabású volt. Látszott az emberen, hogy valaha jobb napokat látott.

- Ha nem szégyelli, hogy kövessen - mondta lesütött szemmel a koldus -, szívesen megmutatom az utat. Tíz lépéssel mögöttem maradhat.

Feltételezve, hogy az öreg a szívességével alamizsnához akar jutni, Afra előkotort egy pfenniget az övéből, és a koldus felemelt kezébe nyomta.

Az meghajolt, és szabadkozva mondta: - Bocsásson meg, hogy a bal kezem nyújtottam, de a jobb valahol elkallódott.

- Nem kell mentegetőznöd - mondta Afra. Észrevette, hogy amikor a koldus hálásan meghajolt, rövidre vágott haja egy tonzúra nyomait viseli. Ez még titokzatosabbá tette.

- Csak azért mondtam, mert a legtöbb ember úgy gondolja, hogy a bal kéz az ördögtől való; de nekem már csak ez van.

- Sajnálom - mondta Afra. - Mi történt?

Az ember megvető pillantással magasra emelte a jobb kézcsonkját. A karja könyöknél alaktalan húscsomóban végződött. - Így jár az, aki hozzányúl az egyház tulajdonához!

- Azt mondod...

A koldus bólintott. - Időváltozáskor még mindig fáj.

- Mit loptál? - kérdezte Afra, puszta kíváncsiságból, miközben a Bruderhof utca irányába indultak.

- Bizonyára megvet engem, és nem fog nekem hinni, ha az igazat megmondom.

-Ugyan miből gondolod?

Egy darabig némán mentek egymás mellett. A járókelők bizalmatlanul méregették az össze nem illő párt, de Afra nem törődött vele.

- Hozzányúltam a perselypénzhez egy templomban - kezdte váratlanul a koldus, és amikor Afra nem mondott rá semmit, így folytatta: - Kezdő pap voltam a Szent Thomasban.

Meggazdagodni nem lehet belőle. Egy napon segítségemet kérte egy fiatal nő - nem sokkal fiatalabb, mint kegyed. Titokban gyermeket hozott a világra, mégpedig az én hitközségembeli lelkésztől. A fiatal anya elveszítette a munkáját. Ő és a gyerek szó szerint éheztek Saját pénzem nagyon kevés volt, ezért nyúltam a perselypénzhez, és nekiadtam.

Afra nagyot nyelt. A történet túlontúl mélyen érintette.

- És aztán mi történt? - érdeklődött óvatosan.

- Megfigyeltek és beárultak. Éppen az az ember, aki teherbe ejtette a nőt. Hogy őt kíméljem, elhallgattam az okot, ami miatt vétkeztem. Egyébként sem hitték volna el.

- És a pap?

A válasz szemmel láthatóan nehezére esett a koldusnak. - Ma kanonok a Szent Thomasban. Engem felmentettek a hivatalomból, mert bal kézzel nem szabad áldást osztani. A jobb kezem bedobták a hídról az Illbe.

Afra pocsékul érezte magát, mire odaértek a Bruderhof utcában lévő házhoz. - Várjon itt egy pillanatot - mondta. Azután eltűnt a házban, majd kis idő múlva újra visszatért.

- Adja vissza a pfenniget - mondta bizonytalanul. A koldus megtalálta az érmét a kabátzsebében, és habozás nélkül átnyújtotta Afrának. - Tudtam, hogy nem fog nekem hinni - mondta szomorúan.

Afra átvette a pénzt. A másik kezével egy másik pénzdarabot adott a koldusnak.

Az nem tudta, mi történt. Zavartan nézte a pénzt. - De hiszen ez egy fél gulden! A Szent Szűzre, tudja, hogy mit tesz?

- Tudom - felelte Afra halkan. - Nagyon is tudom.

A koldus elbeszélése eszébe juttatta a saját történetét. Az utóbbi években elfojtotta magában azokat a képeket, melyek a fenyőfa ágán függő kis csomagra emlékeztették, s úgy remélte, az egészet csak álmodta. Még Ulrich előtt is elhallgatta gyermeke születését.

Most viszont egyszeriben minden nagyon is valóságosnak tűnt: ahogy a szülésnél a fába kapaszkodott, amikor az az embernek kinéző kis lény a mohára huppant, a vér, amit a széttépett alsószoknyájával törölt le, s a gyerek panaszos hangja, amely átjárta az erdőt. Vajon mi történt vele? Túlélte? Vagy széttépték a vadak? A bizonytalanság mardosta a lelkiismeretét.

Közben este lett, s Afra visszahúzódott a ház emeletén lévő szobácskájába. A Bruderhof utcából fölhallatszott a naplopók lármája, akik ilyenkor kaptak életre. Afra nem tehetett mást, alaposan kisírta magát. Valamelyest enyhítette a fájdalmát, ami a lelkét gyötörte.

Tízéves lenne ma - gondolta -, ha még élne. Egy kész kis legény, csinosan felöltöztetve? Egy helytartó züllött szolgája? Netán rongyos koldus, aki faluról falura vándorol, s betevő falatért rimánkodik? Meg se ismerné a saját gyerekét - gondolta Afra -, még ha a székesegyház előtti téren találkoznának is. A fejében csak az zakatolt: hogy tudtad ezt megtenni?

Magára maradva gondjaival és bánatával egyszerre zajt hallott. Azt gondolta, Ulrich érkezett meg, letörölte hát a könnyeit, és lefelé indult.

- Te vagy az, Ulrich? - kérdezte halkan a sötét szobában.

De nem jött válasz. Hirtelen megmagyarázhatatlan, páni félelem fogta el. Mint aki eszét vesztette, a ház hátsó fertályában fekvő konyhába rohant, s a kályha parazsából lángra lobbantott egy fenyőfáklyát. Azzal gyújtott meg egy lámpást.

És akkor - újra ugyanaz a zaj, mintha a ház ajtaja a sarokpánton csikordulna. Ment előre, maga előtt tartva a lámpást, mint valami fegyvert, hogy megnézze, mi lehet az. A ház ajtaja zárva volt. A földszint apró ablakai óvták a bent lakókat a kíváncsi pillantásoktól - de nem csak be-, kilátni se nagyon lehetett rajtuk. Ezért Afra az emeletre sietett.

Csak résnyire nyitotta ki az utcára néző ablakot, és kilesett. A szemben lévő ház falmélyedésében mintha egy sötét alakot látott volna; de túl izgatott volt hozzá, hogy biztos legyen benne.

Akkor is azt hitte, csak képzelődik, amikor hátulról két kéz, mint a satu, átfogta a nyakát, és erősen megszorította. Afra levegő után kapkodott. Aztán valami különös illatot árasztó függöny

ereszkedett az arca elé. Ez nem álom! - ez volt az utolsó gondolata, és sötét lett körülötte, jótékony, fekete éjszaka.

Mintha a túlvilágról jönne, úgy hallotta Ulrich hangját, először csak halkan és csüggedten, majd mind hangosabban és meggyőzőbben. Úgy érezte, taszigálják, aztán pár heves pofont is érzett az arcán. Nagyon nehezére esett kinyitnia a szemét.

- Mi történt? - kérdezte Afra kábultan, amikor a földön fekve Ulrich arcát látta.

- Semmi baj, már minden rendben - válaszolta Ulrich.

Afra látta, hogy a testével takar valamit a pillantása elől.

- Mi történt? - ismételte Afra.

- Azt gondoltam, te fogod megmagyarázni!

- Én? Csak a két kézre emlékszem, ami megszorított, és valami függönyre.

- Egy függönyre?

- Igen. Valami különös szagot árasztott, aztán minden elsötétült.

- Ez lenne az a függöny? - Ulrich Afra elé tartott egy aranykereszt mintás, méregzöld anyagdarabot.

- Lehetséges, igen. Nem tudom - azzal felült. - Istenem! - hebegte. - Azt hittem, már meg is haltam.

A helyiséget alaposan feldúlták. A székek felborogatva, a láda kinyitva, akár a fiókos szekrény. Jó ideig tartott, míg Afra felfogta a történteket.

- A pergamen? - kérdezte Ulrich, és hosszasan nézett rá.

A pergamen! - suhant át Afra agyán is a gondolat. Valaki a pergament keresi. Utolérte a múlt.

Nagy nehezen felállt, és a fiókos szekrényhez támolygott. Ruhadarabok hevertek szétszórva a földön. A zöld ruha azonban a helyén lógott. Kinyújtott karral tapogatta meg a ruhadarabot. Hirtelen megállt és megfordult. Az arca felderült, mosolygott, mosolygott, s egyszerre csak hangos nevetésben tört ki. A hangja megbicsaklott, és mint az eszelős táncolt át a feldúlt szobán.

Ulrich értetlenül bámulta. Csak lassan jött rá, hogy Afra a pergament a ruhájába varrta, s ezzel megmentette a rablók kezeitől. Amikor Afra végre lecsillapodott, Ulrich megjegyezte: - Azt hiszem, elég komoly veszélyben van az életünk ezzel a pergamennel. El kéne gondolkoznunk, nem akadna-e egy biztonságosabb rejtekhely.

Afra felállítgatta az összevissza heverő székeket, és rendezkedni kezdett. Közben a fejét csóválta. - Úgy látszik, semmi sem hiányzik. Semmi. Még az ezüstkelyhek sem érdekelték a rablókat. Csak a pergament kereshették. De hát ki tudhatott egyáltalán a pergamenről?

- Ugyanezt akartam kérdezni. A válasz pedig így hangzik: az alkimista.

- Az alkimista nem tudhatta, hogy Strasbourgba menekültünk... - a lány hirtelen elhallgatott és elgondolkozott.

- Mi az? - kérdezte Ulrich.

- Valamit el kell mondanom. Miután Rubaldusnál jártunk, én még egyszer fölkerestem. Egyedül. Tíz guldent akartam neki felajánlani, ha elárul valamit a pergamen tartalmáról.

- És ezt miért nem mondtad eddig?

Afra zavartan oldalra pillantott.

- És mit tudtál meg? - folytatta tovább Ulrich.

- Semmit. Csak azt, hogy Rubaldus aznap reggel sietve elhagyta a házat. Clara, a felesége, vagy valami olyasmi, azt mondta, Rubaldus az augsburgi püspökhöz ment. És ő is úgy gondolta, ez a hirtelen utazás feltétlenül összefüggésben van a pergamennel. Az az alkimista... úgy látszott, kettőig sem tud számolni...

- Az alkimisták foglalkozásukból fakadóan nagy színészek.

- Gondolod, hogy Rubaldus nagyon is jól tudta, mi van a pergamenben, csak nekünk játszotta az ártatlant?

- Nem tudom. Az ember még egy koldusban is csalódhat, hát egy alkimistában! Ha a találkozásunk után közvetlenül valóban elutazott az augsburgi püspökhöz, akkor ez csak megerősíti a pergamen fontosságát. Ki tudja, talán még a pápát is értesítik Rómában, Avignonban, vagy akárhol. De akkor Isten irgalmazzon nekünk!

- Ne túlozz már, Ulrich!

A mester vállat vont.

- A római egyház ügynökökből és hírszerzőkből kiépített hálózatot üzemeltet, nem feladat, hogy megtaláljanak egy építőmestert és a kedvesét. Annyi biztos, hogy a pergament el kell tüntetnünk.

- De hová, Ulrich?

- Egy katedrálisban épp elég sötét szeglet akad, amely alkalmas arra, hogy egy ilyen pergament befalazzanak oda. Ha arra gondolok, hányan megörökítették magukat az ulmi katedrális falaiban! - rosszkedvűen legyintett. - Sokan hiszik - és nem csak a főpapok ám -, hogy ékszerekkel, pénzzel, arannyal, drágakövekkel és a puszta nevükkel megvásárolhatnak a mennyek országából egy parcellát, vagy egy darab halhatatlanságot. Azt remélik, ha a dóm összeomlik az utolsó ítélet napján, s előkerül a tulajdonuk és a nevük, ők lesznek az elsők, akik fölszállnak a mennyekbe. - Micsoda ostobaság! Te hiszed ezt?

- Nem igazán. De mindent elvehetsz az emberektől, csak a hitüket nem. A hit a menekülés a valóságtól. Minél rosszabb időket élünk, annál sűrűbb a hit. Márpedig most rossz, nehéz időket élünk. Ez az oka, hogy az emberek olyan magas katedrálisokat építenek, mint még soha az emberiség történetében.

- Akkor a katedrálisok valóságos kincstárak!

- Szó szerint. Tulajdonképpen szent esküvel fogadtam meg, hogy erről soha nem beszélek, de bízom benned. És végül is a konkrét helyeket nem árultam el még neked sem, ahová a kincseket befalazták.

Afra hallgatott. Egy idő múlva azt mondta: - Ez azt jelenti, hogy te egy olyan katedrálisban is tudnád, hol vannak ezek a kincsek elrejtve, ahol még sohasem jártál?

- Elvileg igen. Van egy séma, amely minden dómra átültethető. De most már túl sokat mondtam el neked.

- Nem, Ulrich - Afra izgalma szemmel látható volt. - Nem a kincsekről van szó, amiket befalaztak a székesegyházak falaiba. Arra gondolok, hogy egy katedrális nagyon rossz hely egy ilyen értékes pergamen megőrzésére. Gyanítom, hogy azok is ismerik a titkos rejtekhelyeket, akik érdeklődnek a dokumentum iránt.

Ulrich elgondolkozott.

- Ezt semmiképp sem lehet kizárni. Igazad van. Amíg nem értjük a tartalmát, valami más, biztonságos helyet kell keresnünk a pergamennek. De hol?

- Átmenetileg - vélekedett Afra - még mindig a ruhám szegélye a legbiztosabb. Nem hinném, hogy a gazemberek itt még egyszer felkeresnének bennünket.

Pár nappal később Ulrich von Ensingen alaposan meglepődött. Azt várta, hogy számításai, és az a felismerése, hogy a katedrális homlokzata csak egy tornyot bír el, dühödt ellenállást fog kiváltani. Különös módon azonban a püspök, a tanácsnok és a városi tanács is megelégedett azzal, hogy csak egy, az északi oldalon lévő torony épül fel, föltéve, hogy az magasabb lesz a kereszténység minden eddigi tornyánál. Az építőmester ellenvetését, hogy a gigantikus építményt két kisebb toronyhoz tervezték, nem fogadták el, azzal az érveléssel, hogy a keresztény Nyugatnak több az egytornyos, sőt, a torony nélküli katedrálisa, mint a kéttornyú.

Ulrich mester tehát munkához látott. A városban és Strasbourg környékén ötszáz munkást toborzott: kőtörőket, kővésőket, kőműveseket és erős szállítómunkásokat, mindenekelőtt azonban kőfaragókat, akik a kényes homokkővel bánni tudtak. Mert Ulrich mesternek az volt az elképzelése, hogy egy karcsú, áttört mintázatú tornyot helyez a homlokzatra, mely magassága ellenére is

dacolhat a gyakori viharokkal, amelyek ősszel és télidőben a Rajnán lefelé száguldottak. A főkapu feletti emelvényen elhelyezhették a két fából készült, széles kirakókkal ellátott darut, melyek az építőanyagot a magasba emelik majd.

Nyáron - ami éppolyan barátságtalan és hűvös volt, mint a korábbiak is - Ulrich von Ensingen jól haladt a munkával. Mint Ulmban, itt is magával ragadta a munkaláz. Úgy sürgette a munkásokat, mintha az építkezést egy év alatt kéne befejeznie. A megbízók igen elégedettnek látszottak; a kővésők és kőfaragók morgolódtak. Werinher mesternél nem kellett így robotolniuk.

Ulrich időnként úgy érezte, valaki figyeli. Sejtette, hogy csakis Werinher Bott lehet az. Mivel az építőmester balesete után nem tudta többé mozgatni a tagjait, egyik legénye mozgatható tolószéket készített neki. Két nagy átmérőjű kereke volt hátul, elöl pedig egy kicsi, ami támaszként szolgált. A legény egy alkalmas rúddal tologatta a kocsit, s benne gazdáját keresztül-kasul a városon, mint valami vándorkereskedő a portékáját. Naponta többször is változtatta a helyét, hogy követni tudja Ulrich von Ensingen minden lépését.

Egy napon Ulrich idegesen odalépett Werinherhez, és így szólt: - Igazán sajnálom, hogy kegyelmed csak nézni tudja. De valakinek csinálnia is kell.

Werinher Bott felnézett Ulrichra, nyelt egyet, mintha valami gorombaságot akarna lenyelni. Ám amit ezután válaszolt, még mindig elég rosszindulatú volt: - És ez a valaki épp maga kell hogy legyen, Ulrich mester?

Az építőmester úgy gondolta, Werinher a sok szenvedés miatt sértegeti. Ki tudja - gondolta magában -, hogy viselkednél te ilyen helyzetben... így hát inkább figyelmen kívül hagyta a keserű megjegyzést, és - hogy áthidalja a kínos hallgatást - azt felelte:

- Ahogy látja, a tervezettnél gyorsabban halad a munka.

Werinher ekkor nagy ívben kiköpött, és rekedten kiáltotta:

- Ügyes trükk, hogy beérik egy toronnyal is. Erwin mester forog a sírjában. Egy dóm egyszem toronnyal! Szégyen, olcsó szemfényvesztés, mint a kegyelmed katedrálisa Ulmban!

Ekkor Ulrich elvesztette a türelmét.

- Jobb lenne talán, ha csendben maradna, Werinher mester! Ha nem tévedek, kegyelmed nem oly rég még egyszerű kőfaragó volt, azelőtt meg, ha jól tudom, szerzetes. Soha nem tervezett egy falusi templomot sem, talán ne mondjon véleményt egy katedrálisról. Kegyed azt gondolja, a kő türelmes, mindent kibír, mindent elbír - de téved. A kőre éppúgy hat a nehézkedési erő, mint minden másra Isten ege alatt. Sőt, mérhetetlen nagy súlya saját törvényeket is alkot.

- Lárifári! Soha nem hallottam még, hogy egy katedrális összedőlt volna.

- Hát éppen ez az, Werinher mester, ez az! Kegyelmednek hiányzik a tapasztalata. Valószínűleg nem volt még Strasbourgtól egynapi járóföldnél messzebb. Különben tudna a szörnyű katasztrófákról, amelyek Angliában és Franciaországban történtek, ahol a leomló falak munkások százait temették maguk alá.

- Kegyelmed viszont világlátott nagy tudós...

- Én valóban tanulmányoztam ezeknek a katedrálisoknak a terveit, és kutattam a katasztrófák okát. Megállapítottam, hogy a kő egyáltalán nem olyan türelmes elem, mint hiszik. Sőt, a kő nagyon is türelmetlenül viselkedik, ha az ember nem az ő sajátos törvényei alapján dolgozik.

Werinher Bott levegő után kapkodott, s a feje - az egyetlen mozgatható rész a szerencsétlen testen - az izgalomtól remegni kezdett.

- Főokos! - kiáltotta haragosan. - Nyomorult mindentudó! Mit keres egyáltalán Strasbourgban? Miért nem maradt Ulmban? Valami miatt menekülnie kellett, nem igaz?

Ulrich mester egy pillanatig hallgatott, elbizonytalanította a goromba megjegyzés. - Mit akar ezzel mondani? - kérdezte végül.

Werinher keserű arckifejezése egyszeriben alattomos vigyorgássá változott: - Tudja azt jól... Ácsok és kőfaragók, akik Ulmból érkeztek, elég különös történeteket mesélnek a kegyelmed múltjából. Igaz, mind mást mond, miért adta föl az előző állását.

- És mit mesélnek? Na, ki vele! - Ulrich odalépett a nyomorékhoz, galléron ragadta, megrázta, és magán kívül ordította: - Nyisd ki végre a pofád, ugasd csak, mit mesélnek???!

- No végre megmutatja az igazi arcát - hápogta elkínzottan az ember a kocsiban. - Egy védtelen nyomorékot bántalmaz. Üssön már meg!

Ekkor a legény, aki addig aggódva követte a mesterek szóváltását, végre közbelépett. Ellökte onnan Ulrichot, a kerekes széket a másik irányba fordította, s elsietett a Katedrális utca irányába, maga előtt tolva a kocsit. Biztonságos távolságban még egyszer megfordította, s Werinher azt kiáltotta, hogy visszhangzott bele a tér: - Nem ez volt az utolsó találkozásunk, Ulrich mester! Majd elbeszélgetünk még egymással!

Ulrich von Ensingen tudta, hogy halálos ellenséget szerzett.

A hitehagyottak páholya

Sok hét telt el a félkarú koldussal való találkozás óta, amikor Afra egy napon - a dóm felvonulási épülete felé menet - újra összefutott vele. Alig ismerte meg, mert most - nem úgy, mint az első találkozásuknál - tiszta, hétköznapi ruhát viselt. Nyoma sem volt a toprongyos külsőnek, ami akkor Afra részvétét felébresztette.

- Mi történt? - kérdezte Afra kíváncsian. - Többször is kerestelek már. A piacon, a ferencesek, meg az Ágoston-rendiek ingyenkonyháján is érdeklődtem, nem ismernek-e egy félkarút, de senki nem tudott vagy nem akart rólad felvilágosítással szolgálni. Igaz, a neved nem is tudom.

- Jakob Luscinius - mondta a félkarú. - Elnézést, elfelejtettem bemutatkozni. De hát kit érdekel egy koldus neve?! Tulajdonképpen Jakob Nachtigallnak hívnak. Luscinius csak a nevem latin fordítása. Jó ötletnek tűnt, hogy e névvel kezdjek új életet.

- Tényleg nem hangzik rosszul. Nagyon tudományos.

A félkarú felnevetett: - Egyébként a Bartholomäus-udvarban, a dominikánusoknál kellett volna érdeklődnie, ott tudtak volna rólam.

Afra kérdőn nézett Lusciniusra. - Miért éppen ott?

- A dominikánus kolostor kapujánál, ahol a koldusok naponta egyszer meleg levest kapnak, azt hallottam, hogy a könyvtáros testvért, egy zavarodott elméjű öregembert a város kapuja előtti bolondokházába vitték, így megüresedett az állása. Biztos, hogy ez égi sugallat volt, mindenesetre habozás nélkül ajánlkoztam, hogy az állást, legalább átmenetileg, elvállalnám. Ez nem volt épp kockázatmentes - hiszen ismeri a történetemet. De vagy valóban nem ismert engem az apát úr, vagy nem akart tudomást venni rólam és a sorsomról. Mindenesetre fölvettek, mint laikus testvért, már csak a latintudásom miatt is, ami eléggé meglepte a perjelt. Azóta egy boltozatos teremben én vagyok az úr tízezer irat és könyv fölött. Bár őszintén szólva én a könyvekből nem sokat értek.

- A könyvek csodálatosak! - mondta elragadtatva Afra. - Tudom, miről beszélek. Apám is könyvtáros volt. Ő pedig egyike volt a világ legboldogabb embereinek.

- Nos, igen - jegyezte meg Luscinius -, kétségtelenül van rosszabb foglalkozás is, mint egy gyógynövényes könyvet kikeresni tízezer másik irromány közül, de mindenesetre van kellemesebb is. De nem akarok panaszkodni. Tető van a fejem fölött, és napjában egyszer biztosan kapok enni. Sokkal több ez, mint amit egy hónappal ezelőtt akár csak elképzelhettem volna.

Afra bólintott: - Gyermekkoromtól nagyon szeretem a könyveket, mióta apám megtanított olvasni és írni. És legjobban szeretem a könyvtárakat, az illatot, ami betölti a helyiséget, a frissen cserzett bőr és a beporosodott pergamen szagának keverékét.

- Engedjen meg egy megjegyzést: elég szokatlan az ilyesmi egy, a kegyed rangjában lévő asszonytól. Azt gondoltam, hogy kegyelmedet inkább a rózsa vagy az ibolya illata bűvöli el. Ha ideje engedi, látogasson meg a könyvtár boltíves termében. Higgye el, könyvtárosnak lenni a legmagányosabb hivatás a világon.

Anélkül, hogy gondolkodott volna rajta, Afra igent mondott. Már a következő napra.

A Bartholomäus-udvarban lévő dominikánus kolostor az ilyen intézmények közül az újabbak közé tartozott Strasbourgban. Eredetileg a fehér barátok, akiket purián életmódjukról és művészi prédikációikról ismertek, a városon kívül, Finkenweilerben éltek. Csak százötven évvel ezelőtt találtak új menedéket maguknak a falakon belül, a ferencesek kolostorának közelében, s rövidesen létrehoztak egy konventet és egy főiskolát, ahol olyan ismert tudósok tanítottak, mint Albertus Magnus.

A kapus az alacsony kapunál bosszúsan nézett föl, amikor egy asszony bebocsátást kért, hogy egy könyvet megkereshessen a könyvtárban. Afra illedelmesen volt öltözve, s mivel a dominikánusok rendi szabályzata nem tiltja az asszonyoknak a belépést, kinyitotta a keskeny ajtót, s kérte Afrát, kövesse az Úr nevében.

Afrának már volt néhány kellemetlen emléke a kolostorokról, így ez is nyomasztóan hatott rá. Miután átmentek a belső udvaron, a kapus a szemben lévő oldali átjáróhoz vezette. A rideg, sötét folyosón, mely az átjáró mögött feltűnt, visszhangoztak lépteik. A folyosó végén lefelé vezető lépcsősorhoz értek. Ott egy boltívet talált a látogató, olyan alacsonyat, hogy kinyújtott karral meg lehetett érinteni a mennyezetet.

A portás hangos kiáltására egy oldalbejáratból köhécselve Luscinius lépett elő. - Nem hittem volna, hogy kegyed tényleg lemerészkedik a történelem és a gondolatok árnyékvilágába - mondta, s egy fejmozdulattal visszaküldte a kapustestvért.

- De hiszen mondtam, hogy a könyvek rám mágikus hatással vannak - válaszolta Afra. - Mindenesetre...

Elhallgatott. Kicsit félve nézett körül. A boltíves termet csak részben világították meg a gyertyák, ablak egyáltalán nem volt.

- Másképpen képzelte el a könyvtárt, ugye? - nevetett Jakob Luscinius, és közelebb lépett.

- Őszintén szólva, igen! - Afra még sosem látott ilyen zűrzavart - mindenhol könyvek és iratok hevertek, teljes összevisszaságban. A polcok, melyekre a könyveket valamilyen meghatározhatatlan rendszerben állították, rég túl voltak már befogadóképességük határán. Könyvespolcok rogytak össze az írott szavak súlya alatt, akár az elkorhadt gerenda. Oszlopokban egymásra halmozva álltak a fóliánsok. Meginogtak a lépteiktől, ahogy elmentek mellettük. Csípős, meghatározhatatlan szag terjengett mindenhol, s ezüstös ködfátyol - porból.

- Talán jobban megérti most, miért is háborodott meg tiszteletreméltó elődöm - jegyezte meg Luscinius, csipetnyi iróniával. - Magam is a legjobb úton haladok afelé.

Afra mosolygott, bár Jakob szavai teljesen hihetően hangzottak.

- Mindenesetre különös ember lehetett - folytatta Luscinius. - Dominikus testvér - ez a neve - sohasem tanult, a teológiáról éppenséggel fogalma sem volt. Az volt a rögeszméje, hogy minden könyvet elolvas, amit ebben a teremben őriznek. Egy fél életen át - így mesélték nekem - rendben is ment minden. A kolostor művelt szerzetesei csodát kiáltottak, amikor Dominikus testvér hirtelen idegen nyelveken kezdett beszélni, mint valaha az Úr apostolai. Dominikus beszélt görögül és héberül, angolul és franciául. Beszédének gyakran csak töredékét értették meg a rendtársak. Növekvő műveltségének birtokában a könyvtáros testvér egyre visszahúzódóbb lett. Kihagyta az óránkénti imádságot, a közös éneklést, és a litániakat is. Csak ritkán jelent meg az étkezéseken. A testvérek kötelességüknek érezték, hogy az ételét a tálkában az egyébként zárt könyvtárajtó elé tegyék. Dominikus attól tartott, hogy a káosz csak fokozódna, ha bejárnának. A látszólag átláthatatlan rendetlenség mögött jól átgondolt rendszer rejtőzött. Dominikus testvér egy pillanat alatt elő tudta hozni a kívánt könyvet. Sajnos arra nem volt hajlandó, hogy a rendszerét elárulja. Most tehát az én feladatom, hogy a káoszból új rendet teremtsek. Nem könnyű feladat.

Afra aprókat lélegzett. Nem merte mélyen a tüdejére szívni a maró szagot, amely valahogy egészen más volt, mint más könyvtárakban.

- Nem a levegő háborította meg Dominikus testvért? - Afra bizonytalanul nézett Lusciniusra. - Légy óvatos!

Luscinius vállat vont. - Olyat még sose hallottam, hogy valaki a rossz levegő miatt bolondult meg. Akkor minden strasbourgi polgár bolond lenne, akinek a háza az Illre néz. Mert a világon semmi nem bűzlik olyan rettenetesen, mint ez. Afra egy oldalfolyosón régi könyvek értékes borítótábláit szemlélhette meg. Luscinius a könyvkincseket már megjelölte saját ügyetlen, balkezes írásával, kezdve az A-nál, Albertus Magnusszal - megpróbálta kialakítani az ábécérendet.

- Még a C betűn sem jutottam túl - sajnálkozott Luscinius. - Az benne a nehéz, hogy sok írás nem is nevezi meg a szerzőt, így némelyiket a könyv címe szerint kell rendeznem a szerző helyett. Még komplikáltabb, ha cím sincs. Sok teológus egyszerűen csak belekezd az írásba, anélkül, hogy gondolkozna azon, milyen címet adjon a művének. A következmény: egy csomó bölcsességektől duzzadó könyv, amelyeknek senki nem tudja a címét, nem beszélve a szerzőről. Nézzen csak körül nyugodtan, ha érdekli!

Luscinius eltűnt. Afra kihasználta az alkalmat. A felső sorból, ahol föltételezhette, hogy a könyvek már az új rend szerint vannak elrendezve, kivett egy vastag, sötét borjúbőrbe kötött kötetet, a C betűsök közül. Latin címe volt: Compendium theologicae veritatis. Aztán felhúzta a szoknyáját. Határozott mozdulattal, mintha már többször gyakorolta volna, föltépte ruhája szegélyét a belső oldalon, s kivette a pergament. Ügyesen rejtette el az összehajtogatott dokumentumot a fóliáns sűrűn teleírt oldalai közé. Aztán a könyvet visszadugta a helyére.

Compendium theologicae veritatis - mormolta többször egymás után, hogy agyába vésse a könyv címét: Compendium theologicae veritatis.

- Mondott valamit? - kiáltotta Luscinius a szemben lévő folyosóról, ahol épp egy rakás könyvet rendezgetett: az ingó oszlopokat a polcokra rakta, ami a biztonságos tárolás szempontjainak kétségtelenül jobban megfelelt.

- Nem, vagyis igen - válaszolta Afra. - Csak ezt a polcot nézem, és örülök a szép rendnek. Biztos, hogy ez a te érdemed, Jakob testvér, s bizonyára így is marad a következő száz évre - s közben a rejtekhelyül szolgáló könyvet nézte.

Luscinius előcsoszogott a sötétből. Afra nem tudta megállni, hogy fel ne nevessen, pedig a keze még remegett az izgalomtól. A könyvtáros különleges szerkezetet viselt a fején. Egy bőrszíj fogta át a homlokát, a szíjon balra-jobbra égő gyertyák, minden oldalon kettő, melyek járás közben imbolygó fényt árasztottak.

- Bocsáss meg - mondta Afra, aki még mindig küszködött a nevetéssel. - Igazán nem akartalak kinevetni, ez a világítás azonban egyszerűen ellenállhatatlan!

- Dominikus testvér találmánya - mondta a könyvtáros, és felnézett, miközben fejét továbbra is egyenesen tartotta. - Mulatságos látvány lehet, de egy félkarúnak az egyetlen lehetőség, hogy megfelelő világítás mellett dolgozzon. Akármerre fordulok, a fény épp olyan gyors, mint a pillantásom - szavai igazolására egyszer balra, majd jobbra fordította a fejét.

- Erre a polcra gondoltam az imént - kezdte újra Afra.

Luscinius tartózkodóan bólintott: - Igen, hogy úgy mondjam, ez az első munkám. Hogy ez így is maradna a következő száz évben, hát azért abban kételkedem - elvigyorodott, és visszament, hogy folytassa a munkáját.

Afra megkönnyebbülve fújta ki az orrán át a fojtó levegőt. Lesimította zöld ruháját, amit az utóbbi hetekben alig viselt, tartva attól, hogy ellophatják a pergament. Az ötlet, hogy a dokumentumot itt, a dominikánusok könyvtárában dugja el, spontán született. A sok könyv láttán jutott eszébe, hogy a montecassinói szerzetes titokzatos levele számára nem létezhet biztonságosabb hely, mint egy kolostor könyvtárának fóliánsai között. Végül is ugyanígy maradt a dokumentum rejtve fél évezreden keresztül.

A könyvtáros búcsúzóul megígértette Afrával, hogy újra eljön. Ő persze meg is ígérte, már csak a saját érdekében is.

- És ha kegyednek nem gond - mondta majdnem szégyenlősen Luscinius -, a Szegény Bűnösök Kapuján engedem ki.

- Szegény Bűnösök Kapuja? - Afra nyugtalanul nézett rá.

- Minden kolostornak van egy ilyen kapuja. Nincs a terveken, hivatalosan nem is létezik, valószínűleg még a jóisten sem tud, vagy nem is akar róla tudni. A Szegény Bűnösök Kapuján engedik ki a szerzetesek a lányokat vagy a fiúkat is - bal kezével keresztet vetett -, akiknek egy kolostorban tulajdonképpen nem lenne semmi keresnivalójuk... Bizonyára érti, mire gondolok.

Afra bólintott. Tökéletesen értette. Ha viszont jobban meggondolta, a titkos kijárat neki épp kapóra jött.

Havonta egyszer nagy vendégséget rendezett a püspöki palotában, a dómmal szemben Wilhelm von Diest püspök, összekötve egy teljes búcsúval száz évre. A nagy eszem-iszom „a" társadalmi eseménynek számított Strasbourgban, elképzelhetetlen volt, hogy valaki őeminenciája meghívásának ne tegyen eleget.

Pikánssá tette az eseményt, hogy Wilhelm püspök kedvelt szokása volt barátokat és ellenségeket egy asztalhoz ültetni, így történt meg néha, hogy ádáz ellenségek, akik ha találkoztak, átmentek az utca másik oldalára, itt az asztalnál egymással szemben ültek - őeminenciája nagy-nagy örömére.

Afra és Ulrich hallottak már a különc püspök bolondériájáról. Arról is, hogy csak egy fogás van, de az aztán bőséges: kappan, a kiherélt és felhizlalt kakas, amiről már a régi rómaiak is azt állították, hogy fogyasztása különös szépséget biztosít. Őeminenciája kettőt-hármat is el szokott fogyasztani, ami külsejének ugyan nem sokat használt, viszont alapja lett egy új becézésnek: Dugós Wilhelmet Kukori eminenciásként is szívesen emlegették.

A rezidencia ajtajánál négy lakáj őrködött fáklyákkal, s minden látogató megnevezte magát, mielőtt bebocsátották volna.

- Ulrich von Ensingen mester és felesége, Afra - mondta az építőmester.

A főlakáj egy listán kereste ki a neveket. Alázatos kézmozdulattal mutatta az érkezőknek az utat. A lépcsőház előcsarnokában nagy volt a tolongás: az urak pompás ruhákban, bársonyban és brokátban, a dámák selyemöltözékekben, kocsikerék nagyságú gallérokkal, mellettük egyházi méltóságok előkelő feketében, csillogó flitterrel teleaggatva, és örömlányok, akik bájaikat nyíltan táncoltatták.

Afra a szája elé tartott tenyere mögül sóhajtotta: - Ulrich, gondolod, hogy jó itt nekünk? Úgy érzem magam ebben a ruhában, mint egy koldus.

A mester bólintott, de nem nézett Afrára. Míg tekintete a vendégeket pásztázta, megjegyezte: - Igaza van, szép koldusasszony, igaza van. Szívem szerint most rögtön megfordulnék.

- Nem tehetjük - válaszolt Afra az arcára fagyott mosollyal. - Főleg te nem! Fogakat összeszorítani, és hajrá!

Ulrich mester fájdalmas arcot vágott.

Alig hangzott el az esti harangszó a szemben lévő dómban, a fölfelé vezető széles lépcsőn megjelent egy fehérbe öltözött ceremóniamester, olyan öltözetben, mely alig fedte combjait, s felolvasta a meghívottak nevét egy listáról. A legtöbb nevet fújolás vagy heves taps fogadta. A megnevezettek egymás mögé, körbeálltak, majd a menet végül egy zenekar fúvós és ütőhangszereinek hangjára felfelé indult.

- Hogy érzed magad? - suttogta Afra Ulrich mesternek.

- Mint Zsigmond király koronázásra menet.

- Bolond vagy, Ulrich!

- Isten pontosan tudja, ki mennyire bolond itt - suttogta Ulrich, a szemét forgatva.

- No szedd össze magad! Nem minden nap ebédelünk a püspöknél!

A fogadóteremben ünnepélyesen terített asztal várta a vendégeket, számtalan gyertya égett. Az asztal patkó alakú volt, s csaknem az egész termet betöltötte. Úgy száz-száz vendég talált mindkét oldalán helyet. Afra Ulrich karját fogva a jobb oldali asztal végéhez igyekezett, ahol - legalábbis úgy remélte - a legkisebb feltűnést keltik majd.

A ceremóniamester azonban mást gondolt. Látva Afra szándékát, odalépett, s elkísérte őket az asztalhoz, ahol mindkettejük számára kijelölt egy helyet - köztük két üres szék.

Afra elpirult, és segélykérő pillantást vetett Ulrichra. A két szék fölött súgta oda a férfinak: - Olyan messze vagy! Nem is tudom, hogyan kell viselkedni.

Ulrich rövid, gyors fejmozdulattal oldalra intett, Afra jobb oldali szomszédjára utalva. - Foglalkozz vele kicsit - súgta vissza. A szomszéd egy szakállas öregúr volt, aki az élet delelőjét rég maga mögött hagyta már, s most épp udvariasan biccentett. Vastag, kerek üveges pápaszemet viselt, melyet fából faragott szárak tartottak az orrán.

- Domenico da Costa, őeminenciája csillagjósa - mondta mély hangon, eltéveszthetetlen itáliai akcentussal.

- A dómépítőmester felesége vagyok - mondta Afra, és Ulrichra mutatott.

- Tudom.

- Honnan? - Afra összeráncolta a homlokát. - Kegyelmed ismer engem?

A csillagjós mutató- és hüvelykujjával megsimogatta szakállát. - Nem igazán, gyermekem. Azaz személyesen még sohasem találkoztunk. De a csillagok elárulták nekem, hogy a mai napon...

Hogy mit árultak el neki a csillagok, az titok maradt, mert a háttérből kappanhangon felhangzott a korál: „Ecce sacerdos magnus" („Íme, a nagy lelkipásztor").

Két fegyverhordó nyitotta az éteri hangok közepette a szemben lévő ajtót, s mint valami földöntúli jelenés lépett a terembe a püspök, Wilhelm von Diest, szicíliai ágyasa kíséretében.

A püspök arannyal átszőtt vecsernyepalástot viselt, melyet a nyakánál értékes csat fogott össze. Minden lépésnél jól látszottak piros harisnyás lábai, melyek fehér karing alól tűntek elő. Ha nincs püspöksüveg a fején, akár római gladiátornak is nézhette volna bárki.

Őeminenciája ismert volt bohókás ötleteiről. A jelen lévő apátokból és rendi elöljárókból, mindenekelőtt pedig a székeskáptalan nagyhatalmú uraiból egyöntetű elszörnyedést váltott ki papírból készült orra. Kétségtelenül emlékeztetett egy férfi nemesebb darabjára, így szemérmetlen gondolatokat gerjeszthetett. Ami a kíséretében lévő nőt illeti, a sötét szemű szicíliai inkább ártatlannak hatott finoman szőtt ruhájában, ami alig rejtett el valamit, s amit láthatóvá tett, azt a legelőnyösebb módon mutatta meg.

A teremben halálos csend támadt, amikor a püspök Afra és Ulrich között helyet foglalt. Afra nem tudta, mi történik. Zavartan figyelte, hogyan szervírozzák az apródok a kappant, aztán nézte a püspököt, mint füstöli az ínycsiklandozó madarat Isten nevében egy füstölővel. Közben ezt harsogta: - Ez a nap Istené. Ujjongjunk, és legyünk vidámak!

Ezután megkezdődött a nagy zabálás. Puszta kézzel tépték a vendégek a ropogós szárnyast. Csámcsogás, mormogás, böfögés hangzott mindenhonnan. Ezt is követelte az udvariasság.

Afrának nem ízlett a kappan. Nem mintha nem lett volna kellőképp felséges az íze: de annyira izgatott volt, hogy nem tudta örömét lelni az evésben. A püspök már befalta az első madarat, s még egy szót sem szólt hozzá. Mit jelenthet ez? Nem tudta, mit tegyen.

Mialatt a jó étvágyú Wilhelm von Diest a második kappanhoz látott, Afra a szeme sarkából látta, hogy a püspök másik oldalán a szicíliai szuka az asztal alatt Ulrichot tapogatja. Te nyomorult ribanc! - gondolta, és már épp azon volt, hogy felugorjon, és szájon tenyerelje a ledér szajhát, amikor a püspök odahajolt hozzá, és halkan a fülébe súgta: - Kegyedet szeretném desszertnek. Akar velem hancúrozni, szép Afra? Nem bánja meg!

Afrának a fejébe tódult a vér. Sok mindenre gondolt, de arra nem, hogy egy hús-vér püspök zsíros ujjakkal és csurgó nyállal ajánlatot tesz neki.

Úgy tűnt, a püspök nem is vár választ. Hogyan lehetett volna másképp magyarázni, hogy teljes figyelmét a második kappannak szentelte? Talán - nyugtatta magát Afra - ez az ajánlat is csak egyike volt őeminenciája rettegett tréfáinak. Ó is nekilátott a kappannak, most már több élvezettel, néha-néha barátságosan bólintva mindkét oldalra, a püspöknek és a csillagjósnak egyaránt.

Időközben a püspök vendégei élénk beszélgetésbe fogtak. A méretes cinkupákban felszolgált bor megtette a hatását, megoldotta az apátok és kanonokok nyelvét az asztal végén. Félhangosan,

áhítattal beszélgettek Senecáról és *De brevitate vitae (Az élet rövidségéről)* című művéről, egy pogány könyvről, mely mindenki nagy csodálkozására egyetlen kolostor könyvtárából sem hiányzott, bár az evangélium szavaitól olyan távol állt, mint a néhai Mózes az ígéret földjétől.

A székeskáptalan dékánja, Hügelmann von Finstingen, Eberhard, a skolasztikus, s még néhányan a kanonokok közül egymásra licitálva fejtegették, hogy vajon ha Seneca ötszáz évvel később él, egyházi tanítómester lett volna vagy pogány filozófus.

Ekkor a püspök fölemelkedett székéből, levette a papírorrot, meghajolt, mint egy színész a színpadon, s mindenki csodálkozására így szólt: - *Soli omnium otiasi sunt qui sapientiae vacant, soli vivunt. Nec enim suam tantum aetatem bene tuentur, omne aevum suo adiaciunt. Quiquid annorum ante illos actum est, illis adiciunt est.*

A vendégek elismerően tapsoltak. Még a székeskáptalan sem spórolt a tetszésnyilvánítással. Csak néhány üzletember nézett össze méltatlankodva: az arab számokban járatosabbak voltak, mint a latin betűkben, úgyhogy a püspök szükségét érezte, hogy Seneca bölcs szavait németre is lefordítsa: - *Nyugalomban csak azok élnek, akiknek idejük van a filozófiára, csak ők élnék igazán. Mert ők nemcsak a saját idejüket töltik jól, hanem arra is képesek, hogy minden időt a magukéhoz kapcsoljanak. Mennyi év múlt el már előttük - s ők azokat is mind sajátjukká teszik.*

Őeminenciája intésére síposok és trombiták léptek a terembe, és játszani kezdtek. A zenére hat kéjnő mozgott, mint táncoló csikók. Széles, suhogó szoknyákat viseltek, s olyan fűzőt, mely látni engedte érett gyümölcsként ringó mellüket. Magasra tornyozott hajukból pávatollak nyúltak ki, s úgy lengedeztek, mint fűzfaágak a tavaszi szélben. Féktelen mozdulataik semmivel sem maradtak el azok mögött a trükkök mögött, amiket a kóklerek az országos vásárokon mutattak be. Arra is ügyeltek az örömlányok, hogy rózsás hátsójukat és elülső kis háromszögüket is mindenki lássa. Emelgették és pörgették szoknyájukat, hogy a gyertyák, melyek meleg fénybe borították a termet, úgy lobogtak, mintha az ördög söpört volna át közöttük.

Az apát urak és a káptalanok körében - akik ölbe tett kézzel ültek székükön, és bíborvörös fejjel figyelték, amit Isten, az Úr hatodik munkanapján teremtett, mielőtt megpihent volna - az örömlányoknál is nagyobb sikert aratott Afra.

- Egy kis bűnnek muszáj lenni az emberben - vélte a püspök, és odahajolt Af rához -, különben mire találták volna ki a feloldozást? De hát bűn egyáltalán olyasminek örülni, amit Isten, a mi Urunk teremtett?

Afra bizonytalan pillantást vetett Wilhelm von Diestre, és vállat vont. Nagy izgalmában észre sem vette, hogy Ulrich eltűnt a szicíliai nőszeméllyel.

- Nem kell tőle sajnálni, nem kopik el - mormolta a püspök, amikor Afra fürkész pillantását észrevette.

Kis időbe telt, míg Afra megértette, a püspök mire is gondol. Akkor savanyú mosoly jelent meg az arcán. Eszméletlen dühöt érzett.

A sípok egyre vadabbul szóltak, a trombiták is beleerősítettek. Beszélgetésre már gondolni sem lehetett. Ekkor felemelkedett a püspök, karját nyújtotta a lánynak, s a hangos muzsikát túlkiabálva azt mondta: - Jöjjön, mutatok valamit!

A püspök, karingben, piros harisnyában és cipőben, fején a püspöksüveggel, mely minden mozdulatnál félrecsúszott, nemigen volt alkalmas arra, hogy komolyságot és tiszteletet ébresszen. Afra mégis teljes nyugalommal kapaszkodott a karjába.

A kőlépcsőn, melyet szurokfáklyák világítottak meg, és két lakáj őrzött, Wilhelm von Diest felvezette Afrát a felettük lévő emeletre. Egy hosszú folyosó falain táblaképek függtek, ótestamentumi jelenetek ábrázolásával, legtöbbjük valami sikamlós tartalommal: Zsuzsanna a fürdőben vagy Ádám és Éva a paradicsomban.

A folyosó végén a püspök kinyitott egy ajtót. Néma kézmozdulattal biztatta Afrát a belépésre. A lány habozott, eleget tegyen-e a felszólításnak. Sejtette, mi vár rá, de úgy gondolta, legfeljebb majd elfut. Amikor bepillantott a félig nyitott ajtón át a szobába, egy pillanatig azt hitte, rosszul lát. Nem is lett volna csoda azok után, ami az este történt vele, de minél hosszabban bámult a

halványan megvilágított szobába, annál jobban erősödött benne az érzés, hogy amit lát, az bizony a valóság. Nem az ágytól állt el a lélegzete, mely a fél termet elfoglalta, hanem az életnagyságú festménytől, amely fölötte lógott: Szent Cecília képe, amelyhez a Szent Cecília-kolostorban ő állt modellt.

- Tetszik kegyednek? - kérdezte a püspök, és betuszkolta Afrát a terembe.

- Igen, természetesen - válaszolta Afra összezavarodva. - Csodaszép, a Szent Cecília.

- Valóban, a Szent Cecília.

De hogy a csudába került ez a kegyelmed hálószobájába? - akarta kérdezni Afra. A kérdés már a nyelvén volt, de nem merte föltenni. Csak valami hihetetlen véletlen? Vagy a püspök mindenről tud?

Örült, amikor a püspök elébe ment a kérdésének:

- Wormsban vettem egy műkereskedőnél. Azt állította, egy sváb kolostorból származik, oltárkép volt. Mindenesetre - itt szünetet tartott, és szégyenlősen vigyorgott - az apácáknak idővel túlságosan csábítónak tűnt a meztelen szent. A festmény olyan érzéseket ébresztett bennük, amelyek nem illőek egy kolostor falai közé. Állítólag mindenféle túlkapásokhoz vezetett, s az apátnő jobbnak látta, ha eladják.

Amíg a püspök beszélt, Afra oldalról fürkészte. Nem volt benne biztos, vajon Wilhelm von Diest csak megjátssza a naivat, vagy valóban sejtelme sincs a dolgokról.

- Kegyed épp olyan szép és csábító, mint Szent Cecília - kezdte a püspök, és végigsimította Afra haját.

Afra összerázkódott. Legszívesebben elhárította volna a mézesmázos hízelkedést, s elfutott volna. De csak állt ott lebénultan, egy értelmes gondolat nélkül.

- Mintha még bizonyos hasonlóságokat is felfedezni vélne az ember kegyelmed és Szent Cecília között - fűzte tovább a szót a püspök, aztán így folytatta: - No jó. Nem akarom tovább kínozni, szép gyermekem! Rég tudom, ki állt modellt a Szent Cecíliához.

- Honnan tudja, eminenciás uram? - Afra levegő után kapkodott.

A püspök fölényesen mosolygott.

- Meg kell vallanom, hogy kegyed álmatlan éjszakákat okozott nekem. A lepkegyűjteményem egy darabja sem izgatott úgy, mint ez. És még egy sem okozott ennyi fejtörést.

- Hogy érti ezt?

- Nos, amikor a műkereskedő először mutatta nekem a képet, már akkor tudtam, hogy a festő a szentet nem a fantáziája, hanem élő modell után festette. Őszintén szólva: ha a strasbourgi apát urak és kanonokok azt állítják, hogy a püspöküknek fogalma sincs a teológiáról - az igazat mondják. De higgye el - a művészethez annál többet értek. És ami az apácákat annyira kihozta a sodrukból, azt én is azonnal megéreztem. Még sohasem láttam ilyen élethű nőábrázolást. A festő valóban művésze a szakmájának.

- Alto von Brabant a neve, és púpos.

- Tudom. Sok időbe telt, mire megtaláltuk. Munkát keresve a Dunán hajózott lefelé.

- Mit akart tőle eminenciád?

A püspök ide-oda ingatta a fejét. - A festő csak másodsorban érdekelt. Valódi érdeklődésem az elbűvölő modellnek szólt. Elküldtem hát két legjobb hírszerzőmet. A szép Cecília nevét és lakóhelyét kellett kideríteniük - kerül, amibe kerül. A Szent Cecília-kolostorban csak a nevét tudták a modellnek. Azt mondták, Afrának hívják, s a festővel Regensburgba vagy Augsburgba költözött. Végül megtalálták Alto mestert Regensburgban. Ő azonban vonakodott elárulni a kegyed tartózkodási helyét. Aztán egy csinosabb summa látványától mégis elgyengült, és elárulta, hogy kegyedet Ulmba küldte a sógorához. Akkor tehát elküldtem a nyomozóimat Ulmba...

- Azt akarja mondani, hogy Ulmban az emberei megfigyeltek?

Wilhelm von Diest bólintott. - Végül is semmit sem tudtam kegyedről. Most meg mindent tudok.

- Mindent? - Afra gúnyosan mosolygott.

- Nyugodtan próbára tehet. Előbb azonban tudnia kell, honnan szereztem az értesüléseimet. A hírszerzőim elszegődtek a dómépítéshez. Tehát állandóan a kegyed közelében voltak. Mindenesetre bőven elég közel ahhoz, hogy tudomást szerezzenek a kegyelmed Ulrich mesterhez fűződő parázna viszonyáról. Még többről is...

- Hagyja abba! Nem akarom tudni! - Afra nyomorultul érezte magát. Újra előbukkant a múltja. Semmi kétség, a buja püspök a markában tartotta. Hogyan szabadulhatna?

- Ezt ügyesen csinálta - mondta keserűen.

A lány cinikus megjegyzését a püspök bóknak vette, s öntelten folytatta: - Világos volt, hogy Ulrich mestert Strasbourgba kell csábítanom, hogy kegyedhez közel kerülhessek.

- Akkor a levelet Ulrich mesternek csak miattam írta?

- Nem tagadhatom. Mentségemre szóljon, hogy az idő tájt a dómépítőmester állása valóban megüresedett.

Wilhelm von Diest kétségtelenül alattomos ember volt, és csak a maga haszna érdekelte. Hogy célhoz érjen, a gusztustalan módszerektől sem riadt vissza. Ám hogy épp ő, Afra került e hallatlan fáradozások célkeresztjébe, ez megacélozta a lány önbizalmát. Sőt, megérezte, mekkora hatalma van.

- És mi legyen most? - kérdezte rámenősen Afra.

- Ne tartsa távol tőlem azt a csodálatos testét! - válaszolt a püspök. - Kérem...!

Ahogyan Wilhelm von Diest ott állt a lány előtt, piros harisnyában, fehér karingben, igazán nevetséges látványt nyújtott. Ha a helyzet nem lett volna olyan komoly, Afra hangosan felnevetett volna. De a helyzet komoly volt, s ő is komolyan kérdezte:

- És ha ellenállok?

- Kegyed sokkal okosabb annál, hogy ilyesmit tegyen.

- Biztos benne?

- Egészen biztos vagyok. Nem teheti tönkre a mester és a maga életét.

Afra tágra nyílt szemekkel nézett a püspökre. Így beszél az ördög. Uralkodnia kellett magán, hogy el ne veszítse a hidegvérét.

Míg azon gondolkozott, mit tudhat még róluk a püspök, az így szólt, csak mellékesen:

- Ulrich von Ensingent távollétében vád alá helyezték. Megmérgezte a feleségét, Griseldis asszonyt.

- Ez hazugság, szemenszedett hazugság! Ulrich mester felesége már régtől szenvedett valamilyen titokzatos betegségben. Aljasság a felesége haláláért felelőssé tenni!

- Lehetséges - tért ki egy lépésnyire a püspök. - Mégis tény, hogy a tanúk eskü alatt vallották, a mester mérget szerzett egy alkimistától. Másnap aztán elhunyt a felesége.

- Hazugság! - kiáltotta Afra magánkívül. - Rubaldus, az alkimista igazolhatja, hogy más ügyben kerestük fel.

- Azt kétlem, hogy ő bármit is igazolna.

- Miért?

- Megtalálták a holttestét Augsburgban, a Jakober-kapunál, egy nappal a püspöknél tett látogatása után.

- Rubaldus halott? Ez nem lehet igaz!

- Olyan igaz, mint az ámen a templomban.

- Az isten szerelmére, de hogyan halt meg Rubaldus? Tudják, ki tette?

A püspök grimaszt vágott. - Túl sokat kérdez tőlem. Ahogy hallottam, kést döftek a nyakába - mindenesetre nem valami henteskést, hanem finom, előkelő kést, ezüst markolattal.

A gyilkosság az gyilkosság - suhant át Afra agyán -, mindegy, hogy rozsdás pengével vagy ezüstfegyverrel végeznek veled. Sokkal inkább érdekelte a kérdés, vajon Rubaldus halála összefüggésben állhat-e a pergamennel. Rajta és Ulrichon kívül csak az alkimista tudott a titokzatos

levélről. Úgy tűnt, bárhogy tagadta, Rubaldus nagyon is jól megértette, miről szól a pergamen. Ez lehetett az oka váratlan augsburgi utazásának is.

- Min töri a kis fejét annyira? - Wilhelm von Diest kérdése visszahozta Afrát a jelenbe. - Jól ismerte az alkimistát?

- Csak egyszer találkoztam azzal a különös emberrel, amikor Ulrich von Ensingennel együtt fölkerestük őt.

- Tehát mégiscsak jártak ott!

- Igen, de nem amiatt, amivel Ulrichot vádolják!

- Én nem vádolom. Csak idéztem azt, amit Ulmból jelentettek. Tehát: miért keresték fel az alkimistát?

Afra habozott. Közel volt hozzá, hogy elárulja a püspöknek a valódi okot. Azzal is számolnia kellett, hogy Wilhelm von Diest már nélküle is nyomon van. Mégis úgy döntött, mindent egy lapra tesz fel, és így válaszolt: - Ulrich mester valami csodaszerről tárgyalgatott az alkimistával, a dómépítéshez. Állítólag több ilyen elixírrel is rendelkezett. Ulrich egy speciális tinktúra iránt érdeklődött, amelyet ha vízbe kevernek, gyorsabban szárítja a habarcsot, és tartósabbá is teszi. Rubaldus azonban nagyon magas árat kért, így az üzlet nem jött össze.

Maga is elcsodálkozott, milyen folyékonyan tud hazudni. Egész elfogadhatónak hangzott a történet, s Wilhelm püspökön semmi jele nem látszott, hogy kételkedne a szavaiban. Ez egy kis plusz magabiztosságot kölcsönzött neki, és azt mondta: - Visszatérve a kegyelmed sértő ajánlatára, eminenciás uram, kérem, adjon nekem egy-két nap haladékot. Nem vagyok ellene, hogy kegyelmeddel megosszam az ágyam, de nem vagyok holmi utcalány, aki ma ezzel, holnap meg azzal hentereg. Kegyelmednek se lenne igazi gyönyör egy olyan nővel hálni, aki első szóra hagyja magát. Először magamban kell rendet raknom - ha érti, mire gondolok.

Wilhelm von Diest résnyire húzta a szemét, ami egyáltalán nem tette tekintélyesebbé. Afra már attól tartott, hogy a következő pillanatban ráugrik. Akkor azonban így válaszolt a püspök:

- Megértem. Oly soká vártam erre a pillanatra, hónapokat és éveket - néhány órán már nem múlik.

Mialatt ezt mondta, hosszan, átszellemült pillantással nézte a falon függő festményt. Végül azt mondta, anélkül, hogy a szemét levette volna róla:

- Csak remélem, hogy hihetek a szavának, s nem valami játékot űz velem. Azt nagyon megbánná!

- Hová gondol, eminenciás uram?! - Afra ügyesen felháborodást színlelt, bár kétségbeesetten kereste, hogyan szabadulhatna ki kényszerhelyzetéből.

Reményei mindenesetre egy csapásra szertefoszlottak, amikor a püspök - még mindig Szent Cecília bűvkörébe merülve - újra beszélni kezdett: - Nagyon jól tudom ám, hogy kegyed nem az az ártatlan szűz, aki a festményen van.

- De milyen jól látja! - Afra hirtelen támadt iróniával válaszolt a püspöknek: - Igen, bevallom, már háltam egyszer férfival. Sajna nem kegyelmed lesz az első.

A püspök fenyegető pillantást vetett Afrára: - Nem így értettem. Egy szűz az ágyban egyébként is valami iszonyat - ujjával a képre mutatott: - A kép elárul egyet-mást.

- Például?

- Például hogy kegyed megölte a gyermekét!

A püspök szavaitól Afra úgy érezte, abban a szent pillanatban szétrobban a feje. Olyan volt, mintha megállt volna a szíve. Még levegőt venni is elfelejtett.

- Honnan tud erről? - kérdezte szinte hangtalanul. Hiszen tulajdonképp mindegy is volt, honnan. A lényeg az volt, hogy valaki ismeri a titkát, amit még Ulrichnak sem mondott el. Mit fog ő mondani, ha megtudja? Nem, ezt nem is akarta elképzelni, és legszívesebben visszaszívta volna a kérdést.

De a püspök már válaszolt is: - Csak néhány alkimista, teológus, és a művészetekben igazán jártas mesterek ismerik az ikonográfia titkos tanításait. Ez éppúgy a titkos tudományok közé

tartozik, mint a latromatematika, a gyógyító művészetnek az az ága, mely a gyógyszerek hatását összeköti azok elkészítésének és beadásának órájával, vagy a mágia, mely feladatául tűzte ki a démonok elűzését. Bár a teológiát nem, az ikonográfiái művészetet egész jól kitanultam Prágában, ahol a leghíresebb képviselői oktatnak. Mellesleg Alto von Brabant is ismerte ezt a művészetet.

Afra csak fél füllel figyelte a püspök értekezését. Sejtette már, hogy Wilhelm von Diest tényleg mindent, de mindent tud róla és szánalmas múltjáról. S egyszerre kitört belőle:

- A helytartó nagyon fiatalon megerőszakolt. Nagyon féltem, és végig sikerült eltitkolnom a terhességemet. Amikor közeledett a szülés, az erdőbe mentem, s világra hoztam egy gyermeket. Nagy szorultságomban egy kosárba tettem, s egy fára kötöttem a kosarat. Amikor másnap meg akartam nézni, már eltűnt. Tud róla valamit? Mondja meg az igazat!

Wilhelm von Diest a fejét csóválta.

- Tudja, hogy egy gyerek magára hagyását törvényeink halállal büntetik - a hangja komoly volt, már-már résztvevő, amit tőle egyáltalán nem lehetett volna elvárni.

Afra mereven bámult maga elé. Úgy tűnt, gondolatai messze járnak. Maga is furcsának találta, hogy képtelen egy könnyet ejteni. Az élet keménnyé tette, keményebbé, mint valaha gondolta volna.

- Ha tud még valamit, kérem, mondja el! - ismételte.

- Többet nem tudok, mint amit Alto von Brabant a festményen közöl. Látja a fehér szalagot Szent Cecília felsőkarján megkötve?

Afra a kép felé fordult. Nem emlékezett rá, hogy valaha is viselte volna a szalagot, amikor modellt állt a festőnek. És azt se tudta már, mesélt-e Altónak arról, amikor a hibátlan testét dicsérte, hogy szült, s a gyerekét kitette.

- A szalag - mondta Afra csodálkozva - csak egy dísz, nem több.

- Dísz, igen, a felületes szemlélőnek. Olyasvalakinek azonban, aki járatos az ikonográfiában, azt jelenti, ez az asszony megölte a gyermekét - nem többet és nem kevesebbet. Bocsásson meg, hogy ezt ilyen egyenesen megmondom. Először azt hittem, az utalás magára Szent Cecíliára vonatkozik. A székeskáptalan teológusai azonban észre térítettek. Cecília olyan tiszta volt, hogy testét fiatal férjétől, Valerianustól is megtagadta. Így viszont világossá vált előttem, hogy csak Szent Cecília modellje lehetett gyermekgyilkos.

Afra egykedvűen nyújtotta a püspök felé keresztbe tett csuklóit.

- Mit akar ezzel?

- Gondolom, átad a poroszlóknak, amint az kegyelmednek kötelessége is!

- Bolondság! - Wilhelm von Diest tétován átölelte Afrát. A lány nem ellenkezett.

- Ahol nincs panaszos, ott felesleges a bíró - mondta a püspök higgadtan. - De remélem, Alto von Brabanton kívül másnak nem beszélt erről.

- Nem - válaszolta Afra éppoly szomorúan, mint megkönnyebbülve. Aggódott. Vajon mivel áll még elő a ravasz püspök? Azon sem csodálkozott volna, ha Wilhelm von Diest a következő pillanatban kijelenti, hogy hallott valamit egy bizonyos titokzatos pergamenről, amelyet Afra a dominikánus kolostor könyvtárában elrejtett, abba a borjúbőr kötésű könyvbe... De legalább erre nem került sor.

A kőlépcső felől idehallatszott a trombiták és sípok tompa lármája, keveredve az örömlányok féktelen visongásával. Az átmulatott éjszaka után az apát urakkal és kanonokokkal szórakoztak, akik biztosak lehettek a teljes bűnbocsánatban és a Mindenható kegyelmében.

Egy darabig határozatlanul álltak egymással szemben. Afra túlságosan zavart volt, minden összekeveredett a fejében. Egyrészt nem utasíthatta vissza a püspököt, azt viszont elhatározta, olyan drágán adja magát, amennyire csak lehetséges. Míg a továbbiakon gondolkodott, s lesütött szemmel helyet foglalt az ágy szélén, izgatott kiáltások hangzottak a folyosón, s hirtelen elhallgatott a zene is. A zárt ajtón keresztül hallatszott a komornyik kiáltása: - Isten legyen hozzánk irgalmas, eminenciás uram!

- Ilyen kései órán nem fohászkodunk Istenhez. Éjfél rég elmúlt, lassan már pirkad. Menj a pokolba!

- Eminenciás uram! A dóm! - a komornyik nem hagyta magát lerázni.

Ekkor néhány gyors lépéssel a bejárathoz ment a püspök, dühöngve feltépte az ajtót, s galléron ragadta a komornyikot. Mielőtt azonban kikáromkodta volna magát, a komornyik tovább siránkozott: - Eminenciás uram, összedőlt a dóm! A saját szememmel láttam!

A püspök keze ütésre lendült és pofon vágta a szolgát. Az vinnyogott, mint egy megvert kutya.

- De ha mondom kegyelmednek! Hügelmann kanonok úr is látta.

- Azt nem csodálom. Kettő helyett is ivott. Te meg kiürítetted a korsóból a maradékot!

- A Szent Szűzre mondom, egy cseppet sem! - s a komornyik esküre emelte a kezét. - Egy cseppet sem!

A lépcsőházban egyre nagyobb lett a zajongás. Hangosan kiáltoztak a dómépítőmester után.

- Hol van Ulrich? - kérdezte Afra, aki kezdett megrémülni.

- Miért engem kérdez? - morogta a püspök. - Talán a dadája vagyok a mesternek?

- A kegyelmed szeretőjével tűnt el.

Wilhelm von Diest vállat vont. Mérgesnek látszott. Az ablakhoz lépett. A Dóm térről lárma hallatszott. Amikor kinyitotta az ablakot, kiáltások és vezényszavak hallatszottak a térről: „Itt lesz!" és „Arra!" vagy „Ide hozzám!" Alabárdokat csapkodva futott a városőrség az utcán.

- Meg kell találnom Ulrichot - dadogta Afra, aki láthatóan nagyobb jelentőséget tulajdonított a dolognak, mint a püspök.

- Nos, tegye hát, amit jónak lát.

Afra fölállt, köszönés nélkül lerohant a lépcsőn, és átsietett a fogadótermen. A bortól részegen, s bódultan az örömlányok szolgálataitól, hasra fordulva a padlón egy feketébe öltözött kanonok feküdt. Bárki azt hihette volna, megboldogult az Úrban, ha jobb kezével nem pancsikolt volna a kiömlött borban, mint egy kisgyerek Egy szerzetes, akinek kámzsája a vad táncban elkallódott, az asztalra borulva aludt, arcát karjai közé rejtve, mint egy tanítvány az Olajfák hegyén. A többi vendég már elhagyta a termet, hogy megnézzék, mi történik a Dóm téren.

A lépcsőházban Afra Ulrich után kiáltott. Amikor azonban nem kapott választ, a többiek után ő is kifutott. Az ólmos, szürkésfekete égen sötét felhők kergették egymást, s bár a reggel szürkülete már oszlóban volt, nem volt könnyű tájékozódni. Férfiak látszólag céltalanul rohangáltak szurokfáklyáikkal ide-oda. Csuklyás alakok hosszú köpenyben érthetetlen parancsszavakat ordítottak. Nők rikácsolták hisztérikusan, hogy a Gonosz megjelent nekik, mások ördögűző után kiáltottak. A dóm kapujából pedig folyamatosan szállt a kiáltás a tér fölött - Ulrich mesterért.

A dóm főkapuja, amely ez idő tájt rendesen még zárva volt, most tárva-nyitva állt. A koldusok és csavargók, akik az éjszakát a dóm lépcsőin töltötték, egytől egyig eltűntek, attól félve, hogy őket teszik felelőssé a történtekért.

- Mi történt? - kérdezte Afra az egyik ott maradt csavargót. Fiatal kora miatt ez kevésbé félt, s nem látta okát, hogy elmeneküljön, mint a többiek. Zavaros, sötét porfelhő tört elő a dóm kapujából, és a koldus kis híján a tüdejét köhögte ki, mielőtt Afra kérdésére válaszolt:

-Nem sokkal éjfél után történt. Hirtelen különös zajt hallottam a dómból. Még soha nem hallottam ilyen hangokat. Mintha csak malomköveket dörzsöltek volna egymáshoz. Áldott jól alszom, de ami akkor a katedrálisból hallatszott, olyan félelmetes volt, hogy azt gondoltam, Belzebub tán személyesen próbálja összedönteni az épületet. Vagy egy tucatnyi ember volt itt, és egyik a másik után ébredt föl. Némelyek félni kezdtek. Ezek fölkapták a batyujukat, és hangosan kiáltozva futásnak eredtek. Amikor a templomban erősödött a zaj, és az első kődarabok a földre zuhantak, már én is féltem. A kapunál füleltem, talán emberi hangokat is hallok, de semmi, csak a földre zúduló kövek zaja. A világvégére gondoltam, s a halottak föltámadására a sírjukból, amint ezt némely katedrálisban ábrázolják. Mint valami kísértet, hirtelen megjelent a sekrestyés. Azt hitte, földrengés van, és körül akart nézni a dómban. Amikor a kaput kinyitotta, kísérteties képet láttunk...

Afra hitetlenkedő pillantást vetett a csavargóra.

- Nézze meg a két szemével! - mondta az.

Még mindig porfelhő gomolygott a kétszárnyú főkapuból. A száraz por rátapadt a tüdőre, s a szem könnybe lábadt. A piros-kékre színezett üvegablakokon keresztül hatolt be némi reggeli fény. Mint élettelen testek feküdtek a katedrálisban mindenfelé a kődarabok, a legnagyobbak magasabbak és szélesebbek egy méternél. Az első oszlop szinte a levegőben lógott, alapjánál hatalmas űr tátongott. Csak egy keskeny faldarab tartotta a teljes súlyát. Csoda, hogy nem szakadt le.

Afra félve pillantott fel a keresztboltozat pókhálós csúcsívére. Annak a közepén is lyuk sötétlett. Az íveket lezáró kő darabjai szétszóródva hevertek a kőpadlón. Szent Szűz és minden szentek! - de hát mit jelentsen ez?!

Afra megfordult. Nem kapott levegőt. Futott kifelé, el a kíváncsiak mellett, akik a templom belsejébe tódultak. Hügelmann von Finstingen lépett eléje, a székeskáptalan dékánja.

- Isten az égben! - kiáltotta kétségbeesve. - Hol van Ulrich mester?

- Nem tudom - felelte Afra izgatottan. - Ő is ott volt az ünnepi ebéden a püspöknél, mint ön. Aztán hirtelen eltűnt...

De nem mondhatta tovább. Mert ebben a pillanatban a főkapu fölötti tetőről, melyből a torony az ég felé emelkedett, faragott kő zuhant le, s nem messze Afrától szétrepedt. Még Hügelmann-nak is elállt a lélegzete az ijedségtől. Résnyire húzott szemmel, félve kémlelt fölfelé. - Ott! - s a kanonok felfelé mutatott. Egy csuklyás férfi osont be a mellvéd mögé. Mások is észrevették. - Egy csuklyás! - kiáltotta egyik a másik után. - Kapjátok el!

Egy csapat erős férfi indult neki a kaputól oldalra fekvő lépcsőnek, mely kanyarogva a tetőre vezetett. A termetes kanonok átengedte nekik az elsőséget. Nehezen lélegezve szuszogott föl utánuk. Fölérve levegő után kapkodott. - Megvan a fickó? - kérdezte kifulladva.

A fiatalok - egyik sem több tizennyolcnál - tetőlécekkel fegyverkeztek fel, melyek a fölvezető úton a kezükbe akadtak. Minden zugot átkutattak, de a csuklyás embernek nem találták nyomát.

- De hát a saját szememmel láttam! - bizonygatta a kanonok.

- Én is! - erősítette meg egy elszánt pillantású, hosszú fekete hajú fiatalember.

- Csak nem repülhetett el innen!

Hügelmann von Finstingen csalódottan pillantott a mélybe. A nagy térre még nem sütött be a nap.

- Ott van! - kiáltotta hirtelen a kanonok.

A férfiak a mellvédhez siettek: egy lebegő köpenyes, csuklyás férfi sietett át a téren. - Kapjátok már el!

- Ott, a csuklyás! - Vegyétek őrizetbe!

Bár a Dóm téren hallották a kiáltozást, az emberek zavartan néztek fölfelé, mert a parancsokat nem értették pontosan a zűrzavarban. A csuklyásnak így sikerült felszívódnia egy mellékutcában.

Afra mindeközben kétségbeesetten kereste Ulrichot, aki nem volt a dóm felvonulási épületében. A megszokott precíz rend helyett nagy felfordulást talált. Tervek és pergamenek szanaszét, a ládák és szekrények feldúlva. Mintha ázsiai lovas hordák fosztották volna ki az épületet.

Mialatt a tárgyakat fölemelte és a helyükre tette, Afra megpróbálta az elmúlt éjszaka és hajnal eseményeit összerakni magában, ami nem volt épp egyszerű. Túl sok minden történt, olyan dolgok, amik látszólag nem voltak összefüggésben egymással, és mintha mégis...

Ha nem is tudta biztosan megmondani, miért követték el a merényletet a katedrális ellen, sok jel mutatta, hogy valakik valamit nagyon kerestek, és azt is tudták, hol kell kutatniuk. Nem ezekről a rejtekhelyekről beszélt Ulrichhal alig pár napja? Különös, hogy a tettesek épp azokon a helyeken kutakodtak, amelyek állítólag a dómépítőmesterek céhének nemzedékről nemzedékre jól őrzött titkos rejtekhelyei voltak.

Afra azonnal Werinher Bottra gondolt, akinek még mindig voltak barátai. De vajon min fáradozott az embereivel? Az azért elképzelhetetlennek tűnt, hogy Werinher mester az Ulrich von Ensingen iránt érzett gyűlölettől vezérelve lerombolná a katedrálist. És miért kutatták volna át a csuklyások a dóm felvonulási épületét? Éppoly valószínűtlennek tűnt az is, hogy Werinher Bott kapcsolatban állna azokkal, akik a pergament keresik.

A legátláthatatlanabb szerepet kétségtelenül Wilhelm von Diest püspök kapta a darabban. Egyszerűen mindent tudott, és úgy tűnt, hogy a titok szót soha nem is ismerte. Az inkvizíció vérebei, a dominikánusok kisbárányok voltak a püspök hírszerzőihez képest. Zsigmond király boldog lett volna, ha ilyen kémhálózata van.

Közben egyre több felháborodott ember szorongott a dómban, az épen maradt kereszthajóban gyűltek össze. Szakállas öregemberek hulltak térdre, kezüket az égre emelve, mert azt hitték, eljött a világvége, az emberiség pusztulása, amit a papok háromszáz éve jövendölnek. Asszonyok a hajukat tépték, a mellüket ütötték az előttük álló utolsó ítélettől való félelmükben.

Csak a csuklyást hiába hajszoló fiatalok nyomultak elszántan az imádkozó, siránkozó tömegbe, fejük fölött még mindig a tetőléceket és fustélyokat lóbálták. Egyikük felmászott a vasrácson, amely a szószékhez vezető utat zárta el. Ahogy felért, azt kiáltotta: - Ide, ide, gyorsan! A kórusról borzongató visszhang hallatszott.

Megbabonázva meredtek az emberek a szószék irányába. Ott, ahonnan rendszerint az evangéliumot hirdették nekik, heves küzdelem folyt. A fiatalember egy lapuló csuklyásra bukkant, akit most egy bunkósbottal igyekezett megadásra késztetni. Az első ütéseket még sikerült kivédenie, aztán kézitusára került a sor, s az ifjú kíméletlenül ledobta az ismeretlent a szószékről a mélybe. Kövér teste tompán puffant a kőpadlón. Hiába próbált meg feltápászkodni, összecsuklott, de azért megpróbálta másodszor is. Közben a többi nehézfiú is odasietett.

- Üssétek csak agyon! - biztatták a felindult polgárok a fiatalokat.

Azok nem kérették magukat: rögtön három, négy, öt ütötte-vágta a csuklyást, akiből hamarosan patakzott a vér, és alig moccant már.

- Az Úr legyen irgalmas bűnös lelkének! - kiáltotta egy jótorkú fiatal nő, s párszor keresztet vetett.

Csak amikor már sötét vértócsa képződött a fekete ruhás férfi körül, s nem adott többé életjelt, akkor hagyták abba az ütlegelést.

A haldokló körül vagy száz emberből álló kör alakult ki. Mindenki akart egy pillantást vetni a gazemberre. A vad kiáltozást egyszer csak szörnyű gyanú váltotta fel, s a szorongató kérdés, vajon nem épp az ördögöt verték-e agyon.

Hügelmann kanonok energikusan tört magának utat a bámészkodókon át. Amikor megpillantotta a halott csuklyást, a dühtől vörösre gyúlt arccal kiáltotta: - Ki volt az? Ki verte agyon ezt az embert Isten házában?!

- Le akarta rombolni a székesegyházunkat - védekezett az a fenegyerek, aki a csuklyást a szószékről letaszította. - Megérdemelte a halált!

- Igen, megérdemelte! - bizonygatták a körülállók. - Most legalább már nem tud több kárt okozni. Talán meg kellett volna várnunk, míg az egész összedől? Jól tették ezek a fiúk!

Hügelmann a feldúlt, gyűlölettől eltorzult arcokra pillantott és jobbnak látta nem válaszolni. Térdet hajtott - nem annyira a halott iránti tiszteletből, hanem mert csak így tudta megérinteni a csuklyás férfit. Óvatosan húzta le fejéről a csuklyát. Fájdalomtól eltorzult arc került elő, szélesre tátott szájjal, melyből vér szivárgott.

Halk moraj hullámzott át a tömegen, amikor Hügelmann a csuklyás összeroncsolt fejét oldalra fordította. A hulla koponyáján jól kivehető volt a valamikori tonzúra nyoma. A kör alakban kinyírt haj - mely a szerzeteseknél szokásos - egy életre nyomot hagy. Hügelmann a fejét csóválta.

- Isten az égben! - mormolta alig érthetően maga elé. - Egy szerzetes, miért éppen egy szerzetes? - A kanonok habozott. Végül felhúzta a csuklyás jobb ruhaujját. Az alkar belső oldalán

égetett jegy látszott, izzó pecséttel beégetve, s majd' egy arasz nagyságú kereszt, amelynek közepén ferde gerenda ment át.

- Ahogy gondoltam - suttogta maga elé. És hangosan, hogy mindenki hallja, hozzáfűzte: - Az ördög szállta meg ezt az embert! Vigyétek innen, ne szennyezze tovább vérével az Úrnak házát!

Ekkor egy dominikánus, Elias, a bűnbánatot hirdető prédikátor, aki a kora reggeli misére igyekezett, úgy érezte, eljött az ő ideje. Éles nyelvétől, mellyel embertársainak bűnös voltát gyakorta ostorozta, mindenki félt. Sokan menekültek prédikációi elől, mert nem tudták elviselni szavainak korbácsütéseit. Gyors léptekkel ment fel a szószékre, s erőteljes hangon, mint mindig, így kezdte: - Ó, ti ocsmány bűnösök!

Az emberek a dóm romjai közt zavarodottan emelték fel a fejüket.

A bűnbánatot hirdető prédikátor széttárta karjait, s mindkét mutatóujjával a szájtátó tömegre mutatott:

- Ti kicsinyhitűek, hát csakugyan azt hiszitek, az ördög keze játszott szerepet a tegnap éjszaka történtekben? Ó, ti szerencsétlenek! Hát ki égette hamuvá Szodomát és Gomorrát? - Két angyal. Ki fojtotta a fáraót a Vörös-tengerbe? - Az Úr angyala. *Ille puniebat rebelles* - más szóval: az angyal büntette meg az ellenséget. Kit helyezett az Úr lángoló pallossal a Paradicsom bejárata elé? - Egy tüzes angyalt. Mi következik mindezen tettekből? Hogy az angyal ereje sokszorta nagyobb, mint az ördögé. Ó, ti bűnösök, az ördög nem rendelkezik azzal az erővel, hogy ezt a katedrálist összedöntse. Ám ha ez az épület mégis jelét adja, hogy el akar süllyedni, mint egykor Jerikó falai, akkor az az Örökkévaló akaratából történik, aki az ő angyalait küldi, hogy az épületet ledöntsék - egy pillanat szünetet tartott, időt hagyva arra, hogy szavai hassanak.

- De miért teszi ezt velünk az Úr? - kérdezitek, ti nyomorult bűnösök. Hát majd én elárulom a választ. Az Úr elküldte az angyalait, hogy hirdessék a világ végét. Ez az utolsó ítélet jelzése, amely közelebb van, mint hinnétek.

Ó, ti átkozott bűnösök!

Ó, ti átkozott kéjencek!

Ó, ti átkozott paráznák!

Ó, ti átkozott bosszúállók!

Ó, ti átkozott zsugoriak!

Ó, ti átkozott iszákosok!

Ó, ti átkozott fennhéjázok!

Hát nem halljátok az elkárhozottak kétségbeesett jajkiáltásait? A pokol farkasainak üvöltését és fogcsattogtatását? Az ezer ördög szörnyű jajveszékelését? A pokol forrón izzó lángjai átrágják magukat a földön, s olyan lángok azok, amelyekhez képest minden földi tűz csak egy hűs harmat!

A dominikánus szavai csak úgy záporoztak a hallgatóságra. Csak halk nyöszörgés és zokogás hallatszott. Egy testes asszonyság verítékező homlokkal elájult. Csalhatatlan jel az elhivatott prédikátor számára, hogy ráérezzen: erősítenie kell beszéde hangnemén.

- Ó, ti iszonyatos bűnösök! - harsogta. - Elfelejtettétek, hogy a halál egyik pillanatról a másikra mindent elvesz, aminek nyomorúságos életetekben jelentősége volt? Íme, itt vannak a legmagasabb és legszebb építmények, amelyekkel nem is az Örökkévalónak, sokkal inkább saját magatoknak akartok emlékművet állítani, mint az egyiptomiak istentelen királyai. Azután a rikító álarcos örömlányok a fürdőházakban, akiknek ti a hús gyönyöreitől űzve több pénzt dobtok oda, mint a szegényeknek, akikből pedig számtalan él városotokban.

Semmi sem alkalmasabb a testi vágyak leküzdésére, mint hogy arra, amit úgy imádtok, úgy néztek: milyen is lesz a halál után. Amikor a kristálytiszta szemek, amelyek némelyek szívét megsebzik, beszáradnak a saját nyalkájukba. A piros orcák, melyekre érzéki csókjaitokat adtátok, beesettek lesznek, férgek búvóhelyei. A kéz, amelyet oly gyakran szorongattatok, csontocskákra hullik szét. A hullámzó kebleken, amelyektől reszketni kezdtetek, varangyok, pókok és férgek nyüzsögnek. A paráznaságotok egész tárháza, melyet gyönyörrel hizlaltok, bűzölögve fog a földben

elrothadni. *Nihil sic ad edomandum desiderium appetituum carnavalium valet.* - Semminek sincs olyan ereje a hús kívánatosságát csillapítani, mint ennek az elképzelésnek.

A tömegben hangos kiáltások hallatszottak: - Ó, én undorító bűnös! Egy tekintélyes öltözetű kereskedő a feje felett tördelte a kezét. - Isten bocsássa meg bosszúvágyamat! - kiáltotta egy másik. És egy hajadon selypegte vékony hangon: - Istenem, végy el tőlem minden bűnt!

A prédikátor nem tartott szünetet: - Ó, ti nyomorult bűnösök! Az igazságos Isten többször is - a romlott világ undorító terhétől indíttatva - tüzet küldött le az égből, hogy a bűnösöket, akik nem akarták megbánni bűneiket, elégesse. *In cinere et cilicio* - hamuban és bűnbánó köntösben. És mert nem akarjátok dölyfösségeteket fékezni, mert a krisztusi hit leple alatt katedrálist építettetek, mely nagyobb és pompásabb minden eddiginél, elküldte Isten, az Úr, az ő angyalát, hogy útját állja ennek a műnek...

Még nem fejezte be a mondatot, amikor a kereszthajó déli részén, az angyalos oszlopnál furcsa zaj hallatszott: sziszegő hang, mintha a finoman tagolt oszlop megpattanna.

A prédikátor ijedten hallgatott el. És mintegy vezényszóra, egyszerre fordultak a fejek ugyanabba az irányba. Megbabonázva bámultak a második sorban tubát fúvó angyalra, amely a végítéletet jelezte. A szobor előrehajolt, s egy pillanatig úgy maradt, mintha védekezne a leesés ellen. De aztán egyszer csak lezuhant, fejjel a mélybe, ahol több darabra tört, miután a faltalapzat, amelyen közel kétszáz éve állt, elengedte. A tuba, a kéz, amely tartotta, a glória és egy szárny ott feküdtek szétszórva a földön, mint a kárhozottak csontvázai a végítélet napján.

Amikor a dómban lévő emberek pár pillanat múlva felfogták, ami a szemük előtt zajlott, ordítva menekültek.

- A dómban elszabadult az ördög! - hallatszott a kiáltás. - Óvakodjatok a gonosztól!

A fenegyerek, aki a csuklyást lelökte a szószékről, megfogta a hulla két lábát és kihúzta - undorító vérnyomot hagyva maga után - a főkapun át a szabadba.

Ott várt, oldalvást, a tolószékében Werinher Bott. - Az egész Ulrich mester műve! - kiáltotta a székeskáptalan dékánjának. - Hol bujkál a fickó?

Hügelmann von Finstingen odalépett a nyomorékhoz: - Úgy látom, nem igazán kedveli Ulrich mestert.

- Bizony, nagyuram! Nagy a szája, és úgy tesz, mintha ő találta volna fel az egész építőművészetet - ekkor csodálkozva vette észre, hogyan húzza ki a kölyök a dómból a hullát. - Hát ez meg micsoda? - érdeklődött Hügelmanntól.

- A csuklyások csapata megpróbálta éjszaka összedönteni a dómot. Egyet elkaptak, s a fölingerelt tömeg agyonverte.

- Azt ott? - Werinher csak egy fejmozdulattal bökött a test felé.

Hügelmann bólintott.

- Hadd találjam ki: Ulrich von Ensingen az?

- Ostobaság! Werinher mester, bizonyos fokig megértem a keserűségét; de azért nem szabadna minden rosszal Ulrich von Ensingent vádolnia. Komolyan gondolja, hogy Ulrich mesternek érdekében állna, hogy összedöntse a dómot?

- Akkor ki ez? - kérdezte Werinher, újabb pillantást vetve a dóm kapuja előtt fekvő hullára.

- Egy valamikori szerzetes - válaszolta Hügelmann -, és ez elgondolkodtató. De ez csak egy a hordából, akik ma éjjel itt garázdálkodtak. Beégetett pecsét van az alkarján, egy áthúzott kereszt.

- Árulja el nekem a pecsét jelentését!

- Azt nem tehetem.

- És miért nem?

- Ez a római kúria hétszer hét titkának egyike, amit senkinek sem szabad elárulni, aki nem részesült a magasabb szentségekben.

- Akkor engedje legalább kitalálnom, Hügelmann magiszter úr! Egy áthúzott kereszt nem jelent mást, mint hogy a megjelölt ember elárulta a hitét, vagy a fogadalmát, tehát hitehagyott vagy kiközösített szerzetes.

- Werinher mester - kiáltott a dékán felháborodva -, honnan tudhat kegyelmed erről a jelről?!

Werinher megpróbált mosolyogni, de nem igazán sikerült. - Nyomorék vagyok ugyan, már ami a béna tagjaimat illeti, de az agyam ugyanolyan normálisan dolgozik, mint azelőtt. A dómépítők is jelekkel és jelképekkel dolgoznak. Mindenesetre mi nem égetjük őket a csupasz bőrbe. Mi ügyes kézzel kőbe véssük azokat. Ez elegánsabb, amellett tartósabb is - mialatt ezeket mondta, Werinher oldalról bizonytalanul pislogott a dékánra.

Hügelmann von Finstingen minden előzmény nélkül, hirtelen mogorván azt mondta: - Mi köze ezekhez a dolgokhoz?

A tömeg, amely a katedrálisból özönlött, nőttön-nőtt. Egy rongyokba öltözött szolga valahonnan egy csökönyös szamarat rángatott elő. Egy kötéllel összekötötte a csuklyás lábait, s a hullát feldobta az állat hátára. Azután a szamárra csapott. Az extázisban táncoló, vonító, hangos jajkiáltásokban kitörő tömeg magával vonszolta a szolgát a halott csuklyással a Sintér hídhoz.

Férfiak és nők, sőt gyerekek is, akik egyáltalán nem értették, mi történik, átkokat és szitkokat ordítoztak. Abban a hitben, hogy személyesen az ördögöt ölték meg, köpködtek és levizelték a hullát, akinek a ruháit a kövezeten fokozatosan lehúzgálták. Kutyák morogtak és vonítottak, harapdálták a csuklyás lelógó karjait. A tomboló menet úgy celebrálta Lucifer halálát, mint egy nagymisét a dómban. Az utcákban, amelyeket a csőcselék keresztezett, az ablakokban fürtökben lógtak az emberek, hogy egy pillantást vessenek a hitvány ördögre. Ijedt asszonyok nevetőgörcsöt kaptak, vagy kiöntötték az éjjeli edény tartalmát, mialatt a házuk előtt vitték a hullát.

A Sintér hídhoz elérkezve, a szolga levette a halott csuklyást - helyesebben azt, ami még maradt belőle - a szamárról, két karjánál fogva fölemelte és a tömeg ujjongása közben az Illbe vetette.

- Menj vissza a pokolba, csuklyás! - kiabálta egy kopaszra nyírt, erős férfi, akinek furcsa, szögletes mozdulatai azokra a bábukra emlékeztettek, amikkel az országos vásárokon kicsalják a pénzt az emberek zsebéből.

- Menj vissza a pokolba! - visszhangozta százszoros erővel a tömeg.

Órák hosszat hallatszott még a hátborzongató kiáltozás Strasbourg utcáin. Az emberek mintha megháborodtak volna.

Afra nem sok mindent fogott fel a történésekből. Épp elég gondja volt az előző éjszaka eseményeinek feldolgozásával. Mialatt megpróbálta rendezni a káoszt a dóm felvonulási épületében, számlákat és terveket szortírozott, amik szétszóródva feküdtek a földön, egyszer csak betaszították az ajtót.

Afra tulajdonképpen Ulrichot várta, meg valami magyarázatot a hosszú kimaradásra, amikor azonban megfordult, Werinher mester vigyorgó arcára pillantott, akit egy inas a tolószékben begördített.

- Hol van? - kérdezte köszönés nélkül és szemtelenül.

- Ha Ulrich mesterre gondol - válaszolta hűvösen Afra -, ő nincs itt.

- Ne mondja. Magam is látom. Azt kérdeztem, hol van.

- Nem tudom. De ha tudnám sem érezném kötelességemnek, hogy válaszoljak kegyelmednek.

Werinher Bott ekkor hangnemet váltott.

- Bocsássa meg szavaim hevességét. A múlt éjszaka eseményei azonban nem kedveztek a nyugalomnak. Hallotta az emberek kiáltozását odakint a Dóm téren? Mint a félőrültek, olyanok a gondolattól, hogy talán az ördög keze van a játékban.

- És? Maga nem hisz az ördögben, Werinher mester? Aki nem hisz az ördögben, vét az anyaszentegyház törvényei ellen. Ezt tudhatná!

A béna építőmester gyámoltalan fejmozdulatot tett, és így válaszolt: - Igen, hogyne; itt azonban nem az ördögben való hitről van szó, hanem arról a kérdésről, ki lapul a katedrális elleni merénylet mögött. A csőcselék hajlik arra, hogy minden megmagyarázhatatlan dolgot az ördög nyakába varrjon.

- Ha jól értem, kegyelmed nem hisz abban, hogy az ördög keze lenne a dologban?

Werinher Bott bosszúsan húzta föl a szemöldökét: - Annak az ördögnek, aki a katedrálishoz nyúlt, mindenesetre dómépítőmesteri képzése kéne legyen. Az meg elég szokatlan egy ördögnél, nem gondolja?

- Igen, bizonyosan. De hogyan jutott ez eszébe?

- Megnézte közelebbről a károkat?

- Nem, épp elég volt, amit messziről láttam.

Werinher biccentett az inasnak, hogy tolja közelebb a széket Afrához. Úgy tűnt, mintha attól tartana, hogy beszélgetésüket avatatlan fül is hallhatja. Halkan így szólt: - Aki ennek a rombolásnak a megbízója volt, ismerte az építési terveket, és bizonyos építészeti adottságokat, amelyek kívülállók számára ismeretlenek. És minden felismerhető összefüggés nélkül azt kérdezte: - Ismeri egyáltalán Ulrich mester múltját?

Afra dühös pillantást vetett a mesterre. - Mit jelentsen ez a kérdés? Nem értem, mire céloz. A legjobb lesz, ha eltűnik innen!

De Werinher nem hagyta magát lerázni. - Úgy hiszem - folytatta -, Ulrich von Ensingen jóval idősebb kegyednél. Ezért a kétség, hogy vajon ő élete minden részletéről tájékoztatta-e kegyelmedet.

- Ebben biztos lehet, Werinher mester. Ulrichnak nem volt oka, hogy bármit is elhallgasson előlem az életéből.

- Biztos benne?

- Egész biztos vagyok. De mire akar kilyukadni? - Afra elbizonytalanodott.

- Senki sem születik dómépítőmesternek. Bizonyos tehát, hogy Ulrich mester valami mással foglalkozott, mielőtt elhatározta, hogy katedrálisokat fog építeni.

A béna sunyi beszéde egyik pillanatról a másikra világossá tette Afra számára, hogy tulajdonképp nagyon keveset tud Ulrich múltjáról. Biztos, hogy becsületes embernek ismerte meg, zárkózottnak. De mit tudott róla? Csak annyit, amit a kérdéseire válaszolt, s az nem volt valami sok. Ilyen nagyot csalódott volna Ulrichban? A szíve erősen vert.

- Ugyan, mivel foglalkozott volna? - kérdezte mogorván.

Werinher oldalra hajtotta a fejét és szemtelen vigyorral válaszolta:

- Sok lehetőség van. Lehetett például szerzetes, kanonok vagy a pápa követe, aki valamilyen okból föladta a hivatalát.

- Ulrich? Ne nevettessen!

- Megnézte már egyszer is közelebbről a jobb alkarját? Nem csak azt - akarta Afra válaszolni; a szituáció azonban túlságosan is komoly volt, így nem szólt. Ha azonban őszinte akart lenni, még sohasem vizsgálta meg behatóbban Ulrich alkarját. Ulrich von Ensingen állandóan hosszú ujjú zubbonyt viselt. De ez csak most jutott eszébe.

Afra sötét pillantással vizsgálta Werinhert. - Mit akar ezzel az ostoba kérdéssel?

Werinher megfontoltan válaszolt: - A kérdések sohasem ostobák, a feleletek már sokkal inkább. Ami a dómban történt, a hitehagyott társaság keze nyomát viseli: ez a szövetség okos emberekből áll, akiknek célja az anyaszentegyház megsemmisítése. Többnyire hitszegő szerzetesek vagy az egyház kiátkozott tisztségviselői ők, akik elkötelezték magukat az ördögnek. Nagyon veszélyesek, mert előéletük miatt rendelkeznek minden egyházi épület részletes ismeretével. Összeköttetéseik révén a kezük egész a római kúriáig elér. Sőt, azt beszélik, a három pápa közül - akik az egyházat vezetik - az egyik a hitehagyottak páholyához tartozik. Ha az ember az életmódjukat vizsgálja, valóban nem tudja, kit tartson közéjük tartozónak. Mindenesetre minden renegát beégetett jelet hord az alkarján: egy áthúzott keresztet.

- És úgy véli, hogy Ulrich ilyen jelet visel? - Afra a szája elé szorította a kezét. Túl szörnyűnek tűnt az az elképzelés, hogy Werinher igazat mondhatott. Ezer gondolat suhant át egyre jobban összezavarodó agyán.

Mi oka lehet Werinher Bottnak, hogy ilyen mélységesen gyűlölje Ulrich von Ensingent? Erre épp oly kevéssé talált választ, mint az Ulrich múltjára vonatkozó kérdésre. Honnan származott, mivel foglalkozott, mielőtt Ulmban a dómépítésbe fogott? Erről tényleg sohasem beszélt. Ulrich von Ensingen egy napon betoppant az életébe. Vagy ő az Ulrichéba? A pontos választ ő sem tudta volna megmondani már.

A pergamen! A gondolat villámcsapásként hasított bele. Talán nem is ő érdekelte igazán Ulrich von Ensingent, hanem a pergamen? Úristen, milyen naiv volt! Még nagyon is élénken emlékezett Ulrich izgatott kérdésére a pergamenről, amikor Ulmot búcsú nélkül elhagyták. Még szerencse, hogy Ulrich nem tud a rejtekhelyről a kolostor könyvtárában.

A lány fürkészve nézett Werinher Bottra, s első alkalommal találkozott valami nyíltsággal az arcán. Semmi gúny, kétértelmű mosoly: még a vonásaiba keményedett cinizmus is egyszeriben eltűnni látszott. Afra megkérdezte: - Voltaképpen honnan ilyen tájékozott a hitehagyottak társaságáról, Werinher mester?

Werinher fölényesen vigyorgott: újra az a szemtelen, tőle megszokott, széles vigyor ült az arcán - Afrát mindenesetre kezdte kihozni a sodrából.

Hirtelen sugallattól vezérelve Afra odalépett a tolószékben ülő emberhez, és felhúzta jobb karján a ruhaujját, s kifelé fordította az alkarját. Ott volt a beégetett jegy. Egy kereszt, áthúzva. Afra megdöbbent.

- Ön... - hebegte végül.

Werinher némán bólintott.

- De hát miért...

- Igen, én is a hitehagyottak társaságához tartoztam, egész addig a napig, amíg nyomorék nem lettem. És ahogyan egy nyomorék nem tölthet be egyházi hivatalt, éppúgy a hitehagyottakhoz sem tartozhat. Csak hátráltatnám őket. Még épp csak leugrottam a halál lapátjáról, amikor egy ismeretlen kopogott éjszaka az ajtómon. A szolgám kinyitotta az ajtót, és hozzám vezette. Sötét csuklyás köpenyt viselt, mint minden lázadó, s a beszéde idegenre utalt. Azt mondta, a Mindenekfölött való akaratából ezután nem lehetek hitehagyott. Azután szó nélkül egy fiolát dugott a számba. Mielőtt elment, még egyszer megfordult, és azt suttogta: - Csak szét kell harapnia, Werinher mester! De én kiköptem, s hagytam, hogy a zekémre essen. Azóta állandóan magamnál tartom.

Afra döbbenten pillantott a tolószékben ülő emberre, s most először érzett szánalmat iránta. A viselkedése, kemény és cinikus fellépése eddig nem sok okot adtak erre. S hogy Werinher Bott épp neki árulta el a titkát, elgondolkoztatta.

- Mindenesetre köszönöm, hogy elmondta - bökte ki végül, s a hangja kissé gyámoltalanul csengett.

A férfi ekkor elmosolyodott, s ez a mosoly most egészen más volt, mint amit eddig látott; nem cinikus vagy kárörvendő - inkább zavart.

- Talán bölcsebb lett volna, ha hallgatok - vélekedett egy idő után.

Azután kiáltott a lakájnak, aki az ajtó előtt várt. Szolgája a tolószék mögé lépett, s egy árva szó nélkül kitolta a mereven maga elé bámuló Werinhert a dóm felvonulási épületéből.

Afra mély levegőt vett. A Werinherrel való találkozás alaposan felkavarta. Nem tudta, ezek után mit is higgyen. Ulrich becsapta? Miért tett volna ilyet? - kérdezte magától. S miért hisz egyszerre inkább Werinher mesternek, mint Ulrichnak? Zavart volt, s lassan már a saját tisztánlátásában is kételkedni kezdett: A lakáj, aki Werinhert eltolta, másik szolga volt, mint aki hozta - még ha ugyanazt a ruhát viselték is. Ebben egészen biztos volt. Abban már kevésbé, hogy ebből következik-e valami. Afra egyébként is teljesen elbizonytalanodott, s most első alkalommal merült fel benne, hogy talán már ő is - anélkül, hogy észrevette volna - a gonosz hatalmába került...

Mialatt ezen gondolkozott, anélkül, hogy szikrányit is előrébb jutott volna, a helyiség ajtaját belökték. Ulrich von Ensingen lépett be tántorogva, a haja kócosan a homlokába lógott, és szánalomra méltó arckifejezéssel lépett Afrához.

Látszott, mennyire igyekszik józannak látszani. Még mindig ugyanabban a sötét ünneplőruhában volt, amit a püspök orgiáján viselt; de minden úgy állt rajta, mintha búzamezőn hentergett volna.

Ahogy meglátta, Afrát éktelen düh fogta el. És amikor a másik egy szót sem szólt, a lány azt vágta oda: - Jó, hogy legalább arra emlékszel, hol laksz!

A mester bólintott. Zavartan nézett körbe a helyiségben. Még mindig elég nagy rendetlenség uralkodott, de úgy látszott, ez cseppet sem zavarja. Végül megkérdezte:

- Milyen nap van ma?

- Péntek.

- Péntek? És mikor volt az ünnepség a püspöknél?

- Tegnap. És közben eltelt egy teljes éjszaka és egy egész nap!

Ulrich bólintott: - Értem.

A válasz felpaprikázta Afrát. - Én meg nem értem! - kiáltotta felindultan. - Én becsületes embernek tartottalak. Te meg belekapaszkodsz az első szoknyába. Mije van ennek a szicíliai kurvának, ami nekem nincs? Mondd meg! Tudni akarom!

Mint egy útonálló a poroszló markában, Ulrich von Ensingen válasz nélkül hagyta az égzengést eldörögni maga felett. Végül leült az egyik székre, kinyújtotta a lábát, és a hegyes orrú cipőket bámulta: a jobb igen jelentősen különbözött a baltól.

Afrának rögtön szemébe ötlött a kínos látvány.

- Mi van? A nagy sietségben a püspök cipőjét vetted fel? - jegyezte meg gúnyosan.

- Sajnálom - válaszolta Ulrich után. - Igazán nagyon sajnálom.

- Sajnálod, na bumm, nagyszerű - Afra felvágta a fejét sértettségében. - Tudod egyáltalán, mi történt, mialatt ezzel a jöttment macával hetyegtél? Az egész város megbolondult. Valami csuklyások megpróbálták összedönteni a dómot.

- Ezért hát a nyugtalanság? - szűrte le Ulrich fáradtan.

Afra összehúzott szemmel fürkészte a mestert. Valami nem stimmelt. Ulrich egykedvűnek tűnt, levertnek látszott, mintha semmi köze se lenne az egészhez.

- Nem tudtam, tényleg nem tudtam róla - mondta Ulrich halkan.

- Úgy látszik, nagyon izgalmas volt az éjszaka azzal a cafattal! - Afra szünetet tartott. Aztán komoly arccal mondta:

- Ezt soha nem képzeltem volna rólad, Ulrich! - közel állt hozzá, hogy elsírja magát.

- De mit? - kérdezte Ulrich.

Afra ekkor újra tombolni kezdett: - Most még kezdd el, hogy te azzal a ribanccal ott - bal kezével a püspöki palota irányába döfött - az Úrangyalát imádkoztad, vagy a Rózsafüzért, netalán a hitvallás kérdéseit vitattátok meg. Röhej!

- Bocsánat. Semmiről sem tudok. Semmire sem tudok visszaemlékezni.

Afra egész közel lépett Ulrichhoz és összeszorított ajkakkal sziszegte: - Ez a legostobább kifogás, amit csak egy férfi kitalálhat! Igazán méltatlan hozzád. Szégyellhetned magad!

Hirtelen úgy tűnt, Ulrich von Ensingen felriadt az álomból. Felegyenesedett a székben, és hangosan azt mondta: - Valóban úgy van, ahogy mondom. Az utolsó tiszta emlékem az ünnepi asztal a püspöknél. Aztán valaki elixírt önthetett a boromba.

- Ostobaság! - szólt közbe Afra. - Csak kifogást keresel, mert azzal a nővel szórakoztál. Miért nincs benned annyi becsület, hogy elvállald?

- Mert semmiről sem tudok, amit el kéne vállalnom! - a férfi homlokára szorította tenyerét.

- Ó, valóban? És elárulnád, hogy jutottál a jobb cipődhöz? Olyan elegáns bőrből készült, amilyet csak püspökök és hercegek viselnek.

- Már mondtam, hogy nem tudom. Elkábítottak, értsd már meg!

- Rögtön elsírom magam! - Afra még mindig közvetlenül Ulrich előtt állt. Hirtelen átsuhant valami az agyán. Egyetlen szó nélkül, megpróbálta Ulrich ruhájának jobb ujját felhúzni.

A férfi döbbenten meredt rá, és elhúzta a karját. - Mit akarsz már? - kiáltotta mérgesen.

Afra nem válaszolt. Dühösen megfordult, és a kijárathoz rohant. Amikor a nehéz ajtó dörrenve becsapódott, az építőmester összerázkódott, mintha korbácsütés érte volna. Aztán arcát a kezébe temette.

Afrában csak úgy kavarogtak a sötét gondolatok. Már alkonyodott, de az emberek csatlakoztak a kísérteties felvonuláshoz, amely hatalmas hernyóként kanyargott a székesegyház körül.

A hír, hogy az ördög megpróbálta a dómot lerombolni, kicsalta az embereket házaikból. Fáklyákkal és keresztekkel felfegyverkezve - oltalmul a Sátán ellen - félénken kémlelték a Gonoszt az utcákból, melyek minden égtáj felől a nagy térre futottak be. Amikor aztán az ördög helyett kanonokok, szerzetesek, csuhások, ördögűzők és részegek csapatát fedezték fel, összeszedték a bátorságukat, és egyik a másik után csatlakozott a csordához.

Jámbor imádság vegyült a latin nyelvű litániákba, melyeket a székeskáptalan tagjai monoton énekléssel zengtek. Őket csak az ördögűző káráló hangja harsogta túl, aki baljában keresztet lóbált, a jobb kezében tartott szenteltvízhintőből a megszentségtelenített épületre szenteltvizet szórt, újra és újra e szavakat ismételve: „Távozz, Sátán, Isten házából, és takarodj vissza a pokol fenekére!" Több kutya mondta rá az ámen, akik a menetet kísérték.

Amikor az éj leszállt, még egész Strasbourg népe talpon volt. Sőt, a városfalon túlról csatlakoztak a körmenethez a koldusok is, anélkül, hogy tudták volna, miről van szó. Így történhetett meg, hogy a székeskáptalan érdemes urai, akik tulajdonképpen vezették a menetet, egyszerre csak azt vették észre, hogy nyomorékok és rongyos csavargók vannak előttük - mert a menetkígyó a saját farkába harapott...

A házfalakról visszhangzó litániák és imádságok, a füstölgő szurokfáklyák, melyek néha különös árnyékokat vetettek, kísértetiessé tették az estét. Afra még gyerekkorában se hitt az ördögben - most azonban kételyei támadtak. Két ház tűzfala közt, egy keskeny résben meghúzódva követte a borzongató eseményeket. A bűztől, amit a házak közé ürített éjjeliedények tartalma okozott, Afra alig tudott lélegzetet venni. Közvetlenül a kapu előtt, kőhajításnyira tőle, a szolgája nélkül, Werinher mester ült a tolószékében - élénk tekintettel követte a menetet.

Afra félt. Olyasfajta félelem nehezedett rá, amitől azt hitte, már megszabadult. Most újra előjött. Csak rövid időre tért vissza a lelki békéje, amikor szerelmes lett egy férfiba - első ízben zaklatott élete során. Most kétségei támadtak, vajon nem olyasvalaki csapdájába sétált-e bele, aki cselvetéssel vette rá, hogy kövesse.

Afra szorongva hagyta el a dómmal szemközti rejtekhelyét, s elindult hazafelé, a Bruderhof utcába. Egyetlen emberrel sem találkozott útközben. Minden utca kihaltnak tűnt. Otthon belülről bereteszelte az ajtót, és szilárdan elhatározta, senkinek nem nyitja ki - még Ulrichnak sem, ha netán visszatérne.

Az éjszakát teljesen felöltözve, félig ébren töltötte, minden neszre felriadt. Gondolatok és álmok álltak össze benne valami zűrzavaros kulimásszá - amikor szürkülni kezdett, alig tudott különbséget tenni álom és valóság között.

Reggel leküzdött egy darab száraz kenyeret, s ivott egy pohár hideg tejet. A püspöki ebéd óta még semmit sem evett. Valami különös nyugtalanságtól űzve Afra elhagyta a házat, és a dóm felé indult. Könnyű eső szitált, kellemetlen szél fújt az utcákon. A csend félelmetes volt. Még a disznókat és kutyákat - amelyek máskor állandóan az utcákon csatangoltak - sem lehetett látni.

Amikor a dóm előtti térre ért, kongó üresség fogadta. Ahol előző este a több ezres tömeg lázas extázisban fogta körül a dómot, most egy lelket sem lehetett látni. A főkapu előtt elhaladva a dóm felvonulási épülete felé indult, amikor a szeme sarkából észrevett egy ülő alakot.

- Werinher mester! - kiáltotta zavartan.

Werinher hűvösen pillantott át a Dóm tér fölött, arra, ahonnan a lány jött. Úgy tett, mintha nem ismerte volna meg. Amikor Afra közelebb ért, kísérletet sem tett rá, hogy felé forduljon.

- Werinher mester! - kezdte Afra újra. - Nehogy arra gondoljon, hogy én valamit is elárulok abból, amit bizalmasan közölt velem. Werinher mester!

Afra a nyomorék vállára tette a kezét, aztán egy mozdulatot érzett. Úgy tűnt, a merev test felegyenesedik; ám csupán ülő helyzetében előrebukott. Afra oldalt ugrott. S mint egy kőszobor, Werinher Bott arccal a kövezetre zuhant.

- Mester... - Afra visszafojtotta sikolyát.

Egy véget nem érő pillanatig tágra meredt szemmel nézte a szerencsétlen embert, aki kicsavarodott karokkal és lábakkal a földön feküdt. Teste oldalra hanyatlott. Szeme és szája nyitva - semmi kétség, Werinher Bott meghalt.

Afra letérdelt, hogy lezárja a szemét - és ekkor szörnyű felfedezést tett. A szájában egy összetört üvegcsövecske, az apró fiola lapult.

Ez az a fiola, amiről Werinher beszélt - futott át Afra agyán. De a következő pillanatban eszébe jutott: Werinher béna volt, a halált hozó üvegcsét semmiképp se tudta volna a szájába tenni. Afra el akart futni, mindegy hová, csak el, messze, ahol senkit sem ismer, és ahol senkivel se kell beszélnie többé. Valami azonban ott tartotta. Sírni kezdett. A tehetetlenség könnyei patakzottak a szeméből. Aztán a könnyfátyolon át meglátott valakit - kétségbeesetten pillantott föl.

Ulrich állt előtte.

Alighanem ott állt már egy ideje. Nem tűnt izgatottnak - aligha meglepő, hogy nem volt túlzottan megrendülve Werinher Bott halála miatt. Kíváncsian, de közömbösen állt, kezét hátul keresztbe fonta.

- Nézd! - mondta Afra, és az összetört fiolára mutatott Werinher nyitott szájában. - Mindig magánál hordta. Ő mondta el nekem. De nem lehetett öngyilkos...

Ulrich arca elsötétült. - Mi közöd volt neked Werinherhez, hogy így beavatott a titkaiba?

Afra továbbra is a halottat nézte, és nem válaszolt.

Rövid hallgatás után Ulrich von Ensingen minden előzmény nélkül hirtelen azt kérdezte: - Hol a pergamen?

A pergamen! - Afra gyanakvó pillantást vetett a mesterre. Megpróbálta követni azt a gondolatmenetet, aminek a végén Ulrich felteszi ezt a kérdést: hogyan juthatunk tehát oda, hogy Werinher hullájának megpillantásakor ellenfele, Ulrich von Ensingen a pergamenről érdeklődik? Ám akárhogyan is gondolkodott, nem talált semmilyen magyarázatot. Végül így válaszolt: - A pergamen? Ott van, ahol mindig is volt! De miért kérdezed?

Ulrich vállat vont, és zavartan oldalra nézett. Az arcán átfutott egy kaján mosoly, ami azonban rögtön elhalt, amint a mester Afra fürkész pillantását észrevette.

- A dómban minden lehetséges helyet átkutattak érte - mondta Ulrich -, célratörően, épp azokat, ahová a régi hagyományok szerint a dómépítőmester a csodatévő tárgyakat, élő állatokat és jelentős dokumentumokat befalazta. Mindig a hetes szám jegyében: hét rőf alulról, hét rőf a legközelebbi saroktól.

Amíg Ulrich beszélt, Afra le nem vette róla a szemét. Arcának minden rezdülését figyelmesen követte, abban a reményben, hogy valamire rájöhet. Most már világos volt számára: Ulrich nem becsületes játékot játszik.

- Mindenesetre nagy veszélyben vagy! - fűzte hozzá a férfi, minden átmenet nélkül.

A megjegyzés csak növelte a lány nyugtalanságát. Valószínű - gondolta -, Ulrich sarokba akarja szorítani, hogy átadja a pergament. Ki tudja, talán tényleg vagyonokat ér.

Afra Ulrichra meredt. Milyen idegen lett a férfi! Egyvalamiben viszont biztos volt: Ulrich többet tud, mint amennyit neki elmondott. Ez is igazolja, hogy visszaélt a bizalmával. Néhány napja még nem gondolta volna, hogy képes rá.

A dóm előtti tér egyszerre felélénkült. Hügelmann von Finstingen, a székeskáptalan vezetője érkezett sietve, Michel Mansfeld, a tanácsnok követte, őket a városi írnok. A mellékutcákból gyanakvó tekintettel özönlöttek a polgárok. - De hát ez Werinher Bott, a béna dómépítőmester! - kiáltott Hügelmann már messziről. - Mi történt?

- Meghalt - válaszolta hűvösen Ulrich mester. - Úgy tűnik, megölték.

A tanácsnok keresztet vetett. - Ki tehetett ilyet? Egy nyomorékot megölni!

Mialatt Hügelmann és a tanácsnok a mester merev holttestét a tolószékbe emelte, egyre több embert vonzott oda a látványosság. Werinher Bott gyilkosság áldozata lett? Pár pillanat alatt heves eszmecsere alakult ki a bűntett szörnyűségeiről.

A legtöbben a csuklyásokkal hozták összefüggésbe a bűntettet, akik megpróbálták a dómot ledönteni. Egész addig, amíg Hügelmann, a székeskáptalan vezetője hirtelen a bámészkodók között a következő kérdést intézte Ulrichhoz: - Ulrich mester, igaz az, amit az emberek mesélnek, hogy kegyelmed Werinher mesterrel haragban volt?

Néma csend támadt. Minden szem Ulrich von Ensingenre szegeződött.

Afra érezte, mint járja át minden porcikáját a hideg rémület. Öntudatlanul megfordult, és eltűnt a tömegben.

Könyvek, semmi más, csak könyvek

Afra elhagyottnak és magányosnak érezte magát. Ulrich felől napok óta semmit sem hallott. A Dóm téri szóváltás óta nem jött haza. Állítólag éjjel-nappal a dóm felvonulási épületében töltötte az idejét. A lány nem tudta, mitévő legyen. Vágyódott ugyan a férfi közelségére, ám bizalmatlanság és félelem lett rajta úrrá. A maga választotta egyedüllétben minden gondolata a titokzatos pergamen és tartalma körül forgott. Ha arra gondolt, hogy Ulrich csak kihasználta, tehetetlen düh fogta el. Nem akart arra gondolni, hogy összefüggés lehet Ulrich mester, a pergamen, Rubaldus, az alkimista, a csuklyás ember és Werinher gyilkossága között. Sok érthetetlen dolog van az egészben, elmélkedett olykor - mindenekelőtt az a tény, hogy ő még életben van.

Nem telt el nap, hogy ne gyötörte volna a kérdés, mi oka lehetett az apjának, hogy őt ilyen veszélyekbe sodorja. De minél inkább próbált visszagondolni az apjával töltött időkre, annál homályosabbak lettek az emlékei.

A világ sötét és titokzatos lett - vagy csak ő látta így? Ha Afra céltalanul ődöngött Strasbourg utcáin, üldözőit vélte látni minden házfal és fa mögött, minden őt követő kocsiban. A játszadozó gyerekek kiáltásaitól éppúgy összerezzent, mint egy zsákot cipelő szolgától vagy egy fekete csuhás szerzetestől, aki hátulról közelített felé.

Egy ilyen városi bolyongása alkalmával Afra délnek indult. Hajszoltan, különösebb cél nélkül átment a Szent Tamás hídon az Ill fölött. Egy darabig a folyó mellett lefelé futott, végül kelet felé, egy kocsiútra fordult, a Rajna-part irányába.

A táj végtelensége megnyugtatta, s egy helyütt leült egy nagy, korhadt fára, amelyet a legutóbbi őszi vihar döntött ki. A nedves fűből a korhadás szaga szállt, a távolban köd gomolygott. A homályban mintha egy erődítményt látott volna, körbefalazott védőbástyát harangtoronnyal. Az építmény hasonlított a város mellett fekvő, megerősített kolostorhoz, amilyet Württembergben megismert.

Arra gondolt, nem is lenne talán rossz egy kolostorban névtelenül eltűnni, míg mindent benő a fű. Mi mindent veszített már? Ulrichhoz visszatérni - ez pillanatnyilag elképzelhetetlen volt. Bizonytalan volt a férfi múltját illetően, s nem láthatott bele terveibe sem - mindez félelmet keltett Afrában. Vakon átadta, kiszolgáltatta magát ennek az érzelemnek. Álmában sem gondolt volna rá, hogy Ulrich csak eszközként használta céljai elérésére.

Miután kicsit megpihent, a kíváncsiságtól hajtva folytatta útját az erődítmény felé. Minél közelebb ért azonban, annál különösebbnek tűnt a védőbástya. A telep kihaltnak látszott. Az úton, de a bejárat előtt sem látott teremtett lelket sem. Az ablakok, melyekből bőven jutott az épületre, zárva voltak. Néma csend volt.

A súlyos, fából készült kaput láthatólag hetek óta nem nyitották ki. Egy keskeny ajtót vett észre, amin csak meghajolva lehetett belépni. Egy alacsony helyiségbe vezetett; ott egy másik ajtót, s jobbra zárt ablakot talált. Mellette vas csengőhúzó.

Amikor Afra meghúzta, valahol megszólalt egy csengő. Aggódva várta, mi fog történni. Kis idő múlva kattanó zaj hallatszott bentről. Végül kinyílt az ablak. Afra halálra rémült. Maga sem tudta, tulajdonképpen mit is várt. Talán egy torzonborz, szakállas szerzetes vagy egy idős, bánatos apáca, de még egy állig felfegyverzett zsoldos sem ijesztette volna úgy meg, mint az a látvány, ami a nyitott ablakban eléje tárult: egy szörnyszülött, a természet rút tréfája nézett rá: kopasz, felpuffadt fejű férfi, egyik szeme a homlokán, a másik az arcán, az orra csupán egy porcos kolbászka. Csak a szája, a duzzadt, nedves ajkai tűntek emberinek, és mesterkélten mosolygónak.

- Bizonyára eltévesztette a címet - morogta a homunkulusz mély, bugyborékoló hangon. Közben kihajolt az ablakon, hogy megnézze, van-e netán másik látogató is.

Afra ijedten hőkölt vissza.

- Hol vagyok? - dadogta gyámoltalanul, és a férfi kidudorodó púpjára pillantott.

A torzszülött az ablakdeszkára támaszkodva tetőtől talpig végigmustrálta Afrát. Közben elhúzta a száját, mintha fizikai fájdalmat okozna számára a látvány. - Szent Trinitatis - bugyborékolta a torkából, és újra felöltötte azt az álmosolyt.

- Szóval akkor ez lenne a Szentháromság kolostor?!

- Hát, ha így akarja nevezni - a púpos megdörzsölte az orrát durva köpenye ujjával. - Mások azt mondják, bolondokháza. Persze azok nem olyan előkelőek ám, mint kegyed.

A bolondokháza, amiről a félkarú könyvtáros, Jakob Luscinius beszélt - villant át Afra agyán -, uramisten! Már épp meg akart fordulni, és szó nélkül eltűnni, amikor a szánalomra méltó ember azt kérdezte: - Kit keres, leányasszony? Ide csak ritkán jön látogató, tudja? Kísérő nélkül pedig soha. Ki keresi fel saját jószántából a bolondokházát?

Mialatt beszélt, egy fából készült kereplő, mely zsinóron a nyakában lógott, zakatoló hangot adott. - Itt mindenki hord ilyet - magyarázta a kapus, észrevéve Afra kérdő tekintetét. - Így az őrök meghallják, ha valaki hátulról közelít feléjük. Néhányan már megtanultak a levegőben járni, mint az angyalok. Alig hallani őket. - Néhányszor röviden felnevetett, miközben korcs orrlyukain fújta ki a levegőt. - Tehát kihez akar menni, leányasszony?

- A dominikánus kolostor könyvtárosa itt kell hogy legyen - mondta Afra hirtelen ötlettől vezérelve.

- Ó, a Zseni?! Persze, hogy itt van. Már úgy értem, ha épp nem a felhők felett jár.

- A felhők felett?

- Nos, igen. Dominikus testvér nem e világból való, ezt tudnia kell. A gondolatai többnyire nagyon távol járnak. Igen gyakran az ókori Görögország filozófusainál, vagy épp az egyiptomi isteneknél. Néha órák hosszat szaval antik drámákat és eposzokat olyan nyelveken, melyeket senki sem ért. Ezért hívjuk Zseninek.

- Azt mondja, nem is bolond?

- Dominikus testvér? Kacagnom kell! Valószínűleg több van a fejében, mint az egész egyházmegyének. Egyébként is épp annyi bölcs van a bolondok között, mint bolond a bölcsek között. Dominikus testvér egyszerűen mindent tud.

- Beszélnem kell vele! - határozott hirtelen Afra.

- Rokonok talán, leányasszony?

- Nem.

-Akkor nem látok semmi lehetőséget...

- Miért nem?

- Látja ezt az ajtót, leányasszony? Mindenki, aki mögött ez az ajtó becsukódott, örökre elbúcsúzik attól a világtól, ahonnan kegyed jött. Érti ezt? Mi itt mindnyájan kitaszítottak vagyunk: nyomorékok, nyavalyások, eretnekek, bolondok - emberek, akik Isten képmásának gúnyrajzai. Nézzen rám! Az ilyen, mint én vagyok, kicsúfolja az egész Ótestamentumot. Ott mondja ugyebár

Isten: „Csinálok embert az én képemre és hasonlatosságomra." Nos, akkor most tudja, leányasszony, körülbelül hogy néz ki az Isten - azzal a nyomorék portás kacéran oldalra fordította a fejét, és csípőre tette a kezét.

- Beszélnem kell Dominikus testvérrel! - erősködött Afra. - Ha tényleg olyan okos, ahogy állítja, talán tud segíteni.

A férfi arcára széles vigyor ült ki. A szokatlan hatalom, melynek hirtelen tudatára ébredt, jókedvre derítette. - Mit érne ez meg kegyednek? - kérdezte váratlanul.

Afra megdöbbent. - Pénzt akar?

- Pénzt? Szent Szűz Máriám, mit kezdenék én a pénzzel?

- Kegyelmed az első, aki ezt a kérdést teszi fel nekem. De belátom, hogy a pénzzel nem sokat tudna kezdeni. Akkor viszont nem tudom, mit akar?

Úgy tűnt, hogy a portás figyelmen kívül hagyja a kérdést.

- Amikor a szerzetesek a déli imát mormolják, én vagyok az egyedüli felügyelő. Az ima hosszan eltart, néha egy egész órát is. Akkor épp alkalmas lenne.

- Mi lenne alkalmas? Milyen árat kér?

- Kérem, leányasszony, mutassa meg nekem a mellét. A ruhája domborulata mennyei örömöket sejtet.

- Maga megőrült!

- Ne mondjon ilyet. Kérem szépen! Semmi többet nem akarok, csak egyszer megérinteni egy asszony mellét. Azután kész vagyok bármilyen kívánságát teljesíteni. Még akkor is, ha közben tetten érnek.

A nyomorék sértő ajánlata annyira meglepte Afrát, hogy egy ideig szóhoz se tudott jutni. Először perverz disznónak tartotta, aljas csirkefogónak, de a szerencsétlen ember szavaiban mégis volt valami, ami meghatotta.

- El tudom képzelni, mire gondol most - folytatta amaz. - De nem számít. Én még soha nem láttam ilyen szép nőt, mint kegyelmed, leányasszony. Amilyet én is akarnék. Kétéves korom óta itt töltöm az életem, csupa férfi között. Csak sejtem, hogy nézek ki. Nem olyan régen a kezembe került egy szerzetes könyvecskéje. A jámbor imádságok mellett voltak benne miniatúrák is az Ótestamentumból. Köztük egy Ádámot és Évát ábrázolta a Paradicsomban. Ott láttam Éva mellét. Még soha nem láttam ilyen izgató dolgot. A testem vibrált azon a helyen, amire eddig ügyet sem vetettem. Amikor a szerzetes felfedezte, hogy nálam van a könyve, megvert, mindenféle disznó fráternak elmondott, és megjövendölte nekem az örök kárhozatot.

Afra fürkészve nézte az ajtónállót: - És ha most megmutatom...?

- ...minden kívánságát teljesítem, amire csak módom és lehetőségem van!

- Akkor nyissa ki az ajtót!

A nyomorék egy szemvillanás alatt eltűnt az ablakból, és kinyitotta a kaput.

A kis fülkében dohszag uralkodott. Egy durván ácsolt sötét asztal és egy összeeszkábált szék volt az összes berendezés. Afra a púpost nézte, miközben kinyitotta ruhája nyakát, és gyorsan lehúzta. Érett gyümölcsökként buktak elő a mellei. Soha nem hitte volna, hogy egy ilyen helyzet így felizgathatja.

A nyomorék félénken nyújtotta ki kezét - de nem merte megérinteni a lányt. Térdre borult Afra előtt, és összekulcsolta a kezét, mintha imádkozna.

Afra látta, hogyan remeg az ajka - csak szánalmat érzett a nyomorék iránt. Néhány pillanat múlva visszahúzta a ruháját.

A kapus fölemelkedett, és színpadiasan meghajolt a lány előtt, mint a csuhás úrfelmutatáskor. Nehezen lélegzett, és a fejét csóválta, mintha el sem akarná hinni, amit az előbb átélt.

- Várjon itt! - mondta végül rekedten. - Megnézem, elkezdődött-e már a déli ima.

Amikor az ajtó becsukódott, Afra észrevette, hogy belülről nincs kilincse. Bár fogoly volt, nem félt. Mégis kétségei támadtak, vajon helyesen cselekedett-e.

Még javában ezen gondolkozott, amikor léptek közeledtek, és a kapus dugta be a fejét az ajtón:

- Jöjjön! - mondta halkan. - Tiszta a levegő. Ha az én látványomat elviselte, azt is ki fogja bírni, ami most következik.

Bizonyára - akarta válaszolni Afra, de aztán jobbnak látta hallgatni.

Egyikük sem szólt. Afra némán követte a nyomorékot a kopár folyosón, amely végül egy lépcsőházba torkollott. Meredek fordulókkal vitt a tufakőből épült, lekoptatott lépcső két emelettel feljebb. Onnan egy folyosó egy keresztszárnyhoz vezetett, a jobb sarokba. Sötét, magas, kétszárnyú ajtó - a kilincséhez ágaskodni kellett, olyan magasan volt - zárta el a bejutást egy hosszú terembe.

Meleg, büdös levegő csapta őket szembe, amikor a púpos a jobb oldali ajtószárnyat kinyitotta. A terem mindkét oldalán faketrec faketrec hátán. Durva priccseken, dohos szalmán szánalmas alakok feküdtek. Nyomorékok, mint a kapus, vagy üres tekintetű, háborodott férfiak, akik a farácsokba kapaszkodtak, akár az állatok, és tátott szájjal bámészkodtak. Egyesek rikácsoltak, amikor elmentek mellettük. Az áporodott levegőben Afra majd' megfulladt.

A kapus leszegett fejjel vizslatta a lányt. - Kegyelmed akarta! - mondta menet közben. - Bizonyára más szagokhoz van szokva. - Afra alig kapott levegőt.

Közelebb érve egy idősebb férfi erős hangjára lett figyelmes, aki latinul szónokolt. Akkor sem hagyta abba, amikor Afra és a púpos a ketrece elé értek, ami a többiekével ellentétben nem volt bezárva. Afra nem merte félbeszakítani. Az öreg prófétára emlékeztetett. Göndör haja ősz volt, éppúgy, mint a szakálla, amely a melléig ért, és miközben beszélt, le-föl mozgott.

Amikor befejezte, Afrára pillantott, és magyarázatképpen azt mondta:

- Horatius: *Melpomenéhez*.

Afra barátságosan pillantott rá, és a púposhoz fordult:

- Magunkra hagyna egy percre?

Az valamit morgott maga elé, és eltűnt.

Egy pillanatig szótlanul álltak egymással szemben, majd az öreg mogorván azt kérdezte:

- Mit akar? Én senkit sem hívtam. Egyáltalán, kicsoda kegyelmed?

- Afrának hívnak, és egy különös ügy miatt vagyok itt. Kegyelmed híres különleges tudásáról. Azt mondják, a dominikánusok minden könyvét elolvasta.

- Ugyan ki fecseg ilyesmiket? - az öreg egycsapásra érdeklődő lett.

- Jakob Luscinius, aki átvette ott a kegyelmed feladatát.

- Nem ismerem. És ami a tudást illeti - lekicsinylő kézmozdulatot tett -, a legbölcsebbek egyike, Szókratész mondta élete végén: *Oida uk Oida* - Tudom, hogy semmit sem tudok.

- Bármit mond is, kegyelmed mindenesetre egy nagyon olvasott ember!

- Az voltam, leányasszony, az voltam. Itt az Ótestamentum az egyetlen, amit meghagytak nekem. Meg a szemem se a régi már. Előbb-utóbb valószínűleg végleg bezáródnak a világ ocsmányságai elől. Csak a fejem maradt meg, pontosabban benne az, amit valamikor régen olvastam. De hát csak magamról beszélek! Mondja csak el, mit akar!

Hogyan is kezdjen hozzá? Hirtelen ötlettől vezérelve vakon nekiindult, abban a reményben, hogy a dominikánus testvér majd továbbsegíti. Hogy a bölcs öreg bolond lenne, abban eleve kételkedett. Most igazolva látta a feltevését. Talán egyszerűen csak túl okos volt a kolostor többi lakójához képest. Talán többet tudott, mint amit a hit megenged. Talán úgy néztek rá, mint eretnekre, mert a pogány szerzők műveit kívülről tudta. Költőkét, akik idegen isteneknek hódoltak. Csodálta az egykedvűséget, amivel elviselte a sorsát.

- Tudom, hogy igazságtalanul van itt, Dominikus testvér - kezdte akadozva.

Az öreg leintette. - Honnan tudhatná ezt, leányasszony? És ha még igaza lenne is, aki itt él, pár hónap múlva ugyanolyan lesz, mint a többi. De még mindig nem válaszolt a kérdésemre.

- Dominikus testvér - kezdte Afra bizonytalanul -, apám egy ősrégi írást hagyott rám, melynek tartalma rejtély számomra...

- Nos, ha kegyelmed nem érti, miről szól, honnan tudnám én megérteni?!

- Nem apám írta a dokumentumot. Egy Monte Cassinó-i szerzetes tollából származik.

Az öreg egyszerre felfigyelt, és azt kérdezte: - Kegyelmednél van a dokumentum?

- Nem. Titkos helyen van, és nem is tudom idézni a szövegét. De jó okom van feltételezni, hogy tiltott írás, amit bizonyos emberek meg akarnak kaparintani, mint ördög a szegény lelkeket. A dokumentumban említésre kerül egy bizonyos CONSTITUTUM CONSTANTINI. Nyilván valamilyen titkos megállapodásról lehet szó. Többet nem tudok.

Mialatt Afra beszélt, Dominikus testvér láthatóan nyugtalan lett. Felváltva pillantgatott a mennyezetre és Afra arcára. Végül zavartan végigsimította a szakállát, és pillanatnyi szünet után halkan kérdezte:

- Azt mondta, CONSTITUTUM CONSTANTINI?

- Ez áll a pergamenben.

-Többre nem emlékszik?

- Nem, Dominikus testvér. Ez minden, amit tudok. Nos, mondja már el, mit jelent ez a CONSTITUTUM! Bizonyára többet is tud róla.

Az öreg a fejét csóválta és hallgatott.

Afra egyszerűen nem akarta elhinni, hogy a bölcs öreg szerzetes, akinek tudása előtt mindenki meghajolt, ne hallott volna még a CONSTITUTUM-ról. Nyilvánvaló volt, hogy valamit el akar titkolni.

Mintha csak valami másra akarná terelni a beszélgetést, az öreg hirtelen azt mondta:

- Hogyan jött ide? Tud róla valaki, hogy itt van?

- Csak a kapus. Egy kicsit hízelegnem kellett neki. Úgy gondolta, a déli ima alatt csekély a veszélye, hogy felfedezzenek. De miért nem mondja el, amit tud, Dominikus testvér?

- Szegény ördög - válaszolta a szerzetes. - Tiszta fej egy démoni testben. Ő az egyetlen, akivel egyáltalán beszélni tudok itt.

- Dominikus testvér, miért nem mondja meg nekem, mit tud? - Afra hangja könyörgően csengett.

Csörömpölő hang adta tudtul, hogy a terem másik végéből a kapus közeledik.

- Ha adhatok egy tanácsot - mondta sietve az öreg -, fogja meg a pergament és vesse a tűzre. És ne mondja meg senkinek, hogy valaha is a birtokában volt.

- Úgy gondolja, hogy értéktelen?

- Értéktelen? - a szerzetes gúnyosan felnevetett. - A római pápa valószínűleg arannyal, drágakövekkel és földbirtokokkal halmozná el, mint egy királynőt, ha átadná neki a pergament. Csak attól tartok, arra nem kerül sor.

- Miért nem, Dominikus testvér?

- Mert mások...

- Leányasszony, lejárt az idő! - a portás durván félbeszakította a beszélgetést. - Az ima a végére jár. Jöjjön!

Afra a púpos torkának tudott volna ugrani. Épp most lépett közbe, amikor a szerzetes végre beszélni kezdett.

- Szabad még egyszer felkeresnem kegyelmedet? - kérdezte Afra búcsúzóul.

- Értelmetlen lenne - válaszolta nyugodtan az öreg. - Már így is túl sokat mondtam. Ha adhatok egy tanácsot: óvakodjon attól, hogy valaha is felhasználja.

A púpos bólintott, mintha csak tudná, miről van szó. Azután sürgette Afrát, hogy induljanak kifelé. Gyors léptekkel mentek le a meredek lépcsőkön. Amikor az alacsony bejárati ajtó becsapódott Afra mögött, megkönnyebbültnek érezte magát. A nap már a vége felé járt, és ő mélyen szívta magába a tiszta levegőt.

A bölcs öregember szavai inkább megzavarták, mintsem közelebb vitték volna a megoldáshoz. Félve kémlelt mindenfelé, nem követi-e valaki: Kétségkívül veszélyes életet élt. De élt! És vélhetően a pergamen volt az, ami életben tartotta. Amíg ez a birtokában van - gondolta -, nem is történhet vele semmi.

Míg a híd felé haladt, a szerzetes szavai jutottak eszébe: a római pápa valószínűleg arannyal, drágakövekkel és földbirtokokkal halmozná el, mint egy királynőt, ha átadná neki a pergament. Valahogy hasonlóan, ha nem is ilyen világosan fejezte ki magát az apja is.

Az Ill sötéten és lustán hömpölygött, amikor Afra átment a kőhídon. Izgatott emberek rohantak szembe vele. Az asszonyok felkapták a szoknyájukat, hogy gyorsabban tudjanak futni. A mellékutakról férfiak özönlöttek elő bőrből készült vödrökkel, s mindenhonnan hangos kiáltások hallatszottak: - Tűz van! Tűz!

Afra megszaporázta a lépteit. A Prédikátor utcán átláthatatlan tömeg tolongott, a Székesegyház utca felől pedig egy második emberhullám tódult elő. Maró füst szállt feléjük, s égett nád szaga. Amikor a Bruderhof utcához közeledtek, az ég színe vérvörösre váltott. Afra érzékszervei a végsőkig ajzódtak. Sötét balsejtelem járta át, mint az utolsó ítélet fenyegetései. A férfiak egész a folyóig láncot alkottak, s a vizes vödrök kézről kézre jártak.

- Hé-hó! - kiáltásaik visszhangja kísértetiesen verődött vissza a házfalakról. - Hé-hó!

A Bruderhof utca elején Afra megállt. Előrepillantott. Az ő házuk állt lángokban. Sárgásvörös tűzoszlop mutatott az égre a náddal fedett háztetőről. Fekete füst gomolygott az ablakokból. A tűzoltó emberek már lemondtak a házról. Egy mozgatható létráról kétségbeesetten próbálták a tüzet legalább a többi háztól távol tartani.

Ez a bámészkodók órája volt. A tűz mindig is valami izgató dolog volt. A legtöbben népünnepélynek vették a tüzet, és táncoltak, boldogan sütkéreztek a tudatban, hogy ők megmenekültek.

Mintha megbabonázták volna, úgy meredt Afra a lángokba. A tűz nemcsak a házat semmisítette meg, de elolvasztotta életének egy részét is, melyről korábban úgy hitte, a legboldogabb volt. De tévedett. Úgy tűnt neki, mintha a lobogó lángok, a füstben eltűnt ház strasbourgi életének jelképe lenne, mely a szeme előtt oszlott köddé.

Akárhányszor egy gerenda lezuhant vagy egy fal leomlott, úgy üvöltöttek az emberek, mint a vásárban, ahol két strasbourgi pfennigért egy ketrecet, benne egy nyáladzó bolonddal, vizeshordóba lehet meríteni. A lány dühös volt, de ereje végére járt: arcát kezébe temette.

Amikor a tömeg kissé elcsitult, kérdések záporoztak. Kié volt a ház? Ki lakott benne? Hol vannak a lakói?

Afra úgy állt, mintha gyökeret vert volna a lába. Félt, hogy felismerik.

Egy mindentudó kofa, hátán kosárral, elmesélte a kíváncsiaknak, hogy a házban Ulrich, a dómépítőmester élt a feleségével, s hogy elég különös emberek, akik kerülik a nyilvánosságot. Egy szakállas férfi, akinek előkelő ruházata elárulta, hogy tanácsos, arról számolt be, hogy Ulrich mestert a városbíró elfogatta, mert azzal gyanúsítják, hogy megölte a béna Werinher Bott mestert.

A hír futótűzként terjedt el, s Afra elhatározta, hogy eltűnik onnan. Már úgyis mindegy volt, hogyan keletkezett a tűz, mindent elveszített: apró ingóságait, ruháit, s a férfit, akiben annyira bízott!

Ulrich gyilkos! - dörömbölt a fejében. Talán mégiscsak megölte a feleségét? Képtelen volt egy tiszta gondolatot végigvinni, miközben a dominikánus kolostor felé tartott. Ott, a könyvtárban rejtőzött az egyetlen, ami még megmaradt számára: a pergamen.

Üresnek és tehetetlennek érezte magát. A kétségbeesés űzte a dominikánus kolostorhoz. Nem azt mondta-e az apja, hogy a pergamenhez csak akkor forduljon, ha egyszer úgy érzi, nincs tovább? S nem a sors akarata volt vajon, hogy a pergament a dominikánusok könyvtárában rejtse el?

Az este ráborult a városra. Vacogott, amikor belépett a kolostorkapun. A templomból a vecsernye monoton zsoltárai hangzottak. Afrának hosszan kellett zörögnie, míg végül kinyitották a kaput. Jakob Luscinius, a félkarú könyvtáros dugta ki fejét az ajtón.

- Elég ritka ezen a kései órán a látogató - mondta bocsánatkérően. - A kapus testvér és a szerzetesek valamennyien a vecsernyén vannak a templomban.

- Hála Istennek! - mondta rá Afra. - Legalább nem kell hosszasan magyarázkodnom. Engedj már be!

Luscinius habozva tett eleget a felszólításnak.

- Kövessen, de igyekezzék. A vecsernye minden percben véget érhet. Ha meglátnak kegyelmeddel, szedhetem a sátorfámat. Tulajdonképpen mit akar ilyenkor?

Afra nem válaszolt, hallgatott, míg csak le nem értek a könyvtár boltíves helyiségébe. Aztán suttogva válaszolta:

- Jakob testvér, bizonyára emlékszel még, amikor nemrégen nehéz helyzetedben megsegítettelek.

A félkarú zavartan lóbálta megmaradt bal karját. - Igen, persze. Csak tudja, örülök, hogy nem kell többé koldulnom, s hogy nem vagyok kitéve többé az emberek gúnyolódásának. Ezt meg kell értenie.

- Hogyne érteném, Jakob testvér, nem is akarok bajt okozni. De nagyon nehéz helyzetbe kerültem. Az uram a börtönben. Werinher mester meggyilkolásával vádolják. Gazemberek pedig felgyújtották a házunkat. Semmim sem maradt, csak ami rajtam van. Nem tudom, hogyan tovább. Engedj néhány napig itt maradni, amíg rendezem kissé a gondolataimat.

Afra kívánsága nyugtalanná tette a félkarút. - Leányasszony, mégis hogyan képzeli?! A dominikánus szigorú szerzetesrend, s csak ritkán engedélyezik asszonyok belépését a kolostorba. Elképzelhetetlen, mi történne, ha kegyelmedet felfedeznék.

- Egy szerzetes sem sejti majd, milyen közel volt hozzá a bűn - mondta Afra némi gúnnyal. - A könyvhegyek kiváló búvóhelyül szolgálhatnak. Különben is te mondtad, hogy csak ritkán téved ember a könyvtárba.

- Hát igen...

- Nyugodt légy hát, Jakob testvér, semmi bajt nem okozok. - Afra egy halom poros fóliánsra rogyott, fejét kezébe hajtva lehunyta a szemét.

Luscinius érezte, nem küldheti el. Lassan meg kellett barátkoznia azzal a gondolattal, hogy menedéket adjon egy nőnek a szerzeteseknél - legalábbis egypár napra.

- Na jó - mondta végül -, Szent Dominikus szabályai szegénységet és jámborságot írnak elő. Arról, hogy egy hajléktalannak ne adhatnánk szállást, sehol sincs említés. Itt maradhat. De ha mégis felfedezik, nem ismerjük egymást. Akkor valahogy titokban besurrant ide.

Afra a bal kezét nyújtotta a könyvtárosnak:

- Rendben van! Ne aggódj!

Jakob Luscinius valamivel nyugodtabbnak látszott. Mielőtt a könyvtár ajtaját bezárta maga mögött, még egyszer visszafordult, és fojtott hangon mondta Afrának:

- Leányasszony, legyen óvatos a mécsessel! Tudja, semmi sem gyullad meg könnyebben, mint egy könyvtár! Nos hát akkor holnap, a reggeli ima idején!

Afra hallotta az egyre halkuló lépteket, ahogy a könyvtáros távozott. Egy keresztfolyosó legeldugottabb zugában, ahol teljes volt a káosz, s a könyvből épült falak átjárhatatlan labirintust képeztek, néhány tucat fóliánst, melyek bőrrel bevont fakötésben voltak, oldalra rakott. Pergamen fóliánsokból és puha, birkabőrbe kötött könyvekből fekvőhelyet készített magának. Párnául Armandus de Bellovisu (*Az összefoglaló kézikönyv - Kompendium - szerzője dominikánus volt és Montpellier kormányzója, régense*) vastag könyve szolgált, amely különösen finom pergamenből készült: *De declaratione difficilium terminorium tam theologiae quam philosophiae ac logicae.* Afra latintudása nem terjedt addig, hogy a képtelenül hosszú címet lefordítsa, számára a könyv jelentősége kimerült abban, hogy sokkal puhább volt, mint a többi.

Feküdt már kényelmesebb, mindenekelőtt puhább fekhelyen, de soha még ilyen szellemi szentélyben. Afra tulajdonképpen elégedett volt. A padlón álló faggyúgyertya pislákoló fényt adott. Kezét átkulcsolta feje alatt, a mennyezetet bámulta, s elgondolkozott. Úgy gondolta, még egyszer fel kell keresnie Dominikus testvért, a sajnálatra méltó zsenit a bolondokházában. Valamilyen furfanggal szóra kell bírnia. Hogy hogyan, egyelőre maga sem tudta. Csak azt érezte, hogy Dominikus testvér az egyetlen, aki fényt vihet abba a sötétségbe, mely a pergament körülvette. Az

ő utalásainak legalább volt valami értelme. Az öreg minden szót megfontolt, még inkább azokat a szavakat, melyeket elharapott.

A kemény fekhelyen Afra megpróbált valami tervet szőni. Először is szüksége volt a pergamen szövegére. Ehhez azonban újra alkimista segítsége kellett. Strasbourgban több volt belőlük, mint akármelyik más városban. A legtöbben északon telepedtek le, olyan kísérteties vidéken, amit éjszaka legjobb volt elkerülni. De az alkimista segítsége azt is jelentette: eggyel többen vannak, akik ismerik a titkot. És bizonyára egy betűt ki nem olvasnak ingyen. Afrának tehát pénzre is szüksége volt.

Ezeken a kilátástalan dolgokon gondolkozva aludt el. Azt álmodta, hogy drága ruhákba öltözve áll egy magas, fehér márványlépcsőn, körülvéve a szolgálatában álló cselédekkel. Kezében egy pergamen. A távolból ragyogó egyenruhában lovas küldöttség közelít. Háromszögletű lobogót lengettek, s egy zászlót, a közepén sárga kereszttel. Egy hatfogatú kocsi követte őket. Aranytrónusáról kegyesen integetett a pápa. A széles lépcsőn a pápa elhagyta kocsiját, s fellépkedett a végtelennek tűnő márványlépcsőkön. Kísérői aranyat és drágaköveket hoztak. De akárhogy igyekeztek feljebb jutni a lépcsőn, mindig csak ott maradtak, ugyanazon a helyen. Afra verejtékben úszva ébredt.

Micsoda fura álom - gondolta, és fáradtan pillantott a gyertyalángba maga mellé a padlón. Megmagyarázhatatlan okból egyszer csak vadul fellobogott a pisla láng, mintha huzat söpört volna át a helyiségen. Olyan érzése volt, mintha nyílna az ajtó. Afra a rémülettől megbénulva meredt a főbejárat irányába. Alig mert lélegzetet venni. A fülében lüktetett a vére. Egy örökkévalóságig - úgy tűnt neki - várt mozdulatlanul.

Ekkor könyv puffant a földön. Afrán eluralkodott a rémület. Kiáltani, ordítani akart, szembeszállni az ismeretlennel; a tagjai azonban zsibbadtak voltak, mozdulatlanok és bénák. A fény! El kell oltani a gyertyát. Még mielőtt cselekedni tudott volna, a középső bejáratnál észrevett egy bizonytalanul imbolygó fényt. A fény erősödött, s hirtelen egy fekete alak lebegett át előtte, szinte karnyújtásnyira, egy csuklyás figura, lámpással a kezében. Azután újra sötét lett.

A kétségbeesés határán Afra megpróbálta átgondolni, mit is tegyen. Egy csuklyás! Félelmetes emlékek éledtek újra. Talán abból a hordából való volt ez is, melynek tagjai kis híján ledöntötték a dómot? S mit keres e késő éjszakai órán itt?

Nem is mert arra gondolni, hogy netán a pergamen lenne oka az éjjeli látogatásnak. Senki sem láthatta, amikor bejött a kolostorba. És ugyan honnan is tudná az ismeretlen, hogy a sok ezer könyv közül melyikbe dugta a dokumentumot? A távolból hallotta, amint a csuklyás könyveket vesz le a polcról, és lapozgat bennük. És úgy tűnt, a világ minden ideje az övé, legalábbis különösebb sietség nélkül végezte feladatát. Minél tovább tartott az idegen munkája, annál inkább nőtt Afra kíváncsisága, kit rejt a bő köpönyeg, s milyen megbízást teljesíthet.

Lassan visszatért tagjaiba az élet, és a félelem is elült benne, mint vihar után a szél. Afra feltápászkodott, hangtalanul felegyenesedett, és óvatosan, nehogy zajt csapjon, abba az irányba lopózott, amerre a csuklyás ment.

A hosszú folyosó végén Afra fényt látott. A félelem, amit még néhány perccel ezelőtt is érzett, elszállt, mintha sose lett volna. Bátran, lábujjhegyen közeledett a hátsó oldalkijárathoz, ahol a fényt látta. Óvatosan kémlelt ki a sarok mögül. A csuklyás háttal állt neki. Gyanútlanul mélyedt el a könyvben, nem is vette észre Afrát, amikor mögé lépett.

Akkor Afra hirtelen mozdulattal lerántotta a férfi fejéről a csuklyát. A legkevésbé sem gondolta át a következményeket. Arra sem gondolt, ki rejtőzhet a csuklyás köpeny alatt. Csak valami sugallatra cselekedett. Most azonban a látványtól nem talált szavakat, csak gyámoltalanul hebegte:

- Do-mi-ni-kus test-vér!

- Jól rám ijesztett, leányasszony! - válaszolta az. - De mondja csak, mit keres itt ilyen későn?

Afra levegő után kapkodott. Végül megjött a szava: - Ugyanezt kérdezhetném én is kegyelmedtől, Dominikus testvér. Úgy tudtam, be van zárva a bolondokházába.

Az öreg mosolyogva simította végig hosszú szakállát és hamiskás pillantással válaszolta:

- Be is vagyok, leányasszony, de hát aki - mint én is - az egész életét a kolostor falai között éli le, mindig talál egy rést, ahol kibújhat. Csak nem fog elárulni?

- Ugyan miért tenném? - válaszolta Afra barátságosan. - Ha kegyelmed sem árul el engem...

Dominikus testvér a fejét rázta, és a kezével kis keresztet rajzolt: - A Szent Szűzre!

Így álltak néhány pillanatig szemben egymással, barátságosan mosolyogva, és mindketten azon gondolkoztak, vajon mi oka lehet a másiknak itt lenni.

- Én a portán jöttem be. Jakob Luscinius engedett be, az új könyvtáros - suttogta Afra, aki úgy tűnt, kitalálta az öreg fel nem tett kérdését.

Dominikus pedig azt mondta: - A templom oltárfülkéje alatt, a csontkamrának van egy titkos bejárata. Ha valaki nem fél évszázados koponyák és csontvázak fölött mászkálni, akkor egyenesen a boltíves helyiségbe jut, amely a könyvtárba vezet. És ami a bolondokházát illeti, az, mint a neve is mondja, bolondoknak van berendezve, akik nem urai már a gondolataiknak. Kevéssé intelligens ember is könnyedén megtalálja a lehetőséget, hogy a Szent Trinitatis szerzeteseitől megszökjön.

- És mit keres épp itt, Dominikus testvér?

- Hát vajon mit kereshetnék egy könyvtárban? - mondta hevesen az öreg. - Könyveket, leányasszony, könyveket! Megengedték, hogy egy könyvet tarthassak, egyetlenegy könyvet! Elképesztő! Egyetlenegy könyvet, és ha ez a Biblia, az ember hajlamossá válik az elbutulásra. Így tehát minden héten újat választok magamnak, a régit meg visszateszem a helyére.

- És még senki sem vette észre, hogy hétről hétre más könyvet olvas? Ezt nem hiszem el!

- Ó, leányasszony! - a szerzetes váratlanul elszomorodott. - A könyvekkel sincs ez másképp, mint az emberekkel. Ha felületesen szemléljük, mindegyik hasonlít a másikhoz. Csak közelebbi vizsgálódás után lesznek a különbségek észrevehetők. Úgy gondolja, hogy a bolondokházában a szerzetesek érdeklődnek valamicskét is holmi könyvek iránt?

Akár az első találkozáskor, Afra most is csodálattal tapasztalta az idős ember szellemi frissességét. Még sosem találkozott emberrel, aki nehéz sorsát ennyire panasz nélkül viselte volna. Bizonyos, hogy álomvilágba menekült, a könyvei világába. De hát mi rossz van ebben, ha ez boldoggá teszi? Merthogy az biztos, Dominikus testvér egy cseppet sem tűnt boldogtalannak.

- Most azonban kegyelmednek is el kell árulnia, mit keres épp itt, ebben a könyvtárban. Biztos, hogy nem az Ótestamentumot vagy az apostolok történeteit. Engedje kitalálnom: érzem, nem egy bizonyos könyvet keres. Azt hiszem, a dominikánusok könyvtára pompás rejtekhelye lehetne viszont annak a titokzatos pergamennek, amiről beszélt.

Afra halálra rémült. Addig csak bölcs öregembernek tartotta a dominikánus szerzetest. De hogy látnoki képességei is volnának Dominikus testvérnek... Afra úgy érezte, rajtakapták. Kiszolgáltatottnak érezte magát az öreg és a tudása előtt, ráadásul attól kellett tartania, hogy amit tud, azt tovább is adja. Vagy talán már most is azoknak a sötét hatalmaknak a szolgálatában áll, amelyek hosszú ideje a nyakában lihegnek?

Hogy időt nyerjen, Afra kényszeredetten felnevetett, mintha ilyen földi hívságok felett állna, s nem tulajdonítana a pergamennek különösebb jelentőséget. - És még ha úgy lenne is, Dominikus testvér? Ha a pergament valóban itt, ebben a könyvtárban dugtam volna el? - azzal komolyan, mereven nézte az öreget.

- Azt jól tette volna... hacsak nem válik az egész könyvtár lángok martalékává.

A józanság és a hűvös nyugalom, amivel ezt mondta, nyugtalanná tette Afrát. Önkéntelenül a lámpásra pillantott, amelyet az öreg egy széles könyv gerincére akasztott fel.

Úgy tűnt, a szerzetes nem vette észre Afra hirtelen támadt bizalmatlanságát. Egyik könyvet a másik után emelte le a polcról, belekukkantott, majd újra visszatette a helyére. Végre az egyik művel elégedett volt, megkönnyebbülten bólintott, és megfordult: - Most magára hagyom. Még a hajnali szürkület előtt ott kell lennem a Szent Trinitátusban. És kegyelmed, leányasszony, hová megy?

Afra elbizonytalanodva nézett Dominikus testvérre, nem tudta, megnyílhat-e előtte. A viselkedése ugyan titokzatos és rejtélyes volt, ám ha nyílt, becsületes arcára nézett, kétségei támadtak, nem igazságtalan-e, ha bizalmatlan a szerzetessel szemben. Még mindig habozva válaszolta: - Itt kell töltenem az éjszakát. Nincs már otthonom.

A szerzetes kérdőn nézett Afrára, és hallgatott. Biztos volt benne, hogy a lány folytatja.

Így is lett: - Afra vagyok, a dómépítőmester asszonya. Amikor tegnap kegyelmedtől hazaértem, a házunk lángokban állt. Biztos, hogy gyújtogatok műve volt. A házat felgyújtották abban a reményben, hogy a pergamen megsemmisül. Nagy szükségemben Jakob testvérhez fordultam, aki a kegyelmed hivatását vette át. Őt már korábban hálára köteleztem valamivel. Természetesen tudom, hogy egy dominikánus kolostor nem alkalmas búvóhely egy fiatal nő számára, de más megoldást nem láttam - nem akartam az éjszakát a koldusokkal a dóm lépcsőjén tölteni.

Dominikus bólintott.

- Legyen nyugodt, Afra leányasszony, ebbe a könyvtárterembe csak ritkán téved szerzetes. Amíg itt voltam, mindenki azt mondogatta, hogy a polcok között az ördög járkál. Meg kell vallanom, e pletyka életre keltésében nem vagyok teljesen makulátlan. Nagypénteken és Urunk mennybemenetelének napján mindig elhelyeztem pár csontot a csontkamrából a lépcsőre, mely a könyvtárba vezetett. Ez a testvéreket kellőképpen megrémítette, s így hosszú időre megint nyugalmam volt. Ha akarja, teszek egy sípcsontot a lépcsőre, mielőtt elmegyek. Akkor semmitől sem kell félnie - s hamiskásan mosolygott.

Afrának nem volt kedve tréfálni.

- Tegnap azt tanácsolta, dobjam tűzre a pergament - kezdte óvatosan. - Ugyanakkor azt állította, nagy értékkel bír.

- Igen, azt mondtam. Amint említette, az írnok a CONSTITUTUM CONSTANTINI-re hivatkozik.

- Így van, Dominikus testvér.

- Mutassa meg azt a pergament!

Afra lopva arra pillantott, ahol a pergament eldugta. A folyosó azonban sötét volt. - Semmit sem érne - mondta határozottan.

- Hogy értsem ezt, leányasszony?

- Titkosírással írták, amelyet csak egy tinktúra segítségével lehet láthatóvá tenni. Egyszer már felkerestem egy alkimistát, aki elővarázsolta a szöveget. Következő napra az alkimista eltűnt, s nem sokkal ezután halott volt - leszúrták.

- Úgy véli, hogy az alkimista megértette a dokumentum tartalmát?

- Először nem. Később azonban, amikor a történtek fényében még egyszer átgondoltam, világossá vált, hogy az alkimista pontosan tudta, mit olvasott. És amikor e tudását továbbadta, meggyilkolták.

- Hol?

- Augsburg kapui előtt találták meg a holttestét. A felesége mondta, hogy Augsburg püspökét akarta fölkeresni.

Egy pillanatra elakadt Dominikus testvér szava. Látni lehetett, hogy mélyen magába szállt. Minden magyarázat nélkül vette a lámpását, átment a középső folyosón, és eltűnt a szemben lévő oldalfolyosón. Afra csak állt a sötétben, és hallgatózott.

A terem hátsó részéből bosszús dörmögést hallott. Hogy a gyertyájához eljusson, a könyvhegyek mentén tapogatózott Afra addig a helyig, ahol éjszakai szállását berendezte. Legfőbb ideje volt. A faggyúgyertya már csonkig égett. Afra új gyertyát gyújtott, és Dominikus testvér keresésére indult.

Félúton szembejött vele az öreg. Izgatottnak látszott. - Meg kellene hogy tiltsák ezeknek a tökfilkóknak, hogy könyvhöz nyúljanak - szitkozódott maga elé, és egy kis alakú könyvet nyújtott Afrának, két otromba zárral.

- Mi ez? - a lány kinyitotta a könyvet, és olvasni kezdte a szépen formált betűkkel írott címet: *Castulus a Roma - ALCHIMIA UNIVERSALIS.*

- Azelőtt itt rend uralkodott - dörmögött a szerzetes bosszúsan -, minden könyvet percek alatt megtaláltam. Mit mondott, hogy hívják az új könyvtárost?

- Jakob Luscinius.

- Szörnyű ember!

- Ismeri?

- Személyesen nem. De aki a könyveket úgy kezeli, mint ez a Luscinius, csak rettenetes ember lehet - és minden átmenet nélkül hozzáfűzte: - Ebben az alkimista könyvben megtalálja a tinktúra receptjét, amivel a pergamenen lévő írást láthatóvá tudja tenni. Most azonban bocsásson meg, már nem sok idő van hajnalig.

Afra vissza akarta tartani a szerzetest; de belátta, hogy ezzel Dominikus testvért és önmagát is bajba sodorná. Mielőtt bezárult volna az ajtó Dominikus mögött, az öreg még azt suttogta:

- Mához egy hétre újra jövök, addigra gondoskodjon a szerről. Akkor majd újra beszélgetünk a pergamenről - ha kegyed is úgy akarja.

Hogy akarja-e?! Egyre inkább az volt az érzése, Dominikus testvért az ég küldte. Ő volt az egyetlen, akinek nem volt célja a pergamennel. Milyen előnye származhatna a Trinitatis bolondokházában ebből a pergamenből? - gondolta Afra. Arannyal és gazdagsággal vajmi kevésre menne ott az öreg.

Már újra a fekvőhelyén hevert, s megpróbált kicsit aludni, amikor valami megnevezhetetlen nyugtalanság fogta el. Egy belső hang azt súgta, keljen fel és keresse meg a pergament. Felkelt, fogta a faggyúgyertyát, s a terem hátsó részéből nyíló folyosó felé indult. Az utat álmában is megtalálta volna, a könyv címét pedig, amelyben a pergament elrejtette, úgy tudta, mint a Miatyánkot: *Compendium theologicae veritatis*.

A könyvespolc elé érve, ahol a könyv a legfelső sorban állt, Afra a magasba emelte a gyertyát. A polc üres volt! Öt polc ásított előtte üresen, könyvek nélkül. Hosszú időbe telt, mire Afra a látvány jelentőségét felfogta. A könyv a pergamennel együtt eltűnt.

Afra mindenfelé világított. A csupasz polcoktól eltekintve minden éppen úgy volt, mint pár nappal ezelőtt. Még nem hitte, hogy a könyv kikerülhetett a könyvtárból. Bizonyára Luscinius valahová máshová pakolta át a hiányzó példányokat.

Már közeledett a reggeli imádság ideje, és Jakob testvérnek nemsokára meg kellett jelennie - tőle majd megkérdezheti. Afra addig is maga kezdte keresni a *Compendium*ot Hogyan magyarázza el Lusciniusnak, hogy épp ezt a könyvet keresi, anélkül, hogy a titkát elárulná? Erre választ kellett találnia, mielőtt a félkarú megjelenik a könyvtárban.

A világ legegyszerűbb dolga egy könyvet olyan könyvek között megtalálni, amelyeket ábécérendbe rendeztek, mondjuk a szerzők szerint. Persze ehhez sem árt, ha a könyv szerzőjét ismerjük. Mivel azonban ebben a teremben a legtöbb szerző nevét titokban tartották, szükségessé vált valamilyen másfajta szisztéma szerint rendet teremteni. Mivel Afra messze volt tőle, hogy Jakob testvér rendszerét átlássa, a *Compendium* utáni kutatása során tűt keresett a szénakazalban. És - nem is lehetett másképp - a keresés eredménytelen maradt.

Végre, reggel felé megjelent Luscinius egy korsó vízzel és egy nagy darab kenyérrel, amit valami mondvacsinált ürüggyel könyörgött ki a kolostor konyháján.

Afra zavartnak tűnt. - Hová lettek a könyvek a legutolsó polcról? - kérdezte a félkarútól.

- A teológiai munkák másolataira gondol?

- A legutolsó polcon lévő könyvekre! - Afra hirtelen karon ragadta Lusciniust, és a könyvtár hátsó része felé vezette. - Innen - mondta az üres polcok előtt - hová lettek azok a könyvek?

Jakob testvér csodálkozva meredt Afrára. - Egy bizonyos könyvet keres? - kérdezte bizonytalanul.

- Igen. A *Compendium theologicae veritatist*.

Luscinius megkönnyebbülve bólintott. - Kövessen! - majd biztos léptekkel haladt át a széles középfolyosón, s arra a folyosóra ment, amelyen át éjszaka Dominikus testvér távozott. - Itt van! - húzta elő a könyvet a legalsó sorból. És kíváncsian fűzte hozzá: - Most azonban tudni szeretném, miért épp ezt a teológiai könyvet kereste? Latin nyelven írták, és amúgy is elég nehezen érthető. Teológiai körökben természetesen nagyon népszerű.

Most mit is válaszoljon erre? Sarokba szorítva az igazság mellett döntött - legalábbis a fél igazság mellett. - Valamit be kell vallanom, Jakob testvér. A teológiai könyvbe rejtettem egy fontos dokumentumot. A könyv tartalma tehát nem számított, csak a mérete. Ez alkalmasnak tűnt, hogy az összehajtott pergament könnyedén elnyelje. Nos, most már tudja!.

Afra kinyitotta a könyvet. A pergament az utolsó oldal és a borító közé helyezte el annak idején. Ott azonban nem volt semmi. A hüvelyk- és mutatóujja között átpörgette a fóliáns lapjait... - Eltűnt - hebegte, és becsukta a könyvet.

- De hát ez nem is az a könyv, amit kegyelmed keres!

- Hogyhogy nem az? De hiszen itt áll: Compendium theologicae veritatis. - Mialatt ezt mondta, kétségei támadtak. Az írást, az egymást követő sorokat másképp őrizte az emlékezete. - Mit jelentsen ez? - kérdezte Afra elbizonytalanodva.

- Szívesen elárulom - kezdte Luscinius nagy hatásszünet után. - Ez a könyv, amit most a kezében tart, a szerző eredeti írása, és közel háromszáz éves. Az a könyv, amelyet a dokumentum megőrzésére kiválasztott, másolat, ennek a kolostornak a szerzetesei készítették a Monte Cassinó-i Benedek-rendiek számára. Egyébként nem ez az egyetlen másolat. Összesen negyvennyolc könyvet másoltak le, amelyek nincsenek meg a Monte Cassinó-i kolostorban. Ezért a mi dominikánus kolostorunk kap harminchat másolatot olyan könyvekről, amik nálunk hiányoznak. *Manus manum lavat* - kéz kezet mos. Érti ugye, mire gondolok?

- Nagyon is jól értem - mondta bosszúsan Afra. - Engem azonban csak az a kérdés érdekel, hol van most a Compendium másolata?

Luscinius zavartan vont vállat: - Valahol útban Itália felé.

- Mondd, hogy ez nem igaz!

- De bizony igaz.

Afra közel állt hozzá, hogy megfojtsa a félkarút. Aztán rájött, hogy Luscinius a legkevésbé sem tehet az egészről. Nem tudhatta, hogy a pergament épp abban a könyvben rejtette el.

- Valami fontos dokumentum? - érdeklődött óvatosan Luscinius.

Afra nem válaszolt. Szórakozottnak tűnt. Mit tegyen most? Nagyot nyelt. Legrosszabb álmában sem gondolt volna ilyen fordulatra.

Ezért nem is figyelt különösebben, amikor Luscinius folytatta: - Gereon, a gazdag kereskedő, Michel Melbrüge fia tegnap indult útnak Salzburg felé. Az ottani Szent Péter-kolostorban még egy szállítmány könyvet vesz fel. Ha jól sejtem, Velence, Firenze és Nápoly felé megy tovább, ahol bőrárut, lószerszámot és szivacsot akar vásárolni. Azt mondta, ha az időjárás engedi, négy hónap múlva itthon lesz.

A gondolat, hogy a pergamen örökre elveszett, kínzó gyötrelemmel töltötte el, s Afra kezét a szája elé nyomta, mert attól félt, a nagy izgalom miatt elhányja magát.

Luscinius észrevette, s próbálta megnyugtatni: - Nem tudom, megér-e annyi fáradságot - tűnődött hangsúlyozott higgadtsággal -, de miért nem fogad egy kocsit, amivel megpróbálhatná utolérni a fiatal kereskedőt. Gereon Melbrüge ugyan egy nap előnyt szerzett már, de Salzburgig mindenképpen utolérheti.

Afra úgy nézett a félkarúra, mintha az János jelenéseinek titkát próbálta volna meg feltárni előtte. - Gondolod, hogy utol tudnám...? - kérdezte hebegve.

- Ha ilyen fontos, legalább meg kell próbálni. Mondja nyugodtan az ifjú Melbrügének, hogy a dominikánus kolostor könyvtárosa küldte kegyedet, mivel a rend egy fontos dokumentumát bennefelejtette az egyik könyvben. Nem látom okát, miért ne adná oda kegyelmednek a pergament.

Afra az imént még meg akarta fojtani Lusciniust, most meg alig tudta megállni, hogy meg ne ölelgesse. Hát mégsem veszett el minden!

- Még fiatal a nap - fejezte be a félkarú. - Ilyentájt kezdenek gyülekezni a fuvarosok a katedrális árnyékában, s fuvarra meg rakományra várnak. Siessen, még az egész nap kegyed előtt áll. Isten óvja minden útján!

Jakob Luscinius egyik pillanatról a másikra eloszlatta Afra kétségeit. - Isten veled! - mondta, szemmel láthatóan megindultan, s a kijárat felé fordult. - Eltűnök a szegény bűnösök kijáratán keresztül. Ne aggódj!

Elmenőben magához vette az Alchimiát, mely már ki volt készítve számára.

Éjszaka lehűlt a levegő; Afra egész testében reszketett, amikor a dominikánus kolostorból a Prédikátor utca felé vette az irányt. A nap épp csak felkelt. Egyetlen árva sugár sem tévedt a város nyirkos-árnyékos utcáiba, amelyek lassan ébredeztek.

Afra úti célja a Székesegyház utca volt, ahol a pénzváltók tanyáztak. Ott, a gazdag Salamonnál helyezte letétbe összes készpénzét. Micsoda szerencse, gondolta a lány. Ha otthon őrizte volna a pénzét, az is a tűz martalékává válik, s most itt állna egy fillér nélkül.

Salamon, egy középkorú, jól megtermett férfi ápolatlan, sötét szakállt viselt, és fekete sapkát kopasz fején. Épp kinyitotta a pénzváltóját, s helyet foglalt egy fából készült pult mögött. Kedvetlenül várta az üzleteket, melyeket az új nap hoz számára.

A pénzváltó helyiség három lépcsővel az utcaszint alatt volt, s még Afrának is - noha nem volt különösképpen magas - le kellett hajtania a fejét az alacsony ajtó miatt. A boltban olyan sötét volt, hogy a strasbourgi pénzt nem lehetett volna az ulmitól megkülönböztetni. A sok pénz fukarrá teszi az embert, és a pénzváltó - álláspontja szerint - vonakodott naplemente után fényt gyújtani, hacsak meg nem ismétlődik az egyiptomi sötétség.

Látásból ismerte ugyan Afrát, mégis ragaszkodott állandó szertartásához, amit mindenkivel eljátszott, aki bejött hozzá az üzletbe. Pultja fölé hajolt, egy pillanatra fölnézett, majd anélkül, hogy a belépőre nézett volna, monoton hangon, alig érthetően eldarálta: - Kicsoda kegyelmed, mondja meg a nevét, és a követelése összegét!

- Adjon kérem húsz guldent a pénzemből, de gyorsan, mert sietek!

A sürgető hangnem kora reggel még mogorvábbá tette a pénzváltót, mint amilyen anélkül is volt. Szinte duzzogva állt fel a pult mögül és eltűnt.

Afra fel-le járkált a helyiségben, amikor tekintélyes nő lépett az alacsony terembe. Utazóruhát viselt, kezében korbácsot lóbált. Afra barátságosan pillantott rá, az pedig minden kertelés nélkül megszólította:

- Kegyed nem a dómépítőmester, Ulrich von Ensingen felesége? Ismerem kegyelmedet a püspök ünnepségéről.

- De igen - no és? - válaszolta Afra bosszúsan. Nem tudott visszaemlékezni, hogy a nőszeméllyel valaha találkozott volna.

Annál inkább elcsodálkozott a nő szavain: - Hallottam, mi történt: a háza leégett, a férje a börtönben. Ha bármi segítségre volna szüksége...

- Nem, nem! - hárította el Afra, bár tető sem volt a feje felett. A büszkesége nem engedte, hogy segítséget fogadjon el.

- Nyugodtan bizalommal lehet hozzám - mondta az asszony, és közelebb lépett Afrához. - Gysela vagyok, a gyapjúszövő Reginald Kuchler özvegye. Egy asszonynak, aki egyedül áll a világban, nem könnyű a sorsa. A férfiak szívesen tekintenek ránk prédaként. Még a püspök sem kivétel.

Afra azon gondolkozott, vajon Gysela szavai célzást jelentenek-e, vajon hallhatta-e a kéjsóvár püspök udvarlását. Ám amíg Afra választ keresett, Gysela megelőzte, és azt mondta:

- Ő mindenkinél próbálkozik, akit meghív az ünnepségére. Kegyed sem volt kivétel.

Egyszeriben visszatértek a sötét gondolatok, amelyek a püspök ünnepségéhez kötődtek. Wilhelm von Diesttel még mindig volt egy lezáratlan számlája. Biztos, hogy a püspöknek megvan a hatalma és a lehetősége, hogy megmentse kétségbeejtő helyzetéből. De milyen áron! Bár az élet keménnyé tette Afrát, de hogy úgy viselkedjék, mint egy örömlány, azt mégse vette volna be a gyomra.

- Talán el kellene tűnnie egy időre Strasbourgból - hallotta hirtelen Kuchlerné hangját.

Afra gyanakodva nézett az asszonyra. - Épp azon vagyok - mondta.

- Én meg épp kísérőt keresek a bécsi utazásomhoz. Sőt, tulajdonképpen egy kocsis is megfelelne a saját fogatomhoz. Az út nem olyan fáradságos, és a rakományom, a gyapjúszövet sem különösebben terjedelmes. Azt hiszem, két nő is - mondjuk mi ketten - megbirkózhatna vele.

- Bécsbe készül? - kérdezte Afra csodálkozva. - Akkor Salzburg útba esik, ugye?

- Így van!

- Mikor óhajtana indulni?

- A lovakat már befogták. A kocsim a dóm mögött, a Fuvaros téren áll.

- Kegyedet az ég küldte hát! - kiáltott fel izgatottan Afra. - Sürgősen Salzburgba kell utaznom. Sürgősen, érti?!

- Rajtam nem múlik - csitította Kuchlerné. - De mondja már, mi az oka a nagy sietségnek, hogy Salzburgba utazzon?

Mielőtt Afra válaszolhatott volna, a pénzváltó kis bőrerszénnyel tért vissza, s leszámolt húsz guldent a pultra.

- Úgy látom, hosszabb utazásra készül - jegyezte meg Gysela a jelentős pénzösszegre célozva. - Az egész szállítmány szövetem nem ér ennyit.

A pénzváltó, miután leszámolta Afrának a pénzt, Kuchlerné-hez fordult: - Kicsoda kegyelmed, mondja meg a nevét és a követelése összegét!

- Adjon tíz guldent, a többit tudja!

A pénzváltó összecsapta a kezét, és jajveszékelni kezdett, hogy ilyen tengersok pénzt kell elővennie már kora reggel. Morgolódva és elégedetlenkedve újra eltűnt.

A két asszony megbeszélte a találkozót a Fuvaros téren. Afrának még gondoskodnia kellett ruhákról, s az utazáshoz nélkülözhetetlen egyéb dolgokról, mert neki csak az maradt, ami rajta volt.

Egy napra és egy éjszakára

Szomjasak és éhesek voltak, ráadásul olyan fáradtak, hogy alig tudták tartani magukat a kocsi bakján. Amikor azonban, nyugatról a meredek hegy az erődítménnyel, s a város sziluettje felbukkant, mintha az éhséget, a szomjúságot és a fáradtságot egyszeriben elfújták volna. Gysela az utolsó mérföldön ügetésre biztatta a lovakat, mint még egyszer sem a kilencnapi utazás alatt, és Afra félénken kapaszkodott az ülésbe.

Bár a lovak, két megtermett hidegvérű, erősek voltak, és Kuchlerné jól tudott velük bánni, az út Strasbourgból Salzburgba mégis két nappal tovább tartott, mint tervezték. Ennek oka pedig egy vihar volt, felhőszakadással, mely a sváb vidéken lepte meg őket. Gysela Kuchler féltette rakományát, és a fogattal Landsberg közelében, egy magányos tanyán kerestek menedéket. Amikor másnap továbbindultak, az utak sárosak voltak, a kerekek többször is tengelyig süppedtek az ingoványos talajba. Máshol letört ágak akadályozták a továbbhaladást.

Az őszi nap alacsonyan állt a Mönchberg mögött, és sötét árnyékba borította a várost, mely a hegy és a Salz folyó közötti teknőben bújt meg. Salzburg nem volt igazán nagyváros, inkább pompás környezete jelentette vonzerejét. Egy teljesen bevehetetlen, dacos vár magasodott a város fölött, több kolostor állt a folyó mindkét partján, egy meglehetősen otromba dóm, s néhány tekintélyes polgárház a piac körül - más említésre méltó nem is nagyon akadt.

Salzburg jelentőségét fekvése adta. Itt keresztezték egymást a legjelentősebb, északról délre és nyugatról keletre vezető utak, és a Salzach volt az a - nemritkán vad - hegyi folyó, melyen lefelé hajózva az értékes sót szállították.

Egy kocsis, aki a városkapunál elsőbbséget adott nekik, a Bruckenwirth fogadót javasolta számukra, ahol, bizonygatta, kitűnő ellátásban lesz részük, és a lovaknak is. Egyébként a két nő látványa a kocsi bakján kisebb feltűnést keltett Salzburgban, mint azokban a helységekben, ahol korábban megszálltak.

A Bruckenwirth-ben, a folyó túlsó partján, valóban meglepően előzékenyen bántak a két asszonnyal, nyoma sem volt annak a bizalmatlanságnak, amellyel addig találkoztak. A névadó fogadósnak jó szeme volt a szajhákhoz és a vígözvegyekhez, ahogyan errefelé a vándorló örömlányokat nevezték, és soha nem engedett volna ilyesvalakit a fedele alá. De már maga a tekintélyt parancsoló jármű is előkelő dámákra vallott Gysela és Afra esetében, akiknek meg kellett adnia az illő tiszteletet.

A fárasztó utazás alatt Afra és Gysela közelebb kerültek egymáshoz, miután hasonló sorsuk volt. Mindketten elveszítették a férjüket - ha különböző okból kifolyólag is -, és rákényszerültek, hogy gondjaikat egyedül oldják meg. Gysela csak pár évvel volt idősebb Afránál, s a hosszú úton sokkal beszédesebbnek bizonyult. Afra múltjának csak töredékét tárta föl előtte, s többszöri faggatózásra sem árulta el utazásának valódi célját.

Miután a Bruckenwirth kocsisa a lovakról és a kocsiról gondoskodott, a két nő a fogadóba ment, hogy szomját és éhségét csillapítsa. A vendégkör többnyire durva fickókból, hajósokból állt, akik sószállító csónakjaikat - a „lavórokat" - a folyón lefelé úsztatták, s rendre itt tartottak pihenőt. Úgy bámultak a két magányos nőre, mint a borjúk. Egyesek közülük kétértelmű kézjeleket mutogattak, vagy egyértelmű pillantásokat váltottak.

Kis időre még a lárma is elcsitult a vendéglőben. Legalábbis addig, míg Gysela, miután egy hosszú asztalnál végre helyet találtak, rájuk nem kiáltott: - Mi van? Torkukra forrt a szó? Talán életükben nem láttak még két tisztességes asszonyt?

Az asszony rámenős fellépése zavarba hozta az embereket. Gyorsan folytatták a beszélgetést, és kis idő múlva a hajósok nem is igen törődtek többé az utazó nőkkel.

Egy olyan vendéglő, mint a Bruckenwirth-é, fontos hírközpont is volt. Olyan fuvarosok is akadtak, akik csak akkor rukkoltak elő az igazán szaftos újságokkal, ha rendesen megvendégelték őket. Időnként aztán az éhesebbek egy potyaebéd kedvéért részletekbe menően meséltek olyan gyilkosságokról, melyeket csak a képzeletük szült, vagy olyan csodákról, amik soha nem estek meg. A nép viszont, koldustól nemesig, sóvárgott ezekre a „leveshírekre" még akkor is, ha valótlannak bizonyultak - kifogyhatatlan témát szolgáltattak a beszélgetésre.

Egy - ruhája után ítélve valamikor jobb napokat látott - hajós, akár egy átszellemült prédikátor épp azt mesélte, hogy Bécsben saját szemével látta, amint egy ember lenvászonból készített sárkánnyal a levegőbe emelkedett, s kőhajításnyira onnan teljes épségben visszaszállt a földre. A csoda a tűz melegének segítségével sikerült, melyet a lenvászon sárkány alatt raktak. Egy kereskedő meg, aki északról jött, arról értesült, hogy a számszeríj, mint fegyver, már elavult, a jövőben a háborúkat lőporos fegyverekkel fogják vívni, melyek nehéz vasgolyói fél mérföldre is elröpülnek az ellenség irányába.

Afra önkéntelenül is összerezzent, amikor egy utazó a Rajna melletti Ulmról kezdett beszélni. Ulm az első német város, mondta az ember, ahol a disznókat és a szárnyasokat száműzték az utcákról. Így akarják távol tartani a pestist, amely Franciaországban és Itáliában mindenfelé dúl, és ezrével szedi áldozatait.

A pestis volt egyébként az utazók között a fő beszédtéma azokban az időkben. Bármikor bárhol újra kitörhetett a rettegett járvány. A vándorkereskedők és az utazók közreműködésével a halálos betegség szélsebesen terjedt országról országra.

Így aztán érthetően nem bizonyult túl népszerűnek az a feketébe öltözött férfi, aki fehér gallérjával, széles mandzsettáival, egész öltözékével mutatta mindenkinek, avatott

művészetismerővel hozta őket össze jó sorsuk. Büszkén mesélte, hogy Velencében, ahol éppen dühöng a pestis, neki ugyan meg se kottyant a járvány. Mondatról mondatra húzódtak el mellőle az asztalszomszédok - akik pedig korábban érdeklődéssel hallgatták a déli népek művészetéről és kultúrájáról szóló értekezéseit -, míg végül magára maradt, egyedül kuporgott az asztal végén, és magába szállt.

A kiadós vacsora után elégedetten, bár eltelve a különféle borzongató elbeszélésekkel, Afra és Gysela fölkeresték a hálókamrát, ahol, mint az előző éjszakákon is, egy ágyban aludtak.

Éjfél felé az éjjeliőr monoton éjszakai kárálása fölébresztette Afrát álmából. Az őr erős, átható hangja már rég nem is hallott, de nem tudott még visszaaludni. Gondolatai a könyv és a pergamen körül jártak, amelyhez valahogy egész közel érezte magát.

És egyszer csak, valamikor, álom és ébrenlét mezsgyéjén érezte, amint egy kéz gyöngéden megsimítja a mellét, aztán a hasát simogatja, majd a combjai közé csúszik, és körkörös mozdulatokkal izgatja. Afra megrémüt.

Gysela mindaddig a legkisebb jelét sem adta annak, hogy a saját neméhez vonzódna. Ennél is jobban nyugtalanította azonban Afrát, hogy semmit sem tett, hogy Kuchlerné közeledését elhárítsa. Épp ellenkezőleg! Afrának jólesett a gyöngéd érintés. Hagyta, hogy a másik tegyen, amit akar, átadta neki testét, végül ő is kinyújtotta a karját, és elkezdte - először csak bátortalanul, aztán egyre féktelenebbül - Gysela buja testét felfedezni.

Sohase gondolta volna, hogy egy női test számára ennyi öröm forrása lehet. Amikor aztán Gysela a combjai közé fúrta a fejét, és nyelvével folytatta volna a játékot, fojtott kiáltás szakadt ki belőle, s heves mozdulattal oldalra fordult.

Az éjszaka hátralévő részét Afra nyitott szemmel, feje alatt összekulcsolt kézzel töltötte, maró kételyek közt, vajon egy nő nőket és férfiakat is szerethet-e... Feldúlt és zavart volt az éjszaka történtek miatt. Nyugtalanul várta a következő napot.

Nem is tudta, hogyan viselkedjék Gyselával szemben másnap reggel. Ezért napfelkeltekor kilopózott a közös szobából, felöltözött, s átsétált a folyó másik partján lévő Szent Péter-kolostorba.

A kolostor a dóm árnyékában feküdt, a Mönchberg hegy lábánál, részben a sziklafalba vájva, mely - hatalmas, természetes kerítésként - a várost védte. Vasalt kapu zárta el az apátság bejáratát, ahol a nap már régen elkezdődött. Szedett-vedett koldusnép lebzselt a kapu körül, pár örömlány, akiknek az éjszaka nem hozott üzletet, s pár fiatal diák, akik, útban Prága felé, egy reggeli levest szerettek volna.

Amikor Afra a várakozók mellett a bejárathoz ment, egy fogatlan öreg - akiről rongyokban lógott a ruha - feltartóztatta: - Álljon csak sorba, ugyanúgy, mint mindenki más! Vagy azt hiszi, valami előnyt élvez az előkelő ruhájában?!

Szerencsére ebben a pillanatban kinyitották a kaput, s a koldusok beözönlöttek a kolostor belső udvarára.

A fiatal kapus, egy tapasztalatlan novícius, friss tonzúrával, bizalmatlanul szemlélte Afrát, amikor elmondta neki, hogy a könyvtáros testvérrel szeretne beszélni, fontos ügyben. A reggeli ima - közölte a kapus - még nem ért véget, addig türelmesnek kell lennie. De ha netán szeretne egy reggeli levest...

Afra köszönettel elhárította a kínálást, bár a tésztás leves, amit két szerzetes egy kormos bográcsban az udvarra hozott, étvágygerjesztően illatozott. A koldusok mint az állatok rohantak a leveses bográcshoz, és a magukkal hozott csészékkel, tálkákkal merítettek egy-egy adagot a fehér löttyből.

Rövidesen megjelent a könyvtáros testvér, egy fiatalos szerzetes, akinek a kolostori élet nélkülözései még nem keményítették meg a vonásait. Udvariasan érdeklődött, miben lehet a lány szolgálatára.

Afránál már készen állt a megfelelő füllentés. A könyvtáros nem foghatott gyanút.

- A napokban - kezdte lehengerlően - egy strasbourgi kereskedő fogja kegyelmeteket meglátogatni. Itáliába utazik, s egy ládányi könyvet visz magával a Monte Cassinó-i kolostor számára.

- A fiatal Melbrügere gondol? Mi van vele?

- A strasbourgi szerzetesek egy könyvet tévedésből odaadtak neki. A *Compendium theologicae veritatis*ról van szó. Engem kértek meg, hogy vigyem vissza a könyvet Strasbourgba.

A könyvtáros felkiáltott: - Isten másképp akarta! Túl későn jött, leányasszony! Melbrüge két nappal ezelőtt továbbutazott Velencébe.

- Ez nem lehet igaz!

- Ugyan miért hazudnék kegyednek? Melbrüge nagyon sietett. Felajánlottam neki az éjszakai szállást, ő azonban visszautasította, és azt mondta, át akar kelni a Tauern-hágón még a hideg beköszönte előtt. Később túlságosan veszélyes lenne.

Afra levegő után kapkodott. - Akkor köszönöm kegyelmednek! - mondta egykedvűen.

A fahídról gondolatokba merülve bámult a Salzach türkiz színű vizébe. A reggeli csöndben hallható volt a homokszemek és kavicsok zöreje, amiket a hegyi folyó magával hozott. Föladja? Nem lenne okosabb az egészet hagyni, megnyugodni végre? Hirtelen fuvallatot érzett. Egy galamb repült el közvetlenül a feje mellett, mint a nyíl, a magasba csapott és elrepült a folyót követve - délnek.

A fogadóhoz érve Gysela jött szembe vele. Idegesnek látszott, és szemrehányással kezdte: - Már aggódtam érted. Titokban kilopóztál az ágyból. Hol voltál ilyen korán reggel?

Afra lesütötte a szemét. Eszébe jutottak az éjszaka történtek. Gysela mindenesetre úgy viselkedett, mintha mi sem történt volna. Afra végül annyit mondott: - A Szent Péter-kolostorban volt egy kis elintéznivalóm. Tulajdonképpen azért utaztam volna ide. Sajnos nem sikerült elrendezni a feladatomat, így hát tovább kell utaznom Velencébe. Elválnak útjaink.

Gysela átható pillantással vizsgálta Afrát. - Velencébe? - mondta kis idő múlva. - Te megbolondultál! Nem hallottad, hogy Velencében tombol a pestis?! Senki nem megy önként a pokolba.

- Én sem önszántamból teszem. Megbízást teljesítek. Egyébként nem lesz ez olyan rossz. Talán találok a Bruckenwirth-nél olyan kocsist, aki mostanában átkel az Alpokon. Mindenesetre köszönöm, hogy elhoztál.

Szó nélkül mentek a fogadóig.

- Már befogattam - mondta Gysela a szállás köríves kapuja előtt. - A csomagod még a szobában van.

Afra némán bólintott, aztán váratlanul egymás karjába borultak, és zokogni kezdtek. Afra legszívesebben eltaszította volna Gyselát magától - legalábbis ezt követelte valami vékonyka belső hang -, de nem ment. Kicsit tétován, de viszonozta Gysela ölelését.

- A lovak készen! - Bruckenwirth lépett ki a kapun, s ők szétrebbentek.

Gysela egy pillanatra nem mozdult. Aztán azt mondta Afrának: - Mindketten Velencébe utazunk!

Afra elképedve nézett rá: - De te Bécsbe indultál! Mit keresnél Velencében?!

- Nem nagy dolog! Tulajdonképpen mindegy, hol adom el a gyapjúanyagot, Bécsben vagy Velencében. Mi a különbség?

- Én ugyan nem tudom - válaszolta Afra, akit meglepett Kuchlerné hirtelen ötlete. - A szövetkereskedelemről fogalmam sincs. De nem épp most intettél óva egy velencei utazástól?

- Csalánba nem üt a mennykő - mondta Gysela nevetve. S még aznap elindultak Velence irányába.

A Tauern-hágó, amelyet másnap elértek, meredek volt és fárasztó, a lovakból minden erőt kivett. Időnként mindketten kénytelenek voltak a kocsi mellett menni és tolni, hogy az

emelkedőkön átsegítsék a fogatot. Az út szélén kocsik roncsai, igásállatok csontvázai emlékeztettek a drámákra, amelyek a kövesúton dél felé tartva lejátszódtak.

Negyedik nap, erejük végén, elérték a Drau völgyét, s egy élénk kisvárost, Villachot, amely a közelben folyó bányászatból s a környező kereskedelmi övezetekből élt. A bambergi püspök jó néhány évszázad óta kiterjesztette óvó kezét a jól jövedelmező város fölé.

A számtalan szálláshely - amelyek a piacteret körbevették - egyikét igénybe véve az asszonyok beiktattak egy pihenőnapot. Az időjárás kedvező - vélte a fogadós, aki az elerőtlenedett lovakról is gondoskodott -, három nap alatt Velencében lehetnek. Annál is inkább megfontolásra ajánlotta a mihamarabbi továbbutazást, mert három napja semmilyen jármű nem érkezett Velencéből.

Mialatt Kuchlerné a rakománnyal és a lovakkal volt elfoglalva, Afra megkérdezte a többi szálláshelyen, nem találkozott-e valaki a strasbourgi kereskedővel, Gereon Melbrügével. Egy Konstancából való kendőárus egyszer találkozott az apjával, Michel Melbrügével, de ez évekkel ezelőtt történt. Ami az ifjú Gereont illeti, mindenütt csak fejrázás fogadta Afrát. Ez egyre jobban elcsüggesztette.

A hirtelen támadt vonzalom, amely Afra és Gysela között fellángolt, a fárasztó utazás alatt különösebb ok nélkül zavart viszonnyá változott. Még ha a szálláshelyeken, mint azelőtt is, közös fekhelyen osztoztak, kerültek minden gyöngédséget, sőt, a véletlen érintéstől is visszariadtak, nehogy a másik netán rosszra gondolhasson.

Így telt el, többnyire hallgatagon a további utazás. Gyakran megesett, hogy egy órán keresztül egy szót sem szóltak egymáshoz. Figyelmük a táj felé fordult, amely egyre laposabb lett. Az út hosszan követett egy kiszáradt folyómedret, amely váratlan fordulatokkal a naptól kiégett síkságon keresztül kanyargott. A harmadik nap dél körül sötét füstoszlopok ágaskodtak a láthatáron. A pestistüzek! - jutott eszébe Afrának, de hallgatott. Gysela láthatóan nem tulajdonított jelentőséget a megfigyelésnek, s az ostorral vágtára biztatta a lovakat. A megerősített, régi időkből ott maradt út nyílegyenesen vezetett a széles síkságon keresztül. Így gyorsabban célhoz értek, mint várták.

Egy ideje egyetlen járművel sem találkoztak az asszonyok. Szinte megörültek, amikor egy elszánt tekintetű férfi keresztbe tartott alabárddal elzárta előttük az utat.

- Dove, belle signore? - kiáltotta, és Gysela már előkotort egy pénzdarabot, hogy kiváltsa magukat. Amikor azonban a férfi észrevette, hogy a nők az Alpok túloldaláról jöttek, újra megkérdezte, törve a nyelvet: - Hová az út, szép asszonyok?

- Kegyelmed beszéli a nyelvünket? - Gysela elcsodálkozott.

A férfi vállat vont, és kifordította a tenyerét: - Minden velencei több nyelven beszél - ha csak nem esett éppen a fejére. Velence világváros, ezt biztosan tudják. Oda igyekeznek?

Az asszonyok bólintottak.

- Tudják-e, hogy Velencében most a halál arat? Nézzék odaát a szigeten a tüzeket! Elégetik a halottakat, anyaszentegyházunk akarata ellenére is. A pestis-doktorok azt mondják, ez az egyetlen lehetőség, hogy úrrá legyünk a járványon.

Afra és Gysela aggódó pillantást váltottak.

- Hivatalosan - mondta a férfi - senkinek sem szabad a városba belépni vagy azt elhagyni. Ezt a Signoria, Velence Tanácsa rendelte el. De Velence nagy, sok kis szigetből áll, melyek a tengerpartról épp egy kődobásnyira vannak. Ki tudná ezeket mind ellenőrizni?

- Ha jól értem kegyelmedet - válaszolt Gysela óvatosan -, át tudna minket vinni Velencébe?

- Egészen jól értette, belle signore! - az ember vonásai egyre barátságosabbak lettek. - Jacopo vagyok, a San Nicola-i halász, ez a lagúnák legkisebb szigete. Ha akarják, átviszem kegyelmeteket a Rialtóhoz, ahol a kereskedők és árusok laknak. Milyen árut hoztak?

- Gyapjúanyagot Strasbourgból - válaszolta Gysela.

Jacopo halkan füttyentett a foga közt.

- Akkor bizonyára Fondaco dei Tedeschihez igyekeznek.

Fondaco nevét jól ismerte Gysela. A Rialto melletti épületben Németország legfontosabb nagykereskedőházainak volt lerakata. És bár csak jelentéktelen gyapjúszövő özvegye volt, aki továbbvitte férje üzletét, azt mondta:

- Igen, hozzá akarunk menni!

A halász felajánlotta még, hogy a lovakról és a kocsiról gondoskodik, amíg a hölgyek elrendezik üzleti ügyeiket. Hogy mennyit fizetnek a szolgálataiért, Jacopo úgy vélte, erről majd megegyeznek.

Mint a legtöbb halásznak a lagúnákban, Jacopónak is volt egy fakunyhója a szárazföldön, melyben egy kocsit és építőanyagokat helyezett el. Odakísérte a két nőt. Kődobásnyira egy bárka ingott a sekély vízben. Az alkonyat leszállt a tengerre. A fojtó, fekete füst mögött csak sejteni lehetett Velence sziluettjét.

- Az idő kedvező - vélte Jacopo, mialatt a kocsit kipakolták. Aztán megsürgette a két nőt: - Mielőtt a nap lebukik a szigetek mögé, ott kell hogy legyünk a célnál. A legkisebb fény elárulna bennünket.

Afra most látta először a gyapjúanyagot, amelyet Gysela magával hozott. Finom, egyszínű anyagok voltak a szállítmányban, tompa sárgák és világító bíborvörösek, de voltak művészien mintázottak is, virágokkal és virágfüzérekkel, a kor ízlésének megfelelően.

Mialatt egyik tekercset pakolta a másik után, Afra szórakozottan nézegette a különböző mintákat. Hirtelen azonban megállt.

Nem a kendő méregzöld színétől hökkent meg. Az anyag mintája keltette fel az érdeklődését. És egyszeriben újraélte a jelenetet, amint Strasbourgban, a Bruderhof utcai házban megtámadták, s egy nedves rongycsomóval elkábították. Az anyag ugyanilyen színű volt, ugyanazzal az aranyszövésű mintával: egy kereszt, akasztófával. Afra levegő után kapkodott. Zubogott a vér az ereiben.

Gysela - úgy tűnt - nem vette észre a felindultságát. Szorgalmasan dolgozott. Az sem tűnt fel neki, hogy Afra egész testében reszket. Mialatt a különböző mintájú bálákat a bárkához vitte, Afra megpróbált magyarázatot találni a felfedezésére. Nem tudta, mit gondoljon.

Felmerült benne, hogy ez is csak a véletlen műve - aztán arra gondolt, Gysela csak azért csatlakozott hozzá, hogy a pergamen titkát megszerezze. Csak nagy önuralommal sikerült látszólagos nyugalmát megőriznie.

Miután a rakományt elhelyezték, Jacopo egy rúddal taszigálta a bárkát a sekély lagúnán át az előttük fekvő sziget felé. Fél mérföld után mélyebb vizet értek el, s a halász az evezőhöz nyúlt. Nem ők voltak az egyetlenek, akik a szürkület leple alatt a szigetváros felé közeledtek. A hajósok egymás között halk füttyentésekkel értekeztek. így biztosak lehettek abban, hogy nem találkoznak pestisfelügyelőkkel, akik gyors, karcsú csónakjaikon járták a lagúnákat. Egyébként Jacopo és utasai sem szóltak egy szót sem.

A csónakázás végtelennek tűnt, Afra egyre jobban félt. Félt az ismeretlentől, a járványtól, és félt Gyselától, akiben nem bízott többé.

A sötétségben, melyet csak kis részben enyhített a hold sarlója, a szigetek mint óriási hajók suhantak el mellettük. Jacopo - úgy tűnt - behunyt szemmel is tudja az utat. Magabiztosan kormányozta át a bárkát San Michele és San Christophano szigetecskéi között a szorosokban, s végül kikötött egy hosszan elnyúló, keskeny ablaknyílásokkal ellátott épületnél.

A víztől síkos kőlépcsők vezettek egy nyitott fakapuhoz. Mögötte egy tágas, alacsony raktárépület tűnt fel, amelyben fa, nyersbőrök, gyapjú és számtalan láda, rekesz volt felhalmozva. - Itt egyelőre biztonságban lesz a holmijuk - vélte Jacopo.

Cannaregiót - ez volt a neve Velence legészakibb városrészének - főleg kézművesek és kiskereskedők lakták. Zárt közösség volt, az idegeneket némi fenntartással kezelték. Ha maguk voltak, nagy egyetértés uralkodott, s ha valaki éjszakára bezárta volna a házát, arra bizonyára igen furán néztek volna.

Cannaregio elszigeteltségének köszönhette, hogy itt a pestis kevésbé terjedt, mint Velence déli és keleti részein, ahol kereskedelemből és hajóépítésből éltek, és az idegenek száma időnként meghaladta a velencei lakosokét.

Az éjszakát egy egyszerű kocsmában töltötték, a raktárház közelében. A gazda korhadt házának első emeletén fekhelyeket adott ki, olyan szalmán, amely a belőle áradó szag tanúsága szerint még az előző évi aratásból származhatott. És ha ez nem lett volna elég, még egy trieszti nagy családdal is meg kellett osztaniuk a dohos fekvőhelyet, akik hajójukkal zátonyra futottak, és már három hete nem engedélyezték a továbbutazásukat.

Bár a körülmények nem voltak épp rózsásak, Afrának ez most nem jött rosszul. Ha arra gondolt, hogy máskülönben Gyselával kettesben tölthette volna az éjszakát, nyugtalan lett. Úgy érezte, figyelik, és nem tudta, hogy viselkedjen.

Hogy a másik arcába mondja, amit gondol, alighanem az igazságot - ez túl kockázatosnak tűnt. Nem tudta, hogyan fogadná Gysela, ha megmondaná neki, hogy átlát a kettős játékon. Mindaddig viszont, míg meghagyja abban a hitben, hogy semmit sem sejt a mesterkedésből, nem kell félnie.

Másnap reggel Afra és Gysela megegyeztek, hogy ki-ki elintézi a maga dolgát. A kettejük közti hangnem határozottan hűvösebb lett. Így Afrának nem kellett attól tartania, hogy Gysela a tervei után érdeklődjék.

De hol keresse Gereon Melbrügét? Velence a világ egyik legnagyobb városa volt, lakosainak száma annyi, mint Milánóé, Genováé és Firenzéé összesen. A mondásbeli tű keresése a szénakazalban nem lehetett nehezebb, mint a kutatás a strasbourgi kereskedő után.

Afra kételkedett benne, hogy Gereon egyáltalán elverekedte magát Velencéig. Olyan segítség nélkül, mint Jacopo, aki a lagúnákat úgy ismerte, mint a tenyerét, szinte lehetetlen volt a szárazföldről eljutni a szigetvárosba. És ha a kereskedők nem engedelmeskedtek a hatóságoknak, az idegen hajókat égő nyilakkal tűzbe borították, elsüllyesztették rakománnyal és legénységükkel együtt.

Épp ötven éve volt, hogy a Fekete Halál egyszer már a felére apasztotta Velence népességét. Távoli országokból érkező hajók ezer meg ezer patkányt hoztak rakományukkal együtt a szigetre, és velük a járványt is elszabadították. Velence szűk utcáin számtalan kép és oltár emlékezett meg a halottak ezreiről, akiket magával ragadott a pestis.

Azt hitték, hogy a jámbor imádságok Rochushoz és Borromeóhoz, a gyógyfüvekhez értő emberek füstölése és az óvintézkedések a hajók kirakodásánál egyszer és mindenkorra megszabadítják őket a járványtól. De hirtelen, alig fél évszázad után, mely alatt a város biztonságban érezte magát, egyszer csak felpuffadt nyakú emberekkel találkoztak, arcukon és egész testükön daganatok és kelések, s azok, akikkel ma találkoztak, másnapra már halottak voltak.

Pestis! Mint a futótűz terjedt a hír Velencében. A kihalt utcákon minden lépés kongva visszhangzott, mintha egy titokzatos toronyőr hívna az utolsó ítéletre.

Afra maga sem tudta, milyen ördög bújt belé, amikor elhatározta a tiltott átkelést. Most céltalanul ődöngött a füstös utcákon. Titkos füvekből készített füstölőkkel - amelyekért halálfélelmükben elképesztő árakat fizettek az emberek - próbáltak küzdeni a velenceiek a Fekete Halál ellen.

Az eljárás vajmi keveset használt. Minél közelebb ért a Rialtóhoz, az előkelő kereskedők és gazdag üzletemberek negyedéhez, annál több férfi, asszony, sőt karonülő gyerek feküdt az utcán, látszólag élettelenül, merev tekintettel, tátott szájjal - bár még éltek, láthatóan nem sok volt vissza nekik.

Egy pestisdoktor, hosszú, fekete köpenyben, amelynek gallérja egészen a fejéig ért, fején széles karimájú kalappal, arca egy hosszú csőrű madármaszk mögött, hogy senki ne tudjon túl közel menni hozzá, egyiktől a másikhoz csoszogott, s egy bottal vizsgálta, adnak-e még életjelt. Ha mozgást észlelt, a doktor palackot húzott elő, tejszerű folyadékkal, amiből a haldokló nyitott szájába csepegtetett egy kortyot. Ha a fekvő ember nem adott életjelt, az orvos keresztet rajzolt az utca kövére.

Ez volt a jel a beccamorti, a sírásó számára, aki tevékenységét rendesen tökrészegen folytatta. Hogy valakit egyáltalán találjanak a feladatra, a Tanács annyi pálinkát biztosított a vállalkozónak, amennyit csak meg tudott inni. Így aztán a halottszállítók kétkerekű kordéik rúdjai közt tántorogtak az utcákon, és vonszolták a hullákat kocsijukban, hogy elszállítsák őket a legközelebbi gyász-szertartásra.

Pestistüzek imbolyogtak minden téren, amiket emberi testekkel tápláltak. Látni lehetett, hogy a testek a tűzben fölemelkedtek, mintha tiltakoznának az iszonyatos vég ellen. Afra látott égő szakállú öregeket és kisgyerekeket, elszenesedve, mint egy fahasáb. Akkor futni kezdett, mindegy, hová, csak el a szörnyű történések színhelyétől! Undorodva szorította behajtott karját az arca elé. Így rohant át néhány hídon, melyek alatt csónakok siklottak át, ugyancsak halottakkal megrakva.

A Rialtóhoz érkezve, ahol egy fahíd ívelt át a csatornán, megállt. A Canale Grande, mely mint egy megfordított S betű szelte át a várost, elég bűzös volt, Afra mégis elégedetten állapította meg, hogy nem füst és égett emberhús szagát érzi.

A Rialtónál, ahol a lakók sokkal tehetősebbek voltak, mint Cannaregióban, a halál semmivel sem mutatkozott kegyesebbnek, mint máshol a városban. Mint mindenütt, a halottakat - félve a ragálytól - itt is a ház ajtaja elé helyezték. Igaz, itt fehér lepedőbe csavarták a holttesteket. Ahogy a beccamortik megjelentek, s lehúzták a lepedőket, előbb egy csapat kövér patkánnyal kellett megküzdeniük, melyek baj nélkül bújtak meg a pestisben elhaltak mellett. Egyik-másik förtelmes állat majdnem akkorára hízott, mint egy macska, és csak akkor ment el, ha a sírások botokkal csapkodták.

Az egyik pompás, oszlopos, balkonos házból a Canale Grande partján féktelen zenebona hangzott és részeg asszonyok rikácsolása, bár két halott is feküdt az ajtók előtt. Afra elképzelni sem tudta, mi folyhat a házban, s meggyorsította lépteit. Amikor közelebb ért, föltépték az ajtót, s egy zöld bársonyba öltözött fiatalember ugrott ki, elkapta Afra csuklóját, és berántotta a házba. Afra fel sem fogta, hogyan történt.

A ház átriumában, melyet értékes bútorokkal rendeztek be, keleties zenét játszott egy fúvósokból, pengetős és ütőhangszerekből álló zenekar. Rikítóan kifestett, csiricsáré kosztümös lányok táncoltak hozzá. Tömjénfüstölő üstök ontották magukból a bódító illatot.

- *Venga, venga!* - kiáltozott a fiatalember, és megpróbálta Afrát táncra bírni. Ő azonban merev maradt, mint egy szobor.

Az ifjú egyre hevesebben beszélt hozzá. Ebből azonban Afra semmit sem értett. Végül megpróbálta megcsókolni. Afra azonban úgy lökte el magától, hogy a földre zuhant. Az eset nagy nevetést keltett.

A háttérből egy pestisdoktor lépett Afrához. Madármaszkját hóna alatt tartotta, és barátságos arccal kérdezte, tiszta kiejtéssel, a lány anyanyelvén:

- Ugye az Alpoktól északra van a hazája, onnan érkezett?

- Igen - válaszolt Afra. - Mi folyik itt?

- Hogy itt mi folyik? - a pestisdoktor felnevetett. - Az élet, leányasszony, az élet, vastag sugárban! Tudhatjuk, meddig tart még? Két halott ebben a házban egyetlen éjszaka! Hát nem marad más, mint táncolni. Vagy van jobb ötlete?

Afra a fejét csóválta. Majdnem elszégyellte magát kérdése miatt.

- És nincs semmi szer a pusztító járvány ellen?

- Van épp elég orvosság és titokzatos elixír. A nagy kérdés csak az, használnak-e valamit. Némelyek azt állítják, hogy patikusok és kuruzslók hurcolták be a pestist, hogy túladhassanak kotyvalékaikon. Néhány velencei a halottaságyán a kuruzslóra hagyta a palotáját, csak mentse meg a haláltól - a pestisdoktor az égre emelte a tekintetét.

Afra a féktelenül mulatozó embereket figyelte. Két aranysárga brokát heverőn, melyek a füsttől fekete kandalló előtt álltak, két félig öltözött pár szeretkezett, mindenki szeme láttára. Egy

testesebb matróna szoknyáját felhúzva fából készült fallosszal elégítette ki magát. Közben fiatal férfiak szemérmetlen kiáltásokkal tüzelték.

A pestisdoktor vállat vont, és Afrára nézett, mintha bocsánatot kellene kérnie. - Mindenki megpróbálja behozni, amit az életben elmulasztani vélt. Ki tudja, holnap lesz-e még rá lehetőség?!

Nem is az utcán látott halottak, hanem ez a kétségbeesett kicsapongás, a félelem, amely mindenki arcán ott ült, a megjátszott jókedv ellenére is, ez a sötét bál tudatosította Afrában, mire is vállalkozott. És most először ébredt benne kétség, vajon megér-e ennyit a pergamen.

Sosem hitt az ördögben. Mindig úgy gondolt rá, mint a papok találmányára, akivel azért riogatnak, hogy félelmet kelthessenek báránykáikban. A félelem volt az egyház legfontosabb kényszerítő eszköze: félj a mindenható Istentől, félj a büntetéstől, a haláltól - élj örökös félelemben. Abszurdnak tűnt, Afra mégis azt kérdezte magától abban a pillanatban, egészen komolyan, vajon nem az ördög műve-e, hogy a pergament a kezére játszotta.

- Tulajdonképpen miért jött ezekben a szörnyűséges időkben Velencébe? - hallotta valahonnan messziről a pestisdoktor kérdését.

- Strasbourgból jövök, és egy bizonyos Gereon Melbrüge nevű kereskedőt keresek. Útban van Monte Cassino kolostora felé, nem találkozott vele véletlenül?

A pestisdoktor nevetett.

- Azt is bátran megkérdezhetné, láttam-e egy bizonyos homokszemet Burano szigetén. Üzletember annyi van Velencében, mint homok a tengerparton. Ha adhatok egy jó tanácsot, érdeklődjön a *Fondaco dei Tedeschi*nél. Egy hosszan elnyúló épület, közvetlenül a nagy híd mellett fekszik. Talán ott tudnak segíteni.

Afra érdeklődéssel figyelte, hogyan húzza ki a pestisdoktor két borospalack dugóját. Egyiket Afrának nyújtotta, a másikat maga emelte a szájához. Amikor észrevette Afra habozását, így szólt a doktor: - Húzza csak meg! A venetói vörösbor a legjobb szer a pestisjárvány ellen - sőt, talán az egyetlen. Igyon az üvegből, de senki másnak ne adja át a palackot. Elsősorban pedig óvakodjék a víztől, ha életben akar maradni ebben a városban!

További habozás helyett Afra szájához emelte az üveget, és a felét kiitta. A bor száraz volt, de jólesett. Mialatt a palackot bedugaszolta, a zöld bársonyruhás ifjú újra a szeme elé került. Egy márványoszlophoz támaszkodva ült a padlón, és tágra nyílt szemekkel nézte a táncoló lányokat.

Afra odament a fiatalemberhez, és a zenét túlharsogva kiáltotta: - Bocsásson meg, hogy olyan durván a földre taszítottam. De nem szeretem, ha valaki csókot rabol tőlem.

A pestisdoktor odalépett, és, miután az ifjú nem felelt, azt mondta: - Nem érti a kegyed beszédét - aztán velenceire fordította Afra szavait. Amikor a fiatalember még erre sem reagált, megragadta a vállánál fogva, és rákiáltott: - Eszednél vagy még?

És ekkor a fiú, mint egy zsák, élettelenül borult a földre.

A zenészek, akik látták, mi történt, egymás után hagyták abba a muzsikálást. A dobos azt kiáltotta: - *E morto!* - „Meghalt!"

Pánik tört ki a még éppen táncolók és a féktelenül ünneplő vendégek között. La Pestüenza! - hangzott a kiáltás az egész palotában. *La Pestilenza!*

A táncosnők, akik az imént még nevetve mutogatták hibátlan testük előnyeit, félkörbe álltak az összegörnyedt, felhúzott lábakkal fekvő halott körül, és szörnyülködve néztek nyitott szemébe. Aztán menekülőre fogták, s a többi vendéggel együtt tülekedtek ki, ki a szabadba.

Afra is a kijárathoz igyekezett, a pestisdoktor követte. A doktor a fejét csóválta: - Egyetlen napra és egy éjszakára ő volt a leggazdagabb velencei; a milliomos Pietro Castagno fia. Épp tegnap ragadta el a járvány az apját és az anyját is. Hát... ilyen az élet.

Nem úgy, mint rendesen, most síri csend uralkodott a *Fondaco dei Tedeschi*ben. Már két hete egyetlen kereskedő sem érkezett. A raktártermekben átláthatatlan összevisszaságban felhalmozva álltak a bőrök, ruhaanyagok, fűszerfélék, egzotikus faanyagok, boroshordók és a szárított hal.

Meghatározhatatlan szag terjengett a nagy kiterjedésű csarnokokban. Fegyveres őrök akadályozták meg az illetéktelenek belépését.

Az előcsarnok egyik sarkában két kedvetlen alkalmazott unatkozott. Külsejükből ítélve velenceiek, de tudtak németül, és őszintén felderült az arcuk, amikor Afra Gereon Melbrüge, a strasbourgi kereskedő után érdeklődött, akinek itt útközben meg kellett állnia.

- Régebben - mondta az egyik, akit Afra megjelenése szemmel láthatóan kibillentett a nyugalmából - Melbrüge, a kereskedő évente legalább kétszer megjelent a Fondacóban; de két vagy három éve már nem láttuk többé. De hát az ő korában ez már érthető is. Nem, már jó régen nem láttuk.

Afrának nem kis türelemre volt szüksége, hogy a hivatalnokkal megértesse, érdeklődése nem az idős Michel Melbrügére irányul. Az már tényleg meghalt. Ő viszont a fiát keresi, Gereont, akinek Velencében kéne lennie.

A két férfi furcsán méregette, mintha a kérdezősködése gyanússá tette volna. Aztán az egyik válaszolt: nem, Gereon Melbrügét nem ismerik. Egyébként pedig a *Pestilenza* újabb kitörése óta a városba nem érkezett, s a várost nem hagyta el egyetlen külföldi kereskedő sem. Afra közbevetésére, hogy bárki találhat rést, ha kész érte fizetni, mindketten heves felháborodással tiltakoztak. Ez nem más, mint szóbeszéd, egy a sokból, amik ezekben a napokban az utcákon és a csatornákon keringenek.

Afra elbizonytalanodva hagyta el a Fondacót. Valahogy különösnek tűnt neki a két hivatalnok viselkedése. De akárhogyan törte a fejét, nem jutott semmire. Céltalanul ődöngött a városban, egy férfi után kutatva, akit még sohasem látott. Még ha találkozna is vele, akkor sem ismerné fel.

Lassan belefáradt a bolyongásba, s visszaindult a szálláshelyre, Cannaregióba. Afra próbált nem gondolni az ezer és ezer halálra, amellyel találkozott, s igyekezett azt is feledni, miért is van ott. De időről időre mégis látta madártávlatból a nyitva álló házakat, a krétajeleket az ajtókon, melyek azt jelentették, hogy már minden ott lakó áldozatul esett a járványnak.

Már a félmeztelen, vérző alakok, az egymást véresre korbácsoló és imádkozó, nyüszítő menetben a városon át vonuló zarándokok sem keltették fel a figyelmét. Bár csak idő kérdése volt, mikor kapja el ő is a ragályt, furcsamód higgadt volt. Időnként kortyolt egyet a borosflaskából, amelyet a pestisdoktor ajándékozott neki. Úgy érezte, nem is ő, hanem egy idegen nő sétál át Velencén.

A zegzugos utcákon keresztül a *Madonna dell Orto*-templom tornya segítette a tájékozódásban. Ez közel volt a szálláshelyükhöz. Egy korhadt, moha lepte fahíd vezetett a *Campo dei Morti*tól a térre, közvetlenül a templom előtt, mely vörös téglás falaival inkább emlékeztetett rablólovagvárra, mint velencei szentélyre. A homlokzat kör alakú ablaka nagyobb volt, mint a kapuzat, amely messzebbről szemlélve erősen hasonlított a strasbourgi dominikánus kolostor portáljához.

A templom bejárata mellett Gysela álldogált. Láthatóan várt valakit. Afra egy falmélyedésben lapult meg a híd közelében. Nem sok időbe telt, s a csatornapart felől fekete taláros férfi bukkant elő. Öltözéke nem utalt sem papra, sem szerzetesre, inkább egy előkelő iskolai felügyelő ruhájára hasonlított.

Amennyire távolról megítélhette, Gysela nem ismerte a férfit. Tartózkodóan üdvözölték egymást. Afra természetesen rögtön arra gondolt, talán Gereon Melbrüge az ismeretlen. De az isten szerelmére, miért választotta volna ezt a különös álruhát?!

Pár szót váltottak, majd mindketten eltűntek a sötét kapun keresztül a templom belsejében. Miben sántikálhatnak?

Afra átsietett a téren, s utánuk ment a templomba. Odabent félhomály uralkodott. Az oldalsó oltároknál, a középhajó mindkét oldalán számtalan apró fény pislákolt. A kőpadlón térdelt, ült és feküdt néhány tucat imádkozó ember. Maró füstszag és áhítatos imádság lebegett a levegőben.

Afra az egyik oldaloltár előtti padon fedezte fel Gyselát és az idegen férfit. Mintha csöndes imába mélyedtek volna, úgy ültek békésen egymás mellett. A jótékony félhomályban Afra közelebb óvakodott, s megbújt egy oszlop mögött, alig öt lépésre tőlük, mindenesetre elég közel ahhoz, hogy hallja beszélgetésüket.

- Mondja még egyszer a nevét! - súgta Gysela.

- Joachim von Floris - ismételte a feketébe öltözött férfi, kappanhangon.

- Ez nem az a név, amit nekem mondtak!

- Természetesen nem. Kegyed Amandus Villanovanust várta.

- Úgy van! Az a neve!

- Amandus Villanovanus most nem tudott jönni. Kegyelmednek be kell érnie velem - az idegen felhúzta a ruhaujját, és megmutatta Gyselának az alkarját.

Gysela gyorsan hátrébb húzódott az ismeretlentől, s az arcába nézett. Hallgatott.

- Különleges neve van! - mondta végül, amikor az ijedségből magához tért. - Ez biztosan nem az igazi neve?

- Természetesen nem. Az túl veszélyes lenne. Közülünk senki nem ismeri a másik valódi nevét. így előéletünk minden nyoma eltűnik. Amandus például az ismert filozófustól és alkimistától kölcsönözte a nevét, aki annak idején írásai miatt az inkvizícióval húzott ujjat. Száz évvel ezelőtt egy titokzatos hajótörésnél életét vesztette. Ami engem illet, a nevem a próféta és tudós Joachim von Florisra vezethető vissza, akinek írásait a lateráni és arles-i zsinaton a pápa kiátkozta. Joachim azt tanította, a Harmadik Korban vagyunk, a Szentlélek korszakában. Ő ezt a „végjáték korszakának" nevezte el. S ha most kidugom a fejem az ajtón, akkor azt hiszem, igazat kell adnom neki.

Gyselára láthatóan hatással voltak Joachim szavai. Végül ezt kérdezte a titokzatos férfitól: - De ha úgyis vége az emberiségnek, miért fut akkor a pergamen után? Úgy értem, milyen hasznot tudnának még húzni belőle?

E szavak villámcsapásként érték Afrát. Gyselát, aki előtt majdnem megnyílt, kémkedni küldték hát. Pillanatok alatt összerakta magában az egészet: Az anyagminta az áthúzott kereszttel, Gysela hirtelen döntése, hogy Bécs helyett mégis Velencébe utazik vele - minden a helyére került a mozaikban. Afra alig kapott levegőt. Sürgősen ki kellett jutnia, és nagyot lélegeznie a friss levegőn. De csak állt ott, mint aki megbénult, s kapaszkodott a rejtekét jelentő oszlopba. Lélegzetvisszafojtva figyelte tovább a páros megbeszélését.

- Ki tudhatja, meddig tart még az emberiség haláltusája? - jegyezte meg Joachim, válaszul Gysela kérdésére. - Kegyelmed nem, és én sem tudhatom. Még az én névadóm sem tudta a világvége pontos idejét, bár azt a saját századára jósolta. És azóta már kétszáz év is eltelt.

- Úgy gondolja, hogy a világvége idejének pontos ismeretéből csinos kis tőkét lehetne kovácsolni?

Joachim von Floris halkan felnevetett, majd kicsit közelebb húzódott Gyselához. Összedugták a fejüket, így Afrának igencsak fülelnie kellett, hogy megértse a következő mondatokat.

- Remélem, hogy senkinek még csak célzást sem tesz erre! Gondoljon Kuchlerre, a férjére! - mondta Joachim von Floris.

- Megbízhat bennem!

- A helyzet a következő: Hivatalosan János pápa megbízásából dolgozunk. Bár a szervezetünk nincs igazán jóban vele, tőlünk kért segítséget. János kétségkívül elég ostoba. De nem annyira, hogy ne tudná, a kiugrott főpapok sokkal ravaszabbak, mint az egész klérus a pénzéhes kardinálisaival és püspökeivel egyetemben. Ezért vette hát fel a kapcsolatot Melancholosszal, a mi *„primus inter pares "*-ünkkel („első az egyenlők között"), és tízszer ezer aranydukátot ajánlott, ha a pergament a kezére játsszuk.

- Tízszer ezer aranydukát? - ismételte hitetlenkedve Gysela.

Joachim von Floris bólintott. - Melancholos, akitől a pápa nyolc évvel ezelőtt megvonta kardinálisi méltóságát, nem kevésbé csodálkozott, mint kegyed. János pápa, mint ezt mindenki

tudja, maga a megtestesült fukarság. Aprópénzért eladná a saját nagyanyját, és lepaktálna magával az ördöggel is. Ha tehát ez a fösvény - gondolta Melancholos - kész a pergamenért ennyi pénzt kiadni, akkor még sokkal értékesebb lehet. Ezer aranyguldenért a főpásztor kardinálisi címet árul ki bárkinek, püspökséggel együtt, vagy egy kolostort, minden joggal Bambergtől Salzburgig. De hogy a tízszeresét ajánlja! Ezek alapján lehet valami fogalma ennek a fecninek az értékéről.

- Isten Szent Anyja! - csúszott ki Gysela száján akaratlanul.

- Az lehet, hogy még többet is adna érte.

- De hát mi van leírva abban a pergamenben? - Gysela hangosabban beszélt izgalmában.

A titokzatos idegen a szája elé tette az ujját. - Pszt! Még akkor is, ha az emberek itt többnyire más dolgokkal vannak elfoglalva. Nem árt az óvatosság.

- Mi áll a pergamenben? - kérdezte Gysela még egyszer, most már suttogva.

- Éppen ez az a nagy kérdés, amit közülünk senki sem tud megválaszolni. A legnagyobb tudósaink is gondolkodtak már ezen, s különböző elméleteket állítottak fel. De egyikre sincs egy morzsányi bizonyíték sem.

- Talán valami terhelőt tartalmazhat a pápára nézve?

- Valami terhelőt? A mi XXIII. Jánosunkra nézve? Ne nevettessen! Mivel lehetne még ezt a szörnyeteget kompromittálni? Hiszen köztudomású, hogy őszentsége bátyja feleségével bujálkodik, miközben a boldog férj a nápolyi kardinális nővérével él együtt. De mindez még nem elég, bomlott ösztöneit kispapokkal elégítteti ki, s szerelmi szolgálatuk fejében jól fizető kolostorok apátjaivá teszi őket. A legszaftosabb történeteket csak suttogva merik mesélni őszentsége perverz hajlamairól!

- És kegyed el is hiszi ezeket?

- Mindenesetre inkább, mint a Szentháromság dogmáját. Már maga a név: „Szentháromság" sem több mint feltételezés! Nem, ezt az egyházfőt már nem lehet kompromittálni. Inkább azt gondolom, hogy a pergamen fényt deríthet valami óriási csalásra, ahol sok pénzről van szó, ami nem a pápáé. De ez is csak egy feltételezés.

- Merthogy még senki sem látta a pergament?

- De igen. Sőt, egyvalaki a mi sorainkból is. Egy kiugrott franciskánus, aki, mivel egy asszony szerelme többet jelentett neki, mint az Evangélium kinyilatkoztatása, inkább alkimista lett. Rubaldusnak hívták.

- Hívták?

- Rubaldus kétségkívül ostoba alak volt. Azt hitte, amit megtudott, azt eladhatja az augsburgi püspöknek, akinek sokféle elixírt kotyvasztott elbutulás ellen. A történtek fényében hatásos szerek lehettek: nem sokkal később az alkimistát leszúrták Augsburgban.

Az oszlop mögött Afra a szájára szorította a kezét. Mialatt a hitehagyott halkan beszélt, leperegtek előtte életének utóbbi évei. A megmagyarázhatatlan eseménysor szép lassan érthető történetté változott. Mindazok után pedig, amit megtudott, Afra kimondottan örült, hogy a pergamen már nincs nála. Túl nagy volt a kockázat, hogy újra megtámadják és kirabolják, éppúgy, mint a strasbourgi utazásnál. Csak remélhette, hogy a gyanútlan Gereon Melbrüge baj nélkül elér Monte Cassinóba.

- Maguk ölték meg az alkimistát? - hallotta Gysela kérdését.

- Nem, nem a mi embereink voltak - biztosította Joachim von Floris. - Azt hiszem, az augsburgi püspök - aki köztudottan nagy híve a római pápának - távolította el az útból Rubaldust, miután az alkimista beszámolt neki a pergamen tartalmáról, és arról, hogyan jutott az egész tudomására. Mindenesetre az augsburgi püspök volt, aki János pápa figyelmét felhívta a pergamenre.

- És kegyelmed biztos benne, hogy a pergamen a dómépítőmester feleségénél van?

Afra izgatottan fülelt a válaszra.

- Mit értsünk azon, hogy biztos? - elmélkedett Joachim von Floris. - Hogy őszinte legyek, olyan nagyon biztosak semmiben nem lehetünk többé. Mi figyeltük azt a nőt, mindenhová

követtük. Az egész élete a feje tetejére állt. De máig rejtély, miért épp az ő birtokába került a dokumentum.

- Okos nő - válaszolta Gysela. - Okos és tapasztalt az élet dolgaiban. Az apja tanult ember volt, könyvtáros, és sok mindent átadott tudásából a lányának. Ezt is tudta kegyelmed?

Joachim von Floris hangtalanul nevetett. - Természetesen tudtuk. És még néhány egyéb apróságot az életéből. Például hogy egyáltalán nem felesége a dómépítő Ulrich von Ensingen mesternek, csak ágyasa, és hogy ő volt az oka, hogy a mester hanyatt-homlok elhagyta Ulmot. Ezek az ismeretek azonban, amiket az embereink szorgalmasan kinyomoztak, tapodtat sem visznek minket előrébb. Azt hiszem, hogy az apja, a könyvtáros a kulcsfigura az egész történetben. Ő azonban már halott. Akárhogy is van, meg kell találnunk a pergament, még mielőtt a kúria kopóinak kezébe kerül. Ha egyáltalán megvan még valahol.

- Ebben biztos vagyok - válaszolta Gysela izgatottan. - Afra azt állította, hogy fontos küldetést teljesít. Először Salzburgba kellett mennie. Ott aztán hirtelen megváltoztatta az útitervét, s elhatározta, hogy Velencébe utazik tovább. Bár én végig figyeltem, mégsem láttam, kivel találkozott Salzburgban, s ki tűzte ki neki az új úti célt. Ki tudja, lehet, hogy Velence sem az utolsó állomása.

- És hol lehet most ez a nőszemély?

Gysela vállat vont. - A szálláson találkozunk. Otthagyta a csomagját is. Mindenét alaposan átkutattam.

- És?

- Semmi. Biztos lehet benne, hogy a pergamen nincs nála. Még a ruhája bélését is megvizsgáltam, feltételezve, talán belevarrta a dokumentumot. De nem.

A hitehagyott bólintott. - Magam is tudom, milyen nehéz azt az átkozott pergament megtalálni. Eddig jó munkát végzett. A fizetségét megtalálja az egyik olyan kötegben, amelyen a mi jelünk van.

- Honnan tudta, hová raktároztam be az anyagokat?

Joachim von Floris fölényesen nevetett. - Kegyelmed véletlennek hitte, hogy Jacopo, a halász keresztezte az útjukat?

Gysela rémülten meredt a feketébe öltözött emberre.

- Bárhová utaznak is, az embereink mindenütt várni fogják. Csak erre a jelre figyeljen - és újra odatartotta Gysela arca elé az alkarját. - De úgy tűnik, így nem igazán haladunk. Egyszer el kellene kapni az asszonyság grabancát, és a mi célravezető módszereinkkel szóra bírni. És ha tudja, hol van a pergamen, akkor el fogja nekünk árulni, arra esküszöm, vagy ne legyen a nevem Joachim von Floris!

Afra úgy érezte, ideje, hogy elhagyja a templomot. Több mint eleget hallott. A szíve zakatolt. Lopva körülpillantott. Az imádkozó öregember, az áhítatos fiatal nő, a gondolataiban elmerült szerzetes - bármelyik az ő kémük lehet. El kell hogy tűnjön ebből a vészterhes városból, éspedig gyorsan! De mégsem: néhány nap felkészülésre szüksége van. Velence elég nagy ahhoz, hogy védelmet nyújtson egy idegennek. Tudta, hogy a lehető leggyorsabban el kell hoznia a csomagját, és új szállást kell keresnie.

Amikor a Madonna dell' Orto-templomot elhagyta, szándékosan az ellenkező irányban indult el. Csak amikor már biztos volt abban, hogy esetleges követőit lerázta, indult a szálláshely felé. Gyorsan rendezte a számláját, és csomagjával eltűnt, ismét csak azon a kacskaringós úton, amelyen érkezett.

Később pánikszerűen keletnek fordult, s még mindig ügyelt rá, hogy senki se kövesse. A fenyegetés, amit a templomban a csuklyástól hallott, olyan félelmet keltett benne, hogy a körülötte zajló szörnyű eseményekre alig figyelt.

A máglyákon égő, s a számtalan, fehér lepedőbe burkolt tetem mellett elsietve a keleti városrészbe, Castellóba ért, ahol nem messze a Santi Giovanni e Paolo-templomtól talált egy megfelelő szállást. Bár a fogadó gazdája, Leonardo kicsit furán nézett a pestisjárvány idején

egyedül utazó asszonyra, de amikor Afra háromnapi szállásdíjat előre kifizetett, nem kérdezősködött tovább. A lány csak ezután mert először föllélegezni.

A keskeny homlokzatú épület második emeletén kapott egy hálókamrát. Az egy szem ablakból a szemben lévő házakat láthatta. Keskeny csatorna választotta el a két házsort, amelyben egy egész negyed minden mocska és számtalan patkány úszkált. Afra undorodva csukta be az ablakot, s lefeküdt a viharvert ágyra. A fehér füsttől, mely az egész házat átjárta, megfájdult a feje.

A lépcsőházban ugyanis, egy tálkában Leonardo rozmaring, babér és beléndek keverékét égette, az egészre még késhegynyi kénport is szórt - szigorúan titkos recept volt, melyet egy alkimista csak csengő pénzérmékért árult el neki. Állítólag biztos szer, mely megtisztítja a pestises levegőt, s az ördög leheletét is távol tartja a háztól.

Afra még gyerekkorában sem hitt a kuruzslók tudományában. A halottak látványa és a tehetetlenség a járvánnyal szemben most azonban alaposan átformálta. Ha nem is használ, gondolta, bizonyára nem is árt. Mintha minden rossztól szabadulni akarna, mélyen beszívta tüdejébe a fehér füstöt, míg csak kábultan az ágyra nem rogyott.

A szép fiatalember, akit a pestis egyik pillanatról a másikra ragadott el, nem ment ki a fejéből. A kísérlet, hogy megcsókolja, élénk szemei, melyek nem sokkal később tompán a semmibe meredtek, nem hagyták nyugodni.

Az álom küszöbén még Gyselán gondolkozott. Emésztette magát ostobasága, hiszékenysége miatt, s hogy így lépre csalták. Ami a kihallgatott beszélgetést illeti a csuklyás férfival, az feltűnt Afrának, hogy a beszélgetésben nem is említették Ulrichot. Joachim von Floris csak azt említette, hogy Ulrich semmiképpen nem a hites ura. Az viszont a beszélgetés alapján nem tűnt valószínűnek, hogy Ulrich is a hitehagyottakhoz tartozna. Igaztalanul gyanúsította volna? Afra már maga sem tudta, mit higgyen.

Bizonyára elszunnyadt, mert amikor felriadt, már sötét volt. Valaki kopogott a kamrája ajtaján, és meghallotta Leonardo hangját: - Hoztam egy kis ennivalót, signora!

Leonardo kövérkés, barátságos, középkorú férfi volt. Kifinomult modora nem illett a szálláshely leromlott állapotához.

- Valamit ennie kell - mondta mosolyogva, és az ágy mellett álló zsámolyra tett egy tálcát egy korsóval, s egy tányér gőzölgő levessel. Asztal nem volt. Egy alacsony gerendára, mely kettévágta a szobát, lámpást akasztott fel. - Kegyednek nem sok esélye van, hogy elkerülje a pestist - mondta, és nyomatékosan bólintott hozzá. - Mindenesetre nem látszik túlságosan egészségesnek - már megbocsásson.

Afra rémülten tapogatta végig az arcát. Nem érezte magát valami fényesen. Az utóbbi nap izgalmai lidércnyomásként nehezedtek rá.

- Nincs már bor abban a palackban? - mordult rá Leonardóra. A következő pillanatban már meg is bánta a rideg hangnemet, s békítőleg fűzte hozzá: - Egy pestisdoktor, akivel véletlenül találkoztam, velencei vörösbort javasolt, mint a pestis ellen hatásos szert. Mindenesetre, azt mondta, vigyázzak, hogy a palack bontatlan legyen.

A gazda felhúzta bozontos szemöldökét, mintha nem igazán hinne ebben a titkos receptben. Túlontúl sok állítólagos csodaszer volt forgalomban Velencében. De egy szó nélkül eltűnt, s egy lezárt palackkal tért vissza, amelyben bíborszínű velencei bor volt.

- Kedves egészségére! - mondta mosolyogva. Látható élvezettel nézte, amint Afra meglehetősen ügyetlenül kibontotta a palackot.

- Hát iszákos nem egykönnyen lesz kegyelmedből, az biztos - jegyezte meg Leonardo.

- Egyelőre talán nem - válaszolta Afra. - De ilyen időkben könnyen részegessé válhat bárki!

Leonardo fürkészőn nézett Afrára. - Hadd találjam ki: kegyed nem a pestis elől menekül. Szerintem egy férfi van a dologban... Vagy nincs igazam?

Afrának semmi kedve nem volt az életét Leonardóval megbeszélni, bár vadidegen emberek az élet válságos pillanataiban nem is rossz tanácsadók. Aztán hirtelen arra gondolt, talán közelebb

juthat a megoldáshoz, ha ügyes. Így hát fájdalmas arccal válaszolta: - Pontosan, uram, egy férfi! - azzal jót húzott a flaskából.

Leonardo megértően bólintott.

Afra folytatta: - Kegyelmed hol keresne mostanság egy strasbourgi kereskedőt, akinek itt kellene átvészelnie pár napot a városban?

- A *Fondaco dei Tedeschi*ben - jött a válasz. Ezt várta.

- Ott már érdeklődtem felőle. Sajnos ott nincs.

- A férje vagy a szeretője? - Leonardo mindentudóan pislogott.

Amikor Afra nem válaszolt, gyorsan hozzáfűzte:

- Bocsássa meg a kíváncsiságom, signora. De ha egy nő egy férfit Strasbourgból Velencéig követ, szerintem az csak a szeretője lehet.

- Nincs valami más ötlete? - kérdezte Afra izgatottan.

- Úgy értem, hol lehetne még kutatni utána?

Leonardo elgondolkozva dörzsölte az állát. Mint minden velencei, ő is született színész volt, s értett hozzá, hogy egy egyszerű beszélgetésből is színdarabot rendezzen. - Próbálta már a Lazaretto Vecchióban? Egy kis sziget a lagúna déli szélén, nem messze San Lazzarótól.

- San Lazzaro?

- Nekünk, velenceieknek mindenre van külön szigetünk. San Lazzaro a tébolyda. Köztünk szólva, állandóan tele van. De nem is csoda ebben a városban. Ami Lazaretto Vecchiót illeti, kis sziget, itt a közelben. Elég kalandos a története. Zarándokok szálláshelyéül szolgált, búcsújáróknak, útban Jeruzsálem felé, később meg lőszerraktár volt. Jelenleg az épület karantén és pestiskórház külföldiek számára.

- Egy idegent, aki megbetegszik pestisben, eszerint egyáltalán nem vesznek fel Santa Groce vagy Castello kórházaiba?

- Pontosan, signora. A velenceiek e tekintetben elég furcsák, tudja. Legalább halálukban maguk akarnak lenni. Minden idegent, akit az utolsó két hétben a szigorú tilalom ellenére becsempésztek valahogy Velencébe, Lazaretto Vecchio szigetére száműztek. Mióta tartózkodik Velencében?

- Jó három hete - hazudta Afra, aki fölkészült erre a kérdésre. - A Cannareggio városrészben volt egy szobám.

Leonardo elégedetten bólintott. Aztán annyit mondott: - Kihűl a levese, signora!

Egész éjszaka nem hagyta Afrát nyugodni, hogy az ifjú Melbrüge esetleg Lazaretto szigetén lehet. Úgy tűnt, Leonardo kitalálta a gondolatát, mert másnap a reggelinél meglepte Afrát azzal az ajánlattal, hogy csónakjával átviszi a Lazaretto Vecchio szigetre. Ő ugyan a lábát nem teszi az elátkozottak szigetére, de fölajánlotta, hogy a sziget előtt lehorgonyoz, s megvárja, amíg a signora végez a dolgával.

Az utóbbi hetek eseményei gyanút ébresztettek a lányban azok iránt is, akik jóindulattal közeledtek hozzá. Mielőtt még kifogást találhatott volna az ajánlatban, Leonardo, aki észrevette habozását, óvatosan érdeklődött: - Jó lesz így, signora?

- Igen, természetesen - hebegte bizonytalanul Afra.

- Hát akkor! Mire várunk?

Kétségtelen, gondolta Afra, talán ez az utolsó lehetőség, a Lazaretto Vecchio, hogy megtalálja Gereon Melbrügét. Máshol rábukkanni - az csak a vakszerencse műve lehetne.

A ház csatornára nyíló bejáratánál egyszerű bárka ingott, nem ám valami flancos gondola, cirkalmas felirattal a magasan álló hajóorron, mely a dózse-sapka alatt Velence hat városrészét szimbolizálja... ó, nem, ez csak egy szerény, keskeny csónak volt, mely főleg arra szolgált, hogy a napi szükségletet szállítsák vele.

Elég viharos nap volt, Leonardónak nem volt valami egyszerű a bárkával az északi szél ellenében előrejutni. A fegyverraktár közelében horgonyzott a gazda vitorlása. Egy igazi

velenceinek ugyanis, aki megengedhette magának, s tisztessége is úgy kívánta, nemcsak saját bárkája, hanem vitorlás hajója is volt, mellyel akármikor elérhette a szárazföldet.

Afra, aki csak a Rajna és a Duna hullámaihoz szokott, félt, amikor a széltől űzött, tajtékzó hullámokat meglátta. Leonardo megpróbálta nyugtatni, nagyon is jó nekik, hogy feltámadt az északi szél, s meggyorsítja az átjutást a Lazaretto Vecchióra.

Gyorsan átjutottak a Velence legkeletibb része és az előttük fekvő Kert-sziget közötti szoroson, amikor az északi szél hirtelen elült. A nap csak percekre kukucskált ki a sötét felhők közül. Leonardo, aki nagy nyugalommal kormányozta a nyöszörgő, recsegő vitorlást a lagúnák között, nem volt valami fényes hangulatban, s bosszúsan morgott valamit maga elé.

Ahogy lassacskán közeledtek céljuk felé, a sziget templomának tornyában harang kondult. Halottért szólt. Fekete füstoszlop tört az ég felé. A sziget erődítményre emlékeztetett. Az egyetlen bejárat a tenger felől egy - a tengerbe épített - kapu mögött volt.

A bejáratnál már más hajók is horgonyoztak. A betegeket hordágyakon szállították. Miközben Leonardo a kikötéssel foglalatoskodott, ecettel átitatott kendőt húzott elő, a szája elé szorította, s hátul megcsomózta. Egy másikat Afrának nyújtott: - Bár a szaga nem valami kellemes, de állítólag véd a pestises lehelettől.

A hajó ringásától és a belélegzett ecetszagtól émelyegni kezdett. Valóságos megváltás volt, amikor végre partot értek, és lemehetett a fedélzetről.

- Járjon szerencsével! - kiáltott utána Leonardo.

Afra hátrafordult egy pillanatra. Azután eltűnt egy fölfelé vezető kőlépcsőn.

Édeskés szag csapta meg a Lazaretto hűvös előcsarnokában. A keskeny ablaknyílásokon keresztül alig jutott be némi fény. Két vasalt fakapu vezetett balra és jobbra. A homlokzati falon, szemben a kémlelőnyílással, hosszú, keskeny, sötét fából készült asztal állott. Hosszában deszkafal mögött három hátborzongató alak ült összegörnyedve. Bő, fekete köpenyt viseltek, csuklyával. Arcukat fehér madárálarc fedte. Fehér kesztyű rejtette a kezüket.

Afra az elsőhöz fordult, s megkérdezte, hogy egy bizonyos Gereon Melbrüge kereskedő jelentkezett-e a szigeten. Meglepetésére a madárember, akinek álcája mögött férfit sejtett, női hangon válaszolt. Nem mondott sokat: a nő, feltehetően egy apáca, inkább csak a vállát vonogatta. A név betűzése sem segített sokat. Végül a deszkafal mögül listát nyújtott felé az apáca, rajta felirat: QUARANTENA, alatta véget nem érő sor idegen nevekkel.

Afra kinyújtott mutatóujjal olvasta egyik nevet a másik után. Lehetett vagy kétszáz. Gereon Melbrüge nem volt köztük. Csalódottan adta vissza a listát. Már menni akart, amikor az asztal túlsó felén a madárasszony jelt adott, lépjen közelebb.

Az apáca egy másik listát nyújtott át neki. Ezen a listán ez a felirat állt: PESTILANZA. Szinte öntudatlanul futotta át a neveket. Sokkal több volt, mint az első névsorban, s több mint a fele kereszttel megjelölve. Nem kellett sokat gondolkodnia, hogy megértse, ez mit jelent.

Elért a lista végére, de Melbrüge nevével nem találkozott, azután... Egy pillanatra azt hitte, tévedés, vagy hogy az érzékei cserbenhagyták. De azután elolvasta a nevet még egyszer, ismét és újra: Gysela Kuchlerin, Strasbourg.

Afra egy székre ereszkedett. A mutatóujja még mindig Gysela nevén nyugodott. A fekete ruhás, madárálarcos apáca hozzáfordult. A fehér álarc mögött látni lehetett csillogó szemét. - Vostra sorella? - A testvére? - kérdezte tompán. Afra gondolkodás nélkül rábólintott. Az apáca jelt adott, hogy kövesse.

Útjuk egy végtelen hosszúnak tűnő folyosón vezetett. Szabálytalan távolságban füstölőket helyeztek el. Bűzös füstöt árasztottak, Afra fulladozott. Halolaj és romlott hal szaga keveredett egy meghatározhatatlan édeskés szaggal, mintha égő marcipán lett volna.

A folyosó bal kéz felé egy teremben végződött. Ajtó helyett rács óvott a belépéstől. Huzat csapta szembe Afrát. Rosszul lett. A félelem lassan kúszott fel benne. Miért is követte egyáltalán az apácát?

Az apáca kulcsot húzott elő fekete köpenye alól, s kinyitotta a rácsot. Szó nélkül tuszkolta be Afrát a terembe. Egy szennyes lepedővel letakart priccs előtt megállt. Végtelen sorban állt legalább száz ugyanilyen priccs, a terem mindkét oldalán, mindegyik karnyújtásnyira csupán a másiktól. - Afra, te itt?!

Meghallotta a nevét. A hang idegen volt számára, akárcsak az asszony a fekhelyen. Sötét haja csapzott tincsekben lógott. Arca felduzzadva, mint a romlott alma, s épp olyan foltos is. Alig adott életjelet. Csak az asszony ajkai formáltak még néhány alig hallható szót. Ez lenne Gysela, akit tegnap még ereje teljében látott a templomban?

Gysela megpróbált mosolyogni, mintha nem venné egészen komolyan a helyzetet. A kísérlet azonban nem sikerült.

- Ez bizonyára Isten büntetése amiatt, amit elkövettem - hallotta Gysela mormogását. - Most bevallom...

- Tudom, tudom - szakította félbe Afra.

- ...hogy elárultalak.

Afra bólintott.

- Tudtál róla? - suttogta hitetlenkedve Gysela.

- Igen.

Hosszú csend után, mialatt mindketten keresték a szavakat, Gysela könnyek között mondta: - Bocsáss meg! Nem magamtól tettem, kényszerítettek - szemmel láthatólag nehezére esett a beszéd.

- Jól van - válaszolta Afra. A váratlan találkozás fölött a halál fuvallata lengett, s Afra a legkisebb késztetést sem érezte, hogy Gyselának szemrehányást tegyen.

- A férjem, Reginald, egykor dominikánus volt, okos ember - kezdte halkan Gysela. - Amikor inkvizítornak választották, elhagyta a rendet, mert az inkvizíció aljasságaiban nem akart részt venni. A kiugrottak páholya, mely valamikori egyházi emberekből áll, tárt karokkal fogadta, s gondoskodtak a megélhetéséről. Amikor aztán Reginald átlátta az ő ármánykodásukat is, kiugrott a kiugrottak közül is. Ez épp abban az időben történt, amikor nekem udvarolt. Akkoriban - apám hirtelen halála miatt - lehetőleg mielőbb kerestem egy férfit, aki a gyapjúszövést folytatni tudja. Kényszertársulásra léptünk, nem volt az több. Összeházasodtunk, de nem szerettük egymást. De hát ki tudja már, mi is a szerelem? Te talán tudod?

Afra vállat vont. Nem tudta, mit is mondjon.

Tekintetét a mennyezetre tapasztva, Gysela folytatta: - Voltak pillanatok, amikor éreztem valami vonzalmat Reginald iránt, azonban sohasem aludtunk együtt. Úgy éltünk, mint egy idős házaspár, akik már „József-házasságban" élnek, s úgy jutnak el az oltárok tiszteletéhez. Igazi szerelmet és gyönyört csak egyszer éltem át életemben - veled.

Afra oldalt fordította a fejét. Nem akarta, hogy Gysela lássa a könnyeit.

- Tarts, aminek akarsz, aggszűznek, ringyónak - folytatta gyenge hangon Gysela. - Nem számít már. Örülök, hogy legalább még elmondhattam.

Afra legszívesebben megszorította volna Gysela kezét. Az esze azonban visszafogta. - Jól van - mondta megnyugtatóan, s közben elszorult a torka. - Minden rendbe jön. Ne félj!

Gysela újra megpróbálkozott egy szánalomraméltó mosollyal. - Tulajdonképpen ellenségeknek kéne lennünk. Mert végül is te voltál az oka Reginald halálának.

- Én?

Gyselának láthatólag nehezére esett minden szó. - Ez volt Reginald utolsó megbízatása a kiugrottaktól. Egy szer segítségével el kellett volna téged kábítania, aztán kiszedni belőled, hol tartod eldugva azt az istenverte pergament.

- Akkor hát a férjed volt, aki a Bruderhof utcai házban megtámadott? - Afra egy pillanatra teljesen kikelt magából.

- Az elixír nem érte el a kívánt hatást. Összeestél, és Reginald azt hitte, megölt. Nagy kő esett le a szívéről, amikor másnap megtudta, hogy élsz. Ettől kezdve hallani sem akart többé a

kiugrottakról. A fekete ruhások vastörvénye viszont úgy tartja: aki egyszer renegát - örökre renegát. Csak a halál szabadíthat meg közülük.

- De azt beszélték, hogy Reginald önkezével vetett véget az életének.

Gysela védekezőn emelte fel a kezét: - Annyi mindent beszélnek. Minden kiugrott hord magánál egy fiolát, melyben méreg van, olyan erős, hogy pillanatok alatt képes egy lovat megölni. Mikor Reginald egy nap nem jött vissza a piacról, már sejtettem. Este már az Illben úszott a holtteste. Hogy hogy került oda - senki sem tudta megmondani. De tudom, hogy nem volt nála az a méregfiola. Az orvos, aki a halálát megállapította, azt mondta, önszántából ölte vízbe magát.

Az apáca a háttérből intett, hogy lejárt az idő; de Gysela folytatta a gyónást: - Reginald halála után a páholy tagjai kárpótolni akarták magukat, felkerestek. Reginaldot éveken keresztül támogatták, amikor pénz nélkül volt. De én nem tudtam fizetni nekik. Ezért üzletet ajánlottak. Téged kellett megfigyelnem. Tudod jól, miért. Nagy veszélyben vagy...

Az apáca sürgetően intett.

- Élj boldogan! - suttogta Gysela.

- Élj...! - Afra nem tudta folytatni.

Elmenőben az apáca még egyszer körbenézett. Mintha hirtelen sugallatot követne, megfordult, és visszalépett Gysela fekhelyéhez. Ugyanúgy, mint egy perccel előbb, Gysela tekintete a mennyezetre szegeződött. Ugyanúgy, mégis másképp már. Az apáca óvatosan fogta a lepedőt, amivel Gysela be volt takarva, s a feje fölé húzta. Azután gyorsan keresztet vetett.

Mindez oly gyorsan és természetesen történt, hogy Afra nem is értette meg azonnal, mi zajlott le a szeme előtt. Csak amikor az apáca a rácsajtót felnyitotta, és közben érthetetlen imát mormolt, akkor tudatosodott benne: Gysela meghalt.

Meggyorsította lépteit, annyira, hogy az apáca elmaradt mögötte. Az ecetes kendőt a szája elé tartva rohant a végtelenül hosszú folyosón az előcsarnokig. Könnyek patakzottak az arcán, s csak nehezen sikerült zokogását visszafojtania. A könnyfolyamban a madárálarcos apácák - akik részvétlenül meredtek rá - elúszni látszottak, mint bizarr rémalakok. Tompa kiáltásaikra ügyet sem vetett. Mint akit a fúriák űznek, tépte föl Afra az ajtót, botladozott le a kőlépcsőkön, a kikötőig, ahol Leonardo várta a vitorlással.

Afra egy szót sem tudott szólni, csak egy heves kézmozdulatot tett. Leonardo megértette, és vitorlát bontott, anélkül, hogy bármit is kérdezett volna. Afra könnyes szemmel bámult a napsugarakba, melyek áttörték a felhőket.

Az albergóban közben új vendég jelent meg. Leonardo a szokott ügybuzgósággal üdvözölte az idegent. Afrának feltűnt, hogy az idegen poggyász nélkül utazott, de túlságosan el volt foglalva saját magával, hogy ennek bármi jelentőséget tulajdonítson. Már alkonyodott, így hát a lány nyugovóra tért.

Ruhástól rogyott az ágyra, és elgondolkozott. Ilyen pillanatokban elátkozta a szerencsétlenséget hozó pergament. Tizenhat éves koráig csak élt bele a világba, sokat dolgozott, hisz csak egy szolgáló volt - aztán egycsapásra egy orkán erejével tört rá az élet. Úgy tűnt, mintha a rejtélyes pergamenből valami titokzatos erő sugározna, úgy érezte, vonzza, mint egy mágnes. Nem tudott ellenállni ennek az erőnek, bárhogy igyekezett is. Ezerszer feladhatta volna, ha leszámol a múltjával. De a múlt mindenütt jelen volt. Ez űzte a távoli Velencébe is, maga előtt hajtva, mint egy dühöngő őszi vihar, s összezavarva a gondolatait. Félelem és bizalmatlanság - nem ismert ilyesmit fiatalkorában - uralták az érzéseit. Van még egyáltalán valaki a világon, akinek hihet?

Mialatt gondolkozott, szórakozottan a testét vizsgálgatta, keléseket és szabálytalanságokat próbált kitapintani a bőrén - a pestis jeleit. Nem csodálkozott volna, ha a Lazaretto-szigeten megfertőződik. Az egész egyik napról a másikra történik - mesélték az emberek. A halál egy pillanat alatt rád fúj. De ha így kell legyen, gondolta Afra, ő nem fog pörölni. A halál a megváltást is jelentette volna.

A lépcsőházból hangok hallatszottak. Leonardo kísérte a váratlan vendéget a szobájába. Egy emelettel lejjebb, az utca irányába, ahol a bejárat volt. Belemerültek a beszélgetésbe, s természetesen csak egy témájuk volt, a pestisjárvány és beláthatatlan következményei Velencére.

Afra résnyire nyitotta az ajtót. Minél hosszabban figyelte az idegen vendég hangját, annál jobban elfogta valami heves nyugtalanság. Modora és magas fejhangja valahonnan ismerősnek tűnt. Amikor visszaértek, s az idegent csak az alkonyi félhomályban, hátulról látta, a fekete köpenyes alak furcsamód ismerősnek hatott. Sőt, Afra egyre biztosabb volt benne, hogy a vendég nem más, mint Joachim von Floris, akivel Gysela a Madonna dell' Orto-templomban találkozott.

Ez nem lehet véletlen! - futott át Afra agyán a gondolat. Bár a nap folyamán egy teljes palack vörösbort kiürített, az emlékezetét nem zavarta meg a bor. Míg fél füllel a két férfi halk beszélgetésére figyelt, lázasan gondolkozott, mit kellene tennie.

Innen haladéktalanul el kell mennie, és Velencéből is menekülnie kell - mégpedig a legcsekélyebb nyom nélkül. Azt a gondolatot, hogy Monte Cassinóba is eljusson, azért még nem adta fel teljesen. Gyselának szerencsére sohasem beszélt a végső úti céljáról, ezért üldözői nem is tudhattak róla. Hacsak...

A dominikánus kolostor félkarú könyvtárosa villant fel hirtelen előtte. Hiszen Luscinius tudta, hogy Gereon Melbrüge nyomába eredt, s azt is, hogy Monte Cassino felé halad. Másrészt viszont Luscinius semmit sem tudott a titokzatos pergamenről. Úgy remélte, ő talán nem is áll kapcsolatban a kiugrottakkal.

Afra ernyedtsége hirtelen szertefoszlott, terve egy pillanat alatt készen állt. A csatornához vezető hátsó bejáratnál ingott Leonardo bárkája a holdfényben. A vízhez vezető kijárat pontosan az ablaka alatt volt. Ha sikerül észrevétlenül beszállnia a csónakba, eljuthat vele a San Giovanni-csatornáig, s onnan már szárazföldön menekülhetne tovább. Bár a bárka irányításában természetesen nem volt gyakorlata, de azt azért alaposan megfigyelte, hogyan lökdöste át a rúddal a csatornán Leonardo, s szentül meg volt róla győződve, hogy legalább a San Giovanni-csatornáig el tud jutni. Biztosan nem lesz egyszerű, de az elmúlt évek bebizonyították, hogy épp a legkilátástalanabbnak tűnő helyzetekben oly hidegvérrel cselekedett, ami egy férfinak is becsületére vált volna.

Kamrájával szemközt ajtó vezetett a ház padlására. A padláson mindenféle szerszámot tartottak, a száraz gyümölccsel, babbal, dióval és szárított növényekkel töltött zsákok mellett a csónak evezői és kötelei is itt voltak.

Nagyon óvatosan, nehogy zajt keltsen, belépett a padlásra. Azzal számolnia kellett, hogy az alatta lévő emeleten minden lépését meghallhatják. Ezért minden lépés után megállt, s fülelt, nem hall-e mozgást lentről. Végül elért egy oszlophoz. Azon lógott egy összetekert kötélcsomó. Afra óvatosan a bal vállára vette. Azután visszaindult. A kamrájában batyuba kötötte ruháit. A gyertyába, mely egy tányérban égett, tűt nyomott, négyujjnyival a láng alatt. Körülbelül négy óra alatt ég le addig a faggyúgyertya. A tű a tányérba esik - ez ad jelt az ébredésre és indulásra.

A kamrájában a fény nem kelthetett gyanút senkiben. Velencében mindenütt világosak voltak az ablakok éjszaka, mióta egy kuruzsló kijelentette, hogy a járvány csak teljes sötétségben terjed. Abban a biztos tudatban, hogy helyesen cselekszik, s hogy nincs is más lehetősége, csak úgy, ruhástól dőlt le Afra a fekvőhelyére. Kimerült volt a mögötte álló nap eseményeitől, s azonnal elaludt.

Az ébresztőgyertya éjfél után három és fél órával ébresztette fel Afrát - egy pillanat alatt felkelt. Óvatosan kinyitotta az ablakot és beszívta a hűvös, élénkítő éjszakai levegőt. Könnyű szél támadt, és hullámokat keltett a csatornán. Halk dobütések: a hullámok csattantak a bárka falához az ablaka alatt.

Afra fogta a kötelet, egyik végére hurkot kötött, a hurokba rögzítette batyuját, és leengedte a mélybe. Egy erős rántás, és a batyu kicsúszott a kötélből, a bárkába esett. Amikor a kötelet visszahúzta, a hurkot átfűzte a mellén. A kötél másik végét az ablak keresztvasához kötötte, aztán a mellvédre lendült.

Ulmban és Strasbourgban gyakran figyelte a kőfaragókat, milyen könnyedén ereszkednek le kötélen a dóm homlokzatáról, hogy a szédítő magasságban végezzék a munkájukat. Hogy hogyan rögzítették a kötelet magukra, azt is pontosan megjegyezte. Lábát a házfalnak vetve leereszkedett a kötélen. Könnyebben ment, mint gondolta. Amikor úgy kétméternyire volt a bárka fölött, rántást érzett. A kötél az ablakkeresztnél megakadt, és sehogy sem tudta kioldani. Ha nem akarja, hogy felfedezzék, ugrania kell.

Minden létezhető módon próbálta a hurkot a melle előtt kioldani, ami kilátástalan vállalkozásnak tűnt, mert a kötelet saját súlya feszítette. Kés, amivel elvághatta volna a kötelet, nem volt nála. Csapdába esett!

Mások ilyen kilátástalan helyzetben talán imádkozni kezdenek az égiekhez, a tizennégy bajban segítőhöz vagy Szent Ludmillához, akit kötéllel szoktak ábrázolni. Mert a baj felerősíti az emberben a hitet. Afra viszont inkább perlekedett Istennel. Ha egyáltalán vagy - gondolta -, miért nem segítesz rajtam?! Miért mindig a munkakerülő csőcselék vagy a szentek pártján állsz, vagy épp azokén, akik jobb híján akarnak szentté lenni?!

Újra megrántotta a kötelet, aztán kétségbeesett, cinikus nevetés tört ki belőle. Szíve közben a torkában dobogott. Az első hajnali pír fényében bárki felfedezheti a kötélen lógva, és ez - villant át agyán - menekülésének végét jelentené. Ismét egy rántás. A kötél végre engedett. Afra a mélybe zuhant, és nagy puffanással elterült a csónak alján, ahol kábultan úgy is maradt.

A csatorna túloldalán kutya ugatott fel. Kis idő múlva megnyugodott, és újra csönd lett. Afrának fájt a háta. Óvatosan megpróbálta kezét, lábát, majd a fejét mozgatni. Nem minden fájdalom nélkül, de ment. Szerencsére minden tagja ép maradt. Megpróbált talpra állni. Az ingó bárkában nem sikerült, megbotlott. Csak másodszorra tudott bizonytalanul kiegyenesedni.

A hajókötél, mely menekülését segítette, félig a vízbe lógott. Afra behúzta a bárkába, és elhelyezte az orrban, a csomagja mellett. Aztán az evezőrúdért nyúlt. Gyakran megcsodálta a gondolások ügyességét, akik bárkájukat egyetlen rúddal is nyílegyenesen irányították a csatornákon. Olyan egyszerűnek tűnt, néha azt gondolta, ő is könnyedén megcsinálná. Ám most rájött, nem is olyan egyszerű: a csónak önálló életre kelt, táncba kezdett, a tengelye körül forgott, majd hol farral, hol orral nekiütődött a házaknak, melyek a csatorna két oldalán sorakoztak.

Afra csüggedten feladta a küzdelmet, behúzta a rudat, és a bárkával a jobb oldalon álló házak mentén egy keskeny hídhoz csorgott, mely a csatorna felett vezetett át. A háztetők fölött már derengett a hajnal, ezért elhatározta, hogy elhagyja a hajót. A híd egyik gerendájához erősítette a bárkát, csomagját átdobta a korláton, s felkapaszkodott a hídra.

Kimerülten nézett körül néhány pillanatig, hogy tájékozódjon. Miután a vízi út délnek nem sikerült, meg kellett próbálnia a szárazföldön eljutni céljához. A szűk utcák azonban kifürkészhetetlen cikkcakkban futottak. Gyakran előfordult, hogy hosszas tévelygés után újra a kiindulási ponton találta magát. Csak fokozta zavarát, hogy a korai órán a szűk utcákban még meglehetősen sötét volt.

A sötétségben a távolból énekszót vélt hallani. San Zaccaria Benedek-rendi apácái - futott át agyán a gondolat. Leonardo a San Zaccariát tájékozódási pontként említette, ha netán eltévedne, de azt sem hallgatta el, hogy a kolostor falai mögött kicsapongó életet élnek a többnyire nemesi származású lányok, akik valamiért nem mentek férjhez. San Zaccaria nem messze volt a kikötőtől, így hát Afra a szent ének hangjainak irányába igyekezett.

Váratlanul gyorsan elérte a Campo San Zaccariát. Két pestismáglya kísérteties fénybe vonta a Campót. Földig érő köpenyes emberek szították a tüzet hatalmas farudakkal. Árnyékuk bizarr képet rajzolt a házak homlokzatára. A templom bejárata előtt lepedőbe burkolt hullákat raktak halomba, égetésre vártak.

A Campo fölött maró füst terjengett. Szaga keveredett a hullák elviselhetetlen bűzével. Afra rémülten osont a házfalakhoz tapadva. Csak egyvalami járt a fejében: el innen, ki ebből a városból! A Campo déli oldalán egy átjáró a Riva degli Schiavonnihoz vezetett, a széles kikötői sétányhoz, mely nevét a számtalan, Dalmáciából származó kereskedőtől kapta, akik itt kötöttek ki hajóikkal.

Bár a kelő nap még távolról sem győzte le a virradati félhomályt, a Riván már nagy volt a nyüzsgés. A járvány miatt alig érkezett áru a városba. Ezért aztán az árusok megtripláz-ták az árakat. Ám most - nem úgy, mint máskor - senki sem akart velencei árut vásárolni. Sosem tudhatta az ember, nem azokból támad-e a pestis lehelete.

A velenceieknek szigorú büntetés terhe alatt tiltották, hogy a járvány idején a várost elhagyják. Csak az idegenek szerezhettek kilépési engedélyt és hajóútlevelet - az egyik Medici (szolgáltatását a kikötőépületben ajánlották) által elvégzett felfüstölés után. Hogy feljuthassanak egy hajóra, a jómódú velenceiek művészi álruhákat készíttettek, hogy külföldinek látsszanak. Mások jelentős kenőpénzeket fizettek, hogy a hőn áhított kiutazási engedélyt megszerezhessék.

Afra türelmesen álldogált a várakozók sorában, a kikötőépület előtt. Az emberek arcára kiült a feszültség. Az egyébként bőbeszédű velenceiek itt mukkanni se mertek, attól féltek, hogy jellegzetes dialektusuk elárulja őket.

Világos reggel volt már, mire Afra végre sorra került. Gondolatban már százszor lejátszotta magában, mit is kell majd mondania, hogy hozzájusson a kiutazási papírokhoz. És tudta azt is, a papír sokkal többet fog jelenteni számára, mint csupán engedélyt Velence elhagyására: másik személyazonosságot is kap vele.

A doktor, mogorva férfi, mélyen ülő, sötét szemekkel, egy sivár, fehérre meszelt teremben ült egy aprócska asztal mögött, és barátságtalan pillantással mérte végig Afrát. Segédje, egy fiatal, fekete hajú férfi egy pultnál állt, s méla unalommal végezte a papírmunkát. Amikor Afrát megpillantotta, azonnal tartást váltott, és hivatalos hangnemben, németül tette fel a kérdést: - Neve?

Afra nagyot nyelt: - Nevem Gysela Kuchlerin, Reginald Kuchler kereskedő özvegye vagyok, Strasbourgból.

- ...Reginald Kuchler kereskedő özvegye, Strasbourgból - ismételte a segéd, s egy papírra jegyezte az adatokat. - És? - kérdezte végül.

- Mit és?

- Van valami papírja, amivel igazolja a fentieket?

- Mindenemet ellopták a szálláson - válaszolt Afra talpraesetten. - Az ember, különösen, ha nő kiszolgáltatott a vándor tolvajoknak.

- Gyanakszik valakire - egy pillantást vetett a papírjára -, signora Gysela?

Afra szíve a torkában dobogott. Észrevette, hogy remeg a keze. Lelki szemei előtt Gysela jelent meg, amint Lazaretto szigetén a mennyezetre mered. Ha sejtette volna, hazugsága milyen következményekkel jár, más megoldást választ. Így azonban kitartott, és azt felelte: - Nem, fogalmam sincs, ki lehetett az.

Az orvos ránézett, mondott valamit velencei nyelven, amit ő nem értett.

- A doktor kéri, vetkőzzön le! - tolmácsolta a segéd.

Afra engedelmeskedett a felszólításnak, ledobta a ruháját, s meztelenül lépett az ifjú elé.

Az zavarba jött, és az orvosra mutatott: - Ő a doktor!

Az orvos kedvetlenül lépett Afrához, s minden oldalról megszemlélte. Intett, hogy felöltözhet, és bólintott a segédjének. Az egy lapot nyújtott át a doktornak, aláírásra. Majd ellátta Velence város szárnyas oroszlános pecsétjével, és Afrának adta.

- Mivel tartozom? - kérdezte Afra halkan.

- Semmivel - válaszolta a segéd. - A látványa minden tarifánál többet ért.

Amikor Afra a kikötőépület ajtaja elé lépett, a reggeli napfény már áttört a füstön, amely a városon ült. Biztos, hogy felfedezték már a szökését. Most kell igazán gyorsnak lennie, ha egérutat akar nyerni.

Több mint egy tucat kereskedőhajó horgonyzott a rakpartnál, kifutásra készen. Többek között egy ismeretlen nemzetiségű, háromárbocos kogge. Üres volt, a hajó kormánylapátja félig kilátszott a vízből. Egy modern építésű flamand bárka körül valóságos tömeg verődött össze, az útiköltségen alkudoztak. Jól láthatóan csekélyebb bizalmat keltett a reménybeli utasok körében két délvidéki

kereskedőhajó, háromszögletű latin vitorlákkal. Bár a tulajdonos hangosan toborozta az utasokat, senki sem akart náluk jelentkezni.

Miközben Afra a lármázó, izgatottan fel-alá futkosó emberek közt tülekedett, spanyolok, franciák, görögök, törökök, németek és szlavónok, zsidók és keresztények nehezen érthető keveréknyelven a célállomás nevét kiabálták, mint a vásári kikiáltók. Afra úgy érezte, megfigyelik. Férfiak bámultak rá, vagy szándékosan elébe léptek, aztán újra eltűntek a tömegben.

Afra egyre feszültebb lett. Kétségbeesetten keresett egy hajót, amely Itália déli partjai felé tart. A kikiáltók a Földközi-tenger minden kikötőjét az egekig magasztalták: Pulát és Spoletót, Korfut és Pireust, sőt, a távoli Konstantinápoly és Marseilles felé is indult egy vitorlás, csak Bari vagy Pescara felé nem, ahonnan Monté Cassino országúton egyszerűen elérhető lenne.

Tétován leült a mólóra, és elgondolkozott, melyik hajót válassza. Pula és Spoleto csak egy-két nap távolságra vannak. Talán találhat hajót, amely Alsó-Itália felé indul. Mindenesetre a kezében volt egy dokumentum, amely igazolta, hogy független nő, és hogy elutazhat.

Annyira belemélyedt a gondolataiba, hogy észre sem vette, amint egy tucat ápolatlan férfi, alighanem tengerészek vagy kikötőmunkások, félkörben körülállták. A fickók közül kettő a ruháját kezdte ráncigálni, egy harmadik megpróbálta a szoknyáját fölhúzni - a maradék karba tett kézzel figyelte a színjátékot.

Szorult helyzetében Afra vadul csapkodott maga körül, s amikor ez nem használt, kiabálni kezdett. A kikötő hangzavarában azonban ez senkinek nem tűnt fel. Halálfélelme támadt, érezte, hogy ereje elhagyja; aztán erőteljes, mély hangot hallott. Abban a pillanatban szétspricceltek mellőle a férfiak.

- Történt valami baja? - kérdezte a mély hangú megmentő.

Afra rendbe szedte a ruháját, és fölpillantott: - Minden rendben. Fogadja köszönetem.

A férfi tekintélyes jelenség volt. Sötétvörös bársony kabátja, fején a méretes kalap állami tisztség viselőjére vagy magas rangú hivatalnokra utalt.

- Fogadja köszönetem - ismételte meg bizonytalanul Afra. Az előkelő úr kezét a mellére téve elegánsan meghajolt.

Valami különös ünnepélyesség volt a mozdulatában. - Ez nem igazán nemesasszonynak való hely - kezdte az idegen. - Egy egyedülálló nőt a mólónál a tengerészek szabad prédának tekintenek. És ilyen nőkből nem kevés van épp Velencében - általában úgy harmincezer megvásárolható nő kószál. Más szóval: minden harmadik nő ezt az ipart űzi.

- Szó se esett megvásárlásról - mondta Afra barátságtalanul -, csak erőszakoskodtak velem.

- Sajnálom. Mint már mondtam, jobb, ha elkerüli a kikötő környékét.

A férfi atyáskodó stílusa kezdte idegesíteni Afrát. - Megmondaná, kegyelmes úr, vajon hogyan szálljak hajóra, ha nem mehetek a kikötőbe?

- Elnézést, még be sem mutatkoztam. Nevem Messer Paolo Carriera, őfelsége, Nápoly királyának velencei követe.

Afra megpróbált egy méltóságteljes fejbólintást, ami - tekintettel az előzményekre - csak részben sikerült. - A nevem... - dadogta, egy pillanatra megakadt, azután szerencsére eszébe jutott, és folytatta - Gysela Kuchlerin, a gyapjúszövő Reginald Kuchler özvegye, Strasbourgból.

- És hová készül utazni?

- A célom a Monte Cassinó-i kolostor, ahol egy megbízást kell teljesítenem.

- Azt mondta, Monte Cassino?

- Azt mondtam, uram.

- Elárulná, mi keresnivalója van épp egy bencés kolostorban? Bocsássa meg a kérdésem, de elképzelni sem tudom, mi van egy ilyen helyen, ami miatt ilyen hosszú útra vállalkozik.

- Könyvek. Régi könyvek másolatai.

- Mit ért azon, hogy művelt? Attól még senki nem lesz művelt, mert a kezébe vesz egy könyvet.

- De kegyed mindenesetre tud írni és olvasni.

- Apám tanított meg rá. Könyvtáros volt - miközben beszélt, hirtelen rádöbbent, hogy lassan kifecsegi végzetes múltját. Elhatározta, hogy befogja a száját.

- Van papírja, amivel igazolja magát, és bizonyítja, hogy nem pestisfertőzött?

Afra előhúzta ruhája kivágásából a pecsétes papírt, s a követ orra elé tartotta. - Miért kérdezi?

Paolo Carriera kinyújtotta karját, és a felkelő nap irányába mutatott. - Látja amott az Ambrosiát, azt a háromárbocos vitorlás gályát? A legénység épp most bont vitorlát. Ha akarja... - belepillantott a papírba -, ...ha akarja, velünk utazhat. Ha Neptun kegyes lesz hozzánk, és kedvező szelet küld, tíz nap alatt Nápolyban vagyunk. És onnan épp két nap Monte Cassino.

Afra megkönnyebbülten felsóhajtott. - Ez igazán nagyon kedves kegyelmedtől. De miért...

A követ feltartotta a fejét, és lehunyta a szemét, mint valami öntelt ficsúr. - Csak nem hagyhatom, hogy csupa rossz emléke maradjon Velencéről. Akkor hát... igyekezzen!

Afra fölkapta a batyuját, és Carriera után sietett. Az Ambrosia a Riva Degli Schiavoni kikötő falánál az utolsó helyen horgonyzott. Nemcsak a legnagyobb hajó volt a kikötőben, hanem a legszebb is. A vitorlák és az állókötélzet ragyogott a reggeli napfényben. Bizalmat ébresztett a tágas, üvegezett kormányállás is. Keskeny fahíd vezetett föl a fedélzetre, meredeken, akár egy tyúklétra, két oldalán fegyveres mór izomkolosszusok álltak. Paolo Carriera előreengedte Afrát.

Alig voltak a fedélzeten, két fekete-vörös egyenruhás matróz felhúzta a hidat a fedélzetre, vagy két tucat másik ügyesen, mint a pók, felmászott az állókötélzetre, s kiengedte a nagyvitorlát. Afra még sohasem utazott ilyen pompás hajón. Tágra nyílt szemekkel figyelte az Ambrosia indulását. Maga volt a csoda, amikor a hatalmas nagyvitorla, amely addig petyhüdten lógott az árbocról, lassan, mintha szellemkéz mozgatta volna, az alig érezhető szélben megfordult és felfúvódott, mint egy kérődző tehén hasa. Állandó hangos kiáltások között két matróz behúzta a karvastagságú kötelet, mellyel a büszke hajót kikötötték. Alig észrevehetően megmoccant az Ambrosia, s közben különös zajt hallatott. A hajón nyikorgás, nyöszörgés és jajgatás hallatszott, s a hajó gyomrából olyan zajok jöttek, mintha árva lelkek sóhajtoznának a tisztítótűzben.

Tekintetét a még mindig a pestistüzek szürke füstjébe burkolózó város sziluettjére függesztve, Afra a fedélzeti korlátba kapaszkodott. A házrengetegből kiemelkedtek a Szent Márk-székesegyház kupolái, mint gombafejek a bozótból, oldalt az otromba harangtorony mintha nem is hozzá tartozna.

Afra megkönnyebbülten sóhajtott fel.

Messer Liutprand jóslata

Afrának úgy tűnt, álom csak, hogy sorsa oly váratlanul és hirtelen jóra fordult. Még egy órával előbb sem hitte volna. Gondolatai messze jártak, közben hallotta a parancsszavakat és a matrózok kiáltásait, akik ügyesen, akár a pók, a kötélzetén lógtak, s egyik vitorlát a másik után vonták fel: a főárboc mögött a farvitorlát, a csúcsvitorlát a főárbocnál lévő kajüt fölött, végezetül a hajócsúcs előtt egy kis pányvásvitorlát. Egy hozzá nem értőnek a kopó szimatára és a sas szemére lett volna szüksége, hogy a nehézkes vitorlás gályát a lagúna számtalan szigetét - tavirózsa levelei egy tavon - elkerülve a nyílt tengerre kormányozza.

Afra a hullámok zúgását és bugyborékolását hallgatta, amikor a követ odalépett hozzá. Egy előkelő nő volt a társaságában, hosszú ruhában, mely melle alatt összefogva egészen a nyakáig zárt volt. A húzott, kerek gallérból nemes arc emelkedett ki, sötét szemekkel, világosra szőkített hajjal, mely csigákba fonva takarta füleit.

- Kuchlerné, aki egyedül utazik, Strasbourgból - mondta Carriera a hölgyhöz fordulva, majd udvarias kézmozdulattal mutatta be Afrának az asszonyt: - A feleségem, Lucrezia.

A két nő szó nélkül, udvarias fejbólintással üdvözölte egymást, és Afra rögtön érezte a kettejük közti feszültséget.

- A fedélzeten önök az egyedüli asszonyok harmincnyolc férfi között - jegyezte meg a követ. - Remélem, jól meglesznek a tíznapos úton!

- Rajtam nem fog múlni - mondta a felesége ingerülten. A hangja nyersen csengett, mint sok itáliai nőé, és a legkevésbé sem illett kellemes megjelenéséhez. Kurta biccentéssel el is köszönt Afrától, s eltávozott a tat irányába, a felső fedélzetre, ahol a kajütök voltak.

A követ nézte, ahogy elmegy, aztán Afrához fordult: - Remélem, elégedett lesz egy fedélközi kajüttel. Amúgy a pénztáros hálóhelye, akit most kiköltöztettem.

- Az ég szerelmére, Messer Carriera, a világért se csináljon gondot magának vagy másnak! Örülök, hogy magukkal visznek, nincs semmilyen igényem.

A velencei követ megkérte Afrát, hogy kövesse. A hajó közepén keskeny, meredek lépcső vezetett lefelé. A szűk lejárót csapóajtóval lehetett lezárni. A nyílás olyan szűk volt, hogy Afrának gondot okozott átgyömöszölni rajta a batyuját. A középfedélzet alacsony volt - Paolo Carrierának le kellett húznia a fejét, hogy be ne üsse. A fedélzet alatt több különböző nagyságú szálláshely volt, mindbe be lehetett látni, s a legénység hálókamráiul szolgáltak.

Hátul, a legénységi résztől elválasztva volt a pénztáros kabinja. Masszív ajtaján vasból készült retesz, berendezése egyszerű fapriccs, szekrény és ülőpad, melyek az erős hullámverésben is biztosan álltak.

Bár a szállást nem lehetett épp kényelmesnek vagy tágasnak nevezni, Afra elégedett volt, sőt, halvány boldogságot érzett. Végre lerázta az üldözőit! És mivel idegen néven utazott, olyan biztonságban érezhette magát, mint még soha. Ami a pergament illeti, amely - úgy remélte - úton van Monte Cassino felé, Afra túl sokat tudott róla, mégis keveset. Ismerte az értékét, melyre már az apja is utalt, s amely messze túlszárnyalta a saját és az apja elképzelését is. Nem nagyon tudott megbarátkozni a gondolattal, hogy egy ócska pergamen értékesebb lehet, mint egy csomó arany. Hihetetlen, hogy eretnek gazemberek képesek dómokat összedönteni, ha ott sejtik a pergament. Képtelenség, hogy emberek a pergamen utáni hajszában szó szerint hullákon gázoljanak át. És megmagyarázhatatlan, hogy ő eddig sértetlenül megúszta.

Az ilyen pillanatokban hiányzott neki Ulrich, az egyetlen férfi az életében, aki tartást adott neki. Legalábbis azt hitte addig a pillanatig, amikor először gyanú ébredt benne, hogy Ulrich talán kapcsolatban lehet a hitehagyottakkal. Majdnem két hónapja már, hogy Strasbourgban azok a szerencsétlen események megestek. Két hónapja élt bizonytalanságban. Gyanúja bizonyosan nem volt alaptalan, ha Ulrich különös viselkedésére gondolt, de hiányzott az egyértelmű bizonyíték. Vajon hogy lehet Ulrich?

Mialatt Afra gondolataiba merült, akaratlan fültanúja lett egy vitának, mely a fedélzeten át a kabinjáig hallatszott. Csak fél füllel hallotta a veszekedést a velencei követ és felesége között - először nem is figyelt oda. Ám azonnal éber lett, amikor a félhangos veszekedésben hirtelen a nevét hallotta, helyesebben azt a nevet, amit használt.

- Egyszerűen nevetséges! - hallotta Donna Lucrezia hangját. - Ez a nő nem is az az asszony, akiről Messer Liutprand beszélt. Csak azért hoztad a fedélzetre, mert csábosán nézett rád!

Afra halálra rémült. Az isten szerelmére, mit jelenthetnek Lucrezia szavai? Alig mert lélegzetet venni, hogy minden szót megértsen, ami a kajütben elhangzik.

- Messer Liutprand magányosan utazó nőről beszélt, és Donna Gysela volt az egyetlen, aki ennek megfelelt - védekezett a követ.

- Egyébként pedig - folytatta izgatottan - már beteges a féltékenységed. Ha rád hallgatnék, bekötött szemmel kéne járnom a világban, és a kötést csak akkor lenne szabad levennem, amikor közel s távol egyetlen nőszemély sem látható.

- Nem ok nélkül van így, Messer Paolo, nem ok nélkül! Te is tudod, hogy azért van így, mert megveszekedett szoknyavadász vagy. Több mint egy tucat gyerek nevezhet papának, olyan nők gyerekei, akik közismertek laza erkölcseikről!

- De mindannyian jó házból valók, a város legelőkelőbb családjaiból!

A veszekedés egyre hangosabb lett.

- No hát az aztán mindenre magyarázat, hogy te csak a város leggazdagabb leányaival lépsz kapcsolatba, vagy nemesi címet viselő asszonyokkal - így aztán minden rendben, ez illik a nápolyi király követéhez!

- Mit tegyen a követ, ha a felesége olyan szigorúan követi?!

- Nem mindig volt ez így! Nagyon jól tudod!

- Így van. De férfi vagyok, és vannak igényeim. És amit a farkas nem talál meg az erdőben, megszerzi a birkanyájból.

- Te nyomorult!

A kajütben székek repültek. Más magyarázat nemigen volt a dörömbölésre, amitől rengett a mennyezet. Nyilván az ő megjelenése váltotta ki a házastársak civakodását. Az is kiderült viszont, aligha véletlen, hogy a követ fölajánlotta, jöjjön a hajóra.

Miután a felső fedélzeten csitult a háborúság, Afra elgondolkodva ment föl. Kék ég feszült fölöttük, amelyen csak néhány bárányfelhő úszott, láthatártól láthatárig. A sötétkék tenger és a hullámok kissé még az előző éjszakára emlékeztettek. A szárazföldből már csak keskeny, szürke csík volt kivehető, olyan, mint egy letört ág a vízen.

Afra megjelenése a fedélzeten szemmel látható felbolydulást keltett a legénység körében is. A kapitány és két tisztje kivételével a hajó személyzete afrikai mórokból állt, akik igen ügyesnek bizonyultak a hajózásban. Afra szerencsére nem értette a trágár kiáltásokat, melyekkel a folyton vigyorgó matrózok megjegyzéseket tettek rá, míg Luca, a kapitány elő nem került, hogy szapora szitkokkal elhallgattassa őket.

- Meg kell bocsátania, Donna - lépett hozzá a kapitány -, vadállatok ezek, nem ismernek illemet. De két dukátért becsületes matrózmunkát végeznek.

- Két dukátért? - Afra elcsodálkozott. - Nem is rossz havi bér egy matróznak.

Luca úgy nevetett, hogy mindenütt hallani lehetett.

- Kegyed tréfál, Donna. Messer Paolo a mór piacon két dukátért vette darabját - egész életükre! Hébe-hóba kapnak valamit enni, és elégedettek.

Afra nagyot nyelt. Még sosem találkozott valódi rabszolgákkal. Bár annak idején a helytartó udvarában ő sem volt szabad, mégsem szenvedett soha származása miatt. De hogy a piacon pár ezüstpénzért eladják, mint egy hízott disznót, elképesztőnek és visszataszítónak tűnt.

A kapitány, mintha csak kitalálta volna a gondolatait, azt mondta: - Ne aggódjon, a mórok kivétel nélkül kereszteletlen pogányok, akiktől a Krisztus-hit oly távol áll, mint tőlünk az ország, ahonnan származnak.

- És akkor ők nem is igazi emberek? - érdeklődött Afra bizonytalanul.

- Nem, Messer Paolo Carriera és az anyaszentegyház szempontjából!

- Értem - mondta Afra elgondolkozva.

- De hát mit foglalkozunk ennyit ezekkel az istentelenekkel? - kezdte Luca, hogy témát váltson. - Ha akarja, megmutatom a hajót. Ez a velencei követ büszkesége, és nem alaptalanul. Jöjjön, kérem!

Két meredek lépcsőn - melyek a hajó közepéből lefelé vezettek - a hajó gyomrába jutottak. A fedélzet világosságából az alsó fedélzet félhomályába lépve Afra nehezen tájékozódott. Az alsó fedélzet egyetlen alacsony teremből állt. A ferde falakon, melyek fölfelé szélesedtek, kiálltak a gerendák, mint a bálna csontváza. A deszkapadló a hajó könnyű himbálózásától nyikorgott és nyöszörgött, mintha rajta lenne a világ minden terhe. Boros- és ivóvizes hordók, sózott hús, zsákokban liszt, köles és hüvelyesek, szárított hallal teli ládák, szárított gyümölcs és kenyér, kosarak gyümölccsel és gyógyfüvekkel teli - Afrának úgy tűnt, készleteik egy indiai utazásra is elegendőek lennének.

Megrémült, amikor a zsákok mögül fiatal négerek bukkantak elő a homályból. Mindegyik vastag husángot tartott a kezében, s az egyik átnyújtott valamit a kapitánynak, akár egy trófeát.

- Nem kell félni tőlük - jegyezte meg Luca Afrához fordulva -, ezek a patkányvadászaink. Jobb szolgálatot tesznek, mint bármilyen csapda. Aki nem fog patkányt, nem kap enni - nevetett.

Afra undorodva fordult félre, amikor látta, hogy a hajósinas egy vérző patkányt tart a farkánál fogva.

- Menjünk innen! - kérte a kapitányt.

A középső fedélzeten lakott - ahol Afra kajütje is volt - a követ udvari orvosa és Donna Lucrezia gyóntatóatyja, valamint a jövendőmondó is.

Az orvos, Dottore Madathanus feladata főként abból állt, hogy erős beöntéseket adjon a követnek, akit állandóan gyötörtek a szelek, és örökös félelemben élt, hogy egyszer szétpukkad. Donna Lucrezia problémái inkább lelki eredetűek voltak, de a kevés tünet ellenére - vagy épp azért - sokkal több vesződséget okozott az orvosoknak. Az Atya - csak így nevezték, bár elhallgatta, melyik rendhez tartozik tulajdonképpen - minden másnap meggyóntatta Donna Lucreziát, s Messer Paolo gyakran feltette magának a kérdést, két nap alatt vajon milyen bűnt követhet el jámbor felesége, amit meg kell gyónnia. Mindezeken túl Messer Liutprand - saját állítása szerint a jövendőmondás és a jóslás tudományának legjobb ismerője - irányította Lucrezia sorsát. Bár a követ nem merte kirúgni a mestert, de komoly kételyei voltak a tevékenységét illetően.

Mialatt a többiek inkább észrevétlenül és csendben végezték a feladatukat, Messer Liutprand egy kókler tehetségével rendezte meg jelenéseit. Állandóan bő, fekete köpenyben járt, mely épp a térdéig ért. Cingár lábait feszesen simuló fekete harisnyába bújtatta, s fekete volt magas kalapja is, amit csak az alacsony fedélközben vett le. A fedélköz félhomályában az is kiderült, miért kedveli a kalapot: Messer Liutprandnak nem volt haj púderes koponyáján, viszont csúnyán rühes volt.

A közös étkezésre, amelyet minden nap kevéssel naplemente előtt a kapitánnyal, az orvossal, az atyával és a jövendőmondóval együtt költöttek el a hátsó részben, a követ Afrát is meghívta. A követ és Donna Lucrezia közötti veszekedés óta Afrának rossz érzése volt. Tudta, hogy Messer Paolo felesége rosszindulatú vele szemben, és azzal is tisztában volt, hogy egy nőnek nem lehet nagyobb ellensége, mint egy másik nő.

Afra az egész napot a fedélzeten töltötte, hogy ne érezze a szagot, amely a hajó alsó részét átjárta. A sós habok és az Adriai-tenger csodálatos fényei jó hatással voltak rá. Hosszú idő óta végre elég szabadideje nyílt, hogy gondolkodhasson. S ha kicsit korábban még kételkedett is benne, van-e értelme az egész utazásnak, s lesz-e elegendő ereje, hogy a pergament visszaszerezze, s megtudja titkát, immár biztos volt benne, hogy helyes úton jár. Meg fogja oldani, ha kell, egymaga is!

A szűkös étkezőben egy keskeny asztal és nyolc szék fért el, mindkét oldalon négy-négy. Afra már ismerte az étkezéseken résztvevőket, s csodálkozott, milyen hallgatagon ülnek egymással szemben: a követ Lucreziával, az orvos az atyával, a kapitány a jövendőmondóval. Afra a jobb oldali asztal végén foglalt helyet.

Afra nem tudta, hogy a némaság bevett szokás az étkezéseknél, s gyanútlanul megkérdezte a kapitányt, hány mérföldet tett meg az Ambrosia, mióta Velencét elhagyta. A hajón az étkezések mindig néma csendben kezdődtek, senki sem beszélt, míg csak a követ meg nem szólalt, vagy kérdezett valamit, mire aztán kezdetét vehette egy véget nem érő beszélgetés.

Luca kapitány segítségkérő pillantást vetett a követre, s az nagyvonalú kézmozdulattal engedélyezte, hogy válaszoljon.

- Körülbelül hetven mérföldet - válaszolta Luca, s hozzáfűzte, hogy a szél eddig nem volt igazán kedvező. Ha továbbra is így marad, az utazás Nápolyig akár egy-két nappal is hosszabb lehet a tervezettnél.

A sült hús illatától, amit a szakács - egy aprócska, kövérkés emberke izzadságtól és zsírtól átitatott ruhában - szolgált fel, Afrának összefutott a nyál a szájában. Napok óta nem evett rendesen, csak itt-ott egy-egy szelet kenyeret. Az előkelő társaságnak a hús mellé füstölt halat is felszolgáltak, s mindenkinek meleg, kerek cipót, akkorát, mint egy tányér. Bor is volt, széles, felfelé szűkülő cinkelyhekben.

Afra nekilátott az erős fűszerezésű ételnek, s közben folyamatosan magán érezte a jövendőmondó tekintetét. Úgy tett, mintha nem venné észre, hogy a szemben ülő férfi szemével, akár egy hegyes késsel valósággal felnyársalja.

Paolo Carriera - feleségével ellentétben - illetlennek találta a jövendőmondó viselkedését, különösen, amikor Afra mindenki szeme láttára elpirult zavarában. A követ Liutprand-hoz fordult: - Azt hiszem, Messer, a kegyelmed jóslata nem igazán vált be... Azt mondta, kellemes útitársra bukkanunk, nem pedig azt, hogy a jövendőbelijére!

Messer Liutprand felháborodott: - Ezt nem tűrhetem!

- Nem, ezt Messer Liutprand valóban nem tűrheti! - helyeselt Donna Lucrezia.

A követ csúfolódó arcot vágott: - Hát akkor megmondaná, miért mered egy idő óta olyan illetlenül Donna Gyselára?

Liutprand lehajtotta a fejét.

Hogy megmentse a kínos helyzetet, s persze kíváncsiságból is, hiszen róla volt szó, Afra megkérdezte a követet: - Valamilyen jóslatról beszélt, Messer Paolo. Talán rám vonatkozik?

- Biztos, hogy nem! - válaszolta gyorsan Lucrezia a férje helyett.

Paolo huncut pillantást vetett rá. - Ezt a választ inkább Messer Liutprandra kellett volna hagynod, kedvesem! - amikor azonban az asszony néma maradt, és megbántva elfordította a fejét, Paolo Carriera gyorsan váltott: - Tudnia kell, hogy Lucrezia szinte elveszett az életben a jövendőmondója nélkül. A Velencéből való elutazásunk előtti napon azt jósolta Messer Liutprand...

- ...a csillagokból, a csillagok pedig nem hazudnak! - vetette közbe a jós.

- ...nos hát, Messer Liutprand a csillagokból jósolta meg, hogy egy asszony fog velünk útra kelni, aki mindnyájunk számára fontos lesz. Röviddel az indulás előttig senki sem jelentkezett, aki velünk akart volna utazni. Akkor körbenéztem, s megláttam kegyedet, méghozzá szorult helyzetben.

- Egy fontos asszony? - Afra zavartan nevetgélt. - De hiszen én csak egy egyszerű özvegyasszony vagyok, aki hálás azért, hogy fölvették erre a hajóra. Lehet, hogy hosszasabban kellett volna keresgélnie, Messer Paolo!

A vendégek elégedetten csámcsogva és cuppogva kezdtek újra az ételek fogyasztásához, amikor a jós kelyhét az asztalhoz kocogtatta, és izgatottan kiáltotta: - Nem tűröm, hogy ilyen módon tegyék nevetségessé a tudományom! Senkitől sem tűröm el!

Afra megrémült a jövendőmondó heves kitörésétől. - Bocsásson meg, nem akartam kegyelmedet megbántani, mi sem áll tőlem távolabb, mint a kegyed tudományának lebecsülése! Kétségeim csak magammal kapcsolatban vannak. Tényleg csak egy hétköznapi asszony vagyok, és nyilván nem vagyok fontos senki számára.

Messer Liutprand lesütött szemmel kémlelte Afrát, s közben villogott a szeme fehérje. - Honnan tudja ilyen biztosan? Talán ismeri a jövőt?

- Nem, dehogy. Hiszen senki sem tudhatja, mit hoz a holnap!

A jós ekkor az asztalra támaszkodott, úgy, hogy fekete kalapja oldalra billent, és közvetlen közel hajolva Afrához, az arcába sziszegte: - Kegyed nem tudja, mit hoz a holnap, signora, kegyed nem! Előttem azonban nyitott könyv a jövő. Csak egy pillantást kell rá vetnem!

A követ felesége áhítattal bólintott, s Messer Paolo nyugtalanul izgett-mozgott a székén. - Mondja meg hát végre, Donna Gysela mindnyájunk számára fontos nő, vagy csak tévedésből hoztam a hajóra?

Mint egy kiéhezett kígyó, úgy csapott Liutprand Afra jobb kezére, s tenyérrel felfelé fordította. Egy pillantást vetett a tenyerére, aztán fölé hajolt, hogy orra majdnem a nő kezéhez ért, s közben lihegett, mint egy kutya. Míg Liutprand figyelmesen szemlélte a lány tenyerét, a világosan kirajzolódó, középvonallal áthúzott M betűt, a többiek is előrehajoltak, hogy tanúi legyenek a nevezetes eljárásnak.

Az atya összekulcsolt kezekkel bámészkodott, a kapitány nagyképűen vigyorgott, Dottore Madathanus azt a benyomást keltette, mintha undora lenne a megragadott kéztől, a követ pedig

figyelmesen felhúzta a szemöldökét és ajkbiggyesztve mutatta ki kételkedését. Csak a felesége, Donna Lucrezia mutatott feszült érdeklődést, s egyik kezét a szája elé tartotta.

Aztán a hirtelen beállt csöndben felkiáltott: - Semmi! Igazam van? Ennek a nőnek semmi jelentősége sincs számunkra.

Anélkül, hogy Afra kezét elengedte volna, a jós felpillantott.

Lassan ingatta a fejét, majd szemrehányó tekintetet vetett Lucreziára. - Ha adhatok egy tanácsot, Donna Lucrezia - mondta komoly hangon -, akkor próbáljon jóban lenni ezzel az asszonnyal. Az okát nem mondhatom meg, mivel, mint bizonyára tudják, egy jövendőmondónak tilos halálról nyilatkoznia.

Az egész társaság Messer Liutprandra meredt, mintha megbűvölték volna őket. Afra egyre kellemetlenebbnek érezte a jós szorítását, amivel az ujját fogta.

Lucrezia rózsás arca sápadtra váltott. Afra látta, hogy szemhéjai remegnek, mint a nyárfalevél. Ó sem tudta, mit kezdjen Liutprand jóslatával. Zavartan kérdezte: - És mit olvasott ki a tenyeremből?

- Amit most hallott, és még mást is! - válaszolta a jövendőmondó kelletlenül.

- Mást is? Kérem, ossza meg velem a tudományát!

- Igen, ossza meg velünk, mindnyájunkkal! - kérte Paolo Carriera is.

Liutprand kérette magát pár pillanatig, kiélvezte az asztaltársaság izgatott kíváncsiságát. Azután újra szorosan az arca elé húzta Afra kezét, s míg tekintetét fürgén jártatta a tenyerén, akadozva belekezdett: - A kegyelmed kezében, Donna Gysela, roppant hatalom nyugszik.

Afra zavartan pillantott körül. Senki sem szólt. Még a követ sem tett megjegyzést.

- Olyan hatalom - folytatta Liutprand -, amely még a római pápát is nyugtalanná tehetné.

- Hogy érti ezt? - kérdezte Afra, aki csak nehezen tudta palástolni izgatottságát. Érezte, hogy lüktet a vér a halántékán. Vajon kapcsolatban lehet-e a jós a renegátok páholyával, vagy valóban a tenyeréből olvas?

Biztos, hogy a jövendőmondás üzletága föllendülőben volt, egyesek vagyonokat kerestek vele. Nem ritkán lehetett olyan próféciákról is hallani, melyek csodálatos módon beteljesültek. S persze éppoly gyakran bizonyult néhány jóslat értelmetlen fecsegésnek, mely éppoly értéktelen volt, mint egy méregdrágán vásárolt bűnbocsánati cédula.

Amikor Afra rájött, hogy a jósnak nem áll szándékában válaszolni, színlelt egykedvűséggel mondta: - Érdekes, Messer Liutprand, mi mindent elárulnak ön szerint ezek a vonalak a kezemen. De mondja, nem ugyanolyanok ezek mindannyiunknál?

A jövendőmondó nevetett: - Azt senki sem tudja pontosan, Donna Gysela, hány ember él e földtekén; egyet viszont biztosan tudunk, hogy a sok-sok ezerből nincs kettő, akinek egyformák lennének a tenyérvonalai. S hogy miért? Mert minden embernek a saját sorsa van bevésve a tenyerébe, akár egy fametszet. Ezt már a bölcs Arisztotelész is tudta: vagy legalábbis következtetni tudott egy ember kézvonalainak vizsgálatából arra, rövid vagy hosszú élet vár-e az illetőre. Én magam - engedelmükkel - a Prágai Egyetemen asztrológiát és tenyérjóslást tanultam, melyek szorosan összefüggő tudományok. Így talán már elhiszik, hogy nem a levegőbe beszélek.

Messer Liutprand még mindig szorosan fogta Afra kezét, s a lány most már ellenkezés nélkül hagyta. A jós tovább fürkészte a lány tenyerét.

- Kegyed tehát özvegy? - kérdezte.

- Igen - felelte Afra bátortalanul. Eddig nem volt gond ezzel a hazugsággal. Senkinek sem volt oka, hogy kételkedjen abban, amit mond. Sőt, hivatalos okirat igazolta, hogy ő Gysela Kuchlerin. A jós kérdése viszont semmi jót nem ígért. - Miért kérdi?

Liutprand hüvelykujjával megdörzsölte a lány tenyerét, mintha megpróbálná kiradírozni a lány kézvonalát. Közben a fejét csóválta. - Nem fontos - mondta végül váratlanul, s hirtelen elengedte Afra kezét, mintha forró követ érintett volna meg.

Most Donna Lucrezia következett: - De hát beszéljen, Messer Liutprand! Valamit el akar titkolni előlünk!

- Igen, beszéljen, kérem! - szólt Afra is. - Mi van még a tenyerembe írva?

- Váratlanul egy férfi lép az életébe. A találkozás örömöt és bánatot egyaránt hoz kegyednek.

Afra lesütötte a szemét. A nyilvános jóslat zavarba hozta. Ezer kérdése lett volna még Messer Liutprandhoz, de tekintettel az asztaltársaságra, akik láthatóan jól szórakoztak az ő kontójára, inkább visszafogta magát. Mintha nem venné túl komolyan a jóslatot, csak annyit mondott: - Biztató kilátások, ha helyesen értelmezem a szavait.

Liutprand megigazította a kalapját. - Ez attól függ, hogy kegyed hogyan igazítja a sorsát.

- Ezt hogy értsem?

- Nos, minden ember sorsa eleve elrendeltetett, de rajta is múlik, mit kezd vele. Egy férfival való találkozás boldoggá tehet egy nőt, de éppúgy, ahogyan a legédesebb borból is savanyú ecet válhat, ha nem megfelelően kezelik, úgy válhat két ember találkozása is pokollá - bár a mennyországot ígérte.

- Azt akarja ezzel mondani...

Liutprand védekezőn emelte fel mindkét kezét: - Semmi rosszat, Donna Gysela. Csak arra akarok rámutatni, hogy a boldogságot, ami kegyedre vár, ápolni kell, mint egy gyenge hajtást.

A jövendőmondó szavai elgondolkoztatták Afrát. És Donna Lucreziát is. - Mindezt hallva - intette Messer Liutprandot - olyan, mintha Donna Gyselától kapná a kenyeret és munkát, nem pedig tőlem!

- Amint már mondtam, Donna Gysela sokkal közelebb van kegyedhez, mint hinné. Ezt ne feledje, Donna Lucrezia!

Liutprand fölállt, és rosszalló pillantást vetett a követ feleségére. Aztán dübörgő léptekkel elhagyta a kajütöt. A többiek hallgatagon követték.

Éjszaka Afra felment a fedélzetre. Nyugat felől langyos szellő fújt; az Ambrosia nyögve és jajgatva haladt, mint egy kenetlen szekér. Az égboltra aggatott csillagok ragyogtak, mint világító gyümölcsök a fán.

Mielőtt visszament volna a hajó bűzlő gyomrába, mélyen beszívta a friss esti levegőt. Aztán lement fedélzet alatti kajütjébe.

Csak nagy sokára tudott elaludni. Nemsokára hangosan, élesen törte meg a hajóharang a reggeli szürkületet. Pattogó vezényszavak hangzottak a fedélzeten. Vad összevisszaság uralkodott.

Afra félálomban hallotta az izgatott kiáltásokat: - Kalózok! Kalózok! - Közben félreverték a hajóharangot.

Hirtelen föltépték a kajüt ajtaját. Afra nyakáig húzta a takarót.

- Donna Gysela! - kiáltotta a kapitány. - Kelet felől egy elrabolt kereszteshajó közeleg felénk, tengeri rablókkal a fedélzetén! - Luca egy csomó ruhát dobott az ágyra. - Vegye fel ezeket, de sebesen! Férfiruhák. Ha megtámadnak, és meglátják, hogy nő, az nem lenne mód nélküli mulatság.

Mielőtt Afra szólni tudott volna, a kapitány már el is tűnt. Afra sietve húzta fel a férfiruhát: térdnadrágot, hozzá egy bő inget s egy fagombos kabátot. A tarkójáig érő kerek bőrsapka alá rejtette dús haját. Tükör, amiben megnézhette volna magát, persze nem volt. De nem csak emiatt érezte rosszul magát.

A fedélzeten a legénység a vitorlák beszedésével bajlódott. Olyan hajó számára, mint az Ambrosia, a nagy felületű vitorlák jelentették a legnagyobb veszélyt. Ezeket igen könnyű volt lángba borítani. A nápolyi követ büszke hajója ugyan mozgásképtelen lett vitorlái nélkül, de fegyverzete képessé tette, hogy elsüllyessze, de legalábbis megfutamítsa támadóit.

Persze a túlnyomórészt keletről származó tengeri rablók - akik egész városok megélhetését biztosították - is jól ismerték ezt a taktikát, s megpróbálták hajójuk fordulékonyságát - amit pótevezősök alkalmazásával fokoztak - kihasználni. Úgy tűnt, a kelet felől lassan közeledő hajó is ezt a taktikát alkalmazza. Világosan látható volt, amint az evezők, két sorban egymás fölött a hullámokban fel-, majd újra eltűntek. A kalózhajó is bevonta vitorláit. A főárbocról hiányzott a

zászló, mely a hajó származását jelezte volna - csalhatatlan bizonyítéka a hajósok tisztességtelen szándékának.

A hajó közepéről a kapitány vezényszava harsant: - Minden ágyút a bal oldalra! Muskéták és szakállas puskák, harcállásba! Egyik fele a bal oldalra, a másik jobbra!

Lázas sietséggel húzták-vonták a mórok a négy ágyút a hajó bal oldalára, s rögzítették őket az előre odakészített talapzatokhoz.

- Gyorsabban, igyekezzetek, ha nem akartok mind itt dögleni! - kiáltott a capitano. A hangja hallhatóan izgatottabb volt, mint azelőtt. - Ágyúkat és fegyvereket tölts!

A tengerészek láncba álltak, s az alsó fedélzetről kis hordókat és ládákat hoztak föl, amelyekben indiai puskapor volt. Minden ágyút vagy fegyvert két ember töltött meg. A hátsó fedélzet előtt vagy egy tucat felajzott számszeríj állt készenlétben.

Miközben a tengeri rablók hajója feltartóztathatatlanul közeledett, Luca kapitány egy üres puskaporos hordóra mászott fel, hogy jobban hallják. Az árbockosárból egyszerre az őrtiszt kiáltása hangzott: - Újabb hajó kelet, délkelet felől!

A kapitány a szeme elé emelte a kezét, s a megadott irányba nézett. Körülbelül egy mérfölddel az ellenséges hajó mögött egy másik is közeledett. Bár még nem volt biztos, összetartozik-e a két hajó, a gyanú azonban kézenfekvő volt. Török és albán kalózok szívesen fogtak össze.

Az első hajó fenyegetően közeledett, már beért a számszeríj hatótávolságába. Meg kellett őket előzni a támadással. A tengeri rablók többnyire nem rendelkeztek komoly fegyverzettel. A nyíllal és a számszeríjjal viszont félelmetesen bántak. Aki a kalózokkal szemben győzni akart, annak támadnia kellett, mielőtt azok felajzanák íjaikat.

A kapitány hangja még ércesebben zengett: - Ágyúk tüzelésre készen?

- Ágyúk kész! - hangzott a válasz.

- Ágyúk, egy és kettő - tűz!

- Egy és kettő, tűz! - a tűzmesterek meggyújtották a kanócokat.

Egy örökkévalóságnak tűnt, míg a láng a gyújtónyíláshoz ért. Aztán félelmetes dörrenés törte meg a reggelt, szürkésfehér felhő óriási gombája emelkedett az ég felé, és homályba burkolta a fedélzetet.

Afra az orrfelépítmény alatt keresett menedéket új öltözetében, ám ez is csak félig-meddig volt biztonságos hely. Mindenesetre a kapitány jelölte ki számára. A lövés után köhögve kapkodott levegő után, mintha a dörrenés a tüdejét tépte volna szét.

Alig oszlott el a sűrű füst, kiderült, hogy mindkét ágyú célt tévesztett.

- Újra tölteni! - vezényelt a kapitány. - A többiek a számszeríjakhoz és a muskétákhoz!

Ordítva rohantak a lövészek fegyvereikhez. Közben már csattantak is az első ellenséges nyilak a fedélzet falán. A kalózhajó már olyan közel volt, hogy ki lehetett venni a fedélzeten állók arcvonásait.

- Tűz! Tűz! - kiabálta a kapitány.

A következő pillanatban pokoli zaj tört ki, mintha az utolsó ítélet venné kezdetét. A levegő remegett a robbanások utáni dörgésektől. Puskapor és izzó vas szaga érződött. A muskétások és a számszeríjászok fegyverük minden robbanását hangos kiáltással nyugtázták, mintha csak őket találták volna el. Afra ijedten fogta be a fülét.

Aztán a lövöldözés váratlanul abbamaradt. Az árbockosárból az őr kiáltása hangzott: - Az ellenséges hajó lassít, megáll, csapást vált.

- Hármas és négyes ágyú, tűz! - ordított a kapitány.

A tüzérek meggyújtották a kanócot.

De a kalózok sem tétlenkedtek. Így, nyülövésnyi távolságban ők is kiszolgáltatottak voltak az ellenség számszeríjainak. Mint felbolydult sáskacsapat, úgy kopogtak a nyilak a palánkon és mindenen. Az első áldozat hangos kiáltással zuhant a földre, ám ugyanebben a pillanatban belobbant a hármas, majd közvetlen utána a négyes ágyú. A lőporfüstön át recsegést, hasadó fa hangját lehetett hallani, és sebesültek segélykiáltásait.

- Találat! - jelentette az őr az árbockosárból.

Am a kalózok nyilai továbbra is záporoztak az Ambrosiára.

Amikor a sűrű füst kissé eloszlott, a siker látható lett: a kalózhajó árbocát telibe találták, kitört, mint fa az őszi viharban. Sok hulla is sodródott a vízben, mellettük széttört állványok és deszkák. Ám a kalózok nem adták fel.

Az evezősök vadul kavarták a vizet, s egyre közelebb jöttek. Taktikájuk világos volt: mindent arra tettek fel, hogy az Ambrosiát valahogy megcsáklyázzák, és kézitusában csikarják ki a győzelmet.

A kapitány az íjászokat irányította, a lövészek pedig hosszú, pontos fegyvereikkel vették célba az ellenséget, ám eközben az első tüzes nyilak már sziszegtek is a főfedélzeten. A lövedékek hegyét ronggyal tekerték be, amit szurokkal itattak át; lángjuk szélsebesen ette be magát a palánkdeszkákba vagy a felépítménybe.

Felhúzott lábbal, állát térdére támasztva kuporgott Afra a fedezékben, s tágra nyílt szemekkel követte a küzdelmet. Furcsamód egy cseppet sem félt. Túlélte a pestist is, és egy belső hang azt súgta neki, ennél a támadásnál sem éri baj.

Minden csőből vadul tüzeltek a lövészek, és Afra elmenekült a robbanások és a gomolygó füst elől. Egy tüzes nyíl átfúrta a tatfelépítmény ablakát, s a kajüt belsejét szinte azonnal lángokba borította. Fekete füst gomolygott a kajütből, s nem sokkal ezután az ajtót feltépve a követ rohant ki a szabadba. Paolo Carriera kábultan kapaszkodott az ingadozó ajtóba, azután eszméletlenül összeesett. Esés közben becsapta a kajüt ajtaját.

De hol lehet Lucrezia?

Afra tudta, hogy a követ feleségének is a kajütben kellett lennie. Ahhoz, hogy kihozza, át kellett óvakodnia a fedélzeten, kiváló célpontként a kalózok számára. Lucrezia ugyan határozott ellenszenvvel viseltetett iránta, de hát élet-halál kérdése, gondolta elsőre Afra, csak előbbrevaló, mint a szimpátia...

A fejében azért harcolt az angyal és az ördög. Míg Afra szívdobogva dönteni próbált, míg a gonosz a jó torkát szorongatta, a követ kis időre magához tért, s négykézláb kivonszolta magát a kalózok nyilainak hatósugarából. Láthatóan fogalma sem volt róla, hogy Lucrezia még mindig a kajütben lehet. A kajütből gomolygó füst egyre sűrűbb lett. Hirtelen ismét felrántották a kajüt ajtaját, s megjelent Donna Lucrezia. Férfiruhát és sapkát viselt ő is, de Afra azonnal felismerte. Az asszony köhögött és levegő után kapkodott, akár egy partra dobott hal. Utolsó erejével belekapaszkodott a kajüt ajtajába.

Afra megkönnyebbült: Lucrezia levette a válláról a döntést. Ugyanakkor szégyellte is magát tétovázása miatt. Hirtelen összetalálkozott a pillantásuk: némán meredtek egymásra.

Lucrezia végül kilépett a kajütből, s bevágta maga mögött az ajtót, de nem mozdult, ott maradt, nehezen lélegezve. Aztán ruhája ujjával megtörölte verejtékező homlokát.

Afra a szeme sarkából vette észre, hogy a kalózhajó tatján egy íjász felajzza fegyverét. Az izmos fickó baljával megfeszítette az ideget, az íj szinte elpattanni látszott. A lány azt is észrevette, hogy a lövész Lucreziát vette célba.

Gondolkodás nélkül ugrott fel és rohant az asszonyhoz. Az ellenség nyilai a fedélzeten surrogtak. Rávetette magát Lucreziára és lerántotta. Az utolsó pillanatban, mert ugyanakkor remegve állt bele a nyílvessző a kajütajtóba. Közben vibráló, panaszos hangot adott, mint egy citera rezgő húrjai. A két nő döbbenten meredt a halált hozó lövedékre. Lucrezia képtelen volt megmozdulni, ám Afra gyorsan felocsúdott. Megragadta Lucrezia csuklóját, s elvonszolta a követ feleségét a fedélzeten át az első védősáncig, ahol már korábban is védelmet talált.

Alig érték el az építmény óvó kiszögellését, amikor két heves robbanás rázta meg a levegőt, melyet egy reccsenés követett, hatalmas, mint a nyári zivatar mennydörgése.

- Telitalálat! - ordította a kapitány, s mint egy faun táncolt végig a felső fedélzeten. Afra csak akkor értette meg, mi történt, amikor látta, hogy az ellenséges hajó orra az égnek emelkedik, először lassan, lustán, aztán hevesen felágaskodva, mint egy megbokrosodott ló, míg a hajó

majdnem merőlegesen állt a vízben. Egyesek megpróbáltak úszva az Ambrosiára menekülni, a lövészek azonban nem ismertek kegyelmet, és addig tüzeltek, míg az utolsó is eltűnt a hullámokban.

A süllyedő hajóroncs és az Ambrosia között pirosra színeződött a tenger. Deszkák, gerendák, hordók és ládák hánykolódtak a hullámokon.

A kalózhajó rövid ideig úgy maradt, felágaskodott helyzetében, láthatóan minden terhet levetett már magáról, aztán hirtelen, mintha valami titkos parancsra tenné, egy csusszanással eltűnt a mélyben. A roncs eltűnését követő örvénylés az Ambrosiát is alaposan megforgatta. A matrózok kurjongattak, fejük fölött lengették fegyverüket. És amikor az árbockosárból híre jött, hogy a másik hajó megfordult és elmenekült, az ünneplés nem akart véget érni.

Afra térden állva figyelte az ellenséges hajó elsüllyedését Lucrezia mellett, aki hanyatt fekve még mindig levegő után kapkodott.

- Levegőt, levegőt... Tűz van! - nyögdécselte. Alig lehetett érteni. Amikor Afra fölé hajolt, ajkai Liutprand nevét formálták.

- Liutprand? Mi van Liutpranddal?

Lucrezia elhaló mozdulattal intett a tat felépítménye felé. A szétlőtt ablakokból és ajtónyílásokból még mindig sűrűn gomolygott elő a füst.

Afra fölállt, és jelt adott az egyik táncoló lövésznek, hogy menjen vele.

A felső fedélzet csúszós volt, iszamos a vértől, s mindenfelé a kalózok nyilai hevertek. A fülsiketítő győzelmi mámorban úgy tűnt, senki sem törődik a két lelőtt matrózzal. Afra előremutatott.

A matróz előbb habozott, belépjen-e a füstölgő kalyibába, amikor azonban látta, hogy Afra gondolkodás nélkül előremegy, követte. Afra karját a szája elé szorítva küzdötte át magát a füstön, jelt adott a matróznak, hogy a jobb oldali kabinba nézzen be, ő pedig balra tartott.

A füst Lucrezia kabinjából jött. Az ajtó nem volt bezárva, Afra lábbal lökte be. Egy ellenséges nyílvessző tűzbe borította Lucrezia ágyát. Már csak a szalmazsák parázslott. Már épp el akarta hagyni a füstös helyiséget, amikor a padlón, egy asztal mögött felfedezte a jövendőmondót. Liutprand hason feküdt, mozdulatlanul, arcát karjaiba fúrva, mintha nem akarná látni, mi történik körülötte. Afra hívta a matrózt, hogy segítsen.

Együtt cipelték fel Liutprandot a felső fedélzetre, ahol Paolo Carriera jött velük szembe. Még kábult volt: legalábbis semmi érdeklődést sem mutatott a földön fekvő jós iránt.

- Hívjon orvost! - kiáltott rá Afra.

Carriera bólintott. Aztán egész közel lépett a lányhoz. Végül dadogva azt mondta, miközben a kajütajtóba fúródott nyílra bámult:

- Maga megmentette Donna Lucrezia életét! - szavai gyámoltalanul csengtek.

- Hagyjuk most ezt! - válaszolta Afra. - Hozza gyorsan a doktort! Félek, hogy Messer Liutprand meghalt.

E szomorú végszóra Liutprand kinyitotta a szemét. Kopaszon, méltóságteljes kalapja nélkül szánalmasan festett a jós.

- Isten az égben, él! - Donna Lucrezia lépett hozzájuk.

- Él! - ismételte meg a követ is.

Liutprand mellkasa hevesen, összevissza emelkedett és süllyedt. Zihálva kapkodott levegő után.

Az alsó fedélzetről végre előkászálódott Dottore Madathanus és az atya. Hitetlenkedve pislogtak a fényes napvilágra. Amikor Liutprandot, aki nehezen lélegzett, megpillantották a deszkapalánkon, a dottore lehajolt hozzá, és a mellkasán hallgatózott, mialatt az atya - mi mást tehetett volna - kezeit összekulcsolta, s valami érthetetlen imát mormolt.

- Nos, mondjon már valamit! - sürgette Lucrezia az orvost.

Az fölpillantott, s megfontoltan ingatta a fejét.

Lucrezia megfordult, s az arca elé kapta a kezét. A felső fedélzeten elnémult a mulatság. A matrózok körbeállták a padlón fekvő jóst, és bámészkodtak.

- Mit álltok itt és tátjátok a szátokat, hitetlen kutyák? - ordított rájuk a capitano. - Oltsátok el végre a tüzet a farban, szórjátok a halottakat a tengerbe és takarítsátok fel végre a fedélzetet! Rajta, munkára!

A mámor elmúlt, az élet láthatóan visszatért a rendes kerékvágásba. A matrózok morgolódva sompolyogtak el. Favékákban vizet hoztak, s rövid idő múlva eloltották a parázsló tüzet. Az Ambrosiában egyébként alig esett kár.

A doktor határozatlanul nézte a padlón fekvő jövendőmondót. Afra, aki észrevette a pillantását, begurult:

- Dottore Madathanus, hát miért nem tesz valamit?!

A doktor vállat vont: - Attól tartok...

- Adjon neki valami orvosságot vagy csodaszert! Ha semmit sem csinál, az biztosan a legrosszabb orvosság.

A követ egyetértően bólintott, és Madathanus a jós mellé térdelt.

Liutprand egyre hevesebben kapkodott levegő után. Közben görcsök rángatták a testét. Az atya elérkezettnek látta az időt, hogy imádságai hangerejét és tempóját fokozza.

Afra még mindig a jövendőmondó mellett térdelt, aki váratlanul felnyitotta a szemét, éber, szinte ravasz pillantást vetett rá, s bágyadt intéssel kérte, jöjjön közelebb. Mintha súgni akarna valamit. Afra készségesen tett eleget a kérésnek, s a hörgő férfi fölé hajolt.

Liutprand erőlködött, hogy megformálja a szavakat. Azután azt mondta, lassan, hogy azért mindenki érthette: - Nagyon szerettem volna megérni... hogyan kényszeríti térdre... egy asszony a Pontifexet.

Ezek voltak a jós utolsó szavai, aki, mint minden jós, mindenki sorsát ismerni vélte, csak a sajátja maradt rejtve előtte.

Amikor Lucrezia felfogta, hogy Liutprand meghalt, sivalkodni kezdett, s mint aki eszét vesztette, csapkodott maga körül. Kezeit az égre emelte, megátkozta a pogány tengeri rablókat, s megköszönte Istennek, hogy megadta nekik megérdemelt büntetésüket. Paolo Carriera és az atya pedig arra vigyáztak, nehogy Donna Lucrezia beletérdeljen vagy -tenyereljen az ellenség szanaszét heverő nyilaiba.

Alig nyugodott meg valamennyire Lucrezia, ismét siránkozni kezdett, amikor a követ megbízta a kapitányt, hogy tengerész szokás szerint egy lepedőbe burkolva dobják a tengerbe a jós holttestét. Csak miután az atya Istent hívta tanúul, hogy ez a szokás megfelel az anyaszentegyház törvényeinek, s a pápa kifejezetten helyesli, akkor egyezett bele a többiek szándékába.

A halott jövendőmondót így tehát becsavarták egy fehér vitorlába, mely erre a célra a legalkalmasabb volt. Biztonságból egy keresztet és két nagy kődarabot tettek mellé, amellyel általában a sózott-pácolt húst tartalmazó hordókat nyomatták le. Ezután a legénység felsorakozott, majd az atya elrebegett egy jámbor imát - háromszor is elmondva: *„Requiescat in pace"* -, aztán két matróz a tengerbe eresztette Messer Liutprand porhüvelyét.

A harc nyomainak eltüntetése az egész napot igénybe vette. Luca kapitány csak estefelé adta ki a parancsot a vitorlák kifeszítésére.

Csendben folyt le a közös ebéd, míg végül a követ fölemelte a kelyhét, és méltóságteljes hangon így szólt:

- Igyunk Messer Liutprand emlékére, aki hosszú éveken át hűséges kísérőnk volt!

- Liutprandra! - ismételte egyszerre az asztaltársaság.

Lucrezia lehajtotta a fejét: - Nem tudom, hogy élhetek majd nélküle. - Szavai teljesen hihetően hangzottak. Tíz éven át a jós minden döntéstől megkímélte, s felelt olyan kérdésekre is, amelyekre az atya nem tudott. S bár a követ nem hitt a jóslataiban, az intelligenciáját és az élettapasztalatát ő is értékelni tudta.

- Találunk majd egy új jövendőmondót - nyugtatgatta Paolo. Mindenki pótolható.

- Messer Liutprand nem! - ellenkezett Lucrezia, mint egy durcás gyerek. - Ő egészen különleges ember volt!

Afra helyeslően bólintott, a követ pedig megragadta az alkalmat, hogy megjegyezze: - Kegyedre is különös hatást gyakorolt Messer Liutprand, Donna Gysela. Vagy tévedek?

- A legkevésbé sem.

- De azt is gondolom, hogy kegyed sem volt közömbös Liutprandnak. Utolsó szavait kegyedhez intézte.

Afra kicsit zavartan pillantott körbe.

- Mit is mondott utoljára? - folytatta Paolo Carriera. - Ha jól emlékszem, Liutprand szívesen megérte volna, hogyan kényszeríti térdre egy asszony a pápát. Elgondolkoztató búcsú az élettől. Van erre valami magyarázata?

Afra sem felejtette el Liutprand utolsó szavait. Mindenesetre mestere volt a tudományának: ha utolsó jóslata igaznak bizonyul, az csak a pergamenre vonatkozhatott. Már Dominicus testvér is tett hasonló sötét célzásokat, még Strasbourgban.

Afra elgondolkodva válaszolt: - Nem, Messer Paolo, nem tudok rá magyarázatot. De mindannyian tudjuk, hogy az ember a halál küszöbén gyakran különös dolgokat cselekszik, vagy zavarosan beszél.

- Teljesen tisztának tűnt maga, és amit mondott is. Olyan volt, mintha mulatott volna valamin.

- Csak nem a római pápán? - kérdezte elborzadva az atya, és gyorsan keresztet vetett.

A követ könyökére támaszkodva áthajolt az atyához, az asztal fölött. - Hát ki mást neveznek kegyelmetek Pontifexnek, ha nem a római pápát?

Az atya szó nélkül bólintott.

Egy ideig különös módon meghatódva, mindenki hallgatott. Aztán a követ megtörte a csendet: - Úgy gondolom - kezdte habozva -, Donna Lucreziának volna valami mondanivalója számunkra.

A követ felesége zavartan köszörülte a torkát és körülményesen belekezdett:

- Bizonyára mindnyájan tudják kegyelmetek, de ha netán valaki előtt mégis rejtve maradt volna, most meg kell tudnia, hogy Donna Gysela a támadás alkalmával megmentette az életemet. Az ő bátor közbelépése nélkül most én is - akár Messer Liutprand - vitorlába csavarva pihennék a tenger fenekén - nagyot nyelt. - Amit tett, annál is értékesebb, mert én vele szemben ok nélkül, lekicsinylően és visszautasítóan viselkedtem. - Afrához fordult: - Remélem, megbocsát nekem.

- Nem kell, hogy bocsánatot kérjen, Donna Lucrezia. Végül is én léptem be a kegyelmetek életébe. Egyébként, amit tettem, nem más, mint a felebaráti szeretet parancsa.

Nem esett jól kimondani ezeket a szavakat. Nagyon is jól tudta, hogy nem a felebaráti szeretet, hanem valami megmagyarázhatatlan automatizmus tette, hogy Lucreziát a tengeri rabló halált hozó nyilától megmentette.

- Akárhogy is volt - emelte fel mindkét kezét Lucrezia -, kegyelmednek köszönhetem az életem. Hálám jeléül fogadja el a legértékesebb kincsemet, amim csak van.

Afra tágra nyílt szemmel nézte, amint a követ felesége egy csillogó kövekkel ékesített nagy gyűrűt húzott le az ujjáról. Rubintkő volt, öt gyémánttal körberakva.

- Ennek a gyűrűnek hosszú története van. A belső oldalán egy felirat boldog jövőt ígér a viselőjének.

Afra szóhoz sem jutott. Még sohasem volt ékszere. Egy aranygyűrű, ragyogó kövekkel - álmodni sem mert volna róla. Áhítatosan tartotta a gyűrűt a hüvelyk- és mutatóujja között.

- Húzza fel, hiszen a kegyedé - erősítette meg Lucrezia.

- Nem fogadhatom el - dadogta Afra, amikor ismét meg tudott szólalni. - Igazán nem, Donna Lucrezia. Ez az ajándék túl értékes.

Lucrezia fölényesen mosolygott: - Mi igazán értékes az életben? Az élet mindenképpen többet ér, mint az arany és a drágakövek. Fogadja el a gyűrűt, és tartsa becsben!

Afra szinte ájultan húzta bal keze gyűrűsujjára az ékszert. A csillogás a gyerekkorára emlékeztette, amikor apja történeteket és mondákat mesélt a régi időkből. Elképzelése szerint a királynők és hercegnők viseltek ilyen ragyogó gyűrűket. És most az ő ujján van egy ilyen. Majdnem elsírta magát.

A közös étkezés nyomott hangulatban folyt. Mindenkit megrázott, hogy egyikük, aki előző este még velük evett az asztalnál, halott. Még a követet is megrendítette Liutprand halála, s olyan tósztot mondott róla, hogy könnybe lábadtak a szemek - pedig nem mondhatni, hogy a barátai közt tartotta volna számon a jövendőmondót. Mielőtt mind lefeküdtek volna, Lucrezia átkarolta Afrát és megcsókolta az arcát.

A tengeri rablók támadása egy egész napot elvett ugyan, ám aztán a szél kedvezőre fordult, s így az Ambrosia - tíz nappal a velencei indulás után - befutott anyakikötőjébe, Nápolyba.

Nápoly, amely a Kálvária-hegy és a San Elmo közötti hatalmas tengeröbölnél fekszik, sűrűn lakott város volt, melyben szegény halászok és tengerészek nyomorogtak, miközben dúsgazdag papság tartotta fenn a számtalan pompás templomot. Nápoly lármás volt, piszkos és rebellis, de fekvése, háttérben a vulkán csonka kúpjával, s a dél felé nyitott öböllel, egyedülálló. Tősgyökeres nápolyi - ilyen ember voltaképp nem is létezett, hisz a városban sokféle nép és típus keveredett. Ők mindenesetre állították, a városukat csak imádni vagy gyűlölni lehet. Középút nincs.

A követ és Donna Lucrezia feltétlenül az imádók közé tartoztak. Egy-egy hosszabb távollét után mindig nagy örömmel tértek vissza városukba. Dacára, hogy velencei palotájuk luxus tekintetében messze túlszárnyalta házukat a Possillipo-hegy oldalában.

Bár Afra elnyerte Lucrezia és férje teljes rokonszenvét, s a Carriera-házban egy saját, a Nápolyi-öbölre néző szobát is rendelkezésére bocsátottak, hamarosan mégis tudtára adta a követnek, hogy vendégszeretetükkel nem szeretne tovább visszaélni. Valahogy nem érezte jól magát a bőrében - pontosabban Gysela bőrében.

A követ azonnal felajánlott egy kocsit kocsissal együtt, mely Monte Cassinóig és vissza szállította volna. Afra azonban visszautasította az ajánlatot. Paolo Carriera végül egy kétkerekű utazókocsit ajándékozott Afrának, a legjobb lovával, azonkívül egy erszény pénzt.

Afra tehát fejedelmi módon megajándékozva indult útnak. Bár elég rég hajtott lovas kocsit, a ló, egy masszív, békés természetű hidegvérű engedelmesen ügetett. A követ az appiai utat ajánlotta. Ez köves volt, s elég széles két kocsi számára is.

Monte Cassino falai mögött

Afra útja első nap termékeny, de ingoványos síkságon vezetett át. Szúnyogok miriádjai ostromolták a lovat és hajtóját. A levegő nedves és fojtó volt, mindenütt rothadás és korhadás nehéz bűze terjengett. Estefelé elérte Capuát, a Volturno egyik kanyarulatában fekvő erőd-városkát, mely egykor hírhedt volt erkölcsi romlottságáról, s fénykorának már rég leáldozott.

Egy fogadóban, ahol főleg kereskedők és egyszerű utazók szálltak meg, Afra szerény éjszakai szállást szerzett. Kellett ugyan némi rábeszélés, majd elég csinos borravaló is, hogy a gazdát, egy szikár görögöt megingassa abban a hitében, hogy minden egyedül utazó nő szükségképpen kurva is, illetve, ahogy az Alpoktól északra nevezték őket: „útravaló". Mindenesetre ez a bizalmatlanság nem sok jóval kecsegtette a továbbiak tekintetében...

A hosszú, észak felé vezető úton Afra azon töprengett, nem lenne-e okosabb férfiruhát öltenie. Már a Nápoly felé vivő hajóúton is eljátszott ezzel a gondolattal. Az a ruha, amit a capitano a kalózoktól való félelmében ráerőltetett, és nála hagyott, még mindig a csomagjában volt. Természetesen nem volt túl nagy kedve hozzá, hogy néhány napra, hétre, netán hónapra is egy férfi szerepébe bújjon. Hisz akkor nemcsak külsőleg kell férfivá válnia, hanem férfimódra kell viselkednie is, minden tekintetben. Mégis arra gondolt, talán nincs is más lehetősége, ha Monte Cassino kolostorába akar bejutni.

Így aztán egy, a Petrella-hegy lábánál fekvő kis porfészekben, ahonnan egy bizonytalannak látszó kis út állítólag Monte Cassino felé vitt, Afra egy borbélynál apródfrizurát csináltatott. A borbély valami ismeretlen nyelven beszélt, így legalább nem kellett ostoba magyarázatokat találnia a férfias hajviseletre.

Fáradságos és időrabló volt átkelni a hegyen át vezető köves ösvényen, így egy nappal hosszabb lett az útja, mint tervezte. Hogy megpihentesse lovát, s jelmezes főpróbát tartson férfiszerepéből, San Giorgióban, a Liri mellett fekvő faluban tért éjszakai pihenőre. A Liri, egy vadregényes, határozatlan, ide-oda kanyargó folyócska, mely gyakran változtatott irányt, mielőtt egyesült a Gariglianóval, az évnek ebben az időszakában szinte kiszáradt. A napok egyre rövidebbek lettek. A menedékházak, amelyekben tavasz és nyár idején, amikor Szent Benedek sírjához özönlenek a zarándokok, alig lehet éjszakai szállást találni, most üresen álltak.

A falu egyetlen szálláshelyének és kocsmájának gazdája szemmel láthatóan nagyon megörült a váratlan vendégnek, és fiatalúrnak szólította az álruhás Afrát. Míg a szolgák a lovat, a kocsit és a poggyászt gondjaikba vették, Afra a férfimódit gyakorolta az asztalnál: szitkozódott, mint egy kocsis, s olyanokat köpött, mint egy cselédkönyv - ahogyan azt egy keménykötésű fiatalembertől egy fárasztó nap hajtása után el is várja a világ.

Amikor másnap reggel Monte Cassino felé indult, aránylag biztos volt benne, hogy nem kételkedtek férfiúi mivoltában. Dél felé elérte Cassinót, a kicsi, lepusztult falut, amely a szomszédos hegyen lévő kolostor nevét adta.

Akár egy büszke, számos harcban edződött erődítmény, emelkedett ki a nyugati szerzetesség anyakolostora a völgy meredek hegyhátaiból. Négy emelet tornyosult egymás fölé, minden oldalon megszámlálhatatlan lőrésszerű ablakkal - ezekből lehetett következtetni az épület nagyságára, s a lakók létszámára. Senki sem tudta pontosan, hány szerzetest, s főleg hogy mennyi tudóst, teológust, történészt, matematikust és könyvtárost rejtenek Monte Cassino ódon falai. Hatvanöt évvel ezelőtt egy földrengés a kolostor nagy részét romba döntötte, évszázadokkal korábban pedig a longobárdok, szaracénok és II. Frigyes császár seregei rontottak neki a kolostornak. Utóbbi szétkergette a szerzeteseket, s a kolostorba helyőrséget telepített.

A. hegy lábánál, ahol egy keskeny ösvény indult felfelé, alig volt hely két kocsi számára. Afrát megszólította egy szerzetes:

- Isten legyen kegyeddel, úrfi, hová igyekszik?

- A Szent Benedek-kolostorhoz - válaszolta Afra. - Netán ugyanoda megy?

A fiatal, fekete köpenyes férfi bólintott. - Ha elvisz, szívesen mutatom az utat.

- Akkor jöjjön. A barát összefogta a kámzsáját, és fölcihelődött a kocsira.

- Bocsásson meg, úrfi, de ha még sötétedés előtt célba szeretne érni, ugyancsak igyekeznie kell.

Afra szeme elé tartotta a tenyerét, és felnézett a hegygerincre.

- Nyugodtan elhiheti - mondta a bencés. - Az út meredek és kanyargós. Még egy ilyen jó lónak is beletelik három órába, meg a pihenők.

- És kaphatok ott szállást éjszakára magamnak és a lovamnak?

- Ne aggódjon, úrfi, a kolostorunk előtt áll egy fogadó zarándokok és tudósok számára, akik itt rövid ideig utánajárnak ennek-annak. Mi járatban van?

- Könyvek, testvér, könyvek!

- Könyvtáros talán?

- Valami olyasmi - Afra megpróbált nyugodt maradni. -És kegyelmed mivel foglalkozik Monte Cassino falai között?

- Alkimista vagyok.

- Alkimista? Egy bencés szerzetes mint alkimista?

- Mi ebben a meglepő, úrfi?

Afra hamiskásan mosolygott.

- Ha jól tudom, az alkímia nem épp az egyház kedvenc tudománya...

A barát figyelmeztetően emelte fel a mutatóujját:

- Hallgasson ide, úrfi, Monte Cassino kolostora kiváltságos hely. Ez azt jelenti, senki más nem parancsol nekünk, csak a római pápa. Egyébként pedig az alkímia éppen olyan tudomány, mint a többi. Nem a tudomány bűnös, legfeljebb a cél, amire felhasználják. A mi céhünk rossz híre nem az alkímiának, hanem az alkimistáknak köszönhető. A legtöbben gyalázatos sintérmunkát végeznek, titokzatos formulákkal és receptekkel, amelyek egy kis számolással vagy természettani ismeretekkel összehozhatók. Hol itt a boszorkányság?

- Kegyelmed egyike lehet azon keveseknek a céhből, akik így gondolkodnak.

- Tudom. Monte Cassino azonban mindig híres volt szerzeteseinek lázadozásáról. Erről bizonyosan bőven fog még hallani. Ami engem illet, szigorúan Szent Benedek törvényei szerint élek - nem úgy, mint néhány szerzetes ebben a kolostorban. Társaimmal az Úrban elvégzem a zsolozsmát, s az Újtestamentum nagy részét emlékezetből folyékonyan tudom. Ámde ha mint alkimistát kérdez, hogy a csodák, amelyeket Máté, Márk, Lukács és János a Bibliában leírnak, valódi csodák-e, akkor a válasz meg fogja lepni kegyelmedet: amikor az Úr a földön járt, bizony igénybe vette a természettudomány és az alkímia módszereit.

- Jézus Mária! Talán úgy gondolja, Jézus urunk alkimista volt?

- Badarság! Ha azt mondom, hogy a mi Urunk használta az alkímiát, nem feltétlenül jelenti azt, hogy ő maga is alkímiával foglalkozott. Ez csak bizonyítéka a tudásának és intelligenciájának. S hogy mindkét tulajdonsággal rendelkezett, semmit sem von le a szentségéből, sőt! Ellenkezőleg.

Mialatt Afra hegynek fölfelé hajtotta a lovat, oldalról mustrálta az alkimistát. Az erősen borotvált tonzúrájú férfi nem sokkal lehetett idősebb nála. Mint minden szerzetesnek, neki is rózsás bőre volt, a tekintete viszont figyelmes, ravasz. Rubaldusszal összehasonlítva, akivel még Ulmban találkozott, s aki tevékenységét és szavait sok titokzatos hókuszpókusz ködébe bújtatta, a bencés szerzetes nyíltnak és közlékénynek hatott, és semmi esetre sem emlékeztetett varázslóra vagy boszorkánymesterre.

Az út egyre kövesebb és meredekebb lett, s mindkét oldalon áthatolhatatlan bozótosban vezetett. Tölgyfák, örökzöld tölgyek és ciprusok küzdöttek a sovány talajon a jobb helyekért. Helyenként olyan sűrűn álltak, hogy át se lehetett látni rajtuk a völgy felé. Egy kanyarban Afra megállította a kocsit, hogy a ló megpihenhessen.

- Messze van még? - érdeklődött a szerzetestől.

- Megmondtam, az út hosszabb, mint az ember gondolná. Még alig vagyunk túl a felén.

- De mi a rossz nyavalyáért építették a kolostorukat épp a vidék legmagasabb hegykúpjára? Csak hogy a lovam kiköpje a tüdejét? - azzal, mint egy igazi kocsis, Afra rásózott egyet a ló farára.

- Megmondhatom - válaszolta az alkimista szerzetes. - Szent Benedek azért választotta ezt a békés helyet, hogy távol legyen a világ hiábavalóságaitól.

Afra rábólintott, és a völgy felé nézett. A szerzetesnek igaza volt. Szinte teljes volt a csend. Csak néha károgott egy holló, amely magányosan, egy szárnycsapás nélkül repült ismeretlen célja felé.

- Valószínűleg a Szent Benedek három szelíd hollójának ükunokája - jegyezte meg a szerzetes, miközben Afra továbbindulásra nógatta lovát. És amikor Afra értetlen pillantását látta, azt mondta: - Úgy látom, nem ismeri Szent Benedek történetét.

- Hát, ha nagyon ostobának tart is, engedelmével: nem. Mi történt ezzel a károgó hollóval?

- Az ötödik század végén, Urunk születése után - kezdte a szerzetes - innen nem messze élt Benedikt von Nursia. Egy barlangba húzódott el a világ zaja elől. Csak egy holló volt a társa. A maga választotta egyedüllétet nem volt könnyű elviselni. Képzeletében vitustáncot jártak a fékevesztett, buja asszonyok, közben bogáncson és töviságyon fetrengett. Végül elhatározta, hogy kolostorokat fog alapítani, szám szerint tizenkettőt, hogy azokban szemlélődő, de tevékeny életet élhessenek, követőivel együtt. Így is lett. Egy közeli helységben élt egy csuhás, a neve Florentinus. Úgy hitték, az ördög költözött bele. A történet folytatása is ezt a gyanút igazolta: Florentinus mérgezett kenyeret küldött Benedeknek. Ő azonban csodálatos módon átlátta a szándékát, és azt

mondta a hollójának, aki mindig a közelében volt: „Próbáld meg, ehető-e a kenyér!" Amikor a szelíd madár vonakodott, Benedek ráparancsolt: „Vidd föl a hegy tetejére, ahová soha nem téved ember, hogy ne okozhasson bajt." A holló úgy tett, ahogy kívánta. Amikor végül az ördög a csuhás alakjában megpróbálta Benedeket és a testvéreket megkísérteni úgy, hogy hét szemérmetlen leányt küldött a kolostorkertbe, akik ott bájaikat mutogatták, Benedek és a követői összecsomagoltak, és más helyen alapítottak új kolostort. Elkísérte őket a szelíd holló, amelyhez még két másik csatlakozott. Amikor ezek Monte Cassino csúcsára leereszkedtek, Benedek elhatározta, hogy ezen a helyen fog kolostort alapítani.

Afra egy darabig elgondolkozva hallgatott, aztán azt kérdezte: - És elhiszi, hogy így történt?

A barát a fejét ingatta: - Ha nem is igaz, akkor is jól van kitalálva. Kinek árthatna?

- Senkinek. Ebben igaza van. De az igaz, hogy Benedek, akihez oly sok ember zarándokol el, valóban a kegyelmetek kolostorának bazilikájában van eltemetve?

- Ez bizony nem legenda - bizonygatta az alkimista szerzetes. - Benedek és a testvére, Skolasztika itt, ezen a kolostorhegyen leltek végső nyugalmat. Benedek a saját halálának napját is pontosan megjósolta. Vannak dolgok, amiktől még egy alkimista szerzetesnek - mint én - is eláll a szava. Egyébként - János testvér vagyok.

Afra hallgatott - a kétkerekű majdnem kirázta a lelkét. Végül azt mondta, mivel valahonnan ismerős volt a név: - Elia, az én nevem Elia.

A szerzetes elgondolkodva nézett előre. Azután komoly arccal azt mondta: - Az ember valóban Éliás próféta reinkarnációjának tarthatná kegyelmedet, aki tüzes szekéren ment föl a mennybe. Így áll megírva a Királyok Könyvében.

- Prófétának? Engem? - kiáltotta csodálkozva Afra, és akaratlanul is megrántotta a gyeplőt. A ló, amely eddig sztoikus nyugalommal baktatott az úton, most vágtába kezdett hegynek föl. Afra és János testvér alig győztek kapaszkodni a kocsi ülésébe. A lovat nem lehetett megfékezni. Fújtatva és dobogva robogott előre, egészen egy térig, a kolostor építményei alatt, ahol önként megállt, és megrázta magát, mintha le akarná vetni a hámot.

János testvér holtsápadtan ugrott le a kocsiról. Egy szót sem szólt. Afra is örült, hogy épségben elérték céljukat.

Gyeplőjénél fogva elvezette a lovat egy egyszintes épülethez, mely nyugatról simult a kolostor falához.

A zarándokszállás több mint száz búcsújárónak adott helyet, leveskonyha, a lovaknak istállók, a kocsik számára szín tartozott hozzá. Ebben az évszakban azonban mintha kihalt volna. Az istállókban mindössze két ökör és néhány öszvér várt etetésre. A színben egy kocsi és néhány roskatag kordé volt a sovány leltár. Egyébként egy lelket sem lehetett látni.

- Meddig akar maradni, úrfi? - kérdezte János testvér, aki segített Afrának a beköltözésben.

- Majd meglátom - válaszolt Afra. - Attól függ, hogyan haladok a munkámmal.

- Ha akarja - jegyezte meg kicsit zavartan a szerzetes -, elviszem kegyelmedet Athanasius testvérhez, a szállás vezetőjéhez. Ó majd gondoskodik kegyelmedről, s gondja lesz arra is, hogy a lova ne szenvedjen semmiben szükséget.

Afra köszönettel elfogadta az ajánlatot. Mialatt a menedékház bejáratához tartottak, Afra egy pillantást vetett fölfelé. Közelebbről még hatalmasabbnak látszott Szent Benedek kolostora, még bevehetetlenebbnek és még elutasítóbbnak, mint a völgyből sejteni lehetett. Közelről látszottak a falak sérülései is, s a nyitott ablaküregek, amelyeken átfütyült a szél. Helyenként egy merő rom volt a kolostor. Már alkonyodott, s a halványuló fény és az átszellemült csend az egésznek valami titokzatosságot kölcsönzött.

És itt élnek, Szent Benedek törvényei szerint a szerzetesek? - akarta kérdezni Afra. János testvér azonban kitalálhatta Afra gondolatait a romok megpillantásakor, mert amikor előrelépett, így szólt: - Nem akarom kegyelmed elől eltitkolni, hogy Monte Cassino kolostorára sötét árnyak

vetülnek. Nemcsak az épületek mentek tönkre, hanem azok az emberek is, akik benépesítik - megtörtek és betegek. Legalábbis legtöbbjük.

Úgy tűnt, mintha János testvért megijesztették volna saját szavai, mert kezét szája elé kapta, s hirtelen elhallgatott.

Afra is nyugtalannak látszott. - Hogy értsem ezt, János testvér? - kérdezte.

A szerzetes elhárító kézmozdulatot tett: - Talán hallgatnom kellett volna. De előbb-utóbb úgyis rájönne, mi játszódik Monte Cassino falai mögött. Még senki előtt sem maradt titok, aki legalább két napot töltött itt.

Az alkimista szerzetes szavai természetesen felkeltették Afra kíváncsiságát. De túl fáradt volt, s a következő napokban úgyis lesz elég ideje, hogy felderítse a helyzetet.

A zarándokház bejáratánál egy pufók szerzetes lépett eléjük. Fehér ruhát viselt, elé köténynt kötött. János testvér bemutatta neki Elia úrfit, aki néhány napra szeretné igénybe venni a vendégszeretetüket.

- Ha kegyelmednek megfelel - mondta János testvér Afrához fordulva -, holnap reggel a harmadik imádság után elviszem, és bemutatom a könyvtáros testvérnek.

Afra valahogy tolakodónak érezte az alkimista ajánlatát. Ruházata ellenére, vagy tán épp azért, elég öntudatos volt, és nem szorult rá senki segítségére. Rövid gondolkodás után azonban úgy döntött, elfogadja János testvér ajánlatát. Talán valóban jó szándékból mondta, talán csak őt tették túl bizalmatlanná az utóbbi hetek történései.

A menedékház gazdája, Athanasius testvér volt az egyetlen bencés szerzetes, aki az éjszakát a kolostor falain kívül töltötte.

Az esti vecsernye után becsukódott a nehéz vaskapu, s csak a reggeli ima idején nyitották ki újra. Athanasiusnak széles, kerek arca volt, akár egy tűzgolyó, s ezt a benyomást csak erősítette vörös haja, amely az Afráéhoz hasonlóra volt nyírva.

Ami a bencéseket a többi szerzetestől legjobban megkülönböztette, az a vidámságuk volt. Amikor Afra mindjárt az elején rákérdezett erre, a szerzetes azt válaszolta: - Bár sem az Ó-, sem az Új testamentumban nem esik szó nevetésről, az sincs megírva, hogy a nevetés és a vidámság tilos lenne a földön. Nem is tudom elképzelni, hogy Isten, az Úr, megteremtette volna a nevetést, csak hogy utána megtilthassa.

Miután egy egyszerű ebédet magához vett, valami gombaételt ujjnyi széles nudlival, Athanasius testvér egy kehelyben vörösbort hozott, a Vezúv tüzes lejtőiről valót - amint szapora szemhunyorítások közt bizonygatta.

És mivel - közben este lett - rajta kívül csupán egy vendég tartózkodott a vendéglői szobában, Athanasius testvér Afra mellé ült a hosszú asztal végén, s kérés nélkül beszélgetni próbált. Váratlanul, minden hátsó gondolat nélkül tette fel Afrának a nyitó kérdést: - Honnan jön, Elia úrfi?

Afra nem látta okát, hogy hazudjon - már amúgy is elege volt a hazugságokból. Így hát azt válaszolta: - Strasbourgban lakom. Az Alpoktól északra.

- Aha - válaszolta a kövér bencés hetykén.

- Ismeri Strasbourgot?

- Csak a nevét. Rómánál tovább még nem jutottam. Pont pár nappal ezelőtt már volt itt egy ifjú vendég, ugyancsak Strasbourgból. Kereskedő volt, és nagyon sietett.

Afra csak nehezen tudta palástolni izgatottságát. Ugyanakkor azt a mély hangot, amelyet beszéd közben igyekezett megtartani, nehogy véletlenül valaki kételkedni kezdjen férfiúi mivoltában, most hirtelen, váratlanul magasra váltotta: - Emlékszik kegyelmed a nevére?

Alighanem a bornak volt köszönhető, amelyből Athanasius testvér derekasan locsolt magába, hogy nem kezdett gyanakodni a kappanhang miatt. Nyugodtan válaszolt:

- Nem, a nevét elfelejtettem. Csak annyit tudok, hogy valamit hozott a kolostorba, és tovább akart menni Messinába, a nagyvásárba. A kereskedőknek mindig sietős.

- Talán Melbrüge volt a neve, Gereon Melbrüge? - Afra várakozva nézett Athanasiusra.

A barát öklével az asztalra csapott, s utána fölemelte mutatóujját, mintha épp most fedezte volna fel Pitagorasz tételét. - Szent Benedek boldog lelkére mondom, Melbrüge, bizony, úgy hívták!

- Mikor volt ez? - nyomozott tovább Afra.

A kövér bencés elhúzta arcát, talán hogy az emlékezőtehetségét nógassa. - Éppen egy hete lehetett, mondjuk öt-hat nappal ezelőtt. Talán találkozót beszélt meg vele?

- Nem, nem, dehogyis - csillapította Afra, és látványosan ásítozni kezdett. - Kutya fáradt vagyok! Ha megengedi, lefekszem.

- Isten áldja kegyelmedet!

Afra vidám volt és megkönnyebbült, amikor végre levethette a férfiruhát. Elege volt belőle, hogy férfi legyen: ő ízig-vérig nő volt, méghozzá szívesen. Athanasius testvér egy kis egyszemélyes kamrát utalt ki neki, s mintha csak sejtette volna, hogy valami rejtegetnivalója van, olyat, aminek az ajtaját be lehetett reteszelni.

A menedékház vezetőjével való beszélgetés után arra a következtetésre jutott, hogy egészen közel került a pergamenhez. Most már csak feltűnés nélkül meg kell szereznie a titokzatos dokumentumot.

Még nem aludt már ilyen mélyen és jól. Álnéven, férfiruhában biztonságban érezte magát. Amikor a kolostor harangja reggel az első imádságra hívott, Afra már ébren volt. Sötét volt még és hideg, így még egy kicsit fejére húzta a dohos takarót, és bóbiskolt.

Félálmában megszerezte a pergament, és már otthon is volt az Alpok túloldalán. De hol az az otthon? Strasbourgba nem mehetett vissza. Ki tudja, egyáltalán él-e még Ulrich von Ensingen? Ulmban félnie kellett, hogy elítélik gyilkosságra való felbujtásért, az építőmester feleségének halála miatt, sőt, talán boszorkányságért is. Nem, teljesen új életet kell kezdenie, egy idegen helyen, ahol a sors kedvezőbb feltételeket nyújt. Még nem tudta, hol lesz ez a hely. Csak azt tudta: a pergamen majd segítségére lesz.

Egész testében remegett az izgalomtól, ha arra gondolt, mi minden történhetett a könyvekkel, amelyeket Gereon Melbrügének Strasbourgból Monte Cassinóba kellett szállítania. Saját tapasztalatából ismerte egy ilyen hosszú út veszélyeit. Végül nem bírta tovább a takaró alatt. Fölkelt, s felvette a férfijelmezt - mellét egy kendővel kötötte el.

Nem sokkal később János testvér megérkezett a szállásra Afráért. A reggeli imádságokon már túl volt, és úgy tűnt, jó hangulatban van. A nap első sugarai áttörték az őszi ködöt. Nedves lomb illata szállt.

- Egyes dolgok talán különösnek tűnnek majd kegyelmednek - jegyezte meg az alkimista szerzetes a kolostorbejárat felé haladva. Hogy a hidegtől óvja, kezét a kámzsa ujjába dugta.

- Ezt már tegnap is mondta, János testvér!

A barát bólintott. - Nem mondhatom el kegyelmednek a teljes igazságot. Enélkül pedig nem fogja megérteni. Csak annyit: nem minden csuha rejt szerzetest itt, a kolostorban. És nem mindenki tetszik igazán a mi Urunk Istenünknek, aki a látszat szerint Istennek tetsző.

Az alkimista titokzatos szavai kíváncsivá tették:

- Akkor talán kegyelmed sem bencés?

- Szent Benedekre, és erényes testvérére, Skolasztikára, én az vagyok, Isten engem úgy segéljen!

- Akkor nem értem a szavait, János testvér.

- Nem is kell, Elia úrfi. Még nem.

- Nem beszélhetne kicsit világosabban?

Az alkimista szerzetes kihúzta kámzsája ujjából a jobb kezét, és mutatóujját az ajkára tette, mert közeledtek a kolostor bejáratához. Afra elcsodálkozott: a kapun két bejárat volt.

Az egyik balra vezetett, a másik jobbra. De amíg a jobb oldali ajtó nyitva, a bal zárva állt. János testvér jobbra terelte Afrát.

Egy kopaszra nyírt kapus előtt haladtak el, aki szigorú tekintettel kukucskált ki egy köríves ablakból. Aztán egy nyitott keresztfolyosón ment végig János testvérrel. Eredeti rendeltetését csak sejteni lehetett. Az oszlopok és a boltívek nagyobbrészt elpusztultak. Faragott kövek feküdtek a földön, későbbi felhasználáshoz előkészítve.

Arrébb, ahol a keresztfolyosó a jobb sarokban elfordult, keskeny ajtó nyílt egy kanyargós lépcsőre. Kacskaringós úton jutottak a fölöttük lévő szintre, majd egy újabb emeletre, ahonnan lepillanthattak a kolostorudvar belsejébe. Nemsokára egy masszív falhoz értek, mely két részre osztotta az épületet.

Mielőtt Afra megkérdezhette volna, mi értelme a kettéosztottságnak, János testvér karon ragadta, és tovább kényszerítette. Afra fázott. De nem a hűvös őszi reggeli levegő miatt, hanem a leromlott kolostorfalak borzasztották el - valami különös nyugtalanságot keltettek benne. Míg a hatalmas dómok égre törő vonalai még egy hitetlen szívét is megzengették, a leromlott kolostor Monte Cassinóban szorongást és félelmet kelthetett.

Szapora léptekkel, némán érték el a könyvtár bejáratát. A fekete kapu fölött a kőgerendán ez állt: SAPERE AUDE. Amikor a szerzetes észrevette Afra kérdő pillantását, lefordította: - Merj bölcs lenni. Horatius egyik legokosabb mondása.

Három kopogás után nyitott ajtót a szakállas, gondterhelt arcú könyvtáros. Végigmérte a látogatókat, s szó nélkül eltűnt a dohszagot árasztó, átláthatatlan könyvfalak között.

- Ő Maurus testvér - suttogta az alkimista szerzetes Afrának. - Kicsit különös, mint mindenki, aki az életét könyvek között tölti.

Együtt láttak neki a könyvtáros testvér megkeresésének, aki oly hirtelen eltűnt a könyvei között.

- Maurus testvér! - kiáltotta fojtott hangon az alkimista, mintha attól tartana, a könyvfalak összedőlnek, ha hangosabban szól. - Maurus testvér!

Egy idő múlva léptek közeledtek, s a könyvtáros mogorván előlépett a könyvlabirintusból, mint egy földöntúli jelenség. Amint meglátta, Afra nyomban azt kérdezte magától, miért van az, hogy a könyvtárosok mindig öregek és gondterheltek. Az ő apja épp ennek ellenkezőjét bizonyította: a könyvek fiatalon tartják és boldoggá teszik az embert - szokta mondani, és ezért is tanította meg olvasni és írni.

- Eliának hívnak. Apám Württemberg gróf könyvtárosa volt - kezdett bele Afra. Azt várta, hogy Maurus testvér éppoly mogorva lesz vele is, mint az alkimista szerzetessel, de nagy ámulatára a barát vonásai felderültek, és a figyelmes szemlélődő egy kis jóindulattal akár még valami mosolyfélét is felfedezhetett volna az arcán, amikor rekedt hangon így szólt: - Jól emlékszem Württemberg gróf könyvtárosára! Magas, tekintélyes férfi volt, választékos, művelt, a szó valódi értelmében... - itt megakadt, átható pillantást vetett János testvérre. Úgy tűnt, valami gondja van az alkimistával - és úgy is volt.

János testvér azonnal elköszönt, s Afrához fordulva azt mondta: - Ha szüksége lenne rám, megtalál a pincében, a laboratóriumomban, az épülettel szemben.

Alig csapódott be a nehéz tölgyfaajtó szerzetestársa mögött, a könyvtáros bosszankodva fakadt ki: - Ha a keresztény felebaráti szeretet parancsának ellentmond is, nem kedvelem őt, sőt, ki nem állhatom. Álnok, mint a Gonosz kígyója, s a tudománya minden istentelenség oka a földön. Tulajdonképpen hogyan bukkant rá, Elia úrfi? Ugye így hívják?

- Igen, így. János testvérrel csak véletlenül találkoztam, útban Monte Cassino felé.

Afra úgy érezte, a könyvtáros átfúrja a tekintetével. Összehúzott szemmel vizsgálta a „fiatalembert", lassan, a feje tetejétől a talpáig. Afra már azt gondolta, tán a ruhája tette gyanússá.

- Elia úrfi! - ismételte Maurus testvér elgondolkozva, mintha a név emlékeztetné valamire. - És hogy van a kedves édesapja? - kérdezte hirtelen. - Ő sem lehet a legfiatalabb már.

- Apám régen meghalt. Leesett a lóról.

- Isten adjon szegény lelkének örök békét! - Egy kicsit elgondolkodott, majd így folytatta: - S kegyelmed vette át a stafétát, úrfi?

Mivel Maurus testvér a választ csaknem a szájába adta, Afra egy pillanat alatt elhatározta, hogy megváltoztatja a tervét.

- Igen - válaszolta a szakállas bencésnek -, én is könyvtáros vagyok, bár még fiatal és tapasztalatlan azokhoz a jelentős feladatokhoz, amik várnak rám. Mint azonban ön is tudja, ezt a hivatást nem lehet úgy megtanulni, mint a teológiát, a gyógyítást vagy a matematikát. Csak a tapasztalat és a könyvekkel való sokéves kapcsolat teszi a hozzáértő könyvtárost. Legalábbis ez volt apám véleménye.

- Bölcs szavak, Elia úrfi! És most itt szeretné csiszolni a tudását...

- Így van, könyvtáros testvér. Apám gyakran beszélt kegyelmedről, s dicsérte a tudását. Úgy gondolta, ha valakitől még tanulhatna valamit, az Maurus testvér lenne, a Monte Cassinó-i kolostorból.

Az öreg nevetésben tört ki. Hangosan krákogott, néhányszor félre is nyelt, s amikor végre megnyugodott, rekedt hangon kiáltotta: - Farizeus! Kegyelmed farizeus, Elia úrfi! Mézzel kenegeti a szám, hogy valami előnyre tegyen szert. Soha, de soha nem beszélt rólam így a kegyelmed apja. Dörzsölt egy fickó volt, és nagyon okos. Pár rongyos dukátért egy kocsirakomány könyvet csikart ki tőlem, melyekről azt állította, fabatkát sem érnek, meg hogy duplán, vagy háromszor is előfordulnak polcainkon. Hittem neki, és rábíztam a választást. A kolostor a földrengés után minden dukátnak örült. Nemcsak a szerzetesek cellái, a kereszténység könyvgyűjteménye is télen-nyáron ki volt téve az időjárás viszontagságainak, mivel a tetőnk beszakadt. Többször havat kellett söpörnünk az évszázados fóliánsokról. Alexius apát úr megparancsolta, hogy adjunk el minden könyvet, ami nem elengedhetetlenül szükséges a kolostori élethez. Alexiusnak tulajdonképpen igaza volt, amikor úgy gondolta, senkinek sem használnak az olyan kincsek, melyeket a penész és a nedvesség már tönkretett, míg végül csak a könyvtáblák maradnak, így játszott a kegyelmed apjának kezére a körülmények és az én tapasztalatlanságom is. Csak évekkel később, amikor helyreállt a rend a könyvtárban, csak akkor lett világos számomra a könyvjegyzék alapján, hogy a kegyelmed édesapja a legjobb darabokat válogatta ki az állományunkból. Nehezen tudom hát elképzelni, hogy elismerően szólt volna az én képességeimről.

- Higgyen nekem, ez az igazság!

Maurus testvér fölemelte mindkét kezét, mintha csak azt mondta volna: - Jól van, hagyd már abba a hazudozást. - De nem szólt semmit.

A könyvtáros hangos szavai egy sor további szerzetest csalogattak oda, akik a messze ágazó könyvlabirintusban munkájukat végezték, mint levéltárosok, írnokok, feliratozok és könyvhordók. Afra csak távolról kötött velük ismeretséget. Ahová nézett, kíváncsi fejek tűntek el gyorsan a könyvfalak mögött, mint róka a lyukban. Afra végül újrakezdte a beszélgetést:

- Engedelmével szívesen töltenék néhány napot itt, hogy könyvcímeket jegyezzek le, amelyek másolata könyvtárunk számára hasznos lehet, s hogy a könyvtár irattárából és katalógusából tanuljak. Kérem, ne utasítsa vissza a kívánságom. Észre sem fogják venni a jelenlétemet.

Mintha csak savanyú almába harapott volna a szakállas szerzetes, elfintorította az arcát. Nem volt nehéz a válaszát kitalálni.

- Jobb lenne talán, ha az apát úrhoz fordulnék?

Maurus testvér bosszúsan csóválta a fejét:

- Monte Cassinóban nincs semmiféle apát. Hivatalosan még bencés szerzetes sincs a szent hegyen. Legalábbis senki sem érzi magát velünk kapcsolatban illetékesnek; semmilyen egyházi és világi hatalom. Mi épp csak néhány tucat szerzetes vagyunk, akik itt maradtak. Szégyenére a keresztény Nyugatnak!

Attól való félelmében, hogy Maurus elutasíthatja, Afra felajánlotta: - Ha kegyelmedet netán zavarná a jelenlétem, éjszaka is lehetnék a könyvtárban...

- Nem, azt semmi esetre sem! - szakította félbe Maurus testvér. - Az esti ima kezdetekor bezár a könyvtár, utána ide senki sem jöhet be, senki!

Afra nem tudta mire vélni a könyvtáros heves reakcióját, s nem merte megismételni kérését.

Annál inkább elcsodálkozott, amikor a szakállas bencés mogorván, és nyilvánvaló ellenszenvvel kijelentette:

- Na jó, maradjon, Elia úrfi. Krisztusra és a könyvekre tekintettel. Van valahol szállása?

- Ó, hogyne - válaszolta boldog izgalommal Afra. - Athanasius testvérnél, a zarándokotthonban kitűnő szállásom van. Nagyon köszönöm!

Az első napokban Afra a látszat kedvéért tett-vett a könyvtárban. Könyvcímeket, számára tökéletesen ismeretlen szerzők műveinek címét jegyezte fel. Közben észrevette, hogy folyamatosan figyelik.

Tulajdonképpeni érdeklődése egyetlen vastag, barna, borjúbőrbe kötött könyvnek szólt volna, a címe: *Compendium theologicae veritatis*. Minél inkább kereste ezt a könyvet, annál több barna, borjúbőrbe kötött könyv került a szeme elé. További gond volt, hogy a könyv méretére már nem emlékezett. Valami rémlett neki, de nem volt biztos benne. Eddig azt gondolta, hogy léteznek nagy és kicsi könyvek. Most viszont rá kellett jönnie, hogy a könyvek számtalan különböző nagyságban léteznek, amelyeket különös nevekkel illetnek, mint *folio, quart, octav és duodez*. Ám ezek a varázsszavak sem tették könnyebbé a keresést.

Az első nap vége felé Afra teljesen tanácstalan és letört volt. Amit oly egyszerűnek képzelt el, szinte kilátástalannak bizonyult. A könyvespolcok két emelet magasan, egész a tetőig nyúltak; egy létra szolgált arra, hogy a legfelső sorokhoz is hozzáférjen. Ott pedig már őszi szél fütyült a tetőcserepek között. A levegő nyirkos volt és dermesztő.

Természetesen érdeklődhetett volna Maurus testvérnél a *Compendium theologicae veritatis* felől, ám ez túl veszélyesnek tűnt. Az volt az érzése, az öreg könyvtáros tudja, hogy valamit keres. Maurus és a könyvtárban dolgozó többi szerzetes bizalmatlanságából erre következtetett.

És ha még bizonyítékot is akart a feltevéseire, azt is megkapta, amikor egyik este a könyvtáros testvér este harangszóval jelezte, hogy bezár a könyvtár.

Inkább csak úgy mellékesen, nehogy a könyvtáros gyanút fogjon, Afra megkérdezte, vajon egy rajnai kereskedő, bizonyos Melbrüge, nem szállított-e könyveket az utóbbi napokban, másolatokat, melyek a strasbourgi dominikánus kolostorban készültek.

- Hogy mondta, mi is volt a neve?

- Melbrüge, Strasbourgból.

- Sose hallottam ezt a nevet. Miért kérdezi, Elia úrfi? - a barát szemei villogtak.

- Ó, tudja - mondta sietve Afra -, még Salzburgban találkoztunk, akkor mondta, hogy többek között egy láda könyvet visz a Monte Cassinó-i kolostorba.

- Ide nem hozott - erősítgette a könyvtáros. - Melbrügét nem ismerek, egyébként sincs semmi kapcsolatom a strasbourgi dominikánusokkal.

Afra látszólag elégedett volt a válasszal, és elbúcsúzott. De a fejében ezer gondolat cikázott.

Az isten szerelmére, miért tagadja le Maurus testvér Gereon Melbrüge látogatását? A kövér Athanasius testvér, amikor a Vezúv lejtőiről való vörösbor megoldotta a nyelvét, megerősítette Melbrüge ideérkezését. Ő is tudott róla, hogy hozott valamit a kolostorba. Mi lehet hát az oka, hogy ezt az eseményt eltitkolják? Talán hibázott Nápolyba érkezése után, amivel üldözőit újra nyomra vezette? Túlságosan gyanútlan volt, amikor igénybe vette a velencei követ és felesége, Lucrezia vendégszeretetét? Vagy csak színjáték lett volna az is? Nehezen hihető, ha az értékes gyűrűre gondol, amelyet Donna Lucrezia ajándékozott neki, s amelyet azóta egy zsinóron a nyakában hordott.

Már majdnem sötét este volt, amikor Afra a felső szint végtelennek tűnő folyosóján végigsuhant. Maurus testvér lámpa nélkül engedte el - vagy inkább dobta ki - a könyvtárból. Nem a szó fizikai értelmében ugyan, de hát egyértelmű gesztusokkal is rá lehet venni valakit egy helyiség elhagyására.

A csigalépcsőn, amelyet megerősítettek ugyan, de még mindig elég veszélyes volt rajta járni, Afra a földszinti keresztfolyosóhoz ért, majd a kolostor bejáratához. A kapu zárva volt, a kopasz kapus cellája kihalt.

Afra túl későn érkezett. A bazilikából kihallatszott a szerzetesek esti imája, egy litánia. A litániák egyébként is távol állnak attól, hogy a földi lét örömeit magasztalják, de itt oly félelmetesen csengett a felelgetős énekbeszéd, mint az elkárhozottak jajkiáltásai az alvilágban.

A gondolat, hogy az éjszakát netán a kolostorban kell töltenie, megrémítette. Csak János testvér segíthette ki szorult helyzetéből. Így hát a túlsó épületszárny felé indult, s kijáratot keresett a pince felé. Mondani könnyebb, mint megtenni volt, mert az épületegyüttes, mely kívülről óriási erődítménynek látszott, belül még terjedelmesebbnek bizonyult. A káoszt erősítették a rendszertelen rombolások és újjáépítési munkák, melyek igazi labirintussá tették az épületet.

Vagy egy tucatnyi ajtót kinyitott Afra a pincelejáratot keresve, többnyire elhagyatott, sötét termekét, melyekből undorító szag csapott ki. Többnyire raktártermek voltak, hordókkal, kádakkal és régi eszközökkel, többek közt egy faragóműhely is volt köztük. Az egyik helyiségből vadállati bűz áradt - itt végezték szükségüket a barátok. Csupán egy gerendából, és kilenc földbe ásott lyukból állt, melyek egyenest a szabadba vezettek. A falon égő lámpás lógott, az egyetlen világítóeszköz, amivel eddig találkozott.

Afra leakasztotta. Rövidesen elért egy lépcsőfeljáróhoz, mely először fölfelé vezetett, majd jobbra, az első emeletre ment tovább. Ugyanakkor balra egy lépcső a pincébe vezetett, egy terembe, alacsony, vaskos oszlopokkal, mint egy dóm kriptája. A zömök oszlopokon alacsony keresztboltozat nyugodott, mely sértetlen maradt a földrengéskor. Lámpája fényénél az oszlopok széles árnyékot vetettek a kövezett padlóra.

- Ki járkál itt? - hallott Afra maga mögött egy hangot.

Megfordult.

Az árnyékból János testvér lépett elő. - Ó, hát kegyelmed az, Elia úrfi!

- A bejárati kapu már be volt zárva, a kapus testvér bizonyára az esti imán van. Túl sokáig maradtam a könyvtárban.

- Bizonyára. Legalább eredményes volt?

- Ahogy vesszük, kezdésnek nem rossz. Ritka könyveket keresek, melyeket gróf Württemberg könyvtára számára lemásoltathatnék.

- És talált már valamit, Elia úrfi?

- Feltétlenül. Most viszont nem tudom, hogyan jussak el a szállásra. Tudna segíteni, János testvér?

A szerzetes megértően bólintott. - Hadd fejeződjön be az esti imádság. Látom, didereg. Jöjjön!

Az oszlopos terem hátsó végén alacsony bejárat vezetett az alkimista laboratóriumához.

- Vigyázzon a fejére! - figyelmeztette János testvér, s mindkét kezét Afra vállára tette.

Mély meghajlással léptek be a helyiségbe, s amikor Afra újra felegyenesedett, csodálkozva kérdezte: - De hát az istenért, miért ilyen alacsony a kegyelmed birodalmának bejárata?

- Hogy miért? - az alkimista szerzetes mosolygott. - Mert így mindenki, aki itt belép, kénytelen meghajolni az alkímia vívmányai előtt.

- Ez nagyon eredeti megoldás! - kiáltott Afra, s körbenézett a laboratóriumban. Emlékeiben még mindig Rubaldus cellája élt, ám a lomos helyiség káoszához képest János testvér laboratóriuma szinte sterilnek hatott. Spártai módon volt berendezve, de a számtalan, felirattal ellátott faliszekrény, polc és fiók, s mindenekelőtt a zsúfolt könyvespolcok arra engedtek következtetni, hogy a bencés sokkal alaposabban dolgozik, mint Rubaldus tette.

Egy keskeny, szinte embermagasságú faállványos tükör fölkeltette Afra érdeklődését. Eléje lépett, s elégedetten mustrálta a látványt. Először látta magát életnagyságban, ráadásul mindjárt férfiruhában.

Egy hatszögletű asztalon, az ablaktalan helyiség közepén üvegkád állt, egy méter minden oldala. A kád kétharmadáig vízzel volt megtöltve, az alján valami gusztustalan lény úszott. A kád mellett nyitott Biblia.

János testvér észrevette Afra kíváncsi pillantását, s nem minden büszkeség nélkül így szólt: - Kísérlet, hogy a mi Urunk, Jézus Krisztus bibliai csodáját az alkímia tudományának ismereteivel újra véghezvigyük. Érti, mire gondolok?

- Szót sem én - válaszolta Afra. - Urunk, Jézus Krisztus talán nem vitt véghez csodákat?

- Dehogynem, természetesen. Épp azt próbálom bizonyítani.

Afra közelebb lépett az üvegkádhoz, aztán riadtan visszahőkölt. - Jaj, hiszen ez egy döglött patkány! - kiáltotta, és elfordította a fejét.

- Talán csak nem fél egy döglött patkánytól, mint valami lányka?

- Jaj, dehogy - kapcsolt gyorsan Afra, bár iszonyodott a patkányoktól. - Csak azt kérdem magamtól, mi köze lehet egy döglött patkánynak a mi Urunk, Jézus csodáihoz.

- Bemutathatom, ha érdekli. Bizonyára ismeri Máté evangéliumában azt a helyet, ahol Jézus a Genezáret-tavon jár.

- Igen, természetesen, az egyik csoda, ahogy a Könyvben áll.

- Tévedés. Istennek nincs szüksége csodára, hogy a vízen járjon. Ő képes a vízen járni. De ahogy Máté 14,28-ban áll:

Amikor a tanítványok Jézust látták a vízen járni, megrémültek, és Péter így kiáltott: „Uram, ha Te vagy az, hívj magadhoz a vízbe!" Erre mondta Jézus Péternek, aki, mint ismeretes, nem tudott úszni, mint a legtöbb ember: „Jöjj!" - és Péter jóhiszeműen a vízbe ugrott, és közeledett Jézushoz, anélkül, hogy fulladozott volna. Ez csoda volt. Mert Péternek bizony el kellett volna merülnie a Genezáretben, ahogyan ez a patkány elmerült.

- Bocsásson meg, János testvér, de mi köze a döglött patkánynak Péterhez?

- Figyeljen csak! - az alkimista az egyik szekrényből elővett egy tálkát, melyben valami színtelen por volt. Aztán az üvegkád fölé hajolt, s mereven nézte a döglött patkányt az edény alján. Végül ördögi pillantással így szólt: - A patkány lesüllyedt, mert úgy akartam. De hatalmamban áll, hogy megóvjam a vízbefúlástól.

Mialatt ezt mondta, János testvér benyúlt a tálkába, s a port az üvegkádba szórta. Kezdetben semmi sem történt. De egyszerre csak a döglött patkány elvált az üveg aljától, lassan, valami láthatatlan erő segítségével a felszínre úszott, majd félig kiemelkedett a vízből.

- Ez valódi csoda! - kiáltott Afra izgatottan. - Kegyelmed varázsló!

- Dehogy vagyok varázsló - csillapította az alkimista Afra csodálatát. - Az alkímia csodáját látta. Amit a legtöbb ember csodának vél, igazából csak egy formája valami különös tudásnak. És mivel Isten maga a tudás és a bölcsesség, Ő képes - mint ez az egyszerű példa is mutatja - minden csodára. Ostobaság hát nem hinni a csodákban.

- Akkor kegyelmed biztosan láthatóvá tud tenni olyan írásokat is, amelyek közönséges emberek előtt rejtve maradnak! - mondta Afra szórakozottan.

Az alkimista fölpillantott. - Hogy érti ezt?

- Hallottam ilyesmiről. Állítólag vannak titkosírások, amelyek csodálatos módon eltűnnek, de ha szükséges, éppoly csodálatos módon láthatóvá tehetők.

János testvér bólintott. - Az ilyesfajta titkosírást a leggyakrabban a titkos tudományokhoz sorolják - de igazából csak a hozzá nem értők. A kriptográfia ugyanis nem más, mint az alkímia elemeinek felhasználása ravasz célokra. Csak sarlatánok használják ezt a sötét módszert.

- Többnyire persze nyilván alkimisták - ha szabad megjegyeznem -, közönséges halandóknak ugyanis sejtelmük sincs azokról a vegyszerekről, amelyek ahhoz szükségesek, hogy egy írást eltüntessenek, és aztán szükség szerint újra elővarázsolják.

- Sajnos igaza van, Elia úrfi. Sehol sincs annyi sarlatán, mint az alkimisták között. Lezüllesztik, jövedelmező vásári látványossággá silányítják a tudományt.

- Látványosság vagy tudomány - én el sem tudom képzelni, hogy az ilyesmi működhet - mondta Afra látszólag egykedvűen.

- Pedig higgye el, működik. Holnap megmutathatom kegyelmednek, hogyan jelenik meg hirtelen egy üres pergamenen a korábban rá írt üzenet.

- Tényleg megtenné, János mester?

- Mi sem egyszerűbb. A láthatatlan tinta oldatának receptje minden rendes alkimistának megvan. Ami pedig az *Aqua Prodigii*t illeti, csak egy pofonegyszerű keverék.

- *Aqua Prodigii*t mondott?

- Ez az a szer, amely a titkosírást újra láthatóvá teszi. Semmi boszorkányság, mondom, egy egyszerű recept.

János testvér levett az egyik polcról egy könyvet és kinyitotta.

Afrának elállt a lélegzete, amikor a címet elolvasta: *Alchimia Universalis*. Ugyanaz a könyv, amelyet Dominicus testvér Strasbourgban a kezébe nyomott.

- Holnapra - mondta az alkimista - kész a tinktúra.

- Izgatottan várom - felelte Afra, máris izgatottan.

János testvérnek jólesett, hogy csodálják: - Ha ennyire érdeklődik a tudományom iránt, tudok más kísérleteket is mutatni, csak nem ma. Ugyanis épp egy olyan kísérlettel foglalkozom, amely felkavarja még az olyan sokat látott alkimistát is, mint jómagam.

- Szabadna megtudnom, milyen jellegű a kísérlet?

János testvér elfordult, de azután győzött a hiúság, mely minden emberben, még egy bencésben is benne van, s ünnepélyes hangon így szólt: - Megbízom kegyelmedben: erről senkinek sem beszélhet. Jöjjön!

Egy faliszekrényhez vezette Afrát - az ajtaja valójában bejárat volt, egy kicsi, négyzet alakú helyiségbe vezetett. Amikor a szerzetes a falakon lévő olajlámpákat meggyújtotta, Afra az alkimista felszerelések tömegét pillantotta meg: agyagedényeket latin feliratokkal, furcsa alakú üveglombikokat és harsány színű folyadékokkal teli üvegcsöveket. Ez a kamra már inkább hasonlított az alkimista Rubaldus kamrájához. Félelmetes helynek tűnt.

Amikor János testvér Afra riadt pillantását észrevette, karját rátette a lány karjára és fura vágyódással nézett rá.

Afra már-már viszonozta a jóleső érintést, amikor észbe kapott... várjunk csak... Hiszen most ő is „férfi", János testvér meg szerzetes. Egyébként már a kolostorba vezető úton is feltűnő volt, ahogy bámult rá. Nem mintha ellenszenves lett volna neki, de ebben a helyzetben muszáj volt leállítania a bencést. Afra finoman, de határozottan arrébb húzódott. János testvér megriadt, leginkább talán saját magától, s aztán, erőltetett nyugalommal megjegyezte: - Nos, elég lemondással jár, ha egy szerzetes a bölcsek kövének keresésére adja magát. És én - bizalmasan mondom - közel vagyok hozzá, hogy megtaláljam.

A bölcsek köve... Afra már sokszor hallott róla. De soha senki, még az apja sem tudta neki elmagyarázni, mi is az. - Hogyan képzelje el egy alkímiában járatlan keresztény a bölcsek kövét?

János testvér fölhúzta a szemöldökét, és fölényesen mosolygott. - A bölcsek köve minden valószínűség szerint egyáltalán nem kő, nem is drágakő, sokkal inkább por, melynek segítségével közönséges elemek, mint a réz, vas vagy higany, arannyá változtathatók. A lényeg, hogy aki a bölcsek kövét megtalálja, az a legnagyobb gazdagsághoz jut.

- És valóban ez a célja, János testvér? Rosszul tudom, hogy a Szent Benedek-rend szabályai között a szegénység parancsa minden más parancsnál erősebb?

- Ez bizony így igaz, Elia úrfi. De én a kísérleteket nem azért folytatom, hogy meggazdagodjak: engem csak a kísérlet érdekel. De azért az is igaz - kissé szégyenlősen mosolygott maga elé -, egy szerény vagyon nem jönne épp rosszul Monte Cassino szegény bencéseinek.

- És kegyelmed valóban nyomon van?

- A könyvtárunkban nemrég a kezembe került egy könyv másolata, amit egy Ferences-rendi szerzetes, alkimista száz évvel ezelőtt a francia Aurillac konventjében fogalmazott meg. A címe: *De confiditione veri lapidis*. Kíváncsivá tett, bár én Jean de Rupecissáról, ez a szerző szerzetes neve, még sohasem hallottam. Maurus testvér, a könyvtáros, aki Monte Cassino legbölcsebb elméi közé tartozik, csak annyit tudott, hogy az alkimista felfedezései miatt összeütközésbe került a pápával. Írásait betiltották, és Rupecissa testvért, mint eretneket, Avignonban megégették.

- Tehát eretnek írásokból dolgozik, János testvér?

Az alkimista megvető pillantást vetett Afrára, azután kihúzott egy fiókból egy elnyűtt könyvecskét. Olyan kicsi volt, hogy akár egy ruhaujjban el lehetett rejteni. A pergamen kötése hullámos volt, mintha megszenvedte volna a tartalom súlyát. Ekkor zaj hallatszott a laboratóriumból, ajtócsukódás. Az alkimista kiment, hogy megnézze, mi az, azután visszatért. Mivel semmi gyanúsat nem talált, fölnyitotta a franciskánus szerzetes könyvecskéjét.

- Ennek a könyvnek minden sorát olvastam, de egyetlen eretnek gondolatot sem találtam benne. Viszont a 144. oldalon mindenféle elméleti fejtegetések mellett, a bölcsek kövéről a következő bejegyzés található: „Az antimon érc merev anyagát őröljük finom porrá. Desztillált ecetbe szórjuk a port, és várjunk, amíg az ecet pirosra színeződik. Szűrjük le, és ismételjük az eljárást, míg az ecet el nem színeződik. Végül desztilláljuk ismét a telített ecetet. Ekkor a lombik nyakán nagy csodát láthatunk: a világos antimonérc vérvörös cseppjei mint ezer erecske folynak össze. Ami lefolyik, őrizzük meg gondosan, mert ez az anyag a világ semmilyen kincséhez nem mérhető. Ez a vörös kvintesszencia."

- És elvégezte már a kísérletet?

- Nem. De ma, Isten segítségével megvalósulhat a mű.

- Akkor minden jót kívánok kegyelmednek, János testvér. Ha előtte még segítene nekem, hogy eltűnhessek.

A bencés végigsimította az arcát, és így szólt: - A kolostor kapuját ma már nem nyitják ki. De van egy csodakulcsom, amely minden ajtót kinyit. Csak senkinek sem szabad észrevennie minket.

- Ha megbízik bennem - jegyezte meg Afra pajkosan -, odaadhatja nekem is azt a kulcsot, kegyelmed pedig nyugodtan végezheti a kísérleteit. Holnap majd visszahozom.

Az alkimistának tetszett az ajánlat. Készségesen átadta a kulcsot, amely csak a felső gyűrűs résznél hasonlított egy közönséges kulcsra. Ahol a normál kulcs tolla van, ott ebből erős vas-szálak álltak ki.

Afra már egész jól eligazodott. Ám amikor a keresztfolyosóhoz ért, amely egyenesen a kolostor bejáratához vezetett, máshogy döntött. Ismét fölment a csigalépcsőn, s a könyvtár felé indult. Kicsit hallgatózott az ajtónál, majd amikor semmi gyanús neszt nem hallott, a csodakulcsot a kulcslyukba dugta, és elfordította. Csikorgott, mintha homokot szórtak volna a zárba, ám egy kattanással szabad lett a bejárás.

Afra szilárdan elhatározta, ha hajnalig tart is, ezen az éjszakán végre megtalálja a könyvet a pergamennel - de hol is kezdje a keresést?

Első, inkább véletlenszerű kutatásai eredménytelenek maradtak, mert úgy érezte, figyelik. Ha meg is találta volna a *Compendium theologicae veritatis*t, fényes nappal lehetetlen lett volna feltűnés nélkül kivinni.

Még mindig eszébe jutott olykor, vajon miért tagadta le a könyvtáros Melbrüge felbukkanását. Elvileg sem Maurus testvér, sem Melbrüge nem tudhattak a pergamenről. Mivégre hát a titkolózás?

A könyv megtalálása nem csupán azért volt emberfeletti vállalkozás, mert a Monte Cassinó-i könyvtár hatalmas veszteségei ellenére még mindig a nyugati világ legnagyobb könyvtára volt. A keresés mindenekelőtt azért volt nehéz, mert a teológiai részleg, amely másutt legfeljebb az állomány egyharmadát tette ki, Monte Cassinóban kilenctizedet foglalt el. Ráadásul a könyv szerzőjét sem ismerte. Mindez pedig azt jelentette, hogy hetvenezer könyv között kellett megtalálnia egyet.

Mialatt Afra lámpásával a porlepte könyvespolcokat megvilágította, egyre halványabban reménykedett benne, hogy a tudománynak ebben a káoszában valaha is szerencséje lesz. Ám ekkor egy egymásra rakott könyvekből álló toronyra lett figyelmes, mely épp a derekáig ért. A bástya valamiért felkeltette a kíváncsiságát.

Közelebb lépve úgy látta, hogy a láthatóan kapkodva felhalmozott könyvek valamit rejtenek. Az építmény megdöbbentő módon emlékeztetett Dominikus testvér tornyaira, aki Strasbourgban, a dominikánusoknál könyvekkel falazta körbe magát.

Egy pillanatig habozott, aztán elkezdte lebontani a legfelső könyvsort, majd a másodikat. Az építményben a könyvek minden kivehető rendszer híján, válogatás nélkül voltak egymásra halmozva.

Amikor a harmadik sort eltávolította, egy kerek fedő bukkant elő. Egy fahordó felső része lehetett. Az arca kipirult, hideg verítéket érzett a nyakán. Amikor a fedélen egy beégetett jelet is felfedezett, a pajzsot, széles csíkkal balról fölfelé, jobbról lefelé, vagyis a strasbourgi címert, már alig kételkedett: megtalálta, amit keresett.

A pergamen! - lüktette a vér a homlokán. A pergamen! Afra úgy hitte, célhoz érkezett. Amikor azonban leemelte a fedelet, és bevilágított a hordóba, csalódottan hőkölt vissza: üres volt.

A tehetetlen düh könnyei gyűltek a szemébe. Úgy érezte, minden erő kiszállt belőle, arcát a kezébe temette. Csalódás és csüggedés lett úrrá rajta. Veszített.

Ebben a pillanatban azonban hangokat hallott, mintha egy ajtó nyílt volna valahol. A zaj azonban a másik irányból jött, semmiképp sem attól az ajtótól, mely a kolostorból a könyvtárba vezetett, ezért először nem is tulajdonított jelentőséget a hangnak. Maga is látta már, hogy a kolostorokban titokzatos csövek vannak, melyek a zajokat továbbítják. Ám ekkor lépteket hallott. Ahonnan azok jönnek, ott lennie kell egy másik ajtónak.

Afra sietve rendbe rakta a könyvoszlopot, és eloltotta a lámpát. Visszaosont a bejárat irányába, melyen keresztül a könyvtárba jött. Nesztelenül zárta be maga mögött az ajtót a csodakulcs segítségével, és tapogatózva lejutott a sötétben a kolostor bejáratához. A kulcs segítségével végre kijutott a szabadba.

Az éjszaka hideg és párás volt. A zarándokház felé menet Afrának borsódzott a háta. De nem a hideg miatt: az izgalomtól reszketett. Ha a könyvet a pergamennel egyelőre nem is találta meg, a strasbourgi címeres hordó volt a bizonyítéka, hogy Gereon Melbrüge teljesítette küldetését.

A kamrájába érve rögtön észrevette, hogy turkáltak a csomagjában. A falba tudta volna verni a fejét, amiért női ruhákat hagyott a batyujában. Hiába próbált elaludni, a kolostor könyvtárában átélt éjszakai élmények jártak a fejében. No meg az, ki lehetett, s vajon mi a szándéka annak, aki a csomagját szétdúlta.

Másnap reggel Afra ellátta a lovát, mielőtt bőséges reggelijét elköltötte. Sűrű zabkása volt szalonnával és tojásrántottával, kenyér, sajt és aludttej. Erőtlennek érezte magát, az utóbbi napokban alig evett valamit.

Elcsodálkozott, hogy Athanasius testvér nem is kérdezi meg, miért maradt ki olyan sokáig. A barátnak pontosan tudnia kellett azt is, hogy a kolostor az esti ima előtt bezárja kapuját, s a szent hegyen éjszaka nem nagyon van lehetőség másutt tartózkodni.

Evés közben végig érezte, hogy Athanasius testvér figyeli. Időről időre benézett a nyitott ajtón, mely a konyhába vezetett, mintha csak meg akarná nézni, rendben mennek-e a dolgok. Amikor azonban a pillantásuk találkozott, busa feje egy szempillantás alatt eltűnt az ajtónyílásban.

Az otthonban különös feszültség uralkodott, Afra nem sejtette, mi lehet az oka. Amikor a szerzetes feje ismét feltűnt az ajtóban, Afra magához hívta. Zekéje alól erszényt húzott elő, kivett belőle két ezüstpénzt, az asztalra dobta, úgy, hogy összecsendültek.

- Most már nem kell félnie, hogy megszököm, mielőtt fizetnék! - kiáltotta Afra szemrehányóan. - Ez talán elég lesz fizetségnek!

A szállás vezetője ráharapott az egyik pénzre, hogy ellenőrizze, valódi-e. Aztán mély meghajlással válaszolta: - Uram, ez több, mint az ellátás és a szállás tíz napra. Nálunk nem szokás előre fizetni.

- Én mégis azt teszem, amint látja. A bizalmatlansága megőrjít.

- Nem a pénz miatt van - válaszolta a barát, és gyanakodva pislogott körbe, nem hallgatózik-e valaki, noha nem is volt más vendég a söntésben.

Végül Athanasius testvér szaggatottan beszélni kezdett: - A Monte Cassinó-i szerzetesek már rég éhen haltak volna, ha nem engedjük meg sok évvel ezelőtt, hogy a minoriták a kolostorunkba bejárhassanak. Mezítláb, saruban jöttek, kapucnis gyapjúcsuhában. Az ember megsajnálta volna őket, ha nem lett volna ott a pénz, amelyből hihetetlen mennyiség volt a birtokukban. Vezetőjük - tudatosan nem mondok apátot vagy gvardiánt, ahogyan egy szerzetes közösség vezetőjének kijárna -, szóval a vezetőjük megígérte, hogy újjáépítik Monte Cassinót, s azon felül évenként száz aranydukáttal támogatnak bennünket. Ez elég volt rendünk fenntartásához, amihez a római pápa rég nem járult hozzá. Ahogy azonban megegyeztünk, az idegen szerzetesek magatartása egycsapásra megváltozott. Alázatosság helyett a gőg és a bűn költözött a kolostorba. Először megosztoztunk a berendezésen úgy, hogy mindenki mindenhez hozzáférhetett. Egy nap aztán falat kezdtek építeni, keresztül-kasul a mi apátságunkon. Befalazták az ajtókat, vizet húztak a kolostor egyetlen kútjából. Csak a félig összedőlt bazilikával nem foglalkoztak. Akkor már tudtuk, hogy az ördög küldte őket.

- Miért nem dobták egyszerűen ki őket? - kérdezte Afra elgondolkozva.

- Hát ezt könnyű mondani - válaszolta Athanasius testvér. - Akkor már nem volt semmi ingóságunk és földterületünk. És nem akartunk éhen halni, szűkös alamizsnából élni, amit nyáridőben a zarándokok adnak. A gazdagok nem zarándokolnak Szent Benedek sírjához, aki tudvalevően a szegénységet prédikálta. A szegények alamizsnája pedig arra való, hogy előbb jussunk az égi birodalomba, mint az Úrnak, a mi Istenünknek tetszik. A pápától semmi segítséget nem várhatunk, mert hivatalosan feloszlatták a kolostorunkat. János pápa vonakodott, hogy a bencés szerzetesek megmaradt, maroknyi csapata élére apátot nevezzen ki. Ki vagyunk szolgáltatva a fal túloldalán élő parazitáknak, s abból élünk, amit ők juttatnak nekünk. Ráadásul megpróbálnak hitszegő módon éket verni közénk, s egyeseket átcsábítani a mi közösségünkből.

Az utolsó szavakat már könnyes szemmel mondta Athanasius testvér. Végül bezárta a konyhaajtót, amely még mindig nyitva állt. Amikor visszatért, egy darabig a semmibe meredt. Aztán így folytatta: - Azóta uralkodott el köztünk, testvérek között a széthúzás és bizalmatlanság. Elgondolhatja, hogy ez a Szent Benedek-rendi szabályok paródiája. Mindenki úgy néz a másikra, mint az álszerzetesek beszervezett hívére. És a gyanú nem is megalapozatlan. Vannak testvéreink, akik eltűnnek éjszakára: biztosak vagyunk benne, hogy a másik oldalon állnak. Bizonyítani persze nem tudjuk. Van azonban egy közös pont a kolostorban: a könyvtár.

- A könyvtár? - Afra felkapta a fejét.

- A könyvtár az egyetlen, amit nem osztottak meg. Évszázadokra elég munka lenne, hogy minden könyvet lemásoljanak, ami a könyvtárban van. S mert a bölcsesség és tanulás náluk ugyanazt a szerepet játssza, mint nálunk, bencéseknél, megegyeztünk a könyvtár közös használatában: az egyik félé a nappal, a másiké az éjszaka.

- Hagyja, hogy kitaláljam - szakította félbe Afra Athanasius testvért. - A bencés szerzetesek nappal végzik a könyvtári munkát, a csalárd barátok éjszaka.

- Talált, Elia úrfi. Az első imától az estiig a bencéseké a bölcsesség és a tudás, az esti imától hajnalig az övék. Van egy ajtó a könyvtárban, mely egyébként az egyetlen összeköttetést jelenti a két fél között: az alkimistánk műve. Kegyelmed alighanem már megismerte őt.

- János testvér?

- Pontosan. Feltalált egy csodás szerkezetet, mely lehetővé teszi, hogy a dupla ajtóból az egyik csak akkor legyen nyitható, ha a másik zárva van. Hacsak nincs az embernél...

- Micsoda?

- János testvérnek van egy csodakulcsa, a clavis mirabilis. Ennek segítségével - állítja ő - minden ajtó átjárható. Néhányszor már bebizonyította, igaz, hogy a csodakulcsot még senki sem látta. Mint minden alkimista, ő is eléggé furcsa szerzet; nem igazán bízik senkiben.

- Én megértem - jegyezte meg Afra elgondolkodva. - Az a benyomásom, hogy a könyvtáros testvér és az alkimista nem nagyon kedvelik egymást.

A barát felhúzta a vállát, mintha e megállapítás nem érdekelné különösebben, majd azt felelte: - Ezen nem kell csodálkoznia: Maurus testvér teológus, a bölcselet és a tudomány elkötelezett híve. János testvér viszont az alkímia követője, olyan tudományé, amely megpróbálja a természetfölöttit természeti törvényekkel magyarázni. Nem csoda hát, ha lenézik egymást, mint a pápák Rómában és Avignonban. Egyébként bocsásson meg, ha netán bizalmatlan voltam kegyelmeddel szemben, talán most már jobban érti a viselkedésem.

- Ez még nem ok arra, hogy a csomagomban turkáljon!

- Hogy feltételez rólam ilyesmit, Elia úrfi?

- Tegnap, amikor visszajöttem, észrevettem, hogy kutattak a holmimban.

- Szent Benedekre és erényes testvérére, Skolasztikára mondom, soha nem ragadtatnám magam ilyen szégyenletes dologra! - Athanasius testvér becsületes arccal nézett rá, nehéz lett volna nem hinni neki.

Vallomása után a barát arcáról eltűnt a bizalmatlanság. Még egy kesernyés mosolyt is megkockáztatott, miközben Afrát arra kérte, senkinek ne beszéljen a dologról.

Afra megígérte, de korántsem volt bizonyos benne, hihet-e Athanasius testvérnek. Kinek higgyen egyáltalán ebben a félelmetes kolostorban, mely a hegy csúcsán csak látszólag volt közelebb az éghez, mint az alvilág gonosz hatalmaihoz? Valójában - gondolta - a szent hegyre az ördög fészkelte be magát.

Ha ezek a dolgok kuszának tűntek is, egy dolgot már pontosan tudott: Monte Cassino kolostorában titokzatos dolgok zajlanak, és maradni nem veszélytelen. De hagyna mindent elveszni, amikor már olyan közel van a pergamenhez? Most már meg kell találnia, kerül, amibe kerül.

Reggeli után újra a kolostorhoz ment, ahol a portás - Cerberus - lenézően mérte végig, mielőtt beengedte. Afra még mindig magánál tartotta a csodakulcsot, amit az alkimista szerzetestől kapott kölcsön. Bár rendkívül nagy szolgálatot tett neki, a *clavis mirabilis*től mielőbb meg akart szabadulni. Ezért mindjárt reggel felkereste János testvért a szobájában. És bár határozottan melegebb volt, mint előző nap, újra rájött az a rejtélyes didergés, mintha a tél goromba legénye rázta volna.

A laboratórium ajtaja résnyire nyitva állt. Bátortalan kiáltására nem jött válasz.

- János testvér! - ismételte hangosabban, de csak a kongó visszhang válaszolt. Végül belépett.

Mint előző este, a fali lámpák varázsos, puha fénybe vonták a laboratóriumot. Akár előző este, amikor először járt itt, most is kínos rend uralkodott. Úgy tűnt, minden a meghatározott helyén van.

Afra már vissza akart fordulni, amikor tekintete a keskeny ajtóra esett, mely a kis kamrába vezetett, amelyben János testvér a bölcsek kövével való kísérleteiről beszélt neki.

- János testvér! - kiáltotta Afra újra. Aztán belökte az ajtót.

A kamrában sötét volt. A laboratóriumból érkező gyenge fénysugár egy kis palackot és egy darab papírt világított meg az asztalon.

Valami hirtelen sugallatnak engedelmeskedve néhány lépést hátrált. A laboratóriumban levett egy olajlámpát a falról, s bevilágított a kamrába. Megrémült.

- János testvér! - kiáltott Afra megszeppenve.

A szoba sötétjéből lassan előtűnt az alkimista alakja. Görnyedten gubbasztott az asztalánál, feje a karján nyugodott. Aludt.

- A nap már magasan az égen jár, s kegyelmed még mindig alszik?! Vagy már újra? Ébresztő!

Afra megrázta János testvér vállát, és amikor nem reagált, oldalra fordította karjába rejtett fejét. Csak nehezen ment, de amikor meglátta az arcát, csaknem feketére színeződött ajkait, már tudta, hogy valami szörnyűségnek kellett történnie.

Félénken tette ujját az alkimista halántékára. - János testvér - suttogta olyan halkan, mintha nem akarná megzavarni az álmát. Igazából már semmi kétsége nem volt: János testvér meghalt.

Afra már gyakran szembesült a halállal. Maga a halál nem borzasztotta. A váratlantól, a megmagyarázhatatlantól viszont a hideg futkosott a hátán. Bár a szerzetest csak három napja ismerte, s csak keveset tudott róla, halála mégis úgy felzaklatta, hogy reszketett.

Amikor eszébe jutott, hogy valaki ott találhatja a halott alkimista mellett, még nyugtalanabb lett. Csak el innen! - suhant át az agyán. Űzött vadként rohant ki a kis kamrából a laboratóriumon át, s már épp be akarta zárni az ajtót, amikor újabb gondolata támadt: a papír az asztalon.

Gondolkodás nélkül ment vissza a szobácskába, magához vette az üres lapot, meg a kémcsövet is, melyen ez a felirat állt: *Aq. Prod.* Épp a kijárat felé fordult, amikor valami keményre taposott rá. Roppant a lába alatt. Lehajolt, és megnézte mi az: egy kis üvegfiola alja volt, hasonló ahhoz a méregkapszulához, amit a renegátok maguknál hordtak.

Afra zavartan pillantott a halott alkimistára. Tágra nyitott szemei épp arra a helyre irányultak, ahol az imént a lap feküdt. A halott üveges tekintetét nem állhatta tovább. Kiáltani akart, de a hang a torkán akadt. Nagyot nyelt.

Hátrálva hagyta el a szobát, mintha attól tartott volna, János testvér fölkel, és visszakéri a papírt meg az üveget. Úgy érezte, mindjárt megfullad, levegő után kapkodott. Fejvesztve rohant föl a szűk csigalépcsőn. Amikor a keresztfolyosóhoz ért, megállt. A kapkodás a vesztét okozhatja.

A legrosszabb, ami történhet, hogy valakinek váratlanul a karjába fut. A romos keresztfolyosó egyik oszlopához támaszkodva megállt pár pillanatra. Legszívesebben levegővé vált volna. Azt viszont nem lehet: hova hát?

A kulcs még mindig nála volt, s az - János testvér megmondta - az apátság minden ajtaját nyitja. Tanácstalanul ment a felső emeletre, ahol a könyvtár bejárata volt. Ahelyett azonban, hogy balra fordult volna, jobbra ment. Sejtelme sem volt, hová vezet a folyosó. Ha itt találkozik valakivel - gondolta -, legalább nem gyanúsíthatják azzal, hogy valami köze van János testvér halálához.

Az aprócska ablakok, melyeken legfeljebb a fejét dughatta ki az ember, halvány világítást adtak a folyosónak. Jobbra ajtók, alig tízlépésnyire egymástól, hosszú sorban. Az ajtógerendák fölött a csupasz falra tűzve rövidítések a Szentírásból: „Jeremiás 8,1", „4. Zsoltár 104,1", vagy „Máté 6,31" - fogalma sem volt, mit jelenthetnek ott. Nyilván ezek lehettek a szerzetesek cellái. A legtöbb elhagyottnak tűnt. Néhány ajtó nyitva állt: por és pókháló lepte be a szegényes berendezést, amely általában egy állópultból állt, a Szentírás tanulmányozásához, azonkívül egy imazsámoly és egy priccs tartozott a bútorzathoz.

Belépett a fojtogatóan szűk cellák egyikébe, és bezárta maga mögött az ajtót. Az írópulton kiteregette az üres papírt, amit a halott alkimista mellett talált. Azután előhúzta a kémcsövet a zekéjéből.

Az világos volt, hogy a felirata, az *Aq. Prod.* nem jelenthet mást, mint *Aqua Prodigii*: ez volt hát a tinktúra, amellyel minden titkosírást láthatóvá lehet tenni.

Az ajtón egy kopott szerzetesruha köpenye lógott. Afra megnedvesített egy csíkot a fekete anyagból a színtelen, vízszerű folyadékkal. Az írópultra óvatosan kiterítette a papírt. Azután dörzsölgetni kezdte az üres papírt a rongydarabbal, míg a nedvesség hatására lassan hullámosodni kezdett.

Ökölbe szorított kézzel meredt a duzzadó papírra. Nem tudta, mi történhetett János testvérrel, de a körülmények megerősítették meggyőződését, hogy az alkimista a papíron üzenetet hagyott, és nem akarta, hogy bárki elolvashassa.

Lázasan, szinte könyörögve siklott tekintete a lap fölött ide-oda, de azon - bár közben okkersárgára színeződött - egy árva betű se akart előtűnni. Az alkimista Rubaldus esetére

visszaemlékezve Afra tudta, hogy az eljárás türelmet igényel. Azt hitte, csak a képzelete játszik vele, amikor az okkersárga papírból finom vízszintes vonalak tűntek elő, kezdetben mint az árnyék, csak nehezen kivehetően, később azonban viharos gyorsasággal.

Az első sorokban kicsi, egymáshoz préselt betűket olvasott Afra, mintha minél többet akartak volna a lapra írni: *„In nomine Patris et Filii el Spiritus Sancti."*

Mint égi jel, egy napsugár épp a titokzatos papírra világított az aprócska ablakon keresztül. A durva ablakkereszt a fényt négy, a kavargó porszemektől csillogó sugárra bontotta. Afra valósággal falta a sorokat:

„Én, János testvér, Szent Benedek rendjéből, tudom, hogy csak egyetlen halandó van abban a helyzetben, hogy ezeket az utolsó soraimat olvassa, kegyelmed, Elia úrfi. Vagy inkább azt mondjam, Gysela Kuchlerin? Igen, ismerem a titkát. Nem olyan rég hagytam el a valóságos világot, hogy ne tudnám, hogyan mozog egy asszony. S ha szükségem lett volna további bizonyítékra kezdeti gyanakvásomhoz, a laboratóriumban lévő tükör azt is megadta. Nincs férfi, aki úgy nézné meg magát a tükörben, mint kegyelmed: akkor már tudtam, hogy csak nő lehet. Igazából tehát akár meg is spórolhattam volna magamnak csomagjának közelebbi vizsgálatát a menedékházban, aminek során női ruhákon kívül egy úti dokumentumot is találtam, Gysela Kuchlerin nevére kiállítva."

Afrának elakadt a lélegzete. Az alkimista szerzetes magyarázata teljesen elfogadható volt. De a Szent Szűzre, miért ölte meg magát?

Mutatóujjával követve a sorokat, Afra félhangosan olvasott, mintha az Ótestamentumot idézné: *„Kavarogtak a fejemben a gondolatok, amikor megmutattam kegyednek a laboratóriumot. Érdekes módon az érdeklődése nem az emberiség nagy álma, a bölcsek köve felfedezésének szólt. Nem, kegyed sokkal inkább szeretett volna mindent tudni a legócskább parasztvakító trükkről, amellyel csak az alkímia foglalkozik. Amint épp most láthatja, csak pár csepp egyszerű tinktúrára van szükség, s egy eltűnt írás újra látható lesz. Ami látszólag hirtelen összekapcsolódott, annak azért volt egy előtörténete: egy bizonyos Gereon Melbrüge, strasbourgi kereskedő néhány nappal ezelőtt hozott nekünk egy hordónyi könyvet. Olyan könyvek másolatait, amelyek már nincsenek meg Monte Cassino könyvtárában. Tudnia kell, hogy én majdnem minden új könyvet elolvasok, ami a szent hegyre kerül: mivel az alkímia összegzése minden tudománynak. Maurus testvér gyanakvó tekintetétől kísérve tehát szemügyre vettem ezeket a könyveket is, mielőtt a könyvtár átláthatatlan erdejében eltűntek volna. Egy könyvet különösen érdekesnek találtam, a címe: Compendium theologicae veritatis."*

Afra azt hitte, eszét veszti. Forgott vele a világ, mindkét kezével az írópultba kapaszkodott. János testvér felfedezte a könyvet a pergamennel! De vajon megtalálta-e az elrejtett üzenetet is?

János testvér levelének további sorai erre is megadták a választ. Lázasan olvasta: *„Nem a könyv tartalma tett kíváncsivá - túl száraznak és jelentéktelennek tűnt -, hanem egy összehajtott, látszólag üres pergamen ébresztette fel bennem a kutatószellemet. Akinek az írott szó nem idegen, ismeri a pergamen különlegességét, az jól tudja, hogy az írásművészet elleni bűn lenne egy értékes, kikészített bárány- vagy kecskebőrt éveken keresztül parlagon hevertetni egy könyvben. Én inkább arra gondoltam, ami egy alkimistának rögtön eszébe jut: a pergamen talán valami titkos üzenetet hordoz. A dolog további menetét talán nem kell kegyelmednek elmagyaráznom. Biztos, hogy most épp ugyanazt a tinktúrát használja, máskülönben nem tudná ezeket a sorokat olvasni."*

Mintha nehéz kő nyomta volna a mellét. Afra fölegyenesedett, és levegő után kapkodott. Úgy érezte, hogy az írás máris eltűnőben van. Az alkimista apró betűit egyszerűen nem lehetett gyorsabban olvasni.

„Nagyot néztem, és dobogó szívvel vettem tudomásul hittestvérem, Johannes Andreas Xenophilus levelét, amelyet az Úr 870. évében lelkiismeret-furdalásától kínozva írt le ebben a kolostorban. Emellett - őszintén állítom - egy világ omlott össze bennem, az én világom. A Johannes Andreas által a CONSTITUTUM CONSTANTINI-ben említett tények ismeretében nem akarok tovább élni. Isten, az Úr bocsássa meg nekem és kegyelmezzen lelkemnek. Ámen.

Utóirat: Meggyőződésem, hogy kegyelmednek tudomása van a pergamen jelentőségéről. Máskülönben aligha utazott volna ilyen messze, hogy megszerezze. Hogy hogyan juthat a veszélyes dokumentum birtokába? Ennek titkát magammal viszem a sírba.

Utó-utóirat: A pergament mégis visszatettem a Compendium theologicae veritatisba. Nem a könyvtárban találja, ahová tulajdonképpen - életveszélyes béltartalma nélkül - tartozna, hanem a laboratóriumban, felülről a harmadik polcon, az első sorban. Legyen nyugodt, felfedezésemről senkinek egy szót sem szóltam. Ámen."

Az utolsó szavakat alig lehetett kibetűzni. Az alkimista írása egyre zaklatottabb lett, másrészt pedig a kézírás már annyira elhalványodott, hogy Afra alig tudta felismerni a betűket.

Mi lehetett - zakatolt a fejében -, amit oly elviselhetetlennek talált, hogy inkább a halált választotta? Alighanem ugyanaz, ami a pápát és a hitehagyottak páholyát hajtotta, hogy hatalmukat és befolyásukat felhasználva megszerezzék a pergament.

A cédulát gyorsan tenyerébe hajtogatta, s eltüntette a belső zsebében. Aztán végigrohant a folyosón, le a lépcsőn, a keresztfolyosóhoz. Két szerzetes elől, akik magukba mélyedve, egyszerre lépve, kezüket a kámzsa ujjába dugva föl-alá járkáltak, Afra egy oszlop mögé bújt. Lábujjhegyen osont a lejárathoz, mely a laboratóriumhoz vezetett.

Harmadik polc, első sor! Az alkimista útmutatója egyértelmű volt. Afrának ágaskodnia kellett, hogy elérje a könyvet. Amikor végre a kezében tartotta, az ujjai remegtek, mint a nyárfalevél. A hátsó borítónál nyitotta ki, és ott volt: a pergamen!

Afra kivette, és elrejtette a zekéjébe. A könyvet visszatette a helyére.

János testvér! Még egyszer látni akarta. Nesztelenül az ajtóhoz ment, amely a kísérletező kamrába vezetett.

János testvér? A holttest eltűnt. Minden más ugyanúgy volt, mint az előbb. A halott alkimistának viszont nyoma sem volt.

Hirtelen páni félelem fogta el. Kirohant a kamrából, át a laboratóriumon, gyorsan fel a csigalépcsőn. A keresztfolyosóról már eltűnt a két szerzetes. Csend volt. Csak a szél járt halkan az öreg falak között.

Hogy gyanút ne keltsen, aznap még folytatta a „munkát" a könyvtárban. Alig várta, hogy Maurus testvér röviddel az esti imádság előtt meghúzza a könyvtár-harangot és nógassa.

Az otthonba új vendégek érkeztek. Egy szakállas férfi felnőtt fiával, aki a hajviseletig bezárólag - leszámítva, hogy az apjáé hófehér volt - szakasztott az apja volt. Mindketten Firenzéből érkeztek, és Szicíliába tartottak.

A közös étkezésnél Afra szóba elegyedett velük. Az apa, aki nem fukarkodott a szóval, elmondta, egy teljes napot vesztettek, mert a pápai testőrség útközben őrizetbe vette őket. Őszentsége - s itt az öreg csúfondárosan meghajolt - ezer kardinálissal, püspökökkel, prépostokkal, közönséges papokkal és apácákkal útnak eredt az Alpok északi részén fekvő Konstanz felé, ahová zsinatot hívott össze. Hogy XXIII. János kíséretével gyorsabban haladhasson, teljesen lezárták az utakat. Még azt is megtiltották, hogy az emberek az út szélén álljanak, mialatt a pápai menet elhalad.

Amikor idáig ért, az öreg megvetően kiköpött, s eldörzsölte a lábával. Szerencsére elég hamar belefáradt a beszédbe, az ifjúnak meg fejébe szállt a bor. Váratlanul mindketten felálltak, és köszönés nélkül visszahúzódtak a kamrájukba.

Szokásához híven Athanasius testvér most is fülelt az egyoldalú társalgásra. Alig tűntek el a firenzeiek, máris Afra asztalához ült.

- Fáradtnak látszik, uram. Így igénybe veszi a könyvek tanulmányozása?

Afra, aki csak fél füllel figyelt a barát szavaira, szórakozottan bólintott. Gondolatban még a halott János testvérnél járt, és titokzatos búcsúlevelére gondolt, amit a pergamennel együtt ruhájában rejtett el.

- Hallotta, hogy János pápa zsinatot hívott össze?

- Hallottam, Athanasius testvér. És épp Németországban. Mit jelenthet ez?

A barát vállat vont, és egy korsóból bort töltött két kehelybe. Az egyiket Afra elé tolta. - A pápának - kezdte - jogában áll zsinatot egybehívni a világ bármely pontjára. De természetesen a helyszínt sohasem véletlenül választják meg: oda mennek, ahol az a gond van, ami miatt össze kell gyűlniük.

- És akkor miért épp Konstanz?

- Nyilván van Németországban valami égető kérdés, amely a római egyházat nehéz feladat elé állítja. Furcsa...

- Mi furcsa, Athanasius testvér?

- Egy testvérünk néhány héttel ezelőtt tért vissza Pisából, és már akkor említette, hogy XXIII. János zsinatot hívott össze. Itáliában, mondta, mindenki erről beszél. A valódi okot ott is csak találgatták. Hivatalosan két napirendi pontja van a zsinatnak: Az egyházszakadás felszámolása - amint kegyelmed is tudja, az anyaszentegyház jelenleg Isten három földi helytartójával ajándékoz meg bennünket egyszerre.

- Hallottam már erről. És a második téma?

- Felvilágosult korunk egy sajnálatos jelensége. Prágában van egy alávaló eretnek, méghozzá teológus, az ottani egyetem rektora. A neve Husz. Husz János. Az egyház és a kolostorok gazdagsága ellen prédikál, mintha nem lennénk már épp elég szegények. Az emberek meg követik, mint patkányfogót a patkányok.

- De hát az egyház mérhetetlen gazdagsága tény, és nem minden kolostor szűkölködik annyira, mint Monte Cassino. A kegyelmetek kolostora is megélt már jobb időket.

- Ez bizony igaz - válaszolt Athanasius testvér elgondolkozva -, ez bizony igaz. A pápa mindenesetre néhány évvel ezelőtt kiátkozta Husz Jánost abban a reményben, hogy így mindent elrendeztek. Ezzel azonban épp az ellenkezőjét érte el: azóta csak még inkább szívják magukba a tanait. A csehek már azon vannak, hogy leváljanak a Szent Római Egyházról.

- De ha ez a Husz és a tanítása olyan nagy jelentőségű a római egyház számára, miért nem Prágába hívták össze a zsinatot?

- Hát épp ez a furcsa! - Athanasius testvér újra bort töltött. - Senki sem tudja megmagyarázni, miért éppen Konstanzban van a zsinat - a szerzetes nagyot húzott a borból és a semmibe meredt, mintha a magyarázat valahol ott lapulna.

Afra a beszélgetés alatt sem tudott szabadulni a kérdéstől, vajon mi történt János testvérrel, hová tűnhetett a holtteste, de erről nem mert beszélni az atyával. Terve mindenesetre készen állt: másnap kora reggel elhagyja Monte Cassino kolostorát, és a pergamennel útra kél.

Amikor az asztaltól felállt, a szerzetes megragadta a kabátujját. - Valamit muszáj elmondanom kegyelmednek - mondta akadozó nyelvvel. Afra arcába egy részeg bámult, fénylő szemekkel. - Ugye ismeri János testvért, az alkimistát?!

- Igen, hogyne. De ma egész nap nem láttam. Bizonyára visszavonult a laboratóriumába, és valami bonyolult kísérlettel foglalkozik - Afra fegyelmezetten adta a tudatlant.

- János testvér halott - mondta a szerzetes.

- Halott? - kiáltott fel Afra megjátszott izgalommal.

Athanasius testvér ajkára tette az ujját. - Az alkimista saját akaratából vetett véget életének. Ez pedig halálos bűn az anyaszentegyház tanítása szerint!

- Istenem... De miért tehetett ilyet?

A szerzetes a fejét csóválta. - Nem tudjuk. János testvér időnként úgy viselkedett, mintha nem is erről a világról való lenne. De ez valószínűleg a kutatásaival függött össze. Olyan dolgokkal foglalkozott, melyek az emberi létet érintették, az ilyesmitől pedig egy keresztény jobb, ha távol tartja magát.

- És hogyan tette...?

- Méreg! János testvér valószínűleg valamelyik maga készítette elixírből ivott.

- És bizonyos abban, hogy öngyilkos lett?

Athanasius testvér nehézkesen bólintott. - Egész biztos. Ezért nem is találhat végső nyugalmat a kolostor kriptájában. Aki megöli magát, azt az anyaszentegyház törvényei szerint nem temethetik megszentelt földbe.

- Kemény büntetés, nem gondolja?

Az öreg szerzetes elhúzta a száját, mintha azt akarná mondani: ahogy vesszük. Aztán hűvösen, szenvtelenül annyit mondott: - Maradványait átdobták a kolostor hátsó falán, s kevéssel később az erdőben elföldelték.

- Ezt nevezik keresztény felebaráti szeretetnek? - kiáltotta Afra izgatottan. Fölállt és szó nélkül elhagyta a helysiéget.

Athanasius testvér két kezére támasztotta elnehezült fejét, és kifejezéstelen pillantással nézett utána.

A reggeli szürkületben Afra befogta lovát a kocsiba, és elhagyta Monte Cassino kolostorát. Északnak tartott.

A tűznyelő csókja

Amikor a hatosfogat dél felől a városkapu felé közeledett, a nap már utolsó sugarait küldte a hatalmas falakra. A fullajtár Afra lovát szidta, s egy bőrerszényből kavicsot dobált a tömegbe, a pénzt remélő csőcselék pedig végre utat nyitott az uraság kocsijának.

Tizenhat nap telt el azóta, hogy Afra elhagyta Monte Cassino kolostorát. Sohasem hitte volna, hogy végül majd ilyen kényelmesen utazhat hazafelé. Igaz, a hazaút eleje - az első hét - korántsem volt ilyen kellemes. Tavaszi viharok akadályozták a gyors haladást. A napokig tartó esők pedig sok utat szinte járhatatlanná tettek.

Valahol Lucca környékén aztán még nagyobb baj történt: a kétkerekű kocsi jobb oldali kereke eltörött, s a széttört küllők a tengelyt is tönkretették. Továbbutazásra gondolni sem lehetett. Egy óra múlva - több nem telhetett el a baleset óta - dél felől közeledett egy kocsi, nagy fogat, fullajtárral.

Afra nem merte megállítani az előkelő utazókat. A hatosfogat el is robogott mellette. Aztán, pár méter után a kocsis mégis megállította a fogatot. Egy választékosan öltözött férfi ugrott ki a kocsiból, és megkérdezte Afrát, segíthet-e. Végül a nemesúr szemügyre vette a kárt, és azt ajánlotta, Afra szálljon csak bátran fel hozzájuk, feltéve, hogy a lovát a fullajtár rendelkezésére bocsátja - az ő egyik lovuk ugyanis előző nap óta sántít. Különben - mondta - Konstanzba utazik.

Afrának kapóra jött az ajánlat, szorult helyzetében más választása amúgy se lett volna. Szerencsére - vagy a sors akarta így? - előző nap letette a férfiruhát, és újra nőhöz illően öltözött fel. Így be tudta mutatni az útlevelet, melyet a velencei követ, Paolo Carriera állított ki.

A férfi fellelkesült, Carrierát barátjának nevezte, és elmondta, hogy ő is éppúgy a nápolyi király szolgálatában áll, s mint rendkívüli követ utazik a zsinatra. A neve Pietro de Tortosa.

A nemesúr, akit a fullajtáron és a kocsison kívül egy titkár és egy szolga is kísért, a következő napokban makulátlan jellemnek bizonyult, s nemcsak természetesnek, de megtiszteltetésnek vette, hogy Afrát magával viheti a kocsiján Konstanzba. A szívességért Afra ajándékba akarta adni a lovát, mondván, kocsi nélkül úgysem tud mit kezdeni vele. Pietro de Tortosa csak úgy volt hajlandó elfogadni, ha méltányos áron megveheti. Húsz aranydukátot ajánlott, ami még egy olyan kiváló lóért is irgalmatlan összeg volt, mint Afráé.

Genuán és Milánón keresztül, a hatalmas alpesi hágókon át, napos, de hideg időben akadály nélkül jutottak a szövetségesek országába, ahol az útviszonyok napról napra javultak.

A rendkívüli követnek Afra rendkívüli hálával tartozott. Az ő segítsége nélkül - pár nap alatt be kellett látnia - ezt a hosszú utat sohasem tette volna meg. De még akkor is bujkált benne egy szikrányi gyanú Pietro de Tortosával szemben, amikor a követ kocsija a kreuzlingi kapun áthaladt.

Az útlevél, amelyet Nápoly királya személyesen írt alá és pecsételt le, a beutazási formaságokat a legszükségesebbekre korlátozta, s a kaputorony mindkét oldalán tiszteletteljes tartásra ösztönözte az alabárdosokat.

Csak magas rangú egyházi tisztségviselők - prépostok, püspökök és kardinálisok, valamint rendkívüli követek Európa minden országából - juthattak be fogataikkal a kapun. Mivel Konstanz alig volt több mint négyezer lakosú város, a hirtelen érkezett tömeg szinte szétfeszítette. Negyven-ötvenezer ember népesítette be az egyébként romantikus városkát, amióta a római pápa - általános meglepetésre - a tizenhatodik általános zsinatot Konstanzba hívta egybe.

A Boden-tó melletti szabad birodalmi város legtöbb polgára, akikről mindig is az a hír járta, hogy jobb üzleti érzékkel rendelkeznek, mint a birodalom többi városának lakói, jó pénzért kiadták házaikat a zsinat résztvevőinek, s a következő években vagy a városon kívül laktak, sátrakban, sőt, nagyobb hordókban, vagy másokkal a legszűkebb helyeken összezsúfolódva, ketten-hárman is osztoztak egy ágyon. A gyalázatos Mammon kedvéért egyesek különösebb szégyenkezés nélkül ló- vagy kecskeistállókban laktak, mások a város templomaiban.

A nápolyi király követének a szállascsinálók egy teljes emeletet béreltek a Halpiac utca melletti „Magasházban". A ház, alig néhány lépésnyire a székesegyháztól azért kapta a nevét, mert a város legtöbb házánál magasabb volt két emelettel.

Tulajdonosának, egy Pfefferhart nevű kereskedőnek a címerében három borstartó szelence díszelgett. Az irigykedők - akikből egy olyan kisvárosban, mint Konstanz, nem kevés akad - persze azt állították, hogy az állítólagos borstartók tulajdonképpen perselyek, amelyekbe a zsugori alak minden megtakarított konstanzi pfenniget félretesz. Pfefferhart mindenesetre közismerten semmifajta lehetőséget nem hagyott ki, hogy pénzt keressen. Mivel egyetlen fia már elkerült a háztól, s leányai, akik nem mentek férjhez, a felbachi ciszterci női kolostorban áhítatos és költségmentes életet folytattak - a zsinat idejére a gazdag kereskedő kiadta házának felét.

Pietro de Tortosa, a rendkívüli követ átengedett Afrának egyet a kibérelt helyiségekből Pfefferhart házában, míg el nem dönti, hogyan tovább. A tapasztalat már megtanította Afrát, hogy a világon semmit, de semmit nem kap az ember ajándékba, így aztán előkelő pártfogója szívessége inkább bizalmatlansággal, mint hálával töltötte el.

Konstanzban közben emelkedett a hangulat. A zsinat legtöbb résztvevője: kardinálisok, püspökök, magas egyházi méltóságok, apátok, prelátusok, főesperesek, archimandriták, metropoliták és patriarchák, teológusok, bibliamagyarázók és számos európai uralkodóház követei már összegyűltek. Sőt, Zsigmond király maga is részt kívánt venni a zsinaton. Most mindenki Jánosra, a római pápára várt, maga választotta nevén a huszonharmadikra. A város fortyogó katlanná változott.

Őszentsége élcsapata Bolognából jőve már beharangozta a pápa érkezését, de aztán az a szóbeszéd kapott lábra, hogy Isten földi helytartóját - ahogy saját magát oly szívesen nevezte - feltartóztatták. Késedelmét a mindentudók szerint egy kolostor harmatos apácái okozták, akiknek őszentsége, a keresztényi felebaráti szeretetet követve, legszentségesebb magját, egyben teljes bűnbocsánatát adományozta. Az ilyesmihez pedig idő kell.

S a római Pontifexről szóló ilyesfajta hírek bizony nem voltak alaptalan pletykák. Tiszta szívvel nem mondhatnánk, hogy konkurensei, az ellenpápák, XIII. Benedek és XIII. Gergely - akik csak megfigyelőket küldtek Konstanzba - sokat szomorkodtak volna; de a római pápához képest mégis csak önsanyargató remetének számítottak.

János pápa hivatalosan a nápolyi kardinális nővérével élt együtt. Sógornőjét amolyan második feleségként kezelte. Isten földi helytartóját mindez persze nem gátolta abban, hogy ágyát apácanövendékekkel és fiatal papokkal ossza meg, akik ily módon váratlan gazdagsághoz juthattak. Mert János szerelmi ügyekben nagyvonalú volt, s az egyház birtokában lévő ingatlanokkal fizetett, esetleg egy apátság vagy püspökség jövedelmező állásával.

Nyugodt éjszaka után Afra másnap reggel hangos kiáltozásra ébredt. Az ablakhoz rohant. De a polgárháború kitörésére emlékeztető lárma csak az utca zaja volt. Az emberek már röviddel napkelte után az utcákon tolongtak, kiabáltak, és a világ összes nyelvén szidták egymást. Helyenként moccanni sem lehetett. Konstanz a csirkefogók, szélhámosok és rablók eldorádója lett.

Pietro de Tortosa, akivel nem sokkal később összefutott a lépcsőházban, úgy látszik ugyanezt gondolta, mert azt mondta: - Ajánlom, helyezze biztonságba az értékeit. A csirkefogók hemzsegnek, bűzlik tőlük a város. A nagy forgatag vonzza a gazembereket, mint molylepkét a fény. Ha gondolja, velem tarthat. Minden pénzemet és úti okmányomat biztonságba helyezem egy pénzváltónál.

Ártatlan javaslatnak tűnt, Afra mégis gyanút fogott: a követ folytonos aggodalmaskodása amúgy sem tetszett neki. Így hát nevetve felelte: - Az én vagyonom, Pietro mester, nem olyan hatalmas, hogy pénzváltóhoz kellene vinnem, vasládában őriztetni.

Pietro védekezőn emelte fel a kezét: - Igazán csak jót akartam, Donna Gysela, semmi mást!

A hangnem, ahogy az álnevet kiejtette, Afrát csak nyugtalanabbá tette: - Persze, persze, igazán köszönöm a figyelmességét - jegyezte meg udvariasan. Nem érezte igazán jól magát, ha arra gondolt, hogy a mézesmázos nápolyi követ talán ismeri őt és a titkát, amelyet immár négy hete a ruhájában hord.

Amikor nem sokkal később Pietro de Tortosa és a titkára elhagyták a házat, Afra a nyomukba eredt. Bár a Székesegyház tér, ahol a legtöbb pénzváltónak üzlete volt, nem volt messze, az út most hosszabb időt vett igénybe. A város szűk utcáin szerzetesek tolongtak, libaárusok, rongyszedő asszonyok, díszműáru- és tűzkőárusok, házalók és mutatványosok, cigányok, gazdag lenszövők a városból és állítólagos vakok, akik fogyatékosságukat kitűnően adták elő. Parasztok, doktorok fekete talárban, kerítőnők az őket kísérő szajhákkal, átszellemült püspökök mitrával és palásttal, üstfoltozók, bohócok, kuruzslók, csuhások karingben, dobosok, síposok és lovagi költők, kegyszerárusok, félkarúak, rokkantak, akik gördülő deszkán haladtak előre, orgazdák bő köpenyben, feketék a távoli Etiópiából, széles arcú oroszok, angyali szépségű teremtmények, vezeklők és poroszlók, lovászok, mórok női ruhában táncolva (Isten legyen hozzájuk irgalmas), kengyelfutók, elegánsan öltözött ágyasok, házasságra érett hajadonok és kiöregedett matrónák, heroldok, medve-táncoltatók, álarcosok, gólyalábasok, és helybeli bámészkodók mindenfelé az út szélén.

Afra már azt hitte, a követ a bolondját járatja vele, amikor szolgájával együtt mégis eltűnt Betminger pénzváltó házában. A tulajdonos neve ott állt egy táblára kiírva a bejárat fölött. Nemsokára újra előkerült, s szolgájával együtt elvegyült a tömegben. Afra biztos távolból gondolta át, mit tegyen. Aztán elhatározta, hogy a pergament, s készpénzének nagyobb részét, melyet még mindig a testén viselt egy pénzes övben, ő is elhelyezi megőrzésre egy pénzváltónál.

Több mint harminc pénzváltó ajánlotta szolgálatait Konstanzban a zsinat ideje alatt: jövedelmező üzlet volt, főleg, ha tudjuk, hogy Európa minden nagyobb városa saját pénzt veretett. Állandó váltóárfolyam nem volt: pontosabban csak az alku során határozták meg - és sohasem a pénzváltó húzta a rövidebbet...

Afra a Pileus pénzváltót választotta a Híd utcában, közel a Kanonok-udvarhoz. Hirtelen elhatározás volt: az üzlet egy polgárház árkádjában szolidnak tűnt. Az iroda hátsó részében, melyet erre a célra alakítottak ki, megszabadult a féltenivalójától, és átadta az ifjú pénzváltónak. Az mindent elhelyezett egy zárható vaskazettába, a kulcsot átadta Afrának, s a pénzes dobozt eltüntette egy faliszekrényben, melynek fekete fából készített masszív ajtóit széles vaspántok keretezték. Egy hónapot előre kifizetett az őrzésért. Megkönnyebbülve lépett ki az utcára.

A Székesegyház térről dobpergés és fúvószene hallatszott, csak a hangos tetszésnyilvánítás és „bravó"-kiáltások tarkították. A kíváncsiságtól hajtva Afra is a nagy térre ment. Alig tudott haladni, olyan sűrűn állt a nyakát nyújtogató tömeg. Egy lacikonyha zsírszaga ült a térre. Halzsír, ürühús és fokhagymás lángos szaga állt össze valami undorító bűzzé - Afra úgy érezte, három napig rá se tud nézni semmiféle ételre. A legtöbb ember azonban szemmel láthatólag nem volt ilyen finnyás.

Nyakukat nyújtva tülekedtek egy mutatványos csoport körül, amely a Kanonok-udvar árnyékában egy piros-fehér csíkos, kerek sátrat vert fel, előtte színpaddal. Egy kifejlett barnamedve, kétszer akkora, mint apró termetű idomítója, hátsó lábain állva táncolt a tribün közepén. Rángatózó mozgása a három zenész diktálta ritmusra a nézők elragadtatását váltotta ki.

Kurjongattak a gyönyörűségtől, amikor a mázsás súlyú, esetlen állat el akarta hagyni tánchelyét, egy kerek vaslemezt. Olyankor törpeszerű idomítója megrántotta a vaskarikát, amely az állat orrlyukába volt fűzve, s a medve szívszakasztóan felordított. Csak kevesen vették észre, hogy a szánalomra méltó állat azért járja a vitustáncot, mert a táncparkettként szolgáló lemezt előre izzásig hevítették.

Már ez a ritka látványosság is elég volt a bámészkodóknak, hogy néhány krajcárt áldozzanak, két lengén öltözött leány dekoltázsába dobva a pénzt, akik közben csörgődobot ütve a sorok között mozogtak.

Alig fejezte be a medve szánalmas fellépését, fiatalos tűznyelő pattant a pódiumra. Izmos, barna felsőteste meztelen volt. Méregzöld nadrágot viselt, sötét haján pedig fehér turbánt, mint egy fakír a távoli Indiából. Már a megjelenése is kiváltott némely hajadonból egy elragadtatott sóhajt. A deli ifjú egyik kezében két égő fáklyát tartott, a másikban egy palack folyadékot. Abból ivott egy kortyot, majd Afrának nyújtotta a palackot, aki közben az első sorba tolakodott. A lány elpirult.

A nézők megbabonázva bámultak a lobogó fáklyákra. A fakír hirtelen egy lépést tett előre, mintha ugrani készülne, s a korty folyadékot összepréselt ajkain keresztül a levegőbe fújta. Gyors mozdulattal meggyújtotta a sugarat, mely, akár Mihály arkangyal tüzes kardja, szétszóródott a levegőbe. Az első sorban bámészkodók rémülten hőköltek vissza.

Afra földbe gyökerezett lábbal állt. Közvetlen közelről bámulta a tűznyelőt, és bár a csodálatos mutatványt - gondolta - ő is meg tudta volna csinálni, mégis csodálta az ifjút merészségéért és magabiztosságáért, ahogyan a lángokkal szembeszállt.

A tomboló siker láttán a fakír még egyszer bemutatta a számot. Barátságos mosollyal nyújtotta Afra felé a kezét, hogy adja a palackot. Afra nem mozdult, csak bámulta a mutatványost. Amikor pillantásuk találkozott, mintha álomból riadt volna. Érezte, hogy a körötte állók pillantása rátapad. Zavartan nyújtotta a fakírnak a palackot. A mutatvány ismétlését nem akarta megvárni. Áttörte magát az első sorokon, és eltűnt. Az acélos testű ifjú pillantása azonban elkísérte.

A következő napokban nem sikerült kivernie fejéből a szép tűznyelő képét. Hiába próbált a bátor ifjú átható tekintetétől szabadulni. De fontosabb dolog is volt az életében, mint a szerelem. Az életét újra kellett építenie, egymagában. Más asszonyok az ő helyzetében felvették volna a fátylat, s hátralévő napjaikat a klarisszáknál, dominikánusoknál vagy a Ferences-rendieknél töltötték volna el. Nem így Afra!

Elsőként azzal a gondolattal játszott el, hogy végre leteszi a hamis nevet, amely Velence óta jó szolgálatot tett neki. De rögtön eszébe jutott, hogy amíg Kuchlerné nevét viseli, nem kell tartania a hitehagyottaktól. És ha már a nevét megtartja - gondolta -, a foglalkozását is felvehetné. Miért is ne lehetne kelmekereskedő? A készpénze elég is lenne az induláshoz.

Míg ezen töprengett, a Pfefferhart házban egy idegen jelentkezett be: Gysela Kuchlerinnel óhajtott beszélni.

Afra halálra rémült, amikor az idegen elébe lépett, és mint Amandus Villanovus mutatkozott be.

- Ön lenne az, a strasbourgi Gysela Kuchlerin? - az idegen, egy magas, gondterhelt ember, fekete ujjatlan köpenyt viselt, s igyekezett mosolyt erőltetni magára.

Afra nem válaszolt. Zavartan nézett a férfira. Hol, és milyen körülmények között is találkozott a nevével?

Az ismeretlen látogató kitalálhatta, min gondolkozik Afra, mert megelőzte a válasszal: - Velence, Madonna del'Orto-templom.

Néhány pillanatba telt, mire Afra újra összeszedte magát. Felidézte a félelmetes jelenetet, amikor Gysela Kuchlerin a templomban a kiugrottal beszélt... de hát az egy másik férfi volt.

- Kegyelmed az? Akkor nem így nézett ki!

- Megbeszéltük a találkozót, de nem tudtam elmenni. Kegyed Joachim von Florisszal beszélt.

- Igen, lehetséges - válaszolta Afra, nyugalmat erőltetve magára. Nagyon remélte, hogy Amandus nem veszi észre izgalmát.

- Elcsodálkoztam, amikor a nevét a vendégek listáján olvastam. Mi mind úgy hittük, Velencében elragadta a pestis.

- Tévedés, amint látja!

- És Afra, az az asszony a pergamennel?

- Miért tőlem kérdi?

Amandus Villanovus hátrahúzta a ruhaujját, és Afra elé tartotta a Káin-jegyet, az áthúzott keresztet. - Óhajt további magyarázatot?

Ebben a pillanatban Afra agyán átvillant a mentő gondolat, s enyhe remegéssel a hangjában azt mondta: - Afra meghalt. A pestis...

- És a pergamen?

Afra vállat vont. - Ki tudhatja! Ha magával hordta, bizonyára vele együtt elégették - szinte megrémült a saját szavaitól.

Amandus Villanovus elgondolkozva vakargatta az állát. - Akkor hát a mi küldetésünk befejeződött. Nagy kár. Gazdagságot, s mindenekelőtt hatalmat és befolyást hozott volna mindnyájunknak. Most viszont az egész csak cirkusz meg komédia.

Afra homlokát ráncolta, és kérdőn nézett Villanovusra: - Magyarázza ezt meg közelebbről, uram!

Az idegen alattomosan vigyorgott: - Komolyan gondolja, hogy ez a nevetséges főpap azért hívta egybe Konstanzba a zsinatot, hogy nyájának elkódorgott báránykáit egyesítse?

- Ezt beszélik. És ez a véleménye a zsinatra meghívottaknak is.

A hitehagyott megvetően legyintett: - Minden zsinathoz kell valami magasztos indíték. Valójában azonban semmi másról nincs szó, mint hatalomféltésről és annak megtartásáról. Ez esetben is így van. A római pápa úgy érzi, a pergamen veszélyezteti a szervezet hatalmát. Ez volt az oka, hogy még minket is - esküdt ellenségeit - segítségül hívott. János pápa gerinctelen ember. Bármikor kész rá, hogy meggyőződését megváltoztassa, csak az ő kezében maradjon a hatalom. A szétszakadt egyház egyesítése a pápát azzal fenyegeti, hogy elveszíti hivatalát. Ha három pápa állítja magáról, hogy ő az igazi, akkor egyetlen kiút marad: egy negyediknek kell a tisztséget átvenni. Érti?

Afra nem válaszolt. A monológ számos kérdést vetett fel, és ő is szívesen feltett volna néhányat. A legjobban az foglalkoztatta, mi történne vajon, ha az istenverte pergamen előkerülne itt, a zsinati tanácskozások kellős közepén? Nem volt valami jól. Kétségei voltak, tudott-e magán annyira uralkodni, hogy Villanovus ne fogjon gyanút. Már a puszta gondolat is nyugtalanná tette. A villogó pillantástól, amivel az idegen fürkészte, az az érzése támadt, hogy az arcáról le tudja olvasni a gondolatait.

Ezért is rezzent össze, amikor hosszú hallgatás után Amandus Villanovus hirtelen azt kérdezte: - És biztos abban, hogy a pergament elégették az asszony holttestével együtt?

- Mi az, hogy biztos! A saját két szememmel láttam, amikor Afra a Lazaretto Vecchióban meghalt. Nem volt valami épületes látvány, elhiheti. S mivel a szigeten minden pestises halottat a holmijával együtt égettek el, nagyon valószínű, hogy a pergamen is a tűzbe veszett.

- Feltéve, hogy nála volt!

- Ebben igaza van!

A beszélgetés nem nyugtatta meg. És minél tovább tartott, annál bizonytalanabb lett. Sehogy sem sikerült leráznia a sötét alakot. Ráadásul arról sem sikerült meggyőznie, hogy értelmetlen a pergamen után kutatni.

Látszott, hogy a férfi sehová sem siet. Legalábbis semmi jelét nem adta, hogy menni készülne, bár látszólag már minden kérdést tisztáztak.

- Már régen fel akartuk tenni magának a kérdést - kezdte újra -, vajon miért hagyta ott olyan hirtelen az építőmester szeretője Strasbourgot, miért ment onnan Salzburgba, aztán Velencébe. Kegyelmed tudja, hogy mindenhol vannak ügynökeink, de erre a nagy menetelésre egyikük sem talált magyarázatot. Végül arra jutottunk, csak egyetlen határozott ok létezhet: a nőcske személyesen akart tárgyalni a pápával, aki abban az időben Bolognában volt. Ő maga akarta neki fölajánlani megvételre. Kegyed ismerte Afrát. Lehetségesnek tartja ezt a megoldást?

Afra megcsóválta a fejét. - Attól tartok, túlbecsülik azt a nőt. Kétségtelen, hogy nem volt épp ostoba, az apja megtanította olvasni és írni, sőt a latin és az itáliai nyelvre is. De hát mégiscsak nyomorúságos a származása, így a hatalmasságokkal való érintkezés idegen számára.

- Miért beszél róla jelen időben, mintha még az élők között lenne?

- Bocsánat - kiáltott Afra rémülten -, de nem is olyan régen beszéltem vele erről. Nem, fogalmam sincs, mi célja lehetett az utazással. Állítólag valami könyvről volt szó. De ki tesz meg néhány könyvért ilyen hosszú utat?!

- Ne legyen naiv. Vannak emberek, sőt olyanok is, akik püspöksüveget, sőt csuhát viselnek, de ölni is képesek egy könyvért - Villanovus szélesen vigyorgott. - Nem - mondta egy idő múlva -, nincs más megoldás. Ha a pergamen egyáltalán megvan még valahol, Ulrich von Ensingent kellene elővenni. Elég sokáig élt együtt ezzel az asszonnyal. Egyszerűen nem tudom elképzelni, hogy ne árulta volna el neki a titkát.

Afrába mintha villám vágott volna. Levegő után kapott - csak a másik észre ne vegye izgatottságát! Hallgatnia kellene, meg se rezzenni Ulrich nevének említésére. Mégis kibuggyant belőle: - De hát... Ulrich von Ensingen nem tartozik a kegyelmetek soraiba?

- Hogy közénk? Kegyed tréfál. Ulrich von Ensingen kemény dió. Önfejű, álnok és ravasz. Szerettük volna, hogy csatlakozzon hozzánk - de hiába próbáltuk a mi oldalunkra állítani. Sem pénzzel, sem fenyegetéssel nem lehetett meggyőzni. Sokáig azt hittük, Ulrich von Ensingen befalaztatta valamelyik égig érő dómba a pergament. Észrevétlenül megnyitottuk a falat azokon a helyeken, melyeket többnyire a jelen kincseinek tartanak fenn. Amikor semmit sem találtunk, megfenyegettük Ulrich mestert, összedöntjük a dómot, ha nem árulja el, hová rejtette a pergament. Tudnia kell, ha egy dóm összeomlik, az építőmester pályafutásának befellegzett. Strasbourgban majdnem sikerült is. De be kellett látnunk, hogy lehetetlen az alap- és záróköveket egyetlen éjszaka alatt úgy tönkretenni, hogy az épület összeomoljon.

Afra lélegzet-visszafojtva követte a magyarázatot. Ezeknek az embereknek a páholya sokkal alattomosabb volt, mint képzelte. Akkor pedig igazságtalan volt Ulrichhal szemben. Talán csak a véletlenek gonosz összejátszásának voltak áldozatai. Igaz, még akkor is ott a tény, hogy megcsalta a püspök szajhájával. Az nem lehetett véletlen.

- Úgy hallottam, Ulrich von Ensingen is itt van, Konstanzban - jegyezte meg Amandus, csak úgy mellékesen.

- Az építőmester? - kiáltott Afra izgatottan.

Amandus bólintott. - Nem csak ő: minden nagy dómépítőmester megjelent a zsinaton. Érthető, hiszen sehol a világon nincs jelenleg annyi potenciális megbízó egyetlen helyen, mint itt. Ez azonban ne nyugtalanítsa kegyedet! - elhallgatott egy pillanatra, majd minden átmenet nélkül megkérdezte: - Tulajdonképpen milyen viszonyban van kegyed a külön-megbízottal, Pietro de Tortosóval?

- Ezt is megmondhatom! - válaszolta Afra felháborodva. - Egyáltalán semmilyen viszonyban!

A hitehagyott bocsánatkérést mormogott, és sietősen elbúcsúzott. Elmenőben ujját a szája elé tette, s mielőtt eltűnt volna, halkan azt mondta: - Ugye nem kell figyelmeztetnem, hogy ez a beszélgetés kettőnk közt maradjon?!

A találkozás alaposan összezavarta Afrát. Félt. Mit gondoljon az egészről? Vajon hitt neki Amandus? Vagy az egész csak csel volt, hogy tovább szaglászhassanak utána? A csuklyás talán már azt is tudja, hogy csak játssza Kuchlerné szerepét.

Csak még inkább összekuszált benne mindent, hogy kiderült, Ulrich von Ensingen mégsem tartozik közéjük. Az egészet csak ő találta volna ki? Csak az ő agyában állt össze egésszé a mozaik? Az ember nehéz pillanatokban hajlamos egymáshoz kapcsolni nem összetartozó dolgokat vagy történéseket - gyakran csak később, nemritkán túl későn látjuk meg, mekkorát tévedtünk.

És vajon az nem lehetséges, hogy Amandus Villanovus csak azt a feladatot kapta, hogy elaltassa? Nem lehet ez is csak csapda, hogy újra higgyen Ulrichnak? De mégse: ha jobban belegondolt, Villanovus túl sokat árult el magáról és a páholy mesterkedéseiről.

A beszélgetés után céltalanul őgyelgett Konstanzban. Abban reménykedett, talál valamit, ami elvonja kicsit a figyelmét. És talált is. Nem a bűvészeknél, bohócoknál és mutatványosoknál - akik műsorukat alkalmi társulatokba verődve minden utcasarkon bemutatták -, hanem távolabb, a felső piacon, ahol egy szakállas férfi, fekete talárban és fekete papi süvegben, amely azt jelezte, hogy tanult lelkész, tüzes beszédet tartott. Egy hordó szolgált szószékül, s mondatai minden tekintetben különböztek a megszokott prédikációktól.

Egy pillanat alatt híre ment, hogy Husz János, a cseh reformátor, akit a pápa három évvel ezelőtt kiátkozott, a felső piacon beszél. A kíváncsiak özönleni kezdtek a mellékutcákból. Mindenki látni akarta a vézna kis embert, aki a szó fegyverével vette fel a harcot a pápa ellen.

Zsigmond király felszólította, hogy védje meg magát a zsinat előtt, és szabad elvonulást ígért neki. És Husz, e termetre aprócska, de bátor szívű férfi elfogadta a meghívást.

A közönségben állók tolongtak, igyekeztek közelebb nyomakodni, hogy hallhassák a prédikátor kemény cseh akcentusát. Afra is ott volt a tömegben. Husz kemény szavakkal ostorozta a pápát és egyre világiasabb egyházát. Mindnyájuk szívéből beszélt, s azzal zaklatta fel igazán az embereket, hogy ő ki is merte mondani azt, amit sokan mások csak gondoltak.

- Ti mindnyájan, akik magatokat keresztényeknek nevezitek, s az egyház törvényeit megtartjátok - kiáltotta erős hangon a tér fölött -, ti mindnyájan annak a pásztornak vagytok birkái, aki magát szentségesnek nevezi, bár a szentségtől oly távol van, mint a pokol tornáca a mennybolttól. Egy pápa, aki nem úgy él, mint Jézus, az Júdás és nem szent, még ha az egyház törvényei szerint kapta is a hivatalát.

A hallgatók közül csak néhányan mertek tapsolni, közben szégyenkezve oldalra fordultak, hogy ne ismerjék fel őket.

- Abban az időben - folytatta Husz János -, amikor a mi Urunk, Jézus még a földön járt, tanítványai szegénységben és felebaráti szeretetben éltek. És ma? Ma az Úr tanítványai, a papok, prelátusok, prépostok, kanonokok, apátok és püspökök a fényűzésnek és minden elképzelhető divathóbortnak hódolnak, tarkán, pompásan öltözködnek, és hivalkodnak, mint kakas a szemétdombon, szorosan simuló nadrágban táncolnak és a hatodik parancsolat ellenére közszemlére teszik ki a szeméremtartóban, amit nem kéne. Hogy az Úr ezen hű tanítványai szajhák falkáját pénzelik, már meg sem említem. Mind tanúi lehettek, ahogy - amint ezt a várost jelölték ki a zsinat helyének - ezrével jöttek a megvásárolható nők, mint a sáskaraj az egyiptomi csapások idején. És ha az Úr felkentjei netán megszorultak, hát eladták kegyelmeteknek a relikviákat, Urunk kendőjét, mellyel a verítékét letörölték, egy darabot a ruhájából, sőt, egy csepp vérét, mint csodatévő ereklyéket. Testvéreim a Krisztusban, én mondom nektek, a mi Jézus urunk a mennybemenetelnél teljesen megdicsőült, és semmi földi dolgot nem hagyott hátra. Gondoljatok az Úr szavaira: „Boldogok, akik nem látnak, és mégis hisznek." De szégyelljék magukat, akik a ti vakságotokból üzletet csinálnak. - Szégyelljék magukat!

Egy ütemre kezdte skandálni pár száz ember: „Szégyelljék magukat!" - és velük kiáltotta Afra is.

Alig csitult el kissé a tömeg, egy fiatal dominikánus frissen nyírt tonzúrával fenyegetően emelte fel az öklét, és azt kiáltotta: - És kegyelmed, Husz mester, kegyelmed talán nem éppen olyan papocska, akit a közösség gazdagít? Maga is minden segítségnyújtást, minden áldást, sőt az utolsó kenetet is megfizetteti!

Nagy csönd támadt a piactéren, s minden tekintet Husz Jánosra szegeződött. Higgadtan, de határozottan felelt: - Te kotnyeles dominikánus, gondolkodj, mielőtt az első követ eldobod. Tán nem a te testvéreid egyike volt, aki nem is olyan rég egy tisztességes asszonyt a templomban teherbe ejtett, ami miatt Isten házát újra kellett szentelni?

A hallgatóság kiáltozni kezdett. De Husz félbeszakította őket: - Nem akarom eltitkolni előttetek, én is azért lettem pap, hogy biztos megélhetésem legyen, jól öltözhessek és tekintélyem legyen az egyszerű nép körében.

Egyesek morgolódtak.

- Mielőtt azonban pálcát törtök felettem, elmondom még, hogy minden jövedelmemet, amit az egyetem tanáraként és prédikátorként szerzek, a szegényeknek és a szükséget szenvedőknek juttatom. Egyetlen szajha sem gazdagodott meg általam, egyetlen apácanövendék sem. De - Husz ujjával a dominikánusra mutatott - talán tedd fel egyszer ugyanezt a kérdést a római pápának. Jobban meg fogja tudni válaszolni, mint én.

Husz egy erőteljes ámennel fejezte be beszédét. Kísérői és hívei gyűrűjében eltűnt a Pál utca irányába, ahol - azt beszélték - az özvegy Frida Pfisternél lakott egy bútorozott szobában.

A pápa! Őszentsége, a pápa! Mint a futótűz terjedt a hír, hogy XXIII. János és csatlósai Kreuzlingen kolostora felől jöve elérték a déli városkaput. Több száz kísérővel, kardinálisokkal, érsekekkel, püspökökkel, apátokkal és prelátusokkal, akik közül a hosszú út alatt vagy ötvenet nevezett ki, október elején indult útnak a Pontifex, és a Bolognán, Ferrarán, Veronán és Trieszten átvezető utat választotta. Meránban Frigyes osztrák herceg fogadta, s a Brenner-hágón és az Aribergen keresztül a Boden-tóig kísérte.

János pápának több ellensége volt, mint Európa uralkodóinak összesen, így aztán nagyra értékelte a fegyveres kíséretet. Bulláinak egyikében az utazás során nyújtott szolgálataiért a derék osztrákot kinevezte a római egyház főkapitányává. Bár e rang tökéletesen értelmezhetetlen, viszont elég szépen jövedelmez: élethosszig járó hatezer guldenes évi fizetést hozott.

János pápa alacsony férfi volt, tar koponyáját fehér sapka alá rejtette, amelyet - a szóbeszéd szerint - éjszakai kilengésein nemegyszer a hölgyeknél hagyott, vagy egy pompás mitrára cserélt. Most vegyes érzelmekkel érkezett Konstanzba. Hiába próbálta a zsinatot máshová egybehívni; Konstanz volt a nyugati keresztény világ egyetlen olyan helye, amellyel mindegyik fél egyetértett.

Nem sok hiányzott, hogy a szörnyen babonás Pontifex a cél elérése előtt közvetlenül visszaforduljon, mert kocsija az Arlberg-hágó kanyargós útjain felborult, és Őszentsége fejjel az út menti árok szennyébe esett. János pápa ezt - érthetően - baljóslatú intő jelnek vette, s a vele utazó kardinálisok és udvari hivatalnokok nyomatékos meggyőzésére volt szükség, hogy alapos tisztálkodás után folytassa útját.

A pápa bizalmatlansága a város falain, a háztetőkön és a tornyokban őrködő állig felfegyverzett zsoldosok láttán sem csökkent. Ragaszkodott hozzá, hogy behúzott függönyökkel érkezzen Konstanzba. Amikor azonban meglátta az aranyos baldachint és a pompás paripát, amelyet a város tanácsos urai üdvözlésére küldtek, őszentsége hiúsága győzött, s elhatározta, hogy az arany baldachin alatt és a fényes fehér ló kíséretében tartja meg a bevonulását.

Már a kreuzlingi kapunál való felsorakozásnál közelharc alakult ki az egyházi és világi méltóságok között a rangsorrend és felállás kérdésében - a Konstanzba delegált püspökök és fejedelmi követek elsőbbséget követeltek a pápa kíséretében lévő udvari emberekkel és a püspökökkel szemben.

A tisztes főurak mindenekelőtt a néhány száz püspökkel éreztették megvetésüket. Nyílt titoknak számított, hogy János pápa tetszése szerint osztogat hivatalt és méltóságot, így akármelyik

strici vagy gazfickó lehetett valamelyik püspökség püspöke - olyanoké is akár, amelyeket még a Szentlélek se ismert, merthogy nem is léteztek.

Pietro de Tortosa, a nápolyi király rendkívüli követe is éles vitába keveredett a pápai ceremóniamesterrel és a Santa Eulalia-kolostor címzetes érsekével azon, hogy vajon őszentsége áldott lovának vagy a külföldi fejedelmek világi követeinek kell elsőbbséget adni az ünnepi felvonuláson. A kérdés, kinek jár több tisztelet, egy római katolikus gebének vagy egy külföldi diplomatának, a végsőkig hevítette a Krisztus-hívek kedélyét, következménye pedig az lett, hogy azonnal három párt alakult, s a franciák nem kevesebbet követeltek, mint hogy e nagy horderejű kérdést a zsinat tűzze napirendjére.

A hang- és nyelvzavarban a latin nyelvet is bevetették a küzdő felek, telitűzdelve mindenféle idegen szavakkal, mert sajnálatosan egyik kolostori latin lexikon sem tartalmazott olyan kifejezéseket, mint a paprikajancsi, idióta, vagy a kurafi. A latin számított a zsinat idején a leginkább beszélt nyelvnek. Nem mintha az egyházi urak olyan járatosak lettek volna benne, ó, nem: de az egyházi latin még mindig érthetőbb volt, mint a rideg angol vagy spanyol, vagy azoknak az időknek az itáliai zing-zangja - a torokhangokat gargalizáló németről nem is beszélve.

A vita a konstanzi bevonulásnál követendő rangsorrendről salamoni ítélettel végződött, mint a Királyok első könyvében: mindenki, ló vagy érsek, palotaprelátus vagy követ, oda áll a menetben, ahová akar. És így is történt.

A városkapu falain megszólaltak a harsonák. Üstdobok adták a lépések ritmusát. Elöl haladt egy kasztráltakból álló kórus, és tiszta, csengő hangon énekelték a Te Deumot. A sápadt pápa, aki aggódva pislogott ki fehér süvege alól, csak üggyel-bajjal tudta féken tartani lovát a nagy lármában. Olykor-olykor egy rúdon faragott kezet nyújtott a tömeg közé, hogy megcsókolhassák. De csak kevesen éltek a lehetőséggel.

A konstanzi polgárok általában eléggé tartózkodónak mutatkoztak a pápával szemben. Igaz, bámész tekintetből nem volt hiány, fürtökben lógtak az ablakokban. Mindenki látni akarta a főpapot, akit megelőzött rettentő híre; de tetszésnyilvánítást vagy tiszteletadást alig lehetett hallani. A székesegyház felé tartó menet helyenként inkább valami színpompás temetéshez hasonlított.

A város fiatal hölgyeit a római pápánál is jobban érdekelte a kíséret: a palotaprelátusok, apostoli titkárok és jóvágású fegyverhordozók, akiket éppúgy, mint munkaadóikat megelőzte illetlen, egyházi férfiúhoz méltatlan hírük. Mintegy varázsütésre, egyetlen éjszaka alatt Konstanz Paradicsommá változott - az asszonyok Paradicsomává. Mert, nem úgy, mint az országban mindenhol, ahol a nők voltak többségben - Konstanzban a zsinat idején éppen tíz férfira jutott egy asszony.

„Tu es Pontifex, Pontifex Maximus!" „Te vagy a főpap, mind között a legnagyobb!" - hangzott a város utcáin keresztül. És miközben az égbolt Konstanz fölött elsötétedett, s alacsonyan járó sötét felhők úsztak be a város fölé, a bevonulást kísérő tejfelesképű diakónusok százai lóbálták füstölőiket, s elárasztották az utcákat maró tömjénfüsttel, mintha az utolsó sutból is ki akarnák űzni az ördögöt.

Egy olyan kisvárosban, mint Konstanz, lehetetlen volt kimaradni a zsinat eseményeiből. Afra sem bújhatott el, bár az Amandus Villanovusszal folytatott beszélgetés után egész más dolgok jártak a fejében. A Pfeffer utcában a negyedik sorban helyezkedett el, hogy jól lássa a színjátékot, ahogyan János pápa és a nyugati világ minden részéből érkezett résztvevők a székesegyházhoz vonulnak.

A kasztráltak kórusa fejhangon újra és újra elismételte: *„Tu es Pontifex, Pontifex Maximus"* , és a kántálást lassan már az is halálosan unta, aki az arany baldachin alatt pompás paripáján a bevonulás főszereplője volt. A baldachin két oldalán haladó fegyverhordozók derékig érő fehér harisnyát viseltek, rövid zekét, széles ujjakkal. Átszellemült pillantással pálmaleveleket lengettek, mint hajdan az Úr Jeruzsálembe való bevonulásakor.

János pápa rosszkedvűen pillantott ki egy istenes füstfelhőből - görnyedt tartása mutatta, mennyire tart a merénylettől. Nem csak azért félt, mert soha nem bízott a németekben: a Pontifexnek bőven elég ellensége volt, akik megbízottaikat bizonyára Konstanzba is elküldték. Arca csak egyszer derült elismerő mosolyra, amikor egy csapat kimosakodott szajha előtt lovagolt el, és meglátta szélesre tárt, hívogató dekoltázsukat. János pápa a bűnös látványt hálásan vette tudomásul, s apostoli áldását osztotta az isteni gyönyörre.

Afra szinte megsajnálta a reszkető pápát a többszörösen megáldott ló hátán. Külseje szöges ellentétben állt hírével. Néha, nagyritkán megtapsolták az elhaladó pápát, de Afra azokhoz tartozott, akik némán követték a történéseket. Csak véletlen lehetett, hogy a pápa sötét tekintete s az övé találkozott, s egy pillanatra összekapcsolódott. Az egyik kérdőn: miért nem tapsolsz? Dacosan a válasz: miért kellene? De még mielőtt felocsúdott volna, János pápa már tovább is lovagolt.

A pápa és az őt követő zsinati tagok között elég tekintélyes volt a távolság, így át lehetett bámulni az út másik oldalára, az ott álló nézőkre. Afra először azt hitte, képzelődik. Túl sokat gondolt rá az utóbbi időben. Amióta Villanovus említette, hogy Konstanzban van, s hogy semmilyen kapcsolata nincs velük, Afra sajnálta, hogy mindent felrúgott. Az utóbbi hónapokban az együtt töltött idő emléke homályba veszett, mint tölgyfa az őszi ködben. De ha őszinte akart lenni, be kellett vallania, hogy még mindig vonzódik hozzá. Alig kőhajításnyira tőle, semmi kétség - Ulrich von Ensingen az!

Lázas nyugtalanság fogta el: mi legyen most. Afra le sem tudta venni a férfiról a tekintetét. Egyrészt boldog volt, ha a találkozásra gondolt, de tele volt bizonytalansággal, s ez megakadályozta abban, hogy az első lépést megtegye.

Feltoluló emlékképei végül is elnyomták félelmét. Afra, félénken emelte fel a kezét, s egy gyors mozdulattal, szégyenlősen intett.

És megtörtént a felfoghatatlan: mozdulata nem talált viszonzásra. A vele szemben álló férfi, úgy tűnt, átnéz rajta. Pedig meg kellett látnia őt... és az intést is! Afra át akart kiáltani, de még mielőtt elhatározta volna magát, a következő felvonuló csoport elzárta a kilátást: tarka csoport jött gazdag, hivalkodó ruházatban, harsonások és üstdobosok kíséretében. Fegyverhordozók cipelték elöl uruk címerét és névtábláját, melyet konstanzi tartózkodásuk idejére arra a házra erősítettek fel, ahol a szállásuk volt.

Az első sorban haladt Pietro de Tortosa, a nápolyi király rendkívüli követe, akit aligha érhetett a vád, hogy a pápa barátja lenne, tekintve, hogy a király Jánost elűzte Rómából. Mellette Peloso, a Monte Cassinó-i püspök, aki hasztalan próbálta a követnek elmagyarázni, hol is van a püspöksége, aztán a velencei dózse követe, Sankt Andreas érseke, továbbá Skócia királyának követe, térdharisnyában és térdig érő piros szoknyában. Mögöttük Cappacio püspöke, és Astorga püspöke, akik mögött Spanyolország királyának és királynőjének követei kaptak helyet. Venafro grófját egy apostoli titkár - egyben Cotrone püspöke - kísérte. Kéz a kézben lépkedett, egy katonás apostoli palotaprelátus és Badajoz püspöke, aki hosszú fekete hajával feltűnő jelenség volt. Címerpajzsa - mind között a legnagyobb - Tarragona érseket, Róma helytartóját mutatta, s a pajzs mögött, Tarragona balján, az aprócska Sagunt érseke szinte eltűnt. A francia király, követeként jelent meg St. Antoine in Vienne apátja. Hosszú, testhezálló, ibolyakék ruhájában, magas sarkú cipőjében úgy táncolt, mint egy cirkuszi ló, és csak nagy igyekezettel tudott a hepehupás konstanzi flaszteren talpon maradni. A laceranzai érsek magával hozott egy novíciust, s folyamatosan annak lelki üdvéért aggódott - a furcsa páros szűnni nem akaró nevetést váltott ki az őket követő Palonga, Conza, Palene grófokból, valamint Gravina hercegéből, akik külön sorban meneteltek, feltűnést keltő, előkelő, sötét bársonyöltözékükkel.

A milánói herceg követe a firenzei követtel veszekedett, hangosan, mindenki számára hallhatóan. Azon kaptak hajba, kinek kell elsőbbséget adnia a másiknak, s amikor fél mérföldnyi gyaloglás után sem tudtak megegyezni, mindkettő egyszerre mondott le sértődötten az elsőbbségről, s folytatták, ahol abbahagyták. Ismeretlen okból az acerenzai érsek és Latera érseke között is veszekedés volt a székesegyházhoz tartó menetben, s rendesen osztották egymást, s egy, a

ceremóniában is szereplő pap, akiről az arannyal hímzett palástot a Pfeffer utcában, épp Afra előtt, a felháborodott érsek egyszerűen letépte, úgy, hogy a szerencsétlen ott állt egy szál karingben, dühében olyan topogásba kezdett, mintha egy kígyó fejét akarná összetaposni.

A menet megakadt a Székesegyház térnél, és Afra kihasználta az alkalmat, hogy az előtte lévő soron átverekedve magát átjusson az utca túloldalára. De hiába kutatott Ulrich von Ensingen után. A mester eltűnt.

Afra zavarodottan futott a halpiacnál lévő szállása felé. Egyszerre közömbös lett előtte a zsinat, a római pápa és a nyugati világ összes küldötte. Néhány pillanatig azt hitte, minden jóra fordulhat. Most mérges volt magára az ostobasága miatt. A múltat nem lehet meg nem történtté tenni. Nem kímélték egymást. De kettejük közül nyilván Ulrichnak fájhatott jobban az igazságtalan bánásmód... Kétségtelen, hogy elhamarkodta... No és Ulrich? Ő hogyan viselkedett vele Strasbourgban?

Kavarogtak a fejében a gondolatok. Kétség sem fért hozzá: Ulrich felismerte. De minél tovább gondolkozott azon, miért menekült el előle, annál jobban befészkelte magát a fejébe egy rút gondolat: Ulrichnak másik asszonya van!

Ki vehetné zokon, gondolta Afra: nem sok reménye lehetett rá, hogy valaha kibékülnek. Bár annyi kurázsi szorulhatott volna Ulrichba, hogy a szemébe mondja az igazságot. Ehelyett eltűnt onnan, megtagadta, mint Péter, aki letagadta, hogy az Úr Jézust ismeri.

Egész a Halpiac utcáig kísérte Afrát a kasztráltak kórusának átható hangja. Pfefferhart mester „Magasháza" előtt egy megnyerő külsejű, magas férfi várakozott, aki bő fekete köpenyét nem a hideg miatt viselte, sokkal inkább akadémiai méltóságának jeleként.

Afra semmi jót nem remélt, már azon volt, hogy visszafordul, amikor az idegen eléje lépett, és gyorsan azt mondta: - Kegyed bizonyára a nápolyi követ asszonya. Johann von Reinstein vagyok, tudós, barátja és szolgája uramnak, a cseh Husz Jánosnak.

Mielőtt Afra tévedéséről felvilágosíthatta volna, Reinstein, akinek szavait csak saját gondolatai tudták volna megfékezni, már folytatta is: - Husz mester küldött, hogy egyezzek meg Pietro de Tortosa úrral egy találkozóban. Husz Jánosnak szüksége van a követ segítségére a pápával szemben. Kegyed a felesége?

- A Szent Szűzre, dehogy, csak nem hagyott szóhoz jutni! - válaszolt Afra a szünetben, amikor az idegen végre levegőt vett.

- De hát itt lakik a „Magasházban", ahol a nápolyi király követének a szállása van.

- Ez így igaz, de Pietro de Tortosával semmi közös ügyünk nincs, csak az úti célunk volt azonos. A nevem Gysela Kuchlerin. Csak átutazóban vagyok itt.

A cseh tudóst a felvilágosítás egy pillanatra elnémította. Közben fürkész pillantással mustrálta Afrát, ám anélkül, hogy a lány tolakodónak érezte volna.

Tulajdonképpen minden elhangzott, ami ebben a helyzetben benne volt, de akkor Afrának eszébe jutott valami. Egy olyan gondolat, ami talán mindent megváltoztathat.

- Kegyelmed Husz mester barátja? - kezdte óvatosan.

- Annak tart, igen.

Afra elgondolkozva harapdálta alsó ajkát. - Hallottam beszélni. A szavai szíven ütöttek. Félelmet nem ismerő ember: sok bátorság kell ahhoz, hogy valaki szembeszálljon a pápával és az egész nyugati világ papságával. Sokkal kevesebbért is eretneknek bélyegezhetik az embert.

- De Husznak igaza van! Az anyaszentegyház lezüllött. Husz nemegyszer hirdette, minden büntetést áll, ha rá tudják bizonyítani az eretnekség vádját. Eddig ez senkinek sem sikerült. A kegyed aggodalma tehát alaptalan, szépasszony! De látom, valami más nyomja a szívét.

- Husz okos ember, aki jól ismeri az egyház törvényeit - szőtte tovább Afra körülményesen. Aztán folytatta: - Egy dokumentum van a birtokomban, amely - úgy tűnik - a pápa és az egyház számára is hatalmas jelentőséggel bír. Legalábbis sokan próbálták már megszerezni ezt a

pergament. Az igazi jelentőségét máig sem tudom pontosan. E pergamen két szava bizonyos embereket mégis óriási izgalomba hoz.

- És mi ez a két szó?

- CONSTITUTUM CONSTANTINI.

Johann von Reinstein, aki némi távolságtartással hallgatta, egyszeriben szenvedélyesen érdeklődő lett: - Azt mondta, CONSTITUTUM CONSTANTINI?

- Igen, azt mondtam.

- Bocsánat, ha egyenesen rákérdezek - Reinstein visszatért hadaró beszédmódjához. - Hogyan került épp a kegyed birtokába ez a dokumentum? Itt van a pergamen? Kész lenne nekünk megmutatni?

- Ez egyszerre épp három kérdés - nevetett Afra. - Apám hagyta rám a dokumentumot, azzal az utalással, hogy egy vagyont ér. Ez az oka, hogy nem hordom magamnál. A városban biztos helyen tartom. És ami az utolsó kérdését illeti: nagy megtiszteltetés lenne számomra, ha Husz mesternek megmutathatnám. Ugye bízhatok kegyelmedben?

A cseh tudós esküre emelt kézzel nyugtatta meg: - Szent Vencelre mondom, inkább leharapnám a nyelvem, mint egy szót is kiejtsek! De ha kegyednek megfelel, holnap a reggeli harangszó után látogassa meg Husz mestert. Az özvegy Frida Pfisternél, a Pál utcában van a szállásunk.

- Tudom - válaszolta Afra. - Az egész város beszéli. Sőt, állítólag a házat valósággal megostromolták a hívei, és addig nem mentek el, amíg Husz mester meg nem jelent az ablakban.

Reinstein a szemét forgatta, mintha azt akarta volna mondani: mit tehetünk? Azután azonban így szólt: - Meglepő, hogy a tanai milyen gyorsan terjednek Németországban is. Jobb lenne, ha Pfisterné házába nem az ajtón jönne be. A Fűszer utca felől van egy hátsó bejárat. Azon át feltűnés nélkül bejut a házba. Ami pedig a nápolyi követet illeti, kérdezze meg, hogy Husz mester meglátogathatja-e.

Afra megígérte, bár a gondolatai messze jártak. Soha egy szót sem beszélt ugyan Husz Jánossal, de a piactéren tartott beszéde bizalmat ébresztett benne.

Miután a tudós eltávozott, Afra elment Pileus pénzváltóhoz a Hold utcába, s elhozta a pergament. Elrejtette a fűzőjébe, a szokott rejtekhelyre. Mielőtt elhagyta a pénzváltó házát, körbekémlelt, nem figyelik-e. Aztán a Halpiac utca felé vette az irányt.

Körülbelül félúton járt, amikor esni kezdett. A jeges szél fekete felhőket kergetett maga előtt, és Afra menedéket keresett egy ház eresze alatt, ahová már mások is beálltak. Nagy cseppek doboltak az alacsony zsindelytetőn. Afra megborzongott.

Szánnivaló látványt nyújthatott, mert hirtelen és váratlanul két kezet érzett a vállán, és valaki egy köpenyt terített rá. - Remeg, mint a nyárfalevél - hallott egy barátságos hangot. Afra hátrafordult.

- Csodálja? Ebben a hidegben! - a hangja elakadt. - Nem kegyelmed a tűznyelő, a száz mutatvánnyal?

- Kegyed talán az a leányzó, aki az előadásom csúcspontja előtt elfutott?

- Észrevette?

- A művészek érzékeny emberek, mint tudja. És az ilyen szemfényvesztőknek, mint én is, nincs nagyobb sértés, mintha a publikum az előadásról a vége előtt megy el.

- Bocsásson meg, nem akartam megbántani!

A tűznyelő vállat vont. - Nos, rendben van.

- Hogyan tehetném jóvá? - kérdezte Afra nevetve.

- Várom a javaslatát - a fiatalember eléje lépett, és összehúzta a köpenygallér zsinórját.

Milyen jóképű - gondolta Afra -, és milyen fiatal! Ugyanaz a meleg érzés öntötte el, mint amilyet az első találkozás alkalmával érzett.

- Nem is tudom - mondta kislányos zavarban. Különös - suhant át agyán -, gyermekkora óta az olyan érzések, mint a szégyenlősség, félénkség vagy restelkedés távol álltak tőle. És mostanra, mindazok után, amiken átment, hirtelen szégyenlős lett. Ráadásul egy ifjú előtt.

Egész testében remegett, de nem tudta volna megmondani, hogy a hidegtől vagy a fiatalember közelségétől. Mindenesetre hálát érzett, amikor a tűznyelő - hogy melegítse - fesztelenül magához szorította.

- Tüzes Jakobnak hívnak az emberek - jegyezte meg a fiú egy kacsintással.

- Afra - válaszolta a lány, aki semmi okát nem látta, hogy a fiúval szemben is bújócskát játsszon. - Az az érzésem, kegyed egyáltalán nem fél a tűztől! - jegyezte meg Afra kétértelműen.

Úgy tűnt, Tüzes Jakob nem akarja elérteni a célzást, mert komolyan válaszolt: - Valóban nem. A tűz éppúgy elem, mint a levegő, a víz és a föld, s mint ilyen, nem valami szörnyűség. Csak tudnunk kell, hogyan bánjunk vele. Vegyük csak a vizet. Veszélyes lehet, hisz bele is lehet fulladni. Másrészt azonban létfontosságú. Épp így vagyunk a tűzzel. Sokan veszélyt látnak benne - de éppen olyan fontos az élethez, mint a víz. Különösen egy olyan napon, mint a mai. Jöjjön!

Az eső csendesedett, és Jakob a Kanonok-udvar irányába terelte Afrát. - Ott áll a lakókocsim, vidáman dorombol benne egy kályhácska. A meleg jót fog tenni kegyednek.

Afra csodálkozott, milyen magától értetődően kezelte őt a fiú, és azon, hogy ő ugyanilyen természetesen követte.

A Kanonok-udvar több, egymáshoz épített épületből állt. A Szent János-templommal szemben, egy sarokban találtak helyet a mutatványosok, miután előző nap régi helyükről elzavarták őket. Megszokták már, hogy így bánnak velük. A nép kedvelte őket, mert változatosságot hoztak a szomorú hétköznapokba, a felsőbb rétegek azonban bizalmatlanul, elutasítással fogadták őket.

- Itt lakom, szabadon, mint egy madár - mondta Jakob hívogató kézmozdulattal.

Egy ablaktalan épület előtt három tiritarkára festett pódium állt, s egy kocsi, egy vasrácsos ketreccel, amelyben egy medve topogott nyugtalanul ide-oda. A kordéknak csak két magas kereke volt, s két rúdjuk, amivel a kocsikat mozgatták.

Az egyik kocsin A TÜZES JAKOB felirat díszelgett. Oldalt egy kis ablaka volt, s a hátulján keskeny ajtó, amelyhez lenyitható lépcső vezetett. A kocsi elejéből függőleges kályhacső meredt a szabadba, sötét füst szállt fel belőle.

- Nem valami fényűző, de meleg, barátságos és száraz -mondta Jakob, és otthonos mozdulattal kinyitotta az ajtót.

Afra elcsodálkozott, hogyan lehet ilyen kis térbe ennyi mindent bezsúfolni. Egy kályha, egy ágy, egy asztal, egy szék, egy fogas és egy láda az ablak mellett - egy mutatványosnak nem is igen kell több. Afra még sohasem látott vándorcirkuszt. Levette a köpenyt, amit Jakobtól kapott, s élvezte a jóleső meleget a pici helyiségben. Úgy érezte, oltalmazzák és gondoskodnak róla, ahogy már rég nem.

- Mire gondol? - kérdezte Jakob, miután egy ideig csendben figyelte Afrát.

Afrának nevetnie kellett. - Ha megmondom, bolondnak fog tartani.

- Nem hiszem. Kíváncsi vagyok.

- Azt gondoltam, milyen csodás lehet egy vándorcirkusszal beutazni a világot, maradni, ahol tetszik. Legszívesebben én is elmennék.

Az ifjú tűznyelő Afra szemébe fúrta a tekintetét. Habozva válaszolt: - És ugyan mi akadályozza meg ebben? Elkötelezte magát egy férfinak, aki vár kegyedre, vagy valami más dolga van?

Afra összeszorította az ajkát, és némán csóválta a fejét.

- Miért habozik hát? A művészetemből két ember is kényelmesen megélhet. Nem keresek rosszul, még ha a kordém mást mutat is. Nehéz időkben, mint a mostani is, az emberek inkább keresik a kikapcsolódást, mint jólét idején. Egy hétnél tovább nem maradhatunk itt; akkor elhagyjuk a várost. Ez már csak így van nálunk, mutatványosoknál. Van még öt napja, hogy átgondolja.

Afra huncut mosollyal nézett maga elé. Később maga sem tudta megmondani, mi indította arra, ami következett. Az igaz, hogy a ruhája átázott. De muszáj volt emiatt levetkőznie az ifjú előtt? Vagy csak az izgalom vitte volna rá, hogy egy fiatalembert, aki talán még soha nem hált asszonnyal, elcsábítson?

Mindenesetre, mintha teljesen természetes volna, Afra levette a ruháját, és a szék karfájára tette száradni. Aztán Jakobhoz lépett, aki zavartan ült az ágy szélén, és a padló repedéseit vette számba. Végül felpillantott, és azt kérdezte: - Milyen gyűrű az, amit a nyakában hord?

Afra megfogta a bőrszíjon lógó ékszert, és a kebléhez szorította. - Szerencsét hoz. Ajándékba kaptam - aztán mohón beletúrt a fiú dús fekete hajába, és magához húzta a fejét. Jakob meg sem tudott moccanni - bár az sem valószínű, hogy akart. Karját a lány combjai köré fonta. Perceken keresztül maradtak így, egymáshoz simulva.

- Hány éves vagy? - kérdezte végül Afra.

- Tudom, mit akar mondani - válaszolta Jakob, és a hangja majdnem sírósan hangzott -, mindenesetre túl fiatal egy olyan asszonyhoz, mint kegyed! Nem ezt gondolta?

- Bolondság. A szerelemben nem számít a kor.

- Miért kérdezi akkor, hány éves vagyok?

- Csak úgy - Afra érezte, hogy a fiú a hasát csókolgatja. Leírhatatlan érzéssel töltötte el. Senki sem ért hozzá még így, s most itt éli át, egy cirkuszkocsi melegében. - Csak úgy - ismételte, és erőt vett magán, hogy ne mutassa, mennyire izgalomba jött. - Vagy fiatalabbnak nézel ki a korodnál, vagy a sors olyan helyzetbe kényszerített, amilyenbe egy korodbéli ifjú csak ritkán kényszerül...

Jakob felemelte fejét. - Úgy tűnik, jól működik a hatodik érzéke. Az is lehet, hogy mindkettő igaz. Apám kötéltáncos volt, csakúgy, mint anyám. Az ország határain túl is ismert volt a nevük. Számukra semmilyen templomtorony nem volt túl magas, semmilyen folyó túl széles, ha ők ketten a kifeszített kötélen táncoltak. Könnyednek és kedélyesnek tűntek, noha mindketten iszonyúan féltek a kötélen. Ez volt az egyetlen foglalkozás, amiből meg tudtak élni. Egy nap azonban megtörtént: a kötélen, ami az ulmi székesegyháznál félmagasságban volt kifeszítve, kioldódott egy csomó, és a szüleim a mélybe zuhantak.

- Milyen szörnyű! - Afra szeme könnyben úszott. Meztelenül, ahogy volt, a fiú térdére ült, és megcsókolta a homlokát. Jakob, akár egy gyermek, gyengéden simult a nő keblére. - Így aztán kénytelen voltál egyik napról a másikra a saját lábadra állni...

- Apám kicsi koromtól megtiltotta, hogy a kötélre menjek. Inkább azt tanította meg, miként bánjak a tűzzel. Ha itt hibázol, kijavíthatod - egy rossz lépés a kötélen mindig az utolsó. Milyen igaza volt!

Afra gyöngéden simította meg a fiú haját. Szomorúsága még jobban felizgatta. Mégis ellenállt a sürgető vágynak. Ahelyett, hogy a szép ifjúnak szerelmes szavakat suttogott volna, Afra zavartan csak azt mondta: - Nagyon szerethetted őket.

Alig mondta ki, már tudta, milyen ostobán viselkedett. Az ifjú nyilván csak arra várt, hogy majd ő, az idősebb, a tapasztaltabb segítségére lesz, hogy odaadja magát, s - ha szükséges - bevezeti a szerelembe. De nem ez történt - valami egészen más következett.

- Igen, nagyon szerettem őket - válaszolta az ifjú -, bár nem vér szerinti szüleim voltak.

- Nem a vér szerinti szüleid? Hát ezt meg hogy értsem?

- Talált gyerek vagyok. Kitettek az erdőbe, szagos gombák közé. Apám mesélte, tölcsérgomba volt. Ezért nem is Jakobnak hívtak, hanem Kisgombának.

Kisgomba - ismételte magában hangtalanul Afra, és hirtelen az orrában érezte a gomba szagát. Egyik pillanatról a másikra újra érezte. Évekbe telt, hogy kiűzze emlékezetéből a sárga levélgomba erős kipárolgását. Minden alkalommal, amikor az orrában érezte, kínos emlékek ébredtek benne. Olyankor réti virágok kellemes illatát lélegezte be, vagy akár a lócitrom kellemetlen szagát - mindegy volt, csak elfelejtse a fájdalmas emlékeket. Valamikor aztán, egyszer, sok év után sikerült is örökre száműznie.

Most azonban egyszerre újra visszajött a tölcsérgomba szaga. Érezte a nedves moha simogatását meztelen talpa alatt, maga előtt látta a fenyőtörzset, amit szülőszéknek használt, s a véres csomót az erdő talaján. Fájdalom hasított a testébe, mint akkor régen. Kiáltani akart, de néma maradt, bizonytalan - vajon a múltja ilyen szörnyű módon érte utol?

- Nem kell, hogy szomorú légy - suttogta Kisgomba, aki észrevette Afra letörtségét. - Soha nem volt rossz dolgom életemben, soha! Ki tudja, milyen sorsom lett volna az igazi szüleim mellett?!

A fiú mosolyogva pillantott fel Afrára, aztán félénken megsimogatta a mellét.

Néhány pillanattal ezelőtt még elolvadt volna a fiú gyöngéd érintésétől. Nem tudta, mit kéne tennie: érezte, hogy a háta újra libabőrös lesz. El akarta tolni magától a fiút, felpofozni, amiért olyan merész volt, hogy hozzá mert nyúlni. De semmi sem történt.

Elveszett. Tehetetlenül hagyta a fiú udvarlását, dermedten, mint egy kőszobor.

Aztán hirtelen megfogta Jakob bal kezét, és öt ujjat számolt össze rajta. Szörnyű balsejtelme tűnni kezdett. Már épp megkönnyebbülten föl akart nevetni, amikor Jakob megszólalt: -Remélem, nem zavar a bal kezemen a sebhely. Hat ujjal jöttem a világra, s mivel ezt sokan rontásnak tartják, engem meg bántott, hogy csúfolnak miatta, elmentem egy kuruzslóhoz, aki fejszével lenyisszantotta. Majdnem elvéreztem, de amint látod, túléltem. Azóta talizmánként magammal hordom a hatodik ujjam. Akarod látni?

Afra fölállt, mintha nyílvessző érte volna. Az arca sápadt volt, mint a húsvéti gyertya viasza. Hevesen felkapta a székről félig száradt ruháját, és gyorsan belebújt.

Kisgomba még mindig az ágy szélén ülve, kérdő pillantással követte. Végül szomorúan mondta: - Megundorodtál tőlem? Mire ez a nagy sietség?

Afra nem is hallotta a kérdéseit. Gombóc volt a torkában, nagyot nyelt. Végül odalépett az ifjú elé és azt mondta: - Gyorsan el kell felejtenünk ezt a találkozást! Megígéred nekem? Soha többé nem szabad egymást viszontlátnunk! Hallod? Soha többé!

Két keze közé vette a fiú fejét, aztán homlokon csókolta, és kirohant a szabadba.

Könnyes szemmel vágott át a Kanonok-udvaron. Azután meghallotta maga mögött Jakob hangját:

- Afra, valamit itt felejtettél!

Afra megrémült, amikor a nevét hallotta.

A fiú valamit lobogtatott a feje fölött. A pergament!

Afra egy pillanatig habozott, de nem akart visszafordulni. Se a pergamennel, se a múltjával nem akart többé foglalkozni.

Ám közben Kisgomba utolérte, s a kezébe nyomta a pergament.

- Miért? - kérdezte tétovázva, és áthatóan nézett Afrára, mintha a könnyes szeméből akarná kiolvasni a választ.

Afra a fejét csóválta.

- Miért? - ismételte a fiú követelőén.

- Higgy nekem, jobb ez így - becsúsztatta a pergament a pruszlikjába, s előhúzta a gyűrűt. Gyors mozdulattal átadta Jakobnak a bőrszíjat a gyűrűvel. - Ez szerencsét hoz majd neked - suttogta könnyek között. - És mindig emlékeztetni fog rám. Biztos lehetsz benne, hogy én sose feledlek el.

Egy utolsó pillantást vetett a fiára. Azután megfordult, s mint egy űzött vad, rohanni kezdett a Halpiac utca irányába. A szíve a torkában dobogott. Nem is látta az embereket, akik fejcsóválva néztek utána, és hiába keresték az üldözőjét. Zavarában vadidegeneknek ment neki. Csak rohant, azt se tudta miért, és szégyellte magát maga előtt, magáért és a múltjáért.

Meg kellett volna mondania neki, kicsoda ő? Egy belső hang azt mondta, nem. Kisgomba boldog volt. Miért kellett volna agyonnyomni a múlttal? Ha a titkot megtartja magának, a fiú sohasem tudja meg, ki volt az anyja és az apja. És nem jobb így?

Egy maroknyi fekete hamu

Év vége felé járt, korán sötétedett. A város csehóiból lárma és énekszó hangzott. A zsinat igazi haszonélvezői a kocsmárosok voltak. A vendéglőkben, ha beesteledett, alig lehetett leülni, és ennek oka volt. A kereslet törvényeinek engedve az egyébként teljességgel tiszteletreméltó polgárok - nem csekély haszonnal - egy éjszaka kétszer is bérbe adták az ágyukat. Egy boldog kiválasztott estétől éjfélig, egy másik éjféltől reggelig pihenhetett, tehát az egyik felestársnak a fél éjszakát a számtalan ivó valamelyikében kellett töltenie. Bohócok, vándorszínészek és utazó énekesek igyekeztek szórakoztatni a várakozó vendégeket. Leginkább az énekeseket kedvelték, akik hasas lantokkal és csörgőkkel mulattatták az ivók vendégeit. Több okból is különös népszerűségnek örvendett egy bizonyos Wenzel von Wenzelstein, egy cseh énekes: tört németséggel adta elő sikamlós szövegű dalait - a nagy kedvenc refrénje például így hangzott: „Kislány, kislány, mosd meg a pinád / Máskülönben nem néznek majd a fiúk rád..." Az utazó énekes egyik fülét és bal szemét korábban bizonyos zártkörű kocsmai megbeszéléseken kérték el zálogba a vitapartnerek, aminek következtében nehéz lett volna valakit azzal vádolni, hogy a szépsége miatt szeretné. Ám a megmagyarázhatatlan természeti törvényt követve, mely szerint a csúnya férfiaknak a legszebb nők jutnak, Wenzel élet- és művésztársa egy keleti szépség volt, aki időnként az asztalon táncolt, s a szóbeszéd szerint ilyenkor előszeretettel a ruhájától is megszabadult.

Az utazó énekesek és színészek egy további, jól jövedelmező üzlettel is foglalkoztak: üzeneteket adtak át írásban vagy szóban. Az sem volt véletlen, hogy Wenzel von Wenzelstein épp Afra ajtaja előtt énekelt, amikor az Jakobtól hazatért. Ám ő nem figyelt a csúnya fickóra, sem szép kísérőjére, már éppen el akart mellettük suhanni, amikor Wenzel félbeszakította lantjátékát, és így szólt: - Bizonyára kegyelmed Afra. Üzenetet hoztam.

Afra fejében még mindig a találkozás kavargott, ebben a pillanatban a legkevésbé sem vágyott énekesek társaságára. De ugyanabban a pillanatban belehasított: ugyan honnan tudhatja az igazi nevét?

Hiába kereste a választ. Az idegen arcát fürkészte, mintha már találkozott volna vele valamikor - az pedig úgy gondolta, hallgatás beleegyezés, és folytatta: - Egy bizonyos Ulrich von Ensingen küldött, egy finom és amellett nagyvonalú úr, ami sajnos nem magától értetődő ezekben a körökben. Egyébként Wenzel von Wenzelstein a nevem, ha netán még nem hallott volna rólam.

A félszemű nótafa lábkanyarításos bókkal tett pontot a mondat végére, ami kissé túlzottnak, és zilált külseje miatt elég nevetségesnek tűnt. Lantja a tiszteletadás közben néhány akaratlan hangot adott ki magából, mint amikor a macska farkára lépnek.

- Nincs semmi dolgom Ulrich mesterrel - válaszolta Afra gyámoltalanul. Úgy érezte, a gyanús üzenethozó sarokba szorította; csapdát sejtett, mint oly gyakran, s nem is alaptalanul.

- Azt kell átadnom - folytatta Wenzel von Wenzelstein, inkább énekelve, mint beszélve -, hogy szeretné, ha megbocsátaná a viselkedését. Ulrich mestert megfigyelik. Illetve bizonyos emberek követik. Igen, pontosan így mondta. Egyébként még ezt is át kell adnom kegyednek.

Wenzel von Wenzelstein váratlanul előhúzott egy összehajtogatott papírt a zsebéből.

- Ulrich mester azt üzeni, találkozni szeretne kegyeddel, ha beleegyezik. Az időt és a helyet ezen a papíron adta meg. Továbbá üdvözli Wenzel von Wenzelstein.

Kísérőjével együtt eltűnt a titokzatos hírhozó a sötétben.

Ereje végére érve Afra elbotorkált a kis szobácskájába. Izgatottan bontotta ki a papírt és tekintete végigsiklott a finom írásjeleken. Látta, hogy reszket a keze.

A házban nyugtalanság uralkodott. A nápolyi rendkívüli követ korholta a titkárát valamilyen közelebbről nem ismert mulasztás miatt, a kocsisa és a csatlósa pedig két idegen nőszemély társaságában hangos szórakozással töltötte az időt.

Minden ember életében vannak olyan napok, amikor az események átcsapnak a feje fölött. Ilyen volt ez a nap Afra számára. Épp lepihent, nyugtalanul, csapongó gondolatokkal, amikor Pfefferhart kopogott az ajtón, és halkan beszólt: - Kuchlerné, két úr áll a kapu előtt. Nem akarják elárulni a nevüket. Azt mondják, kegyed tudja, miről van szó. Beengedhetem őket?

- Egy pillanat! - Afra fölkelt, és kinyitotta a Halpiac utcára néző ablakát. Az ajtó előtt két jól öltözött férfi állt. Az egyik mélyen az arcába húzott sapkát viselt, a másiknak fáklya volt a kezében. Azonnal megismerte: Johann von Reinstein volt.

- Engedje be őket! - kiáltotta Afra az ajtón keresztül. Pfefferhart elment, Afra gyorsan felöltözött. Nemsokára kopogtak.

- Remélem, nem volt még ágyban? - mentegetőzött Johann von Reinstein fojtott hangon. - Bocsásson meg, de barátomnak, Husz magiszternek nincs nyugalma a CONSTITUTUM CONSTANTINI miatt.

Reinstein kísérője mozdulatlanul állt. Némán pillantott Afra arcába, s ő azonnal rájött, ki az idegen: Husz János, a magiszter.

- Kegyelmed az? - kiáltott Afra zavartan.

Husz levette sapkáját, s mutatóujját az ajkára tette. - Mindnyájunknak jobb, ha ez a találkozás köztünk marad.

Afra egy kézmozdulattal beinvitálta a két férfit. Egy pillanat alatt éber lett.

- Szeretném, ha jól megértene - mondta a szakállas, miután az ablakmélyedésben lévő kis asztalnál helyet foglaltak. Nincs szükségem a dokumentumra, kizárólag a tartalma érdekel. Reinstein azt mondta, a pergamen itt van a városban, titkos helyen.

Mintha megbabonázták volna, úgy bámult a cseh tudósra. Kétségek gyötörték, mit is tegyen. Ha van ember - gondolta -, aki kész arra, hogy az elfelejtett pergamen titkát felfedje, anélkül, hogy hasznot akarna húzni belőle, akkor az egyedül Husz János lehet.

Mégis nagy erőfeszítésébe került, hogy fölálljon, a pergament előhúzza a szalmazsák alól, és Husz és Reinstein elé tegye az asztalra. - Amint látja, Husz mester - mondta Afra a tőle telhető legnagyobb szenvtelenséggel -, a pergamen itt van, ebben a titkos helyiségben.

A két férfi szótlanul ült. Úgy tűnt, mintha restellnék az erőszakosságukat, mindenesetre láthatólag nem számítottak rá, hogy a nő gondolkodás nélkül eléjük tárja a dokumentumot.

- Kegyednek tényleg sejtelme sincs róla, miről szól a CONSTITUTUM CONSTANTINI? - kérdezte hitetlenkedve Husz.

- Nincs - válaszolta Afra. - Láthatják, egyszerű nő vagyok. Amit tudok, azt az apámnak köszönhetem, aki könyvtáros volt. Ő hagyta rám ezt a pergament.

- Az apja tisztában volt a dokumentum jelentőségével?

Afra lebiggyesztette az ajkát, ahogyan szokása volt, ha nem tudta a helyes választ. Végül azt mondta: - Néha hajlok arra, hogy azt higgyem, igen, aztán megint azt gondolom, nem. Mert egyrészt azt mondta, csak akkor vegyem elő ezt a dokumentumot, ha kilátástalan helyzetbe kerülök - tulajdonosa számára ugyanis felbecsülhetetlen érték. Ám ha ez így igaz, apám balgán viselkedett, hogy ilyen értéket kihasználatlanul hagyott, miközben mi, anyám és én meg a négy testvérem nélkülöztünk. De honnan tudják egyáltalán kegyelmetek, mi áll a pergamenben?

Husz és Reinstein jelentőségteljes pillantásokat váltottak. Egyikük sem válaszolt. Azután azonban Husz feladta tartózkodását, megragadta a sápadtszürke pergament, s óvatosan széthajtogatta. Meghökkent. Megfordította a pergament. Végül a gyertya lobogó fényébe tartotta, és kérdő pillantást vetett Afrára.

- Hiszen ez üres! - morogta bosszúsan.

Reinstein kivette a pergament Husz kezéből és ugyanarra az eredményre jutott.

- Csak úgy látszik - válaszolta Afra, és diadalmasan fölállt. A csomagjából előkotorta a fiolát, s néhány cseppet az asztalon lévő pergamenre fröccsentett. Egy zsebkendővel eldörzsölte a cseppeket. A tudósok némán és bizalmatlanul nézték.

Amikor a dokumentumon az első betű-körvonalak megjelentek, Husz és Reinstein felugrottak székeikből. A pergamen fölé hajolva követték a titkosírás megjelenésének csodáját.

- Szent Vencelre! - mormolta Johann von Reinstein áhítatosan, mintha nem lenne szabad a folyamatot hangos beszéddel zavarni. - Láttál már valaha ilyesmit?

Husz csodálkozva csóválta fejét. Afrához fordult és azt mondta: - Minden szentekre, kegyed alkimista!

Afra majdnem elnevette magát: - A pergamenre titkosírással írtak, s egy tinktúra szükséges hozzá, hogy láthatóvá váljék. A folyadékot Monte Cassino kolostorában kaptam egy alkimistától. Mindenesetre siessenek az olvasással, mert alighogy megjelent, újra elhalványul.

Husz reszkető kézzel követte a semmiből előtűnt latin nyelvű üzenetet. Sorról sorra, alig hallhatóan mormolta maga elé a fordítást. - Mi, Johannes Andreas Xenophilos... II. Hadrianus pontifikátusa... méreg bénítja a lélegzetem... megbízás, hogy egy pergament leírjak... saját kezemmel írtam...

Husz félretette a pergament és kifejezéstelen arccal bámult a semmibe. Reinstein, aki egész idő alatt Husz válla fölött nézte a pergament, szó nélkül a székre rogyott, és arcát a kezébe temette.

Afra tűkön ült. Égő szemekkel nézte Husz János sápadt arcát. Nem is egy kérdése lett volna; de nem merte Huszt megzavarni.

- Tudja, hogy mit jelent ez itt? - Husz kérdése törte meg végre a nyomasztó csendet.

- Engedelmével - válaszolta Afra - csak annyit, hogy egy - a pápa számára nyilvánvalóan fontos - dokumentumot egy bencés szerzetes meghamisított. Ez fúrja most az oldalam. Mi a helyzet ezzel a dokumentummal? A CONSTITUTUM CONSTANTINI-vel?

Hogy megnyugodjon, Husz jobb kezével végigsimított pofaszakállán. Csodálkozva nézte, ahogy az írás kezdett elhalványulni a pergamenen. Végül fojtott hangon belekezdett: - Vannak az emberiség történetében olyan szégyenteljes tettek, amelyeket elképzelni sem tudunk, mivel Istennek, a Leghatalmasabbnak nevében történtek. Ez egy ilyen gaztett, vétek az emberiség ellen.

Johann von Reinstein odaadóan pillantott Huszra.

Az folytatta: - A római egyház a kardinálisok, püspökök, prépostok és apátok, s nem utolsósorban a pápák vezetésével a világ leggazdagabb szervezete. János pápának csupa dínomdánom az élete, hercegeket és királyokat támogat, nem csoda, hogy azok úgy táncolnak, ahogy ő fütyül. Nem is olyan régen pumpolta meg Zsigmond király a római Pontifexet kétszázezer arany dukátra. Elgondolkozott valaha azon, honnan jöhet az a temérdek sok pénz, ami fölött a pápa és az egyház rendelkezik?

- Nem - válaszolta Afra -, mert úgy gondoltam, a pápa gazdagsága szó szerint Istentől származik. Én sohasem mertem volna - habár nem neveltek nagyon jámbornak, és a csuhásokkal is megvoltak a magam tapasztalatai - az egyház vagyonának eredetét megkérdőjelezni.

Erre Husz egyszeriben felélénkült. Fölállt és az ujjával Afrára mutatott. - Pontosan így gondolkoznak sokan, mint kegyelmed - kiáltotta izgatottan -, mondhatom talán azt is, minden keresztény. Ki merészelne megbotránkozni az egyház hivalkodásán és pompáján? Miközben pedig Urunk szegénységet és alázatot tanított nekünk, amikor a földön járt. A mi anyaszentegyházunk még évszázadokkal az Ő emberré válása után is éhezők szegény gyülekezete volt. És ma? Éhező épp elég van a földön, de ugyan nem a pápák, a püspökök és a kardinálisok között. A pápák újra és újra megtalálják a módját, hogyan kaparintsanak meg javadalmakat, földbirtokokat és uradalmakat. Amikor a VIII. században kétség merült fel, vajon igazságos-e a rablógazdálkodás, s vajon a Mindenható helyesli-e, egy pápának - feltehetően II. Hadriánusnak - egy kétségkívül zseniális, ám a jó erkölcsbe ütköző ötlete támadt.

- Hamisított egy okiratot - szakította félbe Afra izgatottan -, éppen ezt, a CONSTITUTUM CONSTANTINI-t! De mi áll benne?

- Ezt Johann von Reinstein magiszter fogja kegyelmednek elmagyarázni, aki minden bizonnyal a CONSTITUTUM eredetijét tartja a kezében.

- Kutatásaim során - kezdte a magiszter - a vatikáni titkos levéltár okiratait dolgoztam fel. Többek között a CONSTITUTUM CONSTANTINI-t is. E dokumentumban, amelyet Konstantin császár írt alá, a Nyugatot Szilveszter pápának ajándékozta a kelet-római uralkodó, hálából a leprából való csodás felgyógyulásáért.

- De... - kezdte Afra izgatottan.

Még mielőtt azonban közbeszólhatott volna, Reinstein folytatta: - Innen nézve az egyház birtokainak eredete és gazdagsága legalább jogos, bár a jó erkölcsbe ütköző. Az okmány szövegének tanulmányozásakor azonban feltűnt nekem néhány képtelenség. Először is a nyelvezete: tipikusan mai egyházi latin nyelven íródott, amely egyértelműen különbözik a késő római idők latinjától. Ezenkívül hivatkoznak benne adatokra és eseményekre, melyek évszázadokkal a dokumentum kiállítása után történtek. Kétségeim támadtak ugyan, mégsem merészeltem egy ilyen fontos dokumentum eredetiségét megkérdőjelezni. Magiszter Husz, akihez tanácsért fordultam, szintén lehetségesnek tartotta, hogy a CONSTITUTUM hazug hamisítvány, de az volt a véleménye, felfedezésem tartsam titokban mindaddig, amíg nem bizonyitható a hamisítás. Persze ez immár - Reinstein újra kezébe vette az elhalványuló pergament - nem lehet többé kétséges.

Amíg Reinstein beszélt, Afra szemei előtt újra leperegtek az utóbbi évek. Hirtelen összeállt a kép. De sem boldogabbá, sem nyugodtabbá nem tette a felismerés. Ellenkezőleg! Eddig csak sejtése volt a pergamen értékéről. Most azonban bizonyossá lett, hogy az egész keresztény világban nincs még egy dokumentum, amely ekkora jelentőséggel bírna.

Az apja bizonyára jót akart, amikor a pergament ráhagyta; Afra mégis úgy gondolta, hogy nem ismerte fel a dokumentum tényleges jelentőségét. A pergamen nem csupán felmérhetetlenül sok pénz, hanem a római egyház ingatlanainak kérdésében is perdöntő volt.

Kalandos utazása ezzel véget ért, ő pedig gyengének és üresnek érezte magát. Most igazán szüksége lett volna valakire, aki mellette áll. Önkéntelenül is Ulrich von Ensingen jutott eszébe. És ha eddig netán habozott volna Ulrich meghívását elfogadni, e pillanattól kezdve minden kétsége elillant.

Hangjában tehetetlenség és félelem volt, amikor Husz magiszterhez fordulva azt kérdezte: - Mi legyen most?

Husz János és Johann von Reinstein némán ültek egymással szemben, egymás szemébe néztek, mintha mindketten a másiknak akarnák átengedni a választ.

- Egyelőre tartsa magánál a dokumentumot. Senki sem fogja azt gondolni, hogy itt van - vélte Husz, hosszú gondolkodás után. - János pápa holnapra kihallgatásra rendelt. Feltehetően még egyszer a lelkemre akar beszélni, hogy vonjam vissza tételeimet. Engem azonban ez a pergamen csak megerősít a véleményemben: a római egyház pöffeszkedő pávák csapata, akik mértéktelen dőzsölésük közben paráználkodó kéjencekké züllöttek, s a közösség pénzén gazdagodnak. Ez nem lehet a mi Urunk akarata, aki szegénységben és alázatosan járt a földön. Kíváncsi vagyok, mit fog mondani Isten földi helytartója, ha a pergamen tartalmát eléje tárom.

- Vitatni fogja, hogy egyáltalán létezik a pergamen - vetette közbe Johann von Reinstein.

Afra fejét csóválta: - Azt nem hiszem. János pápa tud a pergamenről. A dolgok szerencsétlen összekapcsolódása folytán tudomást szerzett róla. Hogy a pergamen tartalma egyáltalán láthatóvá váljék, Ulmban felkerestem egy alkimistát. Nem sejthettem, hogy Rubaldus - így hívták - az augsburgi püspök besúgója, aki viszont a római pápa párthíve.

- Tehát akkor ez a Rubaldus is tud róla?

- Csak tudott, Husz magiszter. Rubaldus nem sokkal később különös körülmények között meghalt.

A magiszter szeme dühösen villogott, Johann von Reinstein pedig aggódó pillantással mondta: - Tudja, hogy a maga élete is nagy veszélyben van, Gysela asszony?

- Az nem, ha kegyelmetek a titkot megtartják!

- Biztos lehet benne, hogy még ha kínvallatásnak vetnének alá bennünket, akkor sem árulnánk el egyetlen szót sem a beszélgetésünkből - válaszolta Husz, és szavai teljesen meggyőzően hangzottak. - Csak az a gond - folytatta -, ha az alkimista elárulta kegyedet, márpedig ebből kell kiindulni, akkor János pápa addig nem nyugszik, míg a pergament meg nem szerzi. És egy olyan ember, mint János pápa, hullákon is átgázol, ezt jól tudjuk.

- Lehetséges, Husz magiszter. Azt viszont a pápa már régen belátta, hogy tapodtat sem jut előbbre, ha csupán eltünteti a pergamen tulajdonosát: neki meg kéne szereznie a terhelő dokumentumot. Egyébként a pergamen birtokosa hivatalosan, az ő tudomásuk szerint nem is én vagyok...

Husz és Reinstein hitetlenkedve bámulták. Egyre titokzatosabb lett számukra.

- Hogyan? - kérdezte Husz. - Ezt el kell hogy magyarázza. Maga mondta, hogy a neve Gysela Kuchlerin!

- Ő halott. Meghalt Velencében, pestisben. Kuchlerné feladata volt, hogy kémkedjen utánam. Nem a pápa, hanem egy páholy, kiugrott egyházi emberek szervezetének a megbízásából, akik azt állították, hogy a pápának dolgoznak. Valójában azonban meg akarták zsarolni a pápát a pergamennel. Amikor Kuchlerné a szemem láttára meghalt, akkor jött az az ötletem, hogy az ő neve alatt élek tovább.

- A Szent Szűzre, kegyed aztán ördögi egy nő! - szakadt ki Johann von Reinsteinből. Amikor Husz szemrehányó pillantását észrevette, bocsánatkérően hozzáfűzte: - Bocsássa meg, nem úgy értettem. Csak csodálom, amit tett. Isten tartsa meg női ravaszságát.

Husz és Reinstein jóval éjfél után búcsúzott el. A következő napokban újra találkozni akartak Afrával, hogy a továbbiakat megbeszéljék.

Afra nyugtalan, félig ébren töltött éjszaka után készülődött az Ulrich von Ensingennel való találkozásra. Idegesen forgatta kezében a papírt, amire az építőmester az időpontot és a találkozó helyét, s egy súlyos szót jegyzett fel: „Délben, a Rajna-kapu torony mögött. Szeretlek."

Afra már jóval dél előtt ott volt a helyszínen. A dóm prépostságtól északra fekvő tornyánál nagy volt a forgalom. Kereskedők fuvarozták arra az árut, s a fogatok összetorlódtak a Rajna-hídon, egészen a Radolfzell felé vezető útig. A hídvámon alkudoztak az emberek. És még mindig özönlöttek a zsinat résztvevői a városba. Tapasztalatból mindenki tudta, hogy a zsinat évekig tart, s az első hónapokban semmilyen határozat nem fog születni.

Afra nem véletlenül vette fel a legszebb ruháját, haját pedig vastag copfba fonva koszorúba tűzte fel a fejére. Olyan izgatott volt, mint az első találkozójuk alkalmával az ulmi székesegyház kalyibájában. Azóta nyolc év telt el, sűrű, nehéz évek, amelyek megváltoztatták az életét.

- Afra!

Száz közül is megismerte volna a hangját. Megfordult. Egy pillanatig némán álltak egymással szemben, aztán egymás karjába borultak. Afra az első perctől érezte az Ulrichból felé áradó melegséget. Máris meg akarta mondani a férfinak, hogy még mindig szereti, de eszébe jutottak az utolsó napok Strasbourgban. Ajkát összeszorítva hallgatott hát.

- Szeretném, ha tudnád, mennyire sajnálom - kezdte Ulrich. - A szerencsétlen körülmények elválasztottak minket egymástól. Ezt egyikünk sem akarta, se te, se én.

- Miért csaltál meg azzal a kurvával? - sziszegte Afra megbántottan.

- És te? Rögtön annak a madárijesztő püspöknek a nyakába vetetted magad.

- De hát semmi sem történt.

- És ezt higgyem is el?

Afra vállat vont. - Azt nehéz bizonyítani, hogy valami nem történt meg.

- Te mondtad. Akkor én hogyan bizonyíthatnám be, hogy nem feküdtem le Wilhelm püspök ágyasával? Az egész őeminenciája előre kitervelt játéka volt. Most már tudom, hogy a borba, amit ittam, valamit tettek, és szép lassan elvesztettem az eszméletemet. Az egésznek azt a látszatot kellett keltenie, hogy az ágyasával hetyegek. Mindez azért történt, hogy megzsarolhassanak.

Wilhelm von Diest püspök valahogyan tudomást szerzett a pergamenről. Biztos volt benne, hogy én tartom valahol elzárva. Ma már azt is tudom, hogy a püspök fogatott le a Werinher Bott-gyilkosság miatt.

- És ki ölte meg valójában?

- Kiugrott egyházi emberek titkos páholyának tagjai, akik el akarták tüntetni a mestert. Valószínűleg túl sokat beszélt. Egy tolószékes ember nem elég mozgékony, és nekik csak veszélyt jelentett. Mindenesetre ugyanazt a Káin-jegyet viselte az alkarján, mint a dómban a halott csuklyás.

- Tudom, egy keresztet, ferde keresztgerendával.

- Ezt meg honnan tudod? - Ulrich csodálkozva nézett Afrára. Aztán megfogta a karját. Félő volt, hogy kihallgatják a beszélgetésüket, ezért egy kicsit lejjebb mentek a folyóparton. - Szóval honnan tudod? - ismételte meg Ulrich a kérdést.

Afra magabiztosan nevetett. - Hosszú történet - mondta, és a lustán tovahömpölygő folyót nézte. Aztán részletesen elmesélte bolyongását Salzburgban és Velencében, hogy hogyan kerülte el a pestisjárványt, hogyan utazott tovább, mint Gysela Kuchlerin, s elmondta azt is, amit a kiugrottakról megtudott, először Velencében, azután később Monte Cassino kolostorában.

Néha olyan hihetetlennek hangzott a történet, hogy Ulrich megállt, Afra szemébe nézett, hogy valóban igazat mond-e.

- És hol van most a pergamen? - kérdezte végül, amikor Afra a végére ért.

Még mindig nem múlt el teljesen a bizalmatlansága, ezért így válaszolt, anélkül, hogy a férfira nézett volna: - Biztos helyen - és lopva megérintette a fűzőjét. Azután így szólt: - Sokáig azt hittem, te is tagja vagy annak a társaságnak, és neked is van Káin-jel az alkarodon.

Ulrich hirtelen megállt. Látni lehetett, mint őrlődik magában, s mielőtt feltűrte a jobb karján a ruhaujját, halkan azt kérdezte: - Tehát azt feltételezted rólam, hogy a szerelmet, a szenvedélyt csak játszottam, hogy színészkedtem valami hitvány zsoldért?

Afra nem válaszolt. Szégyellte magát, elfordult, amikor Ulrich megmutatta az alkarját. Végül az arcába nézett, és látta, hogy a férfi szeme könnyben úszik.

- Undorodom magamtól - mondta akadozva. - Szerettem volna, hogy az életünk másképpen folytatódjék. De ez az átkozott pergamen más embert csinált belőlem. Mindent tönkretett.

- Butaság. Ugyanaz vagy, mint voltál, és ugyanolyan szeretnivaló.

Jólesett neki a férfi vigasztalása: valóban nagyon letört volt. Mégsem tudta megcsókolni - pedig semmire sem vágyott jobban abban a pillanatban.

Újra elborították a gondolatok és kétségek. Ulrich hozta vissza kérdésével a valóságba: - Meg tudod mondani, mi van a pergamenen? Miről szól a CONSTITUTUM CONSTANTINI? Nem mertem kutatni utána, mert sem téged, sem magamat nem akartam bajba keverni.

Afra már épp el akarta mesélni, amit előző éjszaka megtudott, amikor Ulrich von Ensingen megelőzte, és megszorította a karját: - Látod ott azt a férfit, a fekete köpenyben?! - fejével a prépostság irányába intett. - Lehet, hogy már kísérteteket látok, de amióta Konstanzban vagyok, úgy érzem, folyamatosan követnek ezek a sötét alakok.

Afra feltűnés nélkül megnézte a férfit, és nem vesztette szem elől. Aztán a férfihoz fordult: - Tulajdonképpen mit kerestél Konstanzban? Csak azt ne mondd, hogy engem! Mert én csak véletlenül vetődtem ide.

Ulrich nem sokat habozott. Nem kertelt: - El akartam tűnni Strasbourgból. Nem hozott nekem szerencsét. Elveszítettelek téged, és a székesegyház árnyékában nap mint nap arra emlékeztem, hogy ott, ha ártatlanul is, börtönben ültem. Bár legnagyobb ellenségem, Wilhelm von Diest püspök, most maga is oda jutott, de Strasbourghoz csak rossz emlékeim fűződnek.

- Wilhelm püspök, a hatalmas egyházfejedelem rács mögött? Alig hiszem el.

Ulrich bólintott. - Saját székeskáptalanja juttatta a hatalmas püspököt hét lakat alá. Végül is kicsapongó életmódja lett a végzete. Bár így eggyel kevesebb ellenségem lett Strasbourgban, de ő csak egy volt a sok közül.

- És most újabb munkát keresel?

- Pontosan. Szakmailag továbbra sem tudnak belém kötni. Az ulmi és strasbourgi dómnak világszerte vannak csodálói. Épp egy milánói küldöttséggel tárgyalok. Azt ajánlották, fejezzem be a milánói dómot.

Hirtelen elhallgatott. Szemével egy másik fekete köpenyes férfi felé intett. - Jobb lesz, ha most elválunk - mondta. -Mindenesetre két irányba induljunk. Élj boldogan!

- Élj boldogan! - Afrát mintha fejbekólintották volna. A kurta-furcsa búcsú elnémította. Nagyot nyelt. Ez most örökre szólt? Tanácstalanul nézett Ulrich után, aki gyors léptekkel eltűnt egy mellékutcában. Zavaros érzésekkel indult el visszafelé. Tudatosan másik irányba, hogy az esetleges követőket lerázza. Gondolatban azonban Ulrichnál maradt. Igazságtalan volt vele szemben, már tudta. Nagy reményeket helyezett a viszontlátásba, talán túlságosan is nagyokat. Talán már túl késő?

A Halpiac utcai ház előtt két férfi várta Afrát. Egész biztos volt benne, hogy az egyik, aki Ulrichot a Rajna-kapu toronynál megfigyelte, Amandus Villanovus volt.

- Bocsásson meg, nem akarok tolakodónak tűnni - kezdte mindenfajta bevezető nélkül -, de a szavai még mindig a fülembe csengenek, Gysela asszony!

Afra összerezzent. A hangsúly, amivel a nevet kimondta, gyanút ébresztett benne. - Mindent elmondtam, amire szüksége lehetett - válaszolta kissé hetykén.

- Bizonyára, bizonyára, hogyne! De minél inkább utánagondoltam a kegyed elbeszélésének, annál valószerűtlenebbnek tűnik nekem, hogy Afra a pergament magával vitte volna a halálba. Mindabból, amit megtudtam róla, egy intelligens és ravasz nőcske rajzolódik ki. Még némi latintudással is rendelkezett, amiért egyik-másik apátnő is megirigyelhette volna. Nem hiszem, hogy egy ilyen nagy jelentőségű dokumentumot a ruhájába rejtett, mint valami filléres búcsúcédulát. Vagy nem így gondolja, Gysela asszony?

A hitehagyott szavai nagy nyugtalanságot keltettek Afrában. Forró és hideg futkosott a hátán, s egy pillanatig az is felmerült benne, hogy egyszerűen elrohan. De hirtelen az is eszébe jutott, hogy azzal válna csak igazán gyanússá. Kényszerítenie kellett magát, hogy nyugodt maradjon.

Végül azt válaszolta - mialatt a másik férfi szemtelen pillantásokkal méregette, mint valami olcsó portékát a piacon: - Bizonyára igaza van, magiszter Armandus. Ha jól értem, azt gyanítja, hogy a pergamen még mindig Velencében van?

- Könnyen lehetséges. De fönnáll az a lehetőség is, hogy halála előtt a lány a pergament odaadta valakinek - és Armandus átható tekintettel nézett Afrára.

- Ja, úgy hiszi, nálam van a pergamen? - Afra mesterkélten felnevetett. - Megtisztelve érzem magam, hogy ennyi agyafúrtságot kinéz belőlem. De őszintén szólva nem tudom, mire mennék vele.

- Badarság! - válaszolt a kiugrott. - Nem erre gondoltam. De azt el tudom képzelni, hogy Afra valami célzást tett arra, kiben bízik meg. Próbáljon meg emlékezni erre.

- Nem tudok ilyenről - felelte Afra, láthatóan elgondolkozva.

- Itt van az a dómépítőmester, Ulrich von Ensingen - kezdte Armandus Villanovus alattomos vigyorral. - Strasbourgban együtt éltek, mint férj és feleség, hogy úgy ne mondjam, bűnben...

- Ez igaz - említette is az utazásunk alatt. De azt is mondta, hogy valamilyen ok miatt ez a kapcsolat megszakadt. Egyébként Afra nagyon keveset beszélt a magánéletéről - Afra remegett belül. Vajon meg kell mondja, hogy találkozott Ulrich von Ensingennel? Vagy jobb, ha elhallgatja? A nagy kérdés az, felismerte-e Armandus a Rajna-kapu tornyánál.

- Gondolja csak át még egyszer! - a kiugrott hangja furcsán megváltozott. - Nem fogja megbánni, ha eszébe jut valami!

Afra lehajtott fejjel mímelte, mintha napról napra végiggondolná a velencei utazást. Az agyában azonban csak üresség volt. Nem tudta, hogyan viselkedjen. Egy idő után azt mondta: - Sajnálom, Armandus magiszter, de semmi sem jut eszembe, ami kegyelmedet továbbsegíthetné.

- Hát még én mennyire sajnálom - szavai fenyegetően hangzottak. - De biztos vagyok benne, hogy valami eszébe fog még jutni. Visszajövünk. Gondolja át jól, különben...

A kiugrott jobbnak látta nem befejezni a mondatot, de Afra ki tudta találni a végét.

A két férfi köszönés nélkül, alig észrevehető meghajlással megfordult és eltűnt a Halpiac utca forgatagában.

Armandus Villanovus biztos távolságban megállt, s kérdőn nézett a kísérőjére.

- Nos, mit mondasz? - préselte keskeny ajkai közül a kérdést.

A kísérő cinikusan vigyorgott: - Ez soha, de soha nem volt Gysela Kuchlerin, akivel én a Madonna dell'Orto-templomban, Velencében beszéltem. Úgy igaz, ahogy a nevem Joachim von Floris.

Bár megegyeztek, hogy másnap újra találkoznak, Husz nem jelent meg a megadott órában. A csuklyásokkal való újabb találkozás mellett ez sem volt valami megnyugtató.

Amikor másnap Speyerből megérkezett Zsigmond király, aki nagy pompával tartotta meg bevonulását Konstanzba, majd beköltözött a székesegyház mögött álló „Bordás Házba", Afra kihasználta a városban lévő általános felfordulást, hogy észrevétlenül eljusson Frida Pfister házához, ahol Husz János szállása volt. A pergamen nála volt. Nem érezte valami fényesen magát.

Afrának feltűnt, hogy a zsandárok a városban mindenfelé azzal foglalatoskodtak, hogy eltávolítsák a röplapokat, melyek Husz tanait tartalmazták, s amelyeket Husz és társai a házfalakra ragasztottak. Az egyik, akit Afra megkérdezett, elmondta, hogy János pápa bízta meg őket. Még ha saját meggyőződése ellenére cselekedne is, a parancsot végre kell hajtania.

Frida Pfister háza előtt izgatott tömeg gyülekezett. Johann von Reinstein egy zsámolyon állt, s mindhiába próbálta a lármázó embereket lecsillapítani. Eltartott egy darabig, mire Afra megértette, miről is van szó: míg egyesek fenyegetően az öklüket rázták, és eretneknek, az ördög cimborájának nevezték, a többiek körbeállták a magisztert, hogy megakadályozzák a tettlegességet. Afra csak nagy erőfeszítések árán jutott Reinstein közelébe. - Mi történt? - kiáltotta kifulladva.

Amikor Johann von Reinstein megpillantotta Afrát, lelépett a zsámolyról, és a fülébe ordította: - Husz Jánost elfogták! Még ma vádat emelnek ellene eretnekség címén.

- De hát Husznak menlevele van a királytól: Senki sem indíthat ellene pert, még a pápa sem!

Reinstein keserűen nevetett: - Kegyed is láthatja, mit ér ez a papír. Nem többet, mint egy olcsó búcsúcédula, pontosabban még annyit se.

- Hol van most Husz magiszter?

- Nem tudom. A zsandárok, akik megbilincselték, nem voltak hajlandók felvilágosítással szolgálni.

Egy jól értesült nőszemély, aki hangos beszélgetésüket hallotta, közbevágott: - A szigetre vitték, a dominikánusok kolostorába. Saját szememmel láttam. Ez valóban szomorú! Husz nem eretnek! Ő csak ki merte mondani, amit sokan gondolnak.

- Túl sokan nem lehetnek - vélte Johann von Reinstein a dühöngő tömegre mutatva. Elkeseredett volt.

- És most mit akar tenni? - sürgette Afra.

A magiszter vállat vont. - Mit tehetek már? Csak egy jelentéktelen cseh tudós vagyok!

- De mégsem nézheti tétlenül, ahogy Husz magisztert perbe fogják! Akit eretnekséggel vádolnak, el is ítélik. Vagy hallotta akár egyszer is, hogy egy eretnek-per felmentéssel végződött?

- Nem tudok ilyenre visszaemlékezni, valóban.

- Akkor Isten nevében, mozgasson meg minden követ, hogy a pert megakadályozza! Kérve kérem!

Johann von Reinstein fásultsága feldühítette Afrát. Haragra lobbanva nézett a magiszter gyámoltalan, sápadt arcába, és így kiáltott fel: - Az Istenért! Husz a barátjának nevezte, és most csak itt áll, mint a faszent, és nem tudja, mit tegyen? Reménytelen helyzetekben meg kell ragadni minden szalmaszálat!

- Könnyen beszél, jó asszony! Nincs ember a földön, akinek elegendő hatalma lenne, hogy fölvegye a harcot a Szent Inkvizíció ellen. Higgye el nekem!

Eddig a pillanatig azt hitte Afra, hogy a férfiak mindenben a nők fölött állnak. Okosabbak, erősebbek és tetterősebbek, mert a természet így rendelte. De most a gyámoltalan, tanácstalan, sírós magiszter láttán, aki barátját odahagyja a biztos pusztulásnak, kétségei támadtak, vajon a férfiak felsőbbrendűsége, amit az anyaszentegyház tanít, nem csak alakoskodás, téves következtetés, a férfiak képességeinek hibás értelmezése. Nem lenne csoda, hiszen az egyházat is férfiak csinálták. Afra szó nélkül megfordult, s áttörte magát a felzaklatott tömegen.

Már másnap összeült az inkvizíciós bíróság az itáliai kardinális, Zabarella elnökletével, Gottlieben várában, jóval a városon túl. Odavitték Huszt még az éjszaka. Zabarella sovány, hórihorgas, sötét pillantású férfi, korának vezető egyházjogásza volt. Őt jelölték ki, hogy levezesse a kihallgatást.

Az eljárás módfelett kényes természetű volt. Huszt a pápa ugyan már korábban kiátkozta, Zsigmond király viszont menlevelet állított ki neki, amely Husz János számára szabad elvonulást biztosított. A pápa és a király is a városban tartózkodott. Konstanzban tehát két párt volt: egyik Husz mellett kardoskodott, míg a másik követelte, hogy máglyán égessék meg.

A kihallgatásról egy szó sem került nyilvánosságra. Naponta újabb híresztelések keltek szárnyra. Megszökött - mondták a reménykedők.

Láncra verve hozták vissza éjszaka a városba. A városfal közelében, a ferencesek kolostorában kezdődött másnap reggel a per.

D'Ailly kardinális, Cambrai püspöke - akit arrogáns viselkedésben és magabiztosságban aligha lehetett volna túlszárnyalni - vezette az eljárást. A kolostor refektóriuma szűknek bizonyult, hogy minden meghívott küldöttnek, kardinálisnak és jogtudósnak helyet biztosítson. A zajongás az utcára hallatszott.

Afra egy este összetalálkozott a Pfefferhart házban a követtel. Pietro de Tortosát már napok óta nem látta: most részeg volt. Erről az oldaláról eddig nem ismerte. Aggódni látszott, és nehezen forgó nyelvvel motyogott valamit maga elé, amint felfelé botorkált a lépcsőn.

A kérdésre, amely a hogylétére vonatkozott, Pietro de Tortosa így válaszolt: - Jól leányasszony, nagyon is jól. Csak a csehek elleni per ülte meg kicsit a gyomromat.

- Huszra gondol?

- Talált.

- Mi hír róla?

A követ kézmozdulata mindent elmondott. - Az ítélet már előre készen volt. Pedig ő igazán józanul beszélt. De azokat, akik józan dolgokat mondanak, már eleve az egyház ellenségeinek tekintik.

- Úgy érti, Huszt el fogják ítélni?

- Az ítélet már meg van írva. Biztos forrásból tudom. Holnap a dómban nyilvánosan kihirdetik, egy nappal az után a vesztőhelyen, amelynek szellemesen „Paradicsom" a neve, végrehajtják.

Afra arca elé kapta a kezét. Pillanatokra mintha megbénult volna. Úgy tűnt, a gondolatai is megdermedtek. Gyomra görcsbe rándult a gondolatra, hogy Huszt meg fogják égetni a máglyán.

Hirtelen úgy érezte, tennie kell valamit. Kamrácskájában magára kapott egy sötét ruhát, s mint akit kergetnek, futott az éjszakai Halpiac utcán. Késő volt már, de Konstanz utcái alig voltak csendesebbek, mint napközben. Fáklya- és lámpafénynél tolongtak a tarkán öltözött éjszakázok, akik futó kalandot kerestek. Az ajtók mögött, ahol városszerte ismert szajhák űzték jövedelmező foglalkozásukat, prelátus-stólák és püspöksüvegek díszelegtek, mint díszes trófeák. A kifőzdékből és a csehókból sült hal és nyárson sült ürühús illata szállt. A kocsmákban és az utcasarkokon mórok, meg mindenféle külföldi söpredék muzsikált úgy, ahogy még sohase hallották, olyan hangszereken, amilyeneket még nem láttak. A zenére anyag-takarékosan öltözött lányok táncoltak, félig még gyerekek, mintha fűzfaágból lettek volna hajlékony csontjaik.

De mindezt Afra alig látta. Viharos erővel űzte a gondolat, hogy Huszt meg kell menteni a máglyától. Mint egy alvajáró kereste meg a székesegyházhoz vezető utat, ahol a téren az emberek tülekedtek, hogy újabb híreket halljanak Husz János peréről.

A püspök palotája, ahol János pápa szállása volt, száz fáklya lobogó fényében fürdött. Két tucat svájci zsoldos, sárga-piros-kék csíkos egyenruhában őrizte a hatalmas épületet. A Székesegyház tér előtt, a palota első frontjához négy-négy embert rendeltek őrjáratra. Villogó alabárdokkal voltak fölfegyverezve, s mindenkire ráfogták bárdjukat, aki az épület felé közeledett.

Afra félelem nélkül ment a bejárati kapuhoz, sem az alabárdosok szúrófegyvere, sem a katonák erőteljes „Vigyázz!" kiáltásai nem tudták megfélemlíteni. Magabiztos fellépése nem maradt hatástalan.

El kell ismerni, Afra megnyerően, már-már előkelően volt öltözve. Igazából nagyon bántotta, hogy az őrparancsnok őt is olyan zsinati szajhának tartotta, akik őszentségéhez estéről estére ki-be jártak. Ily módon viszont a parancsnok nem kérdezett semmit, még a nevét sem akarta tudni, s kacsingatva kísérte fel Afrát az emeletre, egy terembe, ahol már vagy egy tucat szajha várakozott, többnyire itáliai származásúak.

Bár a szajhák - leszámítva a két csapzott fürdőskurvát, utóbbiak tényleg a legaljából - nemes tartásúak voltak, és mondhatni kifogástalanul viselkedtek, Afra mégsem érezte jól magát a különös társaságban. A finomabb fajtából való hölgyek vígan diskuráltak arról, milyen jól jövedelmez foglalkozásuk a zsinat idején, hogy némelyek elégedetten mehetnének nyugdíjba, ha még egy-két évvel meghosszabbíthatnák ezt a krisztusi szeretetszolgálatot.

Ezzel szemben a fürdősnőknél a legnagyobb érdeklődést láthatólag a szentséges szervek mérete váltotta ki. Őszentsége - így beszélték egymás között suttogva - ebbe a sorba biztosan nem állt be kétszer. Ha valaki nem figyel oda, kiteszi magát annak a veszélynek, hogy a Szentatya becses szervét összetéveszti a számtalan pióca egyikével, amelyeket a Pontifex orvosa tanácsára az áldott alsóneműjében hordott.

Afra belepirult, ahogy elképzelte a piócákat, aztán megrázkódott az undortól. A többi nőcske, mint tyúkok a szűk ólban, a fal mellett sorban ültek, méltatlankodva pislogtak, vagy úgy tettek, mintha nem is hallanák a fürdősnők mocskos beszédét. Mindenki tudta, hogy nem kevés önfegyelmet követelne a szivacsos testű, koboldszerű pápa kedvére tenni; de a remény, hogy őszentsége által akár az oltárig juthatnak, minden kételyt eloszlatott. Végül is a pápai kúria szajhái a világ legdrágább női közé számítottak.

Mielőtt a két fürdősnő további kényes leleplezésekbe bonyolódott volna, belépett a terembe monsignor Bartolommeo, a pápa gazdasági ügyekkel foglalkozó udvarmestere, fiatal, magas, erős, megnyerő külsejű férfi. Fekete, vállig érő göndör haja hosszú reverendájára omlott. Megjelenésének varázsa azonban abban a pillanatban szertefoszlott, amint kinyitotta a száját. Bartolommeo magas, kasztrált hangon beszélt, mint bűnbánó szűz a gyóntató-székben - a szajhák rosszalló pillantásokat váltottak.

- Laudetur Jesus Christus! - csipogta Bartolommeo.

Aztán megfordult a sarka körül, miközben behajlított jobb keze mutatóujjával mindenkire rámutatott, míg végül a választása egy dús, fekete hajú, felpolcolt mellű, és egy tündérszép, hosszú barna hajú lányra esett. A többiek csalódottan vették tudomásul a választását.

- Monsignore, egy szóra! - Afra felugrott, és az udvarmester elé lépett.

A pápa udvarmestere elhárító mozdulattal tolta félre Afrát. - Cede, cede! - kiáltotta latinul, mint valami ördögűző. - Nem látod, hogy erre az éjszakára már választottam? - Az se lett volna csoda, ha a monsignore előhúz egy keresztet a reverendájából, és Afrára emeli.

- Nem akarom a pápával tölteni az éjszakát - kiáltotta Afra, a nők legnagyobb megdöbbenésére.

Bartolommeo csodálkozva állt meg: - Hát akkor miért vagy itt, te ringyó?

- Beszélnem kell János pápával, monsignore!

- Beszélni? - hápogta az udvarmester. - Mit képzelsz, leányasszony, miért vagy itt?

- Én tudom, monsignore. És nem vagyok szajha, mint talán kegyelmed gondolja.

- Nem, dehogy, te tisztességes nő vagy. Mind azt mondjátok. A döntésem végleges. Kegyed nem való őszentsége megáldott ágyába, higgyen nekem, én ismerem Baldassare Cossát.

Afra dühös lett, és így kiáltott: - A fene egye meg, fogja már fel, hogy beszélnem kell ezzel a Cossával! Nem rólam van szó, hanem róla, a római pápáról és az egyház javairól. Mondja meg a gazdájának, hogy a CONSTITUTUM CONSTANTINI-ről van szó!

- A CONSTITUTUM CONSTANTINI-ről? - Bartolommeo elgondolkozva elhallgatott. Aztán hitetlenkedő pillantást vetett Afrára. Nem tudta, mit gondoljon a leányzóról. Már az elbizonytalanította, hogy egy nő, akit néhány pillanattal korábban még szajhának tartott, tud a CONSTITUTUM CONSTANTINI-ről.

Monsignore Bartolommeo heves fejmozdulattal kiparancsolta az örömlányokat a teremből. A két fürdősnő halkan, de azért jól hallhatóan átkozódott, mielőtt buja testükkel kihömpölyögtek. A kiutasított szajhák sopánkodtak. Csak a kiválasztottak követték az udvarmestert átszellemült pillantásokkal.

- Várjon itt! - károgta a monsignore mentében, Afrához fordulva.

Afrának kétségei voltak, hogy kérése - amely hirtelen elhatározásból született - teljesülhet-e. A pletykák, amelyek Baldassare Cossáról keringtek, nem kecsegtették túl sok reménnyel. Mindenki tudta, hogy Cossa hullákon gázol át, ha szükséges.

Szívdobogva nézett le az éjszakai Székesegyház térre. Gondolatai messze jártak, amikor hirtelen hangot hallott maga mögött: - Kegyed hát az a titokzatos hajadon!

Afra megfordult.

A látvány, amely eléje tárult, semmiképp sem volt a helyzet komolyságához illő: kicsi, kövérkés, vörös arcú férfi állt előtte. Karinget viselt, a legfinomabb csipkével szegélyezve, és szűk nadrágot. A karing alatt viselt páncél, mely a merényletektől volt hivatott védeni, valami furcsa, természetfölötti jelleget kölcsönzött neki. A monsignore, oldalt, egy lépéssel a pápa mögött, jó két fejjel volt magasabb nála. A hóna alatt tartotta urának fejfedőjét. Az egész képben volt valami valószínűtlen, valami színpadias.

Afra gyerekkora óta tudta, hogy egy püspöknek köszönésképpen a gyűrűjét kell megcsókolni. Egy pápánál sem lehet másképp - gondolta. Tett hát egy lépést előre - de hiába várta, hogy a pápa a kezét nyújtsa. Ehelyett a monsignore jelt adott, s a földre mutatott. Afra nem értette pontosan, mire gondol.

Az udvarmester végül lehajolt, lehúzta őszentsége egyik papucsát a lábáról, s Afrának nyújtotta, hogy megcsókolhassa.

Miután a ceremónián túlestek, Afra bizonytalan hangon kezdett bele: - Pápa uram, csak egy egyszerű asszony vagyok a népből, de bizonyos körülmények folytán, amiket nem akarok most részletezni, egy dokumentum jutott a birtokomba, mely szentséged számára nagy jelentőséggel bír.

- Honnan tudod te azt? - szakította félbe nyersen a pápa.

- Onnan, hogy szentséged emberei, és azok, akiket ezzel megbízott, már évek óta követnek. Semmi mást nem akarnak, csak azt a pergament. Ez az a levél, amelyben egy szerzetes Monte Cassino kolostorából azt vallja meg, hogy ő hamisította meg a CONSTITUTUM CONSTANTINI-t II. Hadriánusz pápa megbízásából.

- Na és? Ugyan kit érdekel az ma már?

- Azt hiszem, sokakat, nagyuram. Ismerem az összeget is, amit kegyelmed a kiugrottaknak fölajánlott. És még azt is tudom, a kiugrottak elhatározták, hogy még több pénzt fognak kegyelmedből kizsarolni, ha a terhelő dokumentum a kezükben lesz.

- Nézze csak ezt a leányzót! - mondta a Pontifex az udvarmesterhez fordulva. - Meg kellene kötözni, és egy alapos vallatásnak alávetni. Nem gondolja, Bartolommeo?

A monsignore alázatosan bólintott, mint egy kocsmáros, aki felveszi a rendelést.

- Megtehetik - válaszolta Afra -, akár a máglyán is elégethetnek, mint boszorkányt. De biztosak lehetnek benne, hogy akkor a pergamen valahol másutt fog előkerülni, ahol nem is gondolnak rá, és csapdába ejti kegyelmeteket.

Afra maga is elcsodálkozott, milyen hidegvérrel mászott ki a szorult helyzetből.

- Leányzó, kegyelmed az ördöggel cimborál! - kiáltott a Pontifex, hangjában iszonyat és csodálat keveredett. - Mennyit akar, előrebocsátva, hogy kegyed valóban kiszolgáltatja a dokumentumot? Ezer aranydukátot? Netán kétezret?

János pápa hirtelen elbizonytalanodott, s ha lehet, még kisebbre zsugorodott.

- Nem kell a pénz - válaszolta hűvösen Afra.

- Nem kell a pénz? Hát ezt meg hogy érti?

- Husz János életét követelem cserébe. Nem többet és nem kevesebbet.

A pápa tanácstalanul nézett a monsignoréra. - Egy eretnek életét? Obliviscite! Felejtse el! Inkább apátnőt csinálok kegyedből, és erdőket ajándékozok hozzá, több fával, mint amennyi keresztény lélek él a földön. A világ leggazdagabb asszonya lehet.

Afra magabiztosan csóválta a fejét.

- Százszor száz búcsúcédula bevételét adom kegyelmednek, amit istenhívő papocskák vetettek papírra, és még egy eredeti ereklyét, egy darabot a kis Jézus pólyájából.

- Husz életét kérem!

János pápa bosszús pillantást vetett az udvarmesterére. - Nehéz falat ez a leányzó. Nem gondolja?

- Bizonyára, szentséges Atya, nehéz falat. Tegye fel a tiaráját. Hűvös van. És szentséged feje forró.

A Pontifex visszautasította a monsignorét: - Nonsens!

Baldassare Cossa valaha régen, egy harmadosztályú magisztertől latinul is tanult tán. De komoly tanulmányokat biztos, hogy nem folytatott. Az idő alatt ugyanis, amíg tisztességes egyházi emberek a teológiának szentelték magukat, Cossa hivatására nézve épp kalóz volt. De mióta csellel-csalással pápa lett belőle, szükségesnek tartotta, éppoly szánalmasan, mint sűrűn - *miserabile ut crebro* - latint keverni a beszédébe.

- Leányom - kezdte, majdnem könyörögve -, nem áll hatalmamban a cseh Husz Jánost szabadon engedni. Fölötte kimondták már a jogerős ítéletet, s eretnekség miatt máglyahalál vár rá. Az Úr legyen irgalmas szegény lelkének! - ájtatosan összekulcsolta a kezét. - Ami pedig a pergamenjét illeti, kisebb értékű az, mint kegyed gondolja.

- Az a pergamen bizonyítja, hogy Konstantin császár ajándékozása soha nem is történt meg. Hogy szentséged és egyháza minden javadalmat, örökösödési jogot és földbirtokot jogtalanul szerzett meg!

- A Szentháromságra! - a Pontifex összekulcsolta a kezét. - Nem Isten alkotta tán az eget és a földet, amint az a Bibliában áll? Ha ez így van, és én, János pápa, az Ő földi helytartója vagyok, akkor egyébként is minden az enyém. De én nagyvonalú szeretnék lenni. A fösvénység nem keresztényi tulajdonság. Egyezzünk ki kétezer-ötszáz aranydukátban.

- Husz János életét kérem! - mondta állhatatosan Afra.

- Kegyedet az ördög küldte rám, leányasszony! - Cossa vörös feje szederjes lett, bikanyaka még vastagabb, kapkodva lélegzett, és roppant izgatottnak látszott. - Jól van - mondta végül, de nem nézett Afrára -, de előbb meg kell beszélnem a kardinálisokkal.

- A pergamen Husz életéért.

- Úgy kell lennie. A pergamen Husz életéért. Holnap reggel az ítélethirdetés előtt Concordia püspöke és Ostia kardinális püspöke megjelennek kegyednél. Ha a két egyházi embernek átadja a dokumentumot, a Husz elleni ítélet semmis. Isten engem úgy segéljen!

- Nevem Afra, és Pfefferhart mester házában lakom a Halpiac utcában.

- Tudom én azt, leányasszony, tudom - válaszolta a pápa alattomos mosollyal.

Viharos szél vágta az emberek arcába az esőt, s kavarta a sötét felhőket a város fölött. Olyan volt, mint valami szerencsétlenség előjele. Az emberek aggódva pillantottak az égre. Tizenegy óra felé kellett kimondani az ítéletet Husz János fölött. De már hajnaltól ott tolongtak a kíváncsiak, a folyton szenzációra éhes népség a tiszteletreméltó istenháza előtt.

De Brogni von Ostia főpüspök, aki a per utolsó napján a bíróság vezetője volt, és Concordia püspöke, akinek az ítéletet kellett kihirdetni Husz ügyében, ugyanebben az időben karingben és tűzpiros reverendában útban voltak a Halpiac utca felé. Tudósok, a keresztény világ minden országának küldöttei, akiket tanúnak hívtak az ítélethirdetésre, nyugtalanul néztek össze, amikor a két magas rangú méltóság hat fegyveres zsoldos, titkáraik és a pápa udvarmesterének kíséretében a székesegyházzal épp ellentétes irányban elindultak, majd végül Pfefferhart mester házában tűntek el.

Átvirrasztott éjszaka után Afra kissé összetörten fogadta a két püspököt és az udvarmestert. Le sem hunyta a szemét, csak azon tépelődött, vajon valóban sikerre viheti-e az ügyet. Több tervet készített magában, elvetette, majd kicsivel később újra jónak találta őket, és kezdte előröl. Végül arra az eredményre jutott, hogy az egyetlen lehetőség, ha átadja a pergament, s így Huszt megmenti a máglyától.

Neki aztán sok mindent hozott a pergamen, épp csak szerencsét nem. Száműzötté tette. Bizalmatlanná azzal az emberrel szemben, akit szeretett, s talán a szerelmüket is összetörte. Többször is a halál szélére sodorta. A világ minden kincséért sem akart tovább így élni! Csak átkozni tudta a pergament!

Két napja magánál hordta. Most is készenlétben tartotta a fűzőjében, amikor a három férfi a szobába lépett.

- A Mindenható nevében! - kezdte az udvarmester, miközben karjait színpadiasan, akár egy próféta, az égre emelte. - No, mutassa! Nem érünk rá!

Mint mindig, ha a helyzet megkívánta, Afra magára erőszakolt nyugalommal cselekedett, bár a szíve a torkában dobogott. - Kit tisztelhetek kegyelmedben? - kérdezte az elsőhöz fordulva.

- De Brogni - Ostia kardinális püspöke.

- Hát kegyelmed?

- Concordia püspöke. Az öreg unottan nyújtotta a lány felé kézcsókra a kezét, de Afra nem reagált.

Az ablak előtt álló kis asztalhoz lépett, melyen egy barna bőrbe kötött Biblia feküdt, és így szólt: - Esküdjenek mind a hárman minden szentekre és a könyörületes szívű Istenre, s közben tegyék a bal kezüket a Könyvek Könyvére, hogy az ördög ne tudja megragadni, esküdjenek, hogy ítéletükben Husz Jánost megóvják a máglyától.

A három férfi az égre meresztette tekintetét, majd De Brogni, akinek feje egyenest a vállából nőtt ki, mintha nem lenne nyaka, izgatottan kiáltotta: - Leányzó, kegyed csak ne parancsolgasson itt nekünk. Adja szépen a pergament, és a dolog el van intézve.

- Ó, nem úgy, főpüspök úr! - válaszolt Afra épp oly feldúltan. - Rossz felé ülnek a lovon, és kicsit túlértékelik a lehetőségeiket. Kegyelmetek jöttek ide kérni, nem én. Most igenis én szabom a feltételeket.

Az udvarmester, aki előző napról még élénken emlékezett Afra tárgyalási készségére, jelt adott de Brogninak, hogy fogja vissza magát, és így szólt: - Természetesen készek vagyunk szent esküt tenni a Bibliára Istennek, a könyörületes szívűnek és minden szentjeinek nevében, ha ezzel kívánságának eleget tehetünk.

Akkor monsignore Bartolommeo a Biblia elé lépett, és letette az esküt, hogy mindent meg fog tenni, ami hatalmában áll, hogy Huszt megmentse a máglyától. De Brogni és Concordia püspöke ugyanígy cselekedtek.

Ekkor Afra kigombolta a fűzőjét, és előhúzta a pergament. A férfiak bosszankodva nézték.

Óvatosan - természetesen ismerve a dokumentum értékét - vette át a püspök, és széthajtogatta. Úgy tűnt, elmulasztották tájékoztatni a részletekről, mert amikor látta, hogy a pergamen üres, felfújta magát, mint egy dürgő pulykakakas, és Afrának akart menni, ám az udvarmester lefogta, s a fiolára mutatott, amely ott állt az asztalkán.

A monsignore kinyitotta az üveget, mutatóujját belemártotta az átlátszó folyadékba, s a látszólag üres dokumentumot megnedvesítette. Néhány pillanat múlva a folt környékén láthatóvá lett az írás, előbb csak halványan, majd mind világosabban kivehetően: Falsum - Hamisítvány - olvasta félhangosan. Mialatt csodálkozó pillantást vetett Afrára, Concordia püspöke gyorsan keresztet vetett: úgy látszott, nem érti, mi játszódik le a szeme előtt, s csak a fejét csóválta.

Végül az udvarmester összehajtogatta a pergament, s eltüntette a reverendájában. Azután a fiolát ragadta meg.

- Jöjjenek, eminenciás urak! - mondta a püspökhöz fordulva. - Nincs sok időnk!

Egy pillantásra sem méltatták Afrát.

Dél felé a rendkívüli követ, Pietro de Tortosa visszatért az ítélethirdetésről, amelyre - mint a nápolyi király képviselőjét - meghívták. A követ láthatóan szinte megroppant.

Afra azt hitte, Tortosa csak másnapos, el akart hát suhanni mellette a lépcsőházban, amikor észrevette a férfi haragtól szikrázó tekintetét.

- Valami gond van? - érdeklődött.

- Halálra ítélték - robbant ki Tortosából.

- Kiről beszél?

- Husz Jánost máglyahalálra ítélték.

- Ez lehetetlen! Kegyelmed téved! Huszt fel kellett hogy mentsék! Egész biztos vagyok ebben.

A követ bosszúsan csóválta a fejét. - Jó asszony, a saját szememmel láttam és ezzel a két fülemmel hallottam, amikor Concordia püspöke Zsigmond király jelenlétében az ítéletet felolvasta, és ezekkel a szavakkal fejete be: „Átadjuk a lelked az ördögnek. Halandó tested pedig azonnal elégetik!" Gondolja, hogy mindezt csak álmodtam volna?

- De hát ez nem lehet! - dadogta Afra elborzadva. - A pápa megígérte, és három magas méltóság megesküdött rá!

Pietro de Tortosa, aki nem értette, miről van szó, ekkor megragadta, és csuklójánál fogva kirángatta a házból a Halpiac utcára. Izgatottan mutatott észak felé, ahol fekete füst szállt fel: - Isten legyen irgalmas szegény lelkének! - mondta.

Afra arcán patakzott a könny: a tehetetlen düh könnyei. Nem is tudta, mit cselekszik, üresnek és kiégettnek érezte magát. Vak dühe a székesegyház felé űzte. A várost és az embereket a szűk utcákban mintha fátyolon keresztül látta volna. Kifulladva ért el a püspöki palotához, amely előtt már felháborodott tömeg tolongott. Karjaival csapkodva törte át magát a lármázó, szitkozódó gyülekezeten. „Áruló!" „Nem Huszt kellene megégetni, hanem őt!" - a bekiabálások egyre hangosabbak lettek.

- Engedjenek át! A pápához akarok menni! - rivallt rá az alabárdosra Afra, aki a bejáratnál elállta az utat. A zsoldos felismerte, és nevetett: - Elkéstél, kicsim. Ma már nincs... - s egyértelmű kézmozdulatot tett. - De ne aggódj, van még elég ráérő kardinális és főpap a városban.

Afra nem törődött a mocskos célzásokkal. - Hogy érti, hogy elkéstem?

- Csak úgy, hogy őszentsége, mialatt a dómban kihirdették Husz halálos ítéletét, a kreuzlingi kapun keresztül elhagyta Konstanzot - zsoldosnak öltözve. Állítólag Schaffhausen felé tart, Friedrich von Österreich herceghez, hívéhez. Pontosabbat nem lehet tudni. Nem tudni, mi miatt, és nem tudni, milyen céllal.

Afra megkövülten meredt a zsoldosra. Nem tudta, most hogyan tovább. Hirtelen kiszakadt belőle: - Megesküdtek nekem Istenre, a Mindenhatóra, hogy ez nem fog megtörténni. Istenem, Te Mindenható, hogy engedhetted ezt meg?!

A körülállók, akik tanúi voltak a jelenetnek, nem értették a fiatal nő különös szavait, és elfordultak. Temérdek bogaras és különc ember népesítette be a zsinat kezdete óta a várost. A kutya se figyelt rájuk.

Afra lehorgasztott fejjel, letörten, csüggedten bandukolt vissza a Halpiac utcába. Amikor a lépcsőn fölment a szobájához, azt hitte, álmodik.

Ulrich von Ensingen ült a lépcsőn, fejét a kezébe temetve várakozott. Akkor is hallgatott, amikor az arcuk egymáshoz ért, s a lépcsőház félhomályában meglátta a lány kisírt szemeit. Tétovázva fogta meg Afra kezét, aggódva, hogy talán elhúzza.

Afra nem húzta el: megszorította, belekapaszkodott Ulrichba, mint egy fuldokló a faágba. Így, kéz a kézben hallgattak hosszú ideig mindketten.

- Elmúlt - suttogta végül Afra -, egyszer minden elmúlik. Ulrich nem értette, mire gondol. Csak valami homályos sejtése volt. Kérdezni azonban semmit sem mert. E pillanatban nem.

A karjaiba vonta Afrát. A gyöngédség, amivel a lány a közeledését viszonozta, fölbátorította a férfit.

- A milánói érsek közölte velem, megkaptam a megbízást, fejezzem be a dómot. Megegyeztünk. Holnap indulnom kell. Akarsz velem jönni, mint a feleségem?

Afra hosszan nézett Ulrichra. Aztán némán bólintott.

Ugyanebben a pillanatban a hatosfogat, melyet Frigyes herceg a pápa elé küldött, Schaffhausen irányába száguldott, a Rajna bal partján, lefelé. A bakon ülő kocsis parancsba kapta, hogy az utolsó csepp erőt is hozza ki a lovakból - János pápának és udvarmesterének a lehető leggyorsabban Schaffhausenbe kellett érni.

A herceg szándékosan dísztelen, egyszerű utazókocsit választott, sötét, agyonmosott ponyvával. Senki sem gyanakodhatott az út menti falvakban, hogy a kocsi János pápát rejti. Az ócska kocsi minden kényelmet nélkülözött. Még egy ablak se volt, amin át az udvarmester szólhatott volna a kocsisnak, hogy lassabban hajtson. Őszentsége ugyanis rosszullétre panaszkodott, és halálfélelme volt.

Egyik kezével a durva, párnázatlan ülőpadba kapaszkodott - nem is emlékezett rá, szentséges hátsó fele mikor volt utoljára így meggyötörve -, a másikkal a pergament tartotta, magához szorítva, mint egy trófeát. Bartolommeo közben azzal foglalatoskodott, hogy egy fidibusz segítségével egy lángocskát csiholjon valahogy.

Röviddel elutazása előtt a monsignore láthatóvá tette az írást a pergamenen, s felolvasta a szöveget urának. A sápadtság, ami akkor elöntötte az arcát, még mindig nem múlt el. Jóllehet szemeiben olykor a győzelem fénye szikrázott, csontjaiban még mindig ott ült a nagy megrázkódtatás.

- Csinálja már végre, istenverte szolgája az Úrnak! - szitkozódott türelmetlenül.

De az udvarmesternek, aki olyan világi dolgokban, mint a tűzgyújtás, kétbalkezes volt, csak nem akart sikerülni egyetlen bátortalan szikrát sem kicsiholnia.

Visszaemlékezve kalózmúltjára, János pápa is megpróbálta a csiholást. És láss csodát: hirtelen ott imbolygott egy lángocska a fidibuszon. Csak gyengécske előbb, de aztán a menetszéltől gyorsan lobogó fáklya lett belőle.

János pápa megkérte udvarmesterét, tartsa a lángot. Ó pedig széthajtogatta a pergament, s a tűzbe tartotta.

- Az átkozott! Nem gyullad meg! - kiáltotta türelmetlenül.

- Legyen kicsit türelmes, szentséges uram! Szegény lelkek is csak izzanak először a tisztítótűzben, mielőtt a tűz elemészti bűneiket.

- Nonsens! - sziszegte János.

S hirtelen megtörtént a felfoghatatlan: Szúroláng csapott ki a pergamenből, s mint hatalmas tűzgomba, az utazókocsi ponyvájába kapott. Egy pillanat múlva a kocsi lángokban állt.

A kocsisok észrevették a tüzet, ám az oltáshoz már túl késő volt. A lángoló kocsit nem tudták megállítani. A kocsisok leugráltak, s a monsignore is, őt János pápa követte. Mint akiket az ördög űz, úgy rohantak a lovak a kövesúton tovább, Schaffhausen felé.

János pápa négykézláb kapaszkodott fel az út menti töltésre. Csak nagy nehezen egyenesedett fel, levegő után kapkodott. Megégett jobb kezében egy kis csomó fekete hamut szorongatott.

A tények

E történelmi regény alapvetően nem az írói fantázia műve: történelmi tényeken alapul. A KONSTANTIN AJÁNDÉKA (Constitutum Constantini), mely szerint Konstantin császár (306-337) Rómát és a Nyugatot Szilveszter pápának (314-336) ajándékozta, történelmi tény. Kétségtelenül hamisítványon alapul, melyet a középkorban valódinak tartottak, s feltehetően II. Hadrianus pápa idejében (867-872) készítette egy szerzetes. Már a XIV. században kétségek támadtak a pergamen eredetiségét illetően, egyrészt a stílusa miatt, továbbá olyan tények említése miatt, amelyek csak évszázadokkal később váltak ismertté. Az egyház egészen a XIX. századig védte a valódiságát, ma már bizonyítottnak számít a hamisítás ténye.

A szerencsétlen pápa, XXIII. JÁNOS (1410-1415) éppúgy történelmi alak, mint a két ellenpápa, XIII. Benedek és XIII. Gergely. Középkori történészek számolnak be János pápa hihetetlen gonosztetteiről, melyek minden szerző képzelőerejét túlszárnyalják. Őszentsége bátyja feleségével szórakozott, s együtt élt a nápolyi kardinális nővérével. Fiatal lelkészeket szerelmi szolgálataikért gazdag kolostorok apátjává nevezett ki. Legalább háromszáz bolognai apácát becstelenített meg.

Bár igazság szerint csak egyharmad részben volt pápa, XXIII. János hívta össze a KONSTANZI ZSINAT-ot (1414-1418) az egyházszakadást megakadályozandó, s hogy Husz Jánost, a reformátort felelősségre vonják. Máig ismeretlen okból a pápa hirtelen eltűnt Konstanzból, később elfogták, megfosztották trónjától, és tömlöcbe vetették. Csak a legújabb időkben kísérelte meg az egyház e pápának még az emlékét is eltörölni, amikor Angelo Roncalli XXIII. János néven lett pápa (1958-1963), mintha az előző ezen a néven soha nem is lett volna.

HUSZ JÁNOS (Jan Hus) a prágai egyetem első rektora, aki az egyházi vezetés elvilágiasodása ellen küzdött. Zsigmond király biztosította, hogy ha megjelenik a zsinaton, nem fogják halálra ítélni. Az elképzelés az volt, hogy Husz védje meg magát a világ előtt. A zsinat mégis lefogatta, s máglyán megégették.

Az ÖRDÖGHISZTÉRIA, mint a könyv elején leírtuk, a középkorban nem volt ritkaság, és szörnyű túlkapásokhoz vezetett. Az ilyen tömeghisztéria manapság érthetetlen számunkra. Egy időben elterjedt a tánchisztéria is: az emberek addig táncoltak, míg belehaltak, vagy eszméletüket vesztve összeestek.

ULRICH VON ENSINGEN valóban létezett. 1359 körül született és 1419-ben, Strasbourgban halt meg. Gigantikus toronyépítményei miatt különcnek és kora leghíresebb építészének számított. Ö építette fel az ulmi székesegyház főhajóját mai méretére, s elkezdte a strasbourgi székesegyház toronyépítését. Egyidejűleg a milánói dómnál is közreműködött.

A regény tulajdonképpeni hősnője, a szép AFRA viszont csak az írói fantázia szüleménye. Éppúgy az ELFELEJTETT PERGAMEN, amit a Constitutum Constantini bűnbánó írója állítólag élete végén fogalmazott meg. De vajon nem történhetett volna valóban így?

Isten bocsásson meg a szerzőnek...

Tartalom

Ördögnyomok

Az úr 1400. évében - egy hideg nyár

Föl a mennybe és még feljebb

Egy üres pergamen

A Fekete-erdő

A dóm titkai

A hitehagyottak páholya

Könyvek, semmi más, csak könyvek

Egy napra és egy éjszakára

Messer Liutprand jóslata

Monte Cassino falai mögött

A tűznyelő csókja

Egy maroknyi fekete hamu

A tények